

Załącznik 1 do uchwały nr 327/2022
Senatu Akademii Pedagogiki Specjalnej
im. Marii Grzegorzewskiej
z dnia 16 marca 2022 r.

Akademia Pedagogiki Specjalnej
im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie

INSTYTUT PEDAGOGIKI SPECJALNEJ

PROGRAM STUDIÓW

**STUDIA JEDNOLITE MAGISTERSKIE
NA KIERUNKU PEDAGOGIKA SPECJALNA**

PROFIL OGÓLNOAKADEMICKI

Spis treści

1. CHARAKTERYSTYKA PROGRAMU STUDIÓW	4
2. EFEKTY UCZENIA	11
2.1. Odniesienie do uniwersalnej charakterystyki poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji	11
2.2. Efekty uczenia się dla kierunku	12
3. OPIS ZAJĘĆ - EFEKTY UCZENIA SIĘ I TREŚCI PROGRAMOWE	18
3.1. Moduł kształcenia ogólnego – przedmioty fundamentalne (F)	18
3.2. Moduł przygotowania w zakresie psychologiczno-pedagogicznym	28
3.2.1. Ogólne przygotowanie psychologiczne	28
3.2.2. Ogólne przygotowanie pedagogiczne	31
3.3. Moduł kształcenia kierunkowego	37
3.3.1. Przygotowanie merytoryczne - zgodne z opisem efektów kształcenia dla realizowanego kierunku	37
3.3.2. Przygotowanie psychologiczne do pracy z dziećmi i młodzieżą z potrzebą kształcenia specjalnego	60
3.3.3. Przygotowanie pedagogiczne do pracy z dziećmi i młodzieżą z potrzebą kształcenia specjalnego	64
3.3.4. Przygotowanie pedagogiczne do pracy z dorosłymi osobami z niepełnosprawnościami	71
3.3.5. Dydaktyka specjalna i diagnostyka w pedagogice specjalnej	77
3.4. Moduł edukacji włączającej	80
3.4.1. Teorie edukacji integracyjnej i włączającej	80
3.4.2. Diagnoza specjalnych potrzeb edukacyjnych i opracowanie indywidualnych programów	83
3.4.3. Metodyka kształcenia uczniów w grupach zróżnicowanych	85
3.4.4. Programy wychowawcze w edukacji integracyjnej i włączającej	92
3.4.5. Organizacja edukacji integracyjnej i włączającej	95
3.5. Moduł przygotowania warsztatu pedagoga specjalnego	97

3.6. Moduł procesu dyplomowania	102
3.6.1. Metodologia badań społecznych.....	102
3.6.2. Seminarium magisterskie.....	105
3.8. Praktyki w ramach przedmiotów kierunkowych	108
3.9. Przygotowanie w zakresie realizowanej specjalności.....	114
3.9.1. Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną	114
3.9.2. Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością słuchową (surdopedagogika)	143
3.9.3. Edukacja i terapia osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.....	182
3.9.4. Terapia pedagogiczna	211
3.9.5. Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka.....	249
3.9.6. Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością wzrokową (tyflopädagogika)	307

1. CHARAKTERYSTYKA PROGRAMU STUDIÓW

Nazwa kierunku studiów	PEDAGOGIKA SPECJALNA
Poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji	poziom 7
Poziom studiów	studia jednolite magisterskie
Profil	ogólnoakademicki
Specjalność	<p style="text-align: center;">STUDIA STACJONARNE</p> <p>Studia przygotowujące do zawodu nauczyciela</p> <ul style="list-style-type: none"> - Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną (ERI) - Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością słuchową (surdopedagogika) (SUR) - Edukacja i terapia osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu (TEA) - Terapia pedagogiczna (TPE) - Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka (WWR) - Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością wzrokową (tyflopädagogika) (TYF) <p style="text-align: center;">STUDIA NIESTACJONARNE</p> <p>Studia przygotowujące do zawodu nauczyciela</p> <ul style="list-style-type: none"> - Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną (ERI) - Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością słuchową (surdopedagogika) (SUR) - Edukacja i terapia osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu (TEA) - Terapia pedagogiczna (TPE) - Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka (WWR) - Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością wzrokową (tyflopädagogika) (TYF)
Forma/formy studiów	Studia stacjonarne Studia niestacjonarne
Liczba semestrów	10
Liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów	- 347 ECTS - na specjalności wczesne wspomaganie rozwoju dziecka (WWR) - 343 ECTS – na pozostałych specjalnościach
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	magister
Łączna liczba godzin zajęć	W zależności od specjalności <ul style="list-style-type: none"> - studia stacjonarne: 3135 godzin - studia niestacjonarne: 2089 godzin

Sposoby weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w trakcie całego cyklu kształcenia

Realizacja programu nauczania, w tym założonych efektów uczenia się, podlega pomiarowi w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Pomiar wiedzy studenta jest dokonywany na podstawie:

- ustnego egzaminu dyplomowego;
- wyników egzaminów pisemnych różnych typów: testowych, rekonstruujących wiedzę oraz erudycyjno-problemowych;
- oceny pisemnych prac śródsesemestralnych przygotowanych na zajęcia i w ramach zaliczenia przedmiotu;
- oceny wypowiedzi ustnych w formie egzaminów;
- zaliczeń, referatów bądź dyskusji prowadzonych podczas zajęć;
- oceny opracowanych koncepcji i realizacji projektów badawczych;
- oceny opracowanych koncepcji i realizacji projektów praktycznych.

Pomiar umiejętności i kompetencji społecznych studenta jest dokonywany na podstawie:

- oceny pracy dyplomowej;
- oceny ustnego egzaminu dyplomowego;
- wyników różnego typu egzaminów pisemnych: testowych, rekonstruujących wiedzę oraz erudycyjno-problemowych;
- oceny pisemnych prac przygotowanych na zajęciach i w ramach zaliczenia przedmiotu
- oceny wypowiedzi ustnych w formie egzaminów, zaliczeń;
- oceny referatów bądź dyskusji prowadzonych podczas zajęć;
- oceny opracowanych koncepcji i realizacji projektów badawczych;
- oceny opracowanych koncepcji i realizacji projektów praktycznych;
- oceny uczestnictwa w praktykach pedagogicznych i związanych z nimi działań;
- oceny realizacji innych projektów i działań pedagogicznych związanych z programem studiów, podejmowanych w uczelni i jej społecznym otoczeniu.

Szczegółowy opis sprawdzania efektów uczenia się z odniesieniem do konkretnych modułów kształcenia, przedmiotów, form zajęć zawierają sylabusy przedmiotów.

Sposoby oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w trakcie całego cyklu kształcenia	Kryteria oceny pracy ustalane przez prowadzącego zajęcia i/lub skale punktowe z przedziałami odpowiadającymi skali ocen przyjętej w APS (2,0; 3,0; 3,5; 4,0; 4,5; 5,0).
Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	- 347 punktów – specjalność: wczesne wspomaganie rozwoju dziecka - 343 punktów – pozostałe specjalności
Procentowy udział liczby punktów ECTS (w łącznej liczbie punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów) uzyskanych w ramach zajęć zdalnych	Od 12% do 22% łącznej liczby ECTS (Od 40 do 75 punktów ECTS)
Dziedziny nauki/sztuki i dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty uczenia	Dziedzina nauk - nauki społeczne Dyscyplina – pedagogika
Procentowy udział liczby punktów ECTS (w łącznej liczbie punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów) dla każdej z dyscyplin, do której przyporządkowany został kierunek studiów, ze wskazaniem dyscypliny wiodącej	Dyscyplina - pedagogika 100%
Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych*	100%
Wymiar praktyk zawodowych	- 370 godzin - na specjalności wczesne wspomaganie rozwoju dziecka - 330 godzin - na pozostałych specjalnościach
Zasady i forma odbywania praktyk zawodowych	1. Praktyka w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego – 30 godzin 2. Praktyka w zakresie przygotowania kierunkowego – 60 godzin 3. Praktyka w zakresie edukacji włączającej – 120 godzin 4. Praktyka w zakresie realizowanej specjalności – 160 godzin praktyk na specjalności wczesne wspomaganie rozwoju dziecka oraz 120 godzin praktyk na pozostałych specjalnościach

Liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach praktyk zawodowych	<ul style="list-style-type: none"> - 22 punkty - wczesne wspomaganie rozwoju dziecka - 21 punktów - pozostałe specjalności
Procentowy udział punktów ECTS (w łącznej liczbie punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów), które student uzyskuje w ramach zajęć do wyboru	37%
Procentowy udział punktów ECTS (w łącznej liczbie punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów), którą student musi uzyskać w ramach zajęć: związanych z prowadzoną na uczelni działalnością naukową** w dyscyplinie/dyscyplinach do których przyporządkowany został kierunek studiów (w przypadku profilu ogólnoakademickiego) lub kształtujących umiejętności praktyczne (w przypadku profilu praktycznego)	60%
Wskazanie związków z misją uczelni i strategią jej rozwoju	<p><i>Pedagogika specjalna</i> jako obszar poznania naukowego i kierunek studiów w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej jest nieodłączną wartością niemal stuletniej tradycji Uczelni, podkreślającą jej tożsamość naukowo-dydaktyczną i działalność o doniosłym znaczeniu społecznym.</p> <p>Studia na kierunku Pedagogika specjalna łączą tradycję Uczelni z wymaganiami współczesności. Realizowane są w duchu patronki, twórczyni Pedagogiki specjalnej w Polsce Marii Grzegorzewskiej, zgodnie z przesłaniem „nie ma kaleki - jest człowiek”. Kształcenie na kierunku Pedagogika specjalna wynika z humanistycznych idei rozumienia człowieka, diagnozowania jego potrzeb i problemów oraz tworzenia adekwatnych strategii pomocowych i systemów wsparcia. Uwzględnia także światowe założenia rozwoju edukacji i modeli kształcenia pedagogów oraz aktualne rozwiązania i tendencje w pedagogice szkoły wyższej. Studia na kierunku Pedagogika specjalna realizują strategię rozwoju Uczelni, deklarującą swój akademicki charakter oraz komplementarność subdyscyplin pedagogicznych i komplementarność dwóch kierunków studiów: pedagogiki specjalnej i pedagogiki. Studia na kierunku pedagogika specjalna zapewnią wykształcenie</p>

	<p>twórczych pedagogów specjalnych, profesjonalnie przygotowanych do zadań zawodowych, dbających o rozwijanie własnej osobowości i zainteresowań naukowych oraz ustawiczne doskonalenie umiejętności praktycznych. Zgodnie z misją i strategią rozwoju Uczelni, zapewniają wysoką jakość merytoryczną kształcenia i profesjonalne przygotowanie zgodnie z wybranym profilem specjalnościowym. Istotnymi cechami kształcenia, wynikającymi zarówno z misji Uczelni, jak i strategii jej rozwoju, jest otwarcie kierunku na nowe osiągnięcia w zakresie nauk społecznych oraz humanistycznych i medycznych, a także na umiędzynarodowienie kształcenia będące wynikiem istniejącej i intensywnie rozwijanej współpracy z zagranicznymi ośrodkami akademickimi, badawczymi. Sformułowana koncepcja kształcenia jest wynikiem pogłębionych analiz wzorców i doświadczeń krajowych i międzynarodowych w zakresie pedagogiki specjalnej i poszczególnych specjalności.</p>
<p>Sylwetka absolwenta</p>	<p>Absolwent kierunku pedagogika specjalna, jednolitych studiów magisterskich posiada wiedzę o miejscu pedagogiki specjalnej w systemie nauk oraz o jej przedmiotowych i metodologicznych powiązaniach z innymi dyscyplinami naukowymi, zna terminologię z zakresu nauk humanistycznych, społecznych i medycznych, która pozwala mu rozumieć zagadnienia pedagogiki specjalnej. Zna historyczne uwarunkowania pedagogiki specjalnej, jej najważniejsze nurty, aktualne tendencje i wybitnych przedstawicieli. Umie na podstawie wybranych koncepcji człowieka (filozoficzne, psychologiczne i socjologiczne) analizować procesy rehabilitacji, edukacji, terapii i resocjalizacji. Umie zastosować wiedzę o rozwoju człowieka do analizowania i interpretowania zaburzeń, deficytów. Ma zaawansowaną wiedzę dotyczącą procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego, zna prawidłowości i zakłócenia tego procesu. Ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę o różnych środowiskach (wychowawczych, rehabilitacyjnych, resocjalizacyjnych), ich specyfice. Ma ugruntowaną wiedzę na temat subdyscyplin pedagogiki specjalnej. Potrafi dokonać obserwacji i interpretacji zjawisk społecznych; analizuje ich powiązania z różnymi obszarami pedagogiki specjalnej. Potrafi wykorzystywać interdyscyplinarną wiedzę w celu analizowania i interpretowania problemów rehabilitacyjnych, edukacyjnych, terapeutycznych, wychowawczych, opiekuńczych i pomocowych. Ma przekonanie o sensie, wartości podejmowania działań rehabilitacyjnych, edukacyjnych, terapeutycznych,</p>

resocjalizacyjnych; jest przygotowany do aktywnego uczestnictwa w grupach, organizacjach i instytucjach realizujących działania z obszaru pedagogiki specjalnej. Absolwent zna tradycyjne koncepcje i współczesne tendencje w rehabilitacji, edukacji, terapii, resocjalizacji osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Ma ugruntowaną wiedzę o uczestnikach działalności rehabilitacyjnej, edukacyjnej i terapeutycznej oraz wiedzę i umiejętności wykonywania zadań związanych z różnymi obszarami pedagogiki specjalnej. Ma wiedzę o strukturze i funkcjach systemu edukacji uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi; celach, podstawach prawnych, organizacji i funkcjonowaniu różnych instytucji edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, terapeutycznych, rehabilitacyjnych oraz instytucji wsparcia. Ma wiedzę o bezpieczeństwie i higienie pracy w instytucjach rehabilitacyjnych, edukacyjnych i terapeutycznych. Ma pogłębioną wiedzę i umiejętności z zakresu zdobytej specjalności.

Absolwent posiada wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne do pełnienia funkcji nauczyciela uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi zarówno w kształceniu integracyjnym/włączającym, jak i w kształceniu specjalnym. Jest przygotowany do prowadzenia zajęć w grupach zróżnicowanych, indywidualizowania zadań i dostosowywania metod i treści do potrzeb i możliwości uczniów. Absolwent posiada stosowną wiedzę i umiejętności prowadzenia badań w zakresie pedagogiki specjalnej. Umie projektować ścieżkę własnego rozwoju, potrafi pracować w zespole pełniąc różne role, ma umiejętności organizacyjne pozwalające na realizację celów związanych z projektowaniem i podejmowaniem działań profesjonalnych, także kierowniczych. Absolwent ma wiedzę na temat zasad i norm etycznych oraz potrafi posługiwać się zasadami i normami etycznymi w podejmowaniu działań zawodowych, dostrzega i analizuje dylematy etyczne; przewiduje skutki konkretnych działań rehabilitacyjnych, edukacyjnych, terapeutycznych, resocjalizacyjnych. Jest świadomy istnienia etycznego wymiaru badań naukowych. Absolwent jest przekonany o sensie, wartości i potrzebie podejmowania działań pedagogicznych w środowisku społecznym, wyraża gotowość do podejmowania wyzwań zawodowych,

	odznacza się wytrwałością w realizacji indywidualnych i zespołowych zadań zawodowych wynikających z roli nauczyciela.
--	---

2. EFEKTY UCZENIA

2.1. Odniesienie do uniwersalnej charakterystyki poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji

EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Odniesienie do uniwersalnej charakterystyki poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji		
Absolwent/ka kierunku pedagogika specjalna		Symbol efektu z PRK
zna i rozumie	<ul style="list-style-type: none"> - w pogłębiony sposób fakty, teorie, metody oraz złożone zależności między nimi, także w powiązaniu z innymi dziedzinami, stanowiące podstawę projektowania i podejmowania zróżnicowanych działań w zakresie pedagogiki specjalnej, - różnorodne złożone uwarunkowania i aksjologiczny kontekst w pracy z osobami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, 	P7S_W
potrafi:	<ul style="list-style-type: none"> - wykonywać zadania oraz formułować i rozwiązywać problemy dotyczące działań: edukacyjnych, opiekuńczych, wychowawczych, resocjalizacyjnych, terapeutycznych i wspierających, z wykorzystaniem nowej wiedzy, także z innych dziedzin, - samodzielnie planować własne uczenie się przez całe życie i ukierunkowywać innych w tym zakresie, - komunikować się ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców, odpowiednio uzasadniać stanowiska, 	P7S_U
jest gotów do:	<ul style="list-style-type: none"> - tworzenia i rozwijania wzorów właściwego postępowania w pracy z osobami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz poza środowiskiem pracy, - podejmowania inicjatyw zawodowych, krytycznej oceny siebie oraz zespołów i organizacji, w których uczestniczy; przewodzenia grupie i ponoszenia odpowiedzialności za nią 	P7S_K

2.2. Efekty uczenia się dla kierunku

EFEKTY UCZENIA SIĘ DLA KIERUNKU			
Symbol efektu kierunkowego	EFEKTY KIERUNKOWE	Symbol efektu z PRK	Symbol efektu ze standardu*
Absolwent/ka kierunku pedagogika specjalna			
WIEDZA (zna i rozumie)			
K_W01	Główne tendencje w rozwoju dyscyplin naukowych do których przyporządkowana jest pedagogika specjalna, jej miejsce w systemie nauk, przedmiotowe i metodologiczne powiązanie z naukami humanistycznymi, społecznymi i medycznymi, a także subdyscypliny pedagogiki specjalnej oraz usystematyzowaną terminologię stosowaną w ich zakresie	P7S_WG	B.2.W1. B.2.W2. B.2.W3. B.2.W4. C.2.W1. C.2.W4. C.2.W5. C.3.W1. C.3.W2. C.3.W4. C.4.W3. C.4.W4. D.1.W1. D.1.W3. D.4.W1.
K_W02	Rozszerzone filozoficzne, psychologiczne i społeczne koncepcje człowieka stanowiące teoretyczne podstawy rehabilitacji, edukacji, terapii i resocjalizacji	P7S_WG	B.1.W1. B.1.W2. B.1.W3. B.2.W6. B.2.W9. C.2.W2. C.2.W3. C.2.W5. C.3.W4. C.4.W4. D.4.W3. D.4.W5. D.4.W9. D.4.W10.
K_W03	W pogłębionym stopniu proces prawidłowego i zaburzonego rozwoju człowieka (w aspekcie biologicznym, psychologicznym i społecznym), wynikające z niego specjalne potrzeby uczestników złożonego procesu edukacji, rehabilitacji, terapii i resocjalizacji	P7S_WG	B.1.W2. B.2.W9. B.2.W10. C.2.W1. C.2.W4. C.3.W4. C.3.W5. C.4.W1. C.4.W2. C.4.W5. C.4.W6. D.1.W5. D.4.W11.
K_W04	Rozbudowane metody diagnozowania specjalnych potrzeb edukacyjnych	P7S_WG	B.2.W13. C.2.W1. C.2.W5. C.6.W1. C.6.W2. C.6.W3. C.6.W4. C.6.W5. C.6.W6. D.2.W1.

K_W05	Współczesne podejścia do problemów uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (podmiotowość, autonomia, samostanowienie, jakość życia) i wynikające z nich nowe formy edukacji, w tym integracyjna i włączająca	P7S_WG	C.4.W7. D.1.W1. D.1.W3. D.1.W4.
K_W06	W pogłębionym stopniu koncepcje socjalizacji, wychowania, nauczania-uczenia się, rehabilitacji, terapii i resocjalizacji osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz różnorodne uwarunkowania skuteczności podejmowanych oddziaływań	P7S_WG	B.1.W4. B.2.W4. B.2.W10. B.2.W11. C.4.W3. C.4.W4. C.5.W1. C.5.W2. C.5.W3. D.1.W2. D.4.W1. D.4.W4. D.4.W8. D.5.W1. D.5.W2. D.5.W3. D.5.W4. D.5.W5.
K_W07	W pogłębionym stopniu strukturę i funkcje systemu kształcenia specjalnego w kontekście kształcenia powszechnego	P7S_WG	B.2.W7. C.4.W2. C.4.W7. C.4.W8. D.1.W7. D.1.W8. D.4.W2. D.4.W6. D.5.W6.
K_W08	Merytoryczne i metodyczne podstawy prowadzenia zajęć z osobami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (zgodnie z wybraną specjalnością)	P7S_WG	B.2.W5. B.2.W7. B.2.W8. B.2.W9. B.2.W13 D.1.W8. D.3.W1. D.3.W2. D.3.W3. D.3.W4. D.4.W12. D.4.W.13.
K_W09	Metodyczne i organizacyjne założenia dotyczące kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w systemie integracyjnym i włączającym, w tym modele współpracy pedagogów specjalnych z nauczycielami, specjalistami, rodzicami, modele indywidualizacji lekcji, efektywne strategie nauczania oraz zasady uniwersalnego prowadzenia zajęć	P7S_WG	B.2.W3. B.2.W9. B.2.W12 C.3.W5. C.5.W3. D.2.W2. D.3.W5. D.3.W6. D.3.W7. D.3.W8. D.4.W7. D.5.W6. D.5.W7. D.5.W8.
K_W10	Założenia metodologiczne projektowania i prowadzenia badań w pedagogice specjalnej ze szczególnym uwzględnieniem metod badań stosowanych w naukach społecznych; rozumie postulat wieloparadygmatyczności; zna zasady i normy etyczne związane z realizacją badań w pedagogice specjalnej	P7S_WG	
K_W11	W pogłębionym stopniu ekonomiczne, prawne i etyczne podstawy oddziaływań rehabilitacyjnych, edukacyjnych i terapeutycznych	P7S_WK	C.3.W3. C.3.W5. D.1.W4. D.1.W6.

K_W12	Podstawy funkcjonowania i patologie aparatu mowy oraz zasady efektywnego posługiwania się narządem głosu	P7S_WG	
K_W13	Zasady dotyczące stosowania pierwszej pomocy przedmedycznej	P7S_WG	
K_W14	Normy związane z kulturą języka polskiego (i wybranych języków obcych)	P7S_WK	
K_W15	Zasady bezpieczeństwa i higieny pracy	P7S_WK	
K_W16	Fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji	P7S_WK	B.2.W3.
K_W17	Zasady dotyczące ochrony i zarządzania własnością intelektualną i prawem autorskim	P7S_WK	
K_W18	Mechanizmy tworzenia i rozwoju indywidualnej przedsiębiorczości w ujęciu przedmiotowym (aktywne działanie w sferze gospodarczej) i podmiotowym (cechy osobowe warunkujące aktywność gospodarczą)	P7S_WK	
K_W19	Zasady i normy etyczne obowiązujące w zakresie rehabilitacji, edukacji, terapii i resocjalizacji	P7S_WK	
UMIEJĘTNOŚCI (potrafi:)			
K_U01	Identyfikować i interpretować złożone zjawiska i problemy społeczne ukazując ich powiązania z różnymi obszarami pedagogiki specjalnej i innych nauk społecznych oraz humanistycznych i medycznych	P7S_UW	C.3.U1. C.4.U1. C.4.U2. D.1.U1. D.5.U5.
K_U02	Wykorzystywać na podstawowym poziomie wiedzę psychologiczną i na poziomie rozszerzonym wiedzę pedagogiczną oraz pozyskiwać dane do analizowania złożonych i nietypowych procesów i zjawisk w obszarze edukacji, rehabilitacji, terapii i resocjalizacji; właściwie dobierać źródła wiedzy, dokonywać ich oceny, krytycznej analizy, syntezy, twórczej interpretacji i prezentacji	P7S_UW	B.1.U1. B.1.U2. B.1.U5. B.2.U1. C.2.U1. C.2.U2. C.2.U3. C.2.U4. C.3.U2. C.3.U3. D.1.U2. D.4.U1.
K_U03	Dokonywać pogłębionej diagnozy i oceniania złożonych sytuacji rehabilitacyjnych, edukacyjnych, terapeutycznych i resocjalizacyjnych	P7S_UW	B.2.U1. C.3.U1. C.3.U4. C.3.U5. C.6.U1. C.6.U2. C.6.U3. D.2.U1. D.2.U2. D.2.U3. D.2.U4. D.4.U2. D.4.U5. D.4.U.6. D.4.U7.
K_U04	Wykorzystywać aktualne koncepcje psychologiczne i pedagogiczne w planowaniu, realizacji i ewaluacji procesu wychowania i nauczania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	P7S_UW	B.1.U6. B.1.U7. B.2.U1. C.3.U1. C.3.U2. C.3.U6. C.6.U4. D.1.U3.

K_U05	Projektować i przeprowadzać zajęcia rehabilitacyjne, edukacyjne, terapeutyczne i resocjalizacyjne, dokonywać ewaluacji realizowanych zajęć, generować niestandardowe rozwiązania konkretnych problemów	P7S_UW	B.1.U4. B.2.U3. B.2.U4. C.4.U4. C.5.U1. D.4.U8. D.4.U9. D.4.U10.
K_U06	Prowadzić zajęcia w grupie zróżnicowanej, indywidualizować zadania, dostosowywać metody i treści do potrzeb i możliwości uczniów, w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz wykorzystywać zasady i metody indywidualnego projektowania zajęć; wdrażać efektywne programy zwiększające umiejętności poznawcze i kompetencje społeczne uczniów oraz programy poprawiające integrację rówieśniczą uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	P7S_UW	C.5.U2. D.3.U1. D.3.U2. D.3.U3. D.3.U4. D.4.U1. D.4.U2. D.4.U3. D.4.U4. D.5.U4.
K_U07	Konstruować proste projekty badawcze, w tym rozróżniać orientacje w metodologii badań, formułować problemy i hipotezy badawcze, dobierać adekwatne metody i techniki badawcze, konstruować narzędzia badawcze, opracowywać, prezentować i interpretować wyniki badań, wyciągać wnioski, wskazywać kierunki dalszych badań, dokonywać twórczej prezentacji wyników badań w obrębie pedagogiki specjalnej; współpracować z członkami zespołów badawczych na różnych etapach projektowania i realizacji badań	P7S_UW	
K_U08	Komunikować się ze specjalistami i osobami spoza środowiska pedagogicznego z uwzględnieniem obowiązujących norm językowych, przy pomocy różnych technik i kanałów komunikacyjnych; czynnie uczestniczyć w debatach dotyczących złożonych zagadnień związanych z pedagogiką specjalną, precyzyjnie prezentować własne opinie i stanowiska, wątpliwości i sugestie, dokonywać oceny innych stanowisk	P7S_UK	B.1.U3. D.5.U1. D.5.U2. D.5.U3.
K_U09	Posługiwać się językiem obcym zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego ze szczególnym uwzględnieniem terminologii z zakresu pedagogiki specjalnej	P7S_UK	
K_U10	Pracować w zespole, pełniąc różne role, podejmować i wyznaczać zadania, współpracować z innymi specjalistami i uczestnikami procesu rehabilitacji, edukacji, terapii i resocjalizacji; kierować pracą zespołu, podejmować w nim wiodącą rolę w tym: planować, organizować i monitorować realizację złożonych zespołowych działań pedagogicznych	P7S_UO	B.2.U7. C.5.U3.
K_U11	Analizować własne działania pedagogiczne, dydaktyczne, wychowawcze, opiekuńcze i rehabilitacyjne, wskazywać obszary wymagające modyfikacji, eksperymentowania	P7S_UU	B.1.U8. B.1.U9. B.2.U5. B.2.U6. C.4.U3.

	i wdrażania działań innowacyjnych; samodzielnie planować i realizować program własnego rozwoju osobowego i zawodowego, a także inspirować uczestników procesów pedagogicznych do planowania i realizowania własnego rozwoju i uczenia się przez całe życie		
K_U12	Udzielać pierwszej pomocy przedmedycznej w nagłych przypadkach	P7S_UW	
K_U13	Efektywnie korzystać z głosu	P7S_UK	
K_U14	Poprawnie posługiwać się językiem polskim oraz poprawnie i adekwatnie do wieku uczniów posługiwać się specjalistyczną terminologią	P7S_UK	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE (jest gotów/owa do:)			
K_K01	Doceniania tradycji i dorobku badań naukowych w zakresie pedagogiki specjalnej oraz ich kontynuacji i poszerzania o nowe obszary i procedury badawcze; krytycznej oceny wiedzy i umiejętności własnych oraz innych specjalistów, kreatywnego korzystania z wiedzy naukowej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych, zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemów	P7S_KK	B.2.K3. B.2.K4. C.2.K1. C.3.K3. C.3.K4. C.4.K2. C.5.K3. D.1.K1.
K_K02	<p>Podjęmowania odpowiedzialności i wypełniania zobowiązań społecznych, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - (K_K02a) szanowania kultury języka polskiego - (K_K02b) komunikowania się i współpracy z otoczeniem oraz aktywnego uczestnictwa w grupach i organizacjach realizujących działania edukacyjne, rehabilitacyjne i terapeutyczne; budowania relacji opartej na wzajemnym zaufaniu między wszystkimi uczestnikami procesu kształcenia, w tym rodzicami i opiekunami uczniów, włączania ich w działania sprzyjające efektywnemu nauczaniu; porozumiewania się z osobami pochodzącymi z różnych środowisk, będącymi w różnej kondycji emocjonalnej, rozwiązywania konfliktów przez dialog i tworzenie dobrej atmosfery dla komunikacji w klasie szkolnej i poza nią - (K_K02c) świadomego podejmowania zobowiązań społecznych związanych z realizacją zadań zawodowych pedagoga specjalnego - (K_K02d) podejmowania trudu i wykazywania się aktywnością wytrwałością w realizacji indywidualnych i zespołowych zadań zawodowych wynikających z roli pedagoga specjalnego - (K_K02e) inspirowania i organizowania działalności innych ludzi na rzecz środowiska 	P7S_KO	B.2.K4. C.3.K1. C.6.K2. C.6.K3. D.1.K2. D.5.K1. D.5.K2. D.5.K3. D.5.K4.

	<p>społecznego osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi</p> <ul style="list-style-type: none"> - (K_K02f) myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy - (K_K02g) rozpoznawania specyfiki środowiska lokalnego i podejmowania współpracy na rzecz dobra uczniów i tego środowiska 		
K_K03	<p>Odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej związanej z działalnością rehabilitacyjną, edukacyjną, terapeutyczną i resocjalizacyjną, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - (K_K03a) wrażliwości na problemy z obszaru pedagogiki specjalnej, prezentowania właściwej postawy wobec osób z niepełnosprawnością oraz alternatywnych sposobów komunikowania się z nimi - (K_K03b) przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje, prowadzone działania i ich skutki - (K_K03c) posługiwania się uniwersalnymi zasadami i normami etycznymi w swojej działalności i kierowania się szacunkiem dla każdego człowieka - (K_K03d) wykazywania cech refleksyjnego praktyka, świadomego znaczenia profesjonalizmu w pracy zawodowej - (K_K03e) dostrzegania potrzeby samodoskonalenia się - (K_K03f) podtrzymywania etosu zawodu - (K_K03g) świadomego podejmowania działań nad rozwijaniem dorobku naukowo-badawczego pedagogiki specjalnej oraz poszerzania go o nowe obszary i procedury badawcze - (K_K03h) działania na rzecz poprawy jakości pracy szkoły i placówek oświatowych 	P7S_KR	<p>B.1.K1. B.1.K2. B.2.K1. B.2.K2. C.2.K2. C.3.K1. C.3.K2. C.4.K1. C.5.K1. C.5.K2. C.6.K1. C.6.K3. D.2.K1. D.2.K2. D.3.K1. D.4.K1. D.4.K2.</p>

* dla kierunków realizujących obowiązujący standard kształcenia

3. OPIS ZAJĘĆ - EFEKTY UCZENIA SIĘ I TREŚCI PROGRAMOWE

3.1. Moduł kształcenia ogólnego – przedmioty fundamentalne (F)

Wychowanie fizyczne 1 - 2		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03	Ma wiedzę w zakresie kultury fizycznej.
2.	K_W03	Zna podstawową terminologię używaną w zakresie prowadzonej dyscypliny sportowej.
3.	K_W03	Zna i rozumie wpływ wysiłku fizycznego na organizm i jego aspekt zdrowotny.
4.	K_W08	Zna swoje predyspozycje i ograniczenia psychofizyczne.
5.	K_W11	Rozumie społeczne aspekty praktycznego stosowania zdobytej wiedzy oraz związaną z tym odpowiedzialność.
Umiejętności		
6.	K_U11	Potrafi włączyć się w prozdrowotny styl życia, ma umiejętność wyboru aktywności na całe życie.
7.	K_U05	Potrafi wykonać i wykorzystać w praktyce podstawowe ćwiczenia oraz zastosować je w opracowywaniu własnego programu treningowego.
8.	K_U06	Potrafi wykonać i wykorzystać w praktyce podstawowe elementy techniczno-taktyczne danej dyscypliny oraz zastosować przepisy w niej obowiązujące.
9.	K_U03	Ma umiejętność korzystania z testów i sprawdzianów oceniających sprawność fizyczną.
10.	K_U02	Potrafi wykorzystać wiedzę o strukturze sportu rekreacyjnego w Polsce.
Kompetencje społeczne		
11.	K_K01	Ma świadomość i zrozumienie ważności aktywności fizycznej.
12.	K_K02d	Wykazuje gotowość do promowania społecznego i kulturowego znaczenia sportu.
13.	K_K02d	Pielęgnuje własne upodobania z zakresu kultury fizycznej.
14.	K_K02f	Ma pogłębioną świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności w celu wykorzystania do potrzeb własnych i najbliższego otoczenia.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Zainteresowanie studentów kulturą fizyczną i aktywnością sportową. - Wdrożenie do systematycznej aktywności fizycznej oraz kształtowanie stałej potrzeby ruchu w dorosłym życiu. - Zapoznanie z różnymi formami aktywności fizycznej, tj.: sport, rekreacja, turystyka, rehabilitacja. - Nauczanie i doskonalenie podstawowych elementów technicznych i taktycznych z poszczególnych dyscyplin sportowych. - Wspomaganie harmonijnego rozwoju psychofizycznego studentów. - Promowanie zdrowego stylu życia; kontrola i ocena poziomu sprawności fizycznej studentów na podstawie przeprowadzonych testów i sprawdzianów. 		

Język obcy 1 - 4

język angielski, język francuski, język niemiecki, język rosyjski

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W14	Posiada kompetencje z języka obcego na poziomie B2, zna podstawową terminologię z zakresu nauk społecznych, w tym studiowanego kierunku; posiada wiedzę o kulturze krajów z danego obszaru językowego, którą zdobył/-a na zajęciach.
Umiejętności		
2.	K_U09	Potrafi zrozumieć główne myśli w złożonych wypowiedziach np. prezentacji, wykładzie, programie TV lub radiowym, o ile prezynter posługuje się językiem standardowym, mówi składnie i wyraźnie; potrafi ze zrozumieniem przeczytać fragmenty współczesnych utworów literackich, opracowań naukowych ze swojej dziedziny pisanych prostym językiem, dysponuje podstawowym słownictwem oraz posługuje się prostymi strukturami gramatycznymi, aby stworzyć spójny i logiczny tekst, CV, list motywacyjny, list nieformalny.
3.	K_U09	Potrafi uczestniczyć w dyskusji, umie sformułować swoją opinię. Prawidłowo stosuje zwroty i wyrażenia kolokwialne. Stosuje wyrażenia sygnalizujące aprobatę, zdziwienie lub niedowierzanie.
4.	K_U09	Potrafi przygotować i wygłosić krótką prezentację w języku obcym.
Kompetencje społeczne		
5.	K_K01	Jest świadomy własnego sposobu uczenia się i efektywnie go wykorzystuje.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Rozwijanie struktur leksykalno-gramatycznych oraz umiejętności komunikacyjnych z zakresu języka obcego na poziomie B2 w oparciu o materiał zawarty w rozdziałach obowiązującego podręcznika podstawowego.
- Rozwijanie wszystkich umiejętności językowych (przy wykorzystaniu szerokiej gamy środków dydaktycznych).
- Poznawanie słownictwa związanego w szczególności z tematyką: pracy i jej poszukiwania, chorób i wieku starszego, mody, podróży, pogody i ochrony środowiska, muzyki, mediów oraz słownictwem związanym ze studiowanym kierunkiem.
- Doskonalenie wypowiedzi pisemnych i ustnych związanych z powyższą tematyką oraz tematyką poruszaną na zajęciach.
- Omawianie dłuższych artykułów z prasy fachowej wraz z towarzyszącymi im różnorodnymi ćwiczeniami mającymi na celu doskonalenie umiejętności językowych w zakresie rozumienia tekstów, również w zakresie słownictwa i terminologii fachowej z zakresu studiowanego kierunku.

Warsztaty umiejętności interpersonalnych

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W6	Zna pojęcia: komunikacja werbalna i niewerbalna; konflikty wewnętrzne i interpersonalne, stereotypy, uprzedzenia, dyskryminacja; role grupowe w relacjach interpersonalnych.
Umiejętności		
2.	K_U10	Posiada umiejętności formułowania i dotrzymywania kontraktu grupowego.
3.	K_U06	Korzysta z adekwatnych metod nawiązywania oraz utrzymywania kontaktów interpersonalnych oraz kontaktów w grupie.
4.	K_U11	Analizuje własne postępowanie w kontakcie z drugim człowiekiem, swoje mocne i słabe strony.
5.	K_U06	Rozpoznaje sytuacje konfliktowe, podejmuje próbę ich rozwiązania i dobiera adekwatne metody rozwiązywania konfliktów interpersonalnych.
Kompetencje społeczne		
6.	K_K02b	Wykazuje się otwartością na nawiązywanie kontaktów przy jednoczesnej obronie własnych i cudzych granic psychologicznych; zachowuje dyskrecję; okazuje zainteresowanie i szacunek dla innych.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Integracja grupowa. Ćwiczenia obniżające lęk i napięcie.
- Dzielenie się informacjami o sobie w bezpiecznych warunkach. Sformułowanie kontraktu grupowego.
- Komunikacja werbalna i niewerbalna. Uważne i nieoceniające słuchanie. Typowe błędy komunikacyjne. Mocne i słabe strony własnych kompetencji komunikacyjnych.
- Konflikty interpersonalne i międzygrupowe. Indywidualny styl rozwiązywania konfliktów i zarządzania konfliktem. Konflikty zakorzenione w kulturze.

Przedsiębiorczość i rynek pracy

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W18	Ma podstawową wiedzę na temat przedsiębiorczości.
2.	K_W18	Zna uwarunkowania ekonomiczne, prawne, etyczne i społeczne działalności gospodarczej na współczesnym rynku pracy.
3.	K_W18	Zna pojęcie oraz elementy rynku pracy, współzależności pomiędzy nimi i typy rynków pracy.
4.	K_W18	Zna mechanizmy tworzenia i rozwoju indywidualnej przedsiębiorczości w ujęciu przedmiotowym (aktywne działanie w sferze gospodarczej) i podmiotowym (cechy osobowe warunkujące aktywność gospodarczą)

		Umiejętności
5.	K_U08	Potrafi rozróżnić pojęcia: „przedsiębiorczość” i „przedsiębiorca” oraz „przedsiębiorcze przedsiębiorstwo” i „przedsiębiorcze zarządzanie”.
6.	K_U08	Potrafi określić cechy osoby przedsiębiorczej.
		Kompetencje społeczne
7.	K_K02f	Ma świadomość znaczenia myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy dla rozwoju jednostki i organizacji.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Pojęcie, elementy i typy rynku pracy. - Edukacja zawodowa a rynek pracy. - Przedsiębiorczość jako złożona kompetencja (zespół cech osobowych) i jako proces organizowania i prowadzenia działalności gospodarczej oraz podejmowania związanego z nią ryzyka. - Przedsiębiorstwo jako podmiot rynku pracy. Rodzaje przedsiębiorstw. - Bycie przedsiębiorczym a bycie przedsiębiorcą na rynku pracy. - Zatrudnialność - czynniki skutecznego wejścia, uczestnictwa i osiągnięcia powodzenia na rynku pracy. 		

Wybrane zagadnienia prawa		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01	Zna źródła prawa, zasady ich tworzenia i podstawowe pojęcia prawoznawcze, w szczególności hierarchię źródeł prawa, w tym aktów prawa międzynarodowego i UE, tryb legislacyjny oraz zasady ich obowiązywania.
2.	K_W06	Ma podstawową wiedzę na temat międzynarodowych i konstytucyjnych wolności i praw człowieka oraz środków ich ochrony, w szczególności zasad przewodnich statusu jednostki, w tym zakazu dyskryminacji, europejskich i międzynarodowych organów ochrony praw człowieka.
3.	K_W11	Ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę na temat systemu rządów w Polsce, organów władzy wykonawczej, ustawodawczej i sądowniczej, ich kompetencji i wzajemnych relacji.
4.	K_W11	Zna ogólne zasady wymiaru sprawiedliwości w Polsce, kompetencje Sądu Najwyższego, Trybunału Konstytucyjnego oraz Trybunału Stanu.
5.	K_W11	Ma pogłębioną wiedzę na temat zdolności do czynności prawnych, zasad korzystania z niej, jej ograniczeń, w szczególności ubezwłasnowolnienia całkowitego i częściowego, postępowania w sprawach o ubezwłasnowolnienie, jego skutkach.
6.	K_W17	Ma podstawową wiedzę o ochronie własności intelektualnej.
		Umiejętności
7.	K_U11	Potrafi odnaleźć interesujące go przepisy prawa, usystematyzować je w hierarchicznym katalogu.
8.	K_U03	Potrafi zdiagnozować przypadki naruszeń praw człowieka, w tym dyskryminacji, wskazać ich podstawę prawną oraz zaproponować zastosowanie odpowiednich środków prawnych ich ochrony.

9.	K_U01	Potrafi przyporządkować kompetencje do rządowych i samorządowych organów władzy publicznej.
10.	K_U01	Posiada umiejętności obserwowania życia politycznego, analizuje i ocenia decyzje podejmowane przez przedstawicieli władzy publicznej, w szczególności w zakresie ich legalności.
11.	K_U01	Potrafi przyporządkować kompetencje do krajowych i międzynarodowych organów ochrony prawnej.
12.	K_U03	Potrafi zdiagnozować i rozwiązuje problemy wynikające z korzystania ze zdolności do czynności prawnych oraz określić konsekwencje ubezwłasnowolnienia.
13.	K_U01	Potrafi rozpoznać przypadki naruszenia praw autorskich.
Kompetencje społeczne		
14.	K_K01	Prezentuje postawę legalistyczną.
15.	K_K01	Posiada szacunek do prawa i wartości, jakie prawo chroni.
16.	K_K01	Utożsamia się z zasadą równości i niedyskryminacji, ma pogłębioną świadomość istnienia różnorodnych grup społecznych narażonych na dyskryminację.
17.	K_K01	Jest przekonany/-a o konieczności poszukiwania wsparcia prawnego dla osób tego wymagających.
18.	K_K01	Prezentuje postawę poszanowania własności intelektualnej.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Prawo - definicja. Dziedziny prawa. - Źródła prawa (pojęcie źródeł prawa, Konstytucja RP, ratyfikowane umowy międzynarodowe, ustawy, rozporządzenia, akty prawa miejscowego, akty prawa wewnętrznego, cechy systemu źródeł prawa). - Wolności, prawa i obowiązki człowieka i obywatela (źródła wolności i praw człowieka, katalog wolności i praw człowieka i obywatela). - Zakaz dyskryminacji w praktyce (definicja, rodzaje dyskryminacji na podstawie kodeksu pracy). - Władza ustawodawcza, wykonawcza i sądownicza w Polsce (Sejm i Senat, Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, Rada Ministrów, sądy i trybunały). - Organy władzy sądowniczej (struktura sądów w Polsce, Sąd Najwyższy, sądy powszechne, sądy administracyjne, Trybunał Stanu, Trybunał Konstytucyjny). - Ubezwłasnowolnienie w świetle praw człowieka. - Prawo własności intelektualnej. 		

Filozofia z elementami logiki		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W02	Rozumie istotę współczesnych problemów filozoficznych i logicznych oraz zna sposoby ich uzasadniania.
2.	K_W02	Rozumie w zaawansowanym stopniu znaczenie poszczególnych idei filozoficznych i aksjomatów logicznych i zna ich uzasadnienie w odniesieniu do współczesnych przemian społecznych.
3.	K_W02	Posiada wiedzę na temat współczesnych osiągnięć w zakresie filozofii i logiki.
4.	K_W02	Zna i rozumie złożone zależności między poszczególnymi zagadnieniami filozoficznymi i logicznymi a współczesnymi problemami społecznymi.

Umiejętności		
5.	K_U01	Potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę filozoficzną i logiczną, aby formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy społeczne.
6.	K_U08	Potrafi komunikować się za pomocą filozoficznej i logicznej terminologii oraz wykorzystywać je w debacie.
7.	K_U02	Potrafi prezentować i oceniać inne stanowiska filozoficzne oraz krytycznie je uzasadniać.
8.	K_U11	Potrafi samodzielnie kształtować i planować własny rozwój poprzez wskazanie istotnych idei i wartości.
Kompetencje społeczne		
9.	K_K03E	Jest przygotowany do krytycznej refleksji nad własnym światopoglądem, poglądami filozoficznymi i koncepcjami logicznymi.
10.	K_K01	Jest przygotowany do realizowania fundamentalnych idei filozoficznych i koncepcji logicznych w życiu społecznym i publicznym oraz ich merytorycznego uzasadniania.
11.	K_K01	Jest przygotowany do krytycznej refleksji poznawanych treści filozoficznych i logicznych oraz ich oceny względem aktualnych problemów społecznych.
12.	K_K03f C.5.K1.	Jest przygotowany do merytorycznej oceny i odpowiedzialnego realizowania zadań wynikających z aktualnie wykonywanego zawodu i pełnionej funkcji społecznej.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Przeglądowa prezentacja zachodniej myśli filozoficznej (wybór): presokratycy, grecka sofistyka, filozofia Sokratesa, Platona i Arystotelesa.
- Szkoły hellenistyczne (Stoicyzm, Epikureizm, Sceptycyzm).
- Średniowieczna myśl chrześcijańska (m.in.: św. Augustyn, św. Tomasz).
- Filozofia nowożytna (m.in.: F. Bacon, Kartezjusz, B. Spinoza, B. Pascal, I. Kant, W.G. Hegel).
- Filozofia współczesna (m.in: S. Kierkegaard, A. Schopenhauer, F. Nietzsche, E. Husserl, K. Marks, J. P. Sartre).
- Wybrane zagadnienia logiki m.in: prawda logiczna.
- Podział zdań oraz związki między nimi.
- Logiczne problemy języka naturalnego.
- Tautologiczność zdań.
- Ustalenie wniosku wynikającego z przesłanek.

Etyka		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W02	Zna podstawowe pojęcia z zakresu etyki.
2.	K_W02	Zna kluczowe dylematy etyczne związane z życiem współczesnych społeczeństw.
3.	K_W02	Zna wybrane nurty współczesnej etyki, w tym etyki stosowanej.
Umiejętności		
4.	K_U01	Umie wskazać konsekwencje rozwoju współczesnej nauki i techniki dla perspektywy życia ludzkiego na Ziemi.

5.	K_U02	Umie dokonać analizy krytycznej przeczytanej przez siebie książki naukowej na temat problemów etycznych.
6.	K_U01	Potrafi zinterpretować stosunki społeczne w ich różnych wymiarach: od relacji: ja – grupa, ja – wspólnota do relacji ja – ludzkość.
7.	K_U01	Rozpoznaje etyczny wymiar problemów globalnych w kontekście idei zrównoważonego rozwoju.
Kompetencje społeczne		
8.	K_K03c	Wyraża oceny moralne wskazanych zjawisk współczesności i rozumie znaczenie tych ocen dla życia społecznego.
9.	K_K03c	Reprezentuje postawę otwartą na krytyczny namysł nad sobą wśród innych i stosunek do drugiego człowieka oraz potrafi rozwiązywać dylematy moralne w praktyce.
10.	K_K01	Podejmuje krytyczny namysł nad działalnością swoją i innych ludzi oraz ich etycznymi konsekwencjami.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Etyka i moralność - pojęcia i rozróżnienia, istota etyki, jej geneza i miejsce w życiu społecznym - znaczenie debaty etycznej w dzisiejszym świecie. - Deontologizm i utilitaryzm. - Kontrowersje bioetyczne związane z rozwojem nauki, techniki, medycyny. Problem zdefiniowania miejsca człowieka w świecie. - Odpowiedzialność człowieka za przyrodę zgodna z ideą zrównoważonego rozwoju jako konsekwencja wzrostu skali aktywności człowieka. Odpowiedzialność jako pojęcie etyczne - warunki uznania odpowiedzialności, kontrowersje. - Etyka postępu technologicznego w kontekście idei zrównoważonego rozwoju. Przemiany w postrzeganiu świata spowodowane przez nauki przyrodnicze. - Etyczne wymiary globalizacji i współczesnych przemian kulturowych i cywilizacyjnych. Zrównoważony rozwój perspektywą dalszego postępu cywilizacyjnego. 		

Współczesne nurty filozofii		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W02	Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu znaczenie poszczególnych idei filozoficznych dla współczesnych przemian społecznych.
2.	K_W02	Rozumie istotę współczesnych dylematów filozoficznych oraz zna sposoby ich argumentowania za i przeciw.
3.	K_W02	Ma wiedzę o współczesnych trendach rozwojowych i najistotniejszych nowych osiągnięciach w zakresie filozofii.
4.	K_W02	Zna i rozumie złożone zależności między poszczególnymi zagadnieniami filozoficznymi a współczesnymi problemami społecznymi.
Umiejętności		
5.	K_U02	Potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę filozoficzną, aby formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy społeczne.
6.	K_U08	Potrafi komunikować się z użyciem filozoficznej terminologii; oraz wykorzystywać ją w debacie.
7.	K_U02	Potrafi prezentować i oceniać różne stanowiska filozoficzne oraz krytycznie się do nich odnosić.
8.	K_U11	Potrafi samodzielnie kształtować i planować własny rozwój poprzez wskazanie istotnych idei i wartości.

Kompetencje społeczne		
9.	K_K01	Jest przygotowany do krytycznej refleksji nad własnymi światopoglądem i posiadanymi ideami filozoficznymi.
10.	K_K02c	Jest przygotowany do realizowania fundamentalnych idei filozoficznych w życiu społecznym i publicznym oraz ich merytorycznego uzasadniania.
11.	K_K01	Jest przygotowany do krytycznej refleksji poznawanych i treści filozoficznych oraz ich oceny w kontekście aktualnych problemów społecznych.
12.	K_K03d C.5.K1.	Jest przygotowany do merytorycznej oceny i odpowiedzialnego realizowania zadań wynikających z aktualnie wykonywanego zawodu i pełnionej funkcji społecznej.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Wybrane zagadnienia współczesnej filozofii.
- Źródła i oddziaływanie filozofii współczesnej.
- Podstawowe nurty w filozofii współczesnej - wybór: filozofia pozytywistyczna, analityczna, pragmatyczna, egzystencjalizm, filozofia życia, personalizm, fenomenologia, filozofia umysłu i ekofilozofia.

Problemy współczesnej edukacji – konwersatorium w języku obcym – 1

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1	K_W01	Zna podstawową terminologię obcojęzyczną używaną w pedagogice, pedagogice specjalnej, psychologii, socjologii i medycynie.
Umiejętności		
2	K_U08	Potrafi w sposób spójny wypowiadać się w obcym języku na wybrane tematy dotyczące swojej dziedziny studiów.
3	K_U08	Potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać swoje umiejętności językowe, korzystając z różnych źródeł i nowoczesnych technologii.
Kompetencje społeczne		
4	K_K03e K_K03e C.3.K3.	Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności językowych, rozumie potrzebę ciągłego doskonalenia się językowego.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Wybrane pojęcia z zakresu pedagogiki, pedagogiki specjalnej, psychologii, socjologii i medycyny w języku obcym.
- Podstawowe konstrukcje gramatyczne stosowane w językach obcych.
- Zastosowanie konstrukcji gramatycznych i terminologii zawodowej do budowania swobodnych wypowiedzi.
- Analiza tekstów naukowych w językach obcych.
- Doskonalenie własnych umiejętności językowych.

Etyka zawodu

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W19	Zna istotę etyki zawodowej/etyki zawodu i podstawową terminologię z zakresu etyki zawodu.
Umiejętności		
2.	K_U11	Student/-ka dostrzega związki pomiędzy wartościami etycznymi a zachowaniami w praktyce zawodowej.
3.	K_U11	Potrafi analizować sytuacje profesjonalne pod kątem wyszukiwania ich aspektów etycznych.
4.	K_U07	Potrafi podjąć głębszy namysł nad szerszym kontekstem i konsekwencjami badań naukowych oraz odpowiedzialnością nauki i odpowiedzialnością naukowca – badacza.
Kompetencje społeczne		
5.	K_K03C D.2.K2.	Student/-ka potrafi przyjąć aktywną postawę w sytuacjach dylematu etycznego w działalności profesjonalnej.
6.	K_K03C D.2.K2.	Zachowuje otwartość na krytyczny namysł nad własnymi standardami etycznymi oraz obecnymi w środowisku zawodowym.
7.	K_K03C D.2.K2.	Jest świadomy/-a zobowiązań etycznych na etapie badań do pracy dyplomowej i na dalszych etapach pracy badawczej/zawodowej.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Zapoznanie studentów z podejściami metodologicznymi do tworzenia etyk zawodowych. Etyka zawodowa: podstawowe zasady etyki zawodowej, wybrane problemy tworzenia etyk zawodowych.
- Kształcenie umiejętności praktycznego wykorzystania kodeksów etycznych: kodeksy etyki zawodowej, kodeksy a wartości/aksjologiczne podstawy kodeksów, rola i funkcje kodeksów etyki zawodowej, przykłady kodeksów etyki zawodowej.
- Przygotowanie studentów do aktywnego uczestnictwa we współczesnych dyskusjach na temat etyki zawodowej.
- Etos, wzór osobowy i łączenie różnych wartości: godność, odpowiedzialność, tolerancja, prywatność, sprawiedliwość, solidarność międzyludzka, miłość bliźniego, ład społeczny, skuteczność działania, sumienność, uczciwość, samodoskonalenie i rozwój zawodowy, lojalność, hierarchia wartości.
- Rozwijanie poczucia moralnych zobowiązań, jakie stawia praktyka zawodowa w różnych zawodach.
- Specyficzne zagadnienia związane z etyką danego zawodu.
- Przykłady dylematów etycznych i konfliktów wartości charakterystycznych dla danego zawodu.
- Nadużycia i naganne praktyki, które podważają zaufanie i naruszają etos zawodowy.

Problemy współczesnej edukacji – konwersatorium w języku obcym – 2

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1	K_W01	Zna specjalistyczną terminologię obcojęzyczną używaną w pedagogice, pedagogice specjalnej, psychologii, socjologii i medycynie.
		Umiejętności
2	K_U08	Potrafi w sposób spójny wypowiadać się w obcym języku na zróżnicowane tematy dotyczące swojej dziedziny studiów, wykorzystując rozbudowany zasób słownictwa specjalistycznego.
3	K_U08	Potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać swoje umiejętności językowe, korzystając z różnych źródeł i nowoczesnych technologii.
		Kompetencje społeczne
4	K_K03e C.3.K3.	Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności językowych, rozumie potrzebę ciągłego doskonalenia się językowego.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Rozbudowana terminologia specjalistyczna z zakresu pedagogiki, pedagogiki specjalnej, psychologii, socjologii i medycyny w języku obcym.
- Doskonalenie konstrukcji gramatycznych stosowanych w językach obcych.
- Zastosowanie konstrukcji gramatycznych i terminologii zawodowej do budowania swobodnych wypowiedzi.
- Analiza tekstów naukowych w językach obcych.
- Doskonalenie własnych umiejętności językowych.

Prawa człowieka

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W11	Zna źródła prawa, zasady ich tworzenia i podstawowe pojęcia prawoznawcze, w szczególności hierarchię źródeł prawa, w tym aktów prawa międzynarodowego i UE, tryb legislacyjny oraz zasady ich obowiązywania.
2.	K_W11	Ma wiedzę na temat historii praw człowieka oraz najważniejszych źródeł prawnych (międzynarodowych i krajowych) praw człowieka.
3.	K_W11	Ma pogłębioną wiedzę na temat katalogu wolności i praw człowieka, zasad przewodnich statusu jednostki, europejskich i międzynarodowych organów ochrony praw człowieka i środków ich ochrony.
4.	K_W11	Rozpoznaje przypadki dyskryminacji bezpośredniej i pośredniej, molestowania, molestowania seksualnego, zachęcania do dyskryminacji, dyskryminacji wielokrotnej, dyskryminacji przez asocjacje oraz mowy nienawiści.

5.	K_W11	Ma pogłębioną wiedzę na temat ograniczeń wolności i praw konstytucyjnych.
Umiejętności		
6.	K_U02	Potrafi odnaleźć interesujące go umowy międzynarodowe na temat praw człowieka i zastosować właściwy przepis służący ich ochronie.
7.	K_U03	Potrafi zdiagnozować przypadki naruszeń praw człowieka, w tym dyskryminacji, wskazać ich podstawę prawną oraz zaproponować zastosowanie odpowiednich środków prawnych ich ochrony.
8.	K_U03	Potrafi zdiagnozować potrzeby grup narażonych na dyskryminację, w szczególności osób z niepełnosprawnościami, kobiet, dzieci.
9.	K_U02	Potrafi odnaleźć i zinterpretować orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu.
Kompetencje społeczne		
10.	K_K03c	Prezentuje postawę legalistyczną.
11.	K_K03c	Posiada szacunek do prawa i wartości, jakie prawo chroni.
11.	K_K03c	Jest wrażliwy na wszelkie przejawy naruszeń praw człowieka.
13.	K_K03c	Utożsamia się z zasadą równości i niedyskryminacji, ma pogłębioną świadomość istnienia różnorodnych grup społecznych narażonych na dyskryminację.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Źródła praw człowieka, hierarchia aktów prawnych. - Prawa człowieka w systemie ONZ, Rady Europy, Unii Europejskiej. - Konstytucyjny katalog wolności, praw i obowiązków człowieka. - Prawo do równego traktowania i zakaz dyskryminacji. - Prawo do życia a prawo do decydowania o swoim życiu osobistym. - Prawo i płęć - sytuacja kobiet w ujęciu międzynarodowym i krajowym. - Prawa osób z niepełnosprawnościami w świetle Konwencji ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami. - Prawa dzieci w ujęciu międzynarodowym i krajowym. 		

3.2. Moduł przygotowania w zakresie psychologiczno-pedagogicznym

3.2.1. Ogólne przygotowanie psychologiczne

Podstawy psychologii		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	WIEDZA
1.	K_W01	Zna przedmiot i zadania psychologii i jej miejsce w systemie nauk.
2.	K_W02	Omawia i rozumie główne koncepcje i nurty psychologiczne.
3.	K_W02 B.1.W1.	Zna i rozumie podstawowe pojęcia psychologii: procesy poznawcze, spostrzeganie, odbiór i przetwarzanie informacji, proces mowy, myślenie i rozumowanie, uczenie się i pamięć, rolę uwagi, emocje i motywacje w procesach regulacji zachowania, zdolności i uzdolnienia.
4.	K_W02 B.1.W3.	Teorię spostrzegania społecznego i komunikacji: zachowania społeczne i ich uwarunkowania, sytuację interpersonalną, zagadnienia empatii, zachowań asertywnych, agresywnych i uległych, postaw,

		stereotypów, uprzedzeń, stresu i radzenia sobie z nim, porozumiewania się ludzi w instytucjach; reguły współdziałania.
5.	K_W02 B.1.W4.	Rozumie prawidłowości rządzące procesem uczenia się: modele uczenia się – koncepcje klasyczne i współczesne ujęcia, metody i techniki uczenia się, trudności w uczeniu się i strategie ich przezwyciężania, metody i techniki identyfikacji oraz wspomagania rozwoju uzdolnień i zainteresowań, techniki i metody usprawniania komunikacji z uczniem.
6.	K_W02 B.1.W1.	Zna i rozumie różnice indywidualne między ludźmi w szczególności w zakresie inteligencji, temperamentu i stylu poznawczego.
		Umiejętności
7.	K_U01	Potrafi wykorzystywać i integrować wiedzę teoretyczną z zakresu procesów poznawczych, emocjonalnych, motywacyjnych, mowy i komunikacji w celu analizy złożonych problemów związanych z zachowaniem człowieka.
8.	K_U01	Potrafi identyfikować i interpretować procesy emocjonalno-motywacyjne.
9.	K_U02	Potrafi analizować zachowania człowieka uwzględniając cechy osobowości.
		Kompetencje społeczne
10.	K_K01	Wykazuje gotowość krytycznej oceny i umiejętności własnych z zakresu zagadnień z psychologii ogólnej.
11.	K_K03a	Wykazuje wrażliwość na problemy z obszaru psychologii.
12.	K_K01 B.2.K3	Wykazuje gotowość do korzystania z wiedzy psychologicznej celem samodoskonalenia się.
13.	K_K03e B.2.K1	Jest gotów do poszukiwania nowych zasobów wzbogacających treści nauczania.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Psychologia jako nauka, cele psychologii.
- Główne koncepcje psychologiczne.
- Osobowość: teorie i struktura osobowości, wybrane koncepcje osobowości, temperament jako składnik osobowości.
- Emocje i motywacje w regulacji zachowania: charakterystyczne cechy emocji i motywacji, rola emocji i motywacji, mechanizmy emocji, regulacja emocji.
- Elementarne procesy poznawcze: wrażenia, spostrzeżenie i wyobrażenia.
- Pamięć: pojęcie, trzy procesy pamięciowe, rodzaje i modele pamięci.
- Koncentracja uwagi: struktury zaangażowane w proces uwagi, teorie uwagi, funkcje, uwaga a świadomość.
- Uczenie się: warunkowanie klasyczne, warunkowanie sprawcze, uczenie się poznawcze i społeczne.
- Myślenie i rozumowanie: operacje umysłowe, istota, funkcje i rodzaje myślenia, strategie i sposoby rozwiązywania problemów.
- Inteligencja: pojęcie ilorazu inteligencji, koncepcje inteligencji, pomiar i testy, uwarunkowania inteligencji, rodzaje inteligencji.
- Poznanie i spostrzeganie społeczne. Postawy, stereotypy, uprzedzenia. Zachowania społeczne i ich uwarunkowania. Sytuacja interpersonalna. Empatia. Zachowania asertywne, agresywne i uległe. Stres i radzenie sobie z nim. Porozumiewanie się ludzi w instytucjach. Reguły współdziałania. Zdolności i uzdolnienia.
- Psychologia różnic indywidualnych w zakresie temperamentu, stylu poznawczego i inteligencji.

Psychologia rozwoju

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03	Potrafi zdefiniować podstawowe pojęcia z zakresu psychologii rozwoju.
2.	K_W02 B.1.W2. B.2.W6.	Potrafi opisać proces rozwoju ucznia w okresie dzieciństwa, adolescencji i wczesnej dorosłości w tym rozwój fizyczny, motoryczny i psychoseksualny; rozwój procesów poznawczych (myślenia, mowy, spostrzegania, uwagi, pamięci); rozwój społeczno-emocjonalny i moralny; zmiany fizyczne i psychiczne w okresie dojrzewania; a także zmiany w zakresie podstawowych form aktywności dziecka: w tym w zakresie nauki i zabawy; zainteresowań, poszerzania autonomii i samodzielności.
3.	K_W02 B.1.W2.	Rozumie pojęcie normy rozwojowej; rozwój w kontekście wychowania; opisuje dysharmonie i zaburzenia rozwojowe u uczniów a także zaburzenia zachowania oraz zjawiska takie jak nieśmiałość i nadpobudliwość.
		Umiejętności
4.	K_U02	Potrafi posługiwać się wiedzą teoretyczną z zakresu psychologii do opisu zaburzeń w rozwoju wychowanka.
		Kompetencje społeczne
5.	K_K03a	Ma świadomość konieczności prowadzenia zindywidualizowanych działań edukacyjnych wobec uczniów z uwzględnieniem fazy ich rozwoju.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Przedmiot psychologii rozwoju człowieka.
- Pojęcie rozwoju i zmiany rozwojowej.
- Rozwój wybranych funkcji - rozwój fizyczny i motoryczny człowieka, rozwój poznawczy (myślenie, mowa, spostrzeganie, uwaga, pamięć), emocjonalny, społeczny i moralny, rozwój i kształtowanie osobowości, rozwój a wychowanie.
- Modele przebiegu zmiany rozwojowej, fazy rozwoju.
- Biologiczne i społeczne uwarunkowania rozwoju.
- Sylwetka rozwojowa dziecka – wiek niemowlęcy, po niemowlęcy, przedszkolny, szkolny (zabawa i nauka, rozwój zainteresowań, poszerzanie autonomii i samodzielności, uspołecznienie dziecka, kontakty rówieśnicze), okres dojrzewania (zmiany fizyczne i psychiczne w okresie dojrzewania, konstruowanie się tożsamości, problemy okresy dojrzewania), wczesna, średnia i późna dorosłość (identyfikacja z nowymi rolami społecznymi, kształtowanie się stylu życia).

3.2.2. Ogólne przygotowanie pedagogiczne

Pedagogika ogólna		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01 B.2.W1	Zna genezę pedagogiki jako dyscypliny naukowej.
2.	K_W01 B.2.W1	Zna i rozumie podstawowe kwestie związane ze współczesnym statusem naukowym pedagogiki jako nauki.
3.	K_W01 B.2.W1	Zna i rozumie powiązanie pedagogiki z innymi dyscyplinami.
4.	K_W01 B.2.W1	Rozumie ewolucję pedagogiki, potrafi wyjaśniać jej związek ze zmianami kulturowymi oraz ewolucją modelu nauki.
5.	K_W01 B.2.W1	Zna główne pojęcia pedagogiki jako dyscypliny naukowej z uwzględnieniem ich odniesienia do praktyki wychowania.
6.	K_W01 B.2.W2	Ma wiedzę wprowadzającą w zakresie wybranych wykładni teoretycznych głównych pojęć pedagogicznych, z uwzględnieniem ich odniesienia do praktyki wychowania.
7.	K_W01 B.2.W3.	Rozumie uwarunkowania edukacji, miejsca powstawania relacji edukacyjnych, kultury, ideologii, zagadnienie ekonomii w kontekście edukacji, zmiany i wyzwania edukacyjne XXI wieku.
		Umiejętności
8.	K_U01	Potrafi wykorzystywać podstawową wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki oraz powiązanych z nią dyscyplin do analizowania i interpretowania problemów edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, kulturalnych i pomocowych.
		Kompetencje społeczne
9.	K_K01	Odnacza się świadomością potrzeby poszerzania swojej wiedzy teoretycznej z zakresu pedagogiki i nauk z nią powiązanych.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Miejsce pedagogiki ogólnej w strukturze pedagogiki. - Uzasadnienie dyscyplinarności naukowej. - Subdyscypliny pedagogiki. - Umocowanie pedagogiki wśród nauk społecznych i humanistycznych. - Paradygmaty pedagogiczne, rodzaje myślenia o wychowaniu a naukowy charakter pedagogiki - myślenie potoczne, intuicyjne, mityczne magiczne, mistyczne, religijne, techniczne filozoficzne, praktycystyczne, moralistyczne, estetyczne ideologiczne. Metodologiczne podstawy pedagogiki, spór agnostycznego i realistycznego realistycznego podejścia do nauki jako przesłanka współczesnych dyskusji o pedagogice i jego konsekwencje, struktura nauk pedagogicznych, redukcjonizm i antyredukcjonizm w pedagogice, humanistyczne podejście do uprawiania pedagogiki. - Podstawowe wymiary refleksji nad edukacją w ujęciu statycznym - rozwój biologiczny i psychiczny, socjalizacja, kulturacja, polityzacja, temporalny aspekt refleksji nad edukacją, 		

edukacja jako wychowanie dla przyszłości, perspektywa adaptacyjna i perspektywa kreacyjna. Możliwość syntezy obu perspektyw.

- Edukacja a społeczeństwo industrialne i postindustrialne - edukacja w świetle teorii postindustrializmu a edukacja w świetle filozofii postmodernizmu, konsympcjonizm a edukacja, globalizacja jako wyzwanie dla edukacji, edukacja a ochrona środowiska, edukacja a wdrażanie idei zrównoważonego rozwoju, edukacja drogą ku alternatywnej cywilizacji humanistycznej.

Teoria wychowania		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01 B.2.W1. D.4.W1.	Zna podstawowe pojęcia pedagogiczne, w tym wychowania, kształcenia, edukacji i samowychowania.
2.	K_W02 D.4.W9.	Rozumie społeczne i kulturowe uwarunkowania procesu wychowania oraz relacje odrębności, współzależności i przenikania się socjalizacji, wychowania i inkulturacji.
3.	K_W01 B.2.W2 B.2.W4.	Zna podstawowe teorie pedagogiczne, w tym nurty i kierunki; konteksty normatywne, personalistyczne i społeczne w pedagogice; zagadnienia pedagogiki autorytarnej i nieautorytarnej, emancypacji i krytyczności w naukach o wychowaniu oraz antypedagogiki; rozumie źródła i przejawy kryzysu współczesnego wychowania.
4.	K_W06 B.2.W4.	Opisuje podstawowe środowiska wychowawcze: rodzinę, grupę rówieśniczą, szkołę.
5.	K_W06 B.2.W4. D.4.W1.	Zna funkcje i style wychowania, opisuje proces wychowania, jego strukturę, właściwości i dynamikę.
6.	K_W06 B.2.W4. D.4.W1.	Rozumie pojęcia: przymus i swoboda w wychowaniu, wychowania jako wspomaganie rozwoju, wychowanie adaptacyjne i emancypacyjne, podmiotowości w wychowaniu.
7.	K_W06 B.2.W4.	Zna style i postawy wychowawcze; style wychowania.
8.	K_W02 D.4.W3.	Analizuje współczesne konteksty wychowania: kultura i współczesne media.
Umiejętności		
9.	K_U01	Rewiduje stopień szczegółowości lub ogólności formułowanych celów wychowania, w zależności od zmiennych osobowych i środowiskowych różnicujących przebieg oddziaływań pedagogicznych.
10.	K_U04	Ukazuje różne obszary dysfunkcyjności strategii wychowania oraz błędy wychowania.
11.	K_U04 B.2.U2.	Rozpoznaje i identyfikuje style i nurty wychowania w praktyce edukacyjnej i w działaniach opiekuńczo-wychowawczych.
Kompetencje społeczne		
12.	K_K01	Rozumie potrzebę uzupełniania wiedzy teoretycznej stanowiącej bazę projektowania i realizowania oddziaływań pedagogicznych.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Podstawowe pojęcia pedagogiczne: wychowanie, kształcenie, edukacja, samowychowanie.
- Podstawowe teorie pedagogiczne, teorie, nurty i kierunki pedagogiczne, konteksty normatywne, personalistyczne i społeczne w pedagogice, pedagogika autorytarna i nieautorytarna.
- Emancypacja i krytyczność w naukach o wychowaniu, antypedagogika.
- Wychowanie a rozwój, funkcje wychowania, proces wychowania, jego struktura, właściwości, dynamika.
- Przymus i swoboda w wychowaniu, wychowanie jako wspomaganie rozwoju, wychowanie adaptacyjne i emancypacyjne.
- Podmiotowość w wychowaniu.
- Podstawowe środowiska wychowawcze: rodzina, grupa rówieśnicza, szkoła.
- Style i postawy wychowawcze.
- Konteksty wychowania - kulturę i współczesne media.
- Źródła i przejawy kryzysu współczesnego wychowania.
- Niewłaściwe style wychowania.

Pedagogika społeczna

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01	Zna podstawowe pojęcia pedagogiki społecznej tj.: środowisko, wychowanie, kultura, rozwój, wsparcie, opieka, diagnoza środowiskowa, kapitał ludzki, kapitał społeczny, siły ludzkie, empowerment.
2.	K_W01	Zna relacje pedagogiki społecznej z innymi dziedzinami naukowymi.
3.	K_W06 B.2.W4.	Zna podstawowe środowiska wychowawcze, ma wiedzę o ich strukturze rozwoju i zmieniających się kontekstach funkcjonowania.
4.	K_W06 B.2.W11.	Rozumie rolę kontaktów społecznych ucznia, w tym w grupie rówieśniczej, koleżeństwa, przyjaźni i konfliktów wśród uczniów; rolę osób znaczących i autorytetów; zagadnienia zmiany autorytetów, kryzysu autorytetu nauczyciela, rodzica i opiekuna, buntu okresu dorastania i jego funkcji.
		Umiejętności
5.	K_U02	Potrafi dokonać obserwacji i interpretacji zjawisk społecznych; analizuje ich powiązania z różnymi obszarami działalności pedagogicznej.
6.	K_U02	Ma umiejętność odkrywania i stawiania własnych tez, poszukiwania argumentów w kontekście wybranych perspektyw pedagogiki społecznej.
		Kompetencje społeczne
7.	K_K01	Krytycznie ocenia swoją wiedzę z zakresu społecznych uwarunkowań działalności dydaktyczno-wychowawczej.
8.	K_K02c	Angażuje się w życie społeczne, podejmuje się prac wolontarystycznych; uczestniczy w projektach społecznych.

9.	K_K02g	Jest gotów do rozpoznawania specyfiki środowiska lokalnego i podejmowania współpracy na rzecz dobra uczniów i tego środowiska.
----	--------	--

TREŚCI PROGRAMOWE

- Rodowód pedagogiki społecznej, kształtowanie się tożsamości pedagogiki. Pokolenie niepokornych Helena Radlińska – Florian Znaniecki.
- Podstawowe pojęcia pedagogiki społecznej: środowisko, przestrzeń, miejsce i nie-miejsce, kapitał ludzki, kulturowy, społeczny, intelektualny, społeczeństwo wiedzy, edukacja a globalizacja, edukacja i kultura a zrównoważony rozwój, rozwój społeczny i jego mierniki (HDI).
- Podstawowe środowiska wychowawcze, rodzina, grupa rówieśnicza, szkoła, środowisko lokalne.
- Dziecko w grupie rówieśniczej - pozycja społeczna dziecka w grupie, koleżeństwo, przyjaźń, konflikty z rówieśnikami rodzicami i wychowawcami. Znaczenie grupy rówieśniczej dla dziecka.
- Odzyskana przestrzeń publiczna – organizacje pozarządowe, społeczna partycypacja – społeczeństwo obywatelskie.
- Wybrane problemy edukacyjne i socjalne: globalizacja, marginalizacja, nierówności w edukacji, bieda, bezrobocie, uzależnienia, zagrożone dzieciństwo – dzieci wojny, uchodźcy, emigranci, zagrożenia potrzeb przyszłych pokoleń.

Dydaktyka

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W08 B.2.W5.	Zna i rozumie na poziomie elementarnym pojęcia dydaktyczne: nauczanie, uczenie się, kształcenie, wykształcenie, samokształcenie.
2.	K_W08 B.2.W5.	Zna i rozumie wybrane elementy przedmiotu dydaktyki: cele i wyniki kształcenia, metody kształcenia, treść kształcenia, proces kształcenia, zasady dydaktyczne, style nauczania, systemy dydaktyczne, sposoby konstruowania pracy pedagogicznej nakierowanej na cel; zagadnienie ukrytego programu szkoły.
3.	K_W08 B.2.W5.	Zna wielorakie uwarunkowania procesu kształcenia.
		Umiejętności
4.	K_U05 B.2.U3.	Potrafi zaprojektować podstawowe zajęcia opiekuńczo-wychowawcze z wykorzystaniem odpowiednich celów, metod, form, środków i zasad dydaktycznych.
		Kompetencje społeczne
5.	K_K01	Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności dydaktycznych związanych z planowaniem zajęć.
6.	K_K02d	Odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy, projektuje i wykonuje działania.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Dydaktyka jako subdyscyplina pedagogiki.
- Podstawowe pojęcia dydaktyczne (uczenie, nauczanie, kształcenie).
- Dydaktyka ogólna a dydaktyki szczegółowe.
- Podstawowe typy systemów (kształcenia) dydaktycznych.

- Planowanie pracy pedagogicznej: cele, treści, zasady, metody kształcenia, formy organizacyjne, środki dydaktyczne.
- Sposoby konstruowania pracy pedagogicznej nakierowanej na cel.
- Style kierowania uczeniem się.
- Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć uczniów.
- Edukacja zdalna, uwarunkowania i wyzwania.

Pedeutologia		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W09 B.2.W8.	Zna podstawową terminologię pedeutologiczną, (role zawodowe nauczyciela, wzór osobowy, postawę i kunszt nauczycielski, powinności nauczyciela, program wewnętrzny nauczyciela,), potrafi ją interpretować oraz wskazywać drogi i efekty zastosowania.
2.	K_W09 K_K03e B.2.W8. C.3.K3.	Opisuje rozwój profesjonalny nauczyciela, rozumie zasady dotyczące przygotowania zawodowego nauczyciela oraz konieczność doksztalcania i doskonalenia zawodowego jako warunków awansu zawodowego, posiada orientację we współczesnych tendencjach związanych z zawodem nauczyciela, określa perspektywy funkcji zawodowych nauczyciela.
3.	K_W09 B.2.W8.	Rozumie zasady etyki nauczycielskiej, zasady odpowiedzialności prawnej opiekuna, nauczyciela i wychowawcy.
4.	K_W09 B.2.W8.	Opisuje problem stresu i wypalenia zawodowego nauczycieli – przyczyny, symptomy, strategie zaradcze, choroby związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela i profilaktykę w tym zakresie.
Umiejętności		
5.	K_U04	Potrafi wykorzystywać podstawową wiedzę teoretyczną z zakresu pedeutologii dla rozwoju teorii osobistej i umiejętności praktycznych.
6.	K_U04 K_U11	Potrafi ocenić przydatność stosowanych procedur, metod i programów praktyk dla realizacji zadań związanych z działalnością zawodową.
7.	K_U08 B.2.U7.	Potrafi współpracować z innymi nauczycielami i środowiskiem pozaszkolnym w celu skutecznej realizacji zadań zawodowych.
8.	K_U11 B.2.U6.	Potrafi formułować oceny etyczne związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela.
9.	K_U11 B.1.U8.	Potrafi stosować techniki radzenia sobie ze stresem w trudnych sytuacjach zawodowych.
10.	K_U11 B.1.U9. B.2.U5.	Potrafi zaprojektować, na podstawie świadomej autorefleksji, ścieżkę własnego rozwoju zawodowego.
Kompetencje społeczne		
11.	K_K03e	Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności dydaktycznych, rozumie potrzebę samokształcenia.
12.	K_K02d	Odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy, projektuje i rzetelnie realizuje zadania pedagogiczne.

13.	K_K02b	Jest gotów do współpracy z innymi, rozumie sens pomocy innym, aktywnie uczestniczy w projektowaniu i wdrażaniu rozwiązań metodycznych.
-----	--------	--

TREŚCI PROGRAMOWE

- Zawód nauczyciela. Role zawodowe nauczyciela.
- Wzór osobowy, postawa i kunszt nauczycielski. Powinności nauczyciela i rozwój profesjonalny.
- Program wewnętrzny nauczyciela.
- Przygotowanie zawodowe nauczyciela.
- Rozwój zawodowy nauczyciela i jego uwarunkowania. Awans zawodowy nauczyciela.
- Uczenie się w miejscu pracy. Doksztalcanie i doskonalenie zawodowe jako warunki awansu zawodowego.
- Etyka nauczycielska.
- Odpowiedzialność prawna opiekuna, nauczyciela i wychowawcy.
- Uczenie się w miejscu pracy.
- Takt pedagogiczny w pracy nauczyciela. Ujęcia interpretacyjne z komentarzem oraz przejawy taktu: poszanowanie godności ucznia, unikanie konfliktów, docenianie podmiotowości, rola wyrozumiałości pedagogicznej. Problem nietaktu pedagogicznego i jego konsekwencje.
- Doksztalcanie i doskonalenie zawodowe jako warunki awansu zawodowego.
- Wypalenie zawodowe nauczycieli – przyczyny, symptomy, strategie zaradcze.
- Choroby związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela – profilaktyka.

Kierunki pedagogiki współczesnej

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01	Zna kierunki rozwoju współczesnej pedagogiki.
Umiejętności		
2.	K_U01	Potrafi identyfikować i interpretować złożone zjawiska i problemy wychowawcze ukazując ich powiązania z różnymi obszarami pedagogiki, pedagogiki specjalnej i innych nauk społecznych oraz humanistycznych i medycznych.
3.	K_U11	Potrafi analizować własne działania pedagogiczne, dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze, wskazywać obszary wymagające modyfikacji, eksperymentowania i wdrażania działań innowacyjnych; samodzielnie planować i realizować program własnego rozwoju osobowego i zawodowego a także inspirować uczestników procesów pedagogicznych do planowania i realizowania własnego rozwoju i uczenia się przez całe życie.
Kompetencje społeczne		
4.	K_K01	Jest gotów do krytycznej oceny wiedzy i umiejętności własnych, kreatywnego korzystania z wiedzy naukowej w rozwiązywaniu pedagogicznych problemów poznawczych i praktycznych, zasięgania opinii innych nauczycieli i ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem tych problemów.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Różnicowanie się pedagogiki i sposoby jej uprawiania: różnicowanie się teoretyczne pedagogiki na początku XX w.; rozróżnienie pedagogiki i pedagogii.
- Relacja pomiędzy teorią i praktyką.
- Sposoby uprawiania pedagogiki: pedagogika teoretyczna, stosowana (prakseologiczna), normatywna.
- Podstawowe paradygmaty pedagogiki współczesnej: analityczno-empiryczny, humanistyczno-filozoficzny, krytyczny.
- Kategorie metodologiczne: opis, rozumienie, wyjaśnianie, interpretacja krytyczna.
- Przyjęta „mapa” współczesnych kierunków pedagogicznych.

3.3. Moduł kształcenia kierunkowego

3.3.1. Przygotowanie merytoryczne - zgodne z opisem efektów kształcenia dla realizowanego kierunku

Podstawy anatomii		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01	Potrafi scharakteryzować budowę i podstawowe funkcje głównych układów i narządów organizmu.
2.	K_W03	Posiada wiedzę na temat wpływu czynników genetycznych i środowiskowych na pojawienie się chorób cywilizacyjnych.
3.	K_W03	Potrafi opisać poszczególne etapy rozwoju ontogenetycznego człowieka.
Umiejętności		
4.	K_U02	Potrafi ocenić zaburzenia funkcjonowania głównych układów i narządów organizmu w kontekście wpływu na rozwój organizmu.
5.	K_U02	Potrafi zdefiniować pojęcie zdrowia i choroby oraz wyjaśnić istotę oraz rodzaje profilaktyki w kontekście chorób wrodzonych i powszechnych (cywilizacyjnych).
6.	K_U01	Potrafi opisać specyfikę rozwoju w każdym okresie rozwojowym człowieka.
7.	K_U01	Zna metody oceny rozwoju fizycznego oraz cele jakim one służą.
Kompetencje społeczne		
8.	K_K01	Potrafi identyfikować problemy wymagające specjalistycznej konsultacji lub opieki.
9.	K_K01	Potrafi krytycznie oceniać otrzymywane informacje, opinie lub wnioski.
10.	K_K01	Potrafi wykorzystać wiedzę dotyczącą głównych układów i narządów w sytuacji zaburzeń ich funkcjonowania w celu współpracy ze specjalistami.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Układ nerwowy – budowa i rola jako układu nadrzędnego kontrolującego zachowanie homeostazy. Budowa komórki nerwowej, neuroprzekaznictwo, neurogeneza. Somatyczny i autonomiczny układ nerwowy. Patologia układu nerwowego a powstawanie niepełnosprawności ruchowej.
- Zmysły – budowa i rola zmysłu wzroku, słuchu i równowagi. Patologie zmysłów mające wpływ na rozwój człowieka.
- Układ hormonalny - regulacja funkcji życiowych i rozwoju organizmu, mechanizmy integracji i koordynacji organizmu. Patologie układu hormonalnego wpływające na rozwój.
- Układ immunologiczny – warunkowanie zdrowia i choroby. Elementy układu odpornościowego. Odpowiedź immunologiczna organizmu. Mechanizmy obrony organizmu. Naturalne bariery immunologiczne. Rola szczepień ochronnych w nabywaniu odporności. Patologie układu odpornościowego wpływające na rozwój: alergię, AIDS. Homeostaza – rola układów.
- Zachowania żywieniowe a rozwój organizmu, żywienie źródłem budulca i energii. Przemiany metaboliczne podstawowych substancji niezbędnych do życia i funkcjonowania organizmu (funkcje układów: pokarmowego, oddechowego, krążenia i wydalniczego w procesach metabolicznych). Nowa piramida żywieniowa, racjonalne żywienie uczniów. Zaburzenia żywienia (anoreksja, bulimia, otyłość).
- Rozwój i zdrowie dziecka w pierwszych trzech latach życia, okresie przedszkolnym i wczesnoszkolnym (tempo i harmonijność rozwoju oraz jego ocena, kształtowanie się proporcji ciała i postawy ciała, potrzeby żywieniowe).
- Okres dojrzewania (zmiany somatyczne i psychiczne pod wpływem hormonów, kształtowanie się dojrzałości biologicznej). Młodzieńczość (kształtowanie się cech konstytucyjnych, dymorfizm płciowy, postawa ciała, rozwój motoryczny).
- Proces starzenia się organizmu (kryteria starzenia się i problemy zdrowotne).
- Stres i jego wpływ na organizm.
- Metody oceny wybranych elementów rozwoju człowieka i ich znaczenie.

Podstawy genetyki

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01	Potrafi zdefiniować pojęcie genomu, opisać strukturę DNA oraz zasady zapisu i odczytywania informacji genetycznej
2.	K_W03	Potrafi wytłumaczyć istotę i znaczenie mutacji genowych w patogenezie chorób i zaburzeń rozwoju.
3.	K_W01	Zna zasady dziedziczenia chorób monogenowych oraz chorób i cech wielogenowych. Potrafi wyjaśnić istotę i rodzaje aberracji chromosomowych.
4.	K_W03	Potrafi wyjaśnić relacje pomiędzy genotypem a fenotypem oraz zasady dziedziczenia mendlowskiego i wielogenowego na przykładzie znanych chorób i cech.
		Umiejętności
5.	K_U02	Potrafi wyjaśnić określenie „choroba genetycznie uwarunkowana”.

6.	K_U01	Potrafi wyjaśnić istotę i rodzaje mutacji genowych i chromosomalnych a także różnice pomiędzy badaniami genetycznymi a testami genetycznymi.
7.	K_U02	Zna podstawowe metody diagnostyczne wykorzystywane w diagnostyce chorób genetycznych.
8.	K_U02	Potrafi odróżniać choroby wrodzone od chorób nabytych a także identyfikować zagrożenia zdrowotne oraz promować zachowania prozdrowotne.
9.	K_U02	Potrafi identyfikować problemy wymagające specjalistycznej konsultacji lub opieki.
Kompetencje społeczne		
10.	K_K02	Korzystając ze zdobytej wiedzy potrafi w sposób kompetentny kontaktować się z różnymi instytucjami oraz specjalistami (m.in. medycyny, psychologii, pomocy społecznej lub rehabilitacji), w sprawach podopiecznych wymagających konsultacji lub specjalistycznej pomocy.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Podstawy genetyki molekularnej (geny, chromosomy, kariotyp, kwasy nukleinowe, kod genetyczny, genotyp, fenotyp, biosynteza białka).
- Przekazywanie informacji genetycznej z komórki do komórki (mitoza) i z pokolenia na pokolenie (mejoza). Gametogeneza.
- Typy dziedziczenia (autosomalne dominujące i recesywne, sprzężone z płcią, wieloczynnikowe, mitochondrialne).
- Mutacje genowe i chromosomowe, przykłady chorób genetycznych.
- Rozwój prenatalny. Czynniki endogenne paragenetyczne i pozagenetyczne w rozwoju prenatalnym człowieka.
- Teratogeneza, teratogeny. Wczesna diagnostyka chorób wrodzonych, metody badań prenatalnych, testy diagnostyczne po urodzeniu.

Podstawy neurologii

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01	Opisuje budowę i funkcję ośrodkowego układu nerwowego człowieka.
2.	K_W03	Zna i opisuje czynniki uszkodzające strukturę i działanie ośrodkowego układu nerwowego.
3.	K_W03	Wymienia i opisuje wybrane zespoły chorobowe będące wynikiem zmian patologicznych układu nerwowego.
Umiejętności		
4.	K_U01	Wyjaśnia związki między zaburzeniami układu nerwowego a dysfunkcjami psychofizycznymi człowieka.
5.	K_U02	Potrafi różnicować zaburzenia rozwojowe (patomechanizmy, symptomy, prognoza).

6.	K_U02	Potrafi ocenić wpływ czynników środowiskowych na możliwość pojawienia się patologii funkcjonowania ośrodkowego układu nerwowego.
Kompetencje społeczne		
7.	K_K01	Ma świadomość znaczenia diagnostyki prenatalnej oraz wczesnej diagnostyki zaburzeń rozwojowych.
8.	K_K01	Potrafi identyfikować problemy wymagające specjalistycznej konsultacji lub opieki.
9.	K_K02b	Korzystając ze zdobytej wiedzy potrafi w sposób kompetentny kontaktować się z różnymi instytucjami oraz specjalistami (m.in. psychiatrą, psychologiem, pomocą społeczną lub rehabilitacją), w sprawach podopiecznych wymagających konsultacji lub specjalistycznej pomocy.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Budowa i funkcje ośrodkowego układu nerwowego. - Zaburzenia rozwojowe i okołoporodowe ośrodkowego układu nerwowego. - Encefalopatie endogenne i egzogenne. - Nowotwory układu nerwowego. - Zmiany neuronalne w starzejącym się mózgu. - Mózgowe korelaty poznawczego starzenia się. - Choroby demielinizacyjne. - Choroby naczyniowe i naczyniopochodne OUN. - Choroby zwyrodnieniowe. 		

Podstawy psychiatrii		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03	Posiada wiedzę na temat mechanizmów powstawania zaburzeń rozwojowych z uwzględnieniem wiedzy z zakresu psychiatrii.
2.	K_W03	Posiada wiedzę na temat powstawania chorób i zaburzeń psychicznych.
3.	K_W03 D.4.W11	Zna objawy podstawowych chorób psychicznych i uzależnień.
4.	K_W02	Ma podstawową wiedzę na temat ryzyka samobójczego u dzieci i młodzieży.
5.	K_W04	Zna zakres pracy psychiatry i psychologa.
Umiejętności		
6.	K_U03	Potrafi ocenić możliwości funkcjonowania dziecka z zaburzeniami rozwojowymi i psychicznymi.
7.	K_U02	Potrafi określić czynniki prowadzące do rozwoju uzależnień u dzieci i młodzieży i ich konsekwencje.
8.	K_U02	Potrafi określić czynniki prowadzące do rozwoju ryzyka samobójczego.

Kompetencje społeczne		
9.	K_K01	Potrafi identyfikować problemy wymagające specjalistycznej konsultacji lub opieki.
10.	K_K02b	Korzystając ze zdobytej wiedzy potrafi w sposób kompetentny kontaktować się z różnymi instytucjami oraz specjalistami (m.in. psychiatrów, psychologów, pomocy społecznej lub rehabilitacji), w sprawach podopiecznych wymagających konsultacji lub specjalistycznej pomocy.
11.	K_K03a	Jest wrażliwy na zagrożenia wynikające z istnienia czynników powodujących zaburzenia funkcjonowania psychicznego.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Specyfika psychiatrii dzieci i młodzieży.
- Badanie psychiatryczne.
- Podstawowe pojęcia psychopatologii.
- Biologiczne, psychologiczne i społeczne uwarunkowania zaburzeń psychicznych.
- Klasyfikacja zaburzeń psychicznych.
- Niepełnosprawność intelektualna.
- Wybrane choroby i zaburzenia psychiczne (schizofrenia, zaburzenia depresyjne, choroba afektywna dwubiegunowa, zaburzenia lękowe).
- Całościowe zaburzenia rozwoju (autyzm, zespół Aspergera).
- Specyficzne zaburzenia rozwoju psychicznego (mowy, języka, umiejętności szkolnych).
- Zaburzenia zachowania i emocji rozpoczynające się zwykle w dzieciństwie i wieku młodzieńczym (zaburzenia hiperkinetyczne – zespoły nadpobudliwości, zaburzenia zachowania opozycyjno-buntownicze, zaburzenia emocji – lęk społeczny, lęk przed separacją, zaburzenia funkcjonowania społecznego – mutyzm wybiórczy, tiki).
- Samobójstwa wśród dzieci i młodzieży.
- Wybrane aspekty uzależnień.
- Zaburzenia odżywiania.

Historia wychowania

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W06	Zna genezę i źródła czynności wychowawczych człowieka w oparciu o działania pedagogiczne podejmowane w okresie antyku i kolejnych epokach, co pozwala na uporządkowanie wiedzy dotyczącej wychowania i kształcenia na przestrzeni wieków.
2.	K_W02	Ma orientację w podstawowych koncepcjach filozofów i pedagogów, dotyczących istoty wychowania i kształtowania osobowości wychowanka w skali rozwoju cywilizacji europejskiej do XX wieku.
3.	K_W01	Ma wiedzę o tradycjach pedagogiki polskiej w poszczególnych okresach historycznych, rozumie jej rozwój i konteksty kulturowe wyróżniające ją od koncepcji ogólnoeuropejskich.
4.	K_W01	Zna najwybitniejszych przedstawicieli polskiej i europejskiej pedagogiki zarówno w zakresie teorii jak i praktyki. Zna genezę i rozwój instytucji edukacyjnych oraz zakres ich kompetencji w kontekście historycznym.

		Umiejętności
5.	K_U01	Potrafi powiązać wiedzę historyczną na temat genezy i rozwoju instytucji oświatowo-wychowawczych z innymi obszarami pedagogiki w celu analizowania i interpretowania problemów edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych i pomocowych.
6.	K_U08	Umie zaprezentować swoje poglądy, zgłosić wątpliwości i dobrać stosowną argumentację, wspartą wybranymi perspektywami teoretycznymi i poglądami różnych autorów.
		Kompetencje społeczne
7.	K_K03e	Właściwie ocenia poziom swojej wiedzy i zdobytych umiejętności, rozumie znaczenie ciągłego doskonalenia swych umiejętności i pogłębiania wiedzy związanej z wychowaniem i kształceniem.
8.	K_K01	Zdaje sobie sprawę ze znaczenia dziedzictwa kulturowego własnego kraju, szanuje jego tradycję i historię.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Wychowanie i nauczanie w starożytnej Grecji i Rzymu (działalność nauczycielska sofistów, Sokratesa, myśl Platona i Arystotelesa. Ideały wychowawcze w ateńskiej polis. Epoka hellenistyczna).
- Nauka i oświata w średniowiecznej Europie (typy szkół, uniwersytety, treści nauczania)
- Humanizm i reformacja wobec edukacji (myśl pedagogiczna, szkolnictwo jezuickie i protestanckie).
- Poglądy pedagogiczne J.A. Komeńskiego i J. Locke'a.
- Nauka, oświata i kultura epoki Oświecenia (dokonania encyklopedystów francuskich, działalność edukacyjna pijarów, reforma Komisji Edukacji Narodowej).
- Myśl pedagogiczna i praktyka edukacyjna w XIX w. na ziemiach polskich i w Europie (szkolnictwo elementarne, szkoły średnie, szkoły zawodowe, kształcenie wyższe, edukacja kobiet. Reformy oświatowe. Poglądy pedagogiczne czołowych pedagogów europejskich).
- Edukacja na przełomie XIX/XX w. (idee ruchu Nowego Wychowania. Pajdocentryzm i pedologia w teorii i praktyce pedagogicznej). Edukacja na ziemiach polskich w początkach XX w. (Galicja, Królestwo Polskie, ziemie zaboru pruskiego).

Socjologia wychowania

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W02	Zna elementarną terminologię z zakresu socjologii wychowania i edukacji.
2.	K_W02	Ma podstawową wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych nowych osiągnięciach w socjologii wychowania.
3.	K_W02	Posiada wiedzę o normach i regułach (społecznych, prawnych, organizacyjnych i moralnych) organizujących struktury i instytucje społeczne wychowawcze i edukacyjne i o rządzących nimi prawidłowościach oraz o ich źródłach, naturze, zmianach i sposobach działania.

		Umiejętności
4.	K_U01	Potrafi prawidłowo interpretować zjawiska w zakresie wychowania i edukacji.
5.	K_U02	Potrafi analizować przyczyny i przebieg konkretnych procesów i zjawisk wychowawczych i edukacyjnych.
		Kompetencje społeczne
6.	K_K03e	Odnacza się samodzielnością w zdobywaniu wiedzy o czynnikach tworzących system kształcenia i edukacji oraz możliwości jego przekształcania i rozwoju.
7.	K_K02g	Jest gotów do rozpoznawania specyfiki środowiska lokalnego i podejmowania współpracy na rzecz dobra uczniów i tego środowiska.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Socjologia wychowania jako subdyscyplina socjologii. - Wychowanie a socjalizacja. - Wychowanie jako proces społeczny. - Elementy procesu wychowania. - Podstawowe i najważniejsze środowiska wychowawcze. - Przemiany procesu wychowania. - Więź społeczna – podstawowa procesu wychowawczego. - Rodzina jako najważniejsze środowisko wychowawcze. - Rola i znaczenie małej grupy jako środowiska wychowawczego. - Grupa rówieśnicza w procesie wychowania. - Szkoła a wychowanie. - Kościół środowiskiem wychowawczym. 		

Rozwijanie umiejętności uczenia się		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W06	Zna współczesne teorie uczenia się.
		Umiejętności
2.	K_U05	Potrafi wdrażać efektywne programy zwiększające umiejętności poznawcze uczniów
3.	K_U11	Potrafi samodzielnie rozwijać wiedzę oraz umiejętności pedagogiczne z wykorzystaniem różnych źródeł
4.	K_U02	Potrafi twórczo korzystać z teorii dotyczących nauczania-uczenia się oraz krytycznie je oceniać.
		Kompetencje społeczne
5.	K_K03h	Jest gotów do działania na rzecz poprawy jakości edukacji przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Wybrane współczesne teorie uczenia się.
- Uczenie się jako kompetencja kluczowa.
- Czynniki ważne dla rozwijania umiejętności uczenia się.
- Efektywne zarządzanie czasem i informacjami.
- Rozwijanie umiejętności szybkiego czytania, szybkiego i trwałego zapamiętywania, właściwego sporządzania notatek.
- Nauczyciel w procesie rozwijania u dzieci i młodzieży motywacji do uczenia się.

Projektowanie działań na rzecz środowisk społecznych i ochrony przyrody

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W16	Zna fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji.
Umiejętności		
2.	K_U01	Potrafi identyfikować i interpretować złożone zjawiska i problemy społeczne ukazując ich powiązania z różnymi obszarami pedagogiki specjalnej i innych nauk społecznych oraz humanistycznych i medycznych.
3.	K_U10	Potrafi pracować w zespole pełniąc różne role, podejmować i wyznaczać zadania, planować, organizować i monitorować realizację złożonych zespołowych działań.
4.	K_U11	Potrafi analizować własne działania na rzecz środowisk społecznych, wskazywać obszary wymagające modyfikacji, eksperymentowania i wdrażania działań innowacyjnych.
Kompetencje społeczne		
5.	K_K02c D.1.K2.	Jest gotów do świadomego podejmowania zobowiązań społecznych związanych z realizacją zadań zawodowych pedagoga specjalnego.
6.	K_K02e	Jest gotów do inspirowania i organizowania działalności innych ludzi na rzecz środowiska społecznego osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Dylematy współczesnej cywilizacji.
- Wprowadzenie w problematykę ochrony środowiska.
- Działania na rzecz społeczności lokalnej.
- Działania na rzecz ochrony środowiska.
- Wprowadzenie w problematykę pracy metodą projektów.
- Praca nad projektem związanym z działalnością na rzecz środowisk lokalnych lub ochrony środowiska.
- Prezentacje i ocena projektów.

Podstawy pisma Braille'a i przewodnika osób niewidomych

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W06	Potrafi wymienić kody brajlowskie i scharakteryzować pismo Braille'a.
2.	K_W06	Potrafi przedstawić historię ewolucji pisma dla osób niewidomych na świecie.
3.	K_W01 K_W06	Potrafi wyjaśnić terminologię z zakresu orientacji przestrzennej osób z dysfunkcją wzroku zorientowaną na zastosowania praktyczne w działalności rehabilitacyjnej, edukacyjnej, terapeutycznej.
4.	K_W06	Potrafi podać cel i opisać poszczególne techniki poruszania się osób z niepełnosprawnością wzroku (techniki poruszania się z przewodnikiem, techniki poruszania się z białą laską).
Umiejętności		
5.	K_U04	Potrafi czytać podstawowe teksty brajlowskie.
6.	K_U05	Potrafi zaprezentować i nauczyć inną osobę technik poruszania się z przewodnikiem przeznaczonych dla osób z niepełnosprawnością wzroku.
Kompetencje społeczne		
7.	K_K03a	Jest wrażliwy i otwarty na potrzeby osób z niepełnosprawnością wzroku.
8.	K_K03a	Prezentuje właściwą postawę wobec osób z niepełnosprawnością oraz alternatywnych sposobów komunikowania się z nimi
9.	K_K02b	Potrafi współdziałać i pracować w grupie.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Historia pisma dotykowego i ewolucja narzędzi do jego zapisu.
- Różnorodność kodów brajlowskich.
- Nauka polskiej odmiany alfabetu Braille'a.
- Nauka czytania prostych tekstów brajlowskich.
- Orientacja przestrzenna i poruszanie się osób z niepełnosprawnością wzroku (terminologia, historia rozwoju orientacji przestrzennej, rola i znaczenie zmysłów).
- Sposoby i techniki poruszania się osób z niepełnosprawnością wzroku.
- Techniki i umiejętności poruszania z przewodnikiem (właściwy chwyt i ustawianie się w stosunku do przewodnika, technika pokonywania wąskich przejść, technika wykonywania zwrotów, techniki zawracania, techniki przechodzenia przez drzwi, techniki poruszania się po schodach, technika podchodzenia do krzesła i stołu, sposoby przyjmowania i odmawiania pomocy).
- Podstawowe umiejętności z zakresu orientowania się w przestrzeni (techniki ochronne, sposoby systematycznego poznawania nowego otoczenia, technika trailingu, techniki bezpiecznego lokalizowania przedmiotów na różnych powierzchniach, sposoby ustawiania się równoległego i prostopadłego do różnych powierzchni odniesienia, wykorzystywanie zmysłów w celu określenia pozycji w przestrzeni).

Podstawy języka migowego

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01	Ma podstawową, wiedzę na temat języka (fonicznego oraz wizualno-przestrzennego: migowego) i jego funkcji.
2.	K_W01	Zna terminologię z zakresu przedmiotu: daktylografia, ideografia, polski język migowy (PJM); język narodowy.
3.	K_W02	Ma elementarną wiedzę na temat językowych, społecznych i kulturowych aspektów komunikacji głuchych.
Umiejętności		
4.	K_U09	Umie posługiwać się alfabetem palcowym oraz liczebnikami, w tym liczebnikami inkorporowanymi.
5.	K_U09	Umie rozpocząć rozmowę z głuchym użytkownikiem języka migowego, przedstawić się oraz wyrazić prośbę, podziękowanie oraz przeprosiny.
6.	K_U09	Umie posługiwać się słownictwem języka migowego w zakresie podstawowym w następujących zakresach tematycznych: przedstawianie się, rodzina, dom, szkoła, kalendarz, określanie miejsca, państwa, miasta, pogoda, podróż, zdrowie, urzędy administracji publicznej.
7.	K_U09	Umie tworzyć proste zdania twierdzące, przeczące i pytające z użyciem odpowiedniej ekspresji twarzy i ciała.
Kompetencje społeczne		
8.	K_K03a	Prezentuje właściwą postawę wobec języka migowego oraz użytkowników języka migowego.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Językowe, kulturowe i społeczne aspekty komunikacji głuchych.
- Znaki daktylograficzne (alfabet palcowy, liczebniki w tym liczebniki inkorporowane).
- Wprowadzenie słów migowych: powitanie/pożegnanie, zwroty grzecznościowe, kolory, rodzina, szkoła, pogoda, przedmioty, czynności codzienne, zdrowie, określanie miejsca, państwa, miasta, urzędy administracji publicznej.
- Gramatyka twarzy – wprowadzenie zdań migowych (twierdzących, przeczących i pytających) z użyciem ekspresji twarzy. Wprowadzenie elementów pantomimicznych.
- Gramatyka przestrzenna. Wprowadzenie czasowników kierunkowych (migać, mówić, pytać, dać).
- Użycie przestrzeni migowej w podwójnej roli: topograficznej i lingwistycznej.
- Rozwijanie umiejętności użycia regulatorów niezbędnych do komunikacji wizualnej (np. nawiązywanie i podtrzymywanie kontaktu wzrokowego, zwracanie na siebie uwagi, naprzemienność ról).
- Demonstracja dialogów migowych. Tworzenie prostych opowiadań (autoprezentacja).

Wprowadzenie do komunikacji alternatywnej i wspomagającej

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W08	Zna założenia metodyczne procesu komunikacji wspomagającej i alternatywnej.
2.	K_W16	Zna prawidłowy przebiegu procesu diagnostycznego ukierunkowanego na dobór strategii komunikacyjnych.
Umiejętności		
3.	K_U04	Potrafi właściwie scharakteryzować strategie komunikacji na poszczególnych poziomach AAC.
4.	K_U06	Potrafi scharakteryzować metody i formy AAC.
Kompetencje społeczne		
5.	K_K03A	Ma świadomość potrzeby dostosowywania technik informacyjno-komunikacyjnych do zróżnicowanych potrzeb osób z niepełnosprawnościami.
6.	K_K03c	Przestrzega zasad własności intelektualnej i praw autorskich.
7.	K_K03e	Dostrzega potrzebę ciągłego samokształcenia się w zakresie korzystania z technologii.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Pojęcie komunikacji alternatywnej i wspomagającej (AAC).
- Poziomy komunikacji wspomagającej i alternatywnej w aspekcie procesu uczenia.
- Systemy komunikacji AAC.
- Profil komunikacyjny ucznia - ocena predyspozycji dziecka do zastosowania wspomagających i alternatywnych metod komunikacji.
- Zasady doboru metod alternatywnych i wspomagających komunikacji.
- Porozumiewanie się z użyciem AAC- zasady pracy z dzieckiem.
- Rodzaje, dobór oraz wykorzystanie środków technicznych do komunikacji z dzieckiem niepełnosprawnym.

Podstawy metodyki kształcenia przedszkolnego i wczesnoszkolnego

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03 B.2.W10.	Ma wiedzę o uczestnikach działalności edukacyjnej, wychowawczej, opiekuńczej, kulturalnej i pomocowej.
2.	K_W06 B.2.W10.	Ma wiedzę o procesie adaptacji dziecka w przedszkolu i w szkole, dojrzałości szkolnej, przygotowaniu dziecka do nauki w szkole oraz o obowiązku szkolnego.
3.	K_W02	Ma wiedzę z poszczególnych zakresów treści wychowania i edukacji dziecka w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym.
4.	K_W09	Posiada wiedzę z zakresu prowadzenia działalności pedagogicznej na etapie edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej.

5.	K_W09 B.2.W12.	Zna i rozumie istotę programu wychowawczego, zagadnienia edukacji zdrowotnej, bezpieczeństwa dzieci w przedszkolu i uczniów w szkole oraz poza ich terenem (zajęcia terenowe, wycieczki); potrzebę ochrony zdrowia dziecka; znaczenie edukacji dla bezpieczeństwa i dbałości o bezpieczeństwo własne oraz innych, zna cele pracy opiekuńczo-wychowawczej z dziećmi w przedszkolu i uczniami w szkole na różnych etapach edukacyjnych.
		Umiejętności
6.	K_U02	Posiada umiejętności oceniania przydatności typowych metod, procedur i dobrych praktyk do realizacji zadań na etapie edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej.
7.	K_U04	Potrafi posługiwać się wybranymi ujęciami teoretycznymi w celu planowania i analizowania sposobów pracy z uczniem.
8.	K_U01	Potrafi wykorzystywać wiedzę teoretyczną z zakresu psychologii i pedagogiki oraz powiązanych z nimi dyscyplin w celu analizowania i interpretowania problemów edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, kulturalnych, pomocowych, a także motywów i wzorów ludzkich zachowań.
		Kompetencje społeczne
9.	K_K03	Jest przygotowany do aktywnego udziału w procesie edukacyjnym i efektywnego porozumiewania się z różnymi uczestnikami tego procesu.
10.	K_K02	Ma przekonanie o sensie, wartości i potrzebie podejmowania działań psychologicznych i pedagogicznych w środowisku szkolnym i pozaszkolnym; jest gotowy do podejmowania wyzwań zawodowych; wykazuje aktywność, podejmuje trud i odznacza się wytrwałością w realizacji indywidualnych i zespołowych działań profesjonalnych w zakresie pracy nauczycielskiej.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Adaptacja dziecka do przedszkola, jego istota i uwarunkowania.
- Prawidłowości rozwoju dzieci w wieku przedszkolnym i jego wpływ na organizację zajęć w przedszkolu.
- Praca opiekuńczo-wychowawcza z dziećmi w przedszkolu i w szkole na różnych etapach edukacyjnych.
- Proces wychowawczo – dydaktyczny w przedszkolu i szkole, jego istota i specyfika.
- Teoretyczne i metodyczne podstawy organizowania procesu edukacyjnego w klasach I-III.
- Metody i formy pracy z dziećmi w przedszkolu i w młodszym wieku szkolnym (zgodnie z koncepcją kształcenia zintegrowanego) - aktywizujące metody nauczania, ich zastosowanie w procesie wspomagania rozwoju małych uczniów.
- Etapy osiągania umiejętności kluczowych i sposoby realizacji w ramach obszarów edukacji przedszkolnej.
- Gotowość szkolna dzieci a ich środowisko wychowawcze - czynniki sprzyjające i blokujące osiągnięcie gotowości szkolnej przez dzieci. Poziom gotowości szkolnej a przyszłe powodzenie w nauce - bariery i blokady w uczeniu się.
- Adaptacja dziecka w przedszkolu i w szkole. Dojrzałość szkolna. Przygotowanie dziecka do nauki w szkole. Obowiązek szkolny. Samodzielność i niesamodzielność dziecka w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. Uspołecznienie dziecka. Umiejętności samoobsługowe, nawyki higieniczne i kulturalne, odporność emocjonalna.

- Edukacja zdrowotna. Rozwijanie u dzieci umiejętności społecznych niezbędnych do nawiązywania poprawnych relacji. Współbicie z innym, integracja.
- Bezpieczeństwo dzieci w przedszkolu, szkole i poza ich terenem (zajęcia terenowe, wycieczki). Ochrona zdrowia dziecka. Edukacja dla bezpieczeństwa – dbałość o bezpieczeństwo własne oraz innych.
- Organizacja nauczania i wychowania uczniów edukacji wczesnoszkolnej.

Metodyka edukacji polonistycznej

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W08	Posiada merytoryczne i metodyczne podstawy prowadzenia zajęć w zakresie edukacji polonistycznej.
Umiejętności		
2.	K_U05	Potrafi planować i realizować zajęcia z zakresu edukacji polonistycznej dzieci.
Kompetencje społeczne		
3.	K_K01	Jest w stanie krytycznie oceniać własną wiedzę i umiejętności niezbędne do pracy dydaktycznej z uczniem.
4.	K_K02c	Jest gotów do realizacji zadań zawodowych związanych z prowadzeniem edukacji polonistycznej dzieci.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Analiza podstawy programowej w zakresie edukacji polonistycznej w edukacji wczesnoszkolnej.
- Klasyfikacja i formułowanie celów nauczania w edukacji polonistycznej.
- Materiał nauczania i środki dydaktyczne w nauczaniu języka ojczystego w edukacji wczesnoszkolnej.
- Cele kształcenia polonistycznego a funkcje języka.
- Metody i formy pracy z dziećmi w młodszym wieku szkolnym (zgodnie z koncepcją kształcenia zintegrowanego) - aktywizujące metody nauczania, ich zastosowanie w procesie wspomagania rozwoju uczniów w klasach I – III.
- Etapy wprowadzania litery.
- Metody nauki pisania i czytania.
- Podstawowe rodzaje wypowiedzi ustnych i pisemnych.
- Praca z tekstem literackim.
- Nauczanie gramatyki.
- Nauczanie ortografii i interpunkcji.
- Projektowanie scenariuszy zajęć.
- Nauczyciel a kształcenie języka ojczystego w nauczaniu wczesnoszkolnym (przygotowanie merytoryczne i metodyczne).

Metodyka edukacji matematycznej

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W08	Posiada merytoryczne i metodyczne podstawy prowadzenia zajęć w zakresie edukacji matematycznej.
Umiejętności		
2.	K_U05	Potrafi projektować i przeprowadzać zajęcia edukacyjne rozwijające umiejętności matematyczne.
Kompetencje społeczne		
3.	K_K01	Jest w stanie krytycznie oceniać własną wiedzę i umiejętności niezbędne do pracy dydaktycznej z uczniem.
4.	K_K02c	Jest gotów do realizacji zadań zawodowych związanych z prowadzeniem edukacji matematycznej dzieci.
5.	B.1.K2.	Jest gotów do poszukiwania nowych zasobów wzbogacających treści nauczania.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Cele edukacji matematycznej.
- Orientacja w przestrzeni, porządkowanie, klasyfikowanie.
- Monografia liczby naturalnej.
- Kształtowanie pojęcia dodawania i odejmowania.
- Kształtowanie pojęcia mnożenia i dzielenia.
- Kształtowanie pojęć geometrycznych.
- Mierzenie, ważenie, obliczenia pieniężne, kalendarzowe.
- Rozwiązywanie prostych i złożonych zadań tekstowych. Rozwiązywanie zadań problemowych.
- Projektowanie scenariuszy zajęć.

Metodyka edukacji społecznej

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W08	Posiada merytoryczne i metodyczne podstawy prowadzenia zajęć w zakresie edukacji społecznej.
Umiejętności		
2.	K_U05	Potrafi planować i realizować zajęcia z zakresu edukacji społecznej dzieci.
Kompetencje społeczne		
3.	K_K01	Jest w stanie krytycznie oceniać własną wiedzę i umiejętności niezbędne do pracy dydaktycznej z uczniem.
4.	K_K02c	Jest gotów do realizacji zadań zawodowych związanych z prowadzeniem edukacji społecznej dzieci.
5.	B.1.K2.	Jest gotów do poszukiwania nowych zasobów wzbogacających treści nauczania

TREŚCI PROGRAMOWE

- Cele edukacji społecznej.
- Podejmowanie działań zmierzających do rozumienia środowiska społecznego.
- Strategie kształtowania u uczniów przynależności do grupy rówieśniczej, społecznej, środowiska życia.
- Poznawanie i wyjaśnianie znaczenie wybranych zwyczajów i tradycji polskich.
- Tworzenie projektów wspierających rozwój umiejętności i kompetencji niezbędnych do uczestniczenia w życiu społecznym dzieci.
- Projektowanie scenariuszy zajęć w zakresie edukacji społecznej.

Metodyka edukacji przyrodniczej**EFEKTY UCZENIA SIĘ**

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W08	Zna merytoryczne i metodyczne podstawy prowadzenia zajęć w zakresie edukacji przyrodniczej.
Umiejętności		
2.	K_U05	Potrafi planować i realizować zajęcia z zakresu edukacji przyrodniczej dzieci.
Kompetencje społeczne		
3.	K_K01	Krytycznie oceniać własną wiedzę i umiejętności niezbędne do pracy dydaktycznej z uczniem.
4.	K_K02c	Jest gotów do realizacji zadań zawodowych związanych z prowadzeniem edukacji przyrodniczej dzieci.
5.	B.1.K2.	Jest gotów do poszukiwania nowych zasobów wzbogacających treści nauczania.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Cele edukacji przyrodniczej.
- Poznawanie przyrody – edukacja o środowisku, w środowisku i dla środowiska.
- Edukacja przyrodnicza w książkach dla dzieci, programach nauczania, pakietach edukacyjnych, bajkach.
- Rola zmysłów w doświadczaniu przyrody i rozwoju dziecięcego myślenia.
- Metody i formy pracy na zajęciach przyrodniczych drogą do rozbudzania ciekawości przyrodniczej.
- Zajęcia terenowe jako przykład aktywnie zdobywanej wiedzy, umiejętności i kompetencji.
- Projektowanie scenariuszy zajęć.

Metodyka edukacji plastycznej**EFEKTY UCZENIA SIĘ**

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W08	Posiada merytoryczne i metodyczne podstawy do prowadzenia zajęć w zakresie edukacji plastycznej.

		Umiejętności
2.	K_U05	Potrafi zaprojektować i przeprowadzić zajęcia z edukacji plastycznej
3.	K_U05	Potrafi stymulować twórczą aktywność dziecka.
		Kompetencje społeczne
4.	K_K01	Jest gotów do kreatywnego korzystania z wiedzy z zakresu metodyki edukacji plastycznej.
5.	K_K02c	Jest gotów do realizacji zadań w zakresie wspierania aktywności plastycznej dzieci.
6.	B.1.K2.	Jest gotów do poszukiwania nowych zasobów wzbogacających treści nauczania.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Charakterystyka rozwoju plastycznego dziecka i znaczenie ekspresji plastycznej. - Środki wyrazu plastycznego, techniki plastyczne, źródła inspiracji twórczej aktywności dziecka/ucznia. - Analiza podstawy programowej kształcenia ogólnego w zakresie edukacji plastycznej na I etapie edukacyjnym. - Rozwijanie percepcji wizualnej, obserwacji i doświadczeń. - Stymulowanie twórczej aktywności i ekspresji plastycznej dziecka z wykorzystaniem różnych technik, mediów, pomocy dydaktycznych. - Wprowadzenie do recepcji sztuk plastycznych. - Warunki i sposoby realizacji edukacji plastycznej. - Projektowanie zajęć plastycznych w edukacji wczesnoszkolnej. 		

Metodyka edukacji technicznej		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W09	Zna cele i treści nauczania w zakresie edukacji technicznej zawarte w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla klas I-III szkoły podstawowej.
2.	K_W09	Wie, jak kształtować umiejętności techniczne uczniów w nawiązaniu do techniki, kultury i sztuki ludowej.
3.	K_W09	Zna wybrane zabawy manipulacyjne.
		Umiejętności
4.	K_U05	Potrafi planować i realizować zajęcia z zakresu edukacji technicznej dzieci.
		Kompetencje społeczne
5.	K_K01	Krytycznie ocenia własną wiedzę i umiejętności niezbędne do pracy dydaktycznej z uczniem.
6.	K_K02c	Jest gotów do realizacji zadań zawodowych związanych z prowadzeniem edukacji technicznej dzieci.
7.	B.1.K2.	Jest gotów do poszukiwania nowych zasobów wzbogacających treści nauczania.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Etapy, metody i formy projektowania działań technicznych dziecka/ucznia.
- Inicjacja techniczna dziecka (ucznia).
- Zabawy manipulacyjne i konstrukcyjne oraz zadania wytwórcze.
- Projektowanie zajęć technicznych.
- Kształtowanie umiejętności technicznych dzieci/uczniów w nawiązaniu do techniki, kultury i sztuki ludowej.

Metodyka edukacji informatycznej

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W09	Zna cele i treści edukacji informatycznej zawarte w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla klas I-III szkoły podstawowej.
2.	K_W09	Wie, które programy komputerowe do rysowania, pisania tekstu, wykonywania obliczeń, przeglądania Internetu, przesyłania poczty elektronicznej można wykorzystać w pracy z dziećmi, w tym z uczniami z niepełnosprawnością.
3.	K_W09	Zna wybrany blokowo-wizualny język programowania dla dzieci.
		Umiejętności
4.	K_U05	Potrafi planować i realizować zajęcia z zakresu edukacji informatycznej dzieci.
		Kompetencje społeczne
5.	K_K01	Krytycznie oceniać własną wiedzę i umiejętności niezbędne do pracy dydaktycznej z uczniem.
6.	K_K02c	Jest gotów do realizacji zadań zawodowych związanych z prowadzeniem edukacji informatycznej dzieci.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Kształtowanie celowego i właściwego posługiwania się przez uczniów typowymi aplikacjami komputerowymi do komponowania ilustracji graficznych, pracy nad tekstem, wykonywania obliczeń, korzystania z usług w sieciach komputerowych, oraz pozyskiwania, gromadzenia i przetwarzania informacji.
- Analiza podstawy programowej kształcenia ogólnego w zakresie edukacji informatycznej na I etapie edukacyjnym.
- Doskonalenie umiejętności metodycznych nauczycieli w zakresie edukacji informatycznej.
- Rozwiązywanie sytuacji problemowych w otoczeniu uczniów drogą tworzenia algorytmu – używanie języka blokowo-wizualnego programowania.
- Inspirowanie i angażowanie uczniów do kreatywności i rozwoju myślenia komputacyjnego.
- Integrowanie zajęć edukacji informatycznej z elementami innych edukacji, jak i z aktywnościami wizualnymi, słuchowymi i kinestetycznymi.
- Promowanie i kształtowanie u uczniów postawy obywatelskiej i prospołecznej oraz odpowiedzialności w świecie mediów cyfrowych.

Metodyka edukacji muzycznej		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W08	Zna merytoryczne i metodyczne podstawy prowadzenia zajęć w zakresie edukacji muzycznej.
		Umiejętności
2.	K_U05	Potrafi planować i realizować zajęcia z zakresu edukacji muzycznej dzieci.
		Kompetencje społeczne
3.	K_K01	Krytycznie ocenia własną wiedzę i umiejętności niezbędne do pracy dydaktycznej z uczniem.
4.	K_K02c	Jest gotów do realizacji zadań zawodowych związanych z prowadzeniem edukacji muzycznej dzieci.
5.	K_K02d	Wykazuje aktywność, podejmuje trud i odznacza się wytrwałością w realizacji indywidualnych i zespołowych działań profesjonalnych w zakresie edukacji muzycznej.
6.	K_K01 B.1.K2.	Jest gotów do poszukiwania nowych zasobów wzbogacających treści nauczania.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Cele edukacji muzycznej i plastycznej, formy wychowania muzycznego. - Zarys wybranych koncepcji wychowania muzycznego (C. Orff, E. Jaques-Dalcroze, Z. Kodaly, B. Strauss). - Rozwój dyspozycji muzycznych i ruchowych w odniesieniu do możliwości słuchowo-głosowo-ruchowe dzieci na poszczególnych etapach rozwoju. - Dobór piosenek, zabaw muzyczno-ruchowych, tańców, utworów do słuchania stosownych do wieku i możliwości percepcyjnych i fizycznych dziecka. - Korelacja działań muzyczno-ruchowych z innymi działaniami edukacyjnymi w szkole. - Sylwetka osoby prowadzącej zajęcia muzyczno-ruchowe w szkole. - Projektowanie scenariuszy zajęć. 		

Metodyka wychowania fizycznego		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W08	Zna merytoryczne i metodyczne podstawy prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego.
		Umiejętności
2.	K_U05	Potrafi planować i realizować zajęcia z zakresu wychowania fizycznego.
		Kompetencje społeczne
3.	K_K01	Krytycznie ocenia własną wiedzę i umiejętności niezbędne do pracy dydaktycznej z uczniem.

4.	K_K02c	Jest gotów do realizacji zadań zawodowych związanych z prowadzeniem zajęć z zakresu wychowania fizycznego.
----	--------	--

TREŚCI PROGRAMOWE

- Cele edukacji fizycznej.
- Rodzaje zajęć ruchowych.
- Organizacja zajęć w-f w szkole – formy podziału uczniów - trudne warunki prowadzenia lekcji.
- Bezpieczeństwo i higiena uczniów ćwiczących.
- Ćwiczenia praktyczne na sali gimnastycznej. Poziom opanowania treści edukacji fizycznej przez uczniów okresowo zwolnionych z zajęć.
- Specyfika kontroli i oceny wiadomości i umiejętności uczniów w zakresie edukacji fizycznej.
- Projektowanie scenariuszy zajęć.

Nowoczesne technologie w oddziaływaniach pedagogicznych

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W08	Zna współczesne rozwiązania technologiczne stosowane w procesie kształcenia.
2.	K_W16	Zna zasady dotyczące ochrony i zarządzania własnością intelektualną i prawem autorskim w kontekście stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych.
Umiejętności		
3.	K_U04	Potrafi planować i realizować zajęcia dydaktyczne dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi wykorzystując techniki informacyjno-komunikacyjne.
4.	K_U06	Potrafi tworzyć multimedialne pomoce dydaktyczne dostosowane do indywidualnych potrzeb wychowanków.
Kompetencje społeczne		
5.	K_K03a	Ma świadomość potrzeby dostosowywania technik informacyjno-komunikacyjnych do zróżnicowanych potrzeb osób z niepełnosprawnościami.
6.	K_K03c	Przestrzega zasad własności intelektualnej i praw autorskich
7.	K_K03e	Dostrzega potrzebę ciągłego samokształcenia się w zakresie korzystania z technologii.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Obsługa i konfiguracja tablicy interaktywnej.
- Typy licencji oprogramowania i prawa autorskie.
- Oprogramowanie wspomagające realizację zajęć z tablicą interaktywną.
- Projektowanie i tworzenie interaktywnych multimedialnych pomocy dydaktycznych.
- Korzystanie z edukacyjnych zasobów Internetu w pracy z tablicą interaktywną.
- Oprogramowanie edukacyjne na urządzenia mobilne.
- Projekt autorskiego zestawu interaktywnych ćwiczeń dostosowanych do indywidualnych potrzeb edukacyjnych.

Współczesna recepcja tekstów pedagogicznych

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W02	Zna wartość twórczości Marii Grzegorzewskiej dla rozwoju pedagogiki specjalnej.
2.	K_W02	Zna i rozumie przesłania Janusza Korczaka zawarte w jego utworach.
Umiejętności		
3.	K_U02	Potrafi wypowiadać się na temat wartości twórczości Marii Grzegorzewskiej i Janusza Korczaka.
4.	K_U02	Potrafi uzasadniać znaczenie twórczości Marii Grzegorzewskiej i Janusza Korczaka dla kształcenia nauczycieli.
Kompetencje społeczne		
5.	K_K03a	Jest gotowy do prezentowania wrażliwej postawy wobec problemów związanych z wykluczeniem społecznym.
6.	K_K02c D.1.K2.	Jest gotowy do świadomego podejmowania zobowiązań społecznych związanych z realizacją zadań zawodowych pedagoga specjalnego.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Analiza wybranych publikacji Marii Grzegorzewskiej celem wykazania ich wartości dla kształcenia postaw poszanowania godności drugiego człowieka, jego ludzkich i obywatelskich praw, zrozumienia i akceptacji dla odmienności, traktowania niepełnosprawności jako immanentnego elementu ludzkiej kondycji oraz włączania osób z niepełnosprawnością w życie społeczeństwa na zasadzie równoprawnych obywateli.
- Analiza wybranych prac Janusza Korczaka w refleksji „Dziecko to także człowiek, tylko jeszcze mały”.

Autorstwo własnego życia osoby z niepełnosprawnością

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W02	Zna implikacje psychologii humanistycznej i psychologii pozytywnej w rozumieniu fenomenu niepełnosprawności.
2.	K_W02	Zna filozoficzne, psychologiczne i społeczne koncepcje człowieka w kontekście niepełnosprawności i procesu rehabilitacji.
3.	K_W03	W pogłębionym stopniu zna problemy osób z niepełnosprawnością w wymiarze osobowym, społecznym, kulturowym, ekonomicznym oraz ich złożone potrzeby w zakresie rehabilitacji i wsparcia.
4.	K_W05	Zna współczesne podejścia do problemów osób z niepełnosprawnością (autorstwo własnego życia, podmiotowość, autonomia, samostanowienie, jakość życia, normalizacja warunków życia).

Umiejętności		
5.	K_U01	Umie interpretować istotne problemy osób z niepełnosprawnością w wymiarze osobowym, społecznym, kulturowym, ekonomicznym.
6.	K_U02	Analizuje złożoną sytuację osób z niepełnosprawnością w odniesieniu do właściwych teorii i koncepcji: autorstwa własnego życia, dobrostanu, samostanowienia, jakości życia, zadań rozwojowych, koherencji.
7.	K_U02	Umie wnikliwie analizować biografie osób z niepełnosprawnością i interpretować fakty w perspektywie wybranych koncepcji.
Kompetencje społeczne		
8.	K_K01	Dokonuje krytycznej oceny swojej wiedzy i umiejętności z obszaru niepełnosprawności, kreatywnie korzysta z wiedzy naukowej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych.
9.	K_K03a C.5.K1.	Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej związanej z działalnością na rzecz osób z niepełnosprawnością. Jest wrażliwy na problemy z obszaru pedagogiki specjalnej, prezentuje właściwą postawę wobec osób z niepełnosprawnością.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Teoretyczne podstawy konstruktów *Autorstwo własnego życia osoby z niepełnosprawnością* – ustalenie terminologiczne, wymiary konstruktów, założenia teoretyczne psychologii pozytywnej i humanistycznej. Przedmiot w kontekście innych przedmiotów dotyczących niepełnosprawności. Autorstwo życia osoby z niepełnosprawnością a tożsamość, podmiotowość, autonomia, samostanowienie i normalizacja życia osób z niepełnosprawnością.
- Model autorstwa życia osoby z niepełnosprawnością: wymiar personalistyczny, wymiar eudajmoniczny, wymiar temporalny, wymiar funkcjonalny, wymiar pomocowy – ugruntowanie teoretyczne. Podstawowe kategorie pojęciowe: jakość życia, samostanowienie, zadania rozwojowe, podmiotowość, wsparcie społeczne i strategie radzenia sobie z trudnościami.
- Indywidualna i społeczna percepcja niepełnosprawności. Bariery życiowe a niepełnosprawność. Zasoby osobowe i społeczne osób z niepełnosprawnością. Analiza kontekstu osobowego i społecznego sytuacji życiowej osób z niepełnosprawnością – czynniki osłabiające i budujące poczucie bycia autorem własnego życia.
- Rehabilitacja jako proces indywidualnie zróżnicowany, umożliwiający spełnianie zadań rozwojowych od wczesnego dzieciństwa do późnej dorosłości. Jakość przestrzeni rehabilitacyjnej w wyznaczaniu jakości życia osób z niepełnosprawnością. Współczesny model rehabilitacji podmiotowej.
- Osoba z niepełnosprawnością autorem własnego życia – analiza biografii.
- Studia nad niepełnosprawnością (*disability studies*). Interdyscyplinarne analizy empiryczne fenomenu niepełnosprawności.

Studia nad niepełnosprawnością

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01	Ma wiedzę o źródłach i rozwoju <i>Disability Studies</i> jako akademickiego obszaru naukowego i dydaktycznego.
2.	K_W02	Zna modele niepełnosprawności i istotne koncepcje z nimi związane ujmujące niepełnosprawność w wymiarze indywidualnym, międzyludzkim i ogólnospołecznym.
3.	K_W02	Zna tradycyjne i współczesne kierunki badań nad niepełnosprawnością oraz ich historyczne i społeczne uwarunkowania.
4.	K_W02	Ma wiedzę na temat wykluczania, stygmatyzacji osób z niepełnosprawnością w życiu osobowym, społecznym, kulturowym, prawnym i ekonomicznym.
Umiejętności		
5.	K_U01	Potrafi zastosować interdyscyplinarną wiedzę do wyjaśniania niepełnosprawności w perspektywie nauk humanistycznych, społecznych, medycznych.
6.	K_U03	Potrafi podejmować krytyczny dyskurs nad miejscem Innego w społeczeństwie i rolą społeczeństwa w zapewnieniu wszystkim jego obywatelom równych szans.
7.	K_U03	Potrafi formułować rekomendacje do konstruowania systemów wsparcia osób niepełnosprawnych w społeczeństwie.
Kompetencje społeczne		
8.	K_K01	Jest gotowy do dostrzegania i analizowania dylematów etycznych i problemów społecznych związanych z działaniami na rzecz osób z niepełnosprawnościami i ich środowiskiem.
9.	K_K03a	Jest gotowy do prezentowania wrażliwości etycznej oraz refleksyjnej i odpowiedzialnej postawy wobec problemów związanych z niepełnosprawnością.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Konceptualizacja niepełnosprawności i modele (medyczny, rozwojowy, kulturowy, relacyjny, społeczny, obywatelski, afirmujący).
- Współczesny wizerunek osób z niepełnosprawnością –normalizacja, self-adwokatura, integracja, inkluzja a marginalizacja i społeczne wykluczenie.
- *Disability Studies* jako interdyscyplinarny nurt teoretyczno-badawczy w perspektywie osobistej, społecznej, kulturowej, ekonomicznej, historycznej i literackiej.
- *Disability Studies* jako obszar dydaktyczny, przygotowujący specjalistów, liderów, badaczy.
- Wybrane ujęcia fenomenu niepełnosprawności z uwzględnieniem m.in. koncepcji Innego, koncepcja spotkania i dialogu, teoria piętna, koncepcja stygmatu społecznego.
- Wybrana problematyka badania niepełnosprawności: postawy społeczne, autonomia, samostanowienie, zasoby osobowe, dobrostan, systemy rodzinne, systemy wsparcia.
- Uczestnictwo osób z niepełnosprawnością w różnych przejawach życia społecznego.

Prawo oświatowe i podstawy prawne pracy pedagoga specjalnego

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W11	Potrafi określić podstawy prawne oraz standardy kształcenia pedagogów specjalnych w Polsce.
2.	K_W11 C.3.W3.	Zna prawne regulacje kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w prawie międzynarodowym i krajowym, zna orzecznictwo w tym zakresie.
3.	K_W11 C.3.W3.	Zna zasady organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej
4.	K_W11 C.3.W3	Zna zasady klasyfikowania i oceniania uczniów.
5.	K_W11 B.2.W9.	Zna zasady udzielania uczniom wsparcia psychologiczno-pedagogicznego.
Umiejętności		
6.	K_U11	Wyszukuje akty prawne oraz powiązane z nimi orzecznictwo.
7.	K_U04	Potrafi uzasadnić konieczność stosowania prawa do kształcenia dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi na gruncie obowiązujących unormowań prawnych.
Kompetencje społeczne		
8.	K_K02c C.3.K1.	Rozumie potrzebę stosowania prawa w organizowaniu kształcenia dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Podstawy prawne i standardy kształcenia pedagogów specjalnych w Polsce.
- Awans zawodowy nauczyciela.
- Prawo do edukacji dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w prawie międzynarodowym i krajowym.
- Organizacja procesu i formy kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
- Orzecznictwo dla celów kształcenia specjalnego na tle innych systemów orzecznich.
- Obowiązki organu prowadzącego szkołę i szkoły w realizacji edukacji dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
- Pomoc psychologiczno-pedagogiczna – regulacje prawne, formy i zasady udzielania wsparcia.
- Ocenianie, klasyfikowanie i promowanie uczniów.

3.3.2. Przygotowanie psychologiczne do pracy z dziećmi i młodzieżą z potrzebą kształcenia specjalnego

Psychologia rozwoju dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01 C.2.W1. C.2.W5.	Zna i rozumie terminologię stosowaną w obszarze psychologii rozwoju dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz psychologii rehabilitacji.
2.	K_W03 C.2.W1.	Zna i rozumie psychologiczne uwarunkowania rozwoju dzieci i młodzieży: środowisko rozwoju – strukturę i konsekwencje, czynniki zakłócające proces rozwoju, konsekwencje niepunktualności wydarzeń życiowych, mechanizm adaptacji i trudności przystosowawczych, zaburzenia i opóźnienia rozwojowe, wyzwania rozwojowe, koncepcje jakości życia i dobrostanu.
3.	C.2.W2.	Zna i rozumie psychologiczne uwarunkowania kształcenia dzieci i młodzieży: proces uczenia się w kontekście specjalnych potrzeb edukacyjnych, uwarunkowania i konsekwencje motywacji do uczenia się i osiągnięć, powodzenia i niepowodzenia szkolne – przyczyny i skutki; koncepcję zrównoważonego rozwoju; sytuację szkolną ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; psychologiczne mechanizmy przebiegu i oceny efektów procesu uczenia się uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; sposoby identyfikacji uzdolnień ucznia; zagadnienie pomocy psychologicznej dla ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; sposoby wspomagania osób pracujących z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
4.	K_W04 C.2.W1. C.2.W5.	Zna i rozumie założenia diagnozy rozwojowej i funkcjonalnej dzieci i adolescentów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz cele i formy wspomagania ich rozwoju oraz pomocy psychologicznej.
5.	C.2.W3.	Zna podstawy psychologii wychowawczej i psychoprofilaktyki: proces wychowawczy w kontekście wyzwań rozwojowych dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, psychologiczne wymiary interakcji wychowawczej oraz strategii oddziaływań wychowawczych, wychowanie do wartości i odpowiedzialności, kształtowanie postaw prospołecznych, kompetencje emocjonalno-społeczne (rozwój, zakłócenia, diagnoza, warunki i możliwości kształtowania), źródła niedostosowania społecznego i diagnozę jego ryzyka, psychologiczne konsekwencje zaniedbań środowiskowych, trudności wychowawcze i adaptacyjne wynikające ze zmiany środowiska życia, założenia profilaktyki uniwersalnej i selektywnej, postawy i style wychowawcze.

6.	K_W02 C.2.W5.	Zna podstawy psychologii rehabilitacji: zagadnienia niepełnosprawności i rehabilitacji, niepełnosprawności w kontekście zdrowia, niepełnosprawności z perspektywy rozwojowej, potrzeb dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami i chorobami przewlekłymi, psychologicznych konsekwencji niepełnosprawności fizycznej i intelektualnej oraz choroby przewlekłej, problemów życiowych i możliwości rozwojowych dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami oraz z chorobami przewlekłymi; istotę i psychospołeczne konsekwencje widocznej i niewidocznej niepełnosprawności lub choroby przewlekłej; psychologiczne mechanizmy postrzegania własnej niepełnosprawności i choroby przewlekłej; zagadnienie niepełnosprawności i choroby przewlekłej w kontekście obrazu siebie i społecznego postrzegania dzieci i młodzieży; procesy stereotypizacji, stygmatyzacji i automarginalizacji; psychospołeczną adaptację do życia z niepełnosprawnością i chorobą przewlekłą – zmiany rozwojowe, istotę i uwarunkowania satysfakcjonującej jakości życia; pozytywne aspekty rozwojowe w kontekście niepełnosprawności i choroby przewlekłej; zewnętrzne i wewnętrzne zasoby w rozwijaniu potencjału dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością lub chorobą przewlekłą; tradycyjne i współczesne podejścia w rehabilitacji osób z niepełnosprawnością i chorobą przewlekłą; znaczenie udziału w rehabilitacji osób z niepełnosprawnością – pojęcie samotroski i partnerstwa w procesie oddziaływań terapeutyczno-rehabilitacyjnych; formy wsparcia psychologicznego dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami i z chorobami przewlekłymi; zasady wspomagania rozwoju twórczości i zainteresowań.
		Umiejętności
7	K_U02 C.2.U1.	Potrafi w sposób pogłębiony analizować zjawiska, zależności, związki i problemy zachodzące w obszarze procesu nauczania-uczenia się dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, odwołując się do wiedzy psychologicznej.
8	K_U02 C.2.U2.	Potrafi w sposób pogłębiony omówić psychologiczny kontekst procesu wychowania dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
9	K_U02 C.2.U3.	Potrafi opisać przebieg procesu psychospołecznej adaptacji do życia z niepełnosprawnością i chorobą przewlekłą w kontekście uzyskania satysfakcjonującej jakości życia, odwołując się do wybranych koncepcji psychologicznych.
10	K_U02 C.2.U4.	Potrafi identyfikować zasoby zewnętrzne i wewnętrzne kluczowe w rozwijaniu potencjału dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością lub chorobą przewlekłą.
		Kompetencje społeczne
13	K_K01 C.2.K1.	Korzysta z wiedzy z zakresu psychologii rehabilitacji i niepełnosprawności w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii psychologów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemów.
14	K_K03a C.2.K2.	Wykazuje wrażliwość na problemy z obszaru psychologii rozwoju dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i prezentuje właściwą postawę wobec tych osób.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Niepełnosprawność i rehabilitacja (pojęcie i klasyfikacje), niepełnosprawność a zdrowie, Niepełnosprawność z perspektywy rozwojowej.
- Wyzwania rozwojowe, środowisko rozwoju – struktura i konsekwencje, czynniki zakłócające proces rozwoju, zaburzenia i opóźnienia rozwojowe, konsekwencje niepunktualności wydarzeń życiowych, mechanizm adaptacji i trudności przystosowawcze, koncepcje jakości życia i dobrostanu.
- Współczesne ujęcia definicyjne i klasyfikacje niepełnosprawności i rehabilitacji. Niepełnosprawność i choroba przewlekła jako źródła specjalnych potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży. Psychologiczne konsekwencje różnych rodzajów niepełnosprawności oraz choroby przewlekłej. Problemy życiowe i możliwości rozwojowe dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością oraz z chorobą przewlekłą. Psychologiczne mechanizmy postrzegania własnej niepełnosprawności i choroby. Niepełnosprawność i choroba przewlekła a obraz siebie i postrzeganie społeczne dzieci i młodzieży. Procesy stereotypizacji, stygmatyzacji i automarginalizacji. Psychospołeczna adaptacja do życia z niepełnosprawnością i chorobą przewlekłą – zmiany rozwojowe, istota i uwarunkowania satysfakcjonującej jakości życia.
- Podstawowe założenia diagnozy rozwojowej i funkcjonalnej dzieci i adolescentów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wspomaganie rozwoju i wsparcie psychologiczne dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi – cele, formy, skutki.
- Psychologiczne aspekty kształcenia dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi - proces uczenia się a specjalne potrzeby edukacyjne; motywacja do uczenia się i osiągnięć (uwarunkowania i konsekwencje); przyczyny i następstwa sukcesów i niepowodzeń szkolnych; koncepcja zrównoważonego rozwoju; proces nauczania a specjalne potrzeby edukacyjne; sposoby identyfikacji uzdolnień ucznia; pomoc psychologiczna dla ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i wsparcie osób z nim pracujących.
- Proces wychowawczy a wyzwania rozwojowe dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; psychologiczne wymiary interakcji wychowawczej oraz strategii oddziaływań wychowawczych; kompetencje emocjonalno-społeczne: rozwój, zakłócenia, diagnoza, warunki i możliwości kształtowania. Psychologiczne konsekwencje zaniedbań środowiskowych. Postawy i style wychowawcze w rodzinach dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
- Pozytywne aspekty rozwojowe w kontekście niepełnosprawności i choroby przewlekłej. Zasoby zewnętrzne i wewnętrzne w rozwijaniu potencjału dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością lub chorobą przewlekłą.
- Tradycyjne i współczesne podejścia w rehabilitacji osób z niepełnosprawnością i chorobą przewlekłą. Udział w rehabilitacji osób z niepełnosprawnością – znaczenie samostanowienia, autonomii i partnerstwa w procesie oddziaływań terapeutyczno-rehabilitacyjnych. Formy wsparcia psychologicznego dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością i z chorobą przewlekłą. Wspomaganie rozwoju twórczości i zainteresowań. Realizacja zadań rozwojowych przez młodzież z niepełnosprawnością lub z chorobą przewlekłą. Doradztwo zawodowe a zjawisko tranzycji.

Psychologia kliniczna dzieci i młodzieży

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01 C.2.W4.	Zna przedmiot i zadania psychologii klinicznej oraz jej miejsce w systemie nauk.

2.	K_W03 C.2.W4.	Zna terminologię stosowaną w psychologii klinicznej, w tym pojęcie normy, normalności i zdrowia.
3.	K_W03 B.1.W2.	Potrafi opisać dysharmonie i zaburzenia rozwojowe u uczniów, w tym zaburzenia emocjonalnych i behawioralnych oraz całościowe zaburzenia rozwoju. Zna ich obraz kliniczny, kryteria diagnostyczne oraz uwarunkowania problemów klinicznych w rozwoju dzieci i młodzieży.
4.	K_W03 C.2.W4. D.4.W11.	Zna i rozumie problematykę stresu, sytuacji kryzysowych i uzależnień oraz sposoby radzenia sobie z nimi, psychologicznych następstw doświadczeń traumatycznych, w tym choroby przewlekłej lub niepełnosprawności.
5.	K_W03 C.2.W4.	Rozumie psychologiczne aspekty zaburzeń komunikacji językowej.
6.	K_W04	Zna metody diagnozy i formy pomocy psychologicznej w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych.
7.	K_W11	Zna zasady etycznego postępowania psychologa klinicznego.
		Umiejętności
8.	K_U02	Potrafi opisać rodzaje i modele zdrowia i choroby, pojęcia normy i patologii.
9.	K_U02	Potrafi scharakteryzować wybrane zaburzenia rozwojowe oraz zaburzenia zdrowia psychicznego w okresie dzieciństwa i adolescencji.
10.	K_U02	Potrafi określać w oparciu o kryteria diagnostyczne rodzaj zaburzenia i ich specyficzne cechy.
11.	K_U02 B.1.U5.	Potrafi przewidywać skutki występowania różnorodnych zaburzeń u dzieci; rozpoznawać bariery i trudności dzieci i młodzieży w procesie uczenia się.
		Kompetencje społeczne
12.	K_K01	Wykazuje gotowość krytycznej oceny i umiejętności własnych z zakresu zagadnień z psychologii klinicznej podczas rozwiązywania problemów dzieci i młodzieży.
13.	K_K03a C.2.K2.	Wykazuje wrażliwość na problemy z obszaru psychologii klinicznej oraz prezentuje właściwą postawę wobec dzieci i młodzieży. Prezentuje właściwą postawę wobec uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Podstawowe zagadnienia z psychologii klinicznej: psychologia kliniczna jako subdyscyplina, historia psychologii klinicznej w Polsce, związki psychologii klinicznej z innymi dyscyplinami naukowymi, modele wybranych klasyfikacji, etyka postępowania psychologa klinicznego. - Pojęcie normy i patologii rozwojowej, zdrowia i choroby, modele zdrowia i choroby, dysharmonie rozwojowe. - Specyfika zaburzeń okresu dzieciństwa i adolescencji w tym uwarunkowania. - Wybrane zaburzenia rozwojowe oraz zdrowia psychicznego w okresie dzieciństwa i adolescencji i ich wpływ na sytuację szkolną. - Zaburzenia rozwoju, zaburzenia zachowania (zespół nadpobudliwości psychoruchowej, zachowania opozycyjno-buntownicze) - Zaburzenia lękowe (m.in. lęk separacyjny, fobie), nastroju (m.in. depresja), próby samobójcze. 		

<ul style="list-style-type: none"> - Zaburzenia osobowości u młodzieży. - Agresja i przemoc (w tym agresja elektroniczna). - Uzależnienia - koncepcje i modele uzależnień, rodzaje i symptomy uzależnień (uzależnienia od środków psychoaktywnych i mediów elektronicznych). - Zaburzenia odżywiania. - Stres i sytuacje kryzysowe w okresie dzieciństwa i adolescencji: przyczyny, mechanizmy powstawania, objawy, sposoby radzenia sobie z nimi. - Psychologiczne następstwa doświadczeń traumatycznych (w tym choroby przewlekłe, niepełnosprawności) – negatywne i pozytywne. - Zaburzenia komunikacji językowej. - Problemy zdrowotne ucznia i ich wpływ na jego sytuację szkolną. Konsekwencje psychologiczne stanów chorobowych. - Dysharmonie i wybrane zaburzenia rozwojowe u dzieci, a ich funkcjonowanie w grupie rówieśniczej. - Psychologiczne metody diagnozy problemów związanych ze zdrowiem, chorobą i niepełnosprawnością, konsekwencje psychologiczne stanów chorobowych. - Formy wsparcia psychologicznego dzieci i młodzieży.

3.3.3. Przygotowanie pedagogiczne do pracy z dziećmi i młodzieżą z potrzebą kształcenia specjalnego

Historia kształcenia specjalnego		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01	Zna najważniejsze tradycje i współczesne nurty pedagogiki specjalnej.
Umiejętności		
2.	K_U01	Dokonuje krytycznej analizy historycznych nurtów w pedagogice specjalnej.
3.	K_U01	Analizuje tendencje rozwojowe w pedagogice specjalnej.
Kompetencje społeczne		
4.	K_K03g	Rozumie związki tradycji z współczesnymi nurtami w pedagogice specjalnej.
5.	K_K03f	Podtrzymuje etos zawodowy pedagoga specjalnego.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Początki kształcenia osób niepełnosprawnych w Europie i świecie. - Historia kształcenia dzieci i młodzieży niedostosowanej społecznie. - Historia kształcenia dzieci i młodzieży niewidomej i słabowidzącej. - Historia kształcenia dzieci i młodzieży niesłyszącej i słabosłyszącej. - Historia kształcenia dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie. - Historia kształcenia dzieci i młodzieży wybitnie zdolnych. - Historia kształcenia dzieci i młodzieży przewlekle chorej i młodzieży z dysfunkcją ruchu. 		

Pedagogika specjalna

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01 C.3.W2. C.3.W1.	Zna i rozumie miejsce pedagogiki specjalnej w systemie nauk oraz jej przedmiotowe i metodologiczne powiązania interdyscyplinarne.
2.	K_W01 C.3.W1.	Posiada usystematyzowany zasób terminologiczny z zakresu pedagogiki specjalnej i nauk pokrewnych.
3.	K_W01 C.3.W1.	Zna cele, zadania, zasady i zakres.
4.	K_W01 C.3.W1.	Rozumie kontekst opieki i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością i niedostosowanych społecznie w ujęciu historycznym; współczesne tendencje w pedagogice specjalnej.
5.	K_W01 C.3.W1.	Zna wspólne i swoiste problemy osób z różnymi niepełnosprawnościami (od mikrodeficytów centralnego układu nerwowego po całościowe zaburzenia w rozwoju), niedostosowaniem społecznym lub uzdolnieniami.
6.	K_W01 C.3.W1.	Opisują skalę i dynamikę zjawiska niepełnosprawności w Polsce i na świecie.
7.	K_W01 C.3.W1.	Charakteryzuje systemy kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w Polsce i na świecie; zasady wyrównywania szans edukacyjnych; system kształcenia pedagogów specjalnych.
8.	K_W05 C.3.W1.	Zna i rozumie współczesne podejścia do problemów osób z niepełnosprawnością (podmiotowość, godność, autonomia, samostanowienie, jakość życia).
		Umiejętności
9.	K_U01 C.3.U1.	Potrafi rozpoznawać i interpretować złożone problemy społeczne ukazując ich powiązania z różnymi obszarami pedagogiki specjalnej.
10.	K_U11	Potrafi analizować własne działania pedagogiczne i wskazywać obszary wymagające modyfikacji oraz wdrażania działań innowacyjnych.
		Kompetencje społeczne
11.	K_K01	Docenia bogatą tradycję oraz dorobek pedagogiki specjalnej oraz utożsamia się z jej wartościami, celami i zadaniami.
12.	K_K03a	Jest gotów do okazywania wrażliwości na problemy z obszaru pedagogiki specjalnej oraz prezentowania właściwej postawy wobec osób z niepełnosprawnością.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Pojęcia, cele, zadania, zasady i zakres pedagogiki specjalnej. - Opieka i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością i niedostosowaniem społecznym w ujęciu historycznym. - Tradycyjne i współczesne tendencje w pedagogice specjalnej w zakresie rehabilitacji osób z niepełnosprawnością i chorobą przewlekłą. - Skala i dynamika zjawiska niepełnosprawności w Polsce i na świecie.		

<ul style="list-style-type: none"> - Wspólne i swoiste problemy osób z różnymi niepełnosprawnościami (od mikrodeficytów centralnego układu nerwowego po całościowe zaburzenia w rozwoju), niedostosowanie społeczne oraz uzdolnienia. - Zagadnienia gerontologii specjalnej – okres starości w sytuacji choroby przewlekłej i niepełnosprawności. - Podmiotowość, autonomia, samostanowienie, jakość życia i godność osób z niepełnosprawnością we współczesnym społeczeństwie. - Postawy społeczne wobec osób z niepełnosprawnością, ich konsekwencje dla procesu rewalidacji oraz normalizacja warunków życia osób z niepełnosprawnością. - Systemy kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w Polsce i na świecie. - Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. - Kształcenie pedagogów specjalnych. - Wybrane metody pedagogiki specjalnej – biblioterapia, czytelnictwo, wybrane metody pracy z osobami z niepełnosprawnością sprzężoną. - Rodzina osób z niepełnosprawnością. - Kreatywność osób z niepełnosprawnością w różnych przejawach ludzkiej aktywności. - Nowe technologie a aktywność społeczna osób z niepełnosprawnością.

Subdyscypliny pedagogiki specjalnej		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01 C.3.W2.	Zna subdyscypliny pedagogiki specjalnej (surdopedagogikę, tyflopädagogikę, edukację i rehabilitację osób z niepełnosprawnością intelektualną, pedagogikę resocjalizacyjną, pedagogikę korekcyjną (terapię pedagogiczną), pedagogikę leczniczo-terapeutyczną), ich specyfikę oraz przemiany związane z rozwojem wiedzy o osobach z niepełnosprawnością, o osobach niedostosowanych społecznie.
2.	K_W01 C.3.W2.	Zna usystematyzowaną terminologię związaną z subdyscyplinami pedagogiki specjalnej.
Umiejętności		
3.	K_U02 C.3.W2.	Analizować podstawowe problemy rehabilitacyjne, edukacyjne, terapeutyczne i resocjalizacyjne wykorzystując aktualną wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki specjalnej w powiązaniu z naukami społecznymi, humanistycznymi i medycznymi.
4.	K_U02 C.3.W2.	Potrafi określić ogólne uwarunkowania rozwoju niepełnosprawności.
5.	K_U01 C.3.W2.	Potrafi dokonać wstępnej diagnozy potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
Kompetencje społeczne		
6.	K_K02c	Jest gotowy świadomego podejmowania zadań zawodowych pedagoga specjalnego.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Surdopedagogika – Osoba z wadą słuchu; definicje, klasyfikacje w perspektywie medycznej i społecznej, funkcjonowanie (charakterystyka). Sposoby werbalnej i niewerbalnej komunikacji osób z wadą słuchu. Środki techniczne wspomagające słyszenie osób z wadą 		

słuchu. System edukacji przedszkolnej i szkolnej dzieci i młodzież z uszkodzonym narządem słuchu w Polsce

- Tyflopädagogika - Definicje niewidzenia i słabowzroczności w ujęciu medycznym, psychologicznym, pedagogicznym i funkcjonalnym. Przyczyny niewidzenia i słabowzroczności. Konsekwencje wynikające z braku lub znacznego ograniczenia widzenia. Znaczenie kompensacji w edukacji i rehabilitacji osób z dysfunkcją wzroku
- Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną - Cele, zadania, przedmiot pedagogiki osób z niepełnosprawnością intelektualną. Współczesne koncepcje, modele i definicje niepełnosprawności intelektualnej. Psychospołeczne funkcjonowanie osób z niepełnosprawnością intelektualną. Orientacja w aspektach historycznych edukacji osób z niepełnosprawnością intelektualną w Polsce i na świecie. Społeczna percepcja oraz wykluczenie osób z niepełnosprawnością intelektualną
- Edukacja i terapia osób ze spektrum autyzmu Wprowadzenie w problematykę zaburzeń ze spektrum autyzmu - rys historyczny, ustalenie terminologiczne, koncepcje etiologiczne i badania epidemiologiczne. Charakterystyka funkcjonowania dzieci/młodzieży/osób dorosłych z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w zakresie: komunikacji i kontaktów międzyludzkich, procesy myślowe i przyswajanie informacji, zachowanie i rozwój społeczny, rozwój zmysłów i/lub rozwój fizyczny
- Pedagogika resocjalizacyjna - Pedagogika resocjalizacyjna jak dyscyplina naukowa. Działy pedagogiki resocjalizacyjnej. Wyjaśnienie podstawowych pojęć: resocjalizacja, profilaktyka społeczna, demoralizacja, nieprzystosowanie społeczne, dewiacja, patologia społeczna. Analiza przebiegu procesu nieprzystosowania społecznego. Placówki resocjalizacyjne dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych – krótka prezentacja
- Pedagogika korekcyjna (terapia pedagogiczna) - Cele, zadania, przedmiot terapii pedagogicznej (pedagogiki korekcyjnej). Uczeń ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się (krótka charakterystyka). Zadania terapeuty pedagogicznego
- Pedagogika leczniczo-terapeutyczna – Psychologiczne, pedagogiczne i socjologiczne koncepcje choroby somatycznej i niepełnosprawności ruchowej. Specyfika zachowania dziecka w sytuacji choroby przewlekłej oraz jego emocjonalne i społeczne przystosowanie się. Wczesna interwencja wobec dzieci z przewlekłą chorobą somatyczną i niepełnosprawnością ruchową. Formy edukacji i rehabilitacji dzieci chorych i z niepełnosprawnością ruchową
- Logopedia - Przedmiot logopedii (komunikacja językowa, język a mowa, mowa a wymowa). Opóźniony a zaburzony rozwój mowy. Nabyte zaburzenia mowy. Zadania logopedii i wynikające z nich specjalizacje w logopedii (w powiązaniu z różnymi obszarami pedagogiki specjalnej, psychologii i medycyny). Kryteria przyjęć na specjalność logopedia
- Wczesna interwencja - Wczesna interwencja a wczesne wspomaganie rozwoju - jako kompleksowa, skoordynowana pomoc dziecku i rodzinie- pojęcia, założenia, zadania i funkcje. Koncepcje wczesnej interwencji i wspomaganie rozwoju małego dziecka wieku 0-6 lat.

Rodzina dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03 C.3.W5.	Zna koncepcje adaptacji rodziny do niepełnosprawności (choroby przewlekłej) dziecka.
2.	K_W03 C.3.W5.	Potrafi scharakteryzować zachowanie rodziców na różnych etapach procesu adaptacji do sytuacji życiowych związanych z zaburzeniami dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

3.	K_W11 C.3.W5.	Zna i rozumie problemy i utrudnienia związane z wychowaniem w rodzinie z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
4.	K_W09 C.3.W5.	Zna formy wsparcia rodziny z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, uwarunkowania specyfiki pracy z rodziną dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, założenia i metody wspierania rodziny tego dziecka w całym cyklu jego życia, możliwości wspierania funkcjonowania dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w rodzinie;
5.	K_W09 C.3.W5.	Zna zagadnienia relacji między rodziną dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi a specjalistami.
		Umiejętności
6.	K_U02 C.3.U3.	Analizuje zachowania, procesy i zjawiska dotyczące psychospołecznych potrzeb członków rodzin dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
7.	K_U03 C.3.U4.	Określa i wyjaśnia czynniki moderujące zróżnicowanie rodzin z dzieckiem z SPE w zależności od rodzaju zaburzenia u dziecka i stylu radzenia sobie rodziców.
8.	K_U03 C.3.U5.	Rozpoznaje i interpretuje potrzeby rodzin z dzieckiem z SPE w odniesieniu do konkretnych problemów rodziny.
9.	K_U04 C.3.U6.	Projektuje zadania dla procesu wsparcia rodziny dziecka z SPE.
		Kompetencje społeczne
10.	K_K03e C.3.K4.	Jest odpowiedzialny za własne przygotowanie do pracy z rodzinami dziecka z SPE i samodzielnie poszerza wiedzę na ten temat
11.	K_K02b K_K02g	Wykazuje zainteresowania problematyką rodzin dzieci z SPE, rozumie potrzebę współpracy i odpowiedzialność specjalistów w procesie terapeutycznym.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Koncepcje adaptacji rodziny w kontekście niepełnosprawności (choroby przewlekłej) dziecka. Problemy adaptacji rodziny do choroby lub niepełnosprawności dziecka.
- Utrudnienia życiowe rodziców (matki, ojcowie) i rodzeństwo dzieci z SPE.
- Czynniki wpływające na funkcjonowanie rodziny dziecka z SPE (w poszczególnych okresach życia dziecka).
- Uwarunkowania specyfiki pracy z rodziną dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnym w poszczególnych okresach życia dziecka.
- Wpływ rodzaju zaburzeń rozwoju dziecka na funkcjonowanie rodziny.
- Zasady diagnozowania sytuacji rodzinnej dziecka z SPE.
- Wsparcie społeczne rodziny dziecka ze SPE. Rodzaje i źródła wsparcia społecznego. Formalne i nieformalne systemy wsparcia społecznego rodziny dziecka ze SPE.
- Założenia i metody wspierania rodziny dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnym w całym cyklu jego życia.
- Możliwości wspierania funkcjonowania dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w rodzinie.
- Relacje między rodziną dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi a specjalistami.
- Personalizowanie procesu wychowania w zależności od zdiagnozowanych zróżnicowanych potrzeb i możliwości uczniów.

Systemy wsparcia osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01 C.3.W4.	Zna na poziomie poszerzonym i pogłębionym założenia koncepcyjne opieki i wsparcia osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
2.	K_W02 C.3.W4.	Posiada usystematyzowany zasób terminologiczny dotyczący wsparcia osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
3.	K_W03 C.3.W4.	Zna zagadnienia dotyczące poradnictwa edukacyjno-zawodowego, opieki i edukacji zdrowotnej i seksualnej.
4.	K_W03 C.3.W4.	Zna zasady, metody i formy opieki i wychowania oraz udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
5.	K_W03 B.2.W13. B.2.W9.	Ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę o systemach wsparcia osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz o działaniu placówek rehabilitacyjnych, resocjalizacyjnych i socjoterapeutycznych z uwzględnieniem problemów związanych z ich funkcjonowaniem.
6.		Zna regulacje prawne określające organizacyjne zasady działania placówek wspierających
Umiejętności		
7.	K_U01 C.3.U1.	Potrafi identyfikować i interpretować złożone zjawiska i systemy wsparcia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, ukazując ich powiązania z różnymi zakresami pedagogiki specjalnej i dziedzinami nauk społecznych, humanistycznych, medycznych i nauk o zdrowiu.
8.	K_U02 C.3.U2.	Potrafi dokonać oceny krytycznej systemów wsparcia wykorzystując wybrane aktualne ujęcia koncepcyjne.
9.	K_U03 C.3.U1. B.1.U7.	Potrafi przeprowadzić pogłębioną diagnozę i ocenę złożonych sytuacji rehabilitacyjnych, edukacyjnych i terapeutycznych.
10.	K_U04 C.3.U1. B.1.U6. B.1.U7.	Potrafi rozpoznawać potrzeby psychospołecznego wsparcia ucznia, w tym w zakresie rozwoju jego uzdolnień i zainteresowań, dobrać odpowiednie formy wsparcia do rodzaju problemu z jakim boryka się osoba ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, określić zadania poszczególnych form wsparcia.
Kompetencje społeczne		
11.	K_K03c C.3.K2. C.4.K1.	Ma świadomość przestrzegania zasad etyki w pracy z osobami ze SPE.
12.	K_K03e C.3.K3.	Ma świadomość swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego doszkalania się zawodowego.
13.	K_K02g	Rozpoznaje specyfikę środowiska lokalnego w kontekście podejmowania współpracy na rzecz dobra uczniów i tego środowiska.
14.	K_K02g	Jest gotów do rozpoznawania specyfiki środowiska lokalnego i podejmowania współpracy na rzecz dobra uczniów i tego środowiska.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Wsparcie – pojęcie, cel, typy, rodzaje, systemy wsparcia. Wsparcie społeczne - ujęcie strukturalne i funkcjonalne.
- Czynniki decydujące o skuteczności działań wspierających.
- Model macierzy wsparcia - faza wejścia, faza procesu i faza wyjścia. Aspekt jednostkowy, lokalny i globalny.
- Rodzaje wsparcia w rehabilitacji osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi niepełnosprawnością. Systemy wsparcia: rodzina, grupy samopomocowe i wolontariusze, system pomocy pozarządowej, formalny system pomocy, system edukacji i rehabilitacji, pomoc socjalna, system rentowy.
- Działalność placówek rehabilitacyjnych, resocjalizacyjnych i socjoterapeutycznych z uwzględnieniem problemów ich funkcjonowania. Zasady, metody, formy wychowania
- Pomoc psychologiczno-pedagogiczna – regulacje prawne, formy i zasady udzielania wsparcia.
- Orzecznictwo dla celów kształcenia specjalnego. Organizacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Podstawy merytoryczne i organizacyjne kształcenia. Aspekty klasyfikowania i oceniania.
- Wspomaganie osób pracujących z uczniem ze SPE.
- Poradnictwo edukacyjno-zawodowe. Opieka zdrowotna. Edukacja zdrowotna.
- Doradztwo zawodowe a zjawisko tranzycji.
- Edukacja seksualna.
- Rola rodziny w realizacji specjalnych potrzeb wynikających z niepełnosprawności. System wsparcia rodzin osób z niepełnosprawnością.
- Rozwiązania związane z ograniczaniem zdolności do czynności prawnych oraz przesłanki i konsekwencje ich stosowania.
- Koncepcja wspieranego podejmowania decyzji.
- Osoby z niepełnosprawnością w systemie prawa karnego.
- Projektowanie przestrzeni informacyjnej i materialnej, zgodnie z potrzebami wynikającymi z ograniczeń intelektualnych, sensorycznych i ruchowych.
- Stowarzyszenia i organizacje działające w Polsce i w innych krajach (narodowe oraz międzynarodowe) na rzecz wsparcia osób ze SPE.

Doradztwo zawodowe dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W02 B.2.W13.	Zna koncepcje rozwoju zawodowego człowieka, które stanowią teoretyczne podstawy poradnictwa zawodowego.
2.	K_W04 B.2.W13.	Zna wybrane metody określania potencjału ucznia przydatne w planowaniu kariery edukacyjno-zawodowej.
3.	K_W08 B.2.W13.	Potrafi scharakteryzować formy wspierania uczniów w konstruowaniu kariery edukacyjno-zawodowej
4.	B.2.W13.	Rozumie znaczenie przygotowania młodzieży do samokształcenia, pracy nad własnym rozwojem oraz do aktywnego uczestnictwa w rynku pracy.

5.	K_W11 R 2 W13	Zna prawne założenia poradnictwa zawodowego w szkole.
Umiejętności		
6.	K_U01	Potrafi rozpoznać specyficzne problemy w rozwoju zawodowym uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
7.	K_U02	Potrafi dokonać analizy ograniczeń i możliwości zawodowych w odniesieniu do niepełnosprawności.
Kompetencje społeczne		
8.	K_K03c	Jest gotowy do podejmowania refleksji nad znaczeniem postawy etycznej w pełnieniu roli nauczyciela – doradcy.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Teoretyczne i prawne założenia poradnictwa zawodowego w szkole. - Formy wsparcia ucznia w projektowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej. - Diagnoza w poradnictwie zawodowym. - Ograniczenia i możliwości zawodowe a niepełnosprawność - Rynek edukacyjny i rynek pracy. - Nauczyciel jako doradca. 		

3.3.4. Przygotowanie pedagogiczne do pracy z dorosłymi osobami z niepełnosprawnościami

Andragogika specjalna		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01	Zna i rozumie miejsce andragogiki specjalnej w systemie nauk oraz jej przedmiotowe i metodologiczne powiązania interdyscyplinarne.
2.	K_W01	Zna przemiany związane z rozwojem wiedzy o dorosłych osobach z niepełnosprawnością.
3.	K_W05 C.4.W7. C.4.W8.	Zna i rozumie szczególne problemy dorosłych osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin, w tym specyfikę starzenia się na tle specjalnych potrzeb związanych z niepełnosprawnością, osobowe i środowiskowe uwarunkowania pomyślnego starzenia się osób z długotrwałą niepełnosprawnością, problematykę przemocy wobec osób dorosłych z niepełnosprawnościami w szczególności w kontekście formalnych i nieformalnych relacji opiekuńczych, zachowania dewiacyjne i pseudodewiacyjne w kontekście niepełnosprawności intelektualnej; problem marginalizacji i wykluczenia społecznego osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin.
4.	K_W07 C.4.W7. C.4.W8.	Potrafi scharakteryzować instytucjonalne i pozainstytucjonalne formy wsparcie osób starzejących się i starych z niepełnosprawnościami w Polsce i w innych państwach; system opieki i wsparcia osób starszych z niepełnosprawnościami; zna koncepcję vulnerability oraz

		jej praktyczne implikacje w zakresie systemu edukacji, rehabilitacji i wsparcia osób z niepełnosprawnościami.
		Umiejętności
5.	K_U01 C.4.U1.	Potrafi rozpoznawać i interpretować złożone problemy społeczne dorosłych osób z niepełnosprawnością, ukazując ich powiązania z różnymi obszarami andragogiki specjalnej.
6.	K_U02 C.4.U2.	Potrafi analizować procesy i zjawiska dotyczące funkcjonowania osób dorosłych i starszych z niepełnosprawnością, wykorzystując aktualną wiedzę teoretyczną z zakresu andragogiki specjalnej.
7.	K_U11 C.4.U3.	Potrafi analizować własne działania pedagogiczne i wskazywać obszary wymagające modyfikacji oraz wdrażania działań innowacyjnych w pracy z dorosłymi i starszymi osobami z niepełnosprawnością.
		Kompetencje społeczne
8.	K_K03a	Jest gotów do okazywania wrażliwości na problemy z obszaru andragogiki specjalnej oraz prezentowania właściwej postawy wobec dorosłych i starszych osób z niepełnosprawnością.
9.	K_K03e C.3.K3.	Ma świadomość swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się zawodowego.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Andragogika specjalna jako dyscyplina naukowa. Pojęcie, działy, cele, zasady problematyka teleologiczna w andragogice specjalnej. Rys historyczny - ewolucja poglądów na istotę pedagogiki dorosłych osób z niepełnosprawnością.
- Rola zawodowa andragoga specjalnego. Osobowość i kompetencje andragoga specjalnego.
- Dorosłość oraz starzenie się osób niepełnosprawnych w aspekcie biologicznym, psychologicznym oraz społecznym. Specyfika funkcjonowania dorosłych osób z niepełnosprawnością.
- Osobowe i środowiskowe uwarunkowania pomyślnego starzenia się osób z długotrwałą niepełnosprawnością.
- Kryzysy dorosłości – odchodzenie bliskich osób, samotność, samobójstwa, itp. Wspólne i swoiste potrzeby osób z niepełnosprawnością w zakresie opieki, pielęgnacji i wsparcia. Potrzeby psychoseksualne osób z niepełnosprawnością – formy realizacji, indywidualne i społeczne uwarunkowania problemu. Potrzeby zdrowotne osób z niepełnosprawnością oraz osobowe i strukturalne uwarunkowania ich realizacji.
- Indywidualne i społeczne znaczenie normalizacji i społecznego uczestnictwa życia dorosłych z niepełnosprawnością
- Edukacja ustawiczna jako jeden z obszarów zainteresowań andragogiki specjalnej. Tworzenie warunków umożliwiających całościowe uczenie się osób niepełnosprawnych (możliwości, bariery, dobre praktyki - instytucje, NGO)
- Koncepcja *vulnerability* oraz jej praktyczne implikacje w zakresie systemu edukacji, rehabilitacji i wsparcia osób z niepełnosprawnością.
- Przemoc wobec dorosłych osób z niepełnosprawnością (w tym starszych). Przemoc w kontekście formalnych i nieformalnych relacji opiekuńczych. Osoby z niepełnosprawnością jako sprawcy przestępstw. Zachowania dewiacyjne i pseudodewiacyjne w kontekście niepełnosprawności intelektualnej. Marginalizacja i wykluczenie społeczne osób z niepełnosprawnością i ich rodzin.
- Geragogika specjalna w systemie nauk. Aparatura pojęciowa, obszary zainteresowań, współczesne wyzwania i dylematy.
- Instytucjonalne i pozainstytucjonalne wsparcie osób starzejących się i starych z niepełnosprawnościami w Polsce i w innych państwach; system opieki i wsparcia osób starszych z niepełnosprawnościami.

Rehabilitacja społeczna osób dorosłych z niepełnosprawnościami

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03 C.4.W1.	Potrafi opisać potrzeby człowieka dorosłego z niepełnosprawnością: wspólne i swoiste potrzeby osób z niepełnosprawnościami w zakresie opieki, pielęgnacji i wsparcia, a także możliwości i ograniczenia w realizacji autonomii, potrzeby psychoseksualne osób z niepełnosprawnościami – formy realizacji, indywidualne i społeczne uwarunkowania problemu, potrzeby zdrowotne osób z niepełnosprawnościami, w tym w zakresie zdrowia seksualnego, oraz osobowe i strukturalne uwarunkowania ich realizacji.
2.	K_W03 C.4.W5.	Potrafi opisać znaczenie aktywności kulturalnej i sportowej osób z niepełnosprawnościami: ich osiągnięcia w zakresie kultury, sztuki i sportu, rehabilitacyjne znaczenie udziału w kulturze, sztuce i sporcie, osobowe, środowiskowe i prawno-organizacyjne bariery w dostępie do udziału w kulturze, sztuce i sporcie.
3.	K_W03 C.4.W6.	Potrafi opisać znaczenie udziału osób z niepełnosprawnościami w życiu obywatelskim i projektowania przestrzeni informacyjnej i materialnej zgodnie z potrzebami wynikającymi z ograniczeń intelektualnych, sensorycznych i ruchowych.
4.	K_W03 C.4.W2.	Rozumie indywidualne i społeczne znaczenie normalizacji i społecznego uczestnictwa życia dorosłych z niepełnosprawnościami; zagrożenia procesu normalizacji z perspektywy osoby z niepełnosprawnością; rolę rodziny w realizacji specjalnych potrzeb wynikających z niepełnosprawności.
5.	K_W02	Posługuje się usystematyzowaną terminologią z zakresu procesu kompleksowej rehabilitacji oraz rehabilitacji społecznej.
6.	K_W01	Zna i rozumie współczesne tendencje w rehabilitacji społecznej w świetle wybranych koncepcji teoretycznych i badań naukowych.
7.	K_W11	W pogłębionym stopniu zna i rozumie ekonomiczne, prawne i etyczne podstawy oddziaływań w zakresie rehabilitacji społecznej.
8.	K_W07 C.4.W2.	Potrafi scharakteryzować instytucjonalne i pozainstytucjonalne formy opieki i wsparcia osób dorosłych z niepełnosprawnościami, opisać instytucje opiekuńcze i alternatywne formy życia w Polsce oraz w innych państwach (domy pomocy społecznej, mieszkalnictwo chronione, asysta osobista); scharakteryzować przykładowe programy realizowane w Polsce i w innych państwach ukierunkowane na realizację potrzeb osób dorosłych z niepełnosprawnościami, przedstawia zadania realizowane przez główne stowarzyszenia i organizacje działające w Polsce i w innych państwach na rzecz osób z niepełnosprawnościami.
9.	K_W03 C.4.W3.	Zna problematykę związaną z funkcjonowaniem osób niepełnosprawnych w rodzinie generacyjnej i prokreacyjnej, rozumie znaczenie rodziny generacyjnej i prokreacji w kontekście normalizacji życia osoby z niepełnosprawnością; zna osobiste i społeczne uwarunkowania ról rodzicielskich i małżeńskich osób z niepełnosprawnościami, potrafi opisać trudności i potrzeby wsparcia w zakresie realizacji funkcji i zadań.

10.	K_W07 C.4.W2.	Zna system wsparcia rodzin generacyjnych i prokreacyjnych osób z niepełnosprawnościami, uwarunkowania i znaczenie procesu planowania opieki w rodzinach prokreacyjnych i generacyjnych.
		Umiejętności
11.	K_U01 C.4.U1.	Trafnie wypowiada się na temat kluczowych zagadnień dotyczących rehabilitacji społecznej.
12.	K_U02	Umie zaprezentować własne rozwiązania w kontekście znanych teorii rehabilitacji społecznej.
13.	K_U03	Uznaje i ocenia dorobek naukowy i praktyczny w dziedzinie rehabilitacji społecznej osób z niepełnosprawnością.
14.	K_U05 C.4.U4.	Zaprojektować działania wspierające dla dorosłych osób z niepełnosprawnościami.
		Kompetencje społeczne
15.	K_K02g	Jest gotów do rozpoznawania specyfiki środowiska lokalnego i podejmowania współpracy na rzecz dobra podopiecznych.
16.	K_K03c C.3.K2. C.4.K1. D.2.K2.	Uznaje konieczność zachowania zasad etyki zawodowej.
17.	K_K01 K_K03e B.1.K1. D.1.K1. C.4.K2. C.4.K2.	Uznaje znaczenie ciągłego poszerzania wiedzy dla własnego rozwoju zawodowego.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Potrzeby człowieka dorosłego z niepełnosprawnością. Wspólne i swoiste potrzeby osób z niepełnosprawnością w zakresie opieki, pielęgnacji i wsparcia. Autonomia oraz możliwości i ograniczenia w jej realizacji.
- Potrzeby psychoseksualne osób z niepełnosprawnością – formy realizacji, indywidualne i społeczne uwarunkowania problemu.
- Potrzeby zdrowotne osób z niepełnosprawnością (w tym potrzeby w zakresie zdrowia seksualnego) oraz osobowe i strukturalne uwarunkowania ich realizacji.
- Indywidualne i społeczne znaczenie normalizacji i społecznego uczestnictwa życia dorosłych z niepełnosprawnością.
- Zagrożenia procesu normalizacji z perspektywy osoby z niepełnosprawnością.
- Stowarzyszenia i organizacje działające w Polsce i w innych krajach (narodowe oraz międzynarodowe) na rzecz osób z niepełnosprawnością.
- Udział osób z niepełnosprawnością w życiu obywatelskim. Self-adwokatura osób z niepełnosprawnością intelektualną w kontekście indywidualnym i społecznym. Znaczenie badań partycypacyjnych oraz możliwości i ograniczenia ich podejmowania.
- Rozwiązania związane z ograniczaniem zdolności do czynności prawnych oraz przesłanki i konsekwencje ich stosowania. Koncepcja wspieranego podejmowania decyzji.
- Projektowanie przestrzeni informacyjnej i materialnej, zgodnie z potrzebami wynikającymi z ograniczeń intelektualnych, sensorycznych i ruchowych.
- Aktywność kulturalna i sportowa osób z niepełnosprawnością. Osiągnięcia osób z niepełnosprawnością w zakresie kultury, sztuki i sportu. Rehabilitacyjne znaczenie udziału w kulturze, sztuce i sporcie.
- Osobowe, środowiskowe i prawno-organizacyjne bariery w dostępie osób z niepełnosprawnością do udziału w kulturze, sztuce i sporcie.

- Szczególne problemy dorosłych osób z niepełnosprawnością i ich rodzin. Przemoc wobec dorosłych osób z niepełnosprawnością (w tym starszych). Przemoc w kontekście formalnych i nieformalnych relacji opiekuńczych.
- Potrzeby rodzin generacyjnych dorosłych osób z niepełnosprawnością. Uwarunkowania i znaczenie procesu planowania opieki w rodzinach generacyjnych.
- Rodzina prokreacji osoby z niepełnosprawnością - Znaczenie rodziny prokreacji w kontekście normalizacji życia osoby z niepełnosprawnością. Trudności i potrzeby wsparcia w zakresie realizacji funkcji i zadań. Wsparcie rodzin prokreacyjnych osób z niepełnosprawnością. Osobiste i społeczne uwarunkowania ról rodzicielskich i małżeńskich osób z niepełnosprawnością.
- Systemy wsparcia dorosłych osób z niepełnosprawnością: rodzina, grupy samopomocowe i wolontariusze, system pomocy pozarządowej, formalny system pomocy, system edukacji i rehabilitacji, pomoc socjalna, system rentowy, środowiskowe domy pomocy społecznej, warsztaty terapii zajęciowej.
- Instytucjonalne i pozainstytucjonalne formy opieki i wsparcia osób dorosłych starzejących się i starych z niepełnosprawnością. Instytucje opiekuńcze i alternatywne formy życia w Polsce oraz w innych krajach (domy pomocy społecznej, mieszkalnictwo chronione, asysta osobista).
- Projekty i programy realizowane w Polsce i w innych krajach ukierunkowane na realizację potrzeb osób dorosłych z niepełnosprawnością.
- Opieka i wsparcie osób starszych z niepełnosprawnością.
- Stowarzyszenia i organizacje działające w Polsce i w innych krajach (narodowe oraz międzynarodowe) na rzecz rehabilitacji społecznej osób z niepełnosprawnością).

Rehabilitacja zawodowa osób dorosłych z niepełnosprawnościami

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01 C.4.W4.	Zna i rozumie współczesne tendencje w rehabilitacji zawodowej w świetle wybranych koncepcji teoretycznych i badań naukowych.
2.	K_W02 C.4.W4.	Potrafi opisać prawno-organizacyjne, środowiskowe i osobowe uwarunkowania aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnościami, zakres, specyfikę i dynamikę zatrudniania osób z niepełnosprawnościami w Polsce oraz w innych państwach, zagadnienie przeciwdziałania dyskryminacji osób z niepełnosprawnościami w sferze zatrudnienia.
3.	K_W02 C.4.W4.	Potrafi scharakteryzować system przygotowania do pracy osób dorosłych z niepełnosprawnościami, formy zatrudnienia tych osób w Polsce oraz w innych państwach (zatrudnienie wspierane, chronione i socjalne) oraz poradnictwo zawodowe oraz zadania doradcy zawodowego w aktywizacji zawodowej i społecznej osoby z niepełnosprawnością.
4.	K_W06 C.4.W4.	Zna i porównuje systemy rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych na otwartym i chronionym rynku pracy.

		Umiejętności
5.	K_U01	Trafnie wypowiada się na temat kluczowych zagadnień dotyczących rehabilitacji zawodowej.
6.	K_U02	Umie zaprezentować własne rozwiązania w kontekście znanych teorii rehabilitacji zawodowej.
7.	K_U011	Potrafi analizować własne działania pedagogiczne i wskazywać obszary wymagające modyfikacji oraz wdrażania działań innowacyjnych.
		Kompetencje społeczne
8.	K_K03c C.3.K2. C.4.K1. D.2.K2.	Uznaje konieczność zachowania zasad etyki zawodowej.
9.	K_K01 K_K03e B.1.K1. D.1.K1. C.4.K2.	Uznaje znaczenie ciągłego poszerzania wiedzy dla własnego rozwoju zawodowego.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Cele, zadania i cechy oraz zasady procesu kompleksowej rehabilitacji. Rys historyczny. Twórcy systemu rehabilitacji w Polsce i na świecie.
- Ustawodawstwo w zakresie rehabilitacji zawodowej.
- Bariery w rehabilitacji społecznej i zawodowej.
- Wspólne i swoiste aspekty niepełnosprawności w realizacji procesu kompleksowej rehabilitacji.
- Poradnictwo psychopedagogiczne dla osób z zaburzeniami w rozwoju. Poradnictwo zawodowe. Przygotowanie do pracy osób dorosłych z niepełnosprawnością. Zadania doradcy zawodowego w aktywizacji zawodowej i społecznej osoby z niepełnosprawnością.
- Aktywność zawodowa osób z niepełnosprawnością. Osoba z niepełnosprawnością jako podmiot polityki społecznej państwa.
- Aktywizacja zawodowa, zatrudnienie dorosłych osób z niepełnosprawnością – problemy, dobre praktyki.
- Pośrednictwo pracy. Formy zatrudnienia osób z niepełnosprawnością w Polsce oraz w innych krajach (zatrudnienie wspierane, chronione i socjalne).
- Zakres, specyfika i dynamika zatrudnienia osób z niepełnosprawnością w Polsce oraz w innych krajach.
- Prawno-organizacyjne, środowiskowe i osobowe uwarunkowania aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnością.
- Instytucje działające w obszarze rehabilitacji społecznej i zawodowej.
- Przeciwdziałanie dyskryminacji osób z niepełnosprawnością w sferze zatrudnienia. Kompleksowe programy rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia osób z niepełnosprawnością.
- Ekonomia społeczna jako forma aktywizacji społecznej i zawodowej dorosłych osób z niepełnosprawnością.
- Znaczenie badań partycypacyjnych oraz możliwości i ograniczenia ich podejmowania.
- Rozwiązania związane z ograniczaniem zdolności do czynności prawnych oraz przesłanki i konsekwencje ich stosowania. Koncepcja wspieranego podejmowania decyzji.
- Instytucje działające w obszarze rehabilitacji zawodowej.
- Etyczne aspekty w procesie rehabilitacji społecznej i zawodowej.
- Współczesne tendencje w rehabilitacji zawodowej w świetle wybranych koncepcji teoretycznych i badań naukowych.

3.3.5. Dydaktyka specjalna i diagnostyka w pedagogice specjalnej

Dydaktyka specjalna		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W06 C.5.W1.	Potrafi opisać dydaktykę specjalną jako naukę teoretyczną i empiryczną, przedstawić klasyfikację dydaktyki specjalnej z uwzględnieniem dydaktyk szczegółowych, przedstawić dydaktykę specjalną w kontekście porównawczym i interdyscyplinarnym.
2.	K_W06 C.5.W2.	Zna i rozumie w pogłębionym stopniu koncepcje dydaktyczne kształcenia specjalnego.
3.	K_W06 C.5.W3.	Zna organizację procesu kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi: zasady, metody, proces kształcenia w aspekcie trudności związanych ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi uczniów z różnymi zaburzeniami w rozwoju, zasady ewaluacji i efektywność podejmowanych działań edukacyjnych.
4.	K_W09 C.5.W3.	Zna i rozumie metodyczne i organizacyjne założenia dotyczące kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
Umiejętności		
5.	K_U05 C.5.U1.	Potrafi projektować zajęcia edukacyjne, generować niestandardowe rozwiązania konkretnych problemów z zakresu dydaktyki specjalnej.
6.	K_U06 C.5.U2.	Potrafi indywidualizować zadania, dostosowywać metody i treści do potrzeb wychowanków, zwiększać umiejętności poznawcze, kompetencje społeczne i integrację rówieśniczą.
7.	K_U10 C.5.U3.	Potrafi pracować w zespole, pełniąc różne role, podejmować i wyznaczać zadania, planować i organizować realizację złożonych działań pedagogicznych.
Kompetencje społeczne		
8.	K_K03 C.5.K1.	Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej związanej z działalnością dydaktyczną.
9.	K_K03d C.5.K2.	Wykazuje cech refleksyjnego praktyka, świadomego znaczenia profesjonalizmu w pracy zawodowej.
10.	K_K03e C.5.K3.	Dostrzega potrzeby samodoskonalenia się.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Dydaktyka specjalna jako nauka teoretyczna i empiryczna. Podział dydaktyki specjalnej na dydaktyki szczegółowe. - Dydaktyka specjalna w kontekście porównawczym i interdyscyplinarnym. - Koncepcje i systemy dydaktyczne kształcenia specjalnego. - Wzorce edukacyjne w odniesieniu do grupy osób ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi, a dydaktyka specjalna. - Zasady, metody, proces kształcenia w aspekcie trudności związanych ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi uczniów z różnymi zaburzeniami w rozwoju (niepełnosprawność ruchowa, intelektualna, słuchu, wzroku, całościowe zaburzenia w rozwoju, zaburzenia sprzężone, zaburzenia dynamiki procesów nerwowych, choroba przewlekła, niedostosowanie społeczne i inne). - Miejsce i rola dydaktyki specjalnej w szkolnictwie ogólnodostępnym. 		

- Wybrane metody wspomagające proces kształcenia i wychowania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi: gry dydaktyczne; rozrywki umysłowe; gry interakcyjne rozwijające kompetencje społeczne, wspomagające zdolności poznawcze, rozwijające sprawność motoryczną i sensoryczną; metody aktywizujące do rozwiązywania problemów w twórczy sposób, do efektywnego współdziałania w zespole, do rozwoju sprawności umysłowych i osobistych zainteresowań; metoda baśniowych spotkań; metody i techniki oddziaływania instrumentalnego – „Szkola super”, praktyka pozytywna, autokorekcja, hiperkorekcja, modelowanie; techniki Freineta; metoda projektów; mapy myśli; metody rozwijające umiejętność uczenia się; metody relaksacyjne – trening wizualizacji; metody rozwijające kreatywność.

Diagnostyka w pedagogice specjalnej

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W10	Zna teoretyczne podstawy diagnozowania w pedagogice specjalnej.
2.	K_W04 C.6.W1.	Określa cele, założenia, obszary i cechy diagnozy.
3.	K_W04 C.6.W2.	Rozróżnia procedury badań diagnostycznych i eksperymentalnych w pedagogice specjalnej – analizy jakościowe i ilościowe.
4.	K_W04 C.6.W3.	Określa przydatność metod diagnostycznych w ocenie specyfiki zaburzeń w rozwoju.
5.	K_W04 C.6.W4.	Zna wybrane metody oceny funkcjonowania edukacyjnego, fizycznego, psychicznego i społecznego dzieci i uczniów oraz czynników środowiskowych wpływających na to funkcjonowanie.
6.	K_W04 C.6.W5.	Ocenia skuteczności stosowanych metod wychowania, nauczania specjalnego, rehabilitacji i resocjalizacji oraz socjoterapii.
7.	K_W04 C.6.W6.	Określa rolę i miejsce diagnostyki opiekuńczo-wychowawczej, rehabilitacyjnej, resocjalizacyjnej i socjoterapeutycznej w pracy różnych instytucji.
8.	K_W11	Zna zasady i normy etyczne związane z diagnozowaniem w pedagogice specjalnej.
Umiejętności		
10.	K_U03 C.6.U1.	Analizuje dokumenty i wytwory ucznia pod kątem określenia jego możliwości i specjalnych potrzeb edukacyjno-terapeutycznych oraz środowiskowych uwarunkowań jego funkcjonowania.
11.	K_U03 C.6.U2.	Interpretuje wyniki diagnozy pedagogicznej.
12.	K_U03 C.6.U3	Konstruuje proste narzędzia do diagnozy pedagogicznej.
13.	K_U04 C.6.U4.	Potrafi planować ewaluacje procesu edukacyjno-terapeutycznego uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
Kompetencje społeczne		
14.	K_K02d	Wykazuje się aktywnością w realizacji indywidualnych i zespołowych zadań wynikających z uczenia się roli pedagoga specjalnego.

15.	K_K03d	Jest świadomy znaczenia procesu diagnozowania w pracy pedagoga specjalnego.
16.	K_K03b C.6.K1.	Wykazuje gotowość przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje związane z organizacją procesu diagnostycznego.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Podstawy diagnostyki w pedagogice specjalnej – analiza historyczna.
- Cele, założenia i cechy diagnozy w pedagogice specjalnej.
- Obszary, w których mogą występować przyczyny utrudniające funkcjonowanie osoby.
- Wyznaczniki metodyki diagnozy.
- Uwarunkowania kontaktu diagnostycznego.
- Modele działania diagnostów.
- Wybrane modele diagnozowania w pedagogice (Ziemski, Kępiński, Obuchowska, Marcinkowska, modele diagnozy dydaktycznej, wychowawczej i środowiskowej, ujęcie strukturalno-dynamiczne, i in.).
- Procedury badań diagnostycznych i eksperymentalnych w pedagogice specjalnej – analizy jakościowe i ilościowe.
- Metody, techniki i narzędzia diagnozy pedagogicznej oraz ich przydatność w ocenie specyfiki zaburzeń w rozwoju.
- Planowanie i konstruowanie narzędzi do diagnozy pedagogicznej – operacjonalizacja, ankieta, budowanie taksonomii osiągnięć w różnych dziedzinach, arkusz obserwacji.
- Analiza i interpretacja dokumentów pod kątem określania możliwości ucznia oraz jego specjalnych potrzeb edukacyjno-terapeutycznych.
- Analiza i interpretacja testów rysunkowych pod kątem określania środowiskowych uwarunkowań funkcjonowania dziecka.
- Wybrane pedagogiczne metody oceny funkcjonowania edukacyjnego, fizycznego, psychicznego i społecznego osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
- Rozpoznawanie błędów wychowawczych i ich wpływu na funkcjonowanie osoby
- Diagnoza rozwojowa i funkcjonalna, ICF. Diagnoza nozologiczna wg klasyfikacji ICD, DSM.
- Diagnoza pedagogiczna w polskim prawie oświatowym – zadania nauczycieli i specjalistów, zasady sporządzania opinii, zawartość wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia.
- Rola i miejsce diagnostyki opiekuńczo-wychowawczej, rehabilitacyjnej, resocjalizacyjnej i socjoterapeutycznej w pracy różnych instytucji – model pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Modele działań podejmowanych przez zespoły nauczycieli i specjalistów.
- Orzecznictwo psychopedagogiczne a orzekanie o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.
- Ocena skuteczności stosowanych metod wychowania, nauczania specjalnego, rehabilitacji i resocjalizacji oraz socjoterapii - ewaluacja w kształceniu specjalnym.
- Postępowanie etyczne w procesie diagnozowania pedagogicznego.

3.4. Moduł edukacji włączającej

3.4.1. Teorie edukacji integracyjnej i włączającej

Teorie wykluczenia społecznego		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01 D.1.W3.	Zna terminologię związaną ze zjawiskiem wykluczenia społecznego (postawy społeczne – stereotypy, stygmaty, piętna; strategie przeciwdziałania postawom dyskryminacyjnym).
2.	K_W06 D.1.W2.	Zna podstawy i konsekwencje procesu wykluczania; zagadnienie grup defaworyzowanych; zagrożenia wykluczeniem.
3.	D. 1 W6	Zna polskie i międzynarodowe regulacje prawne związane z problematyką inkluzji społecznej w tym edukacyjnej.
Umiejętności		
4.	K_U01 D.1.U1.	Potrafi identyfikować obszary wykluczenia społecznego oraz wskazywać ich przyczyny i symptomy w powiązaniu z różnymi obszarami pedagogiki specjalnej i innych nauk społecznych.
5.	K_U02 D.1.U2.	Potrafi wyjaśnić proces wykluczenia społecznego oraz wskazać jego konsekwencje wykorzystując aktualną wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki specjalnej w powiązaniu z naukami społecznymi, humanistycznymi.
Kompetencje społeczne		
6.	K_K02c K_K03a D.1 K2	Wykazuje wrażliwość na problemy osób wykluczonych społecznie. Świadomie podejmuje zobowiązania społeczne związane z funkcją pedagoga specjalnego.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Zjawisko wykluczenia społecznego – definicje, podstawowe pojęcia. - Wybrane teorie wykluczenia społecznego. - Obszary i symptomy wykluczenia społecznego. - Podstawy procesu wykluczenia. - Grupy defaworyzowane – charakterystyka. - Przyczyny zagrożenia wykluczeniem społecznym. - Konsekwencje wykluczenia edukacyjnego i społecznego. - Polityka przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu w Polsce i na świecie.		

Podstawy edukacji integracyjnej i włączającej

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01 K_W05 D.1.W1.	Zna pojęcia edukacji włączającej, integracyjnej i ogólnodostępnej; specjalne potrzeby edukacyjne.
2.	K_W09 D.1.W4	Zna teoretyczne podstawy edukacji włączającej; psychologiczny i prawny wymiar edukacji włączającej, genezę edukacji włączającej w Polsce i na świecie; rozwój edukacji włączającej w międzynarodowym ujęciu porównawczym; społeczny, psychologiczny i prawny wymiar edukacji włączającej.
3.	K_W03 D.1.W5.	Zna koncepcję wspólnych i swoistych potrzeb dzieci i uczniów i jej konsekwencje dla procesu edukacji
4.	K_W11 D.1.W6.	Zna podstawy prawne dotyczące działań włączających w Polsce i na świecie, w tym system edukacji włączającej w Polsce; typy szkół i ich charakterystykę; organizację wsparcia edukacji włączającej; zasady finansowania edukacji uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w Polsce.
5.	D.1 W.8	Zna zasady kształcenia kadr w zakresie edukacji włączającej; obszary kompetencji nauczycieli w edukacji włączającej; system wsparcia i doskonalenia zawodowego nauczycieli.
6.	K_W07 D.1.W7.	Zna zasady orzekania o potrzebach kształcenia specjalnego w Polsce.
Umiejętności		
6.	K_U01	Potrafi wyjaśnić filozoficzne, społeczne, psychologiczne uwarunkowania edukacji włączającej.
7.	K_U02	Potrafi dokonać charakterystyki rozwoju edukacji włączającej w Polsce w odniesieniu do rzeczywistości międzynarodowej.
8.	K_U03	Potrafi wskazać elementy systemu orzekania o potrzebie kształcenia specjalnego w Polsce.
9.	K_U01	Potrafi wskazać i wyjaśnić uwarunkowania efektywności edukacji włączającej.
10.	K_U04 D.1.U3.	Potrafi zaprojektować badania efektywności modelu edukacji włączającej.
Kompetencje społeczne		
11.	K_K01	Wykazuje gotowość do krytycznej oceny systemu edukacji włączającej w Polsce w kontekście specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów.
12.	K_K02c D.1.K2.	Wykazuje gotowość do świadomego podejmowania zobowiązań społecznych związanych z realizacją zadań zawodowych pedagoga specjalnego.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Edukacja włączająca, integracyjna i ogólnodostępna – wyjaśnienie pojęć. - Specjalne potrzeby edukacyjne. - Wymiar postulatyczny edukacji włączającej. - Filozoficzne, w tym aksjonormatywne podstawy procesu inkluzji. - Kulturowe uwarunkowania procesu inkluzji. 		

- Inkluzja, a podstawowe prawa osoby.
- Wymiar społeczny i psychologiczny edukacji włączającej.
- Teoretyczne podstawy edukacji włączającej.
- Koncepcja wspólnych i swoistych potrzeb uczniów i jej konsekwencje dla procesu edukacji.
- Geneza edukacji włączającej w Polsce i na świecie.
- Rozwój edukacji włączającej w międzynarodowym ujęciu porównawczym.
- Prawny wymiar edukacji włączającej. Międzynarodowe akty prawne związane z problematyką inkluzji społecznej w tym edukacyjnej. Polskie podstawy prawne działań włączających.
- System edukacji włączającej w Polsce. Typy szkół i ich charakterystyka.
- Orzekanie o potrzebach kształcenia specjalnego w Polsce – procedury i rozmiary orzecznictwa.
- Organizacja wsparcia edukacji włączającej.
- Kształcenie kadr dla edukacji włączającej.
- Efektywność edukacji włączającej: sposoby rozumienia efektywności i uwarunkowania efektywności edukacji włączającej. Badania efektywności modelu edukacji włączającej.
- Metody i wyniki, w świetle badań empirycznych.

Kompetencje pedagoga specjalnego

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	D.1. W5 K_W03	Zna koncepcję wspólnych i swoistych potrzeb dzieci i uczniów i jej konsekwencje dla procesu edukacji.
2.	K_W08 D.1.W8.	Zna obszary kompetencji nauczycieli w edukacji włączającej.
3.	K_W07 D.1.W8.	Zna zasady kształcenia kadr w zakresie edukacji włączającej; system wsparcia i doskonalenia zawodowego nauczycieli.
Umiejętności		
4.	K_U11	Potrafi wskazać i scharakteryzować obszary kompetencji nauczyciela włączającego.
5.	K_U08	Potrafi wymienić zadania i określić rolę pedagoga specjalnego w systemie edukacji włączającej.
6.	K_U11 D.1.U3	Potrafi samodzielnie planować i realizować program własnego rozwoju osobowego i zawodowego a także inspirować uczestników procesów pedagogicznych do planowania i realizowania własnego rozwoju i uczenia się przez całe życie.
Kompetencje społeczne		
7.	K_K02c D.1.K2.	Wykazuje gotowość do świadomego podejmowania zobowiązań społecznych związanych z realizacją zadań zawodowych pedagoga specjalnego.
8.	K_K03b B.2.K1. B.2.K2.	Wykazuje gotowość okazywania empatii dzieciom i uczniom potrzebującym wsparcia i pomocy oraz profesjonalnego rozwiązywania konfliktów w klasie lub grupie wychowanków.
9.	K_K01 K_K03e B.1.K1. D.1.K1. C.4.K2.	Dostrzega potrzeby ciągłego poszerzania swojej wiedzy merytorycznej, rozwijania i uczenia się przez całe życie.

10.	K_K01 B.2.K4. K_K02b	Potrafi współpracować z innymi nauczycielami w celu doskonalenia swojego warsztatu pracy.
-----	----------------------------	---

TREŚCI PROGRAMOWE

- Kompetencje nauczycieli w świetle potrzeb ucznia o specjalnych potrzebach edukacyjnych w edukacji włączającej – wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne.
- Cechy osobowości pedagoga specjalnego.
- Rola i zadania pedagoga specjalnego w nauczaniu włączającym.
- Samorozwój, samodoskonalenie, kształcenie ustawiczne nauczyciela. Plan rozwoju zawodowego.
- Wsparcie i doskonalenie zawodowe nauczycieli - formy doskonalenia oraz placówki doskonalenia nauczycieli.
- Współpraca z innymi nauczycielami w celu doskonalenia warsztatu pracy.

3.4.2. Diagnoza specjalnych potrzeb edukacyjnych i opracowanie indywidualnych programów

Diagnoza specjalnych potrzeb edukacyjnych		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W04 D.2.W1.	Zna pojęcie i proces diagnozowania specjalnych potrzeb edukacyjnych; założenia różnicowej i funkcjonalnej diagnozy; kryteria diagnostyczne (ICD, DSM, ICF).
2.	K_W04 D.2.W1.	Zna wybrane narzędzia do diagnozy specjalnych potrzeb edukacyjnych.
3.	K_W09 D.2.W2.	Zna założenia i zasady konstruowania indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych; zasady i metody ewaluacji programów.
Umiejętności		
4.	K_U03 D.2.U1.	Potrafi dokonać funkcjonalnej charakterystyki ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; określić potrzeby edukacyjne i uwarunkowania kształcenia uczniów: z niepełnosprawnością intelektualną, zaburzeniem wzroku, zaburzeniami słuchu, chorobą przewlekłą, w tym psychiczną, niedostosowanych społecznie, zagrożonych niedostosowaniem społecznym, z zaburzeniami zachowania i emocji, całościowym zaburzeniem rozwoju, zaburzeniami ruchu, niepowodzeniami szkolnymi (ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się), zaburzeniami komunikacji i sprawności językowych, trudnościami adaptacyjnymi związanymi z migracją jednego lub obojga rodziców lub opiekunów, trudnościami adaptacyjnymi związanymi z różnicami kulturowymi, wyznaniowymi, oraz uczniów uzdolnionych.
5.	K_U03 D.2.U2.	Przeprowadzić diagnozę edukacyjnych potrzeb ucznia i diagnozę relacji społecznych w grupie integracyjnej.

Kompetencje społeczne		
6.	K_K03b D.2.K1.	Wykazuje gotowość przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje związane z organizacją procesu edukacyjno-terapeutycznego w edukacji włączającej.
7.	K_K03c D.2.K2.	Postępuje zgodnie z zasadami etyki zawodowej w procesie rozpoznawania specjalnych potrzeb edukacyjnych i określania wskazań terapeutycznych.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Diagnoza specjalnych potrzeb edukacyjnych. - Diagnozowanie relacji społecznych w grupach integracyjnych – charakterystyka metod, sposoby ich używania i interpretacja wyników. - Uwarunkowania kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (w zakresie dostosowań). - Wybrane narzędzia diagnozy potrzeb edukacyjnych – ich znajomość, ocena przydatności i umiejętność zastosowania. - Sporządzanie diagnozy edukacyjnych potrzeb ucznia: <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznawanie potencjału ucznia na podstawie diagnozy funkcjonalnej, • określenie możliwości i ograniczeń w realizacji zadań wynikających z roli ucznia. - Działania postdiagnostyczne – wyznaczanie kierunków pracy edukacyjno-terapeutycznej (określanie wymagań edukacyjnych i wskazań terapeutycznych). 		

Konstruowanie indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	D.2.W2.	Zna założenia i zasady konstruowania indywidualnych programów edukacyjno – terapeutycznych oraz zasady i metody ich ewaluacji.
Umiejętności		
2.	K_U01	Potrafi dokonać analizy orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego.
3.	K_U03 D.2.U3.	Określić obszary i wskazania terapeutyczne dla ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
4.	K_U05	Potrafi skonstruować indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny.
5.	K_U03 D.2.U4.	Zaprojektować proces ewaluacji indywidualnych programów edukacyjnych.
Kompetencje społeczne		
6.	K_K03b D.2.K1.	Podejmuje odpowiedzialne decyzje na rzecz dzieci i młodzieży posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, związane z organizacją procesu edukacyjno-terapeutycznego w edukacji włączającej.
7.	K_K03c D.2.K2.	Dostrzega potrzebę postępowania zgodnie z zasadami etyki zawodowej w procesie rozpoznawania specjalnych potrzeb edukacyjnych i określania wskazań terapeutycznych.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Podstawy prawne konstruowania indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych (IPET).
- IPET jako forma realizacji zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego i wskazań wynikających z wielospecjalistycznych ocen poziomu funkcjonowania ucznia.
- Zakres i sposób dostosowania programu wychowania przedszkolnego lub wymagań edukacyjnych do potrzeb wychowanka.
- Zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów o charakterze rewalidacyjnym, socjoterapeutycznym lub resocjalizacyjnym a zajęcia rewalidacyjne, socjoterapeutyczne, resocjalizacyjne.
- Formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej możliwe do wskazania w IPET i zasady ich określania.
- Monitorowanie i ewaluacja indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych.
- Konstruowanie indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych.

3.4.3. Metodyka kształcenia uczniów w grupach zróżnicowanych

Metodyka kształcenia uczniów w grupach zróżnicowanych		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W09 D.3.W1.	Rozumie istotę i zalety nauczania otwartego w edukacji włączającej; specyfikę pracy w grupie zróżnicowanej, zasady projektowania przestrzeni klasy szkolnej; style poznawcze i strategie uczenia się oraz style nauczania w kontekście grupy heterogenicznej.
2.	K_W09 D.3.W2.	Zna metody wdrażania nauczania otwartego; modele nauczania indywidualizującego.
3.	K_W09 D.3.W3.	Zna pojęcie i zasady uniwersalnego projektowania zajęć.
4.	K_W09 D.3.W4.	Rozumie rolę nowych technologii w dostosowaniu nauczania do potrzeb uczniów.
5.	K_W09 D.3.W5.	Zna metody nauczania (konwencjonalne i niekonwencjonalne metody nauczania i ich adaptacja do zróżnicowanych potrzeb uczniów, metody aktywizujące, metoda projektów, praca badawcza ucznia), alternatywne sposoby uczenia się i elastycznego nauczania.
6.	K_W09 D.3.W6.	Zna formy organizacyjne pracy na lekcji (praca zbiorowa, grupowa, indywidualna, tutoring uczniowski w klasach włączających); modele nauczania w małych grupach w klasach włączających.
7.	K_W09 D.3.W7.	Zna modele współpracy nauczycieli i specjalistów oraz ich konsekwencje dla organizacji zajęć edukacyjnych.
8.	K_W09 D.3.W8.	Zna sposoby i zasady kontroli postępów i oceniania w klasach włączających; znaczenie i sposoby udzielania informacji zwrotnej uczniom w klasach włączających; ocenianie wspierające uczenie się.
		Umiejętności
9.	K_U06 D.3.U1	Potrafi zaprojektować zajęcia dla zróżnicowanej grupy dzieci i uczniów.

10.	K_U06 D.3.U2.	Dobiera i dokonuje adaptacji środków dydaktycznych do potrzeb dziecka i ucznia; opracowywać materiały dydaktyczne zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania zajęć; dostosować treści i formy sprawdzianów do możliwości uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
11.	K_U06 D.3.U3.	Motywuje dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; rozwijać jego ciekawość, aktywność i samodzielność, wspierać motywację do uczenia się.
12.	K_U06 D.3.U4.	Stosuje ocenianie wspierające uczenie się.
13.	K_U06	Umie zaplanować pracę w grupie zróżnicowanej z zastosowaniem tutoringu rówieśniczego.
14.	K_U06	Potrafi indywidualizować zadania, dostosowywać treści i metody do potrzeb uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
Kompetencje społeczne		
15.	K_K03a	Jest wrażliwy na problemy uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
16.	K_K03b D.2.K1. D.3.K1.	Jest gotowy do przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje w edukacji włączającej.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Specyfika pracy w grupie zróżnicowanej (niepełnosprawność intelektualna, spektrum autyzmu, niedostosowanie społeczne i zachowania ryzykowne, wady wzroku, wady słuchu, specyficzne trudności w uczeniu się, zaburzenia zachowania i emocji, zaburzenia w komunikacji i sprawności językowej, niepełnosprawność ruchowa, zaburzenia sprzężone, choroba przewlekła, trudności adaptacyjne, szczególne uzdolnienia).
- Style poznawcze i strategie uczenia się, a style nauczania w kontekście grupy heterogenicznej.
- Istota i zalety nauczania otwartego w edukacji włączającej.
- Założenia teoretyczne metodyki wdrażania nauczania otwartego.
- Indywidualizacja nauczania w grupach włączających. Modele nauczania indywidualizującego.
- Uniwersalne projektowanie zajęć. Pojęcie i zasady uniwersalnego projektowania zajęć.
- Motywowanie ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i bazowanie na jego zainteresowaniach.
- Rozwijanie ciekawości, aktywności i samodzielności. Kształtowanie motywacji do uczenia się.
- Metody nauczania. Metody aktywizujące. Metoda projektów.
  - Praca badawcza ucznia.
  - Różne formy organizacyjne pracy na lekcji. Praca zbiorowa, grupowa, indywidualna.
  - Tutoring uczniowski w klasach włączających – istota, efektywność i modele tutoringu uczniowskiego.
  - Modele nauczania w małych grupach w klasach włączających. Kontrola postępów i ocenianie w klasach włączających.
  - Specyfika pracy z uczniami w grupach zróżnicowanych:
    - Konwencjonalne i niekonwencjonalne metody nauczania i ich adaptacja do zróżnicowanych potrzeb uczniów,
    - Stosowanie alternatywnych sposobów uczenia się i elastycznego nauczania,
    - Odkrywanie i rozwijanie predyspozycji i uzdolnień uczniów,
    - Rola nowych technologii w dostosowaniu nauczania do potrzeb uczniów,
    - Środki dydaktyczne: podręczniki, pomoce dydaktyczne – dobór, adaptacja do potrzeb ucznia,
    - Opracowywanie materiałów dydaktycznych zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania zajęć,
    - Projektowanie przestrzeni klasy szkolnej,

- Dostosowanie treści i form sprawdzianów dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- Znaczenie i sposoby udzielania informacji zwrotnej uczniom w klasach włączających. Ocenianie wspierające uczenie się,
- Koordynowanie pracy w grupach ze względu na zróżnicowane specjalne potrzeby edukacyjne uczniów,
- Współpraca nauczycieli i specjalistów oraz ich konsekwencje dla organizacji zajęć edukacyjnych.

Metodyka kształcenia uczniów z niepełnosprawnością intelektualną

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W08 D.3.W3	Zna zasady projektowania zajęć dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w grupie zróżnicowanej.
2.	K_W08 D.3.W3	Zna zasady dostosowania warunków edukacji do specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów z niepełnosprawnością intelektualną.
Umiejętności		
3.	K_U06 D.3.U2.	Potrafi dobierać środki dydaktyczne do potrzeb uczniów z niepełnosprawnością intelektualną.
4.	K_U06 D.3.U2.	Potrafi dostosować treści i formy sprawdzianów do możliwości uczniów z niepełnosprawnością intelektualną.
5.	K_U06 D.3.U3.	Potrafi motywować uczniów z niepełnosprawnością intelektualną, rozwijać ich ciekawość i samodzielność.
6.	K_U06 D.3.U1.	Potrafi zaprojektować zajęcia z uczniem z niepełnosprawnością intelektualną w grupie zróżnicowanej.
Kompetencje społeczne		
7.	K_K03b. D.2.K1. D.3.K1.	Jest gotowy do przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje w edukacji włączającej.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Specjalne potrzeby edukacyjne uczniów z niepełnosprawnością intelektualną – charakterystyka funkcjonowania uczniów z niepełnosprawnością intelektualną.
- Uczeń z niepełnosprawnością intelektualną w grupie zróżnicowanej – zasady pracy.
- Specyfika planowania pracy wychowawczo-dydaktycznej na każdym etapie edukacyjnym. Cele, zadania i zasady pracy z uczniami z niepełnosprawnością intelektualną.
- Dostosowanie warunków edukacji do specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów z niepełnosprawnością intelektualną. Dostosowanie zajęć pod względem organizacyjnym, metodycznym i terapeutycznym.
- Projektowanie zajęć z uczniem z niepełnosprawnością intelektualną w grupie zróżnicowanej.

Metodyka kształcenia uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W08 D.3.W3	Zna podstawowe zasady projektowania zajęć dla uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w grupie zróżnicowanej.
2.	K_W08 D.3.W3	Zna zasady dostosowanie warunków edukacji do specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu (ASD).
Umiejętności		
3.	K_U06 D.3.U2.	Potrafi dobierać środki dydaktyczne do potrzeb uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
4.	K_U06 D.3.U2.	Potrafi dostosować treści i formy sprawdzianów do możliwości uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
5.	K_U06 D.3.U3.	Potrafi motywować uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
6.	K_U06 D.3.U1.	Potrafi zaprojektować zajęcia z uczniem z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w grupie zróżnicowanej.
Kompetencje społeczne		
7.	K_K03b D.2.K1. D.3.K1.	Jest gotowy do przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje w edukacji włączającej.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Specjalne potrzeby edukacyjne uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
- Dostosowanie warunków edukacji do specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu (ASD). Dostosowanie zajęć pod względem organizacyjnym, metodycznym i terapeutycznym.
- Specyfika planowania pracy wychowawczo-dydaktycznej na każdym etapie edukacyjnym. Cele i zadania edukacji.
- Wprowadzenia w problematykę metod, form i środków dydaktycznych wykorzystywanych w pracy z uczniem z ASD. Skuteczność podejmowanych oddziaływań dydaktyczno – wychowawczych i terapeutycznych.
- Projektowanie zajęć z uczniem z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w grupie zróżnicowanej.

Metodyka kształcenia uczniów z niepełnosprawnością wzroku

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W08 D.3.W5	Zna i rozumie podstawy metodyki kształcenia uczniów z niepełnosprawnością wzroku w grupie zróżnicowanej.
2.	K_W08 D.3.W3	Zna podstawowe zasady projektowania zajęć i pomocy tyflodydaktycznych dla uczniów niewidomych i słabowidzących w grupie zróżnicowanej.

3.	K_W08 D.3.W1	Zna i rozumie bariery oraz potrzeby komunikacyjne wynikające z niewidzenia lub słabowzroczności; zna podstawowe sposoby ich przewycięzania.
4.	K_W08 D.3.W	Rozumie rolę nowych technologii, w tym edukacyjnych technologii wspomagających w edukacji i komunikacji uczniów z niepełnosprawnością wzroku.
Umiejętności		
5.	K_U06 D.3.U1.	Potrafi zaprojektować zajęcia z uczniem z zaburzeniami wzroku w grupie zróżnicowanej.
6.	K_U06 D.3.U2.	Potrafi zaprojektować, wykonać i w podstawowym zakresie adaptować środki dydaktyczne do potrzeb dziecka i ucznia z niepełnosprawnością wzroku; dostosować treści i formy sprawdzianów do możliwości uczniów niewidomych i słabowidzących.
7.	K_U03	Potrafi formułować komunikaty objaśniające, opisy oraz polecenia do potrzeb i możliwości uczniów niewidomych i słabowidzących.
Kompetencje społeczne		
8.	K_K03a	Jest wrażliwy na problemy uczniów niewidomych i słabowidzących.
9.	K_K03b D.2.K1. D.3.K1.	Jest gotowy do przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje w edukacji włączającej.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Specjalne potrzeby edukacyjne uczniów z zaburzeniami wzroku.
- Dostosowanie warunków edukacji do specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów z zaburzeniami wzroku. Dostosowanie zajęć pod względem organizacyjnym, metodycznym i terapeutycznym do potrzeb ucznia z zaburzeniami wzroku.
- Specyfika planowania pracy wychowawczo-dydaktycznej na każdym etapie edukacyjnym. Cele i zadania edukacji dzieci i uczniów z zaburzeniami wzroku.
- Wprowadzenia w problematykę metod, form i środków dydaktycznych wykorzystywanych w pracy z uczniem z zaburzeniami wzroku. Skuteczność podejmowanych oddziaływań dydaktyczno – wychowawczych i terapeutycznych.
- Projektowanie zajęć z uczniem z zaburzeniami wzroku w grupie zróżnicowanej.

Metodyka kształcenia uczniów z wadami słuchu

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W08 D.3.W3	Zna zasady projektowania zajęć dla uczniów z niepełnosprawnością słuchową w grupie zróżnicowanej.
2.	K_W08 D.3.W3	Zna zasady dostosowania warunków edukacji do specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów z niepełnosprawnością słuchową.
3.	K_W04 E.1S.W6. E.2S.W1	Ma szeroką, uporządkowaną wiedzę na temat celów, metod i form pracy stosowanych w kształceniu i wychowaniu dzieci z wadą słuchu.

4.	K_W08 K_W09 K_W14 E.1S.W6. E.2S.W1. E.2S.W3	Ma szeroką, uporządkowaną wiedzę w zakresie metodycznego toku postępowania podczas opracowywania wybranych zagadnień treści kształcenia, określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego w zakresie edukacji wczesnoszkolnej uczniów z wadą słuchu biorąc pod uwagę specyfikę rozwoju oraz specjalne potrzeby edukacyjne uczniów z uwzględnieniem sposobu komunikowania się: werbalnie, w języku migowym, a także warunków dwujęzycznego nauczania oraz wykorzystywania w procesie porozumiewania się metod wspomagających (Fonogesty, daktylografia).
		Umiejętności
5.	K_U04 E.2S.U1.	Potrafi formułować cele dydaktyczne, wychowawcze, rewalidacyjne w odniesieniu do konkretnej jednostki dydaktycznej.
6.	K_U04 K_U05 E.2S.U1.	Potrafi właściwie dobrać, zmodyfikować oraz opracować i wykonać pomoce dydaktyczne z uwzględnieniem celu zajęć dydaktyczno - wychowawczych oraz specyfiki potrzeb w zakresie rewalidacji i edukacji dzieci z wadą słuchu.
7.	K_U06 D.3.U2.	Potrafi dobierać środki dydaktyczne do potrzeb uczniów z zaburzeniami słuchu.
8.	K_U06 D.3.U2.	Potrafi dostosować treści i formy sprawdzianów do możliwości uczniów z zaburzeniami słuchu.
9.	K_U06 D.3.U3.	Potrafi motywować uczniów z zaburzeniami słuchu.
10.	K_U06 D.3.U1.	Potrafi zaprojektować zajęcia z uczniem z zaburzeniami słuchu w grupie zróżnicowanej.
		Kompetencje społeczne
11.	K_K03b D.2.K1. D.3.K1.	Jest gotowy do przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje w edukacji włączającej.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Specjalne potrzeby edukacyjne uczniów z zaburzeniami słuchu. - Dostosowanie warunków edukacji do specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów z zaburzeniami słuchu. Dostosowanie zajęć pod względem organizacyjnym, metodycznym i terapeutycznym do potrzeb ucznia z wadą słuchu. - Specyfika planowania pracy wychowawczo-dydaktycznej na każdym etapie edukacyjnym. Cele i zadania edukacji dzieci i uczniów z zaburzeniami słuchu. - Wprowadzenia w problematykę metod, form i środków dydaktycznych wykorzystywanych w pracy z zaburzeniami słuchu. Skuteczność podejmowanych oddziaływań dydaktyczno – wychowawczych i terapeutycznych. - Projektowanie zajęć z uczniem z zaburzeniami słuchu w grupie zróżnicowanej. 		

Metodyka kształcenia uczniów z zaburzeniami komunikacji

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W08 D.3.W3	Zna zasady projektowania zajęć dla uczniów z zaburzeniami komunikacji w grupie zróżnicowanej.
2.	K_W08 D.3.W3	Zna zasady dostosowania warunków edukacji do specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów z zaburzeniami komunikacji.
3.	K_W12	Zna podstawy funkcjonowania i patologie aparatu mowy oraz zasady efektywnego posługiwania się narządem głosu.
Umiejętności		
4.	K_U0 D.3.U1.	Potrafi zaprojektować zajęcia z uczniem z zaburzeniami komunikacji w grupie zróżnicowanej.
5.	D.3.U2.	Potrafi wspierać ucznia z zaburzeniami w komunikacji w różnych formach organizacji pracy (praca zbiorowa, grupowa, indywidualna).
Kompetencje społeczne		
6.	K_K03a	Jest wrażliwy na problemy uczniów z zaburzeniami komunikacji.
7.	K_K03b D.3.K1.	Jest gotowy do współdziałania z nauczycielami i specjalistami w celu optymalizacji pracy z uczniami z zaburzeniami komunikacji.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Specjalne potrzeby edukacyjne uczniów z zaburzeniami komunikacji.
- Dostosowanie warunków edukacji do specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów z zaburzeniami komunikacji. Dostosowanie zajęć pod względem organizacyjnym, metodycznym i terapeutycznym do potrzeb ucznia z zaburzeniami komunikacji.
- Specyfika planowania pracy wychowawczo-dydaktycznej na każdym etapie edukacyjnym. Cele i zadania edukacji dzieci i uczniów z zaburzeniami komunikacji.
- Wprowadzenia w problematykę metod, form i środków dydaktycznych wykorzystywanych w pracy z uczniem z zaburzeniami komunikacji. Skuteczność podejmowanych oddziaływań dydaktyczno – wychowawczych i terapeutycznych.
- Projektowanie zajęć z uczniem z zaburzeniami z zaburzeniami komunikacji w grupie zróżnicowanej.

Metodyka kształcenia uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W09 D.3.W2.	Zna zasady i zakres dostosowania do potrzeb uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
2.	K_W08 D.3.W1.	Rozumie rolę nauczyciela oraz rodzica w procesie wsparcia ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.

3.	K_W08 D.3.W1.	Wie na czym polega współpraca nauczycieli i specjalistów w procesie wsparcia ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
Umiejętności		
4.	K_U06 D.3.U2.	Potrafi dobrać i dostosować środki dydaktyczne do potrzeb uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
5.	K_U06 D.3.U2.	Potrafi dostosować wymagania do potrzeb uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
6.	K_U06 D.3.U3.	Potrafi motywować uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
7.	K_U06 D.3.U1.	Potrafi zaprojektować zajęcia z uczniem z trudnościami w uczeniu się w grupie zróżnicowanej.
Kompetencje społeczne		
8.	K_K03a D.3.K1.	Jest wrażliwy na problemy uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Specjalne potrzeby edukacyjne uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. - Dostosowanie warunków edukacji do specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. - Dostosowanie zajęć pod względem organizacyjnym, metodycznym i terapeutycznym do potrzeb ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. - Specyfika planowania pracy wychowawczo-dydaktycznej na każdym etapie edukacyjnym. Cele i zadania edukacji uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. - Metody, formy i środki dydaktyczne wykorzystywane w pracy z uczniem ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. - Skuteczność podejmowanych oddziaływań dydaktyczno – wychowawczych i terapeutycznych. - Projektowanie zajęć z uczniem specyficznymi trudnościami w uczeniu się w grupie zróżnicowanej. 		

3.4.4. Programy wychowawcze w edukacji integracyjnej i włączającej

Zachowania ryzykowne dzieci i młodzieży		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W02 D.4.W5.	Zna uwarunkowania agresji i przemocy w szkole; pojęcia przemocy symbolicznej, przemocy dorosłych i przemocy rówieśniczej.
2.	K_W02 D.4.W10.	Zna zachowania ryzykowne (tradycyjne i nowoczesne), uwarunkowania podejmowania tych zachowań oraz zachowania ryzykowne online i offline.
Umiejętności		
3.	K_U02 B.2.U1. D.4.U5.	Potrafi przeprowadzić proces diagnozowania zagrożeń i zachowań ryzykownych w szkole (między innymi, agresji, uzależnień, sytuacji konfliktowych w grupie zróżnicowanej).

	D.4.U6.	
4.	K_U03 D.4.U.5	Potrafi diagnozować zachowania świadczące o wystąpieniu konfliktu w grupie zróżnicowanej.
5.	K_U03 D.4.U.6	Potrafi rozpoznać przyczyny agresji i przemocy w przedszkolu i szkole oraz podejmować działania profilaktyczne.
6.	K_U03 U.4.U7	Potrafi odróżnić sprawcę od ofiary przemocy.
Kompetencje społeczne		
7.	K_K02b	Potrafi podejmować współpracę z placówkami terapeutycznymi, resocjalizacyjnymi działającymi na rzecz uczniów ze specjalnymi potrzebami w zakresie zachowań trudnych.
8.	K_K03c D.2.K2. D.4.K2.	Potrafi postępować zgodnie z zasadami etyki zawodowej w procesie rozpoznawania zachowań świadczących o wystąpieniu konfliktu lub stosowaniu przemocy i określania wskazań terapeutycznych.
9.	K_K03b	Potrafi przyjąć odpowiedzialność za podejmowane decyzje i prowadzone działania.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Pojęcie zachowań problemowych i zachowań ryzykownych. - Teoria zachowań problemowych Richarda Jessora. - Uwarunkowania podejmowania zachowań ryzykownych. Bunt okresu dojrzewania i jego funkcje. - Nieprzystosowanie społeczne - źródła, diagnoza jego ryzyka. - Przemoc w szkole - przemoc rówieśnicza, sprawcy i ofiary przemocy, przemoc symboliczna. przemoc dorosłych, uwarunkowania przemocy, diagnoza, rozpoznawanie zjawiska przemocy. - Konflikty w klasie, szkole. - Trudności wychowawcze i adaptacyjne wynikające ze zmiany środowiska życia. - Profilaktyka. Czynniki chroniące oraz czynniki ryzyka związane z zachowaniami ryzykownymi. - Kształtowanie postaw prospołecznych - wychowanie do wartości i odpowiedzialności. 		

Konstruowanie programów wychowawczych i profilaktycznych		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W06 D.4.W4.	Zna istotę programu wychowawczego.
2.	K_W08 D.4.W12.	Zna przesłanki teoretyczne programów profilaktycznych uzależnień oraz programów zapobiegania samobójstwom dzieci i młodzieży.
3.	K_W08 D.4.W.13.	Zna metodykę wykorzystywania konstruowanych programów wychowawczych, ich założenia teoretyczne oraz klasyfikacje programów kształtowania postaw wobec dzieci i uczniów z niepełnosprawnościami i relacji w grupach rówieśniczych.
Umiejętności		
4.	K_U04 D.4.U4.	Określa cele podejmowanych działań wychowawczych w grupie przedszkolnej i klasie szkolnej.

5.	K_U05 D.4.U4.	Potrafi skonstruować program wychowawczy w przedszkolu i szkole oraz dokonywać ich ewaluacji.
6.	K_U05 D.4.U8.	Potrafi tworzyć programy kształtujące kompetencje emocjonalno - społecznej dzieci i uczniów z niepełnosprawnościami i stosować te programy w grupach przedszkolnych i klasach włączających.
7.	K_U05 D.4.U10.	Potrafi budować programy kształtowania postaw wobec dzieci i uczniów z niepełnosprawnościami i relacji rówieśniczych w grupach integracyjnych.
8.	K_U05 D.4.U9.	Potrafi ocenić efektywność programów rozwijających kompetencje społeczno – emocjonalne dzieci i uczniów z niepełnosprawnościami.
Kompetencje społeczne		
9.	K_U02	Potrafi pracować w zespole, pełniąc różne role; umie podejmować i wyznaczać zadania.
10.	K_K02b D.5.K1	Angażuje się w życie szkoły i klasy.
11.	K_K02g	Jest gotów do rozpoznawania specyfiki środowiska lokalnego i podejmowania współpracy na rzecz dobra uczniów i tego środowiska.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Profilaktyka w szkole i klasie szkolnej.
- Program wychowawczo - profilaktyczny szkoły - założenia, konstrukcja.
- Diagnoza potrzeb, oczekiwań i zasobów podmiotów życia szkolnego.
- Cele, treści i działania w programach wychowawczych i profilaktycznych.
- Dostosowanie programów do konkretnego środowiska szkolnego.
- Konstruowanie programów wychowawczo-profilaktycznych nastawionych na problem. Monitorowanie i ewaluacja kształtujące kompetencje społeczne uczniów z niepełnosprawnością i ich zastosowanie w klasach włączających.
- Przesłanki teoretyczne programów, efektywność programów rozwijających kompetencje społeczne dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością. Metodyka wykorzystywania programów.

Szkoła jako środowisko wychowawcze

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W07 D.4.W2	Zna zasady współpracy środowisk wychowawczych w procesie wychowania.
2.	K_W07 D.4.W6	Zna miejsce przedszkola i szkoły jak instytucji wychowawczej.
3.	K_W09 D.4.W7.	Zna pojęcie stylów i postaw wychowawczych w przedszkolu i szkole, postaw nauczycieli, dzieci i uczniów.
4.	K_W06 D.4.W8.	Zna cechy środowiska kształcenia i wychowania.
5.	K_W02 D.4.W9.	Zna zasady życia społecznego i wychowania.
Umiejętności		
6.	K_U02 D.4.U1.	Rozpoznaje relacje społeczne w przedszkolu i grupie przedszkolnej lub w szkole i klasie szkolnej.

7.	K_U03 D.4.U2.	Diagnostuje potrzeby, oczekiwania i zasoby podmiotów życia przedszkolnego i szkolnego.
8.	K_U06 D.4.U3.	Potrafi projektować zajęcia dla zróżnicowanej grupy dzieci i uczniów.
Kompetencje społeczne		
9.	K_K03b D.4.K1.	Jest gotowy do przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje związane z organizacją procesu edukacyjno- terapeutycznego w przedszkolu i grupie przedszkolnej lub w szkole i klasie szkolnej.
10.	K_K02b D.5.K1	Angażuje się w życie szkoły i klasy.
11.	K_K03h	Jest gotów do działania na rzecz poprawy jakości edukacji przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Szkoła jako instytucja wychowawcza.
- Cechy środowiska kształcenia i wychowania.
- Środowisko społeczne klasy i szkoły, zasady życia społecznego, relacje społeczne i pozycja społeczna ucznia w szkole i klasie.
- Klasa jako grupa psychologicznie zróżnicowana. Konflikty w klasie.
- Poznawanie uczniów. Techniki poznawania uczniów. Kwestie etyczne poznawania ucznia.
- Praca z grupą rówieśniczą - zasady i metody pracy wychowawczej w szkole i ich skuteczność.
- Kształtowanie i zmiana postaw uczniów.
- Tworzenie klimatu wychowawczego w klasie i w szkole.
- Współpraca środowisk wychowawczych w procesie wychowania.
- Dylematy związane z procesem wychowania w szkole - autokratyzm i demokracja w szkole, wychowanie a manipulacja.
- Kryzys szkoły.

3.4.5. Organizacja edukacji integracyjnej i włączającej

Kultura organizacyjna szkoły i jej diagnozowanie		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W06 D.5.W5.	Zna pojęcie kultury organizacyjnej przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty.
2.	K_W09 D.5.W6.	Rozumie rozwój kultury włączającej przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty i przywódczą rolę dyrektora.
3.	K_W07 D.5.W6.	Rozumie przywódczą rolę dyrektora szkoły.
4.	K_U06 D.5.W7.	Zna założenia teoretyczne, budowę i metodykę stosowania indeksu włączania oraz inne narzędzia wspomagające rozwój edukacji włączającej w szkole.
5.	K_W07 D.5.W8.	Rozumie rolę i zna zasady organizacji wewnętrznych systemów doskonalenia zawodowego nauczycieli.
Umiejętności		

6.	K_U10 D.5.U3.	Potrafi współpracować z nauczycielami, specjalistami, kadłą pomocniczą, rodzicami i opiekunami uczniów oraz ze środowiskiem lokalnym.
7.	K_U06 D.5.U4.	Potrafi tworzyć szkolne bazy zasobów metodycznych dla edukacji włączającej.
8.	K_U01 D.5.U5.	Potrafi dbać o miejsce i rangę przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty w środowisku lokalnym.
Kompetencje społeczne		
9.	K_K02c C.3.K1.	Rozumie potrzebą organizowania kształcenia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi zgodnie z przepisami prawa.
10.	K_K02c D.5.K3	Współpracuje z nauczycielami, specjalistami, kadłą pomocniczą, rodzicami lub opiekunami dzieci i uczniów oraz ze środowiskiem lokalnym.
11.	K_K02e D.5.K4.	Wykazuje gotowość do kształtowania postaw społecznych wobec dzieci i uczniów z niepełnosprawnościami.
12.	K_K03h	Jest gotów do działania na rzecz poprawy jakości pracy szkoły i placówek oświatowych

TREŚCI PROGRAMOWE

- Kultura organizacyjna szkoły włączającej. Pojęcie kultury szkoły, kultura szkoły włączającej.
- Rozwój kultury włączającej szkoły.
- Diagnozowanie kultury szkoły.
- Tworzenie i funkcjonowanie szkolnych baz zasobów metodycznych dla edukacji włączającej.
- Indeks włączania i inne narzędzia wspomagające rozwój szkoły włączającej. Założenia teoretyczne, budowa i metodyka stosowania Indeksu włączania.
- Samokształceniowe zespoły nauczycielskie.
- Rola i organizacja wewnątrzszkolnych systemów doskonalenia zawodowego nauczycieli. Współpraca z rodzicami uczniów.
- Współpraca nauczycieli. Współpraca w zespole szkolnym, z innymi nauczycielami, specjalistami i kadłą pomocniczą.
- Przywódcza rola dyrektora.
- Zaangażowanie rodziców w życie szkoły i ich udział w życiu społeczności szkolnej.
- Współpraca szkoły z lokalnym środowiskiem. Miejsce szkoły w środowisku lokalnym. Współpraca z samorządem lokalnym.
- Działania szkoły na rzecz kształtowania postaw społecznych wobec osób z niepełnosprawnością, udział szkoły w budowaniu środowiska włączającego.

Komunikacja w szkole

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W06 D.5.W1. D.5.W4.	Zna pojęcia procesu i wzorców komunikowania się w przedszkolu, szkole lub placówce systemu oświaty (pojęcia komunikacji niewerbalnej, stylów komunikowania się dzieci i uczniów oraz nauczyciela).

2.	K_W06 D.5.W2. D.5.W3. D.5.W4.	Rozumie zasady rządzące procesem komunikowania się, zna style i wzory komunikowania się uczniów i nauczyciela, zasady aktywnego słuchania i efektywnego nadawanie komunikatów, bariery w komunikowaniu się.
3.	K_W09	Zna zasady i formy prawidłowej komunikacji nauczyciela z rodzicami, innymi nauczycielami oraz uczniami w szkole.
Umiejętności		
4.	K_U05 D.5.U1. D.5.U2.	Potrafi aktywnie słuchać, porozumiewać się w sytuacjach konfliktowych.
5.	K_U08 D.5.U.3	Potrafi podjąć współpracę z nauczycielami, specjalistami, kadrami pomocniczą, rodzicami lub opiekunami dzieci i uczniów oraz ze środowiskiem lokalnym.
Kompetencje społeczne		
6.	K_K02b D.5.K1	Angażuje się w życie szkoły i klasy.
7.	D.5.K2.	Podejmuje działania na rzecz przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Proces komunikowania się. - Aktywne słuchanie, aktywne nadawanie komunikatu. - Emocje w komunikacji. Asertywność i empatia w komunikacji. - Proces i wzorce komunikowania się na terenie szkoły. - Style komunikowania się uczniów i nauczyciela. - Bariery komunikacyjne w klasie szkolnej. - Komunikacja nauczyciela z rodzicami. - Komunikacja w grupie rówieśniczej. - Praca z grupą rówieśniczą. - Nauczyciel w procesie komunikacji – autoprezentacja. - Media i ich wpływ na zmiany współczesnej komunikacji. 		

3.5. Moduł przygotowania warsztatu pedagoga specjalnego

Emisja głosu		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych i ze standardów (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W12	Ma podstawową wiedzę z zakresu funkcjonowania i patologii narządów mowy.
2.	K_W12	Zna zagadnienia dotyczące ustawiania, rozwijania i doskonalenia głosu.
3.	K_W12	Zna zasady dotyczące higieny głosu, zapoznał się z ćwiczeniami kształtującymi prawidłową dykcję i emisję głosu, zapoznał się z metodami rehabilitacji głosu.

		Umiejętności
4.	K_U08	Ma rozwinięte umiejętności komunikowania się, w tym także posiada w stopniu podstawowym umiejętność poprawnego posługiwania się głosem.
5.	K_U08	Ma wykształcone nawyki prawidłowego posługiwania się narządem mowy i wykazuje higieniczną dbałość w tym obszarze.
		Kompetencje społeczne
6.	K_K03e	Dokonuje refleksji nad realizacją zajęć dydaktycznych wymagających posługiwania się głosem, ma wykształcone nawyki prawidłowego posługiwania się aparatem artykulacyjnym, wykazuje higieniczną dbałość w tym obszarze.
7.	K_K03e	Ma świadomość konieczności samokształcenia w zakresie dykcji, emisji i higieny głosu
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Podstawowe zagadnienia dotyczące prawidłowej emisji, higieny głosu i dykcji. - Problematyka ustawienia, rozwijania i doskonalenia głosu. - Oddech przeponowo-żebrowy. Faza wydechowa. - Ćwiczenia fonacyjne/ artykulacyjne/ dykcyjne. - Nauka prawidłowego ustawienia i emisji głosu. - Techniki rehabilitacji głosu. 		

Kultura języka		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych i ze standardów (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W14 F.2.	Zna i rozumie podstawowe pojęcia związane z kulturą języka: norma językowa, kryteria poprawności językowej, rodzaje błędów językowych itp.
2.	K_W14 F.2.	Zna i rozumie znaczenie języka jako narzędzia pracy nauczyciela: problematykę pracy z uczniami z ograniczoną znajomością języka polskiego lub zaburzeniami komunikacji językowej, metody porozumiewania się w celach dydaktycznych – sztukę wykładania i zadawania pytań, sposoby zwiększania aktywności komunikacyjnej uczniów, praktyczne aspekty wystąpień publicznych – poprawność językową, etykę języka, etykietę korespondencji tradycyjnej i elektronicznej.
		Umiejętności
3.	K_U08 K_U14 F.2.	Potrafi poprawnie posługiwać się językiem polskim; dostrzegać i rozumieć zmiany zachodzące we współczesnej polszczyźnie.
4.	K_U08 K_U14 F.2.	Potrafi wyodrębniać i poddawać krytycznej analizie rolę słowa w przestrzeni publicznej, tradycyjnej i nowoczesnej dydaktyce, terapii słowem, pedagogicznych narracjach itp.

Kompetencje społeczne		
5.	K_K02a	Jest gotów do szanowania kultury języka polskiego
6.	K_K02b F.2.	Jest świadomy roli języka w swojej przyszłej pracy i w życiu codziennym i chce korygować swoje błędy językowe.
7.	K_K02b F.2.	Jest świadom znaczenia języka jako instrumentu pedagogicznego oddziaływania w pracy wychowawczej i jego roli w interakcjach społecznych.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Ustawa o Języku Polskim - analiza i komentarz - jak przeciwdziałać wulgaryzacji języka i ekspansji angloamerykanizmów. Kompetencja językowa i komunikacyjna.
- Norma językowa, błąd językowy. Rodzaje błędów językowych.
- Poradnictwo językowe, wzory językowej poprawności.
- Rodzaje środków językowych, rodzaje form i gatunków wypowiedzi ustnych i pisemnych.
- Język w przestrzeni publicznej.
- Formy wypowiedzi - sztuka monologu, dialogu, debaty.
- Debaty Oksfordzkie, istota i rodzaje wykładu, wypowiedzi okolicznościowych, rozmowy, sztuka erystyki - czyli prowadzenia sporów.
- Perswazja i manipulacja językowa, środki perswazji, istota perswazji pedagogicznej.
- SŁOWO instrumentem pedagogicznego oddziaływania, retoryka pedagogiczna i jej rola w dydaktyce i wychowaniu.
- Język jako narzędzie pracy nauczyciela.
- Praktyka wystąpień publicznych, etykieta korespondencji tradycyjnej i elektronicznej.
- Język mediów i cyberprzestrzeni, jego rola w dydaktyce i wychowaniu.
- Zabawy słowem. Kształtowanie wrażliwości dziecka na słowo na różnych etapach jego rozwoju.
- Kształtowanie wrażliwości na słowo przyszłych pedagogów. Terapia słowem i jej twórcze koncepty w pracy pedagoga. Stan współczesnej polszczyzny- diagnoza i prognoza.

Pierwsza pomoc przedmedyczna

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych i ze standardów (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W13 F.3.	Zna prawne aspekty udzielania pierwszej pomocy.
2.	K_W13 F.3.	Zna sposoby zabezpieczania różnych sytuacji zagrożenia życia.
3.	K_W13 F.3.	Wie, jak zachować się na miejscu zagrożenia bezpiecznie dla samego siebie.
4.	K_W13 F.3.	Zna teoretyczne aspekty postępowania z osobą nieprzytomną, resuscytacji, użycia AED.
5.	K_W13 F.3.	Zna i potrafi scharakteryzować objawy padaczki, zaburzeń oddychania, cukrzycy, ataku serca, omdlenia.
6.	K_W1 F.3.	Zna zasady postępowania przy urazach i krwotokach.
Umiejętności		

7.	K_U12 F.3.	Potrafi zabezpieczyć miejsce zdarzenia.
8.	K_U12 F.3.	Potrafi postępować z nieprzytomnym poszkodowanym.
9.	K_U12 F.3.	Potrafi bezpiecznie odwrócić nieprzytomnego poszkodowanego z brzucha na plecy, wykonać rękoczyn czoło-żuchwa, ułożyć w pozycji bocznej bezpiecznej.
10.	K_U12 F.3.	Potrafi wykonać praktycznie resuscytację dorosłego, dziecka i niemowlęcia.
11.	K_U12 F.3.	Potrafi użyć AED.
12.	K_U12 F.3.	Potrafi postępować przy ataku padaczki, ataku serca, zranieniu, krwotoku.
13.	K_U12 F.3.	W każdym z powyższych potrafi w sposób bezpieczny dla siebie i podopiecznych udzielić pierwszej pomocy przedmedycznej.
Kompetencje społeczne		
14.	K_K02d F.3.	Współpracuje w grupie zadaniowej, wykazuje się empatią wobec poszkodowanych na pozoracjach.
15.	K_K03b F.3.	Wykazuje się postawą opiekuńczą i pedagogiczną wobec poszkodowanych dzieci.
16.	K_K03b F.3.	Dostrzega zagrożenia dla zdrowia i życia, zagrożenia społeczne.
17.	K_K03b F.3.	Dostrzega przeszkody fizyczne dla osób z niepełnosprawnością, zagrożenia zdrowotne.
18.	K_K03b F.3.	Wykazuje postawy prozdrowotne.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Podstawy prawne udzielania pierwszej pomocy.
- Ocena sytuacji i zabezpieczenie miejsca zdarzenia. Ocena stanu poszkodowanego. Ćwiczenie oceny stanu poszkodowanego. Ocena stanu poszkodowanego leżącego na brzuchu. Zmiana pozycji z brzucha na plecy. Pozycja boczna bezpieczna - teoria i praktyka. Zasady ogólne postępowania z nieprzytomnym.
- Resuscytacja dorosłych, dzieci i niemowląt.
- Metody użycia AED. Wzywanie pomocy.
- Postępowanie w przypadku padaczki, omdleniu, cukrzycy, udarze, ataku serca.
- Urazy i krwotoki, złamania.
- Pozoracje podczas wszystkich tematów.

Technologia informacyjna

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych i ze standardów (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01 F.4.	Zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady z zakresu bezpieczeństwa pracy sieci Internet, ochrony własności intelektualnej i praw autorskich.
2.	K_W01 F.4.	Posiada podstawową wiedzę i umiejętności w zakresie technik informatycznych, przetwarzania tekstów, wykorzystywania arkuszy kalkulacyjnych, posługiwania się grafiką prezentacyjną, korzystania z

		usług w sieciach informatycznych, pozyskiwania i przetwarzania informacji.
		Umiejętności
3.	K_U02 F.4.	Korzysta z zaawansowanych metod wyszukiwania informacji w sieci Internet, tworzy i przetwarza informacje w programach biurowych i aplikacjach internetowych.
4.	K_U02 F.4.	Potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać swoje profesjonalne umiejętności, korzystając z różnych źródeł (w języku rodzimym i obcym) i nowoczesnych technologii (ICT).
5.	K_U08 F.4.	Korzysta w stopniu zaawansowanym z pakietu biurowego.
6.	K_U07 F.4.	Projektuje autorskie narzędzia badawcze właściwe dla wybranego kierunku studiów.
7.	K_U07 F.4.	Wykorzystuje pakiet biurowy do opracowania i prezentacji wyników badań empirycznych.
		Kompetencje społeczne
8.	K_K01 F.4.	Szanuje cudzą własność intelektualną.
9.	K_K01 F.4.	Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności w zakresie TI.
10.	C.3.K3. F.4.	Rozumie potrzebę ciągłego doskonalenia się w zakresie technologii informacyjnej.
11.	K_K03b F.4.	Ma świadomość korzyści i zagrożeń związanych z pracą w sieci Internet.
TREŚCI PROGRAMOWE:		
<ul style="list-style-type: none"> - Wprowadzenie do technologii informacyjnej. - Edytor tekstów: tworzenie, formatowanie i korekta dokumentów tekstowych, tworzenie tabel, wykresów, umieszczanie grafiki i in., tworzenie formularzy drukowanych i elektronicznych, tworzenie długich dokumentów zawierających teksty i grafikę, przygotowanie do konstruowania prac naukowych z automatycznymi spisami, przypisami i bibliografią. - Arkusz kalkulacyjny: wprowadzanie i formatowanie danych, tworzenie formuł, projektowanie i formatowanie wykresów, obróbka danych z wykorzystaniem tabel i wykresów przestawnych. - Program do tworzenia publikacji: wybór szablonu do publikacji, praca na szablonach, drukowanie i zapisywanie danych. - Prezentacja multimedialna: podstawowe pojęcia i operacje, tworzenie interaktywnych i multimedialnych prezentacji. - Internet: korzystanie z wyszukiwarek, poczty internetowej, a także portali tematycznych ze szczególnym uwzględnieniem przydatnych w pracy zawodowej, zapoznanie z zasadami z zakresu ochrony własności intelektualnej i praw autorskich, zapoznanie z zasadami bezpieczeństwa korzystania z sieci Internet. 		

3.6. Moduł procesu dyplomowania

3.6.1. Metodologia badań społecznych

Metodologia badań pedagogicznych jakościowych		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01	Rozumie specyfikę badań jakościowych w aspekcie teoretycznym i praktycznym.
2.	K_W10	Zna metodologiczne założenia prowadzenia badań jakościowych.
3.	K_W10	Zna metody, techniki i narzędzia stosowane w badaniach jakościowych.
4.	K_W10	Zna założenia analizy danych jakościowych.
		Umiejętności
5.	K_U04	Planuje proces badań jakościowych.
6.	K_U07	Dobiera odpowiednie metody, techniki i narzędzia do celu badań.
7.	K_U07	Konstruuje własne narzędzia do realizacji badań jakościowych
8.	K_U07	Analizuje i interpretuje wyniki badań jakościowych, formułuje wnioski pedagogiczne z badań.
		Kompetencje społeczne
9.	K_K03c	Rozumie konieczność przestrzegania etyki badań naukowych.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Zasady projektowania badań jakościowych w pedagogice specjalnej. - Przesłanki teoretyczne wyboru strategii analizy danych w metodologii jakościowej. - Zagadnienia metodologiczne związane z prowadzeniem badań jakościowych, analiza hermeneutyczna, strukturalna i metodologia teorii ugruntowanej. - Budowa kwestionariusza wywiadu. - Zasady prowadzenia wywiadów indywidualnych i grupowych. - Swobodne metody zbierania danych, metody etnograficzne i analiza danych wizualnych. - Metody analizy narracji. - Metody analizy danych archiwalnych. - Przetwarzanie danych jakościowych, kategoryzacja i kodowanie. - Wnioski z badań. - Konstruowanie i prezentacja raportów z badań. - Zalety i wady badań jakościowych.		

Metodologia badań pedagogicznych ilościowych

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W04 K_W10	Posiada rozszerzoną wiedzę o projektowaniu i prowadzeniu badań ilościowych w zakresie pedagogiki specjalnej.
2.	K_W04	Zna metodologiczne założenia prowadzenia badań ilościowych.
3.	K_W10	Zna metody, techniki i narzędzia stosowane w badaniach jakościowych.
4.	K_W10	Zna założenia analizy danych ilościowych.
Umiejętności		
5.	K_U07	Planuje proces badań ilościowych.
6.	K_U07	Dobiera metody, techniki i narzędzia do celu badań ilościowych.
7.	K_U07	Konstruuje własne narzędzia do realizacji badań ilościowych.
8.	K_U07	Analizuje i interpretuje wyniki badań ilościowych, formułuje wnioski pedagogiczne z badań.
Kompetencje społeczne		
9.	K_K03c	Rozumie konieczność przestrzegania etyki badań naukowych.
10.	K_K03b	Wykazuje gotowość przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje związane z organizacją procesu diagnostycznego.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Ilościowe badania w pedagogice specjalnej.
- Badania triangulacyjne,
- Zasady projektowania badań ilościowych w pedagogice specjalnej.
- Konceptualizacja i operacjonalizacja w badaniach ilościowych: pojęcia i definicje oraz zmienne i wskaźniki.
- Rodzaje i zasady doboru prób badawczych w badaniach ilościowych.
- Pomiar w badaniach ilościowych: trafność i rzetelność pomiaru.
- Narzędzia pomiarowe w badaniach ilościowych: indeksy i skale.
- Skale ilościowe – konstruowanie; budowa kwestionariusza ankiety.
- Rodzaje pytań kwestionariuszowych, błędy w formułowaniu pytań kwestionariuszowych.
- Kodowanie danych ilościowych.
- Analiza danych ilościowych.
- Konstruowanie raportów z badań ilościowych.
- Prezentacja wyników badań ilościowych.

Statystyka

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W04 K_W10	Zna metody i narzędzia, w tym techniki pozyskiwania danych, pozwalające na prowadzenie badań empirycznych.

2.	K_W10	Zna podstawowe wskaźniki opisu statystycznego: miary tendencji centralnej, miary rozproszenia, miary współzależności, analizę regresji liniowej; zna podstawy wnioskowania statystycznego.
3.	K_W10	Zna testy: istotności różnic, niezależności, zgodności.
Umiejętności		
4.	K_U07	Potrafi obliczyć i zinterpretować podstawowe wskaźniki opisu statystycznego, potrafi je dobierać uwzględniając specyfikę analizowanych danych (jakościowe, porządkowe, ilościowe).
5.	K_U07	Umie obliczyć i zinterpretować dane uzyskiwane z testów statystycznych.
6.	K_U07	Potrafi dobierać testy do problemu badawczego uwzględniając specyfikę analizowanych danych.
Kompetencje społeczne		
7.	K_K03d	Potrafi odpowiednio określić zasady służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania.
8.	K_K03e K_K02b	Rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie; potrafi współdziałać w grupie.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Populacja, próba, strategia badań prostych wyczerpujących i reprezentatywnych, próba reprezentatywna: losowa, systematyczna i celowa, próba tendencyjna, - sposoby pobierania próby reprezentatywnej: losowanie proste i warstwowe.
- Podstawowe metody opisu statystycznego:
  - Cechy i skale pomiarowe: rodzaje cech, skala nominalna, porządkowa, interwałowa i stosunkowa, przekształcanie skal, cechy skokowe, ciągłe i w przybliżeniu ciągłe,
  - Miary położenia (tendencji centralnej): skale nominalne (modalna), skale porządkowe (mediana), skale przedziałowe (średnia arytmetyczna, środek przedziału zmienności),
  - Miary rozproszenia: skale nominalne (dyspersja względna klasyfikacji), skale porządkowe (kwartyle, rozstęp), skale przedziałowe (odchylenie standardowe, wariancja),
  - Miary współzależności: skale nominalne (współczynnik siły związku), skale porządkowe (współczynniki korelacji rang Spearmana i Kendalla), skale przedziałowe (współczynnik korelacji liniowej Pearsona), analiza regresji liniowej,
  - Miary skośności.
- Podstawowe metody wnioskowania:
  - Kryteria doboru testów statystycznych: hipotezy statystyczne (istotności różnic, niezależności, zgodności), rodzaj badanych cech, typ rozkładu danych,
  - Procedura wnioskowania statystycznego: opis modelu populacji generalnej, opis próby, hipotezy statystyczne, weryfikacja hipotez statystycznych (błędy I i II rodzaju, ryzyko błędu we wnioskowaniu), sformułowanie wniosku statystycznego,
  - Testy istotności różnic: cechy jakościowe (test porównywania częstości dla m prób niezależnych), cechy porządkowe (test Wilcozona dla dwu prób niezależnych, test znaków), cechy ilościowe (test Fishera dla dwu prób niezależnych, test Studenta dla dwu prób niezależnych, test Studenta dla jednej próby, test Studenta dla dwu prób zależnych, analiza wariancji),
  - Testy niezależności: skale nominalne (χ^2 Pearsona dla m cech jakościowych), skale porządkowe (test szacowania współczynnika korelacji Kendalla, Spearmana), skale przedziałowe (test Studenta szacowania istotności współczynnika korelacji liniowej),
  - Testy zgodności: skale nominalne (test zgodności dwu rozkładów empirycznych - χ^2), skale porządkowe (test serii Stevensa), skale przedziałowe (badanie zgodności rozkładu empirycznego z rozkładem normalnym, badanie zgodności dwóch rozkładów empirycznych).

Warsztaty pisarstwa naukowego		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W17	Zna zasady dotyczące zarządzania własnością intelektualną i prawem autorskim.
2.	K_W14	Zna zasady przygotowania i opracowania różnych rodzajów tekstów naukowych;
3.	K_W10	Zna zasady i technikę przygotowywania prac naukowych.
Umiejętności		
4.	K_U07	Potrafi stosować technikę pracy naukowej.
Kompetencje społeczne		
5.	K_K03g	Jest gotów do świadomego podejmowania działań nad rozwijaniem dorobku naukowo-badawczego pedagogiki specjalnej oraz poszerzania go o nowe obszary i procedury badawcze.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Wprowadzenie w warsztat pisarski. - Zasady redagowania i edycji tekstów o charakterze naukowym. - Prawa autorskie, źródła darmowych zasobów internetowych. - Analiza stylu i języka tekstów naukowych. - Zasady prawidłowego przygotowania artykułu naukowego. - Zasady przygotowania recenzji. 		

3.6.2. Seminarium magisterskie

Seminarium dyplomowe magisterskie – 1		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W10	Wymienia etapy procesu badawczego.
2.	K_W10	Definiuje i podaje przykłady podstawowych pojęć: cel badań, przedmiot badań, problemy, hipotezy, zmienne, wskaźniki.
Umiejętności		
3.	K_U07	Dostrzega i formułuje aktualne problemy badawcze o charakterze teoretycznym i empirycznym.
4.	K_U07	Potrafi opracować koncepcję badań z uzasadnieniem teoretycznym oraz ze wskazaniem na cele poznawcze i praktyczne.
5.	K_U02	Zna, selekcjonuje i kategoryzuje zagadnienia teoretyczne oraz posługuje się terminologią związaną z tematyką pracy.

6.	K_U07	Potrafi selekcjonować pozycje bibliograficzne i opracować bibliografię stosując standardy edytorskie.
Kompetencje społeczne		
7.	K_K03b	Odznacza się odpowiedzialnością w projektowaniu procedur badawczych.
8.	K_K03g	Jest gotów do świadomego podejmowania działań nad rozwijaniem dorobku naukowo-badawczego pedagogiki specjalnej oraz poszerzania go o nowe obszary i procedury badawcze.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Etapy postępowania badawczego.
- Podstawowe pojęcia metodologiczne: cel badań, przedmiot badań, problemy, hipotezy, zmienne, wskaźniki, metody, techniki i narzędzia badań.
- Formułowanie zakresu problematyki badawczej oraz tematu badań.
- Analiza, selekcja i kategoryzacja zagadnień teoretycznych i terminologii związanej z tematyką pracy. Opracowanie bibliografii z zastosowaniem standardów edytorskich.

Seminarium dyplomowe magisterskie – 2

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W10	Zna i opisuje metody analizy ilościowych i jakościowych danych empirycznych; zna rodzaje i kryteria doboru ilościowych i jakościowych metod badawczych.
2.	K_W10	Wymienia kryteria doboru próby badawczej.
3.	K_W01	Zna metodologiczne założenia ilościowych i jakościowych metod badawczych.
Umiejętności		
4.	K_U07	Dobiera odpowiednie do celu i problemów badań techniki i narzędzia badawcze.
Kompetencje społeczne		
5.	K_K03c	Kieruje się dobrem badanych podczas projektowania badania.
6.	K_K03g	Jest gotów do świadomego podejmowania działań nad rozwijaniem dorobku naukowo-badawczego pedagogiki specjalnej oraz poszerzania go o nowe obszary i procedury badawcze.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Metody, techniki i narzędzia badawcze odpowiednie dla rodzaju prowadzonych badań.
- Metodologiczne założenia badań własnych: przedmiot i cel badań, problemy i hipotezy badawcze, zmienne i wskaźniki. Dobór metod, technik i narzędzi badań.
- Kryteria doboru próby badawczej.
- Metody analizy ilościowych i jakościowych danych empirycznych.

Seminarium dyplomowe magisterskie – 3

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W10	Zna procedurę prowadzenia badań ilościowych oraz jakościowych w pedagogice specjalnej.
		Umiejętności
2.	K_U07	Realizuje projekt badawczy w oparciu o przyjęte założenia metodologiczne.
3.	K_U07	Analizuje i interpretuje wyniki badań zgodnie z przyjętym schematem oraz orientacją badawczą w świetle literatury przedmiotu.
		Kompetencje społeczne
4.	K_K03c	Kieruje się dobrem badanych podczas prowadzenia badania.
5.	K_K03g	Jest gotów do świadomego podejmowania działań nad rozwijaniem dorobku naukowo-badawczego pedagogiki specjalnej oraz poszerzania go o nowe obszary i procedury badawcze.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Realizacja projektu badawczego zgodnie z przyjętymi założeniami metodologicznymi oraz zgodnie z zasadami etyki badań.
- Analiza i interpretacja wyników badań zgodnie z przyjętą orientacją metodologiczną i w świetle literatury przedmiotu.

Seminarium dyplomowe magisterskie - 4 i złożenie pracy

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W10	Zna i rozumie zasady redagowania i edycji pisemnej pracy dyplomowej o charakterze naukowo – badawczym.
		Umiejętności
2.	K_U07	Redaguje poszczególne części pracy zgodnie z przyjętymi standardami.
3.	K_U07	Dokonuje prezentacji danych (tabele, wykresy) zgodnie ze standardami edytorskimi.
		Kompetencje społeczne
4.	K_K03c	Kieruje się zasadami etycznymi podczas redagowania pracy dyplomowej.
5.	K_K03g	Jest gotów do świadomego podejmowania działań nad rozwijaniem dorobku naukowo-badawczego pedagogiki specjalnej oraz poszerzania go o nowe obszary i procedury badawcze.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Analiza i interpretacja wyników badań zgodnie z przyjętą orientacją metodologiczną i w świetle literatury przedmiotu.
- Prezentacja wyników badań własnych (tekst, tabele, wykresy).
- Redagowanie poszczególnych części pracy dyplomowej zgodnie z przyjętymi dla prac magisterskich standardami.

3.8. Praktyki w ramach przedmiotów kierunkowych

Praktyka asystencka (30 godz.)		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W07 B.3.W1.	Zna specyfikę przedszkola, szkoły lub placówki oświatowej, w której jest odbywana praktyka, w szczególności: zadania opiekuńczo-wychowawcze, organizację pracy, zakresy zadań pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz rodzaj prowadzonej dokumentacji;
2.	K_W07 B.3.W2.	Zna zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w przedszkolu i uczniom w szkole i poza nimi.
3.		Umiejętności
4.	K_U02	Wykorzystuje i integruje wiedzę teoretyczną w celu analizowania i interpretowania sytuacji i zdarzeń pedagogicznych.
5.	K_U02 B.3.U1.	Potrafi zaobserwować funkcjonowanie dziecka, ucznia i nauczyciela w życiu przedszkola lub szkoły.
6.	K_U02 B.3.U2.	Potrafi dokonać analizy i interpretacji zaobserwowanych albo doświadczonych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych.
		Kompetencje społeczne
7.	K_K03c C.3.K2. C.4.K1. D.2.K2.	Przestrzega zasad etyki zawodowej
8.	K_K03d	Odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy i wykonuje działania pedagogiczne
9.	K_K01 K_K03e K_K02b B.1.K1. B.3.K1. D.1.K1. C.4.K2.	Potrafi skutecznie współdziałać z opiekunem praktyk zawodowych oraz z innymi nauczycielami, w celu poszerzania swojej wiedzy.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Zapoznanie się z całokształtem funkcjonowania przedszkola, szkoły lub placówki, gdzie praktyka jest realizowana, szczególnie z jej strukturą organizacyjną, zadaniami opiekuńczo-wychowawczymi, sposobem funkcjonowania, organizacją pracy, pracownikami, uczestnikami procesów pedagogicznych oraz prowadzoną dokumentacją
- Obserwacja funkcjonowania ucznia w życiu szkoły
- Obserwacja pracy nauczyciela w życiu szkoły
- Współdziałania z opiekunem praktyk w podejmowaniu działań i prowadzeniu zajęć opiekuńczo-wychowawczych
- Analiza i interpretacja zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych
- Prowadzenie dokumentacji dotyczącej praktyki, w tym obserwowanych zajęć - ujęcie ich w protokołach hospitacyjnych zamieszczonych w dzienniku praktyk

Praktyka ma charakter obserwacyjny.

Praktyka asystencka w przedszkolu (30 godz.) *(przedszkole: ogólnodostępne, integracyjne lub specjalne)*

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W07 C.7.W1.	Zna specyfikę, w tym: strukturę organizacyjną, cele, podstawy prawne i organizację pracy przedszkola, szkoły, w której realizowana jest praktyka, zadania opiekuńczo-wychowawcze, organizację pracy, zakresy zadań pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz rodzaj prowadzonej dokumentacji.
2.	K_W07	Potrafi w sposób rozbudowany scharakteryzować działania nauczyciela o charakterze edukacyjnym, diagnostycznym, konsultacyjnym, terapeutycznym podejmowanych wobec dzieci ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi.
3.	K_W07 C.7.W2.	Zna w zaawansowany stopniu zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w przedszkolu i poza nimi.
		Umiejętności
4.	K_U02 B.1.U1.	Obserwuje procesy rozwojowe dzieci.
5.	K_U02 C.7.U1. C.7.U2.	Wykorzystuje i integruje rozbudowaną wiedzę teoretyczną w celu dokonania obserwacji funkcjonowanie dziecka i nauczyciela w życiu przedszkola oraz analizy i interpretacji zaobserwowanych albo doświadczonych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych.
6.	K_U02 C.7.U1. B.1.U2.	Potrafi zaobserwować funkcjonowanie społeczne dziecka i nauczyciela w życiu przedszkola.
		Kompetencje społeczne
7.	K_K03c C.3.K2. C.4.K1. D.2.K2.	Przestrzega zasad etyki zawodowej.

8.	K_K03d	Odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy i wykonuje działania pedagogiczne.
9.	K_K03a	Prezentuje postawę otwartą na potrzeby dzieci ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi.
10.	K_K02b K_K03e B.1.K1. D.1.K1. C.4.K2. C.7.K1.	Potrafi skutecznie współdziałać z opiekunem praktyk zawodowych oraz z innymi nauczycielami, w celu poszerzania swojej wiedzy.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Zapoznanie się z całokształtem funkcjonowania przedszkola, gdzie praktyka jest realizowana, szczególnie z jej strukturą organizacyjną, zadaniami dydaktyczno-wychowawczo-terapeutycznymi, sposobem funkcjonowania, organizacją pracy pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz prowadzoną dokumentacją.
- Poznanie pracy nauczyciela.
- Obserwacja pracy nauczyciela oraz działań podejmowanych na rzecz dzieci ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi.
- Obserwacja funkcjonowania dziecka ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi w życiu przedszkola.
- Analiza i interpretacja zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych.
- Prowadzenie dokumentacji dotyczącej praktyki, w tym obserwowanych zajęć - ujęcie ich w protokołach hospitacyjnych zamieszczonych w dzienniku praktyk.

Praktyka asystencka w szkole (30 godz.)

(szkoła: ogólnodostępna, integracyjna lub specjalna)

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W07 D.6.W1.	Zna specyfikę szkoły lub placówki oświatowej, w której jest realizowana praktyka, w szczególności działania edukacyjne, terapeutyczne i opiekuńczo-wychowawcze, organizację pracy, zakresy zadań pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz rodzaj prowadzonej dokumentacji;
2.	K_W07	Potrafi scharakteryzować działania nauczyciela o charakterze edukacyjnym, diagnostycznym, konsultacyjnym, terapeutycznym podejmowanych wobec uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
3.	K_W07 D.6.W2.	Wie na czym polega specyfiką edukacji włączającej dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkole.
4.	K_W15 D.6.W3.	Zna zasady zapewniania bezpieczeństwa uczniom w szkole i poza nią.
Umiejętności		
5.	D.6.U1.	Potrafi zaobserwować funkcjonowanie ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i nauczyciela w szkole.

6.	K_U02 D.6.U2.	Wykorzystuje i integruje wiedzę teoretyczną w celu obserwowania, analizowania i interpretowania doświadczonych albo zaobserwowanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych.
Kompetencje społeczne		
7.	K_K03c	Przestrzega zasad etyki zawodowej.
8.	K_K03d	Odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy i wykonuje działania pedagogiczne.
9.	K_K03a	Prezentuje postawę otwartą na potrzeby dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
10.	K_K02b K_K03e B.1.K1. D.1.K1. C.4.K2. D.6.K1.	Jest zdolny do współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z innymi nauczycielami, w celu poszerzenia swojej wiedzy i rozwijania umiejętności niezbędnych do pracy w placówkach zajmujących się edukacją włączającą.

TREŚCI PROGRAMOWE

<ul style="list-style-type: none"> - Zapoznanie się z całokształtem funkcjonowania szkoły, gdzie praktyka jest realizowana, szczególnie z jej strukturą organizacyjną, zadaniami dydaktyczno-wychowawczo-terapeutycznymi, sposobem funkcjonowania, organizacją pracy pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz prowadzoną dokumentacją. - Poznanie pracy nauczyciela. - Poznanie organizacji nauczania oraz przebiegu uczenia się dziecka, ze szczególnym zwróceniem uwagi na dziecko ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi pod względem psychopedagogicznych uwarunkowań i trudności w nabywaniu wiedzy. - Obserwacja funkcjonowania ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w życiu szkoły. - Obserwacja pracy nauczyciela oraz działań podejmowanych na rzecz uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. - Współdziałanie z opiekunem praktyk w podejmowaniu działań i prowadzeniu zajęć. - Analiza i interpretacja zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych. - Prowadzenie dokumentacji dotyczącej praktyki, w tym obserwowanych zajęć - ujęcie ich w protokołach hospitacyjnych zamieszczonych w dzienniku praktyk.

Praktyka asystencko-pedagogiczna w przedszkolu (40 godz.)		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W07	Zna strukturę organizacyjną, cele, podstawy prawne i funkcjonowanie przedszkola.
2.	K_W07	Potrafi scharakteryzować działania nauczyciela o charakterze wychowawczym, edukacyjnym, diagnostycznym, konsultacyjnym, terapeutycznym podejmowanych wobec dzieci ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi.
3.	K_W07	Wie na czym polega specyfiką edukacji włączającej dzieci ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi.

		Umiejętności
4.	K_U02	Wykorzystuje i integruje wiedzę teoretyczną w celu analizowania i interpretowania sytuacji i zdarzeń pedagogicznych.
5.	K_U02	Potrafi zaprojektować i przeprowadzić zajęcia w grupie przedszkolnej, w której są dzieci ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi.
		Kompetencje społeczne
6.	K_K03c C.3.K2. C.4.K1. D.2.K2.	Przestrzega zasad etyki zawodowej.
7.	K_K03d	Odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy i wykonuje działania pedagogiczne.
8.	K_K03a	Prezentuje postawę otwartą na potrzeby dzieci ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi.

TREŚCI PROGRAMOWE

<ul style="list-style-type: none"> - Zapoznanie się z całokształtem funkcjonowania przedszkola, gdzie praktyka jest realizowana, szczególnie z jej strukturą organizacyjną, zadaniami dydaktyczno-wychowawczo-terapeutycznymi, sposobem funkcjonowania, organizacją pracy pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz prowadzoną dokumentacją. - Poznanie pracy nauczyciela w przedszkolu integracyjnym lub ogólnodostępnym. - Obserwacja funkcjonowania zespołu klasowego pod kątem włączenia i integracji ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w życie przedszkola. - Obserwacja pracy nauczyciela oraz działań podejmowanych na rzecz uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. - Prowadzenie zajęć w grupie zróżnicowanej, gdzie są uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. - Współdziałanie z opiekunem praktyk w podejmowaniu działań i prowadzeniu zajęć opiekuńczo-wychowawczych. - Analiza i interpretacja zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych. - Prowadzenie dokumentacji dotyczącej praktyki, w tym obserwowanych zajęć - ujęcie ich w protokołach hospitacyjnych zamieszczonych w dzienniku praktyk oraz scenariuszy zajęć prowadzonych samodzielnie.
--

Praktyka asystencko-pedagogiczna w szkole (80 godz.)

EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W07	Zna strukturę organizacyjną, cele, podstawy prawne i funkcjonowanie szkoły.
2.	K_W07	Potrafi scharakteryzować działania nauczyciela o charakterze edukacyjnym, diagnostycznym, konsultacyjnym, terapeutycznym podejmowanych wobec uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
3.	K_W07	Wie na czym polega specyfiką edukacji włączającej dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkole.

		Umiejętności
4.	K_U02	Wykorzystuje i integruje wiedzę teoretyczną w celu analizowania i interpretowania sytuacji i zdarzeń pedagogicznych.
5.	K_U02	Potrafi zaprojektować i przeprowadzić zajęcia w grupie szkolnej, w której są uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
		Kompetencje społeczne
6.	K_K03c C.3.K2. C.4.K1. D.2.K2.	Przestrzega zasad etyki zawodowej.
7.	K_K03d	Odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy i wykonuje działania pedagogiczne.
8.	K_K03a	Prezentuje postawę otwartą na potrzeby dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Zapoznanie się z całokształtem funkcjonowania szkoły, gdzie praktyka jest realizowana, szczególnie z jej strukturą organizacyjną, zadaniami dydaktyczno-wychowawczo-terapeutycznymi, sposobem funkcjonowania, organizacją pracy pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz prowadzoną dokumentacją.
- Poznanie pracy nauczyciela w szkole integracyjnej lub ogólnodostępnej.
- Poznanie organizacji nauczania oraz przebiegu uczenia się dziecka, ze szczególnym zwróceniem uwagi na dziecko ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi pod względem psychopedagogicznych uwarunkowań i trudności w nabywaniu wiedzy.
- Obserwacja funkcjonowania zespołu klasowego pod kątem włączenia i integracji ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w życie szkoły.
- Obserwacja pracy nauczyciela oraz działań podejmowanych na rzecz uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
- Prowadzenie zajęć w grupie zróżnicowanej, w której są uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
- Współdziałanie z opiekunem praktyk w podejmowaniu działań i prowadzeniu zajęć.
- Analiza i interpretacja zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych.
- Prowadzenie dokumentacji dotyczącej praktyki, w tym obserwowanych zajęć - ujęcie ich w protokołach hospitacyjnych zamieszczonych w dzienniku praktyk oraz scenariuszy zajęć prowadzonych samodzielnie.

3.9. Przygotowanie w zakresie realizowanej specjalności

3.9.1. Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną

Moduł: Przygotowanie merytoryczne w ramach specjalności

Medyczne podstawy edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01 E.1I.W2.	Zna medyczne aspekty edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną.
2.	K_W01 E.1I.W2.	Zna główne współczesne teorie interwencji i rehabilitacji medycznej.
3.	K_W02 E.1I.W2.	Zna etiologię niepełnosprawności intelektualnej.
4.	K_W03 E.1I.W2.	Zna obrazy kliniczne jednostek chorobowych, w tym genowych i chromosomowych związanych z niepełnosprawnością intelektualną.
5.	K_W03 E.1I.W2.	Zna medyczne aspekty niepełnosprawności sprzężonej.
Umiejętności		
6.	K_U02 E.1I.U2.	Potrafi analizować medyczne aspekty edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną.
7.	K_U02 E.1I.U2.	Potrafi analizować i wykorzystywać współczesne teorie interwencji i rehabilitacji medycznej.
8.	K_U02 E.1I.U2.	Potrafi określać etiologię niepełnosprawności intelektualnej.
9.	K_U03 E.1I.U2.	Potrafi przedstawiać obrazy kliniczne jednostek chorobowych, w tym genowych i chromosomowych związanych z niepełnosprawnością intelektualną.
10.	K_U03 E.1I.U2.	Potrafi określać medyczne aspekty niepełnosprawności sprzężonej.
Kompetencje społeczne		
11.	K_K01 E.1I.K1.	Jest gotów do autorefleksji nad rozwojem zawodowym.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Anatomia i fizjologia układu nerwowego w kontekście deficytów i nieprawidłowości rozwojowych w odniesieniu do niepełnosprawności intelektualnej. - Niepełnosprawność intelektualna, niepełnosprawności sprzężone a zaburzenia genetyczne. - Narzędzia do monitorowania stanu zdrowia dzieci. Wybrane badania laboratoryjne, radiograficzne służące ocenie dziecka z niepełnosprawnością intelektualną. - Etiologia niepełnosprawności intelektualnej. - Niepełnosprawność intelektualna w medycznych klasyfikacjach (ICD, DSM, ICF).		

Prawne podstawy edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W11 E.11.W5.	Zna i rozumie zasady orzekania o niepełnosprawności i zagadnienie ubezwłasnowolnienia.
2.	K_W11	Ma wiedzę o aktach prawnych regulujących prawa osób z niepełnosprawnością. Zna rolę ulg i udogodnień.
3.	K_W11	Zna akty prawne warunkujące kształcenie uczniów z niepełnosprawnością intelektualną.
4.	K_W11 E.11.W5.	Zna regulacje prawne w zakresie organizacji edukacji i wsparcia społecznego osób z niepełnosprawnością intelektualną, a w tym rozumie podstawy prawne funkcjonowania systemów oświaty w krajach Unii Europejskiej. Zna cele i zadania polskiego systemu oświaty; zna istotę zmian polskiego systemu oświaty.
Umiejętności		
5.	K_U01 E.11.U5.	Potrafi analizować prawne aspekty funkcjonowania osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz orzecznictwo w tym zakresie.
6.	K_U01 E.11.U5.	Potrafi ocenić konsekwencje ubezwłasnowolnienia.
7.	K_U01 E.11.U5.	Potrafi wskazać ulgi i udogodnienia.
8.	K_U01	Potrafi wskazać rodzaje i formy dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność, szczególnie w realizacji prawa do edukacji.
9.	K_U02 E.11.U5.	Potrafi oceniać organizację edukacji i wsparcia społecznego osób z niepełnosprawnością intelektualną. Potrafi wskazać szczegółowe obowiązki szkoły w realizacji prawa do edukacji ucznia z orzeczeniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych.
10.	K_U02	Potrafi zinterpretować orzecznictwo sądów krajowych i międzynarodowych w zakresie edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną.
Kompetencje społeczne		
11.	K_K03c	Posiada szacunek do prawa i wartości.
12.	K_K01 E.11.K2.	Jest gotów do wykorzystania zdobytej wiedzy do analizy zdarzeń pedagogicznych.
13.	K_K03b C.3.K1.	Jest gotów do stosowania prawa w organizowaniu kształcenia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną w polskim systemie prawnym.
- Orzekanie o specjalnych potrzebach edukacyjnych.
- Realizacja prawa do edukacji dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych:
  - a. obowiązki organów prowadzących szkoły;
  - b. obowiązki szkoły;
  - c. indywidualizacja procesu kształcenia;
  - d. organizowanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
- Zasady orzekania o niepełnosprawności.
- Ubezwłasnowolnienie w polskim systemie prawa.
- Ulgi i udogodnienia w polskim systemie prawa.
- Standardy prawne organizacji edukacji i wsparcia społecznego osób z niepełnosprawnością intelektualną w polskim i europejskim systemie wsparcia.

Pedagogiczne podstawy edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W02 E.1I.W1.	Zna ujęcie historyczne, koncepcje, modele i definicje niepełnosprawności intelektualnej.
2.	K_W03 E.1I.W1.	Zna potrzeby i zadania rozwojowe osób z niepełnosprawnością intelektualną w różnych okresach życia.
3.	K_W06 E.1I.W1.	Zna podstawy edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną.
4.	K_W06 E.1I.W1.	Zna cele, zadania, przedmiot pedagogiki osób z niepełnosprawnością intelektualną.
5.	K_W06 E.1I.W1.	Zna rolę ucznia z niepełnosprawnością intelektualną w systemach edukacji w Polsce i w innych państwach.
6.	K_W06 E.1I.W1.	Zna zagadnienie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka z niepełnosprawnością intelektualną.
7.	K_W06 E.1I.W1.	Zna zagadnienie osobowości i zakres kompetencji nauczyciela (wychowawcy).
8.	K_W06 E.1I.W1.	Zna rolę rodziny osoby z niepełnosprawnością.
9.	K_W06 E.1I.W1.	Zna systemy wsparcia społecznego.
10.	K_W06 E.1I.W4.	Zna i rozumie kulturowe i społeczne aspekty niepełnosprawności intelektualnej.
11.	K_W06 E.1I.W4.	Zna uwarunkowania jakości życia osób z niepełnosprawnością intelektualną – rolę czynników społeczno-kulturowych.
12.	K_W06 E.1I.W4.	Zna i rozumie strategie destygmatyzacji i destereotypizacji osób z niepełnosprawnością intelektualną w kontekście rozwiązań rehabilitacyjnych, edukacyjnych, terapeutycznych.
13.	K_W09	Zna możliwości wdrażania do praktyki rehabilitacyjnej idei integracji, normalizacji, inkluzji.
14.	K_W11 E.1I.W4.	Zna zasady partycypacji społecznej jako legitymizacji praw osób z niepełnosprawnością intelektualną.
Umiejętności		
15.	K_U01 E.1I.U4.	Potrafi określać jakość życia osób z niepełnosprawnością intelektualną – rolę czynników społeczno-kulturowych.
16.	K_U01 E.1I.U4.	Potrafi prezentować strategie destygmatyzacji i destereotypizacji osób z niepełnosprawnością intelektualną w kontekście rozwiązań rehabilitacyjnych, edukacyjnych, terapeutycznych.
17.	K_U01 E.1I.U4.	Potrafi analizować partycypację społeczną jako legitymizację praw osób z niepełnosprawnością intelektualną.
18.	K_U02 E.1I.U1.	Potrafi analizować cele pedagogiki osób z niepełnosprawnością intelektualną, jej zadania, ujęcie historyczne, koncepcje, modele i definicje niepełnosprawności intelektualnej.

19.	K_U03 E.1I.U1.	Potrafi analizować i określać potrzeby i zadania rozwojowe osób z niepełnosprawnością intelektualną w różnych okresach życia.
20.	K_U02 E.1I.U1.	Potrafi analizować podstawy edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną.
21.	K_U02 E.1I.U1.	Potrafi określać rolę ucznia z niepełnosprawnością intelektualną w systemach edukacji w Polsce i w innych państwach.
22.	K_U02 E.1I.U1.	Potrafi uzasadniać rolę wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka z niepełnosprawnością intelektualną.
23.	K_U02 E.1I.U1.	Potrafi charakteryzować rolę rodziny osoby z niepełnosprawnością. Potrafi analizować i określać systemy wsparcia społecznego.
24.	K_U02 E.1I.U1.	Potrafi definiować osobowość i kompetencje nauczyciela (wychowawcy).
25.	K_U02 E.1I.U4.	Potrafi analizować kulturowe i społeczne aspekty niepełnosprawności intelektualnej.
Kompetencje społeczne		
26.	K_K01 E.1I.K2.	Jest gotów do wykorzystania zdobytej wiedzy do analizy zdarzeń pedagogicznych.
27.	K_K01 E.1I.K1.	Jest gotów do autorefleksji nad rozwojem zawodowym.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Cele, zadania, przedmiot edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną – ujęcie historyczne oraz współczesne.
- Koncepcje, modele i definicje niepełnosprawności intelektualnej.
- Percepcja osób z niepełnosprawnością intelektualną a możliwości wdrażania do praktyki rehabilitacyjnej idei normalizacji, integracji, inkluzji.
- Uczeń z niepełnosprawnością intelektualną w systemach edukacji w Polsce i na świecie.
- Osobowość i kompetencje nauczyciela (wychowawcy).
- Potrzeby i zadania rozwojowe osób z niepełnosprawnością intelektualną w różnych okresach życia.
- Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka z niepełnosprawnością intelektualną. Rodzina osoby z niepełnosprawnością intelektualną.
- Systemy wsparcia społecznego w polskim systemie prawa.
- Jakość życia osób z niepełnosprawnością intelektualną – rola czynników społeczno-kulturowych.
- Strategie destygmatyzacji i destereotypizacji osób z niepełnosprawnością intelektualną w kontekście rozwiązań rehabilitacyjnych, edukacyjnych, terapeutycznych.
- Partycypacja społeczna jako legitymizacja praw osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Psychologiczne podstawy edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W02	Zna teorie oraz stan dotychczasowych badań nad osobowością, temperamentem, obrazem siebie i samooceną osób z niepełnosprawnością intelektualną.

2.	K_W02 E.1I.W3.	Zna psychologiczne aspekty edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną.
3.	K_W02 E.1I.W3.	Zna kryteria definiowania niepełnosprawności intelektualnej w psychologii klinicznej. Zna pojęcie niepełnosprawności intelektualnej z uwzględnieniem współczesnych koncepcji psychologii.
4.	K_W02 E.1I.W3.	Zna genezę niepełnosprawności intelektualnej.
5.	K_W02 E.1I.W3.	Zna psychologiczne podstawy terapii osób z niepełnosprawnością intelektualną.
6.	K_W03 E.1I.W3.	Zna podstawy diagnostyki.
7.	K_W08 E.1I.W3.	Zna wybrane metody, techniki i programy rehabilitacji psychologicznej.
Umiejętności		
8.	K_U01	Potrafi wymienić charakterystyczne cechy procesów poznawczych osób z niepełnosprawnością intelektualną i wskazać różnice w odniesieniu do osób o prawidłowym rozwoju.
9.	K_U01	Posiada umiejętności interpretowania i wykorzystywania aktualnych teorii psychologicznych w procesie tworzenia procedur rehabilitacyjno-edukacyjnych.
10.	K_U02 E.1I.U3.	Potrafi analizować psychologiczne aspekty edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną.
11.	K_U02 E.1I.U3.	Potrafi prezentować kryteria definiowania niepełnosprawności intelektualnej w psychologii klinicznej.
12.	K_U02 E.1I.U3.	Potrafi określać genezę niepełnosprawności intelektualnej.
13.	K_U03 E.1I.U3.	Potrafi stosować podstawy diagnostyki. Umie rozpoznawać i analizować możliwości oraz potrzeby osób z niepełnosprawnością intelektualną i ich rodzin.
14.	K_U04 E.1I.U3.	Potrafi analizować i stosować psychologiczne podstawy terapii osób z niepełnosprawnością intelektualną.
15.	K_U04 E.1I.U3.	Potrafi stosować wybrane metody, techniki i programy rehabilitacji psychologicznej.
Kompetencje społeczne		
16.	K_K03	Przejawia wrażliwość na potrzeby osób z niepełnosprawnością intelektualną.
17.	K_K01 E.1I.K2.	Jest gotów do wykorzystania zdobytej wiedzy do analizy zdarzeń pedagogicznych.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Współczesne teorie rozważań nad osobowością, temperamentem, obrazem siebie i samooceną osób z niepełnosprawnością intelektualną.
- Geneza niepełnosprawności intelektualnej.
- Psychologiczne podstawy terapii osób z niepełnosprawnością intelektualną.
- Kryteria definiowania niepełnosprawności intelektualnej w psychologii klinicznej.
- Podstawy diagnostyki psychologicznej osób z niepełnosprawnością intelektualną,
- Metody, techniki i programy rehabilitacji psychologicznej.
- Psychologiczna charakterystyka osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym, głębokim.
- Przebieg procesów poznawczych u osób z niepełnosprawnością intelektualną: uwaga, pamięć, myślenie.

Podstawy edukacji i rehabilitacji osób ze sprzężoną niepełnosprawnością

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01	Zna tendencje krajowe i zagraniczne w zakresie rehabilitacji i edukacji osób ze sprzężoną / wieloraką niepełnosprawnością.
2.	K_W02	Zna koncepcje niepełnosprawności stanowiące podstawę edukacji i rehabilitacji osób ze złożoną niepełnosprawnością.
3.	K_W03	Zna przyczyny, rodzaje, stopień zaburzeń współwystępujących oraz skalę i dynamikę zjawiska niepełnosprawności sprzężonej/wielorakiej.
4.	K_W05	Zna współczesne standardy edukacji i rehabilitacji osób ze złożoną niepełnosprawnością.
5.	K_W09	Zna metodyczne i organizacyjne założenia dotyczące edukacji i rehabilitacji osób ze złożoną niepełnosprawnością.
		Umiejętności
6.	K_U02	Potrafi dostrzegać i analizować nietypowe problemy edukacyjno-rehabilitacyjne wynikające ze specyficznej sytuacji osób z wieloraką niepełnosprawnością.
7.	K_U08	Potrafi komunikować się i współpracować z różnymi specjalistami.
		Kompetencje społeczne
8.	K_K03b	Wyraża gotowość do przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje dotyczące edukacji i rehabilitacji osób z wieloraką niepełnosprawnością.
9.	K_K03e C.5.K3.	Dostrzega potrzebę samodoskonalenia się.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Pojęcie niepełnosprawności sprzężonej, wielorakiej, złożonej.
- Przyczyny, rodzaje, stopień zaburzeń współwystępujących.
- Skala i dynamika zjawiska niepełnosprawności sprzężonej/wielorakiej/złożonej w Polsce i na świecie.
- Koncepcje krajowe i zagraniczne w zakresie rehabilitacji i edukacji osób ze sprzężoną/wieloraką/złożoną niepełnosprawnością.
- Współczesne standardy edukacji i rehabilitacji osób ze sprzężoną/wieloraką/złożoną niepełnosprawnością.
- Metodyczne i organizacyjne założenia dotyczące edukacji i rehabilitacji osób ze sprzężoną/wieloraką/złożoną niepełnosprawnością.
- Problemy edukacyjno-rehabilitacyjne wynikające ze specyficznej sytuacji osób ze sprzężoną/wieloraką/złożoną niepełnosprawnością.

Metody edukacyjno-terapeutyczne w pracy z osobami z niepełnosprawnością intelektualną

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W08 E.2I.W3.	Zna wybrane metody edukacyjno-terapeutyczne rozwijania kompetencji osobistych, komunikacyjnych i społecznych osób z niepełnosprawnością intelektualną.
2.	K_W06	Zna zasady doboru metod edukacyjno-terapeutycznych w pracy z osobami z niepełnosprawnością intelektualną.
Umiejętności		
3.	K_W06 E.2I.U3.	Potrafi analizować i stosować metody edukacyjno-terapeutyczne do rozwijania kompetencji osobistych, komunikacyjnych i społecznych uwzględniając indywidualne potrzeby i możliwości osób z niepełnosprawnością intelektualną.
4.	K_W05	Potrafi zastosować elementy wybranych metod edukacyjno-terapeutycznych w projektowaniu zajęć dla osób z niepełnosprawnością intelektualną.
Kompetencje społeczne		
5.	K_K03a	Prezentuje właściwe postawy wobec osób z niepełnosprawnością intelektualną.
6.	K_K03b	Przyjmuje odpowiedzialność za podejmowane decyzje, prowadzone działania i ich skutki.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Charakterystyka wybranych metod edukacyjno-terapeutycznych w pracy z osobami z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym, głębokim.
- Zasady doboru metod edukacyjno-terapeutycznych w pracy z osobami z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym i głębokim.
- Praktyczne zastosowanie wybranych metod edukacyjno-terapeutycznych w pracy z osobami niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym, głębokim.
- Aranżacja przestrzeni dla osób z niepełnosprawnością intelektualną przy zastosowaniu wybranych metod edukacyjno-terapeutycznych.
- Stymulacja rozwoju osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym i głębokim przy zastosowaniu wybranych metod edukacyjno-terapeutycznych.

Ocena funkcjonalna

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W04 E.2I.W3.	Zna główne założenia oceny funkcjonalnej dzieci, młodzieży i osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną
2.	K_W04	Zna wybrane metody i narzędzia diagnostyczne wykorzystywane w ocenie funkcjonalnej dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną.

		Umiejętności
3.	K_U10	Rozumie znaczenie współpracy specjalistów w ocenie funkcjonalnej dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną.
4.	K_U04	Potrafi opracować arkusz obserwacyjny, zaprojektować zadania diagnostyczne dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną.
5.	K_U04 E.2I.U3.	Potrafi przeprowadzić ocenę funkcjonalną dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną z wykorzystaniem wybranych narzędzi diagnostycznych.
6.	K_U03	Potrafi rozpoznawać potencjał dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną na podstawie oceny funkcjonalnej.
		Kompetencje społeczne
7.	K_K01	Jest świadomy zasad etycznych w diagnozie i planowaniu działań rehabilitacyjnych.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Ocena funkcjonalna dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną – główne założenia, cel, zakres. - Ocena funkcjonalna dzieci i młodzieży z zastosowaniem ICF. - Metody i narzędzia wykorzystywane w ocenie funkcjonalnej dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną. - Rola zespołu specjalistów i innych osób wspierających w procesie rozpoznawania poziomu funkcjonowania dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną. - Konstruowanie arkuszy obserwacyjnych, serii zadań diagnostycznych dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym, głębokim. - Zaplanowanie wywiadu z rodzicami dziecka z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym, głębokim. - Projektowanie arkuszy monitorujących postępy ucznia z lekką, umiarkowaną lub znaczną niepełnosprawnością intelektualną z wykorzystaniem odpowiedniej podstawy programowej. - Interpretacja wyników rozpoznania i formułowanie wniosków do edukacji i rehabilitacji/terapii dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym i głębokim. 		

Projekt badawczy specjalnościowy - 1		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W04	Ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę na temat procedury postępowania badawczego.
2.	K_W04	Zna podstawowe metody opracowywania i prezentacji wyników badań (obserwacji bezpośredniej, skal szacunkowych, ankiety, wywiadu, socjometrii, testów osiągnięć szkolnych, eksperymentu pedagogicznego).
		Umiejętności
3.	K_U04	Potrafi, wykorzystując wiedzę z zakresu studiowanej specjalności, opracowywać i realizować projekty badawcze.

4.	K_U04	Potrafi wydobywać i precyzować problemy dotyczące obszaru studiowanej specjalności oraz projektować ich eksplorację poznawczą w trakcie badań zespołowych.
5.	K_U10	Potrafi czynnie uczestniczyć w badaniach zespołowych w charakterze współtwórcy postępowania badawczego i realizatora powierzonych mu zadań szczegółowych.
Kompetencje społeczne		
6.	K_K01	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.
7.	K_K03g	Jest gotowy do świadomego podejmowania działań nad rozwijaniem dorobku naukowo-badawczego pedagogiki specjalnej oraz poszerzania go o nowe obszary i procedury badawcze.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Nabywanie wiedzy i umiejętności związanych z prowadzeniem procedury postępowania badawczego.
- Poznanie metod opracowywania i prezentacji wyników badań.
- Jakościowa i ilościowa perspektywa badawcza – możliwości zastosowania.
- Możliwości i ograniczenia różnych perspektyw badawczych, łączenie perspektywy jakościowej i ilościowej w badaniach.
- Opracowanie projektu badawczego: przedmiot badań, cel, problemy badawcze, hipotezy badawcze, kryteria doboru grupy badawczej, metody techniki badawcze.

Komunikacja alternatywna i wspomagająca w edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03	Zna główne założenia komunikacji alternatywnej i wspomagającej w procesie rozwoju komunikacji osób z niepełnosprawnością intelektualną.
2.	K_W03	Zna etapy rozwoju komunikacji werbalnej i niewerbalnej osób z niepełnosprawnością intelektualną.
3.	K_W03	Zna wybrane metody, narzędzia i strategie komunikacyjne wspierające rozwój mowy i zachowań komunikacyjnych osób z niepełnosprawnością intelektualną.
4.	K_W04	Zna prawidłowy przebieg procesu diagnostycznego ukierunkowanego na dobór strategii komunikacyjnych osób z niepełnosprawnością intelektualną.
5.	K_W04	Zna narzędzia diagnostyczne do badania kompetencji komunikacyjnych osób z niepełnosprawnością intelektualną.
6.	K_W08	Zna zasady opracowania i doboru środków, pomocy i narzędzi komunikacyjnych dla osób z niepełnosprawnością intelektualną.
Umiejętności		
7.	K_U03	Potrafi dokonać oceny umiejętności komunikacyjnych osób z niepełnosprawnością intelektualną w aspekcie zachowań niewerbalnych.

8.	K_U05	Potrafi właściwie dobrać, zmodyfikować oraz opracować i wykonać pomoce do zajęć stymulujących rozwój komunikacji osób z niepełnosprawnością intelektualną.
9.	K_U05	Potrafi opracować zestaw pomocy komunikacyjnych, uwzględniając poziom funkcjonowania osób z niepełnosprawnością intelektualną.
10.	K_U05	Potrafi dobrać odpowiednią strategię wdrażania odpowiednich metod komunikacji z uwzględnieniem specyfiki rozwoju osób z niepełnosprawnością intelektualną.
11.	K2U03	Potrafi omówić założenia komunikacji wspomagającej i alternatywnej z rodzicami osób z niepełnosprawnością intelektualną,
Kompetencje społeczne		
12.	K_K03e C.3.K3.	Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę dokształcania się i rozwoju osobistego.
13.	K_K01	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.
14.	K_K02b	Odpowiedzialnie przygotowuje się do realizacji zadań. Odpowiedzialnie wypełniania zobowiązania społeczne, w tym komunikowania się i współpracy z otoczeniem oraz aktywnego uczestnictwa w grupach i organizacjach realizujących działania edukacyjne, rehabilitacyjne, terapeutyczne.
15.	K_K03b K_K03c K_K03d C.3.K2. C.4.K1. C.5.K2 D.2.K2.	Odpowiedzialnie pełni rolę zawodową, związaną z działalnością rehabilitacyjną, edukacyjną, terapeutyczną i resocjalizacyjną, w tym: przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje, prowadzone działania i ich skutki. Podejmuje refleksje na tematy etyczne, przestrzeganie zasad etyki zawodowej i etyki badań naukowych, wykazywanie cech refleksyjnego praktyka, świadomego znaczenia profesjonalizmu w pracy zawodowej.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Pojęcie komunikacji alternatywnej i wspomagającej (AAC) w pracy z osobami z niepełnosprawnością intelektualną.
- Komunikacja na poziomie przedsymbolicznym – sygnały sensoryczne a wyzwalanie aktywności – sygnały dotykowe, gestowe, środowiskowe w rozwoju osób z niepełnosprawnością intelektualną.
- Komunikacja na poziomie symboli konkretnych – system kalendarzowy (metodyka wprowadzania pojęć – PCS, Piktogramy, PECS – tworze tablic tematycznych w pracy z osobami z niepełnosprawnością intelektualną.
- Komunikacja na poziomie symboli abstrakcyjnych – system Bliss w pracy z osobami z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim.
- Ocena predyspozycji osoby z niepełnosprawnością intelektualną do zastosowania wspomagających i alternatywnych metod komunikacji.
- Zasady doboru metod alternatywnych i wspomagających komunikacji w pracy z osobami z niepełnosprawnością intelektualną.
- Porozumiewanie się z użyciem AAC – zasady pracy z osobami z niepełnosprawnością intelektualną.
- Rodzaje, dobór oraz wykorzystanie środków technicznych do komunikacji z osobami z niepełnosprawnością intelektualną.

Projekt badawczy specjalnościowy – 2

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W04	Ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę na temat procedury postępowania badawczego.
2.	K_W04	Zna podstawowe metody opracowywania i prezentacji wyników badań (obserwacji bezpośredniej, skal szacunkowych, ankiety, wywiadu, socjometrii, testów osiągnięć szkolnych, eksperymentu pedagogicznego).
Umiejętności		
3.	K_U04	Potrafi, wykorzystując wiedzę z zakresu studiowanej specjalności, opracowywać i realizować projekty badawcze.
4.	K_U04	Potrafi wydobywać i precyzować problemy dotyczące obszaru studiowanej specjalności oraz projektować ich eksplorację poznawczą w trakcie badań zespołowych.
5.	K_U10	Potrafi czynnie uczestniczyć w badaniach zespołowych w charakterze współtwórcy postępowania badawczego i realizatora powierzonych mu zadań szczegółowych.
Kompetencje społeczne		
6.	K_K01	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Jakościowa i ilościowa perspektywa badawcza – możliwości zastosowania.
- Możliwości i ograniczenia różnych perspektyw badawczych, łączenie perspektywy jakościowej i ilościowej w badaniach.
- Obszary badań w zakresie studiowanej specjalności (analiza literatury przedmiotu).
- Opracowanie projektu badawczego: przedmiot badań, cel, problemy badawcze, hipotezy badawcze, kryteria doboru grupy badawczej, metody, techniki i narzędzia badawcze.
- Wybór jednego projektu, przygotowanie narzędzi badawczych.
- Przeprowadzenie badań oraz analiza uzyskanych danych.
- Sformułowanie wniosków i postulatów pedagogicznych.

Konstruowanie indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03	Zna uwarunkowania edukacji i rehabilitacji dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną.
2.	K_W08 E.2I.W1.	Zna podstawy, założenia i etapy konstruowania IPET dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną na różnych etapach kształcenia.
3.	K_W09	Zna uwarunkowania procesu realizacji IPET.

		Umiejętności
4.	E.2I.U1. K_U03	Potrafi konstruować i dokonać ewaluacji indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych. Potrafi określić obszary wsparcia, cele i warunki realizacji IPET.
5.	K_U10	Potrafi współpracować z różnymi specjalistami na etapie konstruowania IPET-u, jego realizacji i ewaluacji.
		Kompetencje społeczne
6.	K_K01	Wykazuje gotowość krytycznej oceny własnych umiejętności oraz gotowość konsultacji z innymi uczestnikami procesu edukacyjno-terapeutycznego.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Miejsce i rola indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych /IPET w procesie edukacji osób z niepełnosprawnością intelektualną. - Podstawy i zasady konstruowania IPET dla osób z niepełnosprawnością intelektualną. - Etapy konstruowania IPET w tym: określanie obszarów wsparcia, celów i warunków ich realizacji, monitorowanie realizacji programów, planowanie i przeprowadzanie ewaluacji. - Cechy dobrego IPET-u opracowywanego dla osób z różnym stopniem niepełnosprawności intelektualnej (lekkim, umiarkowanym, znacznym). - Akty prawne regulujące opracowywanie IPET-u dla osób z niepełnosprawnością intelektualną. 		

Społeczny projekt specjalnościowy		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03	Zna podstawowe metody badawcze.
2.	K_W08	Rozumie znaczenie pojęć stosowanych w procesie badawczym (hipoteza badawcza, zadanie badawcze, techniki badawcze itd.).
		Umiejętności
3.	K_U03	Potrafi dokonać konceptualizacji problemu badawczego.
4.	K_U05	Potrafi sporządzić plan badań, kosztorys badań, opis projektu.
		Kompetencje społeczne
5.	K_K03b,c,d	Potrafi pracować w zespole.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Wybór społecznego problemu badawczego i jego konceptualizacja. - Metody, techniki i narzędzia badawcze. - Plan badań. - Opis społecznego projektu badawczego. - Organizacja zespołu badawczego. - Kosztorys społecznego projektu badawczego. - Pozyskanie środków, sponsorów na realizację projektu. - Realizacja społecznego projektu badawczego. - Opracowanie wyników badań i ich prezentacja. 		

Wspieranie dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W11	Zna regulacje prawne potwierdzające prawo do uznania i poszanowania dorosłości osób z niepełnosprawnością intelektualną.
2.	K_W03	Zna wybrane, psychologiczne i społeczne koncepcje dorosłości człowieka, stanowiące teoretyczne podstawy, edukacji, terapii i resocjalizacji.
3.	K_W03	Zna możliwości wspierania osób z niepełnosprawnością intelektualną w dorosłym życiu.
Umiejętności		
4.	K_U02	Potrafi analizować zachowania, problemy osób z niepełnosprawnością intelektualną z perspektywy dorosłości i potrzeb z tego wynikających wykorzystując aktualną wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki specjalnej w powiązaniu z naukami społecznymi, humanistycznymi i medycznymi.
5.	K_U05	Potrafi skonstruować plan wspierający funkcjonowanie osób z niepełnosprawnością intelektualną w dorosłym życiu.
Kompetencje społeczne		
6.	K_K03a	Przejawia wrażliwość i prezentuje właściwe postawy wobec osób z niepełnosprawnością intelektualną.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Problematyka dorosłości osób z niepełnosprawnością intelektualną w ujęciu prawnym, społecznym i kulturowym. - Wypełnianie zadań rozwojowych przez dorosłe osoby z niepełnosprawnością intelektualną. - Małżeństwa i zakładanie rodzin przez dorosłe osoby z niepełnosprawnością intelektualną. - Samostanowienie osób z niepełnosprawnością intelektualną. - Formy i proces zatrudniania osób z niepełnosprawnością intelektualną. - Formy mieszkalnictwa osób z niepełnosprawnością intelektualną. 		

Moduł: Dydaktyczno-metodyczny

Metodyka kształcenia i wychowania uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną w edukacji wczesnoszkolnej		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03	Zna trudności w opanowaniu programu kształcenia przez uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, ich przejawy, przyczyny, sposoby niwelowania.
2.	K_W06 E.2I.W1.	Zna i rozumie paradygmat konstruktywistyczny.

3.	K_W08 E.2I.W1.	Zna i rozumie metodykę nauczania uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim w edukacji wczesnoszkolnej.
4.	K_W08 E.2I.W1.	Zna podstawę programową kształcenia ogólnego w szkole podstawowej (klasy I–III), adaptację treści i ich realizację w stosunku do dziecka z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, cele oraz zasady kształcenia.
5.	K_W08 E.2I.W1.	Zna i rozumie metodykę nauczania wczesnoszkolnego w zakresie różnych obszarów edukacji.
6.	K_W08 E.2I.W1.	Zna specjalistyczne rozwiązania ze szczególnym uwzględnieniem nauki czytania i pisania oraz edukacji matematycznej.
7.	K_W08 E.2I.W1	Zna metodę ośrodków pracy jako propozycję pracy z uczniami z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim na I etapie edukacyjnym.
8.	K_W08	Zna dokumentację edukacyjno-terapeutyczną obowiązującą w kształceniu specjalnym uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim na I etapie edukacyjnym.
9.	K_W08	Zna, rozumie zasady konstruowania i ewaluowania indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych na I etapie edukacyjnym.
Umiejętności		
10.	K_U02 E.2I.U1.	Potrafi analizować metodykę nauczania uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim w edukacji wczesnoszkolnej.
11.	K_U04	Potrafi dostosować proces kształcenia i wychowania do indywidualnych specjalnych potrzeb ucznia z lekką niepełnosprawnością intelektualną.
12.	K_U05 E.2I.U1.	Potrafi dokonać krytycznej analizy zajęć dydaktycznych realizowanych na I etapie edukacyjnym.
13.	K_U05 E.2I.U1.	Potrafi analizować i realizować podstawę programową kształcenia ogólnego w szkole podstawowej (klasy I–III), dokonywać adaptacji treści i ich realizacji w stosunku do dziecka z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim.
14.	K_U05 E.2I.U1.	Potrafi analizować i stosować specjalistyczne rozwiązania ze szczególnym uwzględnieniem nauki czytania i pisania oraz edukacji matematycznej.
15.	K_U05 E.2I.U1.	Potrafi stosować metodę ośrodków pracy jako propozycję pracy z uczniami z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim na I etapie edukacyjnym.
16.	K_U05 E.2I.U1.	Potrafi konstruować i ewaluować indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne na I etapie edukacyjnym.
Kompetencje społeczne		
17.	K_K01	Prezentuje swoje umiejętności dotyczące tworzenia sytuacji zadaniowych i wykonanych prac.
18.	K_K03e E.2I.K3. B.2.K3.	Jest gotów do samodzielnego pogłębiania wiedzy pedagogicznej.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Specyfika procesu nauczania i uczenia się uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną i jego uwarunkowania na I etapie edukacyjnym. - Przebieg procesu kształcenia i wychowania uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną na I etapie edukacyjnym. - Kontrola wiadomości i umiejętności uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną na I etapie edukacyjnym. 		

- Cele, treści kształcenia i wychowania uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną na I etapie edukacyjnym.
- Zasady kształcenia uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną na I etapie edukacyjnym.
- Podstawa programowa, programy kształcenia w klasach początkowych: cele i struktura treści edukacji elementarnej, kryteria doboru treści kształcenia, kryteria analizy wartości podręcznika dla ucznia i jego przydatności dydaktycznej.
- Plany nauczania w klasach I-III szkoły podstawowej dla uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną.
- Kształcenie zintegrowane uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną od strony praktycznej.

Metodyka kształcenia i wychowania uczniów z umiarkowaną i znaczną niepełnosprawnością intelektualną w szkołach podstawowych		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03	Zna trudności w opanowaniu programu kształcenia przez uczniów z umiarkowaną i znaczną niepełnosprawnością intelektualną, ich przejawy, przyczyny, sposoby niwelowania.
2.	K_W04 E.2I.W3.	Zna i rozumie znaczenie wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia; opracowywanie oraz modyfikowanie indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego.
3.	K_W06 E.2I.W3.	Zna i rozumie rolę współpracy z rodziną, nauczycielami i specjalistami.
4.	K_W06	Zna cele oraz treści kształcenia i wychowania uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym w szkole podstawowej.
5.	K_W06	Zna dokumentację edukacyjno-terapeutyczną obowiązującą w kształceniu specjalnym uczniów z umiarkowaną i znaczną niepełnosprawnością intelektualną w szkole podstawowej.
6.	K_W06	Zna środki informatyczne możliwe do wykorzystania w edukacji i rehabilitacji uczniów z umiarkowaną i znaczną niepełnosprawnością intelektualną.
Umiejętności		
7.	K_U01	Potrafi dostosować proces kształcenia i wychowania do indywidualnych specjalnych potrzeb ucznia z umiarkowaną i znaczną niepełnosprawnością intelektualną.
8.	K_U03 E.2I.U3.	Potrafi dokonywać wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia i opracowywać oraz modyfikować indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne.
9.	K_U05 E.2I.U3.	Potrafi organizować przestrzeń szkolną oraz optymalne stanowisko pracy; współpracować z rodziną, nauczycielami i specjalistami.
Kompetencje społeczne		
10.	K_K02b B.2.K2. E.2I.K2.	Jest gotów do profesjonalnego rozwiązywania konfliktów w klasie lub grupie uczniów.
11.	K_K03e B.2.K3. E.2I.K3.	Jest gotów do samodzielnego pogłębiania wiedzy pedagogicznej.

12.	K_K01 B.2.K4. K_K02b E.2I.K4.	Jest gotów do współpracy z nauczycielami w celu doskonalenia swojego warsztatu pracy.
-----	--	---

TREŚCI PROGRAMOWE

- Analiza programu nauczania oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym w szkołach podstawowych.
- Rola i miejsce poszczególnych przedmiotów w procesie edukacji uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w szkole podstawowej.
- Sposoby oceniania osiągnięć uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym w szkole podstawowej.
- Sposoby i możliwości dostosowania procesu edukacyjno-terapeutycznego do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów z umiarkowaną i znaczną niepełnosprawnością intelektualną w szkole podstawowej.
- Sposoby i możliwości zastosowania środków informatycznych w edukacji i rehabilitacji uczniów z umiarkowaną i znaczną niepełnosprawnością intelektualną w szkole podstawowej.
- Specjalistyczne metody rozwijania kompetencji osobistych, komunikacyjnych i społecznych uczniów z umiarkowaną i znaczną niepełnosprawnością intelektualną w szkole podstawowej.
- Zasady organizowania przestrzeni szkolnej uczniów z umiarkowaną i znaczną niepełnosprawnością intelektualną.
- Rola współpracy z rodziną, nauczycielami i specjalistami uczniów z umiarkowaną i znaczną niepełnosprawnością intelektualną w szkole podstawowej.

Metodyka kształcenia i wychowania dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w przedszkolu specjalnym

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W07	Zna cele, treści i wybrane metody wychowania przedszkolnego.
2.	K_W07	Zna zasady kształcenia i wychowania dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w przedszkolu.
3.	K_W06	Zna dokumentację edukacyjno-terapeutyczną obowiązującą w przedszkolu.
Umiejętności		
4.	K_U02	Potrafi dostosować proces kształcenia i wychowania do indywidualnych potrzeb dziecka.
5.	K_U07	Potrafi współpracować w grupie realizując zadania.
Kompetencje społeczne		
6.	K_K01	Prezentuje swoje umiejętności dotyczące tworzenia sytuacji zadaniowych i wykonanych prac.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Podstawy prawne funkcjonowania przedszkola specjalnego, integracyjnego i ogólnodostępnego.
- Formy, zadania, możliwości, w zakresie działalności przedszkola specjalnego integracyjnego i ogólnodostępnego.
- Etapy pracy nauczyciela w przedszkolu: wizja, wiedza, motyw, środki, wsparcie, plan działania, ewaluacja.

- Rozwój i funkcjonowanie psychospołeczne dziecka z niepełnosprawnością intelektualną w wieku przedszkolnym.
- Planowanie pracy wychowawczo-dydaktycznej w przedszkolu specjalnym, integracyjnym i ogólnodostępnym.
- Statut przedszkola, programy wychowania w przedszkolu, założenia i planowanie rozkładu materiału, przygotowanie scenariuszy zajęć przedszkolnych.
- Metody i formy pracy w przedszkolu.
- Zabawa swobodna i zabawa dydaktyczna jako wyznaczniki i wymiary aktywności własnej dziecka.
- Obserwacja dziecka jako podstawa do ewaluacji wytycznych dotyczących jego rozwoju i edukacji.
- Wyznaczniki diagnozy gotowości szkolnej dziecka.
- Warsztat zawodowy nauczyciela pracującego w przedszkolu.

Metodyka kształcenia i wychowania uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną na II i III etapie edukacyjnym

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03	Zna trudności w opanowaniu programu kształcenia przez uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, ich przejawy, przyczyny, sposoby niwelowania.
2.	K_W07 E.2I.W2.	Zna i rozumie organizację i specyfikę kształcenia uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim na II i III etapie edukacyjnym.
3.	K_W07 E.2I.W2.	Zna i rozumie zadania nauczyciela-wychowawcy na różnych etapach edukacyjnych.
4.	K_W07 E.2I.W2.	Zna i rozumie wsparcie metodyczne nauczyciela.
5.	K_W07	Zna dokumentację edukacyjno-terapeutyczną obowiązującą w kształceniu specjalnym uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim na I etapie edukacyjnym.
6.	K_W08 E.2I.W2.	Zna i rozumie zasady i reguły pracy dydaktyczno-wychowawczej.
7.	K_W08 E.2I.W2.	Zna i rozumie cele, treści kształcenia, środki dydaktyczne, metody kształcenia, formy organizacji zajęć, zajęcia pozalekcyjne, wsparcie metodyczne nauczyciela, strategie organizowania zajęć w różnych formach edukacji uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, w tym z dodatkowymi sprzężonymi zaburzeniami.
8.	K_W08 E.2I.W2.	Zna i rozumie metodyczne aspekty błędów wychowawczych oraz współpracy z rodzicami, opiekunami i specjalistami.
Umiejętności		
9.	K_U02 E.2I.U2.	Potrafi analizować organizację i specyfikę kształcenia uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim na II i III etapie edukacyjnym.
10.	K_U02 E.2I.U2.	Potrafi analizować metodyczne aspekty błędów wychowawczych.

11.	K_U02 E.2I.U2.	Potrafi prezentować metodyczne aspekty współpracy z rodzicami, opiekunami oraz specjalistami.
12.	K_U04	Potrafi dostosować proces kształcenia i wychowania do indywidualnych specjalnych potrzeb ucznia z lekką niepełnosprawnością intelektualną.
13.	K_U04 E.2I.U2.	Potrafi realizować zadania nauczyciela-wychowawcy na różnych etapach edukacyjnych.
14.	K_U04 E.2I.U2.	Potrafi przestrzegać zasad i reguł pracy dydaktyczno-wychowawczej.
15.	K_U04 E.2I.U2.	Potrafi określać cele, treści kształcenia, środki dydaktyczne, metody kształcenia, formy organizacji zajęć.
16.	K_U05 E.2I.U2.	Potrafi planować zajęcia edukacyjne.
17.	K_U05 E.2I.U2.	Potrafi prezentować wsparcie metodyczne nauczyciela.
18.	K_U05 E.2I.U2.	Potrafi analizować i stosować strategie organizowania zajęć w różnych formach edukacji uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, w tym z dodatkowymi sprzężonymi zaburzeniami.
19.	K_U05	Potrafi dokonać krytycznej analizy zajęć dydaktycznych realizowanych na II i III etapie edukacyjnym.
Kompetencje społeczne		
20.	K_K01	Prezentuje swoje umiejętności dotyczące tworzenia sytuacji zadaniowych i wykonanych prac.
21.	K_K03a B.2.K1. E.2I.K1.	Jest gotów do okazywania empatii uczniom potrzebującym wsparcia i pomocy.
22.	K_K03e B.2.K3. E.2I.K3.	Jest gotów do samodzielnego pogłębiania wiedzy pedagogicznej.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Organizacja i specyfika kształcenia uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim na II i III etapie edukacyjnym. - Zadania nauczyciela-wychowawcy na różnych etapach edukacyjnych ze szczególnym uwzględnieniem II i III etapu edukacyjnego. - Zasady i reguły pracy dydaktyczno-wychowawczej na II i III etapie edukacyjnym. - Cele, treści kształcenia, środki dydaktyczne, metody kształcenia, formy organizacji zajęć, zajęcia pozalekcyjne na II i III etapie edukacyjnym. - Wsparcie metodyczne nauczyciela na II i III etapie edukacyjnym. - Strategie organizowania zajęć z wykorzystaniem różnych form edukacji uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, w tym z dodatkowymi sprzężonymi zaburzeniami na II i III etapie edukacyjnym. - Metodyczne aspekty błędów wychowawczych oraz współpracy z rodzicami uczniów z niepełnosprawnością intelektualną na II i III etapie edukacyjnym. 		

Metodyka kształcenia i wychowania uczniów z umiarkowaną i znaczną niepełnosprawnością intelektualną w szkołach przysposabiających do pracy

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W08 E.2I.W3.	Zna cele oraz treści kształcenia i wychowania uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym w szkole przysposabiającej do pracy.
2.	K_W08 E.2I.W3.	Zna metody i formy kształcenia i wychowania uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym w szkole przysposabiającej do pracy.
3.	K_W08 E.2I.W3.	Zna zasady kształcenia i wychowania uczniów z umiarkowaną i znaczną niepełnosprawnością intelektualną w szkole przysposabiającej do pracy.
4.	K_W08 E.2I.W3.	Zna dokumentację edukacyjno-terapeutyczną obowiązującą w kształceniu specjalnym w szkole przysposabiającej do pracy.
Umiejętności		
11.	K_U02 E.2I.U3.	Potrafi dostosować proces kształcenia i wychowania do indywidualnych specjalnych potrzeb ucznia w szkole przysposabiającej do pracy. Potrafi zaplanować zajęcia dydaktyczne w szkole przysposabiającej do pracy.
12.	K_U05 E.2I.U3.	Potrafi dokonać krytycznej analizy zajęć dydaktycznych realizowanych w szkole przysposabiającej do pracy.
13.	K_U05 E.2I.U3.	Potrafi analizować i stosować specjalistyczne metody rozwijania kompetencji osobistych, komunikacyjnych i społecznych w szkole przysposabiającej do pracy.
14.	K_U05	Potrafi organizować przestrzeń szkolną oraz optymalne stanowisko pracy; współpracować z rodziną, nauczycielami i specjalistami.
Kompetencje społeczne		
18.	K_K01 B.2.K4. K_K02b E.2I.K4.	Jest gotów do współpracy z nauczycielami w celu doskonalenia swojego warsztatu pracy.
19.	K_K02b B.2.K2. E.2I.K3.	Jest gotów do profesjonalnego rozwiązywania konfliktów w klasie lub grupie uczniów.
20.	K_K03e B.2.K3 E.2I.K3.	Jest gotów do samodzielnego pogłębiania wiedzy pedagogicznej.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Podstawy prawne edukacji uczniów z umiarkowaną lub znaczną niepełnosprawnością intelektualną w szkole przysposabiającej do pracy.
- Analiza treści podstawy programowej kształcenia ogólnego dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym w szkołach podstawowych oraz kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy.
- Dokumentacja ucznia z umiarkowaną lub znaczną niepełnosprawnością intelektualną w szkole przysposabiającej do pracy.
- Trudności uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym w opanowaniu programu kształcenia, ich przejawy, przyczyny, sposoby niwelowania w warunkach szkoły przysposabiającej do pracy.

- Sposoby realizacji wybranych przedmiotów wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym w szkołach podstawowych oraz kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy.
- Sposoby przygotowania uczniów szkół specjalnych do życia dorosłego – niezależność, odpowiedzialność, umiejętność podejmowania decyzji, prawa osób z niepełnosprawnością intelektualną, podjęcie pracy.

Metodyka zajęć rewalidacyjno-wychowawczych

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W08 E.2I.W4.	Zna i rozumie metodykę pracy rewalidacyjno-wychowawczej osób z niepełnosprawnością intelektualną.
2.	K_W08 E.2I.W4.	Zna i rozumie metody pracy z osobami z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim.
3.	K_W08 E.2I.W4.	Zna organizację i metodykę zajęć rewalidacyjno-wychowawczych.
4.	K_W08 E.2I.W4.	Zna zasady konstruowania indywidualnego programu zajęć rewalidacyjno-wychowawczych oraz współpracy ze środowiskiem rodzinnym lub personelem opiekuńczym placówek pobytu stałego.
Umiejętności		
5.	K_U02 E.2I.U4.	Potrafi analizować metodykę pracy rewalidacyjno-wychowawczej osób z głęboką niepełnosprawnością intelektualną.
6.	K_U04	Potrafi dostosować proces rewalidacyjno-wychowawczy do indywidualnych specjalnych potrzeb ucznia.
7.	K_U05 E.2I.U4.	Potrafi analizować i stosować metody pracy z osobami z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim.
8.	K_U05 E.2I.U4.	Potrafi dokonać analizę organizacji zajęć rewalidacyjno-wychowawczych.
9.	K_U05 E.2I.U4.	Potrafi konstruować indywidualne programy zajęć rewalidacyjno-wychowawczych; współpracować ze środowiskiem rodzinnym lub personelem opiekuńczym placówek pobytu stałego.
10.	K_U05	Potrafi opracować scenariusz zajęć rewalidacyjnych dla ucznia z niepełnosprawnością intelektualną oraz scenariusz zajęć rewalidacyjno-wychowawczych.
Kompetencje społeczne		
11.	K_K03e B.2.K3. E.2I.K3.	Jest gotów do samodzielnego pogłębiania wiedzy pedagogicznej.
12.	K_K01 B.2.K4. K_K02b E.2I.K4.	Jest gotów do współpracy z nauczycielami w celu doskonalenia swojego warsztatu pracy.
13.	K_K02b B.2.K2. E.2I.K2.	Jest gotów do profesjonalnego rozwiązywania konfliktów w klasie lub grupie uczniów.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Charakterystyka funkcjonowania osób z głęboką oraz głęboką złożoną niepełnosprawnością intelektualną.
- Istota procesu rehabilitacji osób z głęboką, głęboką złożoną niepełnosprawnością intelektualną.
- Charakterystyka faz rozwojowych poszczególnych sfer rozwoju w oparciu o teorię J. Piageta - istotnych w procesie diagnozy funkcjonalnej i planowania pracy rehabilitacyjnej.
- Znaczenie dotyku w terapii osób głęboką i głęboką złożoną niepełnosprawnością intelektualną.
- Istota czynności pielęgnacyjnych w rehabilitacji osób z głęboką i głęboko złożoną niepełnosprawnością intelektualną.
- Metody wykorzystywane w rehabilitacji osób z głęboką niepełnosprawnością.
- Edukacja osób z głęboką niepełnosprawnością intelektualną – istota i złożoność zajęć rewalidacyjno-wychowawczych.
- Charakterystyka funkcjonowania zespołów rewalidacyjno-wychowawczych.
- Metodyka postępowania wychowawczego w sytuacjach trudnych.
- Współpraca terapeutów z rodzicami osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim.
- Dorosłość osób z głęboką niepełnosprawnością intelektualną.

Rewalidacja indywidualna

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W05	Zna cele wychowania i kształcenia uczniów z niepełnosprawnością intelektualną.
2.	K_W05	Zna metody i formy wychowania i kształcenia uczniów z niepełnosprawnością.
3.	K_W05 E.2I.W2.	Zna istotę zajęć z zakresu rewalidacji indywidualnej.
Umiejętności		
4.	K_U01	Potrafi dostosować proces kształcenia i wychowania do indywidualnych specjalnych potrzeb ucznia z niepełnosprawnością intelektualną.
5.	K_U05 E.2I.U2.	Potrafi planować zajęcia rewalidacyjne.
Kompetencje społeczne		
6.	K_K02	Potrafi współpracować w grupie realizując zadania.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Teoretyczne podstawy rewalidacji. Przedmiot i zakres rewalidacji. Główne kierunki oddziaływań oraz rodzaje zajęć rewalidacyjnych. Zasady konstruowania programów rewalidacji indywidualnej.
- Interpretacja wyników rozpoznania i formułowanie celów do rewalidacji. Określenie trudności ucznia w poszczególnych sferach wynikające z oceny poziomu funkcjonowania.
- Program zajęć rewalidacyjnych – projektowanie w oparciu o diagnozę i opis indywidualnego przypadku.

Metodyka zajęć pozalekcyjnych

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W05	Zna cele wychowania uczniów z niepełnosprawnością intelektualną.
2.	K_W05	Zna metody i formy wychowania uczniów z niepełnosprawnością.
3.	K_W05 E.2I.W2.	Zna zajęcia pozalekcyjne.
Umiejętności		
4.	K_U01	Potrafi dostosować proces kształcenia i wychowania do indywidualnych specjalnych potrzeb ucznia z niepełnosprawnością intelektualną.
5.	K_U05 E.2I.U2.	Potrafi planować zajęcia pozalekcyjne.
Kompetencje społeczne		
6.	K_K02	Potrafi współpracować w grupie realizując zadania.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Przedmiot i podstawowe zadania pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej.
- Formy i metody pracy opiekuńczo-wychowawczej.
- Zajęcia pozalekcyjne – ich znaczenie w rozwoju dzieci z niepełnosprawnością intelektualną.
- Planowanie zajęć pozalekcyjnych – metody, formy, środki.
- Dostosowanie zajęć pozalekcyjnych do indywidualnych potrzeb uczniów z niepełnosprawnością intelektualną.

Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży z mózgowym porażeniem dziecięcym

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W05	Zna uwarunkowania specyficznych potrzeb i możliwości osób z mpd.
2.	K_W05	Zna zasady, metody, formy edukacji i terapii osób z mpd.
3.	K_W05 E.2I.W2.	Zna specyficzne środki możliwe do wykorzystania w edukacji i terapii osób z mpd.
Umiejętności		
4.	K_U01	Potrafi dostosować proces edukacji i terapii do indywidualnych potrzeb osób z mpd.
Kompetencje społeczne		
5.	K_K02	Potrafi współpracować w grupie realizując zadania.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Mózgowe porażenie dziecięce: terminologia, etiologia, postacie i stopnie zaburzenia, klasyfikacja wg ICD 10.
- Postać porażenia a poziom funkcjonowania osoby z mpd.
- Ocena funkcjonalna obejmująca opis różnych sfer funkcjonowania osób z mózgowym porażeniem dziecięcym.

- Jakość życia osób z mózgowym porażeniem dziecięcym i ich rodzin.
- Wybrane metody rehabilitacji ruchowej, pedagogicznej, psychologicznej, m.in. NDT Bobath, Metoda Vojty, Peto.
- Pielęgnacja i codzienna opieka nad osobą z mpd – zasady postępowania (przenoszenie, ubieranie, karmienie, trening czystości).
- Funkcjonowanie osób z mpd w dorosłym życiu – zasoby i utrudnienia.
- Zasady efektywnego wykorzystania materiałów dydaktycznych, środków rehabilitacyjnych i zaopatrzenia ortopedycznego we wspomaganiu rozwoju dziecka z mpd.

Praktyki

Praktyka asystencko-pedagogiczna w szkole podstawowej dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim w klasach 1-3 (20 godz.)		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W07 E.3I.W1.	Zna i rozumie zadania charakterystyczne dla szkoły lub placówki oświatowej oraz środowisko, w jakim one działają.
2.	K_W07 E.3I.W3.	Zna i rozumie zasady zapewniania bezpieczeństwa uczniom w szkole i poza nią.
3.	E.3I.W2. K_W09	Zna i rozumie organizację, statut i plan pracy szkoły oraz program wychowawczo-profilaktyczny oraz organizację i założenia programowe kształcenia i wychowania uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim w klasach I-III szkoły podstawowej.
4.	K_W08	Zna specyfikę pracy z uczniami z lekką niepełnosprawnością intelektualną w klasach I-III szkoły podstawowej, w tym formy, rodzaje i etapy zajęć dydaktyczno-wychowawczych oraz zajęć o charakterze rewalidacyjnym. , podstawowe cele, metody pracy, formy pracy oraz zasady realizacji funkcji kształcącej, opiekuńczo-wychowawczej i rewalidacyjnej.
5.	K_W08	Zna podstawowe cele, metody pracy, formy pracy oraz zasady realizacji funkcji kształcącej, opiekuńczo-wychowawczej i rewalidacyjnej uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w klasach I-III szkoły podstawowej.
6.	K_W09	Zna zasady pracy zespołu wspierającego rozwój ucznia, m.in. pedagoga szkolnego, psychologa, logopedy, nauczyciela-wychowawcy, innych specjalistów oraz zna formy działań wspierających ucznia z lekką niepełnosprawnością intelektualną w placówkach, w których student realizował praktyki.
Umiejętności		
7.	K_U02	Potrafi dokonać anonimowej charakterystyki ucznia z lekką niepełnosprawnością intelektualną – na podstawie własnych obserwacji, analizy udostępnionych dokumentów, dotyczących określonego ucznia oraz informacji, zdobytych od nauczycieli i specjalistów.

8.	K_U03 E.3I.U1.	Potrafi wyciągać wnioski z obserwacji pracy nauczycieli, ich interakcji z uczniami oraz sposobu, w jaki planują i przeprowadzają zajęcia dydaktyczne, wychowawcze, opiekuńcze.
9.	K_U03 E.3I.U2.	Potrafi wyciągać wnioski z obserwacji sposobu integracji działań opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych przez nauczycieli.
10.	K_U03 E.3I.U3.	Potrafi wyciągać wnioski z bezpośredniej obserwacji pozalekcyjnych działań opiekuńczo-wychowawczych nauczycieli, w tym podczas dyżurów na przerwach międzylekcyjnych i zorganizowanych wyjść grup uczniowskich.
11.	K_U03 E.3I.U5.	Potrafi analizować, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zaobserwowane lub doświadczane w czasie praktyk zawodowych.
12.	K_U06 E.3I.U4.	Potrafi zaplanować i przeprowadzić zajęcia pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych dla uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną na poziomie klas I-III szkoły podstawowej zgodnie z opracowaną koncepcją oraz dokonywać na bieżąco potrzebnych modyfikacji, dostosowując proces nauczania do potrzeb i możliwości uczniów.
Kompetencje społeczne		
13.	K_K01 E.3I.K1.	Jest gotów do skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z nauczycielami, w celu poszerzania swojej wiedzy.
14.	K_K03a	Prezentuje właściwe postawy wobec osób z niepełnosprawnością intelektualną.
15.	K_K03b	Przyjmuje odpowiedzialność za podejmowane decyzje, prowadzone działania i ich skutki.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Zapoznanie się ze specyfiką warsztatu pracy nauczyciela/pedagoga specjalnego w klasach I-III z uczniami z lekką niepełnosprawnością intelektualną.
- Prowadzenie dokumentacji dotyczącej obserwowanych zajęć, sytuacji dydaktyczno-wychowawczych.
- Poznanie zespołu klasowego oraz przeprowadzenie wywiadu z nauczycielem.
- Poznanie zakresu i form działań wspierających ucznia (poznanie form udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej; modelu pracy zespołów wspierających rozwój uczniów w placówce; zapoznanie się z prowadzoną dokumentacją dotyczącą pomocy psychologiczno-pedagogicznej; poznanie sposobów diagnozowania uczniów objętych pomocą ppp).
- Poznanie zasad organizacyjnych placówki, obserwacja uczniów podczas różnych aktywności, obserwacja oraz asystentura podczas zajęć edukacyjnych poznanie różnych form i metod pracy.
- Konstruowanie scenariuszy oraz nabycie umiejętności prowadzenia zajęć.
- Konfrontowanie nabywanej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym.
- Kształtowanie postaw i cech osobowych niezbędnych w pracy pedagoga specjalnego.
- Weryfikacja przez studenta jego zainteresowań pedagogiczno-terapeutycznych i motywacji do pracy z osobami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

**Praktyka asystencko-pedagogiczna
w przedszkolu specjalnym dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu
umiarkowanym lub znacznym (20 godz.)**

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W07 E.3I.W1.	Zna i rozumie zadania charakterystyczne dla przedszkola oraz środowisko, w jakim ono działa.
2.	K_W07 E.3I.W3.	Zna i rozumie zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w przedszkolu i poza nim.
3.	E.3I.W2. K_W09	Zna i rozumie organizację, statut i plan pracy przedszkola oraz organizację i założenia programowe kształcenia i wychowania dzieci w przedszkolach specjalnych dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym.
4.	K_W09	Zna dokumentację dziecka w przedszkolu specjalnym.
5.	K_W07	Zna rodzaje i etapy zajęć w przedszkolu specjalnym.
6.	K_W08	Zna założenia przygotowania scenariusza zajęć w przedszkolu specjalnym.
		Umiejętności
7.	K_U02	Potrafi dokonać anonimowej charakterystyki dziecka – na podstawie własnych obserwacji, analizy udostępnionych dokumentów, dotyczących określonego dziecka oraz informacji, zdobytych od nauczycieli i specjalistów.
8.	K_U03 E.3I.U1.	Potrafi wyciągać wnioski z obserwacji pracy nauczycieli, ich interakcji z dziećmi oraz sposobu, w jaki planują i przeprowadzają zajęcia dydaktyczne, wychowawcze, opiekuńcze.
9.	K_U03 E.3I.U2.	Potrafi wyciągać wnioski z obserwacji sposobu integracji działań opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych przez nauczycieli.
10.	K_U03 E.3I.U5.	Potrafi analizować, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zaobserwowane lub doświadczane w czasie praktyk zawodowych.
11.	K_U06 E.3I.U4.	Potrafi zaplanować i przeprowadzić zajęcia pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dokonywać na bieżąco potrzebnych modyfikacji, dostosowując proces nauczania do potrzeb i możliwości dzieci.
		Kompetencje społeczne
12.	K_K01 K_K03e B.1.K1. D.1.K1. C.4.K2. E.3I.K1.	Jest gotów do skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z nauczycielami, w celu poszerzania swojej wiedzy.
13.	K_K03a	Prezentuje właściwe postawy wobec osób z niepełnosprawnością intelektualną.
14.	K_K03b	Przyjmuje odpowiedzialność za podejmowane decyzje, prowadzone działania i ich skutki.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Zapoznanie się ze specyfiką warsztatu pracy nauczyciela/pedagoga specjalnego w przedszkolu specjalnym.
- Poznanie zasad organizacyjnych placówki, obserwacja dzieci podczas różnych aktywności, obserwacja oraz asystentura podczas zajęć edukacyjnych i terapeutycznych, poznanie różnych form i metod pracy.
- Nabycie umiejętności konstruowania scenariuszy i prowadzenia zajęć.
- Dokonanie ogólnej analizy koncepcji pracy zespołu wspierającego rozwój dziecka, m.in. nauczyciel-wychowawca, psycholog, logopeda, inni specjaliści.
- Konfrontowanie nabywanej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym.
- Kształtowanie postaw i cech osobowych niezbędnych w pracy pedagoga specjalnego w przedszkolu specjalnym.
- Weryfikacja przez studenta jego zainteresowań pedagogiczno-terapeutycznych i motywacji do pracy z dziećmi w przedszkolu specjalnym.

Praktyka asystencko-pedagogiczna w szkole podstawowej dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym (40 godz.)

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W09	Zna dokumentację placówki oraz organizację i założenia programowe kształcenia i wychowania uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym.
2.	K_W08	Zna specyfikę pracy z uczniami z umiarkowaną lub znaczną niepełnosprawnością intelektualną.
3.	K_W08	Zna formy, rodzaje i etapy zajęć dydaktyczno-wychowawczych oraz zajęć o charakterze rewalidacyjnym, podstawowe cele, metody pracy, formy pracy oraz zasady realizacji funkcji kształcącej, opiekuńczo-wychowawczej i rewalidacyjnej.
Umiejętności		
4.	K_U03	Potrafi dokonać analizy obserwowanych zajęć dydaktyczno-wychowawczych oraz zajęć o charakterze rewalidacyjnym.
5.	K_U02	Potrafi dokonać anonimowej charakterystyki ucznia z umiarkowaną lub znaczną niepełnosprawnością intelektualną – na podstawie własnych obserwacji, analizy udostępnionych dokumentów, dotyczących określonego ucznia oraz informacji, zdobytych od nauczycieli i specjalistów.
6.	K_U05	Potrafi zaprojektować plan przebiegu zajęć dydaktyczno-wychowawczych (scenariusz) dla uczniów z umiarkowaną lub znaczną niepełnosprawnością intelektualną na poziomie szkoły podstawowej specjalnej.

7.	K_U06	Potrafi samodzielnie przeprowadzić zajęcia dla uczniów z umiarkowaną lub znaczną niepełnosprawnością intelektualną zgodnie z opracowaną koncepcją oraz dokonywać na bieżąco potrzebnych modyfikacji, dostosowując proces nauczania do potrzeb i możliwości uczniów.
Kompetencje społeczne		
8.	K_K03a	Prezentuje właściwe postawy wobec osób z niepełnosprawnością intelektualną.
9.	K_K03b	Przyjmuje odpowiedzialność za podejmowane decyzje, prowadzone działania i ich skutki.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Zapoznanie się ze specyfiką warsztatu pracy nauczyciela/pedagoga specjalnego w szkole podstawowej specjalnej dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym.
- Poznanie zasad organizacyjnych placówki, obserwacja uczniów podczas różnych aktywności, obserwacja oraz asystentura podczas zajęć edukacyjnych i terapeutycznych, poznanie różnych form i metod pracy.
- Konstruowanie scenariuszy oraz nabycie umiejętności prowadzenia zajęć.
- Konfrontowanie nabywanej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym.
- Dokonanie ogólnej analizy koncepcji pracy zespołu wspierającego rozwój ucznia, m.in. pedagoga szkolnego, psychologa, logopedy, nauczyciela-wychowawcy, innych specjalistów.
- Prowadzenie dokumentacji dotyczącej obserwowanych zajęć, sytuacji dydaktyczno-wychowawczych.
- Kształtowanie postaw i cech osobowych niezbędnych w pracy pedagoga specjalnego.
- Weryfikacja przez studenta jego zainteresowań pedagogiczno-terapeutycznych i motywacji do pracy z osobami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Praktyka asystencko-pedagogiczna w szkole przysposabiającej do pracy dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym (20 godz.)		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W07 E.3I.W1.	Zna i rozumie zadania charakterystyczne dla szkoły lub placówki oświatowej oraz środowisko, w jakim one działają.
2.	K_W07 E.3I.W3.	Zna i rozumie zasady zapewniania bezpieczeństwa uczniom w szkole i poza nią.
3.	E.3I.W2. K_W09	Zna i rozumie organizację, statut i plan pracy szkoły, program wychowawczo-profilaktyczny oraz organizację i założenia programowe kształcenia i wychowania uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym w szkole przysposabiającej do pracy.
4.	K_W09	Zna dokumentację placówki oraz organizację i założenia programowe kształcenia i wychowania uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym.

5.	K_W08	Zna specyfikę pracy z uczniami z umiarkowaną lub znaczną niepełnosprawnością intelektualną w szkole przysposabiającej do pracy.
6.	K_W08	Zna podstawowe cele, metody pracy, formy pracy oraz zasady realizacji funkcji kształcącej, opiekuńczo-wychowawczej i rewalidacyjnej.
Umiejętności		
7.	K_U02	Potrafi dokonać anonimowej charakterystyki ucznia z umiarkowaną lub znaczną niepełnosprawnością intelektualną – na podstawie własnych obserwacji, analizy udostępnionych dokumentów, dotyczących określonego ucznia oraz informacji, zdobytych od nauczycieli i specjalistów.
8.	K_U03 E.3I.U1.	Potrafi wyciągać wnioski z obserwacji pracy nauczycieli, ich interakcji z uczniami oraz sposobu, w jaki planują i przeprowadzają zajęcia dydaktyczne, wychowawcze, opiekuńcze.
9.	K_U03 E.3I.U2.	Potrafi wyciągać wnioski z obserwacji sposobu integracji działań opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych przez nauczycieli.
10.	K_U03 E.3I.U3.	Potrafi wyciągać wnioski z bezpośredniej obserwacji pozalekcyjnych działań opiekuńczo-wychowawczych nauczycieli, w tym podczas dyżurów na przerwach międzylekcyjnych i zorganizowanych wyjść grup uczniowskich.
11.	K_U03 E.3I.U5.	Potrafi analizować, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zaobserwowane lub doświadczane w czasie praktyk zawodowych.
12.	K_U05 E.3I.U4.	Potrafi zaplanować i przeprowadzić zajęcia pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym w szkole przysposabiającej do pracy zgodnie z opracowaną koncepcją oraz dokonywać na bieżąco potrzebnych modyfikacji, dostosowując proces nauczania do potrzeb i możliwości uczniów.
Kompetencje społeczne		
13.	K_K01 K_K03e B.1.K1. D.1.K1. C.4.K2. E.3I.K1.	Jest gotów do skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z nauczycielami, w celu poszerzenia swojej wiedzy.
14.	K_K03a	Prezentuje właściwe postawy wobec osób z niepełnosprawnością intelektualną.
15.	K_K03b	Przyjmuje odpowiedzialność za podejmowane decyzje, prowadzone działania i ich skutki.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Zapoznanie się ze specyfiką warsztatu pracy nauczyciela/pedagoga specjalnego w szkole przysposabiającej do pracy.
- Poznanie zasad organizacyjnych placówki, obserwacja uczniów podczas różnych aktywności, obserwacja oraz asystentura podczas zajęć edukacyjnych i terapeutycznych, poznanie różnych form i metod pracy.
- Dokonanie ogólnej analizy koncepcji pracy zespołu wspierającego rozwój ucznia, m.in. pedagoga szkolnego, psychologa, nauczyciela-wychowawcy, innych specjalistów.
- Konstruowanie scenariuszy oraz nabycie umiejętności prowadzenia zajęć.

- Poznanie zakresu i form działań wspierających ucznia, organizowanych w szkole przysposabiającej do pracy.
- Konfrontowanie nabywanej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym.
- Kształtowanie postaw i cech osobowych niezbędnych w pracy pedagoga specjalnego.
- Weryfikacja przez studenta jego zainteresowań pedagogiczno-terapeutycznych i motywacji do pracy z osobami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Praktyka asystencko-pedagogiczna w zespołach rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci z głęboką niepełnosprawnością intelektualną (20 godz.)		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W07 E.3I.W1.	Zna i rozumie zadania charakterystyczne dla placówki oświatowej oraz środowisko, w jakim ona działa.
2.	K_W07 E.3I.W3.	Zna i rozumie zasady zapewniania bezpieczeństwa uczniom w szkole i poza nią.
3.	K_W09 E.3I.W2.	Zna i rozumie organizację, statut i plan pracy szkoły oraz program wychowawczo-profilaktyczny oraz organizację i założenia programowe kształcenia i wychowania osób z głęboką niepełnosprawnością intelektualną.
4.	KW_09	Zna dokumentację uczestnika zajęć rewalidacyjno-wychowawczych.
5.	K_W08	Zna założenia przygotowania scenariusza zajęć rewalidacyjno-wychowawczych.
Umiejętności		
6.	K_U03 E.3I.U1.	Potrafi wyciągać wnioski z obserwacji pracy nauczycieli, ich interakcji z osobami z głęboką niepełnosprawnością intelektualną oraz sposobu, w jaki planują i przeprowadzają zajęcia dydaktyczne, wychowawcze, opiekuńcze.
7.	K_U03 E.3I.U2.	Potrafi wyciągać wnioski z obserwacji sposobu integracji działań opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych przez nauczycieli.
8.	K_U03 E.3I.U5.	Potrafi analizować, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zaobserwowane lub doświadczane w czasie praktyk zawodowych.
9.	K_U06 E.3I.U4.	Potrafi zaplanować i przeprowadzić zajęcia pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych dla uczestników zespołu rewalidacyjno-wychowawczego.
10.	K_U10	Potrafi pełnić rolę wspierającą podczas zajęć prowadzonych przez nauczyciela.
Kompetencje społeczne		
11.	K_K03a	Prezentuje właściwe postawy wobec osób z niepełnosprawnością intelektualną.
12.	K_K03b	Przyjmuje odpowiedzialność za podejmowane decyzje, prowadzone działania i ich skutki.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Zapoznanie się ze specyfiką warsztatu pracy nauczyciela/pedagoga specjalnego w zespołach rewalidacyjno-wychowawczych.
- Poznanie metod i narzędzi dokonywania wieloprofilowej oceny funkcjonalnej uczestnika oraz wytycznych do konstruowania indywidualnych programów zajęć rewalidacyjno-wychowawczych.
- Poznanie zasad organizacyjnych placówki, obserwacja uczestników zajęć rewalidacyjno-wychowawczych podczas różnych aktywności, obserwacja oraz asystentura podczas zajęć edukacyjnych i terapeutycznych, poznanie różnych form i metod pracy.
- Konstruowanie scenariuszy zajęć rewalidacyjno-wychowawczych oraz nabycie umiejętności prowadzenia zajęć.
- Konfrontowanie nabywanej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym.
- Kształtowanie postaw i cech osobowych niezbędnych w pracy pedagoga specjalnego.
- Weryfikacja przez studenta jego zainteresowań pedagogiczno-terapeutycznych i motywacji do pracy z osobami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

3.9.2. Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością słuchową (surdopedagogika)

Moduł: Przygotowanie merytoryczne w ramach specjalności

Podstawy audiologii pedagogicznej i nowoczesne sposoby protezowania		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01 E.1S.W1.	Rozumie związki surdopedagogiki z naukami medycznymi (laryngologią, otolaryngologią i foniatrią) i technicznymi w zakresie opracowania teorii i praktyki.
2.	K_W03 E.1S.W1.	Ma pogłębioną, uporządkowaną wiedzę na temat budowy i fizjologii narządu słuchu; przyczyn rodzajów i stopni uszkodzenia słuchu.
3.	K_W04 E.1S.W6.	Zna wskaźniki subiektywnych i obiektywnych metod badań słuchu; ma wiedzę na temat różnic między testami diagnostycznymi a przesiewowymi badań słuchu.
4.	K_W03 K_W04 K_W06 K_W08 E.1S.W6.	Ma wiedzę na temat nowoczesnych sposobów protezowania osób z wadą słuchu, na temat budowy i zastosowanie aparatów słuchowych, a także zna zasady prawidłowego aparatowania; ma wiedzę na temat budowy i zastosowanie implantów ślimakowych oraz implantów pniowych, a także zna zasady kwalifikowania pacjentów do wszczepu implantu ślimakowego i implantu pniowego, ma wiedzę na temat środków technicznych wspomagających słyszenie – zna ich budowę, rodzaje i przeznaczenie.
5.	K_W11	W pogłębionym stopniu zna ekonomiczne, prawne i etyczne podstawy oddziaływań w zakresie finansowania technicznych środków wspomagających słyszenie.
Umiejętności		
6.	K_U02 E.1S.U3. E.1S.U1.	Potrafi analizować i charakteryzować uszkodzenie narządu słuchu uwzględniając przyczynę czasu wystąpienia uszkodzenia, typ, stopień

7.	K_U03 E.1S.U5.	Potrafi dokonać pogłębionej diagnozy audiologicznej uszkodzenia narządu słuchu - sporządzić wykres krzywych słyszenia (audiogram); określać i analizować procedury badań diagnostycznych i eksperymentalnych oraz analizować przydatność metod diagnostycznych w ocenie specyfiki zaburzeń w rozwoju.
8.	K_U04 K_W07	Umie zinterpretować dane z audiogramu i na tej podstawie scharakteryzować uszkodzenie narządu słuchu.
9.	K_U04 K_U05	Potrafi wykonać proste behawioralne badanie przesiewowe w celu ustalenia ewentualnej wady słuchu.
10.	K_U06	Potrafi prawidłowo dobrać odpowiednią protezę słuchową do potrzeb osoby z wadą słuchu.
11.	K_U08	Komunikować się ze specjalistami i osobami uczestniczącymi w procesie diagnozy i rehabilitacji dziecka z wadą słuchu.
Kompetencje społeczne		
12.	K_K01 E.1S.K1.	Dokonuje krytycznej oceny wiedzy i umiejętności własnych oraz innych specjalistów, kreatywnego w zakresie diagnozowania, dopasowania odpowiedniego środka technicznego oraz planowania terapii słuchowej dziecka z wadą słuchu.
13.	K_K03b K_K03c K_K03d	Potrafi współpracować ze specjalistami z zespołu diagnostyczno-rehabilitacyjnego w zakresie konstruowania programu diagnozy i terapii dziecka z wadą słuchu.
14.	K_K03b K_K03d K_K03e E.1S.K1.	Rozumie potrzebę podnoszenia swoich kwalifikacji w zakresie metod diagnozy i terapii dziecka z wadą słuchu.
15.	K_K02c E.1S.K2.	Wykazuje wrażliwość na potrzeby dziecka z wadą słuchu i jego rodziny jest chętny do niesienia pomocy w zakresie wczesnej opieki audiologicznej i pedagogicznej.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Audiologia i jej subdyscypliny.
- Anatomia, fizjologia i higiena narządu słuchu.
- Charakterystyka uszkodzeń narządu słuchu ze względu na miejsce, czas i stopień uszkodzenia narządu słuchu.
- Przyczyny uszkodzenia narządu słuchu.
- Grupa wysokiego ryzyka dla wady słuchu.
- Diagnoza wady słuchu - badania przesiewowe, badania orientacyjne i behawioralne.
- Obiektywne badania słuchu.
- Subiektywne badania słuchu.
- Badanie szeptem i mową.
- Badanie audiometryczne – konstruowanie i analiza wykresu krzywych słyszenia.
  - Nowoczesne możliwości protezowania osób z wadą słuchu.
  - Budowa, rodzaje i zasady dopasowywania aparatów słuchowych, systemów implantów ślimakowych i implantów pniowych.
  - Indywidualna i stacjonarna aparatura wspomagające słyszenie osób z wadą słuchu.

Nauka o języku

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W14 E.1S.W3.	Ma opanowane podstawowe wiadomości z zakresu elementów lingwistyki edukacyjnej i psycholingwistyki rozwojowej oraz cech języka, funkcji języka i wypowiedzi, nauki o języku: metodologie, pojęcia;
2.	K_W14	Zna strukturę systemu językowego: podsystem fonologiczny, morfologiczny, składniowy.
3.	K_W14 E.1S.W3.	Zna strukturę aktu komunikacji oraz typy aktów mowy.
4.	K_W14	Ma elementarną, uporządkowaną wiedzę na temat zróżnicowania współczesnej polszczyzny.
Umiejętności		
5.	K_U01 E.1S.U11.	Umie przeprowadzić analizę morfologiczną oraz analiza słowotwórczą form językowych; opisuje elementy lingwistyki edukacyjnej i psycholingwistyki rozwojowej.
6.	K_U01	Umie przeprowadzić analizę składniową: zdanie pojedyncze i złożone. Części zdania. Schematy zdaniowe i ich typy.
7.	K_U01	Umie przeprowadzić analizę struktury semantycznej słownictwa.
8.	K_U01 E.1S.U11.	Doskonali umiejętność posługiwania się językiem polski.
Kompetencje społeczne		
9.	K_K2a	Szanuje kulturę języka polskiego.
10.	K_K03b E.1S.K1.	Prezentuje właściwą postawę wobec języka ojczystego. Przyjmuje odpowiedzialności za podejmowane decyzje, prowadzone działania i ich skutki.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Definicja języka. Język naturalny. Język a mówienie. Język jako system znaków konwencjonalnych. Cechy języka.
- Funkcje języka i wypowiedzi. Typy funkcji wypowiedzi.
- Struktura aktu komunikacji. Pragmatyka. Typy aktów mowy.
- Struktura systemu językowego: podsystem fonologiczny, morfologiczny, składniowy.
- Słowotwórstwo. Typy procesu słowotwórczego derywacja i jej rodzaje. Kategorie słowotwórcze rzeczowników, czasowników, przymiotników i przysłówków.
- Składnia. Zdanie. Rodzaje zdań: zdanie pojedyncze i złożone. Części zdania. Schematy zdaniowe i ich typy.
- Definicja morfemu. Typy morfemów i ich klasyfikacje. Rola fleksji i słowotwórstwa w systemie językowym.
- Podział leksemów na klasy funkcjonalne (tzw. części mowy).
- Analiza morfologiczna a analiza słowotwórcza.
- Analiza składniowa.
- Struktura semantyczna słownictwa. Relacje semantyczne między leksemami.

Fonetyka i ortofonia

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W14 E.1S.W3.	Ma elementarną, uporządkowaną wiedzę w zakresie fonetyki języka polskiego: umie przeprowadzić różne klasyfikacje głosek języka polskiego.
2.	K_W14 E.1S.W3.	Potrafi wyjaśnić kiedy określone formy są zaburzeniem a kiedy normą rozwojową; zna profilaktykę zaburzeń rozwoju językowego.
3.	K_W14	Zna sposoby i zasady zapisu artykulacji wadliwej przy użyciu międzynarodowego alfabetu fonetycznego.
4.	K_W12	Zna formy wadliwej wymowy (substytucja, elizja, deformacja).
Umiejętności		
5.	K_U13	Potrafi zróżnicować głoski języka polskiego i dobierać pary opozycyjne.
6.	K_U13	Potrafi dokonać transkrypcji fonetycznej tekstów.
7.	K_U13 E.1S.U10	Potrafi rozpoznać cechy głoski realizowanej wadliwie i ją zapisać; Opisuje zasady i metody programowania języka.
8.	K_U13	Potrafi wykorzystać emisję głosu do interpretacji tekstów dla dzieci, umie recytować wierszyki.
Kompetencje społeczne		
9.	K_K2a E.1S.K1	Szanuje kulturę języka polskiego.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Podstawowe wiadomości z zakresu fonetyki i fonologii, działy fonetyki i fonologii i ich przedmiot, definicje głoski i fonemu.
- Klasyfikacje głosek polskich z uwzględnieniem różnych kryteriów.
- Charakterystyka samogłosek polskich i spółgłosek.
- Zasady zapisu fonetycznego.
- Koartykulacja i upodobnienia fonetyczne. Dwufunkcyjność litery „i”.
- Różnice w pisowni i wymowie. Fonetyka międzywyrazowa.
- Zasady wymowy polskiej. Geminaty. Wygłos.
- Cechy prozodyczne języka i ich związek z wymową.
- Ćwiczenia praktyczne w zapisie fonetycznym.
- Ćwiczenia ortofoniczne.

Podstawy logopedii

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03 E.1S.W1	Zna budowę i funkcjonowanie aparatu artykulacyjnego; zna elementy laryngologii.
2.	K_W03	Umie opisać procesy artykulacyjne głosek, potrafi interpretować fonologicznie zapis fonetyczny wyrazów, umie zapisać fonetycznie wypowiedź prawidłową i zakłócającą.

3.	K_W03 K_W14	Zna rolę poszczególnych narządów artykulacyjnych w wytwarzaniu poszczególnych głosek. Podstawowe zasady wymowy polskiej. Zna podstawowe cechy prozodyczne języka.
4.	K_W04 E.1S.W5. E.1S.W6.	Wie, na czym polega diagnoza logopedyczna i zna zasady jej przeprowadzania. Zna najczęściej występujące zaburzenia mowy. Zna podstawowe cele, zasady i metody terapii logopedycznej. Zna podstawowe rodzaje ćwiczeń logopedycznych. Zna i rozumie wartość diagnozy na użytek działań rehabilitacyjnych i edukacyjnych.
Umiejętności		
5.	K_U03 E.1S.U3.	Umie scharakteryzować najczęściej występujące zaburzenia mowy.
6.	K_U05	Umie zaplanować i przeprowadzić podstawowe ćwiczenia logopedyczne.
7.	K_U03	Potrafi odróżnić wymowę prawidłową od niepoprawnej.
Kompetencje społeczne		
8.	K_K02 E.1S.K1.	Potrafi wykorzystać osiągnięte kompetencje językowe w kontaktach społecznych.
9.	K_K02	Prezentuje właściwą postawę wobec swojego języka ojczystego.
10.	K_K03	Prezentuje właściwą postawę wobec osoby z zaburzoną mową.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Budowa anatomiczna aparatu artykulacyjnego i zasady funkcjonowania.
- Potrafi zróżnicować wypowiedź prawidłową i nieprawidłową.
- Podstawowe cechy prozodyczne języka.
- Cele i zasady, schemat prowadzenia diagnozy logopedycznej.
- Narzędzia diagnostyczne w logopedii. Badania mowy przesiewowe i całościowe.
- Metodyka terapii logopedycznej. Schemat jednostki terapeutycznej.
- Metody terapii zaburzonej głósiki.
- Warsztat pracy logopedy.

System językowo-migowy – (SJM)

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W14 E.2S.W3.	Ma podstawową, wiedzę na temat języka i jego funkcji.
2.	K_W14 E.1S.W9. E.2S.W5.	Ma podstawową wiedzę na temat systemu językowo-migowego (SJM).
3.	K_W14 E.1S.W10. E.2S.W5.	Zna terminologię z zakresu przedmiotu: daktylografia, ideografia, klasyczny język migowy, język migany, język narodowy.
4.	K_W14 E.1S.W10. E.2S.W5.	Zna różnicę między SJM a PJM.

		Umiejętności
5.	K_U08 E.1S.U11. E.2S.U3. E.2S.U6	Potrafi komunikować się w SJM na poziomie podstawowym.
6.	K_U08 E.1S.U11. E.2S.U3. E.2S.U6	Umie posługiwać się alfabetem palcowym oraz liczebnikami.
7.	K_U08 E.1S.U11. E.2S.U3. E.2S.U6	Umie posługiwać się słownictwem języka migowego w zakresie podstawowym w następujących zakresach tematycznych: przedstawianie się, rodzina, dom, szkoła, kalendarz, określanie miejsca, państwa, miasta, pogoda, podróż, zdrowie, urzędy administracji publicznej, święta, cechy charakteru, wygląd, artykuły żywnościowe, zakupy.
8.	K_U07 E.1S.U11. E.2S.U3.	Potrafi przygotować konspekt zajęć dla dzieci z wadą słuchu z wykorzystaniem SJM oraz poprowadzić zajęcia na jego postawie.
		Kompetencje społeczne
9.	K_K01 E.1S.K1. E.2S.K3.	Ma świadomość potrzeby podnoszenia swoich kwalifikacji w zakresie skutecznego porozumiewania się z osobami z wadą słuchu.
10.	K_K02a	Prezentuje właściwą postawę wobec języka migowego oraz użytkowników języka migowego.

TREŚCI PROGRAMOWE

- System językowo-migowy a Polski Język Migowy.
- Rozwijanie słownictwa tematycznego (znaki: szkoła, rodzina, w mieście, u lekarza).
- Utrwalanie zasad poprawności wykonywanych znaków.
- Rozwijanie słownictwa związanego z życiem codziennym, szkołą, rodziną.
- Tłumaczenie prostych zdań z języka polskiego na SJM.
- Rozwijanie słownictwa tematycznego, (m.in. wakacje, święta, części ciała, części garderoby).

Psychologiczne podstawy rozwoju dziecka z wadą słuchu

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01 K_W02 E.1S.W2.	Zna miejsce surdopsychologii w systemie nauk oraz usystematyzowaną terminologię stosowaną w ich zakresie; wymienia etapy oraz wskazuje na specyfikę rozwoju psychospołecznego dzieci z wadą słuchu (niesłyszących i słabosłyszących oraz ze sprzężoną niepełnosprawnością słuchową) elementy surdopsychologii; miejsce surdopsychologii w psychologii klinicznej; problematykę badań naukowych w zakresie surdopsychologii i ich zastosowania w diagnozie, rehabilitacji i profilaktyce; psychologiczne aspekty rozwoju i społecznego funkcjonowania osób niesłyszących, słabosłyszących oraz ze sprzężoną niepełnosprawnością słuchową w

		późniejszym okresie życia; diagnostykę surdopsychologiczną; rolę surdopsychologii we wspomaganiu rehabilitacji, edukacji, socjalizacji i aktywizacji życiowej tych osób.
2.	K_W03 E.1S.W2.	Proces prawidłowego i zaburzonego rozwoju osoby z wadą słuchu (w aspekcie biologicznym, psychologicznym i społecznym).
3.	K_W03 E.1S.W2.	Zasadnicze czynniki określające rolę rodziny oraz środowiska społecznego w rozwoju i funkcjonowaniu dziecka z wadą słuchu.
4.	K_W04 E.1S.W2.	Ma podstawową wiedzę na temat podstawowych metod diagnozy psychologicznej dziecka z wadą słuchu.
		Umiejętności
5.	K_U03 E.1S.U2. E.1S.U5. E.1S.U3.	Posługuje się terminologią z obszaru surdopsychologii; Potrafi wykorzystać posiadaną wiedzę dla określenia i zdiagnozowania wpływu wady słuchu na specyfikę rozwoju dziecka.
6.	K_U03 E.1S.U2.	Wykorzystuje wyniki badań psychologicznych w procesie rehabilitacji i socjalizacji dzieci z wadą słuchu.
7.	K_U04 K_U08 E.1S.U2. E.1S.U3. E.1S.U9.	Przygotowuje psychologiczne podstawy programu wspierającego rozwój dziecka z wadą słuchu z uwzględnieniem sytuacji rodzinnej i środowiskowej. Komunikować się ze specjalistami i osobami spoza środowiska pedagogicznego z uwzględnieniem obowiązujących norm językowych, przy pomocy różnych technik i kanałów komunikacyjnych.
		Kompetencje społeczne
8.	K_K03b K_K03c K_K03d E.2S.K4.	Przyjmuje odpowiedzialność za podejmowane decyzje, prowadzone działania i ich skutki, a także ujawnia gotowość współpracy z innymi specjalistami we wspomaganiu rozwoju i rehabilitacji dziecka z wadą słuchu.
9.	K_K03a E.1S.K2.	Wykazuje się wrażliwością na indywidualne potrzeby dziecka z wadą słuchu oraz jego rodziny.
10.	K_K03a	Prezentuje właściwe postawy wobec osób z wadą słuchu oraz alternatywnych sposobów komunikowania się z nimi.
11.	K_K03a E.1S.K2.	Ujawnia dbałość i aktywną postawę w zaangażowanie środowiska rodzinnego w proces wspomagania rozwoju i rehabilitacji dziecka.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Surdopsychologia jako subdyscyplina psychologii klinicznej. - Specyfika rozwoju poznawczego, emocjonalnego oraz społecznego dzieci słabosłyszących i niesłyszących oraz ze sprzężoną niepełnosprawnością słuchową. - Metody badań psychologicznych dzieci z uszkodzonym narządem słuchu (diagnostyka surdopsychologiczna). - Procesy poznawcze a deprywacyjny wpływ głuchoty. - Kształtowanie się osobowości dziecka z uszkodzonym słuchem. - Rozwój społeczny dzieci z uszkodzonym słuchem. - Rozwój emocjonalny dzieci z uszkodzonym słuchem. - Funkcjonowanie dziecka z uszkodzonym słuchem w rodzinie (słyszących i niesłyszących rodziców). - Prezentacja wybranych metod psychologicznych; omówienie i analiza wyników badań, praktyczne zastosowania. - Surdopsychologia we wspomaganiu, rehabilitacji, edukacji, socjalizacji osób z wadą słuchu. 		

Polski język migowy - 1

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01 E.2S.W3. E.2S.W5.	Ma podstawową wiedzę o strukturze PJM.
2.	K_W01 E.1S.W10. E.2S.W5.	Zna różnicę między PJM a SJM.
3.	K_W02 E.1S.W10.	Ma elementarną wiedzę na temat językowych, społecznych i kulturowych aspektów komunikacji głuchych.
4.	K_W02 E.2S.W3.	Ma elementarną wiedzę na temat Kultury Głuchych.
5.	K_W08 E.1S.W10. E.2S.W3. E.2S.W5.	Posiada wiedzę na temat metod nauczania dzieci z wadą słuchu wykorzystujących język migowy, w tym metod dwujęzycznych.
		Umiejętności
6.	K_U09 E.2S.U3. E.2S.U6	Umie posługiwać się alfabetem palcowym oraz liczebnikami, w tym liczebnikami inkorporowanymi.
7.	K_U09 E.1S.U10. E.2S.U3.	Umie rozpocząć rozmowę z głuchym użytkownikiem języka migowego, przedstawić się oraz wyrazić prośbę, podziękowanie oraz przeprosiny.
8.	K_U09 E.1S.U10. E.2S.U3. E.2S.U6	Umie posługiwać się słownictwem języka migowego w zakresie podstawowym w następujących zakresach tematycznych: przedstawianie się, rodzina, dom, szkoła, kalendarz, określanie miejsca, państwa, miasta, pogoda, podróż, zdrowie, urzędy administracji publicznej, święta, cechy charakteru, wygląd, artykuły żywnościowe, zakupy, kultura Głuchych.
9.	K_U09 E.1S.U10. E.2S.U3. E.2S.U6	Umie tworzyć proste zdania twierdzące, przeczące i pytające z użyciem odpowiedniej ekspresji twarzy i ciała.
10.	K_U06 E.1S.U10. E.2S.U3.	Potrafi przygotować konspekt zajęć dla dzieci z wadą słuchu z wykorzystaniem języka migowego oraz poprowadzić zajęcia.
11.	K_U03 E.1S.U9. E.2S.U3.	Umie przetłumaczyć proste teksty migowe na język polski oraz proste teksty polskie na język migowy.
		Kompetencje społeczne
12.	K_K03a E.2S.K1.	Prezentuje właściwą postawę wobec języka migowego oraz użytkowników języka migowego.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Rozwijanie umiejętności użycia regulatorów niezbędnych do komunikacji wizualnej (np. nawiązywanie i podtrzymywanie kontaktu wzrokowego, zwracanie na siebie uwagi, naprzemiennosc ról).

- Zasady prowadzenia dialogu (np. zadawanie pytań, udzielanie odpowiedzi, potwierdzenie/zaprzeczenie informacji itp.).
- Rozszerzanie słownictwa związanego ze szkołą, życiem codziennym, komunikacją miejską, poruszaniem się w różnych miejscach, osobowością człowieka, jego wyglądem, charakterem.
- Rozwijanie słownictwa tematycznego (m.in. na wakacjach, święta, przyroda, w mieście, na wsi itp.).
- Tłumaczenie tekstów migowych na język polski oraz tekstów polskich na język migowy.
- Językowe, kulturowe i społeczne aspekty komunikacji głuchych.
- Rozwijanie umiejętności tłumaczenia znaków kulturowych.

Surdologopedia

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W04 E.1S.W6.	Ma podstawową wiedzę na temat diagnozy surdologopedycznej oraz stosowanych narzędzi diagnostycznych.
2.	K_W03	Zna rozwój mowy dziecka z wadą słuchu.
3.	K_W03 E.1S.W7. E.2S.W2.	Ma podstawową, uporządkowaną wiedzę o metodach terapii w surdologopedii oraz sposobach oceny postępów w rewalidacji dziecka z wadą słuchu.
4.	K_W03	Zna czynniki warunkujące rozwój mowy dziecka z wadą słuchu.
Umiejętności		
5.	K_U03 E.1S.U5. E.2S.U2.	Zna metody diagnozy posiada elementarne umiejętności badawcze w zakresie diagnozy surdologopedycznej.
6.	K_U05 E.1S.U5. E.2S.U2.	Potrafi właściwie dobrać, zmodyfikować oraz opracować i wykonać pomoce do zajęć surdologopedycznych z dzieckiem z wadą słuchu.
7.	K_U04 E.2S.U1.	Posiada umiejętność przygotowania oraz przeprowadzenia analizy prezentacji metod wykorzystywanych we wspomaganiu rozwoju rehabilitacji oraz reedukacji dziecka z wadą słuchu z przykładowymi ćwiczeniami do zajęć.
8.	K_U05	Potrafi przygotować w oparciu o diagnozę wstępną plan oraz opracować scenariusz zajęć surdologopedycznych dla dziecka z wadą słuchu i przeprowadzić takie zajęcia.
Kompetencje społeczne		
9.	K_K01 E.1S.K1	Prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu surdopedagoga prowadzącego indywidualną terapię dziecka z wadą słuchu.
10.	K_K02d E.1S.K1	Potrafi przyjąć odpowiedzialność za przygotowane i prowadzone zajęcia z dzieckiem z wadą słuchu.
11.	K_K02b E.1S.K2	Potrafi kształtować właściwe relacje pomiędzy surdopedagogiem – rodzicem- dzieckiem z wadą słuchu.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Rozwój mowy dziecka z wadą słuchu.
- Metody i narzędzia diagnostyczne w surdologopedii.
- Czynniki warunkujące rozwój mowy dziecka z wadą słuchu.
- Etapy wychowania słuchowego.

- Wychowanie słuchowe a trening słuchowy.
- Rodzaje ćwiczeń wstępnych przygotowujących do mówienia.
- Przygotowanie i prezentacja pomocy dydaktycznych do ćwiczeń wstępnych.
- Metody terapii logopedycznej dzieci z wadą słuchu.
- Terapia mowy bezdźwięcznej.
- Przeprowadzenie zajęć surdologopedycznych przez studentów z dziećmi z wadą słuchu.

Diagnoza funkcjonalna dziecka z wadą słuchu

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03 E.1S.W6.	Zna wybrane metody i narzędzia diagnostyczne wykorzystywane w diagnozie funkcjonalnej dzieci z wadą słuchu.
2.	K_W03 E.1S.W6.	Zna zasady konstruowania arkuszy obserwacyjnych.
3.	K_W03 E.1S.W6.	Zna sposoby oceny postępów rewalidacji dziecka z wadą słuchu.
4.	K_W03	Ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę dotyczącą metod wspomagania rozwoju dziecka z wadą słuchu.
Umiejętności		
5.	K_U04 E.1S.U6.	Potrafi planować procedurę diagnozowania funkcjonalnego w oparciu o poznane narzędzia.
6.	K_U04 E.1S.U6.	Potrafi opracować kwestionariusz wywiadu i arkusze obserwacji.
7.	K_U03 E.1S.U5.	Potrafi interpretować dane diagnostyczne i ocenić postępy w rewalidacji dziecka z wadą słuchu.
8.	K_U04 E.1S.U6. E.1S.U7.	Potrafi skonstruować w oparciu o wyniki diagnozy Indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny dla dziecka z wadą słuchu.
Kompetencje społeczne		
9.	K_K03c C.3.K2. C.4.K1.	Ma świadomość konieczności zachowania zasad etyki w procesie diagnozy.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Teoretyczne podstawy diagnozy funkcjonalnej.
- Metody i narzędzia wykorzystywane w procesie diagnozy funkcjonalnej dziecka z wadą słuchu.
- Rola zespołu specjalistów i innych osób wspierających w procesie rozpoznawania poziomu funkcjonowania dziecka z wadą słuchu.
- Projektowanie zadań diagnostycznych do oceny poziomu funkcjonowania ucznia w wybranej sferze.
- Sposoby oceny postępów w rehabilitacji dziecka z wadą słuchu.
- Zasady interpretacji wyników rozpoznania i formułowanie wniosków do edukacji i rehabilitacji/terapii.
- Konstruowanie indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego dla dziecka z wadą słuchu.

Projekt badawczy specjalnościowy

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W10	Ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę na temat procedury postępowania badawczego.
2.	K_W10	Zna podstawowe metody opracowywania i prezentacji wyników badań.
		Umiejętności
3.	K_U07	Potrafi komunikować się przy pomocy różnych kanałów komunikacyjnych z członkami zespołu badawczego w celu opracowania i realizacji projektu badawczego.
4.	K_U08	Uczestniczy w debatach poświęconych realizacji badań naukowych, prezentuje swoje opinie, dokonuje ich twórczej modyfikacji pod wpływem merytorycznych argumentów.
5.	K_U08	Potrafi czynnie uczestniczyć w badaniach zespołowych w charakterze współtwórcy postępowania badawczego i realizatora powierzonych mu zadań szczegółowych.
		Kompetencje społeczne
6.	K_K02c	Jest gotów do świadomego podejmowania zobowiązań i odpowiedzialności za realizację zadań związanych z zespołowym projektem badawczym.
7.	K_K02b	Jest gotowy do komunikowania się z członkami zespołu badawczego w celu wspólnego projektowania i realizowania badań naukowych.
8.	K_K03g	Jest gotowy do świadomego podejmowania działań nad rozwijaniem dorobku naukowo-badawczego pedagogiki specjalnej oraz poszerzania go o nowe obszary i procedury badawcze.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Zespół badawczy - podział zadań związanych z grupowym projektem badawczym.
- Odpowiedzialność za realizację badań zespołowych.
- Etyka pracy zespołowej podczas realizacji projektu badawczego.
- Obszary badań w zakresie studiowanej specjalności.
- Analiza literatury przedmiotu związanej z tematyką projektu badawczego – dyskusja grupowa.
- Możliwości zastosowania metodologii jakościowej i ilościowej w badaniach z zakresu specjalności; możliwości i ograniczenia różnych perspektyw badawczych, łączenie perspektyw jakościowej i ilościowej w badaniach specjalnościowych.
- Opracowanie i realizacja projektu badawczego: przygotowanie koncepcji metodologicznej badań, opracowanie narzędzi badawczych, przeprowadzenie badań, opracowanie i prezentacja wyników badań - podział zadań i współodpowiedzialność za realizację projektu badawczego.

Stymulacja operacyjnego rozumowania dziecka z wadą słuchu

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W02 E.1S.W2.	Zna psychologiczne i społeczne koncepcje rozwoju dziecka stanowiące teoretyczne podstawy rehabilitacji, edukacji, terapii oraz posiada wiedzę teoretyczną dotyczącą dojrzałości do uczenia się matematyki dzieci z wadą słuchu.
2.	K_W03 E.1S.W2.	Zna i rozumie specyficznych trudności w uczeniu się matematyki dzieci niesłyszących i słabo słyszących: rozpoznaje objawy, wskazuje zakresy, wyjaśnia przyczyny.
3.	K_W04 E.1S.W5.	Ma pogłębioną wiedzę na temat diagnozy dziecięcego liczenia, operacyjne rozumowanie na poziomie konkretnym dzieci z wadą słuchu, stosowanych narzędzi badawczych.
4.	K_W07 K_W08 E.1S.W6.	Ma uporządkowaną pogłębioną wiedzę dotyczącą metodyki postępowania terapeutycznego i wspomagania rozwoju dzieci niesłyszących i słabosłyszących doświadczających nadmiernych trudności w uczeniu się matematyki.
Umiejętności		
5.	K_U03 E.1S.U5.	Potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi w celu diagnozowania, interpretowania i prognozowania w ramach różnych kontekstów działalności edukacyjnej - zdiagnozować dojrzałość dziecka do uczenia się matematyki; analizować i interpretować wyniki diagnozy.
6.	K_U04 K_U05 K_U06 K_U11 E.2S.U1.	Potrafi konstruować scenariusze zajęć wspomagających aktywność matematyczną dziecka z wadą słuchu na poziomie rozumowania przedoperacyjnego oraz operacyjnego na poziomie konkretnym.
Kompetencje społeczne		
7.	K_K03 K_K03a K_K03b E.1S.K1.	Prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu surdopedagoga prowadzącego indywidualną terapię dziecka z wadą słuchu.
8.	K_K03b	Potrafi przyjąć odpowiedzialność za przygotowane i prowadzone zajęcia z dzieckiem z wadą słuchu.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Teorie i ogólne zasady rozwoju poznawczego dziecka – ukazanie na tym tle specyfiki rozwoju psychofizycznego dzieci z wadą słuchu;
- Problem dojrzałości dziecka z uszkodzonym narządem słuchu do uczenia się matematyki;
- Dziecięce liczenie – podstawą uczenia się matematyki (intuicje matematyczne na poziomie rozumowania przedoperacyjnego – liczenie, porównywanie liczebności zbiorów, wyznaczanie wyniku dodawania i odejmowania);
- Rozwój operacyjnego rozumowania i jego znaczenie w uczeniu się matematyki przez dzieci niesłyszące i słabo słyszące Przystosowanie pojęcia liczby naturalnej (stałość liczby, tworzenie konsekwentnych serii);
- Zdolność do posługiwania się reprezentacjami ikonicznymi i symbolicznymi przez dzieci niesłyszące i słabosłyszące;

- Diagnoza specyficznych trudnościami w uczeniu się matematyki dzieci z wadą słuchu – wersja werbalna, wersja w systemie językowo-migowym;
- Konstruowanie programów indywidualnych – stymulowanie aktywności matematycznej dziecka z wadą słuchu na poziomie rozumowania przedoperacyjnego oraz operacyjnego na poziomie konkretnym.

Polski język migowy - 2		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01 E.1S.W10. E.2S.W5.	Ma podstawową wiedzę o strukturze PJM.
2.	K_W01 E.1S.W10. E.2S.W5.	Zna różnicę między PJM a SJM.
3.	K_W02 E.1S.W10. E.2S.W3. E.2S.W5.	Ma elementarną wiedzę na temat językowych, społecznych i kulturowych aspektów komunikacji głuchych.
4.	K_W02 E.2S.W3.	Ma elementarną wiedzę na temat Kultury Głuchych.
5.	K_W08 E.1S.W10. E.2S.W5.	Posiada wiedzę na temat metod nauczania dzieci z wadą słuchu wykorzystujących język migowy, w tym metod dwujęzycznych.
Umiejętności		
6.	K_U09 E.1S.U11. E.2S.U6.	Umie posługiwać się alfabetem palcowym oraz liczebnikami, w tym liczebnikami inkorporowanymi.
7.	K_U09 E.1S.U11. E.2S.U6.	Umie rozpocząć rozmowę z głuchym użytkownikiem języka migowego, przedstawić się oraz wyrazić prośbę, podziękowanie oraz przeprosiny.
8.	K_U09 E.1S.U11. E.2S.U6.	Umie posługiwać się słownictwem języka migowego w zakresie podstawowym w następujących zakresach tematycznych: przedstawianie się, rodzina, dom, szkoła, kalendarz, określanie miejsca, państwa, miasta, pogoda, podróż, zdrowie, urzędy administracji publicznej, święta, cechy charakteru, wygląd, artykuły żywnościowe, zakupy, kultura Głuchych.
9.	K_U09 E.1S.U11. E.2S.U6.	Umie tworzyć proste zdania twierdzące, przeczące i pytające z użyciem odpowiedniej ekspresji twarzy i ciała.
10.	K_U06 E.1S.U11.	Potrafi przygotować konspekt zajęć dla dzieci z wadą słuchu z wykorzystaniem języka migowego oraz poprowadzić zajęcia.
11.	K_U03 E.1S.U11.	Umie przetłumaczyć proste teksty migowe na język polski oraz proste teksty polskie na język migowy.
Kompetencje społeczne		
12.	K_K03a E.1S.K1.	Prezentuje właściwą postawę wobec języka migowego oraz użytkowników języka migowego.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Rozwijanie umiejętności użycia regulatorów niezbędnych do komunikacji wizualnej (np. nawiązywanie i podtrzymywanie kontaktu wzrokowego, zwracanie na siebie uwagi, naprzemiennosc ról).
- Zasady prowadzenia dialogu (np. zadawanie pytań, udzielanie odpowiedzi, potwierdzenie/zaprzeczenie informacji itp.).
- Rozszerzanie słownictwa związanego ze szkołą, życiem codziennym, komunikacją miejską, poruszaniem się w różnych miejscach, osobowością człowieka, jego wyglądem, charakterem.
- Rozwijanie słownictwa tematycznego (m.in. na wakacjach, święta, przyroda, w mieście, na wsi itp.).
- Tłumaczenie tekstów migowych na język polski oraz tekstów polskich na język migowy.
- Językowe, kulturowe i społeczne aspekty komunikacji głuchych.
- Rozwijanie umiejętności tłumaczenia znaków kulturowych.

Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka z wadą słuchu

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03 E.1S.W4. E.2S.W2.	Ma pogłębioną wiedzę w zakresie prawidłowości i zaburzeń rozwoju dziecka z wadą słuchu oraz wynikających z nich specjalnych potrzeb w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju;
2.	K_W04 E.1S.W7.	Zna teoretyczne podstawy Programu Powszechnych Przesiewowych Badań Słuchu u Noworodków w Polsce;
3.	K_W06 E.1S.W7. E.2S.W2.	Ma pogłębioną wiedzę w zakresie metod wspomaganie rozwoju psychoruchowego dziecka z wadą słuchu (Metoda Ruchu Rozwijającego W. Sherborne, Metoda Kinezylogii Edukacyjnej P. Dennisona, Metoda Dobrego Startu M. Bogdanowicz);
4.	K_W07 E.1S.W7. E.2S.W2.	Zna teoretyczne podstawy konstruowania indywidualnych programów usprawniania słuchu i mowy małego dziecka z wadą słuchu;
5.	K_W08 E.1S.W7. E.2S.W2.	Zna merytoryczne i metodyczne zasady prowadzenia zajęć z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (dzieci z wadą słuchu);
		Umiejętności
6.	K_U03 E.1S.U7. E.2S.U2.	Potrafi opracować indywidualny program usprawniania słuchu i mowy małego dziecka z wadą słuchu w oparciu o diagnozę pedagogiczną;
7.	K_U05 E.1S.U7.	Potrafi zaprojektować i przeprowadzić zajęcia wspomagające rozwój psychoruchowy dziecka oraz zajęcia usprawniające rozwój słuchu i mowy na podstawie zdobytej wiedzy teoretycznej, z wykorzystaniem pomocy dydaktycznych właściwych dla danych zajęć;
8.	K_U08 E.1S.U7. E.2S.U2.	Potrafi współpracować z rodzicami dziecka z wadą słuchu, rozumie ich potrzeby w zakresie wspomaganie rozwoju dziecka z wadą słuchu;
9.	K_U08 E.1S.U7.	Potrafi komunikować się ze specjalistami zespołu interdyscyplinarnego pracującego z dzieckiem z wadą słuchu, z uwzględnieniem obowiązujących norm językowych.

Kompetencje społeczne		
10	K_K01	Jest gotów do przyjęcia odpowiedzialności za przeprowadzone zajęcia rehabilitacyjne i terapeutyczne, dokonania niezbędnych modyfikacji i wprowadzenia elementów innowacyjnych w oparciu o aktualną wiedzę metodyczną;
11	K_K03 C.5.K1. E.1S.K1.	Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej związanej z działalnością rehabilitacyjną i terapeutyczną.

TREŚCI PROGRAMOWE

- System wczesnej diagnozy i wczesnego wspomaganie rozwoju małego dziecka w Polsce i innych krajach.
- Program Powszechnych Przesiewowych Badań Słuchu u Noworodków w Polsce.
- Metody wspomaganie rozwoju psychoruchowego małego dziecka z wadą słuchu (Metoda Ruchu Rozwijającego W. Sherborne, Metoda Kinezylogii Edukacyjnej P. Dennisona, Metoda Dobrego Startu M. Bogdanowicz).
- Metody wspomaganie słuchu i mowy. Wychowanie słuchowe.
- Indywidualny program usprawniania słuchu i mowy małego dziecka z wadą słuchu.
- Udział rodziców w terapii małego dziecka z wadą słuchu.

Polski język migowy - 3

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01 E.1S.W10. E.2S.W5.	Ma podstawową wiedzę o strukturze PJM.
2.	K_W01 E.1S.W10. E.2S.W5.	Zna różnicę między PJM a SJM.
3.	K_W02 E.1S.W10. E.2S.W5.	Ma elementarną wiedzę na temat językowych, społecznych i kulturowych aspektów komunikacji głuchych.
4.	K_W02 E.2S.W3.	Ma elementarną wiedzę na temat Kultury Głuchych.
5.	K_W08 E.1S.W9. E.2S.W3.	Posiada wiedzę na temat metod nauczania dzieci z wadą słuchu wykorzystujących język migowy, w tym metod dwujęzycznych.
Umiejętności		
6.	K_U09 E.1S.U9. E.2S.U6.	Umie posługiwać się alfabetem palcowym oraz liczebnikami, w tym liczebnikami inkorporowanymi.
7.	K_U09 E.1S.U9. E.2S.U6.	Umie rozpocząć rozmowę z głuchym użytkownikiem języka migowego, przedstawić się oraz wyrazić prośbę, podziękowanie oraz przeprosiny.
8.	K_U09 E.1S.U9. E.2S.U6.	Umie posługiwać się słownictwem języka migowego w zakresie podstawowym w następujących zakresach tematycznych: przedstawianie się, rodzina, dom, szkoła, kalendarz, określanie miejsca, państwa, miasta, pogoda, podróż, zdrowie, urzędy administracji publicznej, święta, cechy charakteru, wygląd, artykuły żywnościowe, zakupy, kultura Głuchych.

9.	K_U09 E.1S.U9. E.2S.U6.	Umie tworzyć proste zdania twierdzące, przeczące i pytające z użyciem odpowiedniej ekspresji twarzy i ciała.
10.	K_U06 E.1S.U9. E.2S.U6.	Potrafi przygotować konspekt zajęć dla dzieci z wadą słuchu z wykorzystaniem języka migowego oraz poprowadzić zajęcia.
11.	K_U03 E.1S.U9. E.2S.U6.	Umie przetłumaczyć proste teksty migowe na język polski oraz proste teksty polskie na język migowy.
Kompetencje społeczne		
12.	K_K03a E.1S.K1.	Prezentuje właściwą postawę wobec języka migowego oraz użytkowników języka migowego.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Używanie regulatorów niezbędnych do komunikacji wizualnej (np. nawiązywanie i podtrzymywanie kontaktu wzrokowego, zwracanie na siebie uwagi, naprzemiennosc ról).
- Zasady prowadzenia dialogu (np. zadawanie pytań, udzielanie odpowiedzi, potwierdzenie/zaprzeczenie informacji itp.).
- Rozszerzanie słownictwa związanego ze szkołą, życiem codziennym, komunikacją miejską, poruszaniem się w różnych miejscach, osobowością człowieka, jego wyglądem, charakterem
- Rozwijanie słownictwa tematycznego (m.in. na wakacjach, święta, przyroda, w mieście, na wsi itp.).
- Tłumaczenie tekstów migowych na język polski oraz tekstów polskich na język migowy.
- Językowe, kulturowe i społeczne aspekty komunikacji głuchych.
- Rozwijanie umiejętności tłumaczenia znaków kulturowych.

Centralne zaburzenia przetwarzania słuchowego u dzieci – diagnoza i terapia

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03 K_W05 E.1S.W5. E.1S.W6. E.1S.W8.	Posiada wiedzę na temat przyczyn i objawów zaburzeń przetwarzania słuchowego APD, konsekwencji zaburzeń APD w edukacji dzieci słyszących, procedury badań diagnostycznych i eksperymentalnych w zakresie APD, metod rehabilitacji słuchu, w tym w APD.
2.		Umiejętności
3.	K_U02 K_U03 K_U11 E.1S.U5.	Umie przeprowadzić diagnostykę pedagogiczną w zakresie APD, - dobrać metody terapeutyczne do potrzeb wychowanków, zróżnicować podtypy kliniczne APD, samodzielnie projektować i realizować zajęcia terapeutyczne dla dzieci z APD– trening słuchowy.
Kompetencje społeczne		
4.	K_K01 E.2S.K4.	Potrafi współpracować w interdyscyplinarnym zespole specjalistów (audiolog, logopeda, protetyk), wykazuje się aktywnością w realizacji trudu rehabilitacji.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Definicje APD.
- Objawy APD.
- Etiologia zaburzeń przetwarzania słuchowego.

- Diagnostyka pedagogiczna APD.
- Diagnostyka audiologiczna APD.
- Podtypy kliniczne APD.
- Postępowanie terapeutyczne w APD.
- Metody terapii słuchowej (Neuroflow, Johansen, Warnkego, Tomatis).
- Trening słuchowy.

Współpraca z rodzicami i formy wsparcia rodziny		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W02 E.1S.W11.	Zna rozszerzone koncepcje systemowego modelu funkcjonowania rodziny oraz modele rodzin z dzieckiem z niepełnosprawnością; Opisuje zagadnienia dotyczące rodziny w percepcji rodzeństwa dzieci z słuchem.
2.	K_W03 E.1S.W11.	W pogłębionym stopniu proces prawidłowego i zaburzonego funkcjonowania rodziny i na tym tle identyfikuje problemy rodziców posiadających dziecko z zaburzonym słuchem (akceptacja niepełnosprawności, utrudnienia życiowe, wsparcie społeczne); zna sytuację rodzin osób dorosłych z niepełnosprawnością słuchową z dzieckiem pełnosprawnym i z dzieckiem z niepełnosprawnością słuchową zna problemy dorosłych słyszących dzieci niesłyszących rodziców – CODA.
3.	K_W03 K_W05 E.1S.W11.	Zna czynniki warunkujące sytuację psychospołeczną rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym; identyfikuje problemy dotyczące macierzyństwa kobiet posiadających dziecko z zaburzonym słuchem; opisuje zagadnienia dotyczące rodziny w percepcji rodzeństwa dzieci z słuchem.
4.	K_W06 K_W09 K_W11 E.1S.W11.	Wymienia i opisuje zasady prowadzenia interwencji kryzysowej, poradnictwa, grup wsparcia dla rodzin dzieci z wadą słuchu oraz działań o charakterze psychoedukacyjnym; posiada podstawową wiedzę dotyczącą instytucjonalnych form pomocy rodzinie.
5.	K_W04 K_W10 E.1S.W11.	Zna narzędzia badawcze dot. postaw rodzicielskich oraz relacji wewnątrz rodziny.
Umiejętności		
6.	K_U01 K_U04 E.1S.U12. E.1S.U3.	Identyfikuje i interpretuje problemy rodziny z dzieckiem oraz osobą dorosłą z wadą słuchu; wymienia problemy tożsamości społecznej osób głuchych.
7.	K_U02 K_U04 K_U08 E.1S.U12.	Właściwie dobiera i stosuje odpowiednie formy wspierania rodziny z dziecka z wadą słuchu, a także rodziny osób niesłyszących ze słyszącym dzieckiem – CODA; potrafi analizować sytuacje życia rodzin dzieci z wadą słuchu w powiązaniu z teoretycznym podejściem i uwarunkowaniami socjalno-bytowymi z uwzględnieniem potrzeb dziecka niepełnosprawnego i pełnosprawnego w rodzinie.
8.	K_U03 E.1S.U12. E.1S.U5.	Dokonyje pogłębionej diagnozy i oceny złożonych sytuacji rehabilitacyjnych, edukacyjnych, terapeutycznych i resocjalizacyjnych rodziny z dzieckiem z wadą słuchu i jego rodziny.

9.	K_U04 K_U08 E.1S.U12.	Właściwie planuje, realizuje i dokonuje ewaluację procesu wychowania w rodzinie, dobiera i stosuje odpowiednie formy wspierania rodziny dziecka z wadą słuchu.
10.	K_U03 K_U05 E.1S.U12. E.1S.U5.	Projektuje plan pracy terapeutycznej z wykorzystaniem poznanych metod wspierania rodziny i prowadzi zajęcia edukacyjne i terapeutyczne w rodzinie dziecka z wadą słuchu.
Kompetencje społeczne		
11.	K_K01 K_K03b K_K03c K_K03d E.1S.K1.	Krytycznie ocenia własną wiedzę i umiejętności oraz wiedzę i umiejętności innych specjalistów w zakresie wsparcia rodziny dziecka z wadą słuchu; odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy i dostrzega wartość podejmowanych działań z zakresu wspierania rodziny z dziecka z wadą słuchu.
12.	K_K02 K_K02b K_K02c K_K02e E.1S.K1. E.2S.K2.	Podjmuje odpowiedzialność i wypełniania zobowiązania społeczne, w zakresie komunikowania się i współpracy z otoczeniem oraz aktywnego uczestnictwa w grupach i organizacjach realizujących działania edukacyjne, rehabilitacyjne, terapeutyczne, i w rodzinach z dzieckiem z wadą słuchu; świadomie podejmuje zobowiązania społeczne związane z realizacją zadań zawodowych pedagoga specjalnego pracującego z rodziną dziecka z wadą słuchu; inspirowania i organizowania działalności innych ludzi na rzecz środowiska społecznego osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
13.	K_K03 K_K03a	Ma świadomość wartości podejmowania działań na rzecz zadań rodziny w zakresie kształtowania jej profilaktycznej i ochronnej funkcji wobec dziecka.
14.	K_K03a	Potrafi dyskutować na temat zagrożeń oraz problemów rodziny w sposób wspierający i nie budzący poczucia zagrożenia.
15.	K_K03c	Podmiotowo traktuje osoby doświadczające problemów w środowisku rodzinnym.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Zadania rodziny oraz czynniki warunkujące jej funkcjonowanie.
- Problemy rodziców dzieci z wadą słuchu w okresie diagnozy, rehabilitacji.
- Strategie radzenia sobie ze stresem u rodziców dzieci a sposób komunikacji językowej w rodzinie.
- Interwencja kryzysowa w rodzinie dziecka z wadą słuchu.
- Budowa procesu komunikacji z rodziną dziecka z wadą słuchu.
- Problemy dzieci słyszących (CODA) niesłyszących rodziców.
- Instytucje działające na rzecz rodzin dzieci z wadą słuchu.
- Sytuacja psychospołeczną rodzin z dzieckiem z wadą słuchu i niesłyszących rodzin ze słyszącym dzieckiem.

Historyczne i współczesne zagadnienia surdopedagogiki

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01	Ma elementarną, uporządkowaną wiedzę na temat interdyscyplinarnego charakteru surdopedagogiki i jej związku z innymi naukami; potrafi określić miejsce surdopedagogiki w naukach pedagogicznych.
2.	K_W01	Zna definicje i klasyfikacje osób z wadą słuchu oraz terminologię surdopedagogiczną.
3.	K_W03 E.1S.W4.	Ma wiedzę o werbalnych i pozawerbalnych metodach komunikowania się osób z wadą słuchu i wykorzystywania ich w praktyce surdopedagogicznej.
4.	K_W03 E.1S.W10.	Potrafi analizować główne założenia i skuteczność stosowania różnych metod komunikacji z dziećmi i młodzieżą z wadą słuchu w szkole specjalnej, integracyjnej; Zna metody komunikacji wspomagającej i alternatywnej oraz oczekiwaną efektywność proponowanych działań.
5.	K_W03 E.1S.W4.	Ma wiedzę o specyfice rozwoju dzieci i młodzieży z wadą słuchu, o funkcjonowaniu dorosłych w kontekście potrzeb rozwojowych, edukacyjnych oraz prorozwojowego i psychopedagogicznego wsparcia.
6.	K_W03 E.1S.W4.	Ma wiedzę o specjalnych potrzebach osób z wadą słuchu w zakresie edukacji, rehabilitacji oraz terapii; o zagadnieniach kompensacji zmysłów, komunikacji werbalnej, pozawerbalnej, sprawności intelektualnej, specyfiki uczenia się, rozwoju kompetencji życiowych i kontaktów społecznych; wychowania, wspomaganie rozwoju, edukacji, terapii, rehabilitacji i socjalizacji.
7.	K_W06 E.1S.W4.	Ma wiedzę o systemie opieki, kształcenia i wychowania osób z wadą słuchu w Polsce i w innych państwach.
8.	K_W08	Zna założenia metody ośrodków pracy.
9.	K_W08 E.1S.W12.	Rozumie pojęcie pedeutologii surdopedagogicznej; opisuje zadania, zakres działalności, kompetencje, predyspozycje surdopedagoga; relacje z dziećmi, młodzieżą, osobami dorosłymi, specjalistami, społeczeństwem, zna zasady etyczne związane z pracą w zawodzie, opisuje efektywność działalności zawodowej, utrudnienia w pracy.
		Umiejętności
10.	K_U02 E.1S.U3.	Potrafi wykorzystywać aktualną wiedzę teoretyczną z zakresu surdopedagogiki przy analizowaniu problemów kształcenia i potrzeb edukacyjnych dzieci z wadą słuchu.
11.	K_U02 E.1S.U3.	Potrafi analizować, interpretować i prezentować poglądy czołowych surdopedagogów na temat sposobów rehabilitacji, kształcenia i wychowania osób z wadą słuchu; analizować

		wspomaganie rozwoju, edukacji, terapii, rehabilitacji i socjalizacji.
12.	K_U11 E.1S.U13.	Potrafi analizować pedeutologię surdopedagogiczną; dokonać analizy pracy surdopedagoga; budować relacje z dziećmi, młodzieżą, osobami dorosłymi, specjalistami, społeczeństwem; stosować zasady etyczne; dokonywać oceny efektywności działalności zawodowej; definiować trudnienia w pracy surdopedagogów.
13.	K_U02 E.1S.U3	Potrafi analizować modele opieki, kształcenia i wychowania dzieci z wadą słuchu w ujęciu historycznym; wymienić problemy emancypacji i tożsamości społeczno-kulturowej osób głuchych.
14.	K_U05	Potrafi zaplanować zajęcia z wykorzystaniem metody ośrodków pracy z uczniami z wadą słuchu.
		Kompetencje społeczne
15.	K_K02 E.1S.K2.	Korzysta z wiedzy naukowej w rozwiązywaniu problemów związanych z planowaniem zajęć z wykorzystaniem metody ośrodków pracy z uczniami z wadą słuchu.
16.	K_K03a E.1S.K1.	Przyjmuje właściwą postawę wobec osób z wadą słuchu oraz alternatywnych sposobów komunikowania się z nimi.
17.	K_K03b	Prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu surdopedagoga.
18.	K_K03c	Dostrzega etyczny wymiar surdopedagogiki jako dziedziny praktycznej.
19.	K_K03d E.1S.K1.	Szanuje zasady postępowania surdopedagogicznego i rozumie ich znaczenie.
20.	K_K01 K_K03e B.1.K1. D.1.K1. C.4.K2. E.2S.K3.	Widzi i rozumie potrzebę stałego poszerzania swojej wiedzy i rozwijania swoich umiejętności.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Zarys historii surdopedagogiki w Polsce i na świecie.
- Miejsce surdopedagogiki w naukach humanistycznych, interdyscyplinarny charakter surdopedagogiki.
- Pedagogiczne i społeczne klasyfikacje osób z wadą słuchu, terminologia obowiązująca w surdopedagogice.
- Społeczne funkcjonowanie osób słabosłyszących i niesłyszących/Głuchych.
- System opieki, kształcenia i poradnictwa dla osób z wadą słuchu: instytucje oświatowe, medyczne, organizacje społeczne.
- Cele kształcenia i wychowania obowiązujące w surdopedagogice.
- Zasady surdopedagogiki.
- Metody rehabilitacji słuchu i mowy stosowane w surdopedagogice.
- Alternatywne metody komunikacji językowej osób głuchych : (PJM, SJM).
- Tożsamość kulturowa osób Głuchych.
- Czołowi surdopedagodzy i ich poglądy na temat sposobów rehabilitacji, kształcenia i wychowania osób z wadą słuchu.
- Kompetencje zawodowe i osobowościowe surdopedagoga.

Moduł: Dydaktyczno – metodyczny

Metodyka wychowania przedszkolnego dziecka z wadą słuchu		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03 K_W07 E.2S.W1.	Podstawę programową wychowania przedszkolnego z uwzględnieniem adaptacji treści nauczania i wychowania do specjalnych potrzeb edukacyjnych i rehabilitacyjnych dzieci niesłyszących oraz słabosłyszących ; realizowane programy nauczania w placówkach przedszkolnych specjalnych dla dzieci z wadą słuchu oraz integracyjnych.
2.	K_W04 E.2S.W1.	Ma szeroką uporządkowaną wiedzę na temat celu wychowania przedszkolnego, zadań profilaktyczno-wychowawczych oraz rewalidacyjnych przedszkola, metod i form pracy stosowanych na poziomie edukacji przedszkolnej dzieci z uszkodzonym narządem słuchu oraz potrzebę organizowania przestrzeni przedszkolnej i optymalnego stanowiska pracy.
3.	K_W06 E.2S.W1. E.2S.W3.	Ma szeroką wiedzę na temat metod rozwijania kompetencji językowej i komunikacyjnej dzieci z wadą słuchu, prowadzenia dialogu w języku fonicznym oraz w języku migowym.
4.	K_W08 K_W09 K_W14 E.2S.W1.	Ma elementarną, uporządkowaną wiedzę w zakresie metodycznego toku postępowania, organizacji zabawy, nauki i wypoczynku i rehabilitacji dzieci niesłyszących i słabosłyszących biorąc pod uwagę specyfikę rozwoju oraz specjalne potrzeby edukacyjne dzieci z uwzględnieniem sposobu komunikowania się: werbalnie w języku migowym a także warunków dwujęzycznego wychowania.
5.	K_W02 E.2S.W1.	Zna, rozumie i potrafi wyjaśnić znaczenie dobrej współpracy surdopedagoga z innymi specjalistami oraz rodzicami dziecka z wadą słuchu w procesie rehabilitacji kształcenia, wychowania.
Umiejętności		
6.	K_U02 K_U03 E.2S.U1.	Potrafi analizować zajęcia dydaktyczno- wychowawcze oraz rewalidacyjne z dziećmi z wadą słuchu określając ich tematykę, założone i zrealizowane cele w tym cele rewalidacyjne, zastosowane metody, formy, oraz etapy zajęć, dobór zabaw i ćwiczeń, poprawność toku metodycznego, uwzględnianie specjalnych potrzeb edukacyjnych dzieci słabosłyszących i niesłyszących oraz specyfiki komunikowania się werbalnego oraz w PJM.
7.	K_U04 K_U05 E.1S.U9. E.2S.U1.	Potrafi zaprojektować plan oraz opracować scenariusz zajęć dydaktyczno - wychowawczych dla dzieci z wadą słuchu w wieku przedszkolnym biorąc pod uwagę wskazania metodyczne zalecane w rewalidacji kształceniu i wychowaniu dzieci z uszkodzonym narządem słuchu, dobierając i stosując właściwą tematykę, cele, metody, formy, rodzaje zabaw i ćwiczeń; oraz uwzględniając specyfikę komunikowania się dwujęzycznego w toku wychowania przedszkolnego dzieci niesłyszących.
8.	K_U04 K_U05 E.2S.U1.	Potrafi właściwie dobrać, zmodyfikować oraz opracować i wykonać pomoce dydaktyczne z uwzględnieniem celu zabaw, zajęć dydaktyczno – wychowawczych oraz specyfiki potrzeb w zakresie rewalidacji i edukacji dzieci niesłyszących i słabosłyszących.
9.	K_U06 K_U07	Potrafi samodzielnie prowadzić zajęcia przedszkolne biorąc pod uwagę specjalne potrzeby edukacyjne i rehabilitacyjne dzieci z

	E.1S.U9. E.2S.U1.	uszkodzonym narządem słuchu dobierając i stosując właściwą tematykę, cele, metody, oraz uwzględniając specyfikę komunikowania się w języku fonicznym (werbalnym) oraz migowym (PJM).
10.	K_U11 E.1S.U11. E.2S.U1.	Poddać refleksji własne oraz obserwowanymi działaniami edukacyjno-wychowawczymi, rewalidacyjnymi; wyraża gotowość do korygowania błędów metodycznych i zdobywania nowych wiadomości doskonalenia własnych umiejętności surdopedagogicznych.
Kompetencje społeczne		
11.	K_K03 K_K03a K_K03b E.1S.K1.	Ponoszenia odpowiedzialność za własną działalność dydaktyczno-wychowawczą i rewalidacyjną, poprawnie i kreatywnie prowadzi zajęcia z uczniami niesłyszącymi, potrafi modyfikować przebieg prowadzonych zajęć adekwatnie do zaistniałej sytuacji.
12.	K_K03c E.1S.K1.	Przestrzega zasad moralnych i etycznych pracy surdopedagoga; prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu surdopedagoga.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Podstawa programowa wychowania przedszkolnego i Program Wychowania Przedszkolnego dzieci z uszkodzonym narządem słuchu.
- Specjalne potrzeby edukacyjne dzieci z wadą słuchu na poziomie wychowania przedszkolnego. Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.
- Diagnoza funkcjonalna dziecka z wadą słuchu w przedszkolu.
- Konstruowanie Indywidualnego Programu Edukacyjno Terapeutycznego dla dziecka z wadą słuchu w wieku przedszkolnym.
- Realizacja celów rewalidacyjnym w przedszkolu specjalnym, integracyjnym, ogólnodostępnym.
- Obszary aktywności dziecka z wadą słuchu w przedszkolu.
- Cele i zadania zabaw realizowanych z dziećmi z wadą słuchu w przedszkolu z punktu widzenia ich potrzeb rozwojowych i rewalidacyjnych.
- Metody pracy z dzieckiem z wadą słuchu w przedszkolu specjalnym i integracyjnym (słuchowo - werbalne, dwujęzyczne z wykorzystaniem PJM).
- Globalne czytanie w wychowaniu dzieci z wadą słuchu.
- Kształtowania orientacji przestrzennej u dzieci z wadą słuchu w wieku przedszkolnym
- Przygotowanie dziecka z wadą słuchu do nauki czytania i pisania.

Metodyka wychowania dziecka z wadą słuchu w internacie

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W06 E.2S.W6.	Zna koncepcję wychowania i nauczania-uczenia się osób z wadą słuchu oraz różnorodne uwarunkowania skuteczności podejmowanych oddziaływań.
2.	K_W08 E.2S.W6.	Zna merytoryczne i metodyczne podstawy prowadzenia zajęć w internacie dla dzieci z wadą słuchu; metody organizowania aktywności w placówce i poza nią.
3.	K_W12 E.2S.W4.	Zna zasady dotyczące efektywnego posługiwania się głosem przez nauczyciela i kształtowania emisji głosu ucznia.
4.	K_W14	Zna normy związane z kulturą języka polskiego.

	E.2S.W4.	
		Umiejętności
5.	K_U05 E.2S.U4.	Umie projektować i przeprowadzać zajęcia edukacyjne i wychowawcze w internacie dokonywać ewaluacji realizowanych zajęć, generować niestandardowe rozwiązania konkretnych problemów.
6.	K_U06 E.2S.U4.	Prowadzi zajęcia w internacie w grupie zróżnicowanej, indywidualizować zadania, dostosowywać metody i treści do potrzeb wychowanków, zwiększać umiejętności poznawcze, kompetencje społeczne i integrację rówieśniczą wychowanków.
7.	K_U08 E.2S.U4.	Komunikuje się ze specjalistami i osobami spoza środowiska pedagogicznego z uwzględnieniem obowiązujących norm językowych, przy pomocy różnych technik i kanałów komunikacyjnych.
		Kompetencje społeczne
8.	K_K03 C.5.K1. E.1S.K1.	Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej związanej z działalnością rehabilitacyjną, edukacyjną i terapeutyczną, w tym:
9.	K_K03a E.2S.K1.	Posiada wrażliwości na problemy z obszaru pedagogiki specjalnej, prezentowania właściwej postawy wobec osób z niepełnosprawnością oraz alternatywnych sposobów komunikowania się z nimi.
10.	K_K03e C.5.K3. E.1S.K1. E.2S.K3.	Dostrzegania potrzeby samodoskonalenia się.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Specjalne potrzeby emocjonalno-społeczne, edukacyjne i rewalidacyjne dzieci i młodzieży z wadą słuchu.
- Zadania i funkcje internatu jako placówki opiekuńczo-wychowawcze dla dzieci z wadą słuchu.
- Organizacja, metody i formy pracy dydaktyczno-wychowawczej w internacie oraz rodzaje prowadzonych zajęć.
- Podnoszenie kompetencji komunikacyjnych słabosłyszących i niesłyszących wychowanków w naturalnych sytuacjach wychowawczych (werbalnych i niewerbalnych).
- Student poznaje organizacje młodzieżowe działające na terenie internatu (samorząd, harcerstwo, kółka zainteresowań).
- Zasady i formy wsparcia współpracy wychowawcy internatu z nauczycielami szkoły i rodzicami dziecka z wadą słuchu.
- Sposoby integrowania szkolnych treści nauczania i tematyki zajęć dydaktycznych w internacie.
- Formy integracji niesłyszących ze środowiskiem ludzi słyszących w ramach zajęć w internacie.

Metodyka edukacji wczesnoszkolnej uczniów słabosłyszących

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03 K_W07 E.2S.W1.	Zna i rozumie podstawę programową kształcenia ogólnego w zakresie edukacji wczesnoszkolnej uczniów słabosłyszących oraz realizowane programy nauczania w placówkach specjalnych i integracyjnych, z

		uwzględnieniem adaptacji treści programowych do specjalnych potrzeb edukacyjnych i rehabilitacyjnych uczniów słabosłyszących.
2.	K_W04 E.1S.W6. E.2S.W1	Ma szeroką, uporządkowaną wiedzę na temat celów, metod i form pracy stosowanych w kształceniu i wychowaniu dzieci słabosłyszących klas I-III szkoły podstawowej.
3.	K_W06 E.1S.W6.	Ma szeroką wiedzę na temat metod rozwijania kompetencji językowej i komunikacyjnej uczniów słabosłyszących na etapie edukacji wczesnoszkolnej
4.	K_W08 K_W09 K_W14 E.1S.W6. E.2S.W1. E.2S.W3	Ma szeroką, uporządkowaną wiedzę w zakresie metodycznego toku postępowania podczas opracowywania wybranych zagadnień treści kształcenia, określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego w zakresie edukacji wczesnoszkolnej uczniów słabosłyszących biorąc pod uwagę specyfikę rozwoju oraz specjalne potrzeby edukacyjne uczniów z uwzględnieniem sposobu komunikowania się: werbalnie oraz wykorzystywania w procesie porozumiewania się metod wspomagających (Fonogesty, daktylografia).
5.	K_W02 E.2S.W1	Zna, rozumie i potrafi wyjaśnić znaczenie dobrej współpracy surdopedagoga z innymi specjalistami oraz rodzicami dziecka z wadą słuchu w procesie rehabilitacji kształcenia, wychowania.
		Umiejętności
6.	K_U02 K_U03 E.2S.U1.	Potrafi analizować zajęcia dydaktyczne z uczniami słabosłyszącymi, prowadzone przez surdopedagoga oraz studentów określając ich tematykę, założone i zrealizowane cele, zastosowane metody, formy, środki dydaktyczne oraz etapy zajęć, dobór ćwiczeń, zadań, poprawność toku metodycznego uwzględnianie specjalnych potrzeb edukacyjnych oraz specyfiki komunikowania się werbalnego.
7.	K_U04 E.2S.U1.	Potrafi formułować cele dydaktyczne, wychowawcze, rewalidacyjne w odniesieniu do konkretnej jednostki dydaktycznej w klasach I-III.
8.	K_U04 K_U05 E.1S.U9. E.2S.U1.	Potrafi zaprojektować plan oraz opracować konspekt zajęć dydaktyczno - wychowawczych dla uczniów słabosłyszących, realizowanych na poziomie edukacji wczesnoszkolnej biorąc pod uwagę wskazania metodyczne zalecane w rewalidacji kształceniu i wychowania dzieci słabosłyszących, dobierając i stosując właściwą tematykę, cele, metody, formy, środki dydaktyczne, rodzaje ćwiczeń i zadań; oraz uwzględniając specyfikę komunikowania się werbalnego z uczniami.
9.	K_U04 K_U05 E.2S.U1.	Potrafi właściwie dobrać, zmodyfikować oraz opracować i wykonać pomoce dydaktyczne z uwzględnieniem celu zajęć dydaktyczno - wychowawczych oraz specyfiki potrzeb w zakresie rewalidacji i edukacji dzieci słabosłyszących.
10.	K_U06 K_U07 E.1S.U9. E.2S.U1.	Potrafi samodzielnie prowadzić zajęcia w klasach I-III z dziećmi słabosłyszącymi, biorąc pod uwagę specjalne potrzeby edukacyjne i rehabilitacyjne uczniów słabosłyszących dobierając i stosując właściwą tematykę, cele, metody, formy, środki dydaktyczne oraz uwzględniając specyfikę komunikowania się w języku fonicznym (werbalnym) z uczniami.
11.	K_U011 E.2S.U1.	Poddaje refleksji własne oraz obserwowane działania edukacyjno-wychowawcze; wyraża gotowość do korygowania błędów metodycznych i zdobywania nowych wiadomości doskonalenia własnych umiejętności surdopedagogicznych.
		Kompetencje społeczne
12.	K_K03 K_K03a	Jest gotów do ponoszenia odpowiedzialność za własną działalność dydaktyczno-wychowawczą, poprawnie i kreatywnie prowadzi zajęcia

	K_K03b E.1S.K1. E.1S.K2.	z dziećmi i młodzieżą z wadą słuchu, potrafi modyfikować przebieg prowadzonych zajęć adekwatnie do zaistniałej sytuacji.
13.	K_K03c E.1S.K1.	Przestrzega zasad moralnych i etycznych w pracy pedagoga; prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu surdopedagoga.
14.	K_K02b B.2.K2. E.2S.K2.	Jest gotów do profesjonalnego rozwiązywania konfliktów w klasie lub grupie uczniów.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Podstawa programowa kształcenia ogólnego – dostosowanie treści programowych do możliwości ucznia słabosłyszącego.
- Dostosowanie metod dydaktycznych, form pracy i środków dydaktycznych do specyficznych potrzeb ucznia z wadą słuchu.
- Cele rewalidacyjne realizowane w klasach I-III dla uczniów słabosłyszących.
- Strategie realizacji programu nauczania zintegrowanego w edukacji wczesnoszkolnej z uwzględnieniem specyfiki postępowania metodycznego związanej z metodami rozwijania mowy dźwiękowej, kompetencji językowej i komunikacyjnej ucznia słabosłyszącego: metoda ustno- słuchowa; fonogesty – jako metoda wspomagająca proces prawidłowej artykulacji i odczytywania mowy z ust.
- Wykorzystanie alternatywnych metod porozumiewania się w pracy z uczniem z słabosłyszcym.
- Konstruowanie Indywidualnych Programów Edukacyjno – Terapeutycznych dla ucznia słabosłyszącego.
- Tok metodycznego postępowania podczas opracowywania następujących zagadnień związanych ze specyfiką potrzeb rozwojowych ucznia słabosłyszącego: Metody nauki czytania; Nauka czytania i pisanie w klasie I; Założenia metodyczne wprowadzenie nowej litery; Doskonalenie nauki czytania w klasie II i III; Ćwiczenia gramatyczne; Ćwiczenia słownikowo – frazeologiczne; Ćwiczenia stylistyczne (wypowiedzi ustne i pisemne); Czytanie ze zrozumieniem - metodyczne kroki opracowywania tekstu czytanki; Kształtowanie pojęcia liczby.
- Umiejętności praktyczne w programie matematyki klasy I - III w szkole dla dzieci słabosłyszących.

Metodyka pracy korekcyjno-kompensacyjnej z dzieckiem z wadą słuchu

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W06 E.1S.W4.	Zna koncepcję nauczania-uczenia się i rehabilitacji osób z wadą słuchu oraz różnorodne uwarunkowania skuteczności podejmowanych oddziaływań.
2.	K_W08 E.1S.W6.	Merytoryczne i metodyczne podstawy prowadzenia zajęć z osobami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (dzieci z wadą słuchu).
3.	K_W12	Zasady dotyczące efektywnego posługiwania się głosem przez nauczyciela.
Umiejętności		
4.	K_U03 E.1S.U5. E.1S.U6.	Umie dokonywać pogłębionej diagnozy i oceniania złożonych sytuacji rehabilitacyjnych, edukacyjnych i terapeutycznych.

5.	K_U05 E.1S.U7.	Projektować i przeprowadzać zajęcia rehabilitacyjne, edukacyjne i terapeutyczne, dokonywać ewaluacji realizowanych zajęć, generować niestandardowe rozwiązania konkretnych problemów.
6.	K_U06 E.1S.U7.	Prowadzić zajęcia w grupie zróżnicowanej, indywidualizować zadania, dostosowywać metody i treści do potrzeb uczniów z wadą słuchu, zwiększać ich umiejętności poznawcze.
7.	K_U10	Pracować w zespole pełniąc różne role, podejmować i wyznaczać zadania, współpracować z innymi specjalistami i uczestnikami procesu rehabilitacji i edukacji.
Kompetencje społeczne		
8.	K_K03 C.5.K1. E.1S.K1.	Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej związanej z działalnością rehabilitacyjną, edukacyjną i terapeutyczną.
9.	K_K03a E.1S.K1.	Odznacza się wrażliwością na problemy z obszaru pedagogiki specjalnej, prezentowania właściwej postawy wobec osób z niepełnosprawnością oraz alternatywnych sposobów komunikowania się z nimi.
10.	K_K03e C.5.K3. E.1S.K1. E.2S.K3.	Rozumie potrzebę samodoskonalenia się.
11.	K_K02b B.2.K2. E.2S.K2.	Jest gotów do profesjonalnego rozwiązywania konfliktów w klasie lub grupie uczniów.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Aspekt historyczny i współczesny metod korekcyjno-kompensacyjnych dla dzieci z wadą słuchu.
- Wiedza na temat różnorodnych metod w terapii osób z uszkodzonym narządem słuchu.
- Metodyka zajęć usprawniających, kompensacyjnych, korekcyjnych i wyrównawczych.
- Rola treningu słuchowego w procesie rehabilitacji słuchu i mowy dzieci niesłyszących i słabosłyszących.
- Odczytywanie mowy z ust, wykorzystanie fonogestów.
- Metody wspomagające edukację przedszkolną i szkolną dziecka z wadą słuchu (np. psychostymulacja, Ruch Rozwijający W. Sh., Metoda dobrego Startu, Kinezylogia Edukacyjna).
- Reedukacja trudności w czytaniu i pisaniu dzieci z wadą słuchu (między innymi Metoda 18 struktur, Metoda Krakowska).

Metodyka edukacji wczesnoszkolnej uczniów niesłyszących

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03 K_W07 E.2S.W1.	Zna i rozumie podstawę programową kształcenia ogólnego w zakresie edukacji wczesnoszkolnej uczniów niesłyszących oraz realizowane programy nauczania w placówkach specjalnych oraz integracyjnych z uwzględnieniem adaptacji treści nauczania do specjalnych potrzeb edukacyjnych i rehabilitacyjnych uczniów niesłyszących.

2.	K_W04 E.2S.W2	Ma szeroką uporządkowaną wiedzę na temat celów, metod i form pracy stosowanych w kształceniu i wychowaniu uczniów niesłyszących klas I-III szkoły podstawowej.
3.	K_W06 E.1S.W6.	Ma szeroką wiedzę na temat metod rozwijania kompetencji językowej i komunikacyjnej uczniów niesłyszących na poziomie edukacji wczesnoszkolnej w klasach I-III.
4.	K_W08 K_W09 K_W14 E.1S.W6. E.2S.W1	Ma szeroką, uporządkowaną wiedzę w zakresie metodycznego toku postępowania podczas opracowywania wybranych zagadnień treści kształcenia, określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego w zakresie edukacji wczesnoszkolnej uczniów i niesłyszących biorąc pod uwagę specyfikę rozwoju oraz specjalne potrzeby edukacyjne uczniów z uwzględnieniem sposobu komunikowania się: werbalnie w języku migowym, a także warunków dwujęzycznego nauczania oraz wykorzystywania w procesie porozumiewania się metod wspomagających (fonogesty).
5.	K_W02 E.2S.W1.	Zna, rozumie i potrafi wyjaśnić znaczenie dobrej współpracy surdopedagoga z innymi specjalistami oraz rodzicami dziecka z wadą słuchu w procesie rehabilitacji kształcenia, wychowania.
		Umiejętności
6.	K_U02 K_U03 E.2S.U1	Potrafi analizować zajęcia dydaktyczne z uczniami niesłyszącymi prowadzone przez surdopedagoga oraz studentów określając ich tematykę, założone i zrealizowane cele, zastosowane metody, formy, środki dydaktyczne oraz etapy zajęć, dobór ćwiczeń, zadań, poprawność toku metodycznego uwzględnianie specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów niesłyszących oraz specyfiki komunikowania się werbalnego oraz w PJM.
7.	K_U04 E.2S.U1	Potrafi formułować cele dydaktyczne, wychowawcze, rewalidacyjne w odniesieniu do konkretnej jednostki dydaktycznej (zajęcia zintegrowane w klasach I-III).
8.	K_U04 K_U05 E.1S.U9.	Potrafi zaprojektować plan oraz opracować konspekt zajęć dydaktyczno - wychowawczych dla uczniów niesłyszących klas I-III biorąc pod uwagę wskazania metodyczne zalecane w rewalidacji kształceniu i wychowaniu dzieci niesłyszących, dobierając i stosując właściwą tematykę, cele, metody, formy, środki dydaktyczne, rodzaje ćwiczeń i zadań; oraz uwzględniając specyfikę komunikowania się dwujęzycznego w toku nauki szkolnej w szkole specjalnej.
9.	K_U04 K_U05	Potrafi właściwie dobrać, zmodyfikować oraz opracować i wykonać pomoce dydaktyczne z uwzględnieniem celu zajęć dydaktyczno - wych. oraz specyfiki potrzeb w zakresie rewalidacji i edukacji dzieci niesłyszących.
10.	K_U06 K_U07 E.1S.U9.	Potrafi samodzielnie prowadzić zajęcia zintegrowane w klasach I-III z uczniami niesłyszącymi biorąc pod uwagę specjalne potrzeby edukacyjne i rehabilitacyjne uczniów niesłyszących dobierając i stosując właściwą tematykę, cele, metody, formy, środki dydaktyczne, oraz uwzględniając specyfikę komunikowania się w języku fonicznym (werbalnym) oraz migowym (PJM).
11.	K_U11	Potrafi poddać refleksji własne oraz obserwowanymi działaniami edukacyjno-wychowawczymi, rewalidacyjnymi; wyraża gotowość do korygowania błędów metodycznych i zdobywania nowych wiadomości doskonalenia własnych umiejętności surdopedagogicznych.
		Kompetencje społeczne
12.	K_K03 K_K03a K_K03b	Jest gotów do ponoszenia odpowiedzialność za własną działalność dydaktyczno-wychowawczą i rewalidacyjną, poprawnie i kreatywnie

	E.1S.K1. E.1S.K2.	prowadzi zajęcia z uczniami niesłyszącymi, potrafi modyfikować przebieg prowadzonych zajęć adekwatnie do zaistniałej sytuacji.
13.	K_K03c E.1S.K1.	Przestrzega zasad moralnych i etycznych pracy surdopedagoga; prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu surdopedagoga.
14.	E.2S.K2.	Potrafi profesjonalnie rozwiązywać konfliktów w klasie lub grupie uczniów.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Podstawa programowa kształcenia ogólnego w szkole podstawowej, adaptacja treści (klasy I-III).
- Strategie realizacji programu nauczania zintegrowanego w edukacji wczesnoszkolnej z uwzględnieniem specyfiki postępowania metodycznego związanej z metodami rozwijania kompetencji językowej i komunikacyjnej ucznia niesłyszącego: metoda ustno słuchowa; wykorzystanie fonogestów – jako metody wspomagającej proces odczytywania mowy z ust; metoda bimodalna jednojęzykowa.
- Konstruowanie Indywidualnego Programu Eukacyjno-Terapeutycznego (IPET) dla ucznia z wadą słuchu w kl. I-III.
- Cele rewalidacyjne realizowane w klasach I-III z uczniami niesłyszącymi.
- Tok metodycznego postępowania podczas opracowywania następujących zagadnień: Nauka czytania i pisanie w klasie I (Specyfika wprowadzenie nowej litery); Doskonalenie nauki czytania w klasie II i III; Ćwiczenia gramatyczne; Ćwiczenia słownikowo – frazeologiczne; Ćwiczenia stylistyczne (wypowiedzi ustne i pisemne); Czytanie ze zrozumieniem - metodyczne kroki opracowywania czytanki.
- Model edukacji dwujęzycznej uczniów niesłyszących w szkole specjalnej.

Metodyka pracy z osobami zaopatrzonymi w implant ślimakowy

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W06 E.2S.W2	Zna koncepcje nauczania-uczenia się i rehabilitacji osób z wadą słuchu oraz różnorodne uwarunkowania skuteczności podejmowanych oddziaływań.
2.	K_W08 E.1S.W6.	Merytoryczne i metodyczne podstawy prowadzenia zajęć z osobami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (osobami zaopatrzonymi w implanty ślimakowe).
3.	K_W12 E.1S.W12.	Zasady dotyczące efektywnego posługiwania się głosem przez nauczyciela.
Umiejętności		
4.	K_U03 E.2S.U2.	Dokonyuje pogłębionej diagnozy i oceniania złożonych sytuacji rehabilitacyjnych, edukacyjnych i terapeutycznych.
5.	K_U05 E.2S.U7	Projektuje i przeprowadza zajęcia rehabilitacyjne i terapeutyczne, dokonywać ewaluacji realizowanych zajęć, generować niestandardowe rozwiązania konkretnych problemów.
6.	K_U10 E.2S.U7	Pracuje w zespole pełniąc różne role, podejmować i wyznaczać zadania, współpracować z innymi specjalistami i uczestnikami procesu rehabilitacji i terapii; kierować pracą zespołu, podejmować w nim wiodącą rolę w tym: planować, organizować i monitorować realizację złożonych zespołowych działań pedagogicznych.
7.	K_U13	Efektywnie korzysta z głosu.
Kompetencje społeczne		
8.	K_K03 C.5.K1. E.1S.K1.	Rozumie potrzebę odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej związanej z działalnością rehabilitacyjną, edukacyjną i terapeutyczną.
9.	K_K03e C.5.K3. E.1S.K1. E.2S.K3.	Dostrzega potrzebę samodoskonalenia się.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Budowa i działanie systemu implantu ślimakowego.
- Kwalifikacja do zabiegu wszczepienia implantu ślimakowego.
- Program wielospecjalistycznej opieki (medyczno-terapeutycznej) przed- i pooperacyjnej.
- Etapy rehabilitacji słuchowej osób zaopatrzonych w implanty ślimakowe.
- Ocena postępów rehabilitacji osoby zaopatrzonej w implant ślimakowy (dobór narzędzi diagnostycznych).
- Konstruowanie ćwiczeń słuchowych na materiale słownym – ćwiczenia „żywym” głosem.

Metodyka rehabilitacji dziecka ze sprzężoną niepełnosprawnością

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03 E.2S.W1.	Zna uwarunkowania środowiskowe wpływające na funkcjonowanie dziecka z wadą słuchu ze sprzężoną niepełnosprawnością.
2.	K_W01 E.2S.W1.	Zna zasady dydaktyki spec., które należy uwzględniać w pracy z uczniem z niepełnosprawnością sprzężoną.
3.	K_W08 E.1S.W6. E.2S.W1.	Zna metody, formy i środki wykorzystywane w pracy z uczniami z niepełnosprawnością sprzężoną.
4.	K_W08 E.1S.W6. E.2S.W1.	Zna kryteria doboru metod pracy z uczniami z niepełnosprawnością sprzężoną.
Umiejętności		
5.	K_W05 E.1S.U4.	Umie programować i planować pracę edukacyjno-terapeutyczną.
6.	K_U03 E.1S.U4.	Umie dostosować metody, formy i środki pracy z uczniami z niepełnosprawnością sprzężoną adekwatnie do ich możliwości psychofizycznych.
7.	K_U03 E.1S.U4.	W oparciu o diagnozę wielokierunkową student umie sformułować cele pracy edukacyjno-terapeutycznej do możliwości i potrzeb dziecka z wadą słuchu ze sprzężoną niepełnosprawnością.
8.	K_U11 E.1S.U4.	Umie dokonać oceny obserwowanych zajęć pod względem merytorycznym, metodycznym i rewalidacyjnym.
9.	K_U11 E.1S.U4.	Umie dokonać krytycznej refleksji na temat zajęć obserwowanych podczas hospitacji zajęć realizowanych z uczniami z niepełnosprawnością sprzężoną.
Kompetencje społeczne		
10.	K_K03a E.2S.K1.	Potrafi być otwarty i wrażliwy na potrzeby dziecka z wadą słuchu ze sprzężoną niepełnosprawnością.
11.	K_K02c E.1S.K2.	Potrafi nawiązywać kontakt z osobą niepełnosprawną.
12.	K_K02b E.2S.K4.	Potrafi nawiązywać kontakt z instytucjami oferującymi pomoc rehabilitacyjną.
13.	K_K03a E.2S.K1.	Potrafi komunikować się z empatią w kontaktach z diagnostyczno – terapeutycznych.
14.	K_K03g E.1S.K2.	Potrafi wykonać pomoce do zajęć z dziećmi z wadą słuchu ze sprzężoną niepełnosprawnością.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Zespoły wad współwystępujące z niedosłuchem.
- Metody pracy, rehabilitacji dziecka z wadą słuchu ze sprzężoną niepełnosprawnością.
- Alternatywne metody porozumiewania się z dzieckiem z wadą słuchu ze sprzężoną niepełnosprawnością.
- Tworzenie programów edukacyjno-terapeutycznych dla dziecka z wadą słuchu ze sprzężoną niepełnosprawnością.
- Dopasowanie specjalistycznych środków dydaktycznych, indywidualnie dopasowanych do pracy dzieckiem z wadą słuchu ze sprzężoną niepełnosprawnością.
- Rozwijanie i kształtowanie postawy empatycznej w relacjach student - dziecko z wadą słuchu ze sprzężoną niepełnosprawnością.

- Znajomość procedur finansowania wsparcia socjalnego w pozyskaniu rozwiązań technologicznych dla dziecka z wadą słuchu ze sprzężoną niepełnosprawnością.
- Zasady dydaktyki specjalnej przy pracy z dzieckiem z wadą słuchu ze sprzężoną niepełnosprawnością.

Metody rehabilitacji osób dorosłych z wadą słuchu		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03 E.1S.W9.	Ma pogłębioną wiedzę na temat problemów tożsamości dorosłych osób z wadą słuchu oraz ich potrzeb w zakresie społecznego funkcjonowania, możliwości edukacji, zatrudnienia i rehabilitacji;
2.	K_W04 E.1S.W9. E.1S.W6.	Zna metody pracy i rehabilitacji osób dorosłych oraz formy przysługującego im wsparcia w zakresie wyposażenia w techniczne środki korekcyjne;
3.	K_W04 E.1S.W9.	Ma pogłębioną wiedzę w zakresie rodzaju wsparcia społecznego świadczonego dorosłym osobom z wadą słuchu oraz podmiotów oferujących wsparcie społeczne;
4.	K_W06 E.1S.W9.	Zna współczesne koncepcje socjalizacji, rehabilitacji i terapii osób dorosłych z wadą słuchu oraz uwarunkowania skuteczności podejmowanych działań;
5.	K_W14	Zna normy związane z kulturą języka polskiego.
Umiejętności		
6.	K_U02 E.1S.U9. E.1S.U6.	Posiada umiejętność przygotowania prac pisemnych dotyczących szczegółowych zagadnień w zakresie metod wspierania i rehabilitacji dorosłych osób z wadą słuchu, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, w oparciu o literaturę przedmiotu oraz inne źródła;
7.	K_U05 E.1S.U9. E.1S.U6.	Potrafi zaprojektować plan działań rehabilitacyjnych dostosowany do potrzeb i możliwości osób z wadą słuchu;
8.	K_U08 E.1S.U9.	Potrafi komunikować się ze specjalistami i osobami spoza środowiska pedagogicznego z uwzględnieniem obowiązujących norm językowych.
Kompetencje społeczne		
9.	K_K03 C.5.K1. E.1S.K1.	Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej związanej z działalnością rehabilitacyjną, edukacyjną i terapeutyczną;
10.	K_K03a E.2S.K1.	Ma ukształtowaną postawę wrażliwości na problemy z obszaru surdopedagogiki, prezentowania właściwej postawy wobec osób z wadą słuchu oraz alternatywnych sposobów komunikowania się z nimi, wykazuje się empatią w kontaktach z podopiecznymi;
11.	K_K03a E.1S.K2.	Dostrzega potrzebę uniwersalnego projektowania przestrzeni publicznej dla osób z niepełnosprawnością, w tym szczególnie dla osób z wadą słuchu;
12.	K_K03e E.1S.K1.	Dostrzega potrzebę własnego rozwoju zawodowego.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Potrzeby edukacyjne, społeczno- emocjonalne i rehabilitacyjne dorosłych osób z wadą słuchu.
- Problemy tożsamości społeczno- kulturowej osób słabosłyszących, niesłyszących i Głuchych.
- Aktywizacja społeczno- zawodowa osób z wadą słuchu.
- Wspieranie zatrudnienia osób z wadą słuchu.
- Organizacja edukacji i rehabilitacji dorosłych osób z wadą słuchu w Polsce i innych krajach.
- Rola środowiska rodzinnego, instytucji, organizacji społecznych w aktywizacji osób z wadą słuchu.
- Dostępność środków korekcyjnych dla osób dorosłych z wadą słuchu.
- Dostępność przestrzeni publicznej dla osób z wadą słuchu.

Praktyki

Praktyka asystencka w placówkach dla dzieci z wadą słuchu (40 godz.)

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W04 E.3S.W1	Zna strukturę organizacyjną, zasady funkcjonowania oraz ogólne plany pracy dydaktyczno-wychowawczej, opiekuńczej, rehabilitacyjnej placówki specjalnej dla dzieci i młodzieży z wadą słuchu lub/i placówki integracyjnej (przedszkola, szkoły podstawowej, gimnazjum, szkoły średniej, internatu);
2.	K_W09 E.1S.W12	Zna obszary pracy i zadania pedagoga szkolnego, psychologa, lekarza szkolnego, surdologopedę, fizykoterapeutę i innych osób wspierających rozwój ucznia z uszkodzonym narządem słuchu w placówce specjalnej lub/i integracyjnej;
3.	K_W07 E.3S.W1.	Zna zadania charakterystyczne dla szkoły lub placówki oświatowej oraz środowisko, w jakim one działają;
4.	K_W07 E.3S.W2.	Zna organizację, statut i plan pracy szkoły lub placówki oświatowej oraz program wychowawczo-profilaktyczny.
Umiejętności		
5.	K_U01 E.3S.U1.	Potrafi współpracować i pomagać nauczycielowi - wychowawcy w trakcie wypełniania zadań opiekuńczo - wychowawczych: <ul style="list-style-type: none"> - w czasie zajęć porannych i wieczornych w internacie (grupy przedszkolne); - w czasie udzielania pomocy dzieciom w trakcie posiłków (grupy przedszkolne, dzieci z wadą słuchu ze sprzężonymi uszkodzeniami); - w zapewnieniu bezpieczeństwa dzieciom w czasie wycieczek oraz zajęć rekreacyjnych, organizacji imprez rozrywkowych i turystycznych, a także udzielania skutecznej pomocy w czasie odrabiania lekcji przez wychowanków internatu itp.

6.	K_U03 E.3S.U5.	Potrafi zorganizować sytuacje umożliwiające nabywanie przez dzieci i młodzież z wadą słuchu doświadczeń w rozwiązywaniu konfliktów na zasadzie kompromisu i akceptacji potrzeb innych.
7.	K_U03	Potrafi porozumiewać się z dziećmi i młodzieżą z wadą słuchu - werbalnie oraz jeśli zachodzi taka potrzeba wykorzystując wspomagające i alternatywne metody komunikacji (system językowo-migowy na poziomie podstawowym).
8.	K_U03 E.3S.U1.	Przejawia zainteresowanie problematyką zajęć, aktywnie oraz w sposób odpowiedzialny włącza się w działalność rewalidacyjną prowadzoną na terenie specjalnej lub integracyjnej placówki dla dzieci i młodzieży z wadą słuchu. Wyciąga wnioski z obserwacji pracy nauczycieli, ich interakcji z uczniami oraz sposobu w jaki planują i przeprowadzają zajęcia dydaktyczne, wychowawcze, opiekuńcze
Kompetencje społeczne		
9.	K_K01 E.3S.K1	Wykazuje właściwą postawę wobec dzieci i młodzieży z wadą słuchu: szacunku, akceptacji oraz gotowości udzielenia wsparcia.
10.	K_K03	Identyfikuje się z rolą i zadaniami surdopedagoga, radzi sobie w rzeczywistości edukacyjnej w różnych sytuacjach

TREŚCI PROGRAMOWE

- Zapoznanie się z całokształtem funkcjonowania placówki edukacyjnej, szczególnie z jej strukturą organizacyjną, ogólnymi planami pracy dydaktyczno-wychowawczej oraz sposobami ich realizacji.
- Dokonanie ogólnej analizy koncepcji pracy zespołu wspierającego rozwój dziecka, m.in. pedagoga, psychologa, logopedy, nauczyciela - wychowawcy, innych specjalistów wspierających rozwój dziecka z uszkodzonym narządem słuchu.
- Poznanie form działań wspierających dziecko organizowanych na terenie placówki.
- Poznanie metod i narzędzi dokonywania wieloprofilowej oceny funkcjonalnej ucznia oraz wytycznych do konstruowania indywidualnych programów terapeutycznych.
- Hospitowanie zajęć - sporządzanie protokołów i pisemnych uwag na temat zajęć:
  - poznanie dokumentacji dziecka, organizacji nauczania oraz przebiegu uczenia się dziecka;
  - poznanie procesu nauczania oraz specyfiki przebiegu zajęć edukacyjnych;
  - ocena zakresu treści, metod, form, środków dydaktycznych oraz stosunku nauczycieli do wychowanków.
- Prowadzenie dokumentacji dotyczącej obserwowanych zajęć, sytuacji dydaktyczno-wychowawczych – ujęcie ich w protokołach hospitacyjnych.

Praktyka asystencka w poradniach rehabilitacyjnych dla dzieci z wadą słuchu (20 godz.)

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03 E.3S.W1	Zna założenia organizacyjne placówki, w której realizuje praktykę, zna zadania i założenia pracy poszczególnych specjalistów.

2.	K_W03 E.3S.W2	Zna założenia programowe, podstawę programową wychowania przedszkolnego oraz zakres treści realizowanych w ramach zajęć dydaktyczno-wychowawczych; zna program wychowawczo-profilaktyczny placówki.
3.	K_W05	Charakteryzuje koncepcje diagnozy i terapii dzieci z wadą słuchu ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, rozumie różnorodne uwarunkowania tych procesów.
		Umiejętności
4.	K_U01	Potrafi określić cele zajęć dydaktycznych, dokonać zapisu obserwacji zajęć dydaktyczno-wychowawczych oraz zajęć rewalidacyjnych.
5.	K_U02 E.3S.U2	Wykorzystuje i integruje wiedzę teoretyczną z zakresu surdopedagogiki i terapii pedagogicznej w celu analizowania i interpretowania problemów edukacyjnych i terapeutycznych; wyciąga wnioski z obserwacji sposobu działań opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych.
6.	K_U03	Potrafi ocenić przydatność typowych metod i procedur do realizacji zadań związanych z różnymi sferami działalności edukacyjnej, diagnostycznej i terapeutycznej prowadzonej w przedszkolach i poradniach rehabilitacyjnych dla dzieci z wadą słuchu.
7.	E.3S.U5.	Analizować przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zaobserwowane lub doświadczane w czasie tych praktyk.
		Kompetencje społeczne
8.	K_K01 E.3S.K1	Identyfikuje się z rolą i zadaniami surdopedagoga, radzi sobie w rzeczywistości edukacyjno-rewalidacyjnej.
9.	K_K03 E.3S.K1	Przejawia pozytywny stosunek do dzieci, stara się nawiązać kontakt z uczniem, współpracuje z surdopedagogiem prowadzącym praktykę.
10.	K_K01 K_K03e B.1.K1. D.1.K1. C.4.K2. E.3S.K1	Skutecznie współpracuje z opiekunem praktyk zawodowych oraz z innymi nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Zapoznanie się z całokształtem funkcjonowania placówki rehabilitacyjnej, szczególnie z jej strukturą organizacyjną, ogólnymi planami pracy dydaktyczno-wychowawczej oraz sposobami ich realizacji. - Dokonanie ogólnej analizy koncepcji pracy zespołu wspierającego rozwój dziecka, m.in. pedagoga, psychologa, logopedy, nauczyciela-wychowawcy, innych specjalistów wspierających rozwój dziecka z uszkodzonym narządem słuchu. - Poznanie form działań wspierających dziecko organizowanych na terenie placówki. - Poznanie metod i narzędzi dokonywania wieloprofilowej oceny funkcjonalnej ucznia oraz wytycznych do konstruowania indywidualnych programów terapeutycznych. - Hospitowanie zajęć- sporządzanie protokołów i pisemnych uwag na temat zajęć: 		

<ul style="list-style-type: none"> ▪ poznanie dokumentacji dziecka, organizacji nauczania oraz przebiegu uczenia się dziecka, ▪ poznanie procesu nauczania oraz specyfiki przebiegu zajęć rewalidacyjnych, ▪ ocena zakresu treści, metod, form, środków dydaktycznych. <p>- Prowadzenie dokumentacji dotyczącej obserwowanych zajęć, sytuacji dydaktyczno-wychowawczych – ujęcie ich w protokołach hospitacyjnych.</p>

Praktyka asystencko-pedagogiczna w specjalnych przedszkolach dla dzieci z wadą słuchu (20 godz.)

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01 E.3S.W1	Zna organizację i założenia programowe kształcenia i wychowania dzieci z wadą słuchu, realizowanymi w ramach wybranych placówek edukacyjnych.
2.	K_W03	Zna specyfikę pracy z dzieckiem z wadą słuchu w specjalnym przedszkolu w tym formy i rodzaje zajęć dydaktyczno-wychowawczych oraz zajęć o charakterze rewalidacyjnym, podstawowe cele, metody i formy pracy oraz sposoby porozumiewania się.
3.	K_W09	Zna zasady pracy zespołu wspierającego rozwój ucznia, m.in. surdopedagoga, pedagoga szkolnego, psychologa, logopedy, nauczyciela-wychowawcy, innych specjalistów oraz zna formy działań wspierających dziecko z wadą słuchu.
4.	K_W09 E.3S.W3.	Zna zasady zapewniania bezpieczeństwa wychowankom przedszkola.
Umiejętności		
5.	K_U02 E.3S.U1 E.3S.U2 E.3S.U3	Potrafi dokonać analizy obserwowanych zajęć dydaktyczno-wychowawczych, określając ich tematykę, cele, metody, formy, środki dydaktyczne, etapy lekcji, rodzaje zabaw/ ćwiczeń/ zajęć oraz sposób uwzględniania specjalnych potrzeb edukacyjnych oraz specyfiki komunikowania się werbalnego oraz w SJM/PJM.
6.	K_U04 E.3S.U4.	Potrafi zaprojektować plan przebiegu zajęć dydaktyczno - wychowawczych (konspekt) dla dzieci z wadą słuchu realizowanych na poziomie edukacji przedszkolnej z uwzględnieniem metodycznych wskazówek do pracy z dziećmi z wadą słuchu, dobierając i stosując właściwą tematykę, cele, metody, formy, środki dydaktyczne, rodzaje zabaw.
7.	K_U05 E.3S.U4.	Potrafi samodzielnie przeprowadzić zajęcia z dziećmi z wadą słuchu w wybranej placówce edukacyjnej na poziomie edukacji przedszkolnej, zgodnie z opracowaną koncepcją oraz dokonywać na bieżąco potrzebnych modyfikacji, dostosowując proces nauczania do potrzeb i możliwości dzieci z wadą słuchu.
8.	E.3S.U5.	Analizować przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zaobserwowane lub doświadczone w czasie tych praktyk.

Kompetencje społeczne		
9.	K_K01	Dokonyje systematycznej analizy poziomu własnej wiedzy i umiejętności, własnych oraz obserwowanych działań edukacyjno-wychowawczych; wyraża gotowość do korygowania błędów metodycznych i zdobywania nowych praktycznych umiejętności pedagogicznych poprzez aktywną współpracę z nauczycielami bądź innymi specjalistami w ramach realizacji zadań praktyki i pełne zaangażowanie w ich wypełnianie.
10.	K_K03 E.3S.K1	Identyfikuje się z rolą i zadaniami surdopedagoga, radzi sobie w rzeczywistości edukacyjnej - w różnych sytuacjach, starając się przejąć odpowiedzialność za wszystkie aspekty nauczania oraz aktywnie uczestniczy w życiu grupy przedszkolnej i placówki.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Zapoznanie się z całokształtem funkcjonowania placówki przedszkolnej, szczególnie z jej strukturą organizacyjną, ogólnymi planami pracy dydaktyczno-wychowawczej oraz sposobami ich realizacji.
- Dokonanie ogólnej analizy koncepcji pracy zespołu wspierającego rozwój dziecka, m.in. pedagoga, psychologa, logopedy, nauczyciela-wychowawcy, innych specjalistów wspierających rozwój dziecka z uszkodzonym narządem słuchu.
- Poznanie form działań wspierających dziecko organizowanych na terenie placówki.
- Poznanie metod i narzędzi dokonywania wieloprofilowej oceny funkcjonalnej ucznia oraz wytycznych do konstruowania indywidualnych programów terapeutycznych.
- Hospitowanie zajęć- sporządzanie protokołów i pisemnych uwag na temat zajęć:
  - poznanie dokumentacji dziecka, organizacji nauczania oraz przebiegu uczenia się dziecka,
  - poznanie procesu nauczania oraz specyfiki przebiegu zajęć edukacyjnych,
  - ocena zakresu treści, metod, form, środków dydaktycznych oraz stosunku nauczycieli do wychowanków.
- Prowadzenie dokumentacji dotyczącej obserwowanych zajęć, sytuacji dydaktyczno-wychowawczych – ujęcie ich w protokołach hospitacyjnych.
- Samodzielne przeprowadzenie zajęć zgodnie z rodzajem zajęć określonych w programach kształcenia dla danej specjalności.

Praktyka pedagogiczna w specjalnych szkołach podstawowych dla uczniów słabosłyszących – etap edukacji wczesnoszkolnej (20 godz.)

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01	Zna organizację i założenia programowe kształcenia i wychowania dzieci słabosłyszących, realizowanymi w ramach wybranych placówek edukacyjnych.
2.	K_W03	Zna specyfikę pracy z uczniem z wadą słuchu w klasach 1-3 szkoły podstawowej, w tym formy i rodzaje zajęć dydaktyczno-wychowawczych oraz zajęć o charakterze rewalidacyjnym, podstawowe cele, metody, formy pracy oraz sposoby porozumiewania się.

3.	K_W09	Zna zasady pracy zespołu wspierającego rozwój ucznia, m.in. surdopedagoga, pedagoga szkolnego, psychologa, logopedy, nauczyciela-wychowawcy, innych specjalistów oraz zna formy działań wspierających ucznia z wadą słuchu, organizowanych w ramach zajęć lekcyjnych na poziomie klas 1-3 szkoły podstawowej.
4.	K_W07 E.3S.W3.	Zna zasady zapewniania bezpieczeństwa uczniom w szkole lub placówce oświatowej i poza nimi.
		Umiejętności
5.	K_U02	Potrafi dokonać analizy obserwowanych zajęć dydaktyczno-wychowawczych, określając ich tematykę, cele, metody, formy, środki dydaktyczne, etapy lekcji, rodzaje zabaw/ ćwiczeń/ zajęć oraz sposób uwzględniania specjalnych potrzeb edukacyjnych oraz specyfiki komunikowania się werbalnego oraz w SJM/PJM.
6.	K_U04	Potrafi zaprojektować plan przebiegu zajęć dydaktyczno - wychowawczych (konspekt) dla dzieci słabosłyszących realizowanych na poziomie edukacji wczesnoszkolnej uwzględnieniem metodycznych wskazówek do pracy z dziećmi słabosłyszącymi, dobierając i stosując właściwą tematykę, cele, metody, formy, środki dydaktyczne, rodzaje zabaw.
7.	K_U05 E.3S.U4.	Potrafi samodzielnie przeprowadzić zajęcia z dziećmi słabosłyszącymi w wybranej placówce edukacyjnej na poziomie edukacji wczesnoszkolnej, zgodnie z opracowaną koncepcją oraz dokonywać na bieżąco potrzebnych modyfikacji, dostosowując proces nauczania do potrzeb i możliwości uczniów słabosłyszących.
		Kompetencje społeczne
8.	K_K01	Dokonuje systematycznej analizy poziomu własnej wiedzy i umiejętności, własnych oraz obserwowanych działań edukacyjno-wychowawczych; wyraża gotowość do korygowania błędów metodycznych i zdobywania nowych praktycznych umiejętności pedagogicznych poprzez aktywną współpracę z nauczycielami bądź innymi specjalistami w ramach realizacji zadań praktyki i pełne zaangażowanie w ich wypełnianie.
9.	K_K03	Identyfikuje się z rolą i zadaniami surdopedagoga, radzi sobie w rzeczywistości edukacyjnej - w różnych sytuacjach, starając się przejąć odpowiedzialność za wszystkie aspekty nauczania oraz aktywnie uczestniczy w życiu klasy i placówki.
10.	E.3S.K1.	Skutecznie współpracuje z opiekunem praktyk zawodowych oraz z innymi nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Zapoznanie się z całokształtem funkcjonowania placówki szkolnej, szczególnie z jej strukturą organizacyjną, ogólnymi planami pracy dydaktyczno- wychowawczej oraz sposobami ich realizacji.
- Dokonanie ogólnej analizy koncepcji pracy zespołu wspierającego rozwój dziecka, m.in. pedagoga, psychologa, logopedy, nauczyciela-wychowawcy, innych specjalistów wspierających rozwój dziecka z uszkodzonym narządem słuchu.
- Poznanie form działań wspierających dziecko organizowanych na terenie placówki.
- Poznanie metod i narzędzi dokonywania wieloprofilowej oceny funkcjonalnej ucznia oraz wytycznych do konstruowania indywidualnych programów terapeutycznych.
- Hospitowanie zajęć - sporządzanie protokołów i pisemnych uwag na temat zajęć:

<ul style="list-style-type: none"> ▪ poznanie dokumentacji dziecka, organizacji nauczania oraz przebiegu uczenia się dziecka; ▪ poznanie procesu nauczania oraz specyfiki przebiegu zajęć edukacyjnych; ▪ ocena zakresu treści, metod, form, środków dydaktycznych oraz stosunku nauczycieli do wychowanków. <ul style="list-style-type: none"> - Prowadzenie dokumentacji dotyczącej obserwowanych zajęć, sytuacji dydaktyczno-wychowawczych – ujęcie ich w protokołach hospitacyjnych. - Samodzielne przeprowadzenie zajęć zgodnie z rodzajem zajęć określonych w programach kształcenia dla danej specjalności.

**Praktyka pedagogiczna w specjalnych szkołach podstawowych
i internacie dla uczniów niesłyszących - etap edukacji wczesnoszkolnej
(20 godz.)**

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01 E.3S.W1	Zna organizację i założenia programowe kształcenia i wychowania dzieci niesłyszących, realizowanymi w ramach wybranych placówek edukacyjnych.
2.	K_W03	Zna specyfikę pracy z uczniem z wadą słuchu w klasach 1-3 szkoły podstawowej, w tym formy i rodzaje zajęć dydaktyczno-wychowawczych oraz zajęć o charakterze rewalidacyjnym, podstawowe cele, metody, formy pracy oraz sposoby porozumiewania się.
3.	K_W09	Zna zasady pracy zespołu wspierającego rozwój ucznia, m.in. surdopedagoga, pedagoga szkolnego, psychologa, logopedy, nauczyciela-wychowawcy, innych specjalistów oraz zna formy działań wspierających ucznia z wadą słuchu, organizowanych w ramach zajęć lekcyjnych na poziomie klas 1-3 szkoły podstawowej i w internacie.
Umiejętności		
4.	K_U02 E.3S.U2.	Potrafi dokonać analizy obserwowanych zajęć dydaktyczno-wychowawczych, wyciągać wnioski z obserwacji sposobu integracji działań opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych przez nauczycieli, określać tematykę zajęć, ich cele, metody, formy, środki dydaktyczne, etapy lekcji, rodzaje zabaw/ ćwiczeń/ zajęć oraz sposób uwzględniania specjalnych potrzeb edukacyjnych oraz specyfiki komunikowania się werbalnego oraz w SJM/PJM.
5.	K_U05 E.3S.U3.	Potrafi wyciągać wnioski z bezpośredniej obserwacji pozalekcyjnych działań opiekuńczo-wychowawczych nauczycieli, w tym podczas dyżurów na przerwach międzylekcyjnych i zorganizowanych wyjść grup uczniowskich;
6.	K_U04	Potrafi zaprojektować plan przebiegu zajęć dydaktyczno - wychowawczych (konspekt) dla dzieci niesłyszących realizowanych na poziomie edukacji wczesnoszkolnej z uwzględnieniem metodycznych wskazówek do pracy z dziećmi niesłyszącymi, dobierając i stosując właściwą tematykę, cele, metody, formy, środki dydaktyczne, rodzaje zabaw.

7.	K_U05 E.3S.U4.	Potrafi samodzielnie przeprowadzić zajęcia z dziećmi niesłyszącymi w wybranej placówce edukacyjnej na poziomie edukacji wczesnoszkolnej, zgodnie z opracowaną koncepcją oraz dokonywać na bieżąco potrzebnych modyfikacji, dostosowując proces nauczania do potrzeb i możliwości uczniów słabosłyszących.
		Kompetencje społeczne
8.	K_K01	Dokonyuje systematycznej analizy poziomu własnej wiedzy i umiejętności, własnych oraz obserwowanych działań edukacyjno-wychowawczych; wyraża gotowość do korygowania błędów metodycznych i zdobywania nowych praktycznych umiejętności pedagogicznych poprzez aktywną współpracę z nauczycielami bądź innymi specjalistami w ramach realizacji zadań praktyki i pełne zaangażowanie w ich wypełnianie.
9.	K_K03	Identyfikuje się z rolą i zadaniami surdopedagoga, radzi sobie w rzeczywistości edukacyjnej - w różnych sytuacjach, starając się przejąć odpowiedzialność za wszystkie aspekty nauczania oraz aktywnie uczestniczy w życiu klasy i placówki.
10.	K_K01 K_K03e B.1.K1. D.1.K1. C.4.K2. E.3S.K1.	Skutecznie współpracuje z opiekunem praktyk zawodowych oraz z innymi nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Zapoznanie się z całokształtem funkcjonowania placówki szkolnej, szczególnie z jej strukturą organizacyjną, ogólnymi planami pracy dydaktyczno-wychowawczej oraz sposobami ich realizacji.
- Dokonanie ogólnej analizy koncepcji pracy zespołu wspierającego rozwój dziecka, m.in. pedagoga, psychologa, logopedy, nauczyciela-wychowawcy, innych specjalistów wspierających rozwój dziecka z uszkodzonym narządem słuchu.
- Poznanie form działań wspierających dziecko organizowanych na terenie placówki.
- Poznanie metod i narzędzi dokonywania wieloprofilowej oceny funkcjonalnej ucznia oraz wytycznych do konstruowania indywidualnych programów terapeutycznych.
- Hospitowanie zajęć - sporządzanie protokołów i pisemnych uwag na temat zajęć:
  - poznanie dokumentacji dziecka, organizacji nauczania oraz przebiegu uczenia się dziecka,
  - poznanie procesu nauczania oraz specyfiki przebiegu zajęć edukacyjnych,
  - ocena zakresu treści, metod, form, środków dydaktycznych oraz stosunku nauczycieli do wychowanków.
- Prowadzenie dokumentacji dotyczącej obserwowanych zajęć, sytuacji dydaktyczno-wychowawczych – ujęcie ich w protokołach hospitacyjnych.
- Samodzielne przeprowadzenie zajęć zgodnie z rodzajem zajęć określonych w programach kształcenia dla danej specjalności.

3.9.3. Edukacja i terapia osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu

Moduł: Przygotowanie merytoryczne w ramach specjalności

Podstawy edukacji i terapii osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03 E.1A.W2.	Zna w pogłębionym stopniu przejawy zaburzonego rozwoju osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, odnoszące się do kryteriów diagnostycznych oraz intra i interindywidualnych różnic pomiędzy osobami z ASD.
2.	K_W04 E.1A.W2.	Zna rozbudowane metody diagnozy różnicowej zaburzeń ze spektrum autyzmu i innych zaburzeń rozwoju.
3.	K_W08 E.1A.W2.	Zna merytoryczne podstawy edukacji i terapii osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
		Umiejętności
4.	K_U03 E.1A.U2.	Potrafi dokonać pogłębionej diagnozy oraz oceny złożonej sytuacji edukacyjnej oraz terapeutycznej osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
		Kompetencje społeczne
5.	K_K01 E.1A.K1. E.1A.K2.	Dokonuje krytycznej oceny własnej wiedzy i umiejętności oraz korzysta z niej w procesie rozwiązywania złożonych procesów rehabilitacyjnych, edukacyjnych i terapeutycznych.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Autyzm – rys historyczny, ustalenie terminologiczne. Kontrowersje wokół terminologii i klasyfikacji. 2. Przegląd koncepcji dotyczących przyczyn autyzmu: koncepcje psychoanalityczne, koncepcje etologiczne, koncepcje biologiczne, zaburzenia neurologiczne, neurochemiczne, neuroanatomiczne i genetyczne obserwowane w autyzmie. Zaburzenia ze spektrum autyzmu a szczepienia ochronne. Etiologia wieloczynnikowa. 3. Badania epidemiologiczne w Polsce i wybranych krajach. 4. Typologia osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu. Intraindywidualne i interindywidualne zróżnicowanie osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu. 5. Uczeń z autyzmem w placówce oświatowej – wybór formy organizacyjnej kształcenia, statystyki, sposoby organizacji otoczenia w procesie terapii i edukacji. 6. Różne podejścia do edukacji i terapii dzieci (uczniów) z ASD – modele edukacyjno-terapeutyczne. Podejście behawioralne i rozwojowe w edukacji i terapii osób z autyzmem.		

Psychologiczne podstawy edukacji i terapii osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W02 E.1A.W2.	Zna psychologiczne podstawy edukacji i terapii osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
2.	K_W03 E.1A.W2.	Zna w pogłębionym stopniu specyfikę funkcjonowania osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w obszarze społecznym, poznawczym, emocjonalnym, komunikacji w różnych okresach życia.
Umiejętności		
3.	K_U01 E.1A.U2.	Potrafi analizować złożone problemy edukacji i terapii osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu korzystając z posiadanej wiedzy psychologicznej.
4.	K_U03 E.1A.U2.	Potrafi dokonać pogłębionej diagnozy oraz oceny złożonej sytuacji edukacyjnej oraz terapeutycznej osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
Kompetencje społeczne		
5.	K_K01 E.1A.K1. E.1A.K2.	Dokonyje krytycznej oceny własnej wiedzy i umiejętności oraz korzysta z niej w procesie rozwiązywania złożonych procesów rehabilitacyjnych, edukacyjnych i terapeutycznych.

TREŚCI PROGRAMOWE

1. Rozpoznawanie wczesnych symptomów autyzmu. Międzynarodowy „złoty standard diagnostyczny” ADI-R (Autism Diagnostic Interview – Revised) i ADOS (Autism Diagnostic Observation Schedule).
2. Przegląd wybranych narzędzi diagnostycznych: Diagnostyczna lista kontrolna (E-2) B. Rimlanda, Kwestionariusz autyzmu z okresie poniemowlęcym (CHAT) S. Barona-Cohana, J. Allen, C. Gillberga, Skala CARS Schoplera.
3. Charakterystyka psychologiczna osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w różnych okresach rozwojowych. Specyfika funkcjonowanie poznawczego, emocjonalnego i społecznego, mowa, język i komunikacja osób z ASD w różnych okresach rozwojowych.
4. Podstawy neuropsychologii. ASD i inne zaburzenia neurorozwojowe – afazja, mózgowe porażenie dziecięce, ADHD. Autyzm a niepełnosprawność intelektualna.
5. Psychologiczne koncepcje autyzmu: teoria umysłu, funkcji wykonawczych i centralnej koherencji.

Medyczne podstawy edukacji i terapii osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W02 E.1A.W1.	Zna medyczne podstawy edukacji i terapii osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
2.	K_W03 E.1A.W1.	Zna w pogłębionym stopniu specyfikę funkcjonowania osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w aspekcie medycznym.
Umiejętności		
3.	K_U01 E.1A.U1.	Potrafi analizować złożone problemy edukacji i terapii osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu korzystając z posiadanej wiedzy z obszaru medycznych podstaw zaburzeń ze spektrum autyzmu.
Kompetencje społeczne		
4.	K_K01 E.1A.K1. E.1A.K2.	Dokonuje krytycznej oceny własnej wiedzy i umiejętności oraz korzysta z niej w procesie rozwiązywania złożonych procesów rehabilitacyjnych, edukacyjnych i terapeutycznych.

TREŚCI PROGRAMOWE

1. Anatomia i fizjologia układu nerwowego w kontekście deficytów i nieprawidłowości rozwojowych w spektrum autyzmu. Podstawy psychiatrii i psychopatologii. Podstawy neurologii.
2. Zaburzenia ze spektrum autyzmu a zaburzenia genetyczne i niepełnosprawności sprzężone (np. np. stwardnienie guzowate, fenyloketonuria, wrodzony zespół różyczkowy, Zespół kruchego X, infekcje wirusowe, zespół de Lange'a, zespół Williamsa, zespół Noonana, afazja padaczkowa (zespół Landau-Kleffnera), nieprawidłowości przemiany puryny, nieprawidłowości wchłaniania jelitowego – glutenu, i in.).
3. Narzędzia do monitorowania stanu zdrowia dzieci. Wybrane badania laboratoryjne, radiograficzne lub inne badania diagnostyczne służące ocenie dziecka z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
4. Choroby wieku dziecięcego i wybrane problemy medyczne dotyczące dzieci ze spektrum autyzmu: diety, suplementacja, farmakoterapia.
5. Zaburzenia ze spektrum autyzmu w medycznych klasyfikacjach nozologicznych (ICD, DSM) i klasyfikacji funkcjonalnej (ICF).

Prawne podstawy edukacji i terapii osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W07 E.1A.W1.	Zna w pogłębionym stopniu strukturę i funkcję systemu kształcenia uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w odniesieniu do prawa oświatowego.
2.	K_W1 E.1A.W1.	Zna w pogłębionym stopniu prawne podstawy oddziaływań rehabilitacyjnych, edukacyjnych, terapeutycznych.
Umiejętności		
3.	K_U02 E.1A.U2.	Potrafi analizować procesy i zjawiska oraz złożone i nietypowe problemy rehabilitacyjne, edukacyjne, terapeutyczne wykorzystując aktualną wiedzę teoretyczną z zakresu prawnych podstaw edukacji i terapii osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu; właściwie dobierać źródła wiedzy, dokonywać ich oceny, krytycznej analizy, syntezy, twórczej interpretacji i prezentacji.
Kompetencje społeczne		
4.	K_K03 K_K03b K_K03c C.5.K1. E.1A.K1. E.1A.K2.	Odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej związanej z działalnością rehabilitacyjną, edukacyjną, terapeutyczną i resocjalizacyjną, w tym: - przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje, prowadzone działania i ich skutki - podejmowania refleksji na tematy etyczne, przestrzegania.

TREŚCI PROGRAMOWE

1. Orzecznictwo.
2. Ubezważnienie.
3. Ulgi i udogodnienia.
4. Standardy prawne organizacji edukacji i wsparcia społecznego osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
5. Prawo do edukacji dzieci z niepełnosprawnościami w Konwencji ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami z 13 grudnia 2006 r., Konstytucji z 2 kwietnia 1997 r. oraz w ustawie o systemie oświaty z 7 września 1991 r.
6. Orzekanie o specjalnych potrzebach edukacyjnych.
7. Realizacja prawa do edukacji dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu:
  - a. obowiązki organów prowadzących szkoły;
  - b. obowiązki szkoły;
  - c. indywidualizacja procesu kształcenia;
  - d. organizowanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
8. Współpraca z rodziną dziecka z autyzmem w świetle prawa oświatowego.

Metody terapii niedyrektywnej osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W06 E.1A.W1.	Zna w pogłębionym stopniu koncepcje terapii niedyrektywnej osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu oraz uwarunkowania skuteczności podejmowanych oddziaływań terapeutycznych.
2.	K_W08 E.1A.W1.	Zna merytoryczne i metodyczne podstawy prowadzenia działań terapeutycznych z osobami z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
Umiejętności		
3.	K_U05 E.1A.U2.	Potrafi projektować oraz prowadzić zajęcia terapeutyczne dla osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, dokonywać ewaluacji realizowanych zajęć oraz generować niestandardowe rozwiązania konkretnych problemów terapeutycznych.
4.	K_U11 E.1A.U2.	Analizować własne działania terapeutyczne, wskazywać obszary wymagające modyfikacji, eksperymentowania i wdrażania działań innowacyjnych.
Kompetencje społeczne		
5.	K_K03 K_K03b K_K03d C.5.K1 C.5.K2. E.1A.K1. E.1A.K2.	Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej związanej z działalnością rehabilitacyjną, edukacyjną, terapeutyczną i resocjalizacyjną, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje, prowadzone działania i ich skutki - wykazywania cech refleksyjnego praktyka, świadomego znaczenia profesjonalizmu w pracy zawodowej.

TREŚCI PROGRAMOWE

1. Wprowadzenie w zagadnienia terapii niedyrektywnej osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu: założenia, cele, zasady prowadzenia terapii. Metody psychologiczno-pedagogiczne stosowane w terapii osób z ASD, a praktyka oparta na dowodach (*evidence base practice*).
2. Prezentacja modeli niedyrektywnych:
  - Growth through Play,
  - Son rise-Metoda Opcji,
  - Model DIR/Floortime;
  - Metoda RDI – Metoda Rozwoju Relacji;
  - Terapia Handle;
  - Attention Autism;
  - Podejście i model pracy H. Olechnowicz;
  - Metoda 3i;
3. Planowanie pracy z dzieckiem; wgląd w prowadzenie terapii; dokumentacja procesu terapeutycznego.
4. Przygotowanie do współpracy oraz współdziałanie środowiska rodzinnego, przedszkola/szkoły dziecka oraz innych podmiotów zaangażowanych w proces terapii dziecka/ucznia w modelu terapii niedyrektywnej.

Metody terapii dyrektywnej osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W06 E.1A.W1.	Zna w pogłębionym stopniu koncepcje terapii dyrektywnej osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu oraz uwarunkowania skuteczności podejmowanych oddziaływań terapeutycznych.
2.	K_W08 E.1A.W1.	Zna merytoryczne i metodyczne podstawy prowadzenia działań terapeutycznych z osobami z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
Umiejętności		
3.	K_U05 E.1A.U2.	Potrafi projektować oraz prowadzić zajęcia terapeutyczne dla osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, dokonywać ewaluacji realizowanych zajęć oraz generować niestandardowe rozwiązania konkretnych problemów terapeutycznych.
4.	K_U11 E.1A.U2.	Analizować własne działania terapeutyczne, wskazywać obszary wymagające modyfikacji, eksperymentowania i wdrażania działań innowacyjnych.
Kompetencje społeczne		
5.	K_K03 K_K03b K_K03d C.5.K1. C.5.K2 E.1A.K1. E.1A.K2.	Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej związanej z działalnością rehabilitacyjną, edukacyjną, terapeutyczną i resocjalizacyjną, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje, prowadzone działania i ich skutki - wykazywania cech refleksyjnego praktyka, świadomego znaczenia profesjonalizmu w pracy zawodowej.

TREŚCI PROGRAMOWE

1. Wprowadzenie w zagadnienia terapii dyrektywnej osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu. Metody psychologiczno-pedagogiczne stosowane w terapii autyzmu, a praktyka oparta na dowodach (*evidence base practice*).
2. Program TEACCH - (ang. *Treatment and education of autistic and related communication handicapped children*) – kompleksowy program terapii i edukacji dzieci z autyzmem oraz dzieci z zaburzeniami w komunikacji.
3. Terapia wymuszonego kontaktu Holding; Metoda Stymulowanych Seryjnych Powtórzeń (SSP).
4. Stosowana Analiza Zachowania: założenia terapeutyczne; wyjaśnienie terminologii; cele terapii behawioralnej; techniki uczenia nowych zachowań (metoda wyodrębnionych prób, uczenie sytuacyjne, łańcuchy zachowań); dokumentacja procesu terapeutycznego. SAZ w uczeniu nowych umiejętności poznawczych, społeczno-emocjonalnych oraz zachowań komunikacyjnych.
5. Programowanie pracy z dzieckiem; przygotowanie do terapii, organizacja środowiska terapeutycznego; struktura otoczenia.
6. Trudności terapeutyczne w zakresie uczenia nowych zachowań; generalizacja umiejętności.
7. Plany aktywności dla dzieci z autyzmem. Uczenie samodzielności.
8. Włączenie środowiska rodzinnego i terapeutycznego/edukacyjnego w planowanie i przebieg terapii.

Metody wspomagające terapię i edukację osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W06 E.1A.W1.	Zna w pogłębionym stopniu koncepcje terapii wspomagającej edukację i terapię osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu oraz uwarunkowania skuteczności podejmowanych oddziaływań terapeutycznych.
2.	K_W08 E.1A.W1.	Zna merytoryczne i metodyczne podstawy prowadzenia działań terapeutycznych z osobami z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
Umiejętności		
3.	K_U05 E.1A.U2.	Potrafi projektować oraz prowadzić zajęcia terapeutyczne dla osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, dokonywać ewaluacji realizowanych zajęć oraz generować niestandardowe rozwiązania konkretnych problemów terapeutycznych.
4.	K_U11 E.1A.U2.	Analizować własne działania terapeutyczne, wskazywać obszary wymagające modyfikacji, eksperymentowania i wdrażania działań innowacyjnych.
Kompetencje społeczne		
5.	K_K03 K_K03b K_K03d C.5.K1. C.5.K2 E.1A.K1. E.1A.K2.	Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej związanej z działalnością rehabilitacyjną, edukacyjną, terapeutyczną i resocjalizacyjną, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje, prowadzone działania i ich skutki - wykazywania cech refleksyjnego praktyka, świadomego znaczenia profesjonalizmu w pracy zawodowej.

TREŚCI PROGRAMOWE

1. Metody wspomagające terapię osób z ASD:
  - Trening uwagi słuchowej Johansena,
  - Trening słuchowy Tomatisa;
  - Programy Aktywności Knill;
  - Metoda Dobrego Startu,
  - Metoda Domana,
  - Modelowanie z użyciem nagrań wideo w nauczaniu dzieci z zaburzeniami w spektrum autyzmu,
  - Metoda Ruchu Rozwijającego W. Sherborne;
  - Metoda Kepharta;
  - Metoda symultaniczno-sekwencyjna,
  - Metoda Frostig,
  - Metoda malowania dziesięcioma palcami,
  - Metody oparte na kontakcie ze zwierzętami;
  - Metody oparte na kontakcie ze sztuką.
2. Programowanie pracy z dzieckiem – scenariusze zajęć z wykorzystaniem wspomagających metod terapii i edukacji osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
3. Komputer, media i nowe technologie w terapii osób z ASD.

**Psychospołeczna sytuacja dorosłych osób z zaburzeniami
ze spektrum autyzmu i ich rodzin**

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W05 E.1A.W1.	Zna współczesne podejścia do problemów dorosłych osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i ich rodzin (podmiotowość, autonomia, samostanowienie, jakość życia).
2.	K_W06 E.1A.W1.	Zna w pogłębionym stopniu koncepcje rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz wspierania dorosłych osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu oraz różnorodne uwarunkowania skuteczności podejmowanych oddziaływań.
Umiejętności		
3.	K_U01 E.1A.U2.	Potrafi identyfikować i interpretować złożone zjawiska i problemy dorosłości osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu ukazując ich powiązania z różnymi obszarami pedagogiki specjalnej i innych nauk społecznych oraz humanistycznych i medycznych.
4.	K_U02 E.1A.U2.	Potrafi analizować złożone i nietypowe problemy rehabilitacji dorosłych osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu wykorzystując aktualną wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki specjalnej w powiązaniu z naukami społecznymi, humanistycznymi i medycznymi; właściwie dobierać źródła wiedzy, dokonywać ich oceny, krytycznej analizy, syntezy, twórczej interpretacji i prezentacji.
Kompetencje społeczne		
5.	K_K01 E.1A.K1. E.1A.K2.	Dokonyuje krytycznej oceny wiedzy i umiejętności własnych oraz innych specjalistów, kreatywnie korzysta z wiedzy naukowej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych, zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemów.

TREŚCI PROGRAMOWE

1. Trudna dorosłość osób z ASD – analiza kontekstu psychologicznego, medycznego, społecznego.
2. Kwestia ubezwłasnowolnienia a autonomia dorosłych osób z ASD.
3. Edukacja seksualna osób z ASD.
4. Formy wsparcia osób z ASD w dorosłym życiu i ich środowiska rodzinnego.
5. Problemy zatrudnienia dorosłych osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
6. Psychospołeczna sytuacja rodzin z dorosłą osobą z ASD: wyzwania rodzicielskie związane z okresem dojrzewania i dorosłości osoby z ASD; profesjonalna pomoc i wsparcie rodziny.

Diagnoza funkcjonalna osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W04 E.1A.W1.	Zna rozbudowane metody diagnozowania specjalnych potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
Umiejętności		
2.	K_U03 E.1A.U2.	Potrafi dokonywać pogłębionej diagnozy i oceniania złożonych sytuacji rehabilitacyjnych, edukacyjnych, terapeutycznych dzieci i młodzieży z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
3.	K_U10 E.1A.U2.	Potrafi pracować w zespole diagnozującym pełniąc różne role, podejmować i wyznaczać zadania, współpracować z innymi specjalistami w trakcie diagnozy; kierować pracą zespołu, podejmować w nim wiodącą rolę w tym: planować, organizować i monitorować realizację złożonych zespołowych działań diagnostycznych.
Kompetencje społeczne		
4.	K_K03 K_K03b K_K03d C.5.K1. C.5.K2 E.1A.K1. E.1A.K2.	Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej związanej z działalnością rehabilitacyjną, edukacyjną, terapeutyczną, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje, prowadzone działania i ich skutki - wykazywania cech refleksyjnego praktyka, świadomego znaczenia profesjonalizmu w pracy zawodowej.

TREŚCI PROGRAMOWE

1. Prezentacja narzędzia diagnozy specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu stosowane w wybranych obszarach funkcjonowania: komunikacja i kontakty międzyludzkie, procesy myślowe i przyswajanie informacji, zachowanie i rozwój społeczny, rozwój zmysłów i/lub rozwój fizyczny (m.in. arkusze obserwacji; VB-MAPP – Ocena osiągania kamieni milowych rozwoju i planowanie terapii; Profil Psychoedukacyjny PEP-R; Profil Psychoedukacyjny dla młodzieży i dorosłych (AAPEP); KORP - Karta Oceny Rozwoju Psychoruchowego Dziecka; LUM – Lista Umiejętności Ucznia; Kwestionariusz do Oceny Funkcjonalnej Zachowań Niepożądanych. J. Kozłowski; wybrane formularze i listy kontrolne (badania przesiewowe dla nauczycieli) pod kątem zaburzeń sensorycznych u dziecka – J. Koomar, C. Kranovitz i in.).
2. Wybór narzędzi diagnostycznych z uwzględnieniem poziomu rozwoju intelektualnego uczniów oraz współwystępujących zaburzeń rozwojowych. Przygotowanie do wywiadu z rodzicami, nauczycielami i specjalistami pracującymi z uczniem, opracowanie wskazań do analizy dokumentów.
3. Diagnoza funkcjonalna uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu: analiza informacji uzyskanych w wywiadach z rodzicami, terapeutami, nauczycielami; analiza dokumentacji dziecka/ucznia oraz diagnoza specjalnych potrzeb edukacyjnych ucznia z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w poszczególnych obszarach funkcjonowania warunkujących ich specjalne potrzeby edukacyjne: komunikacja i kontakty międzyludzkie, procesy myślowe i przyswajanie

informacji, zachowanie i rozwój społeczny, rozwój zmysłów i/lub rozwój fizyczny – studium indywidualnego przypadku.

4. Diagnoza psychopedagogiczna uczniów z ASD – profile funkcjonalne. Określenie mocnych i słabych stron funkcjonowania ucznia - interpretacja wyników diagnozy służąca określeniu specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów. Wyznaczenie kierunków pracy edukacyjno – terapeutycznej – przygotowanieteczki diagnostycznej.

Komunikacja alternatywna i wspomagająca osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W08 E.1A.W1.	Zna metody komunikacji alternatywnej i wspomagającej wykorzystywane przez osoby z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
2.	K_W08 E.1A.W1.	Zna metodyczne podstawy wprowadzania komunikacji alternatywnej i wspomagającej.
Umiejętności		
3.	K_U03 E.1A.U2.	Potrafi dokonywać pogłębionej diagnozy kompetencji komunikacyjnych oraz potrzeb osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w zakresie komunikacji alternatywnej i wspomagającej. Potrafi dobrać odpowiednią metodę do użytkownika AAC.
4.	K_U04 E.1A.U2.	Potrafi planować, realizować i dokonywać ewaluacji procesu nauczania uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu komunikacji alternatywnej i wspomagającej, prognozować przebieg i skutki planowanych działań, wykorzystując aktualną wiedzę psychologiczną i pedagogiczną oraz różnorodne metody, techniki i narzędzia w tym zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne.
5.	K_U05 E.1A.U2.	Potrafi projektować i przeprowadzać zajęcia edukacyjne i terapeutyczne z wykorzystaniem metod komunikacji alternatywnej i wspomagającej, dokonywać ewaluacji realizowanych zajęć, generować niestandardowe rozwiązania konkretnych problemów.
Kompetencje społeczne		
6.	K_K01 E.1A.K1. E.1A.K2.	Dokonyuje krytycznej oceny własnej wiedzy i umiejętności oraz korzysta z niej w procesie rozwiązywania złożonych procesów rehabilitacyjnych, edukacyjnych i terapeutycznych.

TREŚCI PROGRAMOWE

1. Elementy komunikacji niewerbalnej w procesie porozumiewania się.
2. AAC – definicja, terminologia, klasyfikacja: metody wspomagane i niewspomagane komunikacji AAC a zaburzenia ze spektrum autyzmu.
3. Metody komunikacji alternatywnej i wspomagającej: system symboli jednoznacznych, Piktogramy, PCS, Makaton, system PECS.
4. Pomoce komunikacyjne. Tworzenie przykładowych pomocy komunikacyjnych.
5. Dobór właściwej metody AAC stosowanie do indywidualnych potrzeb osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
6. Łączenie różnych metod AAC.
7. Metoda ułatwionej komunikacji w porozumiewaniu się osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.

7. Wykorzystanie sprzętu technicznego do komunikowania i tworzenia pomocy niezbędnych w procesie porozumiewania się.
8. Wytyczne do pracy z rodziną i z otoczeniem osoby niemówiącej.
9. Wykorzystanie metod komunikacji alternatywnej w praktyce.

Stymulacja zmysłów i integracja sensoryczno-motoryczna

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03 E.1A.W1.	Zna w pogłębionym stopniu przejawy zaburzeń sensorycznych u osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu oraz wynikające z nich specjalne potrzeby uczestników złożonego procesu edukacji, rehabilitacji, terapii.
2.	K_W08 E.1A.W1.	Zna metody stymulacji zmysłowej oraz integracji sensoryczno-motorycznej wykorzystywane w pracy z osobami z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
Umiejętności		
3.	K_U03 E.1A.U2.	Potrafi rozpoznawać zaburzenia sensoryczne oraz ich wpływ na codzienne funkcjonowanie osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
4.	K_U05 E.1A.U2.	Potrafi projektować i przeprowadzać zajęcia edukacyjne i terapeutyczne z wykorzystaniem metod, form i środków pracy wspierających integrację sensoryczno-motoryczną, dokonywać ewaluacji realizowanych zajęć, generować niestandardowe rozwiązania konkretnych problemów.
Kompetencje społeczne		
5.	K_K01 E.1A.K1. E.1A.K2.	Dokonuje krytycznej oceny własnej wiedzy i umiejętności oraz korzysta z niej w procesie rozwiązywania złożonych procesów rehabilitacyjnych, edukacyjnych i terapeutycznych.

TREŚCI PROGRAMOWE

1. Charakterystyka zaburzeń sensorycznych u osób z ASD (zaburzenia modulacji sensorycznej, zaburzenia różnicowania sensorycznego, zaburzenia motoryczne na bazie sensorycznej. Przejawy zaburzeń sensorycznych u dzieci, młodzieży i dorosłych osób z ASD.
2. Przyczyny zaburzeń integracji sensorycznej.
3. Diagnoza procesów integracji sensorycznej.
4. Wpływ zaburzeń sensorycznych na codzienne funkcjonowanie dziecka/ ucznia z ASD w przedszkolu/szkole, uczenie nowych umiejętności, zachowanie, emocje, rozwój społeczny, poznawczy i motoryczny.
5. Środowisko fizyczne, stymulacja i integracja sensoryczna w ASD. Planowanie pracy z dzieckiem/ucznikiem z ASD posiadającym diagnozę zaburzeń integracji sensorycznej. Dostosowanie warunków edukacji w kontekście dysfunkcji sensorycznych, aranżacja środowiska uczenia się.

Wybrane metody i techniki terapii zachowań trudnych

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03 E.1A.W1.	Zna w pogłębionym stopniu rodzaje oraz przyczyny zachowań trudnych u osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu oraz wynikające z nich specjalne potrzeby uczestników złożonego procesu edukacji, rehabilitacji, terapii.
2.	K_W08 E.1A.W1.	Zna metody i techniki wykorzystywane w pracy nad zachowaniami trudnymi u osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
Umiejętności		
3.	K_U03 E.1A.U2.	Potrafi dokonać oceny funkcjonalnej zachowań trudnych osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
4.	K_U05 E.1A.U2.	Potrafi projektować i przeprowadzać zajęcia edukacyjne i terapeutyczne z wykorzystaniem metod i form pracy nad zachowaniami trudnymi, dokonywać ewaluacji realizowanych zajęć, generować niestandardowe rozwiązania konkretnych problemów.
Kompetencje społeczne		
5.	K_K03 K_K03b K_K03d C.5.K1. C.5.K2 E.1A.K1. E.1A.K2.	Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej związanej z działalnością rehabilitacyjną, edukacyjną, terapeutyczną, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje, prowadzone działania i ich skutki - wykazywania cech refleksyjnego praktyka, świadomego znaczenia profesjonalizmu w pracy zawodowej.

TREŚCI PROGRAMOWE

1. Korekcja zachowania i rozwiązywanie problemów wychowawczych u dzieci (uczniów) z ASD.
2. Wprowadzenie w problematykę zachowań trudnych: kryteria oceny trudnego zachowania, rodzaje zachowań trudnych, funkcje zachowań trudnych, przyczyny zachowań trudnych.
3. Założenia modelu A-B-C w pracy nad trudnymi zachowaniami osób z ASD.
4. Funkcjonalna i behawioralna ocena zachowań trudnych na potrzeby planowania działań terapeutycznych. Kwestionariusz Oceny Funkcjonalnej Zachowań Trudnych J. Kozłowskiego.
5. Radzenie sobie z zachowaniami trudnymi: metody i techniki pracy z trudnymi zachowaniami.
6. Kryteria oceny i ewaluacji efektywności pracy nad trudnymi zachowaniami. Dokumentowanie przebiegu terapii.
7. Włączenie środowiska szkolnego/przedszkolnego i rodzinnego w przebieg terapii.
8. Planowanie interwencji terapeutycznej – studium przypadku.

Projekt badawczy specjalnościowy

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W10	Zna założenia metodologiczne projektowania i prowadzenia badań w pedagogice specjalnej ze szczególnym uwzględnieniem metod badań stosowanych w naukach społecznych.
2.	K_W10	Zna zasady i normy etyczne związane z realizacją badań w pedagogice specjalnej.
Umiejętności		
3.	K_U07	Konstruuje proste projekty badawcze, w tym rozróżnia orientacje w metodologii badań, formułuje problemy i hipotezy badawcze, dobiera adekwatne metody i techniki badawcze, narzędzia do badań, prezentuje i interpretuje wyniki badań, współpracuje z członkami zespołów badawczych na różnych etapach projektowania i realizacji badań.
Kompetencje społeczne		
4.	K_K03g	Świadomie podejmuje działania nad rozwijaniem dorobku naukowo-badawczego pedagogiki specjalnej.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Obszary badań w zakresie studiowanej specjalności. Wybór problematyki do realizacji w zespołach badawczych.
- Style odwołania do źródeł, sporządzania bibliografii i notatek.
- Analiza materiałów źródłowych z podziałem na zespoły badawcze.
- Opracowanie projektu badawczego w zespołach: perspektywa jakościowa i ilościowa oraz triangulacja w badaniach, przedmiot badań, cele, problemy oraz hipotezy, zmienne i wskaźniki, metody, techniki i narzędzia, kryteria doboru grupy badawczej, terenu badań, etapy postępowanie badawczego.
- Zaplanowanie i przeprowadzenie zespołowych badań w terenie.
- Kodowanie wyników, porządkowanie (tabele, wykresy etc.), analiza statystyczna, opis i interpretacja wyników.
- Formułowanie wniosków z badań i postulatów pedagogicznych.

Trening Umiejętności Społecznych w terapii osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03 E.1A.W1.	Zna w pogłębionym stopniu przejawy zaburzeń w rozwoju społecznym i emocjonalnym osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu oraz

		wynikające z nich specjalne potrzeby uczestników złożonego procesu edukacji, rehabilitacji, terapii.
2.	K_W08 E.1A.W1.	Zna metodykę prowadzenie zajęć Treningu Umiejętności Społecznych dla osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
Umiejętności		
3.	K_U03 E.1A.U2.	Potrafi dokonać diagnozy potrzeb osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w zakresie umiejętności społecznych.
4.	K_U05 E.1A.U2.	Potrafi projektować i przeprowadzać zajęcia Treningu Umiejętności Społecznych, dokonywać ewaluacji realizowanych zajęć, generować niestandardowe rozwiązania konkretnych problemów.
Kompetencje społeczne		
5.	K_K03 K_K03b K_K03d C.5.K1. C.5.K2 E.1A.K1. E.1A.K2.	Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej związanej z działalnością rehabilitacyjną, edukacyjną, terapeutyczną, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje, prowadzone działania i ich skutki - wykazywania cech refleksyjnego praktyka, świadomego znaczenia profesjonalizmu w pracy zawodowej.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Wprowadzenie w zagadnienia Treningu Umiejętności Społecznych – rys historyczny, główne założenia, adresaci TUS, cele zajęć TUS, struktura i plan zajęć TUS; tematy TUS; lista umiejętności wg Goldsteina. - Modelowanie, odgrywanie ról, informacja zwrotna, transfer- jako stałe elementy zajęć. - Organizacja zajęć i grupy: dobór członków grupy; liczebność, kontrakt; formy zajęć – stacjonarne i zajęcia w terenie; czas trwania i częstotliwość; trenerzy TUS. - Uczenie nowych umiejętności – instrukcje zachowań i znaczenie wizualizacji. - Zalety Treningu Umiejętności Społecznych. - Scenariusze zajęć TUS dla dzieci/młodzieży/dorosłych osób z ASD. 		

Konstruowanie programów terapeutycznych dla dzieci, młodzieży i dorosłych osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W04 E.1A.W1.	Zna rozbudowane metody diagnozowania specjalnych potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
Umiejętności		
2.	K_U03 E.1A.U2.	Potrafi dokonywać pogłębionej diagnozy i oceniania złożonych sytuacji rehabilitacyjnych, edukacyjnych, terapeutycznych dzieci i młodzieży z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
3.	K_U04 E.1A.U2.	Potrafi planować, realizować i dokonywać ewaluacji procesu wychowania, nauczania uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, prognozować przebieg i skutki planowanych działań, wykorzystując aktualną wiedzę psychologiczną i pedagogiczną oraz różnorodne metody, techniki i narzędzia w tym zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne.

4.	K_U10 E.1A.U2.	Potrafi pracować w zespole pełniąc różne role, podejmować i wyznaczać zadania, współpracować z innymi specjalistami i uczestnikami procesu rehabilitacji, edukacji, terapii; kierować pracą zespołu, podejmować w nim wiodącą rolę w tym: planować, organizować i monitorować realizację złożonych zespołowych działań pedagogicznych.
Kompetencje społeczne		
5.	K_K03 K_K03b K_K03d C.5.K1. C.5.K2 E.1A.K1. E.1A.K2.	Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej związanej z działalnością rehabilitacyjną, edukacyjną, terapeutyczną, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje, prowadzone działania i ich skutki - wykazywania cech refleksyjnego praktyka, świadomego znaczenia profesjonalizmu w pracy zawodowej.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Analiza wyników wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia – studium indywidualnego przypadku. - Planowanie pracy dydaktyczno-wychowawczej i terapeutycznej z osobami z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w oparciu o WOPFU. - Konstruowanie Indywidualnego Programu Edukacyjno – Terapeutycznego; Programu Terapeutycznego. - Ewaluacja Indywidualnego Programu Edukacyjno – Terapeutycznego. - Modyfikacja Indywidualnego Programu Edukacyjno – Terapeutycznego. 		

Współpraca z rodziną uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W05 E.1A.W1.	Zna współczesne podejścia do problemów rodzin z dzieckiem z niepełnosprawnością.
2.	K_W08 E.1A.W1.	Zna merytoryczne podstawy oraz metody współpracy z rodziną dziecka/ucznia z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
Umiejętności		
3.	K_U01 E.1A.U2.	Potrafi identyfikować i interpretować złożone zjawiska i problemy sytuacji psychospołecznej rodzin z dzieckiem z zaburzeniami ze spektrum autyzmu ukazując ich powiązania z różnymi obszarami pedagogiki specjalnej i innych nauk społecznych oraz humanistycznych i medycznych.
4.	K_U03 E.1A.U2.	Potrafi dokonywać pogłębionej diagnozy środowiska rodzinnego dziecka/ucznia.
5.	K_U05 E.1A.U2.	Potrafi projektować współpracę z rodzicami, dokonywać ewaluacji podejmowanych działań, generować niestandardowe rozwiązania konkretnych problemów.

		Kompetencje społeczne
6.	K_K01 E.1A.K1. E.1A.K2.	Dokonuje krytycznej oceny wiedzy i umiejętności własnych oraz innych specjalistów, kreatywnie korzysta z wiedzy naukowej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych, zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemów.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Sytuacja psychospołeczna rodziny z dzieckiem z ASD.
- Problematyka zespołu wyplenia sił u rodziców dzieci z ASD - analiza badań empirycznych, przyczyny i symptomatologia, wpływ na funkcjonowanie dziecka i współpracę ze środowiskiem szkolnym i terapeutycznym.
- Diagnoza środowiska rodzinnego dziecka z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
- Postawy rodzicielskie pozytywne i negatywne oraz ich konsekwencje dla rozwoju dziecka oraz zakresu współpracy ze szkołą, nauczycielami i specjalistami. Specyfika postaw rodzicielskich rodziców dzieci z ASD. Cele, zasady, metody i formy pracy z rodzicami reprezentującymi różne postawy.
  - Uwarunkowania współpracy z rodzicami dziecka/ ucznia z ASD z perspektywy rodzicami, nauczyciela, terapeuty. Zasoby rodzinne w procesie wspierania rozwoju dziecka z autyzmem.
  - Rodzic o postawie nadmiernie ochraniającej, unikającej, nadmiernie wymagającej, odtrącającej. Realizacja celu poznawczego, motorycznego, emocjonalnego we współpracy z rodzicami. Kontrakt z rodzicami ucznia.
  - Praca z rodzicami dziecka z ASD, wsparcie terapeutyczne i pomoc psychospołeczna rodziny. Formy wsparcia rodziny z dzieckiem z ASD. Formy współpracy z rodziną: indywidualne (rozmowy indywidualne o osiągnięciach, możliwościach i trudnościach dziecka, pomoc rodzicom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, spotkania z udziałem eksperta, spotkania trójstronne, spotkania w domu ucznia) i grupowe (spotkania inauguracyjne współpracy, spotkania okresowe – wywiady, okolicznościowe, konferencje dla rodziców, warsztaty, szkolenia, rozwiązywanie sytuacji konfliktowych).
  - Metoda C. Sutton w pracy z rodzicami dzieci/uczniów z ASD.
  - Opracowywanie planu współpracy z rodzicami dziecka z ASD.

Warsztat pracy pedagoga specjalnego pracującego z dziećmi i młodzieżą z zaburzeniami ze spektrum autyzmu

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W08 E.1A.W1.	Zna merytoryczne i metodyczne podstawy prowadzenia zajęć z osobami z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
Umiejętności		
2.	K_U11 E.1A.U2.	Potrafi analizować własne działania pedagogiczne, dydaktyczne, wychowawcze, opiekuńcze i rehabilitacyjne, wskazywać obszary wymagające modyfikacji, eksperymentowania i wdrażania działań innowacyjnych; samodzielnie planować i realizować program własnego rozwoju osobowego i zawodowego a także inspirować uczestników procesów pedagogicznych do planowania i realizowania własnego rozwoju i uczenia się przez całe życie.

		Kompetencje społeczne
3.	K_K03 K_K03b K_K03d C.5.K1. C.5.K2 E.1A.K1. E.1A.K2.	Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej związanej z działalnością rehabilitacyjną, edukacyjną, terapeutyczną, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje, prowadzone działania i ich skutki - wykazywania cech refleksyjnego praktyka, świadomego znaczenia profesjonalizmu w pracy zawodowej.
TREŚCI PROGRAMOWE		
Zajęcia prowadzone są w formie warsztatowej, w trakcie której student tworzy swój indywidualny warsztat pracy. <ul style="list-style-type: none"> - Zadania pedagoga specjalnego w placówce edukacyjnej lub terapeutycznej. - Dokumentacja pracy pedagoga specjalnego. - Warsztat diagnostyczny (przygotowanieteczki narzędzie diagnozy dziecka/ucznia z zaburzeniami ze spektrum autyzmu) - Warsztat metodyczno – terapeutyczny (dostosowanie warunków edukacji do specjalnych potrzeb edukacyjnych ucznia z zaburzeniami ze spektrum autyzmu). - Warsztat poradniczy (przygotowanie poradnika dla rodziców dziecka/ucznia z zaburzeniami ze spektrum autyzmu). - Zespół wypalenia sił oraz profilaktyka zespołu. 		

Moduł: Dydaktyczno - metodyczny

Metodyka wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03 E.2A.W1.	Zna w pogłębionym stopniu proces zaburzonego rozwoju małego dziecka z zaburzeniami ze spektrum autyzmu (w aspekcie biologicznym, psychologicznym i społecznym) oraz wynikające z niego specjalne potrzeby uczestników złożonego procesu edukacji, rehabilitacji, terapii.
2.	K_W06 E.2A.W1.	Zna w pogłębionym stopniu koncepcje wczesnego wspomaganie rozwoju małego dziecka z ASD oraz różnorodne uwarunkowania skuteczności podejmowanych oddziaływań.
3.	K_W08 E.2A.W1.	Zna merytoryczne i metodyczne podstawy prowadzenia zajęć wczesnego wspomaganie rozwoju małego dziecka z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
Umiejętności		
4.	K_U04 E.2A.U1.	Potrafi planować, realizować i dokonywać ewaluacji procesu wczesnego wspomaganie rozwoju małego dziecka z zaburzeniami ze spektrum autyzmu., prognozować przebieg i skutki planowanych działań, wykorzystując aktualną wiedzę psychologiczną i

		pedagogiczną oraz różnorodne metody, techniki i narzędzia w tym zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne.
5.	K_U05 E.2A.U1.	Potrafi projektować i przeprowadzać zajęcia wczesnego wspomaganie rozwoju małego dziecka z zaburzeniami ze spektrum autyzmu., dokonywać ewaluacji realizowanych zajęć, generować niestandardowe rozwiązania konkretnych problemów.
6.	K_U10 E.2A.U1.	Pracować w zespole wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka pełniąc różne role, podejmować i wyznaczać zadania, współpracować z innymi specjalistami; kierować pracą zespołu, podejmować w nim wiodącą rolę w tym: planować, organizować i monitorować realizację złożonych zespołowych działań pedagogicznych.
		Kompetencje społeczne
7.	K_K03 K_K03b K_K03d K_K03e K_K03f C.5.K1. C.5.K2 C.5.K3. E.2A.K1. E.2A.K2. E.2A.K3. E.2A.K4.	Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej związanej z działalnością rehabilitacyjną, edukacyjną, terapeutyczną, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje, prowadzone działania i ich skutki - wykazywania cech refleksyjnego praktyka, świadomego znaczenia profesjonalizmu w pracy zawodowej - dostrzegania potrzeby samodoskonalenia się - podtrzymywania etosu zawodu.

TREŚCI PROGRAMOWE

TREŚCI WYKŁADÓW:

- Cele, istota i znaczenie wczesnej interwencji dla przebiegu procesu terapeutycznego oraz poziomu funkcjonowania dziecka z ASD.
- Standardy wczesnego wspomaganie rozwoju w ujęciu systemowym.
- Praca w zespole terapeutycznym wczesnego wspomaganie rozwoju małego dziecka.
- Strategie terapeutyczne we wczesnym wspomaganie rozwoju małego dziecka.
- Wczesna interwencja terapeutyczna: metoda wczesnego startu dla dziecka z autyzmem (Early Start Denver Model ESDM).

TREŚCI ĆWICZEŃ:

- Wczesne symptomy zaburzeń autystycznych w rozwoju poznawczym, mowy i społecznym dziecka (0-6 r.ż).
- Wpływ zaburzenia i poziomu funkcjonowania dziecka na kompetencje komunikacyjne oraz poznawcze i społeczne.
- Deficyty komunikacyjne w mowie dziecka z autyzmem: deficyty ilościowe (ograniczenia, opóźnienia, brak mowy), deficyty jakościowe (echolalia, użycie zaimków, neologizmy, metafory, język stereotypowy, deficyty w artykulowaniu) i deficyty w pragmatycznym użyciu języka.
- Rozumienie mowy, odniesienie percepcji mowy do teorii umysłu i centralnej koherencji.
- Sposoby kształtowania umiejętności przedjęzykowych dziecka (wspólne pole uwagi, naprzemiennność).
- Problemy z nabywaniem systemu językowego przez wysoko funkcjonujące dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu (Zespołem Aspergera).
- Sposoby rozwijania umiejętności kluczowych (naśladowanie, uwaga, motywacja, współdziałanie, wskazywanie itd.).
- Funkcja i wykorzystanie zabawy w terapii małego dziecka z zaburzeniami ze spektrum autyzmem.
- Tworzenie programu wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka z diagnozą autyzmu.

Metodyka kształcenia i wychowania dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w przedszkolu

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03 E.2A.W1.	Zna w pogłębionym stopniu proces zaburzonego rozwoju dziecka z zaburzeniami ze spektrum autyzmu (w aspekcie biologicznym, psychologicznym i społecznym) w wieku przedszkolnym oraz wynikające z niego specjalne potrzeby uczestników złożonego procesu edukacji, rehabilitacji, terapii.
2.	K_W06 E.2A.W1.	Zna w pogłębionym stopniu koncepcje edukacji przedszkolnej dzieci z ASD oraz różnorodne uwarunkowania skuteczności podejmowanych oddziaływań.
3.	K_W08 E.2A.W1.	Zna merytoryczne i metodyczne podstawy prowadzenia zajęć edukacji przedszkolnej dla dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
Umiejętności		
4.	K_U04 E.2A.U1.	Potrafi planować, realizować i dokonywać ewaluacji procesu edukacji przedszkolnej dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu., prognozować przebieg i skutki planowanych działań, wykorzystując aktualną wiedzę psychologiczną i pedagogiczną oraz różnorodne metody, techniki i narzędzia w tym zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne.
5.	K_U05 E.2A.U1.	Potrafi projektować i przeprowadzać zajęcia edukacji przedszkolnej dla dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu., dokonywać ewaluacji realizowanych zajęć, generować niestandardowe rozwiązania konkretnych problemów.
Kompetencje społeczne		
6.	K_K03 K_K03b K_K03d K_K03e K_K03f C.5.K1. C.5.K2. E.2A.K1. E.2A.K2. E.2A.K3. E.2A.K4.	Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej związanej z działalnością rehabilitacyjną, edukacyjną, terapeutyczną, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje, prowadzone działania i ich skutki - wykazywania cech refleksyjnego praktyka, świadomego znaczenia profesjonalizmu w pracy zawodowej - dostrzegania potrzeby samodoskonalenia się - podtrzymywania etosu zawodu.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Dziecko z ASD w przedszkolu specjalnym, integracyjnym lub ogólnodostępnym. Integracja ze środowiskiem rówieśniczym. Trudności dziecka z ASD na etapie edukacji przedszkolnej i wynikające z nich specjalne potrzeby w zakresie opieki, wychowania, terapii i edukacji.
- Organizacja i dostosowanie środowiska przedszkolnego do specjalnych potrzeb i możliwości rozwojowych dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu. Organizacja zajęć przedszkolnych. Zasady pracy w przedszkolu.
- Etapy kształtowania umiejętności komunikacyjnych, społecznych i poznawczych dziecka z ASD w wieku przedszkolnym.

- Wybrane metody i formy pracy w przedszkolu - wspieranie rozwoju dziecka z ASD w obszarze: komunikacja i kontakty międzyludzkie, procesy myślowe i przyswajanie informacji, zachowanie i rozwój społeczny, rozwój zmysłów i/lub rozwój fizyczny, samodzielność i samoobsługa.
- Metody oparte na rozwoju zabawy; włączanie do codziennych aktywności, prostych płaśów, rymowanek; wdrażanie do korzystania z planów aktywności, historyjek społecznych.
- Formy i metody nauczania w kształtowaniu gotowości dziecka do czytania i pisania.
- Gotowość dziecka z ASD do podjęcia nauki w szkole.
- Planowanie pracy z dzieckiem z ASD w przedszkolu – scenariusze zajęć.

Metodyka kształcenia i wychowania uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu -1		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03 E.2A.W1.	Zna w pogłębionym stopniu proces zaburzonego rozwoju uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu (w aspekcie biologicznym, psychologicznym i społecznym) oraz wynikające z niego specjalne potrzeby uczestników złożonego procesu edukacji, rehabilitacji, terapii.
2.	K_W06 E.2A.W1.	Zna w pogłębionym stopniu koncepcje wychowania i kształcenia uczniów z ASD oraz różnorodne uwarunkowania skuteczności podejmowanych oddziaływań.
3.	K_W08 E.2A.W1.	Zna merytoryczne i metodyczne podstawy prowadzenia zajęć dydaktycznych dla uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu na różnych etapach kształcenia w placówkach ogólnodostępnych i integracyjnych.
Umiejętności		
4.	K_U04 E.2A.U1.	Potrafi planować, realizować i dokonywać ewaluacji procesu wychowania i kształcenia uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu., prognozować przebieg i skutki planowanych działań, wykorzystując aktualną wiedzę psychologiczną i pedagogiczną oraz różnorodne metody, techniki i narzędzia w tym zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne.
5.	K_U05 E.2A.U1.	Potrafi projektować i przeprowadzać zajęcia dydaktyczne dla uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu na różnych etapach kształcenia w placówkach integracyjnych i ogólnodostępnych, dokonywać ewaluacji realizowanych zajęć, generować niestandardowe rozwiązania konkretnych problemów.
Kompetencje społeczne		
6.	K_K03 K_K03b K_K03d K_K03e K_K03f C.5.K1. C.5.K2 C.5.K3. E.2A.K1. E.2A.K2. E.2A.K3. E.2A.K4.	Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej związanej z działalnością rehabilitacyjną, edukacyjną, terapeutyczną, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje, prowadzone działania i ich skutki - wykazywania cech refleksyjnego praktyka, świadomego znaczenia profesjonalizmu w pracy zawodowej - dostrzegania potrzeby samodoskonalenia się - podtrzymywania etosu zawodu.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Podstawa programowa kształcenia ogólnego w szkole podstawowej, adaptacja treści i realizacja w stosunku do uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
- Projektowanie przestrzeni klasy szkolnej dla uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
- Dostosowanie zajęć pod względem organizacyjnym, metodycznym i terapeutycznym dla uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
- Dostosowanie treści i form sprawdzianów dla uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
- Dostosowanie wymagań edukacyjnych do specjalnych potrzeb uczniów z ASD.
- Metodyka zajęć aktywizujących w grupie szkolnej. Rozwijanie zamiłowań i zainteresowań, a doradztwo zawodowe i wspieranie rozwoju zawodowego ucznia (osób) z ASD.
- Współorganizowanie zajęć dydaktycznych (co-teaching) przez nauczyciela wspierającego ucznia z ASD i innymi zaburzeniami neurorozwojowymi.

Metodyka kształcenia i wychowania uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu -2

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03 E.2A.W1.	Zna w pogłębionym stopniu proces zaburzonego rozwoju uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i współwystępującą niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym (w aspekcie biologicznym, psychologicznym i społecznym) oraz wynikające z niego specjalne potrzeby uczestników złożonego procesu edukacji, rehabilitacji, terapii.
2.	K_W06 E.2A.W1.	Zna w pogłębionym stopniu koncepcje wychowania i kształcenia uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i współwystępującą niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz różnorodne uwarunkowania skuteczności podejmowanych oddziaływań.
3.	K_W08 E.2A.W1.	Zna merytoryczne i metodyczne podstawy prowadzenia zajęć dydaktycznych uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i współwystępującą niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym na różnych etapach kształcenia.
Umiejętności		
4.	K_U04 E.2A.U1.	Potrafi planować, realizować i dokonywać ewaluacji procesu wychowania i kształcenia uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i współwystępującą niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, prognozować przebieg i skutki planowanych działań, wykorzystując aktualną wiedzę psychologiczną i pedagogiczną oraz różnorodne metody, techniki i narzędzia w tym zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne.
5.	K_U05 E.2A.U1.	Potrafi projektować i przeprowadzać zajęcia dydaktyczne dla uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i współwystępującą niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym na różnych etapach kształcenia w placówkach specjalnych dokonywać ewaluacji realizowanych zajęć, generować niestandardowe rozwiązania konkretnych problemów.

		Kompetencje społeczne
6.	K_K03 K_K03b K_K03d K_K03e K_K03f C.5.K1. C.5.K2 C.5.K3. E.2A.K1. E.2A.K2. E.2A.K3. E.2A.K4.	Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej związanej z działalnością rehabilitacyjną, edukacyjną, terapeutyczną, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje, prowadzone działania i ich skutki - wykazywania cech refleksyjnego praktyka, świadomego znaczenia profesjonalizmu w pracy zawodowej - dostrzegania potrzeby samodoskonalenia się - podtrzymywania etosu zawodu.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Podstawa programowa kształcenia ogólnego w szkole podstawowej i szkole przysposabiającej do pracy dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym.
- Charakterystyka funkcjonowania uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym. Zasady pracy z uczniem w kontekście dysfunkcji komunikacyjnych, społecznych, poznawczych, sensorycznych. Strukturalizacja otoczenia.
- Dostosowanie warunków edukacji do specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i współwystępującą niepełnosprawnością intelektualną.
- Specyfika planowania pracy wychowawczo-dydaktycznej na każdym etapie edukacyjnym. Cele i zadania edukacji.
- Metody i formy pracy usprawniające zaburzone funkcje społeczno - emocjonalne, poznawcze, motoryczne, komunikację, stymulacja sensoryczna. Trening czystości, rozwijanie umiejętności samoobsługowych.
- Tworzenie pomocy dydaktycznych.
- Planowanie pracy dydaktyczno – wychowawczej w szkole podstawowej – scenariusze zajęć edukacyjnych.
- Sytuacja edukacyjna ucznia w szkole przysposabiającej do pracy.
- Planowanie pracy dydaktyczno-wychowawczej w szkole przysposabiającej do pracy - scenariusze zajęć edukacyjnych
- Metodyka zajęć aktywizujących w grupie szkolnej. Rozwijanie zamiłowań i zainteresowań, a doradztwo zawodowe i wspieranie rozwoju zawodowego ucznia (osób) z ASD i współwystępującą niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym.

Metodyka zajęć rewalidacyjnych z uczniem z zaburzeniem ze spektrum autyzmu – 1		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W06 E.2A.W1.	Zna w pogłębionym stopniu koncepcje rewalidacji uczniów z ASD oraz różnorodne uwarunkowania skuteczności podejmowanych oddziaływań.

2.	K_W08 E.2A.W1.	Zna merytoryczne i metodyczne podstawy prowadzenia zajęć rewalidacyjnych dla uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu na różnych etapach kształcenia.
		Umiejętności
3.	K_U04 E.2A.U1.	Potrafi planować, realizować i dokonywać ewaluacji programu rewalidacji uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, prognozować przebieg i skutki planowanych działań, wykorzystując aktualną wiedzę psychologiczną i pedagogiczną oraz różnorodne metody, techniki i narzędzia w tym zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne.
4.	K_U05 E.2A.U1.	Potrafi projektować i przeprowadzać zajęcia rewalidacyjne dla uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu na różnych etapach kształcenia, dokonywać ewaluacji realizowanych zajęć, generować niestandardowe rozwiązania konkretnych problemów.
		Kompetencje społeczne
5.	K_K03 K_K03b K_K03d K_K03e K_K03f C.5.K1. C.5.K2 C.5.K3. E.2A.K1. E.2A.K2. E.2A.K3. E.2A.K4.	Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej związanej z działalnością rehabilitacyjną, edukacyjną, terapeutyczną, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje, prowadzone działania i ich skutki - wykazywania cech refleksyjnego praktyka, świadomego znaczenia profesjonalizmu w pracy zawodowej - dostrzegania potrzeby samodoskonalenia się - podtrzymywania etosu zawodu.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Podstawy prawne, zadania i zasady organizacji zajęć rewalidacyjnych w placówkach integracyjnych i ogólnodostępnych. - Metody i formy usprawniania funkcji poznawczych (m.in. pamięć, uwaga, spostrzeganie, myślenie) uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu. - Metody i formy usprawniania funkcji percepcyjno - motorycznych. - Metody usprawniające funkcjonowanie społeczno-emocjonalne. - Metody i formy usprawniania mowy i komunikacji. - Zaburzenia funkcji percepcyjno-motorycznych a trudności w nabywaniu umiejętności czytania, pisanie i uczenia się matematyki. Metody i techniki wspierające rozwój umiejętności szkolnych. - Zasady wyznaczania kierunków działań diagnostyczno-terapeutycznych. - Zasady programowania jednostki metodycznej – konstruowanie scenariuszy zajęć. - Program zajęć rewalidacyjnych – projektowanie w oparciu o diagnozę i opis indywidualnego przypadku ucznia z ASD. 		

Metodyka zajęć rewalidacyjnych z uczniem z zaburzeniem ze spektrum autyzmu -2

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W06 E.2A.W1.	Zna w pogłębionym stopniu koncepcje rewalidacji uczniów z ASD oraz różnorodne uwarunkowania skuteczności podejmowanych oddziaływań.
2.	K_W08 E.2A.W1.	Zna merytoryczne i metodyczne podstawy prowadzenia zajęć rewalidacyjnych dla uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu na różnych etapach kształcenia.
Umiejętności		
3.	K_U04 E.2A.U1.	Potrafi planować, realizować i dokonywać ewaluacji programu rewalidacji uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, prognozować przebieg i skutki planowanych działań, wykorzystując aktualną wiedzę psychologiczną i pedagogiczną oraz różnorodne metody, techniki i narzędzia w tym zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne.
4.	K_U05 E.2A.U1.	Potrafi projektować i przeprowadzać zajęcia rewalidacyjne dla uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu na różnych etapach kształcenia, dokonywać ewaluacji realizowanych zajęć, generować niestandardowe rozwiązania konkretnych problemów.
Kompetencje społeczne		
5.	K_K03 K_K03b K_K03d K_K03e K_K03f C.5.K1. C.5.K2 C.5.K3. E.2A.K1. E.2A.K2. E.2A.K3. E.2A.K4.	Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej związanej z działalnością rehabilitacyjną, edukacyjną, terapeutyczną, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje, prowadzone działania i ich skutki - wykazywania cech refleksyjnego praktyka, świadomego znaczenia profesjonalizmu w pracy zawodowej - dostrzegania potrzeby samodoskonalenia się - podtrzymywania etosu zawodu.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Podstawy prawne, zadania i zasady organizacji zajęć rewalidacyjnych w placówkach specjalnych.
- Metody i formy usprawniania funkcji poznawczych (m.in. pamięć, uwaga, spostrzeganie, myślenie) uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym.
- Metody i formy usprawniania funkcji percepcyjno - motorycznych.
- Metody usprawniające funkcjonowanie społeczno-emocjonalne.
- Metody i formy usprawniania mowy i komunikacji.
- Zasady wyznaczania kierunków działań diagnostyczno-terapeutycznych.
- Zasady programowania jednostki metodycznej – konstruowanie scenariuszy zajęć.
- Program zajęć rewalidacyjnych – projektowanie w oparciu o diagnozę i opis indywidualnego przypadku ucznia z ASD i niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym.

Metodyka wspieranie osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w dorosłym życiu

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W06 E.2A.W1.	Zna w pogłębionym stopniu koncepcje rehabilitacji społecznej i zawodowej dorosłych osób z ASD oraz różnorodne uwarunkowania skuteczności podejmowanych oddziaływań.
2.	K_W08 E.2A.W1.	Zna merytoryczne i metodyczne podstawy prowadzenia zajęć terapeutycznych i rehabilitacyjnych dla dorosłych osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu na różnych etapach kształcenia.
Umiejętności		
3.	K_U04 E.2A.U1.	Potrafi planować, realizować i dokonywać ewaluacji programu terapii i rehabilitacji dorosłych osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, prognozować przebieg i skutki planowanych działań, wykorzystując aktualną wiedzę psychologiczną i pedagogiczną oraz różnorodne metody, techniki i narzędzia w tym zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne.
4.	K_U05 E.2A.U1.	Potrafi projektować i przeprowadzać zajęcia terapeutyczne i rehabilitacyjne dla dorosłych osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, dokonywać ewaluacji realizowanych zajęć, generować niestandardowe rozwiązania konkretnych problemów.
Kompetencje społeczne		
5.	K_K03 K_K03b K_K03d K_K03e K_K03f C.5.K1. C.5.K2 C.5.K3. E.2A.K1. E.2A.K2. E.2A.K3. E.2A.K4.	Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia roli zawodowej związanej z działalnością rehabilitacyjną, edukacyjną, terapeutyczną, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje, prowadzone działania i ich skutki - wykazywania cech refleksyjnego praktyka, świadomego znaczenia profesjonalizmu w pracy zawodowej - dostrzegania potrzeby samodoskonalenia się - podtrzymywania etosu zawodu.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Formy i metody rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
- Wspieranie osób w kontaktach z rodziną i środowiskiem lokalnym.
- Praktyczne działania na rzecz wsparcia psychologiczno-socjalnego osób dorosłych z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i ich rodzin. Przykłady dobrych praktyk: Fundacja MADA; Farma życia; Kawiarnia „Życie jest fajne”; Pracowania Rzeczy Różnych Fundacji Synapsis; model Wspierania Pozytywnych Zachowań w przełamywaniu barier w integracji społecznej i zawodowej osób z ASD.
- Organizacyjno-środowiskowe formy podejmowania działań kompleksowych wspierających osoby dorosłe z ASD (np. PEFRON, WTZ, Zakłady Pracy Chronionej, Środowiskowe Domy Samopomocy, Turnusy rehabilitacyjne, asystent osoby z autyzmem itp.)
- Programy pracy rehabilitacyjnej i terapeutycznej z dorosłymi osobami z ASD.
- Wsparcie psychopedagogiczne rodzin sprawujących opiekę nad osobami dorosłymi z ASD.

Praktyki

Praktyka asystencko - pedagogiczna w przedszkolu ogólnodostępnym lub integracyjnym (20 godz.)		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W07 E.3A.W1.	Zna w pogłębionym stopniu strukturę i funkcję systemu kształcenia specjalnego w kontekście kształcenia powszechnego.
2.	K_W08 E.3A.W2.	Zna merytoryczne i metodyczne podstawy prowadzenia zajęć z osobami z zaburzeniami ze spektrum autyzmu. Zna zasady zapewnienia bezpieczeństwa.
3.	K_W09 E.3A.W3.	Zna metodyczne i organizacyjne założenia dotyczące kształcenia uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w systemie integracyjnym i włączającym, w tym modele współpracy pedagogów specjalnych z nauczycielami, specjalistami, rodzicami, modele indywidualizacji lekcji, efektywne strategie nauczania oraz zasady uniwersalnego prowadzenia zajęć.
Umiejętności		
4.	K_U05 E.3A.U1.	Potrafi projektować i przeprowadzać zajęcia edukacyjne i terapeutyczne, dokonywać ewaluacji realizowanych zajęć, generować niestandardowe rozwiązania konkretnych problemów.
5.	K_U06 E.3A.U2.	Potrafi prowadzić zajęcia w grupie zróżnicowanej, indywidualizować zadania, dostosowywać metody i treści do potrzeb wychowanków, zwiększać umiejętności poznawcze, kompetencje społeczne i integrację rówieśniczą wychowanków.
6.	K_U08 E.3A.U5.	Komunikować się ze specjalistami w placówce, w której student realizuje praktyki.
7.	K_U11 E.3A.U3.	Potrafi analizować własne działania pedagogiczne, dydaktyczne, wychowawcze, opiekuńcze i rehabilitacyjne, wskazywać obszary wymagające modyfikacji, eksperymentowania i wdrażania działań innowacyjnych; samodzielnie planować i realizować program własnego rozwoju osobowego i zawodowego.
Kompetencje społeczne		
8.	K_K01 E.3A.K1.	Jest gotów do krytycznej oceny wiedzy i umiejętności własnych oraz innych specjalistów, kreatywnego korzystania z wiedzy naukowej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych, zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemów.
TREŚCI PROGRAMOWE		
Celem praktyki jest: <ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie się ze specyfiką warsztatu pracy nauczyciela-/pedagoga specjalnego pracującego w przedszkolu integracyjnym lub ogólnodostępnym, do którego uczęszczają dzieci z ASD, • poznanie zasad organizacyjnych placówki, • obserwacja dzieci podczas różnych aktywności, 		

- obserwacja oraz asystentura podczas zajęć edukacyjnych i terapeutycznych,
- poznanie różnych form i metod pracy.

Ponadto celem praktyki jest konfrontowanie nabywanej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym oraz kształtowanie postaw i cech osobowych niezbędnych w pracy pedagoga specjalnego. Istotnym celem jest weryfikacja przez studenta jego zainteresowań pedagogiczno-terapeutycznych i motywacji do pracy z osobami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Celem praktyki jest także nabycie umiejętności prowadzenia zajęć dla dzieci z zaburzeniami ASD w przedszkolu integracyjnym lub ogólnodostępnym

Praktyka asystencko - pedagogiczna w przedszkolu specjalnym (40 godz.)

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W07 E.3A.W1.	Zna w pogłębionym stopniu strukturę i funkcję systemu kształcenia specjalnego w kontekście kształcenia powszechnego.
2.	K_W08 E.3A.W2.	Zna merytoryczne i metodyczne podstawy prowadzenia zajęć z osobami z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
3.	K_W09 E.3A.W2.	Zna metodyczne i organizacyjne założenia dotyczące kształcenia uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w systemie integracyjnym i włączającym, w tym modele współpracy pedagogów specjalnych z nauczycielami, specjalistami, rodzicami, modele indywidualizacji lekcji, efektywne strategie nauczania oraz zasady uniwersalnego prowadzenia zajęć.
Umiejętności		
4.	K_U05 E.3A.U1.	Potrafi projektować i przeprowadzać zajęcia edukacyjne i terapeutyczne, dokonywać ewaluacji realizowanych zajęć, generować niestandardowe rozwiązania konkretnych problemów.
5.	K_U08 E.3A.U5.	Komunikować się ze specjalistami w placówce, w której student realizuje praktyki.
6.	K_U11 E.3A.U3.	Potrafi analizować własne działania pedagogiczne, dydaktyczne, wychowawcze, opiekuńcze i rehabilitacyjne, wskazywać obszary wymagające modyfikacji, eksperymentowania i wdrażania działań innowacyjnych; samodzielnie planować i realizować program własnego rozwoju osobowego i zawodowego.
Kompetencje społeczne		
7.	K_K01 E.3A.K1.	Jest gotów do krytycznej oceny wiedzy i umiejętności własnych oraz innych specjalistów, kreatywnego korzystania z wiedzy naukowej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych, zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemów.

TREŚCI PROGRAMOWE

Celem praktyki jest:

- zapoznanie się ze specyfiką warsztatu pracy nauczyciela-/pedagoga specjalnego pracującego w przedszkolu specjalnym, do którego uczęszczają dzieci z ASD,
- poznanie zasad organizacyjnych placówki,
- obserwacja dzieci podczas różnych aktywności,

- obserwacja oraz asystentura podczas zajęć edukacyjnych i terapeutycznych,
- poznanie różnych form i metod pracy.

Ponadto celem praktyki jest konfrontowanie nabywanej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym oraz kształtowanie postaw i cech osobowych niezbędnych w pracy pedagoga specjalnego. Istotnym celem jest weryfikacja przez studenta jego zainteresowań pedagogiczno-terapeutycznych i motywacji do pracy z osobami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Celem praktyki jest także nabycie umiejętności prowadzenia zajęć dla dzieci z zaburzeniami ASD w przedszkolu specjalnym.

Praktyka asystencko - pedagogiczna w placówkach ogólnodostępnych lub integracyjnych: szkoła podstawowa/szkoła ponadpodstawowa (20 godz.)

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W07 E.3A.W1.	Zna w pogłębionym stopniu strukturę i funkcję systemu kształcenia specjalnego w kontekście kształcenia powszechnego.
2.	K_W08 E.3A.W3.	Zna merytoryczne i metodyczne podstawy prowadzenia zajęć z osobami z zaburzeniami ze spektrum autyzmu. Zna zasady zapewnienia bezpieczeństwa.
3.	K_W09 E.3A.W2.	Zna metodyczne i organizacyjne założenia dotyczące kształcenia uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w systemie integracyjnym i włączającym, w tym modele współpracy pedagogów specjalnych z nauczycielami, specjalistami, rodzicami, modele indywidualizacji lekcji, efektywne strategie nauczania oraz zasady uniwersalnego prowadzenia zajęć.
Umiejętności		
4.	K_U05 E.3A.U1.	Potrafi projektować i przeprowadzać zajęcia edukacyjne i terapeutyczne, dokonywać ewaluacji realizowanych zajęć, generować niestandardowe rozwiązania konkretnych problemów.
5.	K_U06 E.3A.U2.	Potrafi prowadzić zajęcia w grupie zróżnicowanej, indywidualizować zadania, dostosowywać metody i treści do potrzeb wychowanków, zwiększać umiejętności poznawcze, kompetencje społeczne i integrację rówieśniczą wychowanków.
6.	K_U08 E.3A.U5.	Komunikować się ze specjalistami w placówce, w której student realizuje praktyki.
7.	K_U11 E.3A.U3.	Potrafi analizować własne działania pedagogiczne, dydaktyczne, wychowawcze, opiekuńcze i rehabilitacyjne, wskazywać obszary wymagające modyfikacji, eksperymentowania i wdrażania działań innowacyjnych; samodzielnie planować i realizować program własnego rozwoju osobowego i zawodowego.
Kompetencje społeczne		
8.	K_K01 E.3A.K1.	Jest gotów do krytycznej oceny wiedzy i umiejętności własnych oraz innych specjalistów, kreatywnego korzystania z wiedzy naukowej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych, zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemów.

TREŚCI PROGRAMOWE

Celem praktyki jest:

- zapoznanie się ze specyfiką warsztatu pracy nauczyciela-/pedagoga specjalnego pracującego w szkole integracyjnej lub ogólnodostępnej, do której uczęszczają uczniowie z ASD,
- poznanie zasad organizacyjnych placówki,
- obserwacja dzieci podczas różnych aktywności,
- obserwacja oraz asystentura podczas zajęć edukacyjnych i terapeutycznych,
- poznanie różnych form i metod pracy.

Ponadto celem praktyki jest konfrontowanie nabywanej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym oraz kształtowanie postaw i cech osobowych niezbędnych w pracy pedagoga specjalnego. Istotnym celem jest weryfikacja przez studenta jego zainteresowań pedagogiczno-terapeutycznych i motywacji do pracy z osobami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Celem praktyki jest także nabycie umiejętności prowadzenia zajęć dla dzieci z zaburzeniami ASD w szkole integracyjnej lub ogólnodostępnej.

Praktyka asystencko - pedagogiczna w placówkach specjalnych: szkoła podstawowa/szkoła ponadpodstawowa (40 godz.)

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W07 E.3A.W1.	Zna w pogłębionym stopniu strukturę i funkcję systemu kształcenia specjalnego w kontekście kształcenia powszechnego.
2.	K_W08 E.3A.W3.	Zna merytoryczne i metodyczne podstawy prowadzenia zajęć z osobami z zaburzeniami ze spektrum autyzmu. Zna zasady zapewnienia bezpieczeństwa.
3.	K_W09 E.3A.W2.	Zna metodyczne i organizacyjne założenia dotyczące kształcenia uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w systemie integracyjnym i włączającym, w tym modele współpracy pedagogów specjalnych z nauczycielami, specjalistami, rodzicami, modele indywidualizacji lekcji, efektywne strategie nauczania oraz zasady uniwersalnego prowadzenia zajęć.
Umiejętności		
4.	K_U05 E.3A.U1.	Potrafi projektować i przeprowadzać zajęcia edukacyjne i terapeutyczne, dokonywać ewaluacji realizowanych zajęć, generować niestandardowe rozwiązania konkretnych problemów.
5.	K_U08 E.3A.U5.	Komunikować się ze specjalistami w placówce, w której student realizuje praktyki.
6.	K_U11 E.3A.U3.	Potrafi analizować własne działania pedagogiczne, dydaktyczne, wychowawcze, opiekuńcze i rehabilitacyjne, wskazywać obszary wymagające modyfikacji, eksperymentowania i wdrażania działań innowacyjnych; samodzielnie planować i realizować program własnego rozwoju osobowego i zawodowego.
Kompetencje społeczne		
7.	K_K01 E.3A.K1.	Jest gotów do krytycznej oceny wiedzy i umiejętności własnych oraz innych specjalistów, kreatywnego korzystania z wiedzy naukowej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych, zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemów.

TREŚCI PROGRAMOWE

Celem praktyki jest:

- zapoznanie się ze specyfiką warsztatu pracy nauczyciela-/pedagoga specjalnego pracującego w szkole specjalnej, do której uczęszczają dzieci z ASD,
- poznanie zasad organizacyjnych placówki,
- obserwacja dzieci podczas różnych aktywności,
- obserwacja oraz asystentura podczas zajęć edukacyjnych i terapeutycznych,
- poznanie różnych form i metod pracy.

Ponadto celem praktyki jest konfrontowanie nabywanej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym oraz kształtowanie postaw i cech osobowych niezbędnych w pracy pedagoga specjalnego. Istotnym celem jest weryfikacja przez studenta jego zainteresowań pedagogiczno-terapeutycznych i motywacji do pracy z osobami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Celem praktyki jest także nabycie umiejętności prowadzenia zajęć dla dzieci z zaburzeniami ASD w szkole specjalnej.

3.9.4. Terapia pedagogiczna

Moduł: Przygotowanie merytoryczne w ramach specjalności

Teoretyczne podstawy terapii pedagogicznej		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01 E.1K.W1.	Ma uporządkowaną wiedzę z zakresu podstaw pedagogiki korekcyjnej (terapii pedagogicznej), w tym: pojęcie, cele, zadania, zasady, przedmiot i podmiot oddziaływań.
2.	K_W01 E.1K.W1.	Zna zasady korekcji i kompensacji jako oddziaływań terapeutycznych wobec dziecka z grupy ryzyka specyficznych trudności w uczeniu się oraz uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się czytania, pisania oraz liczenia.
3.	K_W01 E.1K.W1.	Rozumie pojęcie: zwykłe i specyficzne trudności w uczeniu się.
4.	K_W03 E.1K.W1.	Zna obraz kliniczny i psychologiczny ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. Ma wiedzę o uczestnikach procesu terapeutycznego.
5.	E.1K.W2	Zna etiopatogenezę specyficznych trudności w uczeniu się.
6.	E.1K.W3.	Zna psychologiczno-pedagogiczne aspekty pedagogiki korekcyjnej i oddziaływań terapeutycznych.
7.	K_W06	Rozumie implikacje praktyczne teorii dla doboru metody diagnozy, interpretacji wyników i terapii.
		Umiejętności
8.	K_U02	Potrafi wykorzystać wiedzę teoretyczną (wybrane koncepcje) w diagnozie i interpretacji specyficznych trudności uczniów oraz projektowaniu terapii.
9.	K_U02 E.1K.U1.	Potrafi analizować podstawy pedagogiki korekcyjnej, w tym: analizować i definiować pojęcie, cele, zadania, zasady, przedmiot

		i podmiot oddziaływań pedagogiki korekcyjnej; interpretować korekcję i kompensację jako oddziaływań terapeutycznych wobec dziecka z grupy ryzyka specyficznych trudności w uczeniu się oraz uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
10.	K_U02 E.1K.U1.	Potrafi różnicować zwykłe i specyficzne trudności w uczeniu się.
11.	K_U02 E.1K.U3.	Potrafi analizować psychologiczno-pedagogiczne aspekty pedagogiki korekcyjnej i oddziaływań terapeutycznych.
		Kompetencje społeczne
12.	K_K03e	Określa potrzeby w zakresie rozwoju osobistego i zawodowego.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Pojęcie, cele, zadania, zasady, przedmiot i podmiot oddziaływań terapii pedagogicznej.
- Specyfika procesu terapeutyczno-wychowawczego.
- Zwykłe a specyficzne trudności w uczeniu się czytania, pisania i liczenia.
- Portret dziecka z grupy ryzyka i ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
- Uczeń ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się w polskim systemie edukacji oraz wybranych systemach innych państw.
- Rodzaje oddziaływań terapeutycznych wobec dziecka z grupy ryzyka specyficznych trudności w uczeniu się oraz ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się czytania, pisania i liczenia: korekcja, kompensacja, usprawnianie, dynamizowanie (budowanie i wzmacnianie motywacji), terapia podtrzymująca.
- Podstawowe założenia koncepcyjne w pracy nauczyciela – terapeuty pedagogicznego.
- Teoria procesu wychowawczego A. Guryckiej; komponenty procesu terapeutyczno-wychowawczego oraz kategorie wpływów terapeutycznych.
- Wybrane teorie dysleksji i ich implikacje praktyczne dla diagnozy, interpretacji wyników oraz terapii.
- Wybrane teorie specyficznych trudności w matematyce i ich implikacje praktyczne dla diagnozy, interpretacji wyników oraz terapii.

Prawne podstawy organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W11 E1K.W4.	Ma wiedzę na temat prawnych uregulowań udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
2.	K_W11 E.1K.W1.	Ma wiedzę na temat miejsce ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się w polskim systemie edukacji oraz w systemach wybranych państw.
3.	K_W06	Zna zasady konstruowania planu działań wspierających dla ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
4.	K_W08	Zna zasady analizy dokumentacji dziecka.
5.	K_W08	Wie, na czym polega ocena efektywności udzielanej pomocy.
		Umiejętności
6.	K_U02	Potrafi zaplanować analizę dokumentacji dziecka.

7.	K_U01 E.1K.U1	Potrafi charakteryzować miejsce ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się w polskim systemie edukacji oraz w systemach wybranych państw.
8.	K_U02 E.1K.U4.	Potrafi analizować prawne aspekty funkcjonowania ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się oraz prawne aspekty organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
		Kompetencje społeczne
9.	K_K02b	Ma świadomość potrzeby współpracy w Zespole w celu udzielenia efektywnej pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
10.	K_K03c	Ma świadomość przestrzegania zasad etyki zawodowej podczas organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Prawne aspekty postępowania wspierającego wobec ucznia z grupy ryzyka specyficznych trudności w uczeniu się na terenie przedszkola, szkoły i poradni psychologiczno-pedagogicznej.
- Prawne aspekty diagnozy specyficznych trudności w uczeniu się obejmujących trudności w czytaniu, pisaniu i liczeniu.
- Prawne aspekty organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
- Analiza opinii i innych dokumentów ucznia z uwzględnieniem mocnych stron i trudności rozwojowych.
- Zasady konstruowania planu działań wspierających dla ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się czytania, pisania, matematyki.
- Ocena efektywności udzielanego wsparcia i pomocy.

Logopedyczne aspekty trudności szkolnych

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01	Zna terminologię dotyczącą mechanizmów mowy i jej zaburzeń jako przedmiotu interdyscyplinarnej nauki - logopedii.
2.	K_W02	Zna i rozumie mechanizm nadawania i percepcji wypowiedzi zgodnie z neurocybernetycznym modelem mowy.
3.	K_W03 E.1K.W3.	Zna i rozumie zależności pomiędzy zaburzeniami w zakresie rozwoju kompetencji komunikacyjnej, językowej i kulturowej a funkcjonowaniem edukacyjnym ucznia.
		Umiejętności
4.	K_U02	Potrafi analizować i integrować wiedzę teoretyczną z zakresu zaburzeń mowy w celu analizowania i interpretowania występujących u ucznia trudności szkolnych.
6.	K_U02 E.1K.U3	Potrafi określać logopedyczne aspekty specyficznych trudności w uczeniu się.
7.	K_U04	Potrafi zaplanować i realizować rozwiązania terapeutyczne mające na celu minimalizację trudności szkolnych ucznia z zaburzeniami komunikacji językowej.

8.	K_U10	Potrafi współpracować z innymi specjalistami (logopedą) w planowaniu procesu terapeutycznego dziecka/ucznia z zaburzeniami mowy.
Kompetencje społeczne		
9.	K_K03d	Wykazuje się refleksyjnością i odpowiedzialnością w planowaniu działań terapeutycznych ukierunkowanych na poprawę funkcjonowania dziecka/ucznia.
10.	K_K03e	Prezentuje aktywną i odpowiedzialną postawę w zakresie zdobywania wiedzy i umiejętności.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Mowa - wyjaśnienia terminologiczne.
- Kompetencje i sprawności językowe w aspekcie rozwoju mowy u dziecka.
- Wpływ poziomu rozwoju kompetencji językowej, komunikacyjnej i kulturowej na funkcjonowanie edukacyjne ucznia.
- Anatomiczne i fizjologiczne podstawy kształtowania się mowy.
- Podstawy fonetyki - klasyfikacja głosek polskich, opozycje fonetyczne.
- Wybrane klasyfikacje zaburzeń mowy.
- Zaburzenia komunikacji językowej a trudności szkolne, funkcje słuchowe - mowa - trudności szkolne.
- Charakterystyka błędów w czytaniu i pisaniu - kierunki oddziaływań terapeutycznych w pokonywaniu trudności ucznia z zaburzeniami komunikacji językowej.

Neuropsychologiczne aspekty funkcjonowania ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W06 E.1K.W2.	Zna różnorodne uwarunkowania (w tym medyczne) i patomechanizmy specyficznych trudności w uczeniu się.
2.	K_W03 E.1K.W2.	Zna funkcjonowanie ośrodkowego układu nerwowego w kontekście specyficznych trudności w uczeniu się.
3.	K_W02 E.1K.W3.	Zna podstawowe założenia koncepcji neuropsychologicznych regulujących zachowanie uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
4.	K_W06 E.1K.W3.	Zna psychologiczne uwarunkowania procesów poznawczych, emocjonalno-motywacyjnych, ruchowych i ich wpływ na trudności w uczeniu się uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
Umiejętności		
5.	K_U02 E.1K.U3.	Potrafi analizować podstawowe założenia koncepcji neuropsychologicznych regulujących zachowania uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
6.	K_U02 E.1K.U2.	Potrafi opisać uwarunkowania i określać etiopatogenezę specyficznych trudności w uczeniu się.
7.	K_U02 E.1K.U2.	Potrafi analizować medyczne podstawy pedagogiki korekcyjnej oraz funkcjonowanie ośrodkowego układu nerwowego w kontekście specyficznych trudności w uczeniu się.

Kompetencje społeczne		
8.	K_K01	Jest gotów do krytycznej oceny własnej wiedzy i umiejętności na temat związku między działaniem OUN, uwarunkowań i patomechanizmów, procesów poznawczych, emocjonalno-motywacyjnych, ruchowych, odruchów niemowlęcych i zmysłów u uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Funkcjonowanie OUN a specyficzne trudności w uczeniu się (m.in. sieci neuronalne, asymetria półkulowa, bloki funkcjonalne; rola płatów mózgowych w regulacji zachowań; podstawowe koncepcje neuropsychologiczne). - Uwarunkowania procesów poznawczych, sfery emocjonalno-motywacyjnej, ruchowej a praca mózgu i zdobywanie wiedzy przez uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. - Mózgowe mechanizmy procesów czytania, pisania i liczenia a funkcjonowanie uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się; neuropsychologiczne i neurobiologiczne podłoże specyficznych trudności w uczeniu się (uwarunkowania specyficznych trudności w uczeniu się). - Podstawowe odruchy niemowlęce i ich znaczenie dla procesu uczenia się; przyczyna niepowodzeń szkolnych uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. - Rozwój poszczególnych zmysłów (budowa, funkcje, współdziałanie) i ich wpływ na funkcjonowanie oraz uczenie się ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. 		

Funkcjonowanie psychospołeczne ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W05 E.1K.W1.	Zna obraz kliniczny i psychologiczny ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się, z uwzględnieniem funkcjonowania psychospołecznego.
2.	K_W06 E.1K.W1.	Zna postawy nauczycieli wobec ucznia z dysleksją rozwojową.
3.	K_W06 E.1K.W1.	Zna i rozumie na czym polega mechanizm błędnego koła oraz mechanizm spirali w przypadku uczniów z dysleksją rozwojową.
Umiejętności		
4.	K_U01	Potrafi dokonać interpretacji zachowania ucznia odwołując się do mechanizmów błędnego koła.
5.	K_U03	Potrafi opisać na czym polega złożoność sytuacji edukacyjnej ucznia z dysleksją uwzględniając funkcjonowanie psychospołeczne.
6.	K_U02	Potrafi analizować związek między funkcjonowaniem edukacyjnym a społecznym ucznia z dysleksją.
7.	K_U02 E.1K.U1.	Potrafi prezentować obraz kliniczny i psychologiczny ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się z uwzględnieniem jego funkcjonowania psychospołecznego.

8.	K_U02 E.1K.U1.	Potrafi określać postawy nauczycieli wobec ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
Kompetencje społeczne		
9.	K_K02e	Jest gotów do inspirowania działań na rzecz uczniów z dysleksją rozwojową zarówno w klasie, jak i w szkole.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Patomechanizm dysleksji rozwojowej w sytuacji braku pomocy – mechanizm błędnego koła i spirali – wpływ na funkcjonowanie psychospołeczne młodzieży z dysleksją. - Wybrane aspekty funkcjonowania psychospołecznego ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się: kompetencje społeczne, poczucie kontroli, poczucie koherencji, samoocena, jakość życia. - Style radzenia sobie ze stresem uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. - Postawy nauczycieli wobec uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. Postawy nauczycieli a funkcjonowanie ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. - Poczucie wsparcia społecznego w percepcji ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. - Znaczenie funkcjonowania edukacyjnego dla funkcjonowania społecznego. - Funkcjonowanie psychospołeczne ucznia z dysleksją – stereotypy i fakty. - Samodzielne przeprowadzanie wywiadu z uczniem ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. 		

Diagnoza dziecka i ucznia z zaburzeniami zachowania i emocji		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01	Posiada wiedzę dotyczącą diagnozy i terminologii zaburzeń zachowania i emocji u dzieci.
2.	K_W02	Wymienia i wyjaśnia podstawowe założenia koncepcji dotyczących zaburzeń zachowania i emocji.
3.	K_W04	Opisuje i nazywa zasady projektowania, prowadzenia i wyznaczania kierunku działań diagnostycznych w odniesieniu do dzieci z zaburzeniami zachowania i emocji.
Umiejętności		
4.	K_U02	Stosuje umiejętności dokonywania obserwacji, diagnozy i oceny zaburzonych funkcji u dzieci z zaburzeniami zachowania i emocji.
5.	K_U03	Określa oraz łączy wiedzę teoretyczną z zakresu zaburzeń zachowania w celu analizowania i interpretowania występujących u dzieci trudności.
6.	K_U07	Klasyfikuje i porównuje metody, techniki i narzędzia badawcze przeznaczone do diagnozy dziecka z zaburzeniami zachowania i emocji, wskazuje kierunki postępowania terapeutycznego.

		Kompetencje społeczne
7.	K_K02d	Odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy, projektuje i wykonuje działania z zakresu diagnozy dzieci o zaburzonym rozwoju.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Pojęcie zaburzeń w zachowaniu i emocji, kryteria diagnostyczne według aktualnych klasyfikacji. - Wybrane koncepcje psychologiczne i pedagogiczne wyjaśniające zaburzenia zachowania i emocji; profil psychopedagogiczny dziecka i adolescenta. - Typologie zaburzeń w zachowaniu i emocji, portret psychologiczny dziecka i adolescenta z zaburzeniami zachowania i emocji. - Podstawowe narzędzia diagnostyczne: narzędzia standaryzowane, projektowane: kwestionariusz wywiadu, arkusz obserwacji dziecka, adolescenta o zaburzonym rozwoju behawioralnym. 		

Terapia trudności wychowawczych		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01	Ma wiedzę dotyczącą procesu komunikacji interpersonalnej.
2.	K_W06	Zna wybrane koncepcje i metody dotyczące procesu wychowawczego na poziomie rozszerzonym.
3.	K_W04	Zna zasady i sposób obserwacji trudnego zachowania.
Umiejętności		
4.	K_U02	Potrafi analizować i interpretować problemy wychowawcze w trakcie procesu edukacji i terapii.
5.	K_U04	Potrafi projektować rozwiązanie trudnej sytuacji wychowawczej, popierając je rozbudowaną argumentacją i odwołując się do wybranego poglądu autora.
6.	K_U03	Potrafi zaobserwować wybrane zachowanie trudne i zastosować odpowiedni algorytm.
Kompetencje społeczne		
7.	K_K01	Potrafi dokonać oceny własnego sposobu komunikowania się w sytuacji trudnej.
8.	K_K03c	Ma świadomość stosowania zasady etyki podczas rozwiązywania trudnych sytuacji w relacji Dorosły-Dziecko; Dorosły-Dorosły.
9.	K_K03b	Ma świadomość konieczności zachowania się w sposób profesjonalny, zwracając szczególną uwagę na własną komunikację, w trakcie realizacji działań edukacyjnych i terapeutycznych.
10.	K_K01 E.2K.K2.	W sposób profesjonalny, zachowując się zgodnie z zasadami kultury, potrafi rozwiązywać konflikty w klasie lub grupie rówieśniczej.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Zasady sporządzania kontraktu.
- Komunikacja i pułapki porozumiewania się. Blokady komunikacji.
- Uczucia/Emocje – jak radzić sobie z emocjami ucznia/rodzica.
- Rodzaje granic i ich znaczenie w wychowywaniu. Wyznaczanie granic i wprowadzanie zasad postępowania.
- Analiza „klasowego tańca nieskutecznej komunikacji”. Metody powstrzymania „wejścia na parkiet”.
- Rozwiązywanie problemów wychowawczych podczas zajęć z uczniami ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się (Dorosły-Dziecko).
- Komunikat „Ja”. Aktywne słuchanie.
- Zachęcanie do współpracy i samodzielności.
- „Wpisywanie” dziecka w role i sposoby uwalniania od narzuconej mu roli.
- Skuteczne wydawanie poleceń.
- Rozumienie pojęć: konsekwencja, kara, przywileje. Stosowanie nagród i kar. Konsekwencje - skuteczność i rodzaje.
- Metoda żetonowa.
- Prowadzenie obserwacji zachowania trudnego.
- Analiza trudnych zachowań, scenariusze nieprawidłowych zachowań, algorytmy postępowania (strategie wyciszania, wygaszania i wzmacniania zachowań).

Podstawowe założenia treningu umiejętności społecznych

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W08	Zna merytoryczne podstawy prowadzenia zajęć kształtujących umiejętności społecznych
2.	K_W05	Zna współczesne podejście do problemów uczniów uczestniczących w treningach umiejętności społecznych
3.	K_W06	Wskazuje różnorodne uwarunkowania skuteczności podejmowanych oddziaływań terapeutycznych
		Umiejętności
4.	K_U01	Potrafi identyfikować i interpretować problemy społeczne dzieci i młodzieży w odniesieniu do innych nauk społecznych
5.	K_U02	Potrafi wskazać podstawowe założenia treningu umiejętności społecznych
6.	K_U06	Potrafi projektować trening umiejętności społecznych i dokonać ich ewaluacji
		Kompetencje społeczne
7.	K_K02c	Ma świadomość podejmowanych zobowiązań społecznych związanych z realizacją zadań treningów umiejętności społecznych
8.	K_K03e	Dostrzega potrzebę doskonalenia własnych kompetencji psychopedagogicznych

TREŚCI PROGRAMOWE

- Trening umiejętności społecznych jako narzędzie korekcyjne, terapeutyczne, edukacyjne i rewalidacyjne.
- Podstawowe reguły prowadzenia zajęć treningowych (podczas zajęć grupowych i indywidualnych).
- Zasady tworzenia celów i zasad treningów umiejętności społecznych.
- Organizacja grup zajęciowych (sposoby wyboru dzieci do grup, miejsce zajęć, wielkość grupy).
- Cechy i umiejętności interpersonalne prowadzącego trening/warsztaty kształtowania umiejętności społecznych.
- Procedury nauczania kształtowania umiejętności społecznych według koncepcji A.P. Goldensteina oraz etapy metody Skillstreamingu (modelowanie, odgrywanie ról, informacja zwrotna, generalizacja umiejętności).
- Rola opiekunów/rodziców dziecka w procesie generalizacji nabytych umiejętności społecznych.
- Wykorzystanie treningu umiejętności społecznych w pracy z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Działania profilaktyczne w terapii pedagogicznej

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03	Zna i rozumie potrzeby dziecka z grupy ryzyka specyficznych trudności w uczeniu się wchodzące w zakres oddziaływań profilaktycznych.
2.	K_W06 E.2K.W3.	Zna idee, cele i założenia działań profilaktycznych podejmowanych wobec dziecka z grupy ryzyka specyficznych trudności w uczeniu się.
3.	K_W06 E.2K.W3.	Zna sposoby oddziaływań profilaktycznych zapobiegających trudnościom w uczeniu się.
4.	K_W02	Posiada wiedzę o procesie kształtowania się dojrzałości szkolnej.
Umiejętności		
5.	KU_01	Posiada umiejętności obserwowania, wyszukiwania i przetwarzania informacji na temat zjawisk społecznych i interpretowania ich z punktu widzenia profilaktyki specyficznych trudności w uczeniu się.
6.	K_U02	Analizuje procesy i zjawiska związane z kształtowaniem się dojrzałości szkolnej w kontekście podejmowania działań profilaktycznych.
7.	K_U08	Projektuje działania kształtujące dyskurs społeczny i podnoszące świadomość społeczną na temat specyficznych trudności w uczeniu się.
8.	K_U02 E.1K.U4	Potrafi analizować postępowanie wspierające wobec ucznia z grupy ryzyka specyficznych trudności w uczeniu się na terenie przedszkola, szkoły i poradni psychologiczno-pedagogicznej.

9.	K_U06 E.2K.U3.	Potrafi zaplanować i przeprowadzić zajęcia obejmujące działania profilaktyczne zapobiegające trudnościom w uczeniu się w placówce edukacyjnej.
Kompetencje społeczne		
10.	K_K02d	Podjmuje trud i wykazuje się wytrwałością w realizacji zespołowych zadań wynikających z tworzenia projektu w ramach szerzenia świadomości o specyficznych trudnościach w uczeniu się.
11.	K_K02e	Inspiruje i organizuje działania profilaktyczne oraz działania podnoszące świadomość społeczną na temat specyficznych trudności w uczeniu się.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Idea i poziomy działań profilaktycznych dotyczących specyficznych trudności w uczeniu się. - Cele oraz założenia modelowego systemu profilaktyki i pomocy uczniom z dysleksją. - Tworzenie zasad „dobrych praktyk” w profilaktyce dysleksji w pracy terapeuty, nauczyciela, rodzica. - Proces kształtowania się gotowości szkolnej. - Stymulacja rozwoju dzieci w wieku przedszkolnym do podjęcia nauki czytania, pisania i liczenia (cel, zakres, metody, formy, zadania). - Ćwiczenia profilaktyczno-terapeutyczne dla dziecka 5–6-letniego wspomagające osiągnięcie gotowości szkolnej. - Działania profilaktyczne zapobiegające trudnościom w uczeniu się na terenie przedszkola: masażyki, ćwiczenia relaksacyjne, ćwiczenia oczu przed czytaniem, program stymulacji zmysłowej. - Projektowanie działań podnoszące społeczną świadomość specyficznych trudności w uczeniu się. - Samodzielne tworzenie projektu „Dnia świadomości dysleksji” w wybranej placówce edukacyjnej. 		

Projekt badawczy specjalnościowy		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W10	Zna założenia metodologiczne projektowania i prowadzenia badań w pedagogice specjalnej ze szczególnym uwzględnieniem metod badań stosowanych w naukach społecznych.
2.	K_W10	Zna zasady i normy etyczne związane z realizacją badań w pedagogice specjalnej.
Umiejętności		
3.	K_U07	Konstruuje proste projekty badawcze, w tym rozróżnia orientacje w metodologii badań, formułuje problemy i hipotezy badawcze, dobiera adekwatne metody i techniki badawcze, narzędzia do badań, prezentuje i interpretuje wyniki badań, współpracuje z członkami zespołów badawczych na różnych etapach projektowania i realizacji badań.

		Kompetencje społeczne
4.	K_K03g	Świadomie podejmuje działania nad rozwijaniem dorobku naukowo-badawczego pedagogiki specjalnej.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Obszary badań w zakresie studiowanej specjalności. Wybór problematyki do realizacji w zespołach badawczych.
- Style odwołania do źródeł, sporządzania bibliografii i notatek.
- Analiza materiałów źródłowych z podziałem na zespoły badawcze.
- Opracowanie projektu badawczego w zespołach: perspektywa jakościowa i ilościowa oraz triangulacja w badaniach, przedmiot badań, cele, problemy oraz hipotezy, zmienne i wskaźniki, metody, techniki i narzędzia, kryteria doboru grupy badawczej, terenu badań, etapy postępowanie badawczego.
- Zaplanowanie i przeprowadzenie zespołowych badań w terenie.
- Kodowanie wyników, porządkowanie (tabele, wykresy etc.), analiza statystyczna, opis i interpretacja wyników.
- Formułowanie wniosków z badań i postulatów pedagogicznych.

Edukacja matematyczna metodą M. Montessori

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W06	Zna podstawy teoretyczne pedagogiki M. Montessori.
2.	K_W06	Posiada wiedzę na temat rozwijania kompetencji matematycznych w systemie M. Montessori.
4.	K_W08	Zna założenia metodyki pracy z wykorzystaniem pomocy Montessori.
Umiejętności		
5.	K_U04	Umie zastosować wybrane materiały montessoriański w terapii dziecka z trudnościami w uczeniu się matematyki.
6.	K_U05	Potrafi zaprojektować działania terapeutyczne wobec ucznia z trudnościami w uczeniu się matematyki opierając się o założenia i zasady pedagogiki Montessori.
Kompetencje społeczne		
7.	K_K03b	Odpowiedzialnie przygotowuje się do realizacji zadań terapeutycznych.
8.	K_K03d	Wykazuje cechy refleksyjnego praktyka.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Założenia pedagogiki M. Montessori: analiza podstawowych pojęć.
- Przygotowane otoczenie - aspekt osobowy, materialn, strukturalno - dynamiczny.
- Metodyka pracy z materiałami matematycznymi wykorzystywanymi w edukacji dzieci w systemie M. Montessori.
- Praktyczne wykorzystanie pomocy matematycznych Montessori w pracy terapeuty.

Diagnoza ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się czytania i pisania (szkoła i poradnia)

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01 E.2K.W1.	Zna specjalistyczną terminologię dotyczącą przebiegu pedagogicznego postępowania diagnostycznego wobec ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się czytania, pisania wykorzystywaną w szkole.
2.	K_W01 E1K.W4	Zna specjalistyczną terminologię (w tym prawną) dotyczącą przebiegu pedagogicznego procesu diagnostycznego uczniów ze specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisaniu wykorzystywaną w praktyce poradni psychologiczno-pedagogicznej.
3.	K_W10 E.2K.W2	Zna metody, techniki i wybrane narzędzia diagnostyczne stosowane w pedagogicznym postępowaniu diagnostycznym trudności w uczeniu się czytania i pisania w szkole oraz rozumie zasadność ich wyboru.
4.	K_W10 E.2K.W2	Zna metody, techniki i wybrane narzędzia diagnostyczne stosowane w procesie diagnostycznym specyficznych trudności w uczeniu się w praktyce poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz rozumie zasadność ich wyboru.
5.	K_W11 E.2K.W1	Zna zasady prowadzenia dokumentacji diagnostycznej ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
Umiejętności		
6.	K_U01 E.1K.U1	Potrafi różnicować zwykłe i specyficzne trudności w uczeniu się oraz prezentować obraz kliniczny i psychologiczny ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
7.	K_U01 E.2K.U1.	Potrafi wykorzystywać i integrować wiedzę teoretyczną z zakresu specyficznych trudności w czytaniu, pisaniu w celu analizy złożonych problemów diagnostycznych oraz wytycza kierunki diagnozy.
8.	K_U02	Łączy zdiagnozowane u ucznia dysfunkcje z trudnościami w uczeniu się oraz wyjaśnia występujące zależności.
9.	K_U04	Potrafi zaplanować pedagogiczne postępowanie diagnostyczne w szkole wobec ucznia z trudnościami w czytaniu, pisaniu
10.	K_U03 E.2K.U2	Potrafi przeprowadzić diagnozę ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się wykorzystując wybrane narzędzia.
11.	K_U03	Opracowuje, prezentuje i interpretuje wyniki badań, wyciąga wnioski do działań terapeutycznych.
12.	K_U01	Potrafi analizować i interpretować prawne aspekty diagnozy specyficznych trudności w uczeniu się.
13.	K_U04 E.2K.U1.	tworzyć dokumentację diagnostyczną ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
Kompetencje społeczne		
14.	K_K03d E.1K.K1	Wykazuje się refleksyjnością i odpowiedzialnością w planowaniu działań diagnostycznych wobec dziecka/ucznia.

15.	K_K03g	Wykazuje gotowość świadomego podejmowania działań nad wzbogacaniem swojego warsztatu diagnostycznego o nowe procedury badawcze.
-----	--------	---

TREŚCI PROGRAMOWE

- Kryteria diagnostyczne specyficznych trudności w uczeniu się według aktualnie obowiązujących klasyfikacji.
- Wyznaczanie kierunków działań diagnozy specyficznych trudności w uczeniu się.
- Etapy diagnozy specyficznych trudności w uczeniu się czytania i pisania.
- Wywiad jako element diagnozy specyficznych trudności w uczeniu się.
- Diagnoza dysleksji rozwojowej – metod, technik i narzędzi badawczych (wywiad z rodzicami/opiekunami dziecka pod kątem występowania symptomów specyficznych trudności w uczeniu się, obserwacja dziecka podczas przeprowadzania diagnozy, analiza wytworów dziecka pod kątem występowania błędów charakterystycznych dla zaburzeń funkcji percepcyjno-motorycznych, wykorzystywane w diagnozie specyficznych trudności w uczeniu się oraz ich przyczyn próby zawarte w standaryzowanych i niestandaryzowanych narzędziach do diagnozy specyficznych trudności w uczeniu się).
- Omówienie wybranych narzędzi stosowanych w pedagogicznym postępowaniu diagnostycznym trudności w czytaniu i pisaniu prowadzonym na terenie szkoły.
- Omówienie stosowanych w praktyce poradni narzędzi do diagnozy specyficznych trudności w uczeniu się.
- Przebieg działań post-diagnostycznych.

Diagnoza ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się matematyki (szkoła i poradnia)

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W06 E.2K.W1	Zna specjalistyczną terminologię dotyczącą przebiegu pedagogicznego postępowania diagnostycznego wobec uczniów ze specyficznymi trudnościami w liczeniu w praktyce szkolnej.
2.	K_W06 E1K.W4	Zna specjalistyczną (w tym prawną) terminologię dotyczącą przebiegu pedagogicznego procesu diagnostycznego wobec uczniów ze specyficznymi trudnościami w liczeniu w praktyce poradni psychologiczno-pedagogicznej.
3.	K_W04	Zna metody i narzędzia diagnostyczne stosowane w pedagogicznym postępowaniu diagnostycznym trudności w uczeniu się matematyki w szkole oraz rozumie zasadność ich wyboru.
4.	K_W04 E.2K.W2	Zna metody i wybrane narzędzia diagnostyczne stosowane w procesie diagnostycznym specyficznych trudności w uczeniu się w praktyce poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz rozumie zasadność ich wyboru.
5.	K_W11 E.2K.W1	Zna zasady prowadzenia dokumentacji diagnostycznej ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się matematyki.
		Umiejętności
6.	K_U01 E.1K.U1	potrafi różnicować zwykłe i specyficzne trudności w uczeniu się oraz prezentować obraz kliniczny i psychologiczny ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.

7.	K_U01 E.2K.U1.	Potrafi wykorzystywać i integrować wiedzę teoretyczną z zakresu specyficznych zaburzeń arytmetycznych w celu analizy złożonych problemów diagnostycznych oraz wytycza kierunki diagnozy.
8.	K_U02	Łączy zdiagnozowane u ucznia dysfunkcje z trudnościami w uczeniu się oraz wyjaśnia występujące zależności.
9.	K_U04	Potrafi zaplanować pedagogiczne postępowanie diagnostyczne w szkole wobec ucznia z trudnościami w uczeniu się matematyki.
10.	K_U03 E.2K.U2	Potrafi przeprowadzić diagnozę ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się matematyki wykorzystując wybrane narzędzia.
11.	K_U03	Opracowuje i interpretuje wyniki badań, wyciąga wnioski do działań terapeutycznych.
12.	K_U01 E.1K.U4.	Potrafi analizować i interpretować prawne aspekty diagnozy specyficznych trudności w uczeniu się.
13.	K_U04 E.2K.U1.	tworzyć dokumentację diagnostyczną ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
Kompetencje społeczne		
14.	K_K03d E.1K.K1	Wykazuje się refleksyjnością i odpowiedzialnością w planowaniu działań diagnostycznych wobec dziecka/ucznia.
15.	K_K03g	Wykazuje gotowość świadomego podejmowania działań nad wzbogacaniem swojego warsztatu diagnostycznego o nowe procedury badawcze.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Kryteria diagnostyczne specyficznych trudności w uczeniu się matematyki według aktualnie obowiązujących klasyfikacji.
- Diagnoza dziecięcego liczenia, operacyjnego rozumowania, klasyfikacja, orientacja przestrzenna.
- Założenia metodologiczne diagnozy specyficznych trudności w uczeniu się matematyki (szkoła/poradnia).
- Wywiad jako element diagnozy specyficznych trudności w uczeniu się matematyki.
- Omówienie wybranych narzędzi stosowanych w pedagogicznym postępowaniu diagnostycznym trudności w uczeniu się matematyki prowadzonym na terenie szkoły.
- Diagnoza specyficznych zaburzeń umiejętności arytmetycznych (SZUA) za pomocą wystandaryzowanych i niewystandaryzowanych narzędzi diagnostycznych na terenie poradni psychologiczno-pedagogicznej.
- Przebieg działań post-diagnostycznych.

Terapia dziecka z zaburzeniami zachowania i emocji

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W06	Zna i rozumie problematykę funkcjonowania edukacyjnego, społecznego dziecka z zaburzeniami zachowania i emocji.
2.	K_W09	Zna modele współpracy pedagogów specjalnych z nauczycielami, specjalistami oraz rodzicami dzieci z zaburzeniami zachowania i emocji.

3.	K_W10	Zna i rozumie potrzebę stosowania zasad i norm etycznych związanych z realizacją terapii dziecka z zaburzeniami zachowania i emocji.
Umiejętności		
4.	K_U03	Potrafi przygotować profil trudności i potrzeb dziecka z zaburzeniami zachowania i emocji.
5.	K_U04	Potrafi zaprojektować, wdrożyć plan terapii dziecka z zaburzeniami zachowania i emocji w jednym i/lub dwóch środowiskach.
6.	K_U05	Potrafi dostrzec problemy w prowadzeniu założonego planu terapii oraz wdraża niezbędne modyfikacje w prowadzeniu optymalnej terapii dziecka z zaburzeniami zachowania i emocji.
7.	K_U08	Potrafi projektować oraz monitorować proces terapii ze specjalistami i osobami spoza środowiska pedagogicznego.
Kompetencje społeczne		
8.	K_K01	Jest gotów do innowacyjnego korzystania z wiedzy naukowej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych, zasięgania opinii innych specjalistów.
9.	K_K03b	Jest gotów do przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje, prowadzone działania i ich skutki.
10.	K_K03e	Jest świadomy potrzeby samodoskonalenia się.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Obraz funkcjonowania dziecka z zaburzeniami zachowania i emocji w środowisku edukacyjnym, rówieśniczym oraz domowym.
- Systemowa pomoc niesiona dziecku z zaburzeniami zachowania i emocji.
- Multimodalny model współpracy na rzecz optymalnego funkcjonowania dziecka z zaburzeniami zachowania i emocji.
- Analiza, interpretacja potrzeb oraz trudności dziecka z zaburzeniami zachowania i emocji: przygotowanie planu terapii w dwóch środowiskach życia dziecka; konsultacja planu z innymi podmiotami uczestniczącymi w realizacji planu terapii.
- Wdrożenie planu terapii, podjęcie działań w momencie dostrzeżenia symptomów trudności w realizacji planu terapii, gotowość do wzięcia udziału w superwizji lub innych formach doskonalenia warsztatu pracy pedagoga specjalnego.
- Prowadzenie dokumentacji dziecka z zaburzeniami zachowania i emocji objętego planem terapii na użytek dwóch środowisk terapii.

Terapia ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W06	Zna i rozumie problematykę funkcjonowania edukacyjnego, społecznego ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
2.	K_W09	Zna modele współpracy specjalistów z nauczycielami oraz rodzicami uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
3.	K_W10	Zna i rozumie potrzebę stosowania zasad i norm etycznych związanych z realizacją terapii ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.

		Umiejętności
4.	K_U08	Potrafi zaprojektować oraz wdrożyć plan terapii ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
5.	K_U05	Potrafi dostrzec problemy w prowadzeniu założonego planu terapii oraz wdraża niezbędne modyfikacje w prowadzeniu optymalnej terapii ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
6.	K_U11	Potrafi dokonać podsumowania efektywności terapii ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się oraz ewaluacji podjętych działań.
		Kompetencje społeczne
7.	K_K01	Jest gotów do innowacyjnego korzystania z wiedzy naukowej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych, zasięgania opinii innych specjalistów
8.	K_K03b	Jest gotów do przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje, prowadzone działania i ich skutki.
9.	K_K03e	Jest świadomy potrzeby samodoskonalenia się.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Obraz funkcjonowania ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się w środowisku edukacyjnym, rówieśniczym oraz domowym. - Systemowa pomoc niesiona uczniowi ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. - Model współpracy ze specjalistami i rodzicami na rzecz optymalnego funkcjonowania ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. - Prowadzenie terapii ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. - Prowadzenie dokumentacji ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się objętego planem terapii. - Dokonanie podsumowania terapii ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się oraz ewaluacji warunków przebiegu terapii. 		

Współpraca z rodziną dziecka z grupy ryzyka i ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W09	Zna czynniki determinujące i zakłócające współpracę rodziców, nauczycieli i specjalistów.
2.	K_W09	Zna i rozumie założenia partnerstwa edukacyjnego oraz założenia systemowego modelu funkcjonowania rodziny.
3.	K_W05	Wie, z jakimi problemami zmagają się rodzice dziecka z grupy ryzyka i ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
4.	E.2K.W2	Zna metodyczne aspekty współpracy z rodzicami, opiekunami, nauczycielami i specjalistami.
5.	K_W09 E.2K.W2	Zna zasady udzielania wsparcia uczniowi, rodzicom, opiekunom i nauczycielom pracującym z dzieckiem lub uczniem z grupy ryzyka oraz ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się w przedszkolu lub szkole.

6.	K_W06	Ma wiedzę o zasadach nawiązywania i podtrzymywania współpracy z rodzicami dzieci z grupy ryzyka i uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
7.	K_W09	Zna formy współpracy o charakterze psychoedukacyjnym i spierającym dla rodziców dziecka z grupy ryzyka i ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
8.	K_W06	Zna zasady działania instytucjonalnych i pozainstytucjonalnych form pomocy dla rodziców dziecka z grupy ryzyka i ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
Umiejętności		
9.	K_U02	Rozpoznaje problemy rodziny dziecka z grupy ryzyka i ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
10.	K_U02 E.2K.U2.	Potrafi analizować metodyczne aspekty współpracy z rodzicami, opiekunami, nauczycielami i specjalistami.
11.	K_U05 E.2K.U3.	Potrafi projektować proces wsparcia dziecka/ucznia rodziców, opiekunów i nauczycieli pracujących z dzieckiem/ucniem z grupy ryzyka oraz specyficznymi trudnościami w uczeniu się w przedszkolu i w szkole.
Kompetencje społeczne		
12.	K_K03a	Odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy i dostrzega wartość podejmowanych działań z zakresu wspierania rodziny z dzieckiem z trudnościami w uczeniu się.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Problemy rodziny dzieci z grupy ryzyka i uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
- Systemowy model funkcjonowania rodziny.
- Idea i uwarunkowania partnerstwa edukacyjnego.
- Metodyczne aspekty współpracy z rodzicami, opiekunami, nauczycielami i specjalistami: Przekazywanie informacji o wyniku diagnozy dziecka z grupy ryzyka i ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się oraz współpraca rodziców i nauczycieli w wyznaczaniu kierunków działań wspierających. Czynniki determinujące i podtrzymujące współpracę rodziców, specjalistów i nauczycieli dziecka z grupy ryzyka i ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. Rozmowa, wywiad jako źródło pomocy; warsztaty i konsultacje; psychoedukacja
- Instytucjonalne i pozainstytucjonalne formy pomocy rodzinie dziecka z grupy ryzyka i ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się; grupy wsparcia.

Warsztat terapeuty pedagogicznego

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W05	Zna współczesne podejścia do problemów ucznia ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi.
2.	K_W06	Zna i rozumie funkcje, zadania oraz rolę terapeuty pedagogicznego.
3.	K_W09	Zna metody i formy wsparcia nauczyciela ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.

Umiejętności		
4.	K_U04	Potrafi korzystać z różnorodnych metod w procesie wsparcia nauczycieli ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
5.	K_U08 E.2K.U2	Umie komunikować się ze specjalistami w zespole terapeutycznym.
6.	K_U11	Potrafi analizować własne działania pedagogiczne oraz dbać o rozwój warsztatu terapeuty pedagogicznego.
7.	E.2K.U2.	Potrafi projektować proces wsparcia nauczycieli pracujących z dzieckiem i uczniem z grupy ryzyka oraz ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się w przedszkolu i szkole.
Kompetencje społeczne		
8.	K_K02c	Ma świadomość podejmowanych zobowiązań społecznych związanych z realizacją zadań zawodowych terapeuty pedagogicznego.
9.	K_K02b	Wykazuje gotowość do współpracy w zespole terapeutycznym z nauczycielami i innymi specjalistami.
10.	K_K03e E.2K.K3.	Dostrzega potrzebę samodzielnego doskonalenia własnych kompetencji psychopedagogicznych oraz pogłębiania wiedzy pedagogicznej.
11.	K_K03d	Wykazuje cechy refleksyjnego praktyka, świadomego profesjonalizmu w pracy zawodowej terapeuty pedagogicznego.
12.	K_K03d E.2K.K4.	Rozumie potrzebę współpracy z nauczycielami w celu doskonalenia swojego warsztatu pracy.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Funkcje, zadania, rola i wyzwania terapeuty pedagogicznego jako diagnosty, specjalisty terapii, mentora oraz mediatora.
- Warsztat umiejętności interpersonalnych profesjonalnego terapeuty pedagogicznego (twórcza postawa, pasja, postawa otwartości, dostrzeganie sukcesów, radzenie sobie z kryzysami).
- Kompetencje psychopedagogiczne specjalisty terapii pedagogicznej.
- Postawy nauczycieli wobec ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
- Wielowymiarowość pracy w zespole terapeutycznym.
- Metodyczne aspekty współpracy terapeuty z nauczycielami i innymi specjalistami.
- Metody i formy wsparcia nauczyciela ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
- Podejścia wykorzystujące nowe technologie.
- Organizacja pracy i przestrzeni w gabinecie terapeuty pedagogicznego.

Konstruowanie programów i planów korekcyjno-kompensacyjnych

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W06 E.1K.W3.	Zna i rozumie psychologiczno-pedagogiczne uwarunkowania skuteczności podejmowanych działań terapeutycznych w ramach zajęć korekcyjno-kompensacyjnych.
2.	K_W09	Zna budowę planów i programów korekcyjno-kompensacyjnych.

3.	K_W08 E.2K.W3.	Zna sposoby konstruowania i ewaluacji indywidualnych oraz grupowych planów korekcyjno-kompensacyjnych.
Umiejętności		
4.	K_U05 E.2K.U3	Potrafi konstruować indywidualne i grupowe plany i programy korekcyjno-kompensacyjne.
5.	K_U05 E.2K.U3	Potrafi ewaluować indywidualne i grupowe plany i programy korekcyjno-kompensacyjne.
Kompetencje społeczne		
6.	K_K02b	Wykazuje gotowość do aktywnego uczestnictwa w realizacji indywidualnych i zespołowych działań specjalistów.
7.	K_K03b	Wykazuje gotowość do podjęcia odpowiedzialności za działania związane z prowadzeniem zajęć korekcyjno-kompensacyjnych.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Plany i programy korekcyjno-kompensacyjnych w świetle prawa. - Definicje i terminy związane z konstrukcją i ewaluacją planów i programów korekcyjno-kompensacyjnych. - Zasady budowania planów i programów korekcyjno-kompensacyjnych. - Konstruowanie planów i programów korekcyjno-kompensacyjnych jako jedno z zadań terapeuty pedagogicznego. - Ewaluacja indywidualnych i grupowych planów i programów korekcyjno-kompensacyjnych dla uczniów ze specyficznymi trudnościami w czytaniu, pisaniu i liczeniu. 		

Warsztat ortograficzny		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W08	Zna zasady pracy z uczniem, który ma trudności z prawidłowym zapisem ortograficznym.
2.	K_W03 E.1K.W1	Zna obraz kliniczny dysortografii.
Umiejętności		
3.	K_U05	Potrafi przygotować scenariusz zajęć do pracy z uczniem, który ma trudności ortograficzne.
4.	K_U02	Na podstawie analizy wytworów pracy ucznia potrafi ocenić, w których obszarach uczeń wymaga pomocy.
Kompetencje społeczne		
5.	K_K03b	Przyjmuje odpowiedzialność za planowane działania.
6.	K_k03d	Planując działania, przestrzega zasady etyki zawodowej.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Analiza symptomów charakterystycznych dla dysortografii. - Zasady pracy z uczniem, który ma trudności z poprawnym zapisem ortograficznym. - Wybrane metody pracy z uczniem z trudnościami ortograficznymi. 		

Problemy i wsparcie młodzieży i osób dorosłych z dysleksją

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W06	Zna i rozumie specyfikę funkcjonowania młodzieży i osób dorosłych w trzech sferach: życiu społecznym, zawodowym i prywatnym.
2.	K_W06	Zna postawy wobec młodzieży i osób dorosłych ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
3.	K_W06	Rozumie znaczenie działań wspierających młodzież i osoby dorosłe z dysleksją.
4.	K_W10	Zna narzędzia stosowane w procesie diagnostycznym wobec młodzieży i osoby dorosłej celem określenia problemów z życiem społecznym, zawodowym i prywatnym.
		Umiejętności
5.	K_U02	Potrafi opisać, na czym polega złożoność problemów w życiu społecznym, zawodowym i prywatnym młodzieży i osób dorosłych z dysleksją.
6.	K_U04	Potrafi zaplanować postępowanie diagnostyczne wobec młodzieży i osób dorosłych z dysleksją.
7.	K_U04	Potrafi opisać działania wspierające wobec młodzieży i dorosłych osób z dysleksją.
		Kompetencje społeczne
8.	K_K03d	Wykazuje się refleksyjnością i odpowiedzialnością w planowaniu działań wspierających wobec osoby z dysleksją.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Specyfika funkcjonowania młodzieży i osób dorosłych z dysleksją w życiu społecznym, zawodowym i prywatnym oraz ich jakość życia.
- Postawy wobec młodzieży i dorosłych osób ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
- Omówienie wybranych narzędzi stosowanych w procesie diagnostycznym u młodzieży i dorosłych osób z dysleksją w celu określenia trudności w życiu społecznym, zawodowym i prywatnym.
- Działania wspierające osoby ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się w okresie adolescencji i dorosłości.
- Młodzież i osoby dorosłe z dysleksją – ujęcie retrospektywne.
- Dostosowania dla młodzieży i osób dorosłych z dysleksją.
- Układanie planu terapii w oparciu o przeprowadzony wywiad z dorosłą osobą z dysleksją.

Moduł: Dydaktyczno – metodyczny

Diagnoza dziecka z grupy ryzyka specyficznych trudności w uczeniu się (II cykl)		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03	W pogłębionym stopniu zna proces rozwoju dziecka z grupy ryzyka specyficznych trudności w uczeniu się.
2.	K_W04 E.2K.W1.	Zna specyfikę diagnozy pedagogicznej dziecka z grupy ryzyka specyficznych trudności w uczeniu się i rozumie jej implikacje praktyczne dla nauki i terapii.
3.	K_W04 E.2K.W2	Zna wybrane narzędzia diagnostyczne do diagnozy pedagogicznej przeprowadzanej w przedszkolu wobec dziecka z grupy ryzyka.
4.	K_W11 E.2K.W1	Zna zasady prowadzenia dokumentacji diagnostycznej dziecka z grupy ryzyka specyficznych trudności w uczeniu się.
Umiejętności		
5.	K_U04	Rozpoznaje potrzeby oraz możliwości dziecka z grupy ryzyka specyficznych trudności w uczeniu się i na tej podstawie umie przeprowadzić diagnozę.
6.	K_U05 E.2K.U2.	Potrafi wykorzystywać wybrane narzędzia diagnostyczne do diagnozy pedagogicznej przeprowadzanej w przedszkolu.
7.	K_U04 E.2K.U1.	Potrafi tworzyć dokumentację diagnostyczną dziecka z grupy ryzyka specyficznych trudności w uczeniu się .
Kompetencje społeczne		
8.	K_K01	Jest gotowy do krytycznej oceny własnych kompetencji w zakresie planowania i realizowania diagnozy oraz terapii dziecka z grupy ryzyka specyficznych trudności w uczeniu się.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Pojęcie „dziecko z grupy ryzyka specyficznych trudności”, symptomy, skala zjawiska. - Konstruowanie arkusza wywiadu z rodzicem dziecka z grupy ryzyka specyficznych trudności w uczeniu się. - Obserwacja w pracy z dzieckiem z grupy ryzyka specyficznych trudności w uczeniu się – arkusz obserwacji. - Przegląd wybranych narzędzi diagnostycznych. 		

Metody pracy z dzieckiem z grupy ryzyka specyficznych trudności w uczeniu się		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W08 E.2K.W2	Zna metody stosowane w pracy z dzieckiem z grupy ryzyka specyficznych trudności w uczeniu się.

		Umiejętności
2.	K_U03	Potrafi rzetelnie ocenić trafność zastosowania poszczególnych metod w terapii wybranego dziecka z grupy ryzyka specyficznych trudności w uczeniu się.
3.	K_U04	Potrafi przygotować oraz przeprowadzić ćwiczenia i zajęcia według wybranej metody z uwzględnieniem możliwości i potrzeb dziecka z grupy ryzyka specyficznych trudności w uczeniu się.
4.	K_U05	Potrafi przygotować plan terapii dziecka z grupy ryzyka specyficznych trudności w uczeniu się oraz dokonać jego ewaluacji.
		Kompetencje społeczne
5.	K_K03b	Jest przekonany o wartości realizowanych działań, wykazuje się dojrzałością i rozważą w ich planowaniu i realizowaniu.
6.	K_K03e	Ma świadomość poziomu swojej wiedzy oraz rozumie potrzebę ustawicznego doskonalenia się.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Przegląd technik i metod pracy z dzieckiem z grupy ryzyka specyficznych trudności w uczeniu się:
  - płąsy, masażyki i wierszyki,
  - Edukacja przez ruch Doroty Dziamskiej,
  - Metoda Hany Tymichovej,
  - Program rozwijający percepcję wzrokową Marianne Frostig i Horne,
  - Metoda Ireny Majchrzak,
  - Metoda Dobrego Startu (od wierszyka do literki, od piosenki do literki, od piosenki do rysowania itd.).
- Projektowanie ćwiczeń/zajęć w odniesieniu do studium przypadku dziecka oraz grupy dzieci z kręgu ryzyka specyficznych trudności w uczeniu się z wykorzystaniem jednej z poznanych metod pracy.
- Przygotowanie planu pracy dla dziecka oraz grupy dzieci z kręgu ryzyka specyficznych trudności w uczeniu się.

Metody pracy z uczniem ze specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisaniu

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W08 E.2K.W2	Zna metody pracy z uczniami ze specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisaniu oraz etapy postępowania zgodne z daną metodą.
2.	K_W08	Zna i rozumie założenia teoretyczne oraz terminologię dotyczącą wybranych metod, programów i zestawów ćwiczeń wykorzystywanych w pracy z uczniem ze specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisaniu.
3.	K_W06	Zna i rozumie uwarunkowania efektywności działań korekcyjno-kompensacyjnych realizowanych z wykorzystaniem poznanych metod pracy z uczniem ze specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisaniu.

		Umiejętności
4.	K_U05 E.2K.U2.	Potrafi analizować i stosować wybrane metody terapii w nauce czytania, pisania.
5.	K_U05	Posiada umiejętności przeprowadzania zajęć z zastosowaniem wybranych metod, programów i zestawów ćwiczeń do pracy z uczniem ze specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisaniu.
6.	K_U04	Potrafi konstruować plan terapii ucznia ze specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisaniu, uwzględniający specyfikę poznanych metod, programów, zestawów ćwiczeń.
		Kompetencje społeczne
7.	K_K03b	Odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy, projektuje i wykonuje działania z zakresu terapii pedagogicznej.

TREŚCI PROGRAMOWE

<ul style="list-style-type: none"> - Teoretyczne i metodyczne omówienie wybranych metod, programów i zestawów ćwiczeń wykorzystywanych w pracy z uczniami ze specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisaniu m.in. <ul style="list-style-type: none"> • Metoda barwno-dźwiękowa H. Meterowej, • Metoda 18 struktur wyrazowych, • Metody terapii trudności w czytaniu i pisaniu B. Zakrzewskiej, • Metoda Ročlawskiego, • Metoda 101 kroków w nauce czytania i pisania, • Seria logopedyczna „Kocham czytać” J. Cieszyńskiej, • Program „Ortograffiti”, • Program „7 walizek. Inteligencje wielorakie w nauczaniu ortografii”, • Ćwiczenia w opracowaniu Z. Pietrzak-Stępowskiej i Z. Gąsowskiej, • Zeszyty ćwiczeń w opracowaniu Z. Saduś.   - Ćwiczenia praktyczne w zakresie wykorzystania poznanych metod, programów i zestawów ćwiczeń w pracy korekcyjno-kompensacyjnej.
--

Metodyka zajęć korekcyjno-kompensacyjnych (szkoła i poradnia)

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01	Zna pojęcia dotyczące działań korekcyjno-kompensacyjnych jako jednego z teoretyczno-praktycznych aspektów zainteresowań pedagogiki specjalnej.
2.	K_W03	Posiada wiedzę o konsekwencjach dysfunkcji w sferze percepcyjno-motorycznej, poznawczej i emocjonalno-społecznej dziecka/ucznia oraz rozumie wynikające z nich specjalne potrzeby edukacyjne i terapeutyczne.
3.	K_W06 E.1K.W3.	Zna i rozumie psychologiczno-pedagogiczne uwarunkowania skuteczności działań terapeutycznych podejmowanych w ramach zajęć korekcyjno-kompensacyjnych.
4.	K_W09 E.2K.W2.	Zna merytoryczne i metodyczne podstawy programowania działań terapeutycznych w ramach zajęć korekcyjno-kompensacyjnych.

		Umiejętności
5.	K_U02	Potrafi łączyć objawy zaburzeń w czytaniu i pisaniu z deficytami funkcji percepcyjno-motorycznych oraz zaburzeniami ich integracji oraz potrafi łączyć objawy specyficznych trudności w uczeniu się matematyki z określoną teorią i postępowaniem terapeutycznym.
6.	K_U04	Potrafi wyznaczać kierunki oddziaływań terapeutycznych na podstawie dokonanej analizy wyników diagnozy.
7.	K_U05	Potrafi opracować program zajęć korekcyjno-kompensacyjnych dla dziecka/ucznia z trudnościami w uczeniu się (w tym specyficznymi trudnościami w uczeniu się) oraz dokonać jego ewaluacji.
8.	K_U05	Potrafi zaprogramować jednostkę metodyczną oraz konstruować scenariusze zajęć i na ich podstawie, przeprowadzać zajęcia.
		Kompetencje społeczne
9.	K_K02b	Wykazuje gotowość do aktywnego uczestnictwa w realizacji indywidualnych i zespołowych działań specjalistów.
10.	K_K03b	Wykazuje gotowość do podjęcia odpowiedzialności za działania związane z prowadzeniem zajęć korekcyjno-kompensacyjnych.
11.	K_K03d	Wykazuje się refleksyjnością i odpowiedzialnością w planowaniu działań terapeutycznych ukierunkowanych na poprawę funkcjonowania dziecka/ucznia.
12.	E.1K.K2.	wykorzystania zdobytej wiedzy do analizy zdarzeń pedagogicznych.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Organizacja zajęć korekcyjno-kompensacyjnych w świetle prawa.
- Definicje i terminy związane z prowadzeniem zajęć korekcyjno-kompensacyjnych.
- Cele oddziaływań korekcyjno-kompensacyjnych, zadania terapeuty pedagogicznego.
- Czynniki warunkujące efektywność terapii.
- Analiza poszczególnych aspektów postępowania terapeutycznego i ich znaczenie dla efektów terapii.
- Etapy pracy korekcyjno-kompensacyjnej oraz zasady terapii.
- Rozpoznawanie objawów zaburzeń funkcji percepcyjno-motorycznych na podstawie analizy wyników diagnozy oraz wytworów dziecka.
- Zasady opracowywania programów zajęć korekcyjno-kompensacyjnych dla uczniów ze specyficznymi trudnościami w czytaniu, pisaniu i liczeniu na podstawie wyników diagnozy.
- Zasady opracowywania indywidualnych i grupowych scenariuszy zajęć korekcyjno-kompensacyjnych dla uczniów ze specyficznymi trudnościami w czytaniu, pisaniu i liczeniu zgodnych z założeniami programu terapii.
- Programowanie jednostki metodycznej - konstruowania scenariuszy zajęć.

Metody wspomagające pracę z uczniem ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W08	Zna i rozumie założenia teoretyczne metod wspomagających pracę z uczniem ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.

2.	K_W08	Rozumie zasady prowadzenia zajęć terapeutycznych z wykorzystaniem wybranych metod wspomagających pracę z uczeniem ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
3.	K_W02	Zna i rozumie teorie wyjaśniające elementarne i złożone procesy poznawcze człowieka oraz mechanizmy uczenia się.
4.	K_W02	Ma wiedzę o psychologicznych uwarunkowaniach procesów poznawczych: uwagi, percepcji, pamięci, myślenia.
		Umiejętności
5.	K_U05	Potrafi zaplanować i przeprowadzić zajęcia terapeutyczne dla uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się, zgodnie z zasadami danej metody terapeutycznej.
6.	K_U02	Potrafi łączyć i integrować wiedzę z zakresu specyficznych trudności w uczeniu się i zastosować odpowiednią metodę terapeutyczną.
7.	E.1K.U3.	Potrafi określać psychologiczne uwarunkowania przebiegu procesów poznawczych u uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
		Kompetencje społeczne
8.	K_K03d	Wykazuje się refleksyjnością i odpowiedzialnością w planowaniu działań terapeutycznych wobec ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
9.	K_K03a E.2K.K1.	Rozumie potrzebę okazywania empatii dzieciom i uczniom potrzebującym pomocy i wsparcia.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Założenia teoretyczne i praktyczne zastosowanie metody percepcyjno-motorycznej N. Kepharta w pracy z uczniem ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. - Założenia teoretyczne i praktyczne zastosowanie Metody Move to Learn w pracy z uczniem ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. - Założenia teoretyczne i praktyczne zastosowanie pedagogiki zabawy w pracy z uczniem ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. - Założenia teoretyczne i praktyczne zastosowanie Metody Weroniki Sherborne w pracy z uczniem ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. - Założenia teoretyczne i praktyczne zastosowanie ortoptyki w pracy z uczniem ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. - Założenia teoretyczne i praktyczne zastosowanie integracji sensorycznej w pracy z uczniem ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. - Założenia teoretyczne i praktyczne zastosowanie integracji bilateralnej w pracy z uczniem ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. - Założenia teoretyczne i praktyczne terapii ręki. - Psychologiczne uwarunkowania procesów poznawczych człowieka oraz mechanizmy uczenia się (wybrane teorie wyjaśniające) - Założenia teoretyczne i praktyczne wybranych treningów uczenia się (trening koncentracji uwagi, pamięci, spostrzegania, szybkiego czytania, notowania, organizowania i streszczania materiału, trening twórczego myślenia, relaksacyjny). - Projektowanie ćwiczeń wykorzystujących techniki efektywnego uczenia się dla uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. - Projektowanie ćwiczeń usprawniających funkcjonowanie percepcyjno-motoryczne w pracy z uczniem ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. 		

Diagnoza umiejętności społecznych dzieci i młodzieży

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W02	Zna i rozumie objawy nieprawidłowego rozwoju społecznego dzieci.
2.	K_W03	Rozumie proces zaburzonego rozwoju społecznego ucznia.
3.	K_W04	Zna narzędzia wykorzystywane w diagnostyce sfery emocjonalno-społecznej.
Umiejętności		
4.	K_U03	Potrafi dokonać oceny rozwoju społecznego dziecka w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym.
5.	K_U05	Posiada umiejętność tworzenia opisu funkcjonowania dziecka w zakresie umiejętności społecznych.
Kompetencje społeczne		
6.	K_K01	Jest gotowy do krytycznej oceny własnych kompetencji w zakresie planowania i realizowania diagnozy umiejętności społecznych dzieci i młodzieży.
7.	K_K03b	Przyjmuje odpowiedzialność za prowadzone działania diagnostyczne i ich skutki.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Określanie możliwości umysłowych dzieci i młodzieży stanowiących bazę dla wychowania społecznego.
- Niepokojące zachowania dzieci i młodzieży będące wskazaniem do rozpoczęcia procesu diagnostycznego umiejętności społecznych.
- Aspekty rozwoju społeczno-emocjonalnego będące przedmiotem diagnozy umiejętności społecznych.
- Sposoby oceny rozwoju społecznego dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym.
- Wybrane narzędzia diagnostyczne sfery społeczno-emocjonalnej uczniów.
- Tworzenie opisu funkcjonowania dziecka skoncentrowanego na rozwoju i umiejętnościach społeczno-emocjonalnych.

Metody pracy z uczniem ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się matematyki

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W06	Zna założenia teoretyczne prowadzenia zajęć z uczniem ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się matematyki.
2.	K_W08	Zna współcześnie stosowane metody postępowania z uczniem z trudnościami w uczeniu się matematyki.
3.	K_W08	Ma wiedzę na temat metodyki wykonywania zadań w procesie terapeutycznym.

		Umiejętności
4.	K_U03	Potrafi dokonać obserwacji w trakcie wykonywania zadań matematycznych w celu wskazania przyczyny trudności ucznia.
5.	K_U05 E.2K.U2	Potrafi analizować i stosować wybrane metod terapii ucznia z trudnościami w uczeniu się matematyki.
	K_U05	Potrafi dobrać metodę i pomoce dydaktyczne do prowadzonej działalności terapeutycznej podejmowanej w pracy z uczniem ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się matematyki.
6.	K_U05	Potrafi ocenić przydatność wybranych metod i „dobrych praktyk” do realizacji działań terapeutycznych podejmowanych w pracy z uczniem ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się matematyki.
7.	K_U05	Potrafi opracować scenariusz do kształtowania i rozwijania określonej umiejętności matematycznej.
		Kompetencje społeczne
8.	K_K03b	Odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy, projektuje działania pedagogiczne.
9.	K_K03d	Wykazuje cechy refleksyjnego praktyka.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Poznanie wybranych metod wykorzystywanych w pracy terapeutycznej z uczniem z trudnościami w uczeniu się matematyki.
- Omówienie postępowania terapeutycznego w pierwszym etapie terapii - do czasu osiągnięcia dojrzałości szkolnej.
- Zapoznanie praktyczne z technikami, ćwiczeniami i pomocami dydaktycznymi:
  - metody konstruowania gier ściganeek, opowiadań, z rozbudowanym wątkiem matematycznym i ich wykorzystanie na zajęciach,
  - orientacja przestrzenna, rytmy, liczenie,
  - ustalanie równoliczności zbiorów, klasyfikacja,
  - dodawanie i odejmowanie w zakresie 10,
  - operacyjne rozumowanie w zakresie stałości ilości nieciągłych, układanie konsekwentnych serii,
  - operacyjne rozumowanie w zakresie stałości długości, masy, objętości płynów; waga i ciężar,
  - geometria.
- Charakterystyka postępowania terapeutycznego na drugim etapie terapii – rekonstrukcja systemu wiadomości i umiejętności matematycznych szkolnych w zakresie nauczania początkowego i w klasach IV - VI.
- Zapoznanie praktyczne z technikami, ćwiczeniami i pomocami dydaktycznymi (dodawanie i odejmowanie w zakresie 100; mnożenie i dzielenie; układanie i rozwiązywanie zadań tekstowych; dziesiętny system pozycyjny, kolejność wykonywania działań; algorytmy działań pisemnych, rozumienie pojęcia ułamka).
- Zasady konstruowania scenariusza zajęć terapii pedagogicznej w zakresie matematyki dla dziecka ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się matematyki.

Metody pracy z dzieckiem i z uczniem z zaburzeniami zachowania i emocji

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W08	Zna i rozumie zasady pracy z dzieckiem i uczniem z zaburzeniami zachowania i emocji.
2.	K_W09	Zna założenia wdrażania, prowadzenia, ewaluacji procesu diagnostyczno-terapeutycznego dziecka i ucznia z zaburzeniami zachowania i emocji.
3.	K_W09	Zna rodzaje terapii oraz charakteryzuje metody pracy kierowane do dziecka i ucznia z zaburzeniami zachowania i emocji.
Umiejętności		
4.	K_U02	Potrafi dokonać analizy zaburzonego rozwoju behawioralnego, emocjonalnego; dokonywać ich oceny, krytycznego wnioskowania, syntezy.
5.	K_U03	Potrafi dobrać rodzaj terapii w odniesieniu do dziecka i ucznia lub grupy dzieci o podobnych cechach profilu zaburzenia zachowania i emocji.
6.	K_U04	Potrafi zaplanować przebieg terapii dobierając odpowiednie metody, techniki pracy z dzieckiem i uczniem o zaburzonym rozwoju behawioralnym i emocjonalnym.
7.	K_U10	Potrafi w grupie zadaniowej zaprojektować plan terapii dziecka i ucznia z zaburzeniami zachowania i emocji oraz podejmować w nim wiodącą rolę w tym: planować, organizować i monitorować realizację złożonych zespołowych działań pedagogicznych.
Kompetencje społeczne		
8.	K_K02b	Jest gotowy do współpracy i aktywnego uczestnictwa w grupie realizującej zadania terapeutyczne.
9.	K_K03a	Prezentuje postawę otwartą na trudności i potrzeby dzieci i młodzieży o zaburzonym rozwoju behawioralnym i emocjonalnym.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Zasady pracy z dzieckiem i uczniem z zaburzeniami zachowania i emocji.
- Organizacja procesu diagnostyczno – terapeutycznego w dwóch środowiskach życia dziecka i ucznia z zaburzeniami zachowania i emocji.
- Rodzaje, założenia, dobór rodzaju terapii do profilu zaburzenia zachowania i emocji dziecka i ucznia o zaburzonym rozwoju behawioralnym i emocjonalnym.
- Projektowanie terapii: przygotowanie repertuaru metod i technik uwzględniających indywidualne potrzeby rozwojowe dziecka i ucznia oraz trudności wynikające z zaburzeń zachowania i emocji; obraz funkcjonowania środowiska rodzinnego i przedszkolnego/szkolnego a profil cech dziecka i ucznia z zaburzeniami zachowania i emocji.

Metody pracy z grupą - TUS

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W05	Zna i rozumie specjalne potrzeby terapeutyczne dzieci i młodzieży w pracy z grupą podczas treningów umiejętności społecznych.
2.	K_W06	Wskazuje koncepcje, strategie, aktywności i programy terapeutycznej pracy z grupą w ramach zajęć TUS.
3.	K_W08	Zna metodyczne podstawy prowadzenia zajęć kształtujących umiejętności społecznych.
Umiejętności		
4.	K_U04	Potrafi korzystać z różnorodnych metod podczas pracy grupowej w ramach zajęć TUS.
5.	K_U05	Potrafi samodzielnie stworzyć scenariusz warsztatów społecznych.
6.	K_U08	Umie komunikować się ze specjalistami w zespole terapeutycznym.
7.	K_U11	Potrafi analizować własne działania pedagogiczne podczas pracy z grupą.
Kompetencje społeczne		
8.	K_K01	Jest gotowy do krytycznej oceny własnych kompetencji w zakresie planowania i realizowania treningów umiejętności z grupą.

TRZĘŚCI PROGRAMOWE

- Strategie wykorzystywane podczas pracy z grupą (tworzenie poleceń, komunikacja, system motywacyjny). Pomoce dydaktyczne wykorzystywane podczas treningów.
- Zabawa grupowa jako interwencja psychopedagogiczna – rodzaje i sposoby wykorzystania.
- Aktywności stosowane podczas zajęć grupowych (scenki dramatyczne i sytuacyjne, rozmowy, gry dydaktyczne, prace zespołowe, inscenizacje, filmy modelowe).
- Wybrane programy wykorzystywanych podczas treningów umiejętności społecznych np. *Kolorowy świat emocji* B. Bartczak, *Przyjaciele Zippiego*, *Integracja-empatia-komunikacja*, *Kształtowanie umiejętności prospołecznych małego dziecka. Profilaktyka agresji i zaburzeń zachowania w przedszkolu i przygotowaniu do szkoły* E. McGinnis i A.P. Goldenstein, *Dla wszystkich starczy miejsca pod wielkim dachem nieba* i inne.
- Metody wspomagające trening umiejętności społecznych (sposoby adaptacji do zajęć) np. biblioterapia, dogoterapia, socjoterapia, relaksacja.
- Samodzielne tworzenie scenariuszy warsztatów umiejętności społecznych.

Warsztaty umiejętności społecznych uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W02	Zna pojęcia dotyczące umiejętności społecznych.
2.	K_W03	Zna i rozumie społeczne konsekwencje specyficznych trudności w uczeniu się.
3.	K_W08	Zna sposoby przeciwdziałania negatywnym skutkom dysleksji.

		Umiejętności
4.	K_U03	Potrafi dokonać oceny potrzeb, postaw i zachowań społecznych uczniów z diagnozą specyficznych trudności u uczeniu się.
5.	K_U04	Potrafi wykorzystać różnorodne metody terapeutyczne w kształtowaniu umiejętności społecznych.
6.	K_U05	Posiada umiejętność projektowania scenariusza zajęć terapeutycznych kształtujących umiejętności społeczne ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
		Kompetencje społeczne
7.	K_K02b	Jest gotowy do współpracy i aktywnego uczestniczenia w grupie realizującej zadania terapeutyczne.
8.	K_K03a	Prezentuje postawę otwartą na trudności i potrzeby dzieci i młodzieży.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Pojęcia: inteligencja społeczna, inteligencja emocjonalna, kompetencje społeczne, autoprezentacja, modelowanie zachowania i odniesienie ich do osób ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. - Społeczne konsekwencje specyficznych trudności w uczeniu się. - Zjawisko występowania Syndromu Nieadekwatnych Osiągnięć i jego niepożądane skutki. - Postawy i zachowania społeczne uczniów z diagnozą specyficznych trudności u uczeniu się. - Sposoby przeciwdziałania negatywnym konsekwencjom specyficznych trudności w uczeniu się takim jak: wycofanie społeczne, frustracja, obniżona samoocena, alienacja rówieśnicza i inne. - Zadania, cele i formy warsztatów umiejętności społecznych jako treningu prowadzonego dla dzieci/uczniów ze specyficznymi trudnościami społecznymi. - Metody terapeutyczne wykorzystywane podczas warsztatów umiejętności społecznych. - Rozpoznawanie potrzeb uczniów i projektowanie scenariuszy zajęć terapeutycznych o określonym celu dla grup warsztatowych oraz podczas zajęć indywidualnych. 		

Praktyki

Praktyka asystencko-pedagogiczna w przedszkolu (20 godz.)		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W07 E.3K.W1.	Zna strukturę organizacyjną, cele, zadania oraz podstawę prawną funkcjonowania przedszkola.
2.	E.3K.W3.	Zna zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w przedszkolu i poza nim.
3.	K_W09	Ma wiedzę o modelu współpracy nauczycieli i specjalistów i prowadzonej przez nich dokumentacji.
4.	K_W06	W pogłębionym stopniu zna wykorzystywane w praktyce koncepcje diagnozy i terapii dzieci z grupy ryzyka specyficznych trudności.
5.	K_W03 E.3K.W2	W pogłębionym stopniu zna specyfikę funkcjonowania dzieci z grupy ryzyka specyficznych trudności oraz rozumie wynikającą z tego potrzebę wsparcia w placówkach edukacyjnych.

6.	K_W08	Zna merytoryczne i metodyczne podstawy zajęć terapeutycznych organizowanych dla dzieci z grupy ryzyka specyficznych trudności, w tym zajęć korekcyjno-kompensacyjnych w przedszkolu.
		Umiejętności
7.	K_U02	Wykorzystuje i integruje wiedzę teoretyczną z zakresu terapii pedagogicznej oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu analizowania i interpretowania problemów wychowawczych, edukacyjnych i terapeutycznych dzieci z grupy ryzyka specyficznych trudności.
8.	K_U04	Potrafi ocenić przydatność typowych metod i procedur do realizacji zadań związanych z różnymi sferami działalności wychowawczej, edukacyjnej, diagnostycznej i terapeutycznej prowadzonej w przedszkolach.
9.	K_U05	W charakterze asystenta potrafi prowadzić zajęcia terapeutyczne z zakresu terapii pedagogicznej.
		Kompetencje społeczne
10.	K_K03c	Przestrzega zasad etyki zawodowej.
11.	K_K03d	Odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy i wykonuje działania diagnostyczne, pedagogiczno-terapeutyczne.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Zapoznanie się z całokształtem funkcjonowania przedszkola, szczególnie z jego strukturą organizacyjną, zadaniami wynikającymi z działań diagnostyczno-terapeutycznych oraz sposobami ich realizacji.
- Dokonanie ogólnej analizy koncepcji pracy zespołu wspierającego rozwój dziecka/ucznia, m.in. pedagoga, psychologa, logopedy, innych specjalistów i prowadzonej przez nich dokumentacji.
- Poznanie metod i narzędzi diagnozy dzieci wykorzystywanych w praktyce pedagogicznej.
- Zapoznanie z rodzajami dokumentów wydawanych dzieciom przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne.
- Obserwacja diagnozy dziecka z grupy ryzyka specyficznych trudności w uczeniu się prowadzonej na terenie przedszkola. W trakcie obserwacji student powinien poznać organizację, przebieg działań diagnostycznych oraz sposób ich dokumentowania.
- Dokonanie analizy dokumentów dotyczących określonego dziecka/ucznia. Szczególnie koncentrowanie się na anamnezie osobniczej i rodzinnej oraz diagnozie, a następnie sporządzenie anonimowego opisu funkcjonowania dziecka z grupy ryzyka specyficznych trudności.
- Dokonywanie klasyfikacji symptomów zaburzeń określonego dziecka/ucznia, ich rodzaju, stopnia i zakresu; ustalanie źródła i złożoności problemu.
- Poznanie form działań terapeutycznych w zależności od rozpoznanych potrzeb dzieci, organizowanych w ramach zajęć specjalistycznych z zakresu terapii pedagogicznej, w tym zajęć korekcyjno-kompensacyjnych.
- Obserwacja zajęć terapeutycznych (w tym zajęć korekcyjno-kompensacyjnych) dziecka z grupy ryzyka specyficznych trudności. Poznanie organizacji pracy terapeutycznej oraz przebiegu procesu terapii.
- Asystowanie terapeutce pedagogicznemu w przygotowaniu i prowadzeniu zajęć z zakresu terapii pedagogicznej, w tym zajęć korekcyjno-kompensacyjnych.
- Prowadzenie dokumentacji dotyczącej praktyki, w tym obserwowanych zajęć i zajęć „asystowanych” - ujęcie ich w protokołach hospitacyjnych.

Praktyka asystencko-pedagogiczna w szkole (20 godz.)

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W07 E.3K.W1.	Zna strukturę organizacyjną, cele, zadania, podstawy prawne funkcjonowania szkoły.
2.	K_W07 E.3K.W2.	Zna organizację, statut i plan pracy przedszkola oraz program wychowawczo-profilaktyczny.
3.	K_W07 E.3K.W3.	Zna zasady zapewniania bezpieczeństwa uczniom w szkole i poza nią.
4.	K_W09	Ma wiedzę o modelu współpracy członków zespołu diagnostyczno-terapeutycznego i prowadzonej przez nich dokumentacji.
5.	K_W06	Zna wykorzystywane w praktyce koncepcje diagnozy i terapii dzieci z grupy ryzyka specyficznych trudności i uczniów ze specyficznymi trudnościami szkolnymi.
6.	K_W03	Zna specyfikę funkcjonowania dzieci z grupy ryzyka specyficznych trudności i uczniów ze specyficznymi trudnościami szkolnymi oraz rozumie wynikającą z tego potrzebę wsparcia w placówkach edukacyjnych.
7.	K_W08	Zna merytoryczne i metodyczne podstawy zajęć terapeutycznych organizowanych dla dzieci z grupy ryzyka specyficznych trudności i uczniów ze specyficznymi trudnościami w czytaniu, pisaniu i liczeniu, w tym zajęć korekcyjno-kompensacyjnych w szkole.
Umiejętności		
8.	K_U02	Wykorzystuje i integruje wiedzę teoretyczną z zakresu terapii pedagogicznej oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu analizowania i interpretowania problemów wychowawczych, edukacyjnych i terapeutycznych dzieci z grupy ryzyka specyficznych trudności i uczniów ze specyficznymi trudnościami szkolnymi.
9.	K_U02 E.3K.U1.	potrafi wyciągać wnioski z obserwacji pracy nauczycieli, ich interakcji z dziećmi lub uczniami oraz sposobu, w jaki planują i przeprowadzają zajęcia.
10.	K_U04	Potrafi ocenić przydatność typowych metod i procedur do realizacji zadań związanych z różnymi sferami działalności wychowawczej, edukacyjnej, diagnostycznej i terapeutycznej prowadzonej w szkołach.
11.	K_U05	W charakterze asystenta potrafi prowadzić zajęcia terapeutyczne z zakresu terapii pedagogicznej.
12.	K_U02 E.3K.U2.	Potrafi wyciągać wnioski z obserwacji sposobu integracji podejmowanych działań (w tym opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych) przez nauczycieli-specjalistów terapii pedagogicznej.
Kompetencje społeczne		
13.	K_K03c	Przestrzega zasad etyki zawodowej.
14.	K_K03d	Odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy i wykonuje działania diagnostyczne, pedagogiczno-terapeutyczne.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Zapoznanie się z całokształtem funkcjonowania szkoły, szczególnie z jej strukturą organizacyjną, zadaniami wynikającymi z działań diagnostyczno-terapeutycznych oraz sposobami ich realizacji.
- Dokonanie ogólnej analizy koncepcji pracy zespołu diagnostyczno-terapeutycznego wspierającego rozwój ucznia, m.in. pedagoga, psychologa, logopedy, innych specjalistów i prowadzonej przez nich dokumentacji.
- Poznanie metod i narzędzi pedagogicznej diagnozy dzieci i młodzieży wykorzystywanych w praktyce pedagogicznej.
- Zapoznanie z rodzajami dokumentów wydawanych przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne.
- Obserwacja diagnozy dziecka z grupy ryzyka/ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się prowadzonej na terenie szkoły. W trakcie obserwacji student powinien poznać organizację, przebieg działań diagnostycznych oraz sposób ich dokumentowania.
- Dokonanie analizy dokumentów dotyczących określonego dziecka/ucznia. Szczególnie koncentrowanie się na anamnezie osobniczej i rodzinnej oraz diagnozie, a następnie sporządzenie anonimowego opisu funkcjonowania dziecka z grupy ryzyka specyficznych trudności/ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
- Dokonywanie klasyfikacji symptomów zaburzeń określonego dziecka/ucznia, ich rodzaju, stopnia i zakresu; ustalanie źródła i złożoności problemu.
- Interpretacja wpływu na osiągnięcia szkolne (powodzenia i niepowodzenia) specyfiki funkcjonowania dziecka/ucznia związanej z jego dysfunkcjami lub szczególnymi uzdolnieniami.
- Poznanie form działań terapeutycznych w zależności od rozpoznanych potrzeb dzieci i młodzieży, organizowanych w ramach zajęć specjalistycznych z zakresu terapii pedagogicznej, w tym zajęć korekcyjno-kompensacyjnych.
- Pod kontrolą opiekuna praktyk przeprowadzenie częściowej diagnozy (w tym wywiadu z rodzicami) dziecka z grupy ryzyka specyficznych trudności /ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się, interpretowanie wyników, projektowanie działań terapeutycznych.
- Obserwacja zajęć terapeutycznych (w tym zajęć korekcyjno-kompensacyjnych) dziecka z grupy ryzyka specyficznych trudności/ ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. Poznanie organizacji pracy terapeutycznej oraz przebiegu procesu terapii.
- Asystowanie terapeutce pedagogicznemu w przygotowaniu i prowadzeniu zajęć z zakresu terapii pedagogicznej, w tym zajęć korekcyjno-kompensacyjnych.
- Prowadzenie dokumentacji dotyczącej praktyki, w tym obserwowanych i „asystowanych” zajęć - ujęcie ich w protokołach hospitacyjnych.

Praktyka asystencko-pedagogiczna w poradni psychologiczno-pedagogicznej (20 godz.)

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W07 E.3K.W1.	Zna strukturę organizacyjną, cele, zadania i podstawy prawne funkcjonowania poradni psychologiczno-pedagogicznej.
2.	K_W07 E.3K.W3.	Zna zasady zapewniania bezpieczeństwa uczniom na terenie poradni psychologiczno-pedagogicznej.
3.	K_W09	Ma wiedzę o modelu współpracy członków zespołu diagnostyczno-terapeutycznego i prowadzonej przez nich dokumentacji.

4.	K_W06	W pogłębionym stopniu zna wykorzystywane w praktyce koncepcje diagnozy i terapii dzieci z grupy ryzyka specyficznych trudności i uczniów ze specyficznymi trudnościami szkolnymi.
5.	K_W03	W pogłębionym stopniu zna specyfikę funkcjonowania dzieci z grupy ryzyka specyficznych trudności i uczniów ze specyficznymi trudnościami szkolnymi oraz rozumie wynikającą z tego potrzebę wsparcia w poradniach psychologiczno-pedagogicznych.
6.	K_W08	Zna merytoryczne i metodyczne podstawy zajęć terapeutycznych organizowanych dla dzieci z grupy ryzyka specyficznych trudności i uczniów ze specyficznymi trudnościami w czytaniu, pisaniu i liczeniu, w tym zajęć korekcyjno-kompensacyjnych w poradni psychologiczno-pedagogicznej.
		Umiejętności
7.	K_U02	Wykorzystuje i integruje wiedzę teoretyczną z zakresu terapii pedagogicznej oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu analizowania i interpretowania problemów wychowawczych, edukacyjnych i terapeutycznych dzieci z grupy ryzyka specyficznych trudności i uczniów ze specyficznymi trudnościami szkolnymi.
8.	K_U04	Potrafi ocenić przydatność typowych metod i procedur do realizacji zadań związanych z różnymi sferami działalności wychowawczej, edukacyjnej, diagnostycznej i terapeutycznej prowadzonej w poradniach psychologiczno-pedagogicznych.
9.	K_U05 E.3K.U4.	W charakterze asystenta potrafi zaplanować i przeprowadzić zajęcia terapeutyczne z zakresu terapii pedagogicznej pod nadzorem opiekuna praktyk.
		Kompetencje społeczne
10.	K_K03c	Przestrzega zasad etyki zawodowej.
11.	K_K03d	Odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy i wykonuje działania diagnostyczne, pedagogiczno-terapeutyczne.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Zapoznanie się z całokształtem funkcjonowania poradni psychologiczno-pedagogicznej, szczególnie z jej strukturą organizacyjną, zadaniami wynikającymi z działań diagnostyczno-terapeutycznych oraz sposobami ich realizacji.
- Dokonanie ogólnej analizy koncepcji pracy zespołu diagnostyczno-terapeutycznego wspierającego rozwój ucznia, m.in. pedagoga, psychologa, logopedy, innych specjalistów i prowadzonej przez nich dokumentacji.
- Poznanie metod i narzędzi pedagogicznej diagnozy dzieci i młodzieży wykorzystywanych w praktyce pedagogicznej.
- Zapoznanie z rodzajami dokumentów wydawanych przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne.
- Obserwacja diagnozy dziecka z grupy ryzyka/ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się prowadzonej w poradni psychologiczno-pedagogicznej. W trakcie obserwacji student powinien poznać organizację, przebieg działań diagnostycznych oraz sposób ich dokumentowania.
- Dokonanie analizy dokumentów dotyczących określonego dziecka/ucznia. Szczególnie koncentrowanie się na anamnezie osobniczej i rodzinnej oraz diagnozie, a następnie sporządzenie anonimowego opisu funkcjonowania dziecka z grupy ryzyka specyficznych trudności/ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
- Dokonywanie klasyfikacji symptomów zaburzeń określonego dziecka/ucznia, ich rodzaju, stopnia i zakresu; ustalanie źródła i złożoności problemu.

- Interpretacja wpływu na osiągnięcia szkolne (powodzenia i niepowodzenia) specyfiki funkcjonowania dziecka/ucznia związanej z jego dysfunkcjami lub szczególnymi uzdolnieniami.
- Poznanie form działań terapeutycznych w zależności od rozpoznanych potrzeb dzieci i młodzieży, organizowanych w ramach zajęć specjalistycznych z zakresu terapii pedagogicznej, w tym zajęć korekcyjno-kompensacyjnych.
- Pod kontrolą opiekuna praktyk przeprowadzenie częściowej diagnozy (w tym wywiadu z rodzicami) dziecka z grupy ryzyka specyficznych trudności /ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się, interpretowanie wyników, projektowanie działań terapeutycznych.
- Obserwacja zajęć terapeutycznych (w tym zajęć korekcyjno-kompensacyjnych) dziecka z grupy ryzyka specyficznych trudności/ ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. Poznanie organizacji pracy terapeutycznej oraz przebiegu procesu terapii.
- Asystowanie terapeutce pedagogicznemu w przygotowaniu i prowadzeniu zajęć z zakresu terapii pedagogicznej, w tym zajęć korekcyjno-kompensacyjnych.
- Prowadzenie dokumentacji dotyczącej praktyki, w tym obserwowanych i „asystowanych” zajęć - ujęcie ich w protokołach hospitacyjnych.

Praktyka pedagogiczna, dyplomowa w przedszkolu (20 godz.)

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W08	W pogłębionym stopniu zna i rozumie merytoryczne i metodyczne podstawy zajęć terapeutycznych organizowanych dla dzieci z grupy ryzyka specyficznych trudności, w tym zajęć korekcyjno-kompensacyjnych w przedszkolu.
2.	K_W09	Zna założenia profilaktyczne i diagnostyczno-terapeutyczne działań prowadzonych w placówce edukacyjnej i psychologiczno-pedagogicznej.
3.	K_W08	Ma poszerzoną wiedzę o dokumentacji formalnej prowadzonej przez nauczyciela terapii pedagogicznej, w tym nauczyciela zajęć korekcyjno-kompensacyjnych.
4.	K_W08	W pogłębionym stopniu zna i rozumie działania nauczyciela specjalisty terapii pedagogicznej o charakterze profilaktycznym, diagnostycznym, konsultacyjnym i terapeutycznym.
Umiejętności		
5.	K_U02	Potrafi wykorzystywać wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki specjalnej oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu analizowania i interpretowania problemów wychowawczych, edukacyjnych, diagnostycznych i terapeutycznych dzieci z grupy ryzyka specyficznych trudności.
6.	K_U02 E.3K.U1.	Potrafi wyciągać wnioski z obserwacji pracy nauczycieli, ich interakcji z dziećmi oraz sposobu, w jaki planują i przeprowadzają zajęcia z uczniami.
7.	K_U04	Potrafi ocenić przydatność praktyk do nabywania kompetencji zawodowych nauczyciela terapii pedagogicznej, w tym kompetencji w zakresie prowadzenia zajęć korekcyjno-kompensacyjnych.
8.	K_U05	Na podstawie wyników diagnozy potrafi opracować pedagogiczną część opinii wraz z zaleceniami oraz opracować plan/program terapii

		dla określonego dziecka lub grupy dzieci ze specyficznymi trudnościami szkolnymi.
9.	K_U05	Potrafi zaprojektować zajęcia profilaktyczne i terapeutyczne, w tym zajęcia korekcyjno-kompensacyjne.
10.	K_U05 E.3K.U4.	Potrafi samodzielnie poprowadzić zajęcia terapeutyczne z zakresu terapii pedagogicznej, w tym zajęcia korekcyjno-kompensacyjne.
Kompetencje społeczne		
11.	K_02c	Świadomie podejmuje zobowiązania społeczne związane z zawodem terapeuty pedagogicznego.
12.	K_K3a	Prezentuje postawę otwartą na potrzeby dzieci i młodzieży ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się
13.	K_K03d	Odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy, projektuje i wykonuje działania pedagogiczno-terapeutyczne.
14.	K_K03c	Przestrzega zasad etyki zawodowej
15.	K-K03f	Jest przekonany o trafności wyboru zawodu nauczyciela terapii pedagogicznej i jest gotowy do podtrzymywania etosu zawodowego

TREŚCI PROGRAMOWE

<ul style="list-style-type: none"> - Zapoznanie się z dokumentacją dotyczącą działań profilaktycznych i diagnostycznych i terapeutycznych prowadzonych w placówkach edukacyjnych (przedszkole). - Analiza dokumentacji formalnej prowadzonej przez nauczyciela terapii pedagogicznej w placówkach edukacyjnych, w tym dokumentacji zespołów korekcyjno-kompensacyjnych. - Uczestniczenie (w charakterze obserwatora) w pracy zespołu wspierającego rozwój dziecka/ucznia w przedszkolu. - Przeprowadzenie rozszerzonej diagnozy, w tym analizy dostępnych dokumentów osobistych wybranego dziecka. - Interpretowanie wyników diagnozy wybranego dziecka/ucznia i na ich podstawie: <ul style="list-style-type: none"> a) opracowanie pedagogicznej części opinii, b) opracowanie planu/programu terapii dla określonego dziecka lub grupy dzieci, c) zaprojektowanie zajęć specjalistycznych korekcyjno-kompensacyjnych.   - Samodzielne prowadzenie zajęć terapeutycznych z zakresu terapii pedagogicznej, w tym zajęć korekcyjno-kompensacyjnych. - Prowadzenie dokumentacji praktyki.

Praktyka pedagogiczna, dyplomowa w szkole (20 godz.)

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W08	W pogłębionym stopniu zna i rozumie merytoryczne i metodyczne podstawy zajęć terapeutycznych organizowanych dla dzieci z grupy ryzyka specyficznych trudności i uczniów ze specyficznymi trudnościami w czytaniu, pisaniu i liczeniu, w tym zajęć korekcyjno-kompensacyjnych w szkole.
2.	K_W09	Zna założenia profilaktyczne i diagnostyczno-terapeutyczne działań prowadzonych w placówce edukacyjnej.
3.	K_W08	Ma poszerzoną wiedzę o dokumentacji formalnej prowadzonej przez nauczyciela specjalisty terapii pedagogicznej.

4.	K_W08	W pogłębionym stopniu zna i rozumie działania nauczyciela specjalisty terapii pedagogicznej o charakterze profilaktycznym, diagnostycznym, konsultacyjnym i terapeutycznym.
		Umiejętności
5.	K_U02	Potrafi wykorzystywać wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki specjalnej oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu analizowania i interpretowania problemów wychowawczych, edukacyjnych, diagnostycznych i terapeutycznych dzieci z grupy ryzyka specyficznych trudności i uczniów ze specyficznymi trudnościami w czytaniu, pisaniu i liczeniu.
6.	K_U04	Potrafi ocenić przydatność praktyk do nabywania kompetencji zawodowych nauczyciela terapii pedagogicznej, w tym kompetencji w zakresie prowadzenia zajęć korekcyjno-kompensacyjnych.
7.	K_U05	Na podstawie wyników diagnozy potrafi opracować pedagogiczną część opinii wraz z zaleceniami oraz opracować plan/program terapii dla określonego dziecka lub grupy dzieci i młodzieży z grupy ryzyka specyficznych trudności i uczniów ze specyficznymi trudnościami szkolnymi.
8.	K_U05	Potrafi zaprojektować zajęcia profilaktyczne i terapeutyczne, w tym zajęcia korekcyjno-kompensacyjne.
9.	K_U05 E.3K.U4.	Potrafi samodzielnie poprowadzić zajęcia korekcyjno-kompensacyjne.
		Kompetencje społeczne
10.	K_02c	Świadomie podejmuje zobowiązania społeczne związane z zawodem terapeuty pedagogicznego.
11.	K_K3a	Prezentuje postawę otwartą na potrzeby dzieci i młodzieży ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
12.	K_K03d	Odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy, projektuje i wykonuje działania pedagogiczno-terapeutyczne.
13.	K_K03c	Przestrzega zasad etyki zawodowej.
14.	K-K03f	Jest przekonany o trafności wyboru zawodu nauczyciela terapii pedagogicznej i jest gotowy do podtrzymywania etosu zawodowego.
15.	K_K01 E.3K.K1.	Jest gotów do skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz innymi nauczycielami - specjalistami terapii pedagogicznej, w celu poszerzania swojej wiedzy.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Zapoznanie się z dokumentacją dotyczącą działań profilaktycznych i diagnostycznych i terapeutycznych prowadzonych w szkole. - Analiza dokumentacji formalnej prowadzonej przez nauczyciela terapii pedagogicznej w placówkach edukacyjnych (szkoła), w tym dokumentacji zespołów korekcyjno-kompensacyjnych. - Uczestniczenie (w charakterze obserwatora) w pracy zespołu wspierającego rozwój dziecka/ucznia w szkole. - Przeprowadzenie rozszerzonej diagnozy, w tym analizy dostępnych dokumentów osobistych wybranego dziecka/ucznia. - Interpretowanie wyników diagnozy wybranego dziecka/ucznia i na ich podstawie: <ul style="list-style-type: none"> a) opracowanie pedagogicznej części opinii wraz z zaleceniami, b) opracowanie planu/programu terapii dla określonego dziecka lub grupy dzieci i młodzieży, c) zaprojektowanie zajęć specjalistycznych: korekcyjno-kompensacyjnych. - Samodzielne prowadzenie zajęć terapeutycznych z zakresu terapii pedagogicznej, w tym zajęć korekcyjno-kompensacyjnych. - Prowadzenie dokumentacji praktyki. 		

**Praktyka pedagogiczna, dyplomowa
w poradni psychologiczno-pedagogicznej (20 godz.)**

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W08	W pogłębionym stopniu zna i rozumie merytoryczne i metodyczne podstawy zajęć terapeutycznych organizowanych dla dzieci z grupy ryzyka specyficznych trudności i uczniów ze specyficznymi trudnościami w czytaniu, pisaniu i liczeniu, w tym zajęć korekcyjno-kompensacyjnych w poradni psychologiczno-pedagogicznej.
2.	K_W09	Zna założenia profilaktyczne i diagnostyczno-terapeutyczne działań prowadzonych w placówce edukacyjnej i psychologiczno-pedagogicznej.
3.	K_W08	Ma poszerzoną wiedzę o dokumentacji formalnej prowadzonej przez nauczyciela specjalistę terapii pedagogicznej.
4.	K_W08	W pogłębionym stopniu zna i rozumie działania nauczyciela specjalisty terapii pedagogicznej o charakterze profilaktycznym, diagnostycznym, konsultacyjnym i terapeutycznym.
Umiejętności		
5.	K_U02	Potrafi wykorzystywać wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki specjalnej oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu analizowania i interpretowania problemów wychowawczych, edukacyjnych, diagnostycznych i terapeutycznych dzieci z grupy ryzyka specyficznych trudności i uczniów ze specyficznymi trudnościami w czytaniu, pisaniu i liczeniu.
6.	K_U04	Potrafi ocenić przydatność praktyk do nabywania kompetencji zawodowych nauczyciela terapii pedagogicznej, w tym kompetencji w zakresie prowadzenia zajęć korekcyjno-kompensacyjnych.
7.	K_U05	Na podstawie wyników diagnozy potrafi opracować pedagogiczną część opinii wraz z zaleceniami oraz opracować plan/program terapii dla określonego dziecka lub grupy dzieci i młodzieży z grupy ryzyka specyficznych trudności i uczniów ze specyficznymi trudnościami szkolnymi.
8.	K_U05	Potrafi zaprojektować zajęcia profilaktyczne i terapeutyczne, w tym zajęcia korekcyjno-kompensacyjne.
9.	K_U05 E.3K.U4.	Potrafi samodzielnie poprowadzić zajęcia korekcyjno-kompensacyjne.
10.	K_U02 E.3K.U5.	Potrafi analizować, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zaobserwowane lub doświadczane w czasie praktyk zawodowych.
Kompetencje społeczne		
11.	K_02c	Świadomie podejmuje zobowiązania społeczne związane z zawodem terapeuty pedagogicznego.
12.	K_K3a	Prezentuje postawę otwartą na potrzeby dzieci i młodzieży ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się.
13.	K_K03d	Odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy, projektuje i wykonuje działania pedagogiczno-terapeutyczne.

14.	K_K03c	Przestrzega zasad etyki zawodowej.
15.	K-K03f	Jest przekonany o trafności wyboru zawodu nauczyciela terapii pedagogicznej i jest gotowy do podtrzymywania etosu zawodowego.
16.	K_K01 E.3K.K1.	Jest gotów do skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz innymi nauczycielami oraz specjalistami w celu poszerzania swojej wiedzy.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Zapoznanie się z dokumentacją dotyczącą działań profilaktycznych i diagnostycznych i terapeutycznych prowadzonych w poradni psychologiczno-pedagogicznej. - Analiza dokumentacji formalnej prowadzonej przez nauczyciela terapii pedagogicznej w poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym dokumentacji zespołów korekcyjno-kompensacyjnych. - Uczestniczenie (w charakterze obserwatora) w pracy zespołu wspierającego rozwój dziecka/ucznia w poradni psychologiczno-pedagogicznej. - Przeprowadzenie rozszerzonej diagnozy, w tym analizy dostępnych dokumentów osobistych wybranego dziecka/ucznia. - Interpretowanie wyników diagnozy wybranego dziecka/ucznia i na ich podstawie: <ul style="list-style-type: none"> a) opracowanie pedagogicznej części opinii wraz z zaleceniami, b) opracowanie planu/programu terapii dla określonego dziecka lub grupy dzieci i młodzieży, c) zaprojektowanie zajęć specjalistycznych: korekcyjno-kompensacyjnych. - Samodzielne prowadzenie zajęć terapeutycznych z zakresu terapii pedagogicznej, w tym zajęć korekcyjno-kompensacyjnych. - Prowadzenie dokumentacji praktyki. 		

3.9.5. Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka

Moduł: Przygotowanie merytoryczne w ramach specjalności

Pediatryczna opieka nad małym dzieckiem		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01 E.1WW.W1.	Zna i rozumie medyczne podstawy wczesnego wspomaganie rozwoju i wczesnej interwencji terapeutycznej.
2.	K_W01	Ma podstawową, uporządkowaną wiedzę dotyczącą opieki pediatrycznej nad dzieckiem zdrowym i chorym.
3.	K_W01 E.1WW.W1.	Zna i rozumie zagadnienie poradnictwa laktacyjnego.
4.	K_W03 E.1WW.W1.	Zna i rozumie biologiczne podstawy rozwoju. Posiada wiedzę na temat mechanizmów powstawania zaburzeń rozwojowych z uwzględnieniem wiedzy z zakresu neonatologii dziecięcej.
5.	K_W03 E.1WW.W1.	Zna choroby wieku dziecięcego i choroby przewlekłe u dzieci, a w tym ma podstawową, uporządkowaną wiedzę na temat przyczyn, rodzajów i stopni uszkodzenia CUN z uwzględnieniem klasyfikacji zaburzeń i chorób ICD-10.

6.	K_W04 E.1WW.W1.	Zna i rozumie zagadnienie diagnozy pediatrycznej małego dziecka, w tym wcześniaka, zagrożonego zaburzeniami rozwoju.
Umiejętności		
7.	K_U01 E.1WW.U1.	Potrafi analizować medyczne podstawy wczesnego wspomaganie rozwoju i wczesnej interwencji terapeutycznej.
8.	K_U01	Potrafi dokonać charakterystyki zadań pediatry w profilaktyce pierwotnej i wtórnej.
9.	K_U02 E.1WW.U1.	Potrafi analizować i interpretować biologiczne podstawy rozwoju; analizować anatomię i fizjologię układu nerwowego, wykorzystywać wiedzę z zakresu podstaw neonatologii.
10.	K_U02	Potrafi określić sygnały ostrzegawcze w przebiegu rozwoju małego dziecka.
11.	K_U03 E.1WW.U1.	Potrafi określać choroby wieku dziecięcego i choroby przewlekłe u dzieci.
12.	K_U03	Potrafi scharakteryzować przebieg badania pediatrycznego.
13.	K_U03 E.1WW.U1.	Potrafi interpretować diagnozę pediatryczną małego dziecka, w tym wcześniaka, zagrożonego zaburzeniami rozwoju.
14.	K_U04 E.1WW.U1.	Potrafi realizować poradnictwo laktacyjne.
Kompetencje społeczne		
15.	K_K03e C.3.K3. E.1WW.K1.	Jest gotów do autorefleksji nad rozwojem zawodowym. Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę doksztalcania się i rozwoju osobistego.
16.	K_K01	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.
17.	K_K01 K_K03b C.3.K4. D.1.K2.	Odpowiedzialnie przygotowuje się do realizacji zadań. Podejmowania odpowiedzialności i wypełniania zobowiązań społecznych, w tym komunikowania się i współpracy z otoczeniem oraz aktywnego uczestnictwa w grupach i organizacjach realizujących działania edukacyjne, rehabilitacyjne, terapeutyczne.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Wcześniactwo- charakterystyka, zagrożenia, zadania opieki neonatologicznej. - Zaburzenia w okresie noworodkowych w tym poradnictwo laktacyjne. - Pediatryczna opieka nad małym dzieckiem w tym opieka neonatologiczna. - Profilaktyka pediatryczna - bilanse zdrowia, szczepienia ochronna, psychohigiena- charakterystyka. - Sygnały ostrzegawcze w rozwoju pediatrycznym dziecka. - Opieka pediatryczna nad dzieckiem chorym - cele, przebieg, wskazania do konsultacji, diagnoza i procedury postępowania, choroby wieku dziecięcego i choroby przewlekłe u dzieci. - Standardy opieki nad kobietą w ciąży, noworodkiem i opieki pediatrycznej. 		

Neuropsychologia kliniczna małego dziecka

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01 E.1WW.W2.	Zna i rozumie podstawy neuropsychologii.
2.	K_W03 E.1WW.W1.	Zna i rozumie biologiczne podstawy rozwoju, anatomię i fizjologię układu nerwowego. Posiada wiedzę na temat mechanizmów powstawania zaburzeń neurorozwojowych u małego dziecka z uwzględnieniem wiedzy z zakresu anatomii i fizjologii mózgu.
3.	K_W03 E.1WW.W2.	Zna rodzaje niepełnosprawności u dzieci i zaburzeń neurorozwojowych, w tym dziecięce zaburzenia rozwojowe w typie afazji, mózgowe porażenie dziecięce, autystyczne spektrum zaburzeń i ADHD.
4.	K_W03	Posiada wiedzę na temat organizacji funkcji psychicznych w mózgu człowieka oraz metod badawczych wykorzystywanych w neuronaukach (np. EEG, PET, fMRI).
5.	K_W04 E.1WW.W3.	Zna i rozumie metody diagnozy zaburzeń i nieprawidłowości w rozwoju.
Umiejętności		
6.	K_U01 E.1WW.U1.	Potrafi analizować i interpretować biologiczne podstawy rozwoju. Potrafi analizować anatomię i fizjologię układu nerwowego; skojarzyć miejsce uszkodzenia CUN z zaburzeniami rozwojowymi oraz określić wpływa ich na funkcjonowania psychospołeczne dziecka oraz warunkujące rozpoznanie kliniczne.
7.	K_U01 E.1WW.U2.	Potrafi analizować podstawy neuropsychologii.
8.	K_U03 E.1WW.U1.	Potrafi określać i analizować zaburzenia neurorozwojowe, w tym dziecięce zaburzenia rozwojowe w typie afazji, mózgowe porażenie dziecięce, autystyczne spektrum zaburzeń i ADHD.
Kompetencje społeczne		
9.	K_K03e C.3.K3. E.1WW.K1.	Jest gotów do autorefleksji nad rozwojem zawodowym. Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę dokończania się i rozwoju osobistego.
10.	K_K01	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.
11.	K_K02c K_K01 K_K03b C.3.K4. D.1.K2.	Odpowiedzialnie przygotowuje się do realizacji zadań. Podejmowania odpowiedzialności i wypełniania zobowiązań społecznych, w tym komunikowania się i współpracy z otoczeniem oraz aktywnego uczestnictwa w grupach i organizacjach realizujących działania edukacyjne, rehabilitacyjne, terapeutyczne.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Struktura i funkcje półkul mózgowych, płatów mózgowych i konsekwencje ich uszkodzenia., plastyczność neurorozwojowa w rozwoju małego dziecka. - Neuropsychologiczne następstwa dysfunkcji mózgu: np. agnozja, apraksja, amnezja, afazja. - Problematyka asymetrii funkcjonalnej półkul mózgowych. - Metody badawcze w neuronaukach (np. EEG, PET, fMRI) i w neuropsychologii (testy „na organikę”, baterie testów), zastosowanie technik obrazowania w neuropsychologii. 		

- Mózgowe podłoże procesów językowych. Patogeneza i neuropsychologiczna diagnostyka afazji. Definicja afazji. Osiove objawy afazji. Klasyfikacja afazji. Zmienność objawów i stopień nasilenie afazji. Proces diagnozy i terapii.
- Mózgowe podłoże dysleksji; kierunki diagnozy i terapii.
- Neurobiologiczne podłoże zaburzeń neurorozwojowych: ADHD, autyzm, niepełnosprawność intelektualna.

Genetyczne zespoły zaburzeń rozwojowych małego dziecka

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01 E.1WW.W1	Zna podstawy genetyki.
2.	K_W01	Zna założenia, zakres i znaczenia poradnictwa genetycznego w procesie wczesnej interwencji terapeutycznej i wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka.
3.	K_W03 E.1WW.W1	Zna i rozumie biologiczne podstawy rozwoju małego dziecka.
4.	K_W03 E.1WW.W1	Zna i rozumie zagadnienia zaburzeń genetycznych i niepełnosprawności, w tym sprzężonych oraz mechanizmy ich powstawania.
5.	K_W04	Zna kryteria diagnostyczne i uwarunkowania zespołów klinicznych o podłożu genetycznym u małych dzieci.
Umiejętności		
6.	K_U02 E.1WW.U1.	Potrafi wykorzystywać wiedzę z zakresu podstaw genetyki.
7.	K_U03	Potrafi określić rodzaje badań genetycznych.
8.	K_U03 E.1WW.U1.	Potrafi określać zaburzenia genetyczne i niepełnosprawności, w tym sprzężone. Potrafi scharakteryzować zespoły kliniczne w oparciu o kody ICD i określić wytyczne do postępowania we wczesnej interwencji.
Kompetencje społeczne		
9.	K_K03e C.3.K3. E.1WW.K1.	Jest gotów do autorefleksji nad rozwojem zawodowym. Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę doksztalcania się i rozwoju osobistego.
10.	K_K01	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.
11.	K_K01 K_K02b K_K03b K_K02c C.3.K4. D.1.K2.	Odpowiedzialnie przygotowuje się do realizacji zadań. Podejmowania odpowiedzialności i wypełniania zobowiązań społecznych, w tym komunikowania się i współpracy z otoczeniem oraz aktywnego uczestnictwa w grupach i organizacjach realizujących działania edukacyjne, rehabilitacyjne, terapeutyczne.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Poradnictwo genetyczne – cele, zakres, formy.
- Typy i rodzaje badań klinicznych w genetyce, znaczenie badań genetycznych w procesie wczesnej interwencji i planowania pracy terapeutycznej.
- Charakterystyka wybranych zespołów klinicznych we wczesnej interwencji terapeutycznej
- Zadania lekarza genetyka w zespole transdyscyplinarnym.

Neurologiczne zaburzenia rozwojowe małego dziecka

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01 E.1WW.W1	Zna podstawy neurologii.
2.	K_W01	Student ma podstawową, uporządkowaną wiedzę dotyczącą opieki neurologicznej nad dzieckiem zdrowym i chorym.
3.	K_W03 E.1WW.W1	Zna biologiczne podstawy rozwoju, anatomię i fizjologię układu. Ma podstawową, uporządkowaną wiedzę na temat przyczyn, rodzajów i stopni uszkodzenia CUN z uwzględnieniem klasyfikacji zaburzeń i chorób ICD-10.
4.	K_W03	Posiada wiedzę na temat mechanizmów powstawania zaburzeń rozwojowych z uwzględnieniem wiedzy z zakresu neurologii dziecięcej.
5.	K_W04	Zna kryteria diagnostyczne i warunkowania zespołów klinicznych o podłożu neurologicznym u małych dzieci.
		Umiejętności
6.	K_U01	Potrafi dokonać charakterystyki zadań neurologa w profilaktyce pierwotnej i wtórnej.
7.	K_U02 E.1WW.U1.	Potrafi analizować podstawy neurologii.
8.	K_U03 E.1WW.U1.	Potrafi analizować i interpretować biologiczne podstawy rozwoju, określić sygnały ostrzegawcze w przebiegu rozwoju małego dziecka.
9.	K_U03 E.1WW.U1.	Potrafi analizować anatomię i fizjologię układu nerwowego, scharakteryzować zespoły kliniczne neurologiczne występujące w okresie niemowlęcym i ponimowlęcym.
10.	K_U03	Potrafi scharakteryzować przebieg badania neurologicznego.
		Kompetencje społeczne
11.	K_K03e C.3.K3. E.1WW.K1.	Jest gotów do autorefleksji nad rozwojem zawodowym. Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę doksztalcania się i rozwoju osobistego.
12.	K_K01	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.
13.	K_K01 K_K02b K_K03b	Odpowiedzialnie przygotowuje się do realizacji zadań. Podejmowania odpowiedzialności i wypełniania zobowiązań społecznych, w tym komunikowania się i współpracy z otoczeniem oraz aktywnego

K_K02c C.3.K4. D.1.K2.	uczestnictwa w grupach i organizacjach realizujących działania edukacyjne, rehabilitacyjne, terapeutyczne.
------------------------------	--

TREŚCI PROGRAMOWE

- Poradnictwo neurologiczne– cele, zakres, formy.
- Typy i rodzaje badań klinicznych w neurologii dziecięcej, znaczenie badań dodatkowych w procesie wczesnej interwencji i planowania pracy terapeutycznej.
- Charakterystyka wybranych zespołów klinicznych we wczesnej interwencji terapeutycznej (w tym m.in. zespoły napadowe, zaburzenia ruchu i postawy, tiki, zaburzenia neurorozwojowe, niepełnosprawność intelektualna, zaburzenia mowy, zaburzenia zachowania).
- Zadania lekarza neurologa w zespole transdyscyplinarnym.

Psychiatria dziecięca		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01	Ma podstawową, uporządkowaną wiedzę dotyczącą opieki psychiatrycznej nad dzieckiem zdrowym i chorym.
2.	K_W03	Student ma podstawową, uporządkowaną wiedzę na temat przyczyn, rodzajów z uwzględnieniem klasyfikacji zaburzeń i chorób psychicznych ICD-10 i ICD 11.
3.	K_W03	Posiada wiedzę na temat mechanizmów powstawania zaburzeń rozwojowych z uwzględnieniem zaburzeń więzi i relacji małego dziecka w odniesieniu do klasyfikacji DC-O3R.
4.	K_W04 E.1WW.W2.	Zna problematykę zaburzeń emocji i zachowania u dzieci, psychohigieny, profilaktyki i wczesnego rozpoznawania zaburzeń rozwoju.
5.	K_W03 E.1WW.W2.	Zna rodzaje niepełnosprawności u dzieci i zaburzeń neurorozwojowych, w tym autystyczne spektrum zaburzeń i ADHD.
Umiejętności		
6.	K_U01	Potrafi dokonać charakterystyki zadań opieki psychiatrycznej w profilaktyce pierwotnej i wtórnej.
7.	K_U03	Potrafi określić sygnały ostrzegawcze w przebiegu rozwoju małego dziecka.
8.	K_U03 E.1WW.U2.	Potrafi określać i analizować zaburzenia emocji i zachowania u dzieci; stosować psychohigienę, profilaktykę i wczesne rozpoznawanie zaburzeń rozwoju.
9.	K_U03 E.1WW.U2.	Potrafi określać i analizować zaburzenia neurorozwojowe, w tym autystyczne spektrum zaburzeń i ADHD.
10.	K_U03	Potrafi scharakteryzować przebieg badania psychiatrycznego.
Kompetencje społeczne		
11.	K_K03e C.3.K3. E.1WW.K1.	Jest gotów do autorefleksji nad rozwojem zawodowym. Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę dokształcania się i rozwoju osobistego.

12.	K_K01	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.
13.	K_K01 K_K02b K_K02c K_K03b C.3.K4. D.1.K2.	Odpowiedzialnie przygotowuje się do realizacji zadań. Podejmowania odpowiedzialności i wypełniania zobowiązań społecznych, w tym komunikowania się i współpracy z otoczeniem oraz aktywnego uczestnictwa w grupach i organizacjach realizujących działania edukacyjne, rehabilitacyjne, terapeutyczne.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Poradnictwo psychiatryczne – cele, zakres, formy.
- Pojęcie normy. Klasyfikacja zaburzeń psychicznych.
- Typy i rodzaje badań klinicznych w psychiatrii dziecięcej, znaczenie badań dodatkowych w procesie wczesnej interwencji i planowania pracy terapeutycznej.
- Charakterystyka wybranych zespołów klinicznych we wczesnej interwencji terapeutycznej (w tym m.in. zaburzenia emocji i zachowania we wczesnym dzieciństwie, zaburzenia psychotyczne, stereotypie i natręctwa, psychiczne zaburzenia tolerancji pokarmowej, zaburzenia ze spektrum autyzmu, zaburzenia zachowania a ADHD, ADD, ODD).
- Poradnictwo psychiatryczne we wsparciu rodziny dziecka z niepełnosprawnością.
- Zadania lekarza psychiatry dziecięcego w zespole transdyscyplinarnym.

Fizjoterapia pediatryczna		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01 E.1WW.W1	Zna i rozumie podstawy fizjoterapii w pracy z małym dzieckiem.
2.	K_W01	Posiada wiedzę na temat mechanizmów powstawania zaburzeń rozwojowych z uwzględnieniem wiedzy z zakresu fizjoterapii pediatrycznej.
3.	K_W03 E.1WW.W1	Zna i rozumie biologiczne podstawy rozwoju małego dziecka. Posiada wiedzę na temat mechanizmów prawidłowego rozwoju psychomotorycznego małego dziecka.
4.	K_W03	Zna stadia rozwoju motorycznego.
Umiejętności		
5.	K_U01	Potrafi określić i scharakteryzować kluczowe obszary i umiejętności ruchowe dla osiągnięcia poszczególnych etapów rozwojowych dziecka.
6.	K_U02 E.1WW.U1.	Potrafi wykorzystywać podstawy fizjoterapii w pracy z małym dzieckiem.
7.	K_U03 E.1WW.U1.	Potrafi analizować i interpretować biologiczne podstawy rozwoju. Potrafi skojarzyć miejsce uszkodzenia CUN z zaburzeniami funkcji percepcyjno-motorycznych.
8.	K_U03	Potrafi określić sygnały ostrzegawcze w przebiegu rozwoju motorycznym małego dziecka.
9.	K_U03	Potrafi scharakteryzować zaburzenia funkcji ruchowych.

Kompetencje społeczne		
10.	K_K03e C.3.K3. E.1WW.K1.	Jest gotów do autorefleksji nad rozwojem zawodowym. Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę doksztalcania się i rozwoju osobistego.
11.	K_K01	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.
12.	K_K02b K_K01 K_K03b C.3.K4.	Odpowiedzialnie przygotowuje się do realizacji zadań. Podejmowania odpowiedzialności i wypełniania zobowiązań społecznych, w tym komunikowania się i współpracy z otoczeniem oraz aktywnego uczestnictwa w grupach i organizacjach realizujących działania edukacyjne, rehabilitacyjne, terapeutyczne.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Ocena rozwoju motorycznego dziecka: kierunki prawidłowego rozwoju psychoruchowego noworodka i niemowlęcia, charakterystyka osiągnięć rozwojowych dziecka w pierwszym roku życia, ocena małego dziecka pod kątem funkcjonalnym w zakresie rozwoju małej motoryki (funkcji dłoni i chwytu), zabawy i umiejętności samoobsługi, rozwoju.
- Wskaźniki nieprawidłowego rozwoju psychoruchowego noworodka i niemowlęcia: charakterystyka nieprawidłowych wzorców ruchowych i odruchów neurologicznych.
- Charakterystyka osiągnięć rozwojowych dziecka w wieku żłobkowym i przedszkolnym, ze szczególnym uwzględnieniem osiągnięć funkcjonalnych w zakresie rozwoju ruchowego, zabawy, czynności samoobsługi oraz planowania motorycznego i logicznego (ocena dziecka w młodszym wieku przedszkolnym 3-4 lata, ocena dziecka w starszym wieku przedszkolnym 5-6 lat).
- Wczesna diagnostyka małego dziecka w aspekcie metod neurorozwojowych.
- Diagnostyka kliniczna z zakresu fizjoterapii w wybranych zaburzeniach rozwojowych u dzieci o charakterze globalnym i parcjalnym.
- Wady ortopedyczne narządu ruchu - charakterystyka najczęściej występujących wad wrodzonych i rozwojowych narządu ruchu.
- Zadania fizjoterapeuty w zespole transdyscyplinarnym.

Moduł: Psychologiczno-pedagogiczne podstawy wczesnego rozwoju dziecka i wczesnej interwencji terapeutycznej

Modele i standardy wczesnego wspomaganie rozwoju i wczesnej interwencji		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01	Definiuje podstawowe pojęcia wczesna interwencja, wczesne wspomaganie rozwoju dziecka, interwencja kryzysowa.
2.	K_W06 E.1WW.	Zna i rozumie zasady organizacji opieki i wychowania małego dziecka w Polsce.
3.	K_W06 E.1WW.W2.	Zna i rozumie zasady organizacji, modele i standardy organizacji wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i wsparcia rodziny oraz wczesnej interwencji terapeutycznej.

	K_W07 E.1WW.W2.	Zna założenia biopsychospołecznej koncepcji niepełnosprawności. Zna możliwości i sposoby zastosowania biopsychospołecznego modelu niepełnosprawności w pracy z dzieckiem i rodziną przez specjalistów na etapie diagnozy, planowania oraz realizowania pracy terapeutycznej.
4.	K_W07	Student zna założenia modelu kompleksowej, wielospecjalistycznej, transdyscyplinarnej wczesnej interwencji i wczesnego wspomaganie rozwoju i wsparcia rodziny.
		Umiejętności
5.	K_U01 E.1WW.U2.	Potrafi opisać organizację, modele i standardy wczesnego wspomaganie oraz wczesnej interwencji terapeutycznej, założenia nowego modelu organizacji wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i wsparcia rodziny w działaniach międzysektorowych.
6.	K_U02 E.1WW.U2.	Potrafi analizować organizację opieki i wychowania małego dziecka w Polsce.
7.	K_U02	Rozumie oraz potrafi wyjaśnić znaczenie transdyscyplinarnego, kompleksowego podejścia w procesie wspomaganie rozwoju małego dziecka oraz umie wskazać zależności między obszarami działań.
		Kompetencje społeczne
8.	K_K03e	Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę doksztalcania się i rozwoju osobistego.
9.	K_K01 E.1WW.K2.	Jest gotów do wykorzystania zdobytej wiedzy do analizy zdarzeń pedagogicznych. Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka. Jest gotów do formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej i zasięgania porad od członków zespołu w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemów.
10.	K_K01 K_K02b K_K02c K_K03b C.3.K4. D.1.K2.	Odpowiedzialnie przygotowuje się do realizacji zadań i podejmowania odpowiedzialności oraz wypełniania zobowiązań społecznych, w tym komunikowania się i współpracy z otoczeniem oraz aktywnego uczestnictwa w grupach i organizacjach realizujących działania edukacyjne, rehabilitacyjne i społeczne.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Wczesna interwencja a wczesne wspomaganie rozwoju jako kompleksowa, skoordynowana pomoc dziecku i rodzinie - pojęcia, założenia, zadania i funkcje.
- Założenia koncepcyjne biopsychospołecznego modelu niepełnosprawności.
- Możliwości i sposoby zastosowania biopsychospołecznego modelu niepełnosprawności w pracy z dzieckiem i rodziną przez specjalistów na etapie poznania zasobów dziecka i rodziny, oceny, planowania oraz realizowania pracy terapeutycznej.
- Organizacja, modele i standardy wczesnego wspomaganie oraz wczesnej interwencji terapeutycznej na świecie i w Polsce.
- Organizacja opieki i wychowania małego dziecka i systemu wsparcia rodziny w Polsce.
- Standardy organizacji systemu wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i wspierania rodziny (WWR).
- Profil kompetencyjny zespołu WWR i specjalisty WWR (wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i wsparcia rodziny).

Psychologiczno-pedagogiczne uwarunkowania rozwoju małego dziecka w procesie uczenia się

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W02	Definiuje podstawowe pojęcia z zakresu psychologii, pedagogiki uczenia się małego dziecka.
2.	K_W02 E.1WW.W2.	Zna psychologię rozwoju, w tym prenatalną; psychologię kliniczną i psychopatologię małego dziecka.
3.	K_W02 E.1WW.W2.	Zna główne założenia biopsychospołecznego modelu niepełnosprawności.
4.	K_W02 E.1WW.W2.	Zna i rozumie psychologiczno-pedagogiczne podstawy wczesnego wspomaganie rozwoju i wczesnej interwencji terapeutycznej.
5.	K_W02	Ma podstawową, uporządkowaną wiedzę z zakresu psychologicznych i społecznych teorii rozwoju dziecka oraz rozumie ich uwarunkowania w procesie wczesnej interwencji wspomaganie rozwoju.
6.	K_W02 E.1WW.W2.	Zna i rozumie czynniki rozwoju i środowisko wychowawcze małego dziecka.
7.	K_W02	Zna oraz charakteryzuje mechanizmy uczenia się oraz uwarunkowania rozwoju małego dziecka.
8.		Definiuje podstawowe pojęcia z zakresu teorii przywiązania, zna i rozumie mechanizmy zaburzeń więzi, ma podstawową, uporządkowaną wiedzę z teorii przywiązania i jej zastosowania w pracy z dzieckiem i rodziną.
9.	K_W03 E.1WW.W2.	Zna i rozumie zagadnienie niepełnosprawności i zagrożenie niepełnosprawnością.
10.	K_W03 E.1WW.W2.	Zna i rozumie etiopatogenezę zaburzeń i nieprawidłowości rozwojowych.
11.	K_W08 E.1WW.W2.	Opisuje modele wczesnej interwencji i wczesnego wspomaganie, formułuje założenia wczesnej interwencji w systemie opieki zdrowotnej oraz wczesnego wspomaganie w systemie międzysektorowych oddziaływań.
		Umiejętności
12.	K_U01	Potrafi określić czynniki warunkujące rozwój dziecka na podstawie znajomości koncepcji rozwoju człowieka.
13.	K_U02	Rozumie oraz potrafi wyjaśnić znaczenie interdyscyplinarnego podejścia w procesie wspomaganie rozwoju małego dziecka oraz umie wskazać zależności między obszarami działań.
14.	K_U02 E.1WW.U2.	Potrafi analizować psychologiczno-pedagogiczne podstawy wczesnego wspomaganie rozwoju i wczesnej interwencji terapeutycznej.
15.	K_U02 E.1WW.U2.	Potrafi analizować psychologię rozwoju, w tym prenatalną; Potrafi analizować psychologię kliniczną i psychopatologię małego dziecka.
16.	K_U03 E.1WW.U2.	Potrafi określać etiopatogenezę zaburzeń i nieprawidłowości rozwojowych.
17.	K_U03 E.1WW.U2.	Potrafi określać czynniki rozwoju i środowisko wychowawcze małego dziecka, niepełnosprawność i zagrożenie niepełnosprawnością, rodzaje niepełnosprawności u dzieci.

18.	K_U02	Potrafi dokonać obserwacji i interpretacji aktywności małego dziecka, potrafi określić i scharakteryzować, fazy rozwoju, uzasadnić ich znaczenie w nabywaniu kompetencji kluczowych.
Kompetencje społeczne		
19.	K_K01 E.1WW.K2.	Jest gotów do wykorzystania zdobytej wiedzy do analizy zdarzeń pedagogicznych.
20.	K_K03e C.3.K3.	Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę doksztalcania się i rozwoju osobistego. Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Wczesna interwencja a wczesne wspomaganie rozwoju - jako kompleksowa, skoordynowana pomoc dziecku i rodzinie- pojęcia, założenia, zadania i funkcje.
- Rozwój prawidłowy a rozwój zakłócony - czynniki warunkujące rozwój dziecka oraz programy wczesnej stymulacji (czynniki rozwoju i środowisko wychowawcze małego dziecka), w tym system przywiązaniowy w cyklu życia oraz w kontekście trudności w uczeniu się
- Zaburzenia rozwojowe- opóźnienie rozwoju- niepełnosprawność: etiologia, typy, rodzaje.
- Niepełnosprawność kliniczna- niepełnosprawność funkcjonalna małego dziecka.
- Rozpoznanie kliniczne a zaburzeniu funkcjonowania małego dziecka - sygnały ostrzegawcze.
- Wieloprofilowość oddziaływań stymulacyjnych w procesie wspomaganie rozwój. Analiza sfer rozwoju: rozwój percepcyjno-motoryczny, poznawczy, komunikacja i emocjonalno-społeczny małego dziecka. Wzajemne uwarunkowania zaburzeń- profilaktyka pierwotna i wtórna.
- Proces uczenia małego dziecka wieku 0-6 lat – mechanizmy uczenia w aspekcie teorii J. Piageta, L. Wygotskiego, M. Montessori. Modele wspomaganie rozwoju w procesie uczenia.
- Teoria przywiązania, podstawowe założenia, style przywiązania, praca z dzieckiem w zależności od stylu przywiązania, zaburzenia więzi u dzieci, profesjonalna opieka nad dziećmi z zaburzeniami więzi, wspieranie rozwoju bezpiecznej więzi – wskazówki dla rodziców, nauczycieli, opiekunów.
- Analiza faz rozwojowych dziecka oraz dobór strategii wspomaganie w uczeniu.
- Teorie rozwojowe procesu uczenia małego dziecka w praktyce: budowania strategii zajęć wspomagających rozwój dziecka w codziennych aktywnościach (opartych na rutynie RBM), włączenie społeczne dziecka w grupie rówieśniczej, przygotowanie dziecka do podjęcia nauki w szkole oraz aktywne wsparcie adaptacji dziecka do edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej

Projekt badawczy specjalnościowy

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W10	Ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę na temat procedury postępowania badawczego.
2.	K_W10	Zna podstawowe metody opracowywania i prezentacji wyników badań.

		Umiejętności
3.	K_U07	Potrafi komunikować się przy pomocy różnych kanałów komunikacyjnych z członkami zespołu badawczego w celu opracowania i realizacji projektu badawczego.
4.	K_U08	Uczestniczy w debatach poświęconych realizacji badań naukowych, prezentuje swoje opinie, dokonuje ich twórczej modyfikacji pod wpływem merytorycznych argumentów.
5.	K_U08	Potrafi czynnie uczestniczyć w badaniach zespołowych w charakterze współtwórcy postępowania badawczego i realizatora powierzonych mu zadań szczegółowych.
		Kompetencje społeczne
6.	K_K02c	Jest gotów do świadomego podejmowania zobowiązań i odpowiedzialności za realizację zadań związanych z zespołowym projektem badawczym.
7.	K_K02b	Jest gotowy do komunikowania się z członkami zespołu badawczego w celu wspólnego projektowania i realizowania badań naukowych.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Zespół badawczy - podział zadań związanych z grupowym projektem badawczym.
- Odpowiedzialność za realizację badań zespołowych.
- Etyka pracy zespołowej podczas realizacji projektu badawczego.
- Obszary badań w zakresie studiowanej specjalności.
- Analiza literatury przedmiotu związanej z tematyką projektu badawczego – dyskusja grupowa.
- Możliwości zastosowania metodologii jakościowej i ilościowej w badaniach z zakresu specjalności; możliwości i ograniczenia różnych perspektyw badawczych, łączenie perspektyw jakościowej i ilościowej w badaniach specjalnościowych.
- Opracowanie i realizacja projektu badawczego: przygotowanie koncepcji metodologicznej badań, opracowanie narzędzi badawczych, przeprowadzenie badań, opracowanie i prezentacja wyników badań - podział zadań i współodpowiedzialność za realizację projektu badawczego.

Psycholingwistyka rozwojowa - kształtowanie mowy i języka dzieci

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01 E.1WW.W2.	Zna i rozumie psycholingwistykę rozwojową.
2.	K_W01 E.1WW.W3.	Zna elementarną terminologię używaną w psycholingwistyce, rozumie jej zastosowanie w procesie wspomagania rozwoju dziecka w zakresie komunikacji funkcjonalnej werbalnej i niewerbalnej, zna i rozumie zagadnienie kształtowania mowy i języka dziecka, ma uporządkowaną wiedzę na temat rozwoju mowy dziecka, zarówno w aspekcie biologicznym, jak i psychologicznym oraz społecznym, ma elementarną wiedzę dotyczącą procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego oraz wiedzę dotyczącą klasyfikacji zaburzeń rozwoju mowy i języka.

3.	K_W02 E.1WW.W2.	Zna i rozumie zagadnienie kształtowania mowy i języka dziecka. Ma uporządkowaną wiedzę na temat rozwoju mowy dziecka zarówno w aspekcie biologicznym, jak i psychologicznym oraz społecznym.
4.	K_W02	Ma elementarną wiedzę dotyczącą procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego.
5.	K_W08	Ma wiedzę dotyczącą klasyfikacji zaburzeń mowy.
Umiejętności		
6.	K_U01	Potrafi dokonać obserwacji i interpretacji zachowań językowych i komunikacyjnych.
7.	K_U02 E.1WW.U2.	Potrafi stosować psycholingwistykę rozwojową, kształtować rozwój mowy i języka dziecka.
8.	K_U07	Ma elementarne umiejętności badawcze pozwalające na analizowanie przykładów z badań dotyczących językowego porozumiewania się; potrafi formułować wnioski, opracowywać i zaprezentować wyniki oraz proponować kierunki dalszych badań.
9.	K_U02	Potrafi dokonać obserwacji i interpretacji aktywności małego dziecka, potrafi określić i scharakteryzować, fazy rozwoju mowy dziecka, zachowań komunikacyjnych, uzasadnić ich znaczenie w nabywaniu kompetencji kluczowych.
10.	K_U07	Potrafi dokonać charakterystyki zaburzeń rozwoju mowy i komunikacji.
11.	K_U08	Potrafi komunikować się ze specjalistami i osobami spoza środowiska pedagogicznego z uwzględnieniem obowiązujących norm językowych, przy pomocy różnych technik i kanałów komunikacyjnych.
Kompetencje społeczne		
12.	K_K01 E.1WW.K2.	Jest gotów do wykorzystania zdobytej wiedzy do analizy zdarzeń pedagogicznych.
13.	K_K01	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.
12	K_K01 K_K02a K_K02b K_K02c K_K03b C.3.K4. D.1.K2.	Odpowiedzialnie przygotowuje się do realizacji zadań. Podejmowania odpowiedzialności i wypełniania zobowiązań społecznych, w tym komunikowania się i współpracy z otoczeniem, oraz aktywnego uczestnictwa w grupach i organizacjach realizujących działania edukacyjne, rehabilitacyjne, terapeutyczne., szanowania kultury języka polskiego
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Psycholingwistyka ogólna i rozwojowa - prezentacja dyscypliny (cel i przedmiot badań, krótki zarys historii badań). - Wybrane teorie przyswajania języka przez dziecko. - Periodyzacja procesu przyswajania języka przez dziecko. - Rozwój mowy i zachowań komunikacyjnych małego dziecka: okres prelingwalny, przyswajanie systemu fonetyczno- fonologicznego, rozwój fleksji i składni, słownictwa, umiejętności w zakresie proktokonwersacjach. - Cechy charakterystyczne wypowiedzi dzieci we wczesnym okresie nabywania języka (na podstawie analizy materiałów zapisanych). - Umiejętności językowe dziecka rozpoczynającego naukę w szkole. - Klasyfikacja zaburzeń mowy, kryteria diagnostyczne. 		

Rozwój kompetencji kluczowych w zakresie czytania i pisania

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03 E.1WW.W2.	Zna i rozumie zagadnienie wczesnej nauki czytania w normie i patologii.
2.	K_W04 E.1WW.W2.	Zna i rozumie zagadnienie ryzyka dysleksji, w tym jej diagnozy i terapii.
3.	K_W08	Ma podstawową wiedzę z poszczególnych zakresów treści wychowania i edukacji dziecka w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym.
4.	K_W08	Ma szczegółową wiedzę dotyczącą prawidłowości rozwoju mowy, a także zaburzeń rozwoju mowy u dzieci oraz ma świadomość związku pomiędzy rozwojem mowy a gotowością do nauki czytania i pisania, w tym konieczności korygowania zaburzeń rozwoju mowy u dzieci w wieku przedszkolnym.
5.	K_W08	Ma elementarną wiedzę o strategiach i etapach kształtowania umiejętności czytania i pisania oraz alternatywnych metodach nabywania tych umiejętności, zna właściwości czytającego podmiotu, własności czytanego tekstu, metody początkowej nauki czytania, eksperymentalne metody nauki.
Umiejętności		
5.	K_U03 E.1WW.U2.	Potrafi określać role wczesnej nauki czytania w normie i patologii, ryzyko dysleksji, jej diagnozę i terapię.
6.	K_U03	Potrafi wykorzystywać podstawową wiedzę teoretyczną z zakresu procesu czytania i pisania oraz powiązać ją z założeniami metodycznymi.
7.	K_U02	Opisuje i wyjaśnia teorie dotyczące procesu intelektualnego jakim jest opanowanie umiejętności czytania i pisania, psycholingwistycznych podstaw czytania, przebiegu procesu czytania, rozumie różnorodne uwarunkowania tych procesów w strukturze poznawczej, psychomotorycznej, sensorycznej, semantycznej, krytyczno-twórczej, grafomotorycznej, motywacyjnej, słownikowo –pojęciowy.
8.	K_U04	Opracowuje praktyczny projekt zastosowania poznawczych metod nauki czytania i pisania.
Kompetencje społeczne		
9.	K_K01 E.1WW.K2.	Jest gotów do wykorzystania zdobytej wiedzy do analizy zdarzeń pedagogicznych.
10.	K_K01	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka. Prezentuje postawę gotowości do zauważania indywidualnych możliwości czytania i pisania oraz poszukuje optymalnych rozwiązań w zakresie alternatywnych i efektywnych metod nauki czytania i pisania.
11.	K_K01 K_K02a K_K02b K_K02c K_K03b C.3.K4. D.1.K2.	Odpowiedzialnie przygotowuje się do realizacji zadań. Podejmowania odpowiedzialności i wypełniania zobowiązań społecznych, w tym komunikowania się i współpracy z otoczeniem oraz aktywnego uczestnictwa w grupach i organizacjach realizujących działania edukacyjne, rehabilitacyjne, terapeutyczne. szanowania kultury języka polskiego.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Wieloaspektowość procesu czytania i pisania, Psychofizjologiczne i lingwistyczne podstawy czytania i pisania.
- Definicje czytania i pisania, czynniki warunkujące efektywność procesu czytania i pisania, gotowość do nauki czytania i pisania, jej aspekty: aspekt psychomotoryczny, aspekt semantyczny, aspekt krytyczno-twórczy.
- Pomiar gotowości do nauki czytania i pisania, analiza narzędzi pomiaru.
- Elementarna nauka czytania i pisania - między czytaniem analitycznym, fonologicznym a globalnym wyrazowym.
- Poznawanie liter jako złożony proces neurofizjologiczny, holistyczny model edukacji czytelniczej, aspekt techniczny czytania.

Moduł: Podstawy rehabilitacji

Metody neurofizjologiczne oraz techniki pielęgnacji w rehabilitacji dziecięcej		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01	Ma elementarną wiedzę o bezpieczeństwie i higienie w pracy z małym dzieckiem.
2.	K_W03	Zna normy rozwoju sprawności psychofizycznych.- poznanie zasad, technik i sposobów rehabilitacji małego dziecka zgodnie z neurofizjologicznymi metodami stymulacji.
3.	K_W03 E.1WW.W2.	Zna i rozumie zasady opieki i pielęgnacji wychowującej małego dziecka.
4.	K_W03	Zna cele i założenia właściwej pielęgnacji wrażliwej małego dziecka.
5.	K_W08 E.1WW.W3.	Zna i rozumie podstawy rehabilitacji oraz zasady rehabilitacji dziecka z zaburzeniami funkcji ruchowych.
6.	K_W08	Ma elementarną wiedzę dotyczącą metod i technik fizjoterapii dziecięcej w rehabilitacji ruchowej oraz w zastosowaniu w codziennym procesie wspomagania rozwoju dziecka w domu i placówce.
7.	K_W08 E.1WW.W3.	Zna i rozumie programy terapeutyczne stosowane we wczesnym wspomaganiu rozwoju i wczesnej interwencji.
Umiejętności		
8.	K_U02 E.1WW.U3.	Potrafi analizować podstawy rehabilitacji, założenia wieloprofilowego usprawniania i wsparcia dziecka z zaburzeniami funkcji ruchowych.
9.	K_U03	Potrafi scharakteryzować metody i techniki neurorozwojowe.
10.	K_U05 E.1WW.U3.	Potrafi realizować programy terapeutyczne stosowane we wczesnym wspomaganiu rozwoju i wczesnej interwencji.
11.	K_U05 E.1WW.U2.	Potrafi planować opiekę i pielęgnację wychowującą małego dziecka. Potrafi prawidłowo zastosować pozycje ułożenia oraz wykonać czynności pielęgnacyjne z uwzględnieniem miejsca i rodzajów zaburzeń napięcia mięśniowego oraz dysfunkcji ruchowych u noworodka, dziecka w wieku niemowlęcym i poniemowlęcym.

12.	K_U10	Potrafi pracować w zespole pełniąc różne role, podejmować i wyznaczać zadania, współpracować z innymi specjalistami i uczestnikami procesu rehabilitacji, edukacji, terapii.
Kompetencje społeczne		
13.	K_K03e C.3.K3.	Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę doksztalcania się i rozwoju osobistego.
14.	K_K01 E.1WW.K2.	Jest gotów do wykorzystania zdobytej wiedzy do analizy zdarzeń pedagogicznych.
15.	K_K01 K_K03b C.3.K4.	Odpowiedzialnie pełni rolę zawodową związaną z działalnością rehabilitacyjną, edukacyjną, terapeutyczną i resocjalizacyjną, w tym: przyjmuje odpowiedzialności za podejmowane decyzje, prowadzone działania i ich skutki.
16.	K_K03c C.3.K2. C.4.K1. D.2.K2.	Podejmuje refleksje na tematy etyczne, przestrzega zasad etyki zawodowej i etyki badań naukowych.
17.	K_K03d C.5.K2	Wykazuje cechy refleksyjnego praktyka, świadomego znaczenia profesjonalizmu w pracy zawodowej.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Systematyka metod w fizjoterapii.
- Neurorozwojowe metody terapii zaburzeń rozwojowych u dzieci – założenia teoretyczne, podstawowe zasady terapii, techniki terapeutyczne i sposoby wspomaganie dziecka oraz wspomaganie czynności funkcjonalnych koniecznych dla osiągnięcia względnej samodzielności dziecka.
- Treningi pielęgnacji małego dziecka.
- Ergoterapia - założenia.
- Terapia ręki - funkcje, etapy rozwojowe, uwarunkowania funkcji ręki, zabawy manualne.

Niewerbalne metody komunikacji we wspomaganiu rozwoju dziecka

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03	Zna główne założenia komunikacji alternatywnej i wspomagającej w procesie rozwoju komunikacji małego dziecka.
2.	K_W03	Zna etapy rozwoju komunikacji werbalnej i niewerbalnej u małego dziecka.
4.	K_W04	Zna prawidłowy przebiegu procesu diagnostycznego ukierunkowanego na dobór strategii komunikacyjnych.
5.	K_W04	Zna narzędzia diagnostyczne do badania kompetencji umysłowych i społecznych małego dziecka
6.	K_W08 E.1WW.W2.	Zna metody komunikacji wspomagającej i alternatywnej (AAC), podstawy języka migowego, narzędzia i strategie komunikacyjne wspierające rozwój mowy i zachowań komunikacyjnych.
7.	K_W08 E.1WW.W2.	Zna rolę komputera, mediów i nowych technologii we wspomaganiu rozwoju komunikacji małego dziecka. Zna zasady opracowania i doboru środków, pomocy i narzędzi komunikacyjnych.

		Umiejętności
8.	K_U03	Potrafi dokonać oceny umiejętności komunikacyjnych dziecka w aspekcie zachowań niewerbalnych.
9.	K_U03	Potrafi omówić założenia komunikacji wspomagającej i alternatywnej z rodzicami.
10.	K_U05	Potrafi właściwie dobrać, zmodyfikować oraz opracować i wykonać pomoce do zajęć stymulujących rozwój komunikacji z dzieckiem w wieku niemowlęcym i poniemowlęcym.
11.	K_U05	Potrafi opracować zestaw pomocy komunikacyjnych, uwzględniając poziom funkcjonowania dziecka.
12.	K_U05 E.1WW.U2.	Potrafi planować i stosować metody komunikacji wspomagającej i alternatywnej (AAC), podstawy języka migowego. Potrafi dobrać odpowiednią strategię wdrażania odpowiednich metod komunikacji z uwzględnieniem specyfiki rozwoju dziecka.
13.	K_U05 E.1WW.U2.	Potrafi określać rolę komputera, mediów i nowych technologii we wspomaganiu rozwoju dziecka.
		Kompetencje społeczne
14.	K_K01 E.1WW.	Jest gotów do wykorzystania zdobytej wiedzy do analizy zdarzeń pedagogicznych.
15.	K_K01	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.
16.	K_K02b D.1.K2.	Odpowiedzialnie przygotowuje się do realizacji zadań. Podejmowania odpowiedzialności i wypełniania zobowiązań społecznych, w tym komunikowania się i współpracy z otoczeniem oraz aktywnego uczestnictwa w grupach i organizacjach realizujących działania edukacyjne, rehabilitacyjne, terapeutyczne.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Komunikacja funkcjonalne- cele i założenia - Pojęcie komunikacji alternatywnej i wspomagającej (AAC) - Komunikacja na poziomie przedsymbolicznym- sygnały sensoryczne a wyzwalanie aktywności małego dziecka. - Komunikacja na poziomie symboli konkretnych – system kalendarzowy (metodyka wprowadzania pojęć). - Komunikacja na poziomie symboli abstrakcyjnych. - Ocena predyspozycji dziecka do zastosowania wspomagających i alternatywnych metod komunikacji. - Zasady doboru metod alternatywnych i wspomagających komunikacji. - Porozumiewanie się z użyciem AAC- zasady pracy z dzieckiem. - Rodzaje, dobór oraz wykorzystanie środków technicznych do komunikacji z dzieckiem niepełnosprawnym. 		

Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka z zaburzeniami neurorozwojowymi

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03 E.1WW.W2.	Zna rodzaje niepełnosprawności u dzieci i zaburzeń neurorozwojowych, w tym autystyczne spektrum zaburzeń.
2.	K_W03	Zna kryteria diagnostyczne zaburzeń ze spektrum autyzmu oraz ich biopsychospołeczne uwarunkowania.
3.	K_W04	Zna mechanizmy zaburzeń przetwarzania sensorycznego oraz integracji percepcyjno-motorycznej u dziecka z ASD.
4.	K_W08 E.1WW.W3.	Zna i rozumie podstawy rehabilitacji dziecka z wczesnymi symptomami autystycznego spektrum zaburzeń.
5.	K_W08 E.1WW.W2.	Zna podstawowe koncepcje strategii terapeutycznych w pracy z dzieckiem z ASD. Zna wybrane metody pedagogiczne we wczesnym wspomaganiu rozwoju dziecka ze spektrum autyzmu.
6.	K_W04	Zna prawidłowy przebiegu procesu diagnostycznego ze szczególnym uwzględnieniem roli wieloprofilowej, kompleksowej diagnozy pozytywnej.
Umiejętności		
7.	K_U02 E.1WW.U3.	Potrafi analizować rehabilitację dziecka z wczesnymi symptomami autystycznego spektrum zaburzeń.
8.	K_U03 E.1WW.U2.	Potrafi określać i analizować zaburzenia neurorozwojowe, w tym, autystyczne spektrum zaburzeń. Potrafi dokonać charakterystyki obszarów kluczowych oraz analizy zachowań dziecka ze spektrum autyzmu.
9.	K_U05	Potrafi dokonać charakterystyki umiejętności kluczowych w obszarze wspomagania rozwoju dziecka z ASD.
10.	K_U05 E.1WW.U3.	Potrafi analizować rehabilitację dziecka z wczesnymi symptomami autystycznego spektrum zaburzeń.
11.	K_U05 E.1WW.U2.	Potrafi planować i stosować metody pedagogiczne we wczesnym wspomaganiu rozwoju dziecka z zaburzeniami ze spektrum autyzmu. Potrafi stosować ćwiczenia i zabawy stosownie do przyjętej strategii postępowania w edukacji i terapii dzieci ze spektrum autyzmu.
Kompetencje społeczne		
11.	K_K01 E.1WW.K2.	Jest gotów do wykorzystania zdobytej wiedzy do analizy zdarzeń pedagogicznych.
12.	K_K01	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.
13.	K_K01 K_K02b K_K02c K_K03b C.3.K4. D.1.K2.	Odpowiedzialnie przygotowuje się do realizacji zadań. Podejmowania odpowiedzialności i wypełniania zobowiązań społecznych, w tym komunikowania się i współpracy z otoczeniem oraz aktywnego uczestnictwa w grupach i organizacjach realizujących działania edukacyjne, rehabilitacyjne, terapeutyczne.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Dziecko z zaburzeniami neurorozwojowymi, zaburzeniami emocji i zachowania – profil funkcjonalny dziecka, z uwzględnieniem diagnozy kryterialnej według Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych (ICD-11), klasyfikacji diagnostycznej zaburzeń psychicznych i rozwojowych w okresie niemowlęctwa i wczesnego dzieciństwa DC:0-3, w kontekście ICF.
- Uwarunkowania zaburzeń neurorozwojowych a udokumentowane naukowo strategie postępowania terapeutycznego.
- Wielospecjalistyczna ocena funkcjonalna dzieci z zaburzeniami neurorozwojowymi, w tym z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, zaburzeniami komunikacji, zaburzeniami emocji i zachowania, zaburzeniami rozwoju intelektualnego.
- Przegląd koncepcji neurobiologicznych i psychospołecznych dotyczących etiologii zaburzeń neurorozwojowych w tym ze spektrum ASD.
- Wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania dzieci ze spektrum ASD
- Przegląd wybranych metod diagnostycznych i form wsparcia.
- Strategie i techniki w modelu behawioralno-poznawczo-rozwojowym w pracy z małym dzieckiem i jego rodziną, wspierające uczestnictwo i włączenie społeczne dziecka i rodziny
Praca terapeutyczna nad umiejętnościami kluczowymi w domu i placówce.

Wczesna interwencja logopedyczna

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03 E.1WW.W3.	Zna i rozumie podstawy rehabilitacji i terapii logopedycznej dziecka z zaburzeniami mowy. Zna założenia medyczne i psychopedagogiczne wczesnej interwencji logopedycznej.
2.	K_W03 E.1WW.W3.	Zna rolę komunikacji prewerbalnej i niewerbalnej we wczesnym wspomaganie rozwoju.
3.	K_W03 E.1WW.W1.	Zna zagadnienie poradnictwa laktacyjnego.
4.	K_W04	Zna mechanizm powstawania zaburzeń mowy i komunikacji z uwzględnieniem czynności fizjologicznych.
5.	K_W04	Zna zespoły kliniczne –zaburzenia mowy i czynności fizjologicznych.
		Umiejętności
6.	K_U03 E1WW.U3.	Potrafi analizować rehabilitację i terapię logopedyczną dziecka z zaburzeniami mowy. Potrafi określić cele, zadania wczesnej interwencji logopedycznej.
7.	K_U03 E1WW.U3	Potrafi analizować rolę komunikacji prewerbalnej i niewerbalnej we wczesnym wspomaganie rozwoju.
8.	K_U05	Potrafi wykonać masaż logopedyczny oraz dobrać i przeprowadzić trening karmienia.
9.	K_U05	Potrafi właściwie dobrać, zmodyfikować oraz opracować i wykonać pomoce do zajęć stymulujących rozwój czynności fizjologicznych – ssanie, połykanie, gryzienie, oddech z dzieckiem z w wieku niemowlęcym i poniemowlęcym.
10.	K_U05	Potrafi opracować zintegrowany program terapeutyczny z wieloprofilową oceną funkcjonalną, uwzględniający rozpoznanie kliniczne oraz przeprowadzić go w warunkach domowych dziecka.

11.	K_W08 E.1WW.U1	Potrafi realizować poradnictwo laktacyjne.
Kompetencje społeczne		
12.	K_K03e C.3.K3. E.1WW.K1.	Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę dokształcania się i rozwoju osobistego.
13.	K_K01 E.1WW.K2.	Jest gotów do wykorzystania zdobytej wiedzy do analizy zdarzeń pedagogicznych.
14.	K_K02b K_K02c K_K01 K_K03b C.3.K4. D.1.K2.	Podejmowania odpowiedzialności i wypełniania zobowiązań społecznych, w tym komunikowania się i współpracy z otoczeniem oraz aktywnego uczestnictwa w grupach i organizacjach realizujących działania edukacyjne, rehabilitacyjne, terapeutyczne.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Wczesna interwencja logopedyczna - cele i zadania w czynnościach codziennych rodziny, - Analiza strategiczna we wczesnej interwencji logopedycznej. - Czynniki wspierające, opóźniające i zaburzające możliwości oraz umiejętności prelingwalne noworodka, niemowlaka i małego dziecka. - Poradnictwo laktacyjne. - Wpływ zaburzeń karmienia i dysfagii na rozwój dziecka. - Opieka i pielęgnacja noworodka i niemowlaka jako czynności wspierające możliwości rozwoju mowy oraz zabezpieczające przed rozwijaniem zaburzeń karmienia. - Ssanie jako aktywność wyuczona. - Dobór metod i akcesoriów wspierających rozwój strefy orofacjalnej podczas karmienia. - Współpraca z innymi specjalistami w ramach prowadzonej terapii i postępowania profilaktycznego. - Współpraca z rodzicami w zakresie wspierania rozwoju intencji komunikacji u dziecka. - Etyczny wymiar wczesnej interwencji logopedycznej. 		

Moduł: Rehabilitacja dziecka z wadą słuchu

Audiologia pedagogiczna i techniczne środki korekcyjne		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01 E.1WW.W1.	Zna i rozumie podstawy audiologii.
2.	K_W03	Ma podstawową wiedzę na temat budowy i fizjologii narządu słuchu.
3.	K_W03	M podstawową, uporządkowaną wiedzę na temat przyczyn, rodzajów i stopnia uszkodzenia słuchu.
4.	K_W08	Ma podstawową wiedzę na temat budowy i zastosowania implantów ślimakowych, a także na temat zasad kwalifikowania pacjentów do wszczepienia implantu ślimakowego.
5.	K_W08	Ma podstawową wiedzę na temat środków technicznych wspomagające słyszenie.

		Umiejętności
6.	K_U01 E.1WW.U1.	Potrafi analizować podstawy audiologii.
7.	K_U01	Potrafi scharakteryzować uszkodzenie narządu słuchu uwzględniając przyczynę, czas wystąpienia wady, typ i stopień wady.
8.	K_U03	Potrafi dokonać diagnozy audiologicznej uszkodzenia narządu słuchu.
9.	K_U03	Umie zinterpretować dane z audiogramu i na tej podstawie scharakteryzować uszkodzenie narządu słuchu.
		Kompetencje społeczne
10.	K_K03e C.3.K3. E.1WW.K1.	Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę dokończania się i rozwoju osobistego.
11.	K_K01	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.
12.	K_K02b K_K02c K_K03b C.3.K4.	Odpowiedzialnie przygotowuje się do realizacji zadań. Podejmowania odpowiedzialności i wypełniania zobowiązań społecznych, w tym komunikowania się i współpracy z otoczeniem oraz aktywnego uczestnictwa w grupach i organizacjach realizujących działania edukacyjne, rehabilitacyjne, terapeutyczne.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Anatomia narządu słuchu. - Charakterystyka uszkodzenia słuchu ze względu na stopień, miejsce i czas uszkodzenia. - Przyczyny uszkodzenia słuchu. - Charakterystyka obiektywnych badań słuchu. - Charakterystyka subiektywnych badań słuchu. - Badanie szeptem i mową - opracowanie testu, analiza wyników badania. - Badanie audiometryczne - konstruowanie wykresu krzywych słyszenia. - Badania słuchu w kamerze ciszy. - Badanie audiometryczne – konstruowanie i analiza wykresu krzywych słyszenia. - Nowoczesne możliwości protezowania osób z wadą słuchu. - Budowa, rodzaje i zasady dopasowywania aparatów słuchowych, systemów implantów ślimakowych i implantów pniowych. - Indywidualna i stacjonarna aparatura wspomagające słyszenie osób z wadą słuchu - Aparatura wspomagająca słyszenie, rodzaje technicznych środków wspomagających słyszenie. - Systemy implantów ślimakowych. 		

Psychopedagogiczne podstawy rozwoju dziecka z wadą słuchu

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W08	Zna koncepcję oraz program wychowania słuchowego, a także metody wspomagające rozwój mowy dziecka z uszkodzonym narządem słuchu.
2.	K_W03	Ma podstawową wiedzę na temat rozwoju mowy małego dziecka z wadą słuchu i czynników go warunkujących.
Umiejętności		
3.	K_U03	Umie wykorzystując właściwe kryteria określić poziom funkcjonowania psychoruchowego małego dziecka z wadą słuchu.
Kompetencje społeczne		
4.	K_K01 E.1WW.K2.	Jest gotów do wykorzystania zdobytej wiedzy do analizy zdarzeń pedagogicznych.
5.	K_K01	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.
6.	K_K02b K_K02c D.1.K2.	Odpowiedzialnie przygotowuje się do realizacji zadań. Podejmowania odpowiedzialności i wypełniania zobowiązań społecznych, w tym komunikowania się i współpracy z otoczeniem oraz aktywnego uczestnictwa w grupach i organizacjach realizujących działania edukacyjne, rehabilitacyjne, terapeutyczne.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Specyfika rozwoju poznawczego, emocjonalnego oraz społecznego dzieci słabosłyszących i niesłyszących.
- Metody badań psychologicznych dzieci z uszkodzonym narządem słuchu.
- Procesy poznawcze a deprywacyjny wpływ głuchoty.
- Kształtowanie się osobowości dziecka z uszkodzonym słuchem.
- Rozwój społeczny dzieci z uszkodzonym słuchem.
- Rozwój emocjonalny dzieci z uszkodzonym słuchem.
- Funkcjonowanie dziecka z uszkodzonym słuchem w rodzinie.
- Nauczanie i wychowanie dzieci z uszkodzonym słuchem.
- Formy kształcenia dzieci i młodzieży z uszkodzonym słuchem.
- Prezentacja wybranych metod psychologicznych; omówienie i analiza wyników badań, praktyczne zastosowania.

Ocena funkcjonalna dziecka z wadą słuchu

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W04 E.1WW.W3.	Zna i rozumie metody diagnozy zaburzeń i nieprawidłowości w rozwoju, a w tym na podstawowe wskaźniki subiektywnych i obiektywnych metod badań słuchu.
2.	K_W04	Ma podstawową wiedzę na temat różnic między testami diagnostycznymi a przesiewowymi badań słuchu.
3.	K_W04 E.1WW.W3.	Zna i rozumie metody diagnozy zaburzeń i nieprawidłowości w rozwoju, a w tym ma podstawową wiedzę na temat diagnozy surdologicznej oraz stosowanych narzędzi badawczych.
4.	K_W03	Zna podstawowe koncepcje dotyczące wczesnej wielospecjalistycznej diagnozy i wczesnego wspomagania rozwoju dziecka z wadą słuchu.
Umiejętności		
5.	K_U03 E1WW.U3	Potrafi stosować metody diagnozy zaburzeń i nieprawidłowości w rozwoju, a w tym potrafi dokonać diagnozy audiologicznej uszkodzenia narządu słuchu.
6.	K_U03	Umie zinterpretować dane z audiogramu i na tej podstawie scharakteryzować uszkodzenie narządu słuchu.
7.	K_U05	Potrafi wykonać proste behawioralne badanie przesiewowe w celu ustalenia ewentualnej wady słuchu.
Kompetencje społeczne		
8.	K_K03e C.3.K3. E.1WW.K1.	Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę dokształcania się i rozwoju osobistego.
9.	K_K01 E.1WW.K2.	Jest gotów do wykorzystania zdobytej wiedzy do analizy zdarzeń pedagogicznych.
10.	K_K02b	Odpowiedzialnie przygotowuje się do realizacji zadań zawodowych.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Etiologia powstawania zaburzeń mowy spowodowanych uszkodzeniem słuchu.
- Symptomatologia zaburzeń funkcjonowania słuchowo-językowego dziecka z niepełnosprawnością słuchową.
- Logopedyczna (funkcjonalna) klasyfikacja uszkodzeń słuchu.
- Rozwój mowy i funkcji słuchowych dzieci słyszących i niesłyszących - analiza porównawcza.
- Program Powszechnych Przesiewowych Badań Słuchu u Noworodków w Polsce
- Ocena funkcjonalna dziecka z uszkodzonym słuchem.
- Narzędzia do diagnozy funkcjonalnej dziecka z uszkodzonym słuchem.
- Sposoby oceny postępów w rewalidacji małego dziecka.

Metodyka zajęć stymulacyjno-kompensacyjnych z dzieckiem z wadą słuchu

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W08 E.1WW.W3.	Zna i rozumie programy terapeutyczne stosowane we wczesnym wspomaganiu rozwoju i wczesnej interwencji. Zna metody wspomagania wykorzystywane we wczesnym wspomaganiu rozwoju dziecka z wadą słuchu.
2.	K_W04	Ma podstawową wiedzę na temat różnic między testami diagnostycznymi a przesiewowymi badań słuchu.
3.	K_W04 E.1WW.W3.	Zna metody diagnozy zaburzeń i nieprawidłowości w rozwoju. Ma podstawową wiedzę na temat diagnozy surdologicznej oraz stosowanych narzędzi badawczych.
4.	K_W08	Zna podstawowe koncepcje dotyczące wczesnej wielospecjalistycznej diagnozy i wczesnego wspomagania rozwoju dziecka z wadą słuchu.
5.	K_W08 E.1WW.W3.	Zna i rozumie zasady rehabilitacji i wychowania słuchowego dziecka z uszkodzonym słuchem. Zna założenia rehabilitacji dzieci z wadą słuchu.
6.	K_W08	Ma podstawową wiedzę dotyczącą rehabilitacji dzieci z implantem ślimakowym.
Umiejętności		
5.	K_U04 E1WW.U3	Potrafi stosować metody diagnozy zaburzeń i nieprawidłowości w rozwoju.
6.	K_U05	Posiada umiejętność przygotowania oraz przeprowadzania analizy prezentacji metod wykorzystywanych we wspomaganiu rozwoju i rehabilitacji dziecka z wadą słuchu z przykładowymi ćwiczeniami do zajęć.
7.	K_U05 E1WW.U3.	Potrafi realizować programy terapeutyczne stosowane we wczesnym wspomaganiu rozwoju i wczesnej interwencji. Potrafi przygotować w oparciu o diagnozę wstępną plan oraz opracować scenariusz zajęć rehabilitacyjnych dla dziecka z uszkodzeniem słuchu i przeprowadzić takie zajęcia.
8.	K_U05	Potrafi właściwie dobrać, zmodyfikować oraz opracować i wykonać pomoce do zajęć rehabilitacyjnych z dzieckiem z wadą słuchu.
9.	K_U05	Potrafi zaproponować i przeprowadzić zajęcia edukacyjne, rehabilitacyjne, terapeutyczne.
Kompetencje społeczne		
10.	K_K01 E.1WW.K2.	Jest gotów do wykorzystania zdobytej wiedzy do analizy zdarzeń pedagogicznych.
11.	K_K01	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.
12.	K_K02b	Potrafi współpracować ze specjalistami z zespołu diagnostyczno-rehabilitacyjnego w zakresie konstruowania programu diagnozy i terapii dziecka z wadą słuchu.
13.	K_K03a	Wykazuje wrażliwość na potrzeby dziecka z wadą słuchu i jego rodziny, jest chętny do niesienia pomocy dziecku z wadą słuchu i jego rodzinie w zakresie wczesnej opieki pedagogicznej.
14.	K_K03d	Potrafi przyjąć odpowiedzialność za przygotowane i prowadzone zajęcia z dzieckiem z wadą słuchu.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Rodzaje technicznych środków wspomagających słyszenie.
- Metody pracy z dzieckiem z wadą słuchu, organizacja pracy rewalidacyjnej, cele, metody, formy, środki dydaktyczne.
- Metody pracy z dzieckiem z niepełnosprawnością słuchową.
- Organizacja pracy rehabilitacyjnej - cele, metody, formy, środki dydaktyczne.
- Zajęcia wstępne - cele, funkcje i przykłady.
- Metody wspomagania rozwoju dziecka z niepełnosprawnością słuchową.
- Wychowanie słuchowe dziecka z niepełnosprawnością słuchową, w tym zastosowanie strategii i form komunikacji wspomagającej i alternatywnej, wybór metod komunikowania się najbardziej adekwatnych do potrzeb dziecka (np. nauka polskiego języka migowego), decyzje w sprawie kształcenia (np. edukacji dwujęzycznej).
- Planowanie i realizacja działań wspierających i rehabilitacyjnych ukierunkowanych na rozpoznawanie i rozwijanie mocnych stron i zdolności dziecka z niepełnosprawnością słuchową.

Moduł: Rehabilitacja dziecka z wadą wzroku

Anatomia, fizjologia i patologia układu wzrokowego		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01 E.1WW.W1.	Zna i rozumie podstawy okulistyki.
2.	K_W01	Potrafi wymienić i scharakteryzować wady refrakcji oraz wybrane schorzenia układu wzrokowego występujące u dzieci.
3.	K_W03	Zna podstawowe parametry diagnozy okulistycznej oraz wybrane metody i narzędzia diagnostyczne stosowane w okulistyce dziecięcej.
Umiejętności		
4.	K_U01 E.1WW.U1.	Potrafi analizować podstawy okulistyki.
5.	K_U01	Potrafi wymienić i scharakteryzować wady refrakcji oraz wybrane schorzenia układu wzrokowego występujące u dzieci.
6.	K_U03	Potrafi scharakteryzować specyfikę i następstwa funkcjonalne wybranych schorzeń układu wzrokowego występujących u małych dzieci.
Kompetencje społeczne		
7.	K_K01 E.1WW.K2.	Jest gotów do wykorzystania zdobytej wiedzy do analizy zdarzeń pedagogicznych.
8.	K_K01	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.
9.	K_K02b	Potrafi współpracować ze specjalistami z zespołu diagnostyczno-rehabilitacyjnego w zakresie konstruowania programu diagnozy i terapii dziecka.

10.	K_K03a	Jest wrażliwy na problemy wynikające z niepełnosprawności wzroku, prezentuje właściwą postawę wobec osób niewidomych i słabowidzących.
11.	K_K03b	Potrafi przyjąć odpowiedzialność za przygotowane i prowadzone zajęcia dzieckiem słabowidzącym.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Anatomia układu wzrokowego i fizjologia widzenia.
- Elementy optometrii: oko jako układ optyczny; refrakcja i wady refrakcji (wady wzroku).
- Charakterystyka schorzeń układu wzrokowego występujących u dzieci (m.in. retinopatia wcześniaków, zaćma wrodzona, niedorozwój nerwu wzrokowego, zanik nerwu wzrokowego i inne).
- Wybrane metody diagnozy i leczenia chorób układu wzrokowego u małych dzieci.

Funkcjonalna ocena wzroku i usprawnianie widzenia dzieci słabowidzących

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03	Zna specyfikę rozwoju funkcji wzrokowych i potrafi opisać poszczególne etapy rozwoju widzenia.
2.	K_W03	Zna specyfikę zaburzeń w rozwoju widzenia i rozumie, jak one mogą wpływać na rozwój dzieci słabowidzących.
3.	K_W04 E.1WW.W3.	Zna metody diagnozy zaburzeń i nieprawidłowości w rozwoju dziecka, a w tym cele i warunki przeprowadzania funkcjonalnej oceny widzenia u dzieci słabowidzących.
4.	K_W04 E.1WW.W3.	Zna wybrane narzędzia do funkcjonalnej oceny widzenia u dzieci słabowidzących.
5.	K_W02	Zna teoretyczne założenia stymulowania wzroku oraz rodzaje i formy oddziaływań usprawniających widzenie u dzieci.
Umiejętności		
6.	K_U03 E1WW.U3	Potrafi stosować metody diagnozy zaburzeń i nieprawidłowości w rozwoju dziecka. Potrafi ocenić poziom rozwoju widzenia oraz rozpoznać zaburzenia funkcji wzrokowych u dzieci.
7.	K_U01	Potrafi wnioskować w jaki sposób zaburzenia funkcji wzrokowych mogą wpływać na rozwój poznawczy, społeczny i motoryczny dziecka słabowidzącego.
8.	K_U03 E1WW.U3	Potrafi opisać sposób oceny poszczególnych funkcji wzrokowych u małych dzieci i przeprowadzić funkcjonalną ocenę widzenia małego dziecka.
9.	K_U04	Potrafi przygotować indywidualny program usprawniania widzenia dla dziecka słabowidzącego w oparciu o wyniki funkcjonalnej oceny widzenia i inne informacje na temat funkcjonowania dziecka.
Kompetencje społeczne		
10.	K_K01 E.1WW.K1.	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.
11.	K_K01 E.1WW.K2.	Jest gotów do wykorzystania zdobytej wiedzy do analizy zdarzeń pedagogicznych.

12.	K_K02b	Potrafi współpracować ze specjalistami z zespołu diagnostyczno-rehabilitacyjnego w zakresie konstruowania programu diagnozy i terapii dziecka.
13.	K_K03a	Jest wrażliwy na problemy wynikające z niepełnosprawności wzroku, prezentuje właściwą postawę wobec osób niewidomych i słabowidzących.
14.	K_K03b	Potrafi przyjąć odpowiedzialność za przygotowane i prowadzone zajęcia dzieckiem słabowidzącym.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Warunki i specyfika rozwoju widzenia.
- Zaburzenia w rozwoju widzenia i ich wpływ na rozwój poznawczy, społeczny i motoryczny dzieci słabowidzących.
- Cele, warunki i zasady przeprowadzania funkcjonalnej oceny widzenia u dzieci w wieku niemowlęcym, poniemowlęcym, przedszkolnym i szkolnym.
- Wybrane narzędzia do funkcjonalnej oceny widzenia u małych dzieci.
- Metodyka i procedury postępowania podczas przeprowadzania funkcjonalnej oceny widzenia u dzieci.
- Założenia stymulowania i usprawniania widzenia u małych dzieci.
- Specyfika usprawniania widzenia u dzieci z niepełnosprawnością sprzężoną.
- Specyfika usprawniania widzenia u dzieci z mózgowym uszkodzeniem widzenia, tworzenie indywidualnych programów usprawniania widzenia dla dzieci.
- Pomoce dydaktyczne wykorzystywane do stymulowania i usprawniania widzenia u dzieci.

Wczesna interwencja dziecka niewidomego i słabowidzącego		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03	Zna i rozumie specyfikę przebiegu rozwoju dzieci z niepełnosprawnością wzroku w wieku 0-3 lata.
2.	K_W04	Zna i rozumie zasady przeprowadzania funkcjonalnej diagnozy psychopedagogicznej rozwoju dzieci z niepełnosprawnością wzroku w wieku 0-3 lata.
3.	K_W08 E.1WW.W3.	Zna i rozumie podstawy rehabilitacji i rozwijania umiejętności widzenia dziecka z uszkodzonym wzrokiem.
4.	K_W08 E.1WW.W3.	Zna programy terapeutyczne stosowane we wczesnym wspomaganie rozwoju i wczesnej interwencji. Zna i rozumie zasady konstruowania indywidualnych programów wspomaganie rozwoju dzieci z niepełnosprawnością wzroku w wieku 0-3 lata.
Umiejętności		
5.	K_U02	Potrafi scharakteryzować problemy rozwojowe dzieci z niepełnosprawnością wzroku w wieku 0-3 lat oraz wyjaśnić patomechanizmy powstawania zakłóceń rozwojowych.
6.	K_U03	Potrafi na poziomie podstawowym przeprowadzić funkcjonalną diagnozę psychopedagogiczną dziecka z niepełnosprawnością wzroku w wieku 0-3 lat.
7.	K_U05	Potrafi scharakteryzować techniki wspomagające komunikację osoby dorosłej z dzieckiem z niepełnosprawnością wzroku będącym na przedśrobnym etapie rozwoju.

8.	K_U05 E1WW.U3.	Potrafi analizować rehabilitację i rozwijanie umiejętności widzenia dziecka z uszkodzonym wzrokiem.
9.	K_U05	Potrafi w trakcie pracy zespołowej skonstruować indywidualny program wspomagania rozwoju dziecka z niepełnosprawnością wzroku w wieku 0-3 lat.
10.	K_U05 E1WW.U3	Potrafi realizować programy terapeutyczne stosowane we wczesnym wspomaganiu rozwoju i wczesnej interwencji.
Kompetencje społeczne		
11.	K_K03e E.1WW.K1.	Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę doksztalcania się i rozwoju osobistego.
12.	K_K01	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.
13.	K_K02b	Potrafi współpracować ze specjalistami z zespołu diagnostyczno-rehabilitacyjnego w zakresie konstruowania programu diagnozy i terapii dziecka.
14.	K_K03a	Jest wrażliwy na problemy wynikające z niepełnosprawności wzroku, prezentuje właściwą postawę wobec osób niewidomych i słabowidzących.
15.	K_K03b	Potrafi przyjąć odpowiedzialność za przygotowane i prowadzone zajęcia dzieckiem słabowidzącym.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Cele i zadania wczesnej interwencji – zasady i formy pomocy dla dzieci niewidomych i słabowidzących w wieku 0-3 lat oraz ich rodzin. Znaczenie wczesnej interwencji dla rozwoju dziecka z niepełnosprawnością wzroku i funkcjonowania jego rodziny.
- Specyfika przebiegu rozwoju dzieci niewidomych i słabowidzących w wieku 0-3 lat, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju poznawczego. Mechanizmy powstawania problemów rozwojowych. Sposoby i zakres realizacji zadań rozwojowych wieku niemowlęcego i poniemowlęcego w sytuacji uszkodzenia wzroku – przegląd badań.
- Przegląd wybranych narzędzi do oceny rozwoju dzieci z niepełnosprawnością wzroku w wieku 0-3 lat. Właściwości i rola diagnozy ukierunkowanej na proces wczesnej interwencji. Modelowa procedura przekazywania rodzicom wyników diagnozy.
- Zasady konstruowania indywidualnych planów wczesnego wspomagania rozwoju dziecka i wsparcia rodziny dla dzieci niewidomych i słabowidzących w wieku 0-3 lat w oparciu o wyniki diagnozy funkcjonalnej. Strategie, metody i techniki przydatne w pracy terapeutycznej. Realizacja i ewaluacja IPWR
Specyfika komunikacji dziecka z niepełnosprawnością wzroku w wieku niemowlęcym – czynniki ryzyka, główne zasady interakcji. Wykorzystanie metody VIT w rozwijaniu kompetencji rodziców.
- Zasady współpracy zespołu wczesnej interwencji z rodziną dziecka z niepełnosprawnością wzroku. Najczęstsze trudności terapeutów w kontakcie z rodzinami i propozycje sposobów ich rozwiązywania.

Metodyka oceny i wspomagania rozwoju dzieci niewidomych i słabowidzących w wieku przedszkolnym

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03	Zna i rozumie specyfikę przebiegu rozwoju dzieci z niepełnosprawnością wzroku w wieku przedszkolnym oraz główne czynniki ryzyka jego zaburzeń.
2.	K_W04	Zna i rozumie zasady przeprowadzania funkcjonalnej diagnozy psychopedagogicznej rozwoju dzieci z niepełnosprawnością wzroku w wieku przedszkolnym.
3.	K_W08	Zna zasady, metody i formy organizacji zajęć dydaktyczno-wychowawczych dla dzieci niewidomych i słabowidzących w wieku przedszkolnym.
Umiejętności		
4.	K_U02	Potrafi scharakteryzować specyfikę rozwoju poznawczego, językowego, motorycznego, emocjonalno-społecznego dziecka z niepełnosprawnością wzroku w wieku przedszkolnym.
5.	K_U03	Potrafi wymienić i opisać cele, zasady, metody i formy organizacji procesu dydaktycznego w grupach przedszkolnych dla dzieci z niepełnosprawnością wzroku.
6.	K_U03	Potrafi dokonywać poprawnego doboru i adaptacji pomocy dydaktycznych dla dzieci z niepełnosprawnością wzroku w wieku przedszkolnym.
7.	K_U03	Potrafi zaprojektować i wykonać pomoc dydaktyczną przeznaczoną dla dziecka z niepełnosprawnością wzroku w wieku przedszkolnym.
Kompetencje społeczne		
8.	K_K03e C.3.K3.	Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę doksztalcania się i rozwoju osobistego.
9.	K_K01	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.
10.	K_K02b	Potrafi współpracować ze specjalistami z zespołu diagnostyczno-rehabilitacyjnego w zakresie konstruowania programu diagnozy i terapii dziecka.
11.	K_K03a	Jest wrażliwy na problemy wynikające z niepełnosprawności wzroku, prezentuje właściwą postawę wobec osób niewidomych i słabowidzących.
12.	K_K03b	Potrafi przyjąć odpowiedzialność za przygotowane i prowadzone zajęcia dzieckiem słabowidzącym.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Specyfika przebiegu rozwoju dzieci z niepełnosprawnością wzroku w wieku przedszkolnym, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju czynności poznawczych. Sposoby realizacji zadań rozwojowych wieku przedszkolnego przez dzieci niewidome i słabowidzące w świetle badań.
- Podstawowe strategie zapobiegania deficytom rozwojowym u dzieci z niepełnosprawnością wzroku w wieku 3-6 lat. Blindyzmy – etiologia, profilaktyka i terapia.

<ul style="list-style-type: none"> - Funkcjonalna ocena psychopedagogiczna rozwoju dzieci z niepełnosprawnością wzroku w wieku przedszkolnym – cele, zasady, etapy, wykorzystywane narzędzia, wykorzystanie wyników funkcjonalnej diagnozy w projektowaniu indywidualnych zajęć rewalidacyjnych oraz planowaniu i realizacji zbiorowych zajęć dydaktycznych. - Specyfika organizacji zajęć dydaktycznych w grupach przedszkolnych dla dzieci z niepełnosprawnością wzroku: cele rehabilitacyjne, zasada pogłębłości i indywidualizacji, metody realizacji wybranych treści z podstawy programowej, dobór, przygotowanie i adaptacja środków dydaktycznych.
--

Moduł: Dydaktyczno - metodyczny

Ocena funkcjonalna rozwoju małego dziecka oraz w wieku przedszkolnym		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03 E.2WW.W1.	Zna i rozumie założenia oceny funkcjonalnej we wczesnym wspomaganiu rozwoju; wielospecjalistyczną ocenę rozwoju dziecka i sfery jego najbliższego rozwoju. Zna podstawowe koncepcje dotyczące wczesnej wielospecjalistycznej diagnozy i wczesnego wspomagania rozwoju dziecka małego w wieku 0-7 lat.
2.	K_W03 E.2WW.W1.	Zna założenia i strukturę Międzynarodowej Klasyfikacji Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia ICF oraz aktualnej Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych.
3.	K_W03	Zna prawidłowy przebiegu procesu diagnostycznego ze szczególnym uwzględnieniem roli wieloprofilowej, kompleksowej diagnozy pozytywnej.
4.	K_W04	Zna narzędzia diagnostyczne do badania kompetencji percepcyjno-motorycznych, poznawczych.
5.	K_W03	Zna zasady konstruowania narzędzi do oceny funkcjonalnej (arkusze obserwacji, zadania diagnostyczne).
6.	K_W08	Posiada wiedzę z zakresu wybranych metody i technik oceny małego dziecka.
Umiejętności		
7.	K_U02	Potrafi dokonać obserwacji i interpretacji zachowań małego dziecka, potrafi określić fazy rozwoju.
8.	K_U03	Potrafi scharakteryzować wybrane narzędzia diagnostyczne uwzględniając wiek rozwojowy, zespół zaburzeń klinicznych, zakres i stopień niepełnosprawności.
9.	K_U03 E.2WW.U1.	Potrafi planować, przeprowadzać i analizować ocenę funkcjonalną we wczesnym wspomaganiu rozwoju; planować, realizować i interpretować wielospecjalistyczną ocenę rozwoju dziecka i sfery jego najbliższego rozwoju.
10.	K_U03 E.2WW.U1.	Umie zinterpretować dane z orzeczeń i opinii, i na ich podstawie dobrać odpowiednie techniki, narzędzia, próby badawcze w celu opracowania kompleksowej oceny funkcjonowania dziecka z wraz z wytycznymi do planu usprawniania.
11.	K_U07	Potrafi opracować arkusz danych diagnostycznych do obserwacji i badania małego dziecka.

12.	K_U03	Potrafi samodzielnie dokonać obserwacji rozwoju dziecka oraz dokonać oceny funkcjonalnej.
13.	K_U08	Potrafi komunikować się ze specjalistami i osobami spoza środowiska pedagogicznego z uwzględnieniem obowiązujących norm językowych, przy pomocy różnych technik i kanałów komunikacyjnych; czynnie uczestniczyć w debatach dotyczących złożonych zagadnień związanych z pedagogiką specjalną, precyzyjnie prezentować własne opinie i stanowiska, wątpliwości i sugestie, dokonywać oceny innych stanowisk.
Kompetencje społeczne		
14.	K_K03e C.3.K3.	Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę doksztalcania się i rozwoju osobistego.
15.	K_K01	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.
16.	K_K01 B.2.K4. K_K02b E.2WW.K4.	Jest gotów do współpracy z nauczycielami w celu doskonalenia swojego warsztatu pracy. Potrafi współpracować ze specjalistami z zespołu diagnostyczno-rehabilitacyjnego w zakresie konstruowania programu diagnozy i terapii dziecka.
17.	K_K03a B.2.K1. E.2WW.K1.	Jest gotów do okazywania empatii dzieciom potrzebującym wsparcia i pomocy; Jest wrażliwy na problemy wynikające z niepełnosprawności wzroku, prezentuje właściwą postawę wobec dziecka i jego rodziny.
18.	K_K03d C.5.K1.	Jest gotów do odpowiedzialnego i refleksyjnego przeprowadzania czynności składających się na funkcjonalną ocenę funkcjonalną małego dziecka i jest świadomy jej znaczenia dla procesu terapeutycznego.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Miejsce ICD i ICF w procesie wspomagania rozwoju dziecka i wsparcia rodziny.
- Praktyczne zastosowanie ICF i ICD w ocenie funkcjonalnej dziecka i planowaniu wsparcia terapeutycznego i środowiskowego.
- Teoretyczne podstawy oceny funkcjonalnej, pojęcie, cele i cechy oceny funkcjonalnej, zasady konstruowania narzędzi diagnostycznych do oceny funkcjonalnej - arkusze obserwacji, zadania diagnostyczne.
- Wybrane metody oceny małego dziecka.
- Konstruowanie arkusza do wieloprofilowej oceny, opracowanie serii zadań diagnostycznych.

Profil funkcjonalny dziecka - badania scriningowe

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03 E.2WW.W1.	Zna i rozumie diagnozę funkcjonalną we wczesnym wspomaganiu rozwoju; wielospecjalistyczną ocenę rozwoju dziecka i sfery jego najbliższego rozwoju.
2.	K_W03 E.2WW.W1.	Zna fazy rozwojowe małego dziecka w zakresie rozwoju komunikacji i rozwoju społecznego.

3.	K_W04 E.2WW.W1.	Zna narzędzia do badań scringowych dziecka w wieku niemowlęcym i przedszkolnym.
4.	K_W03 E.2WW.W1.	Zna zasady konstruowania narzędzi do oceny funkcjonalnej (arkusze obserwacji, zadania diagnostyczne).
5.	K_W08 E.2WW.W1.	Posiada wiedzę z zakresu wybranych metody i technik przeprowadzania oceny dziecka i jego środowiska.
		Umiejętności
6.	K_U03 E.2WW.U1.	Potrafi planować, przeprowadzać i analizować badania scringowe.
7.	K_U02 E.2WW.U1	Potrafi dokonać obserwacji i interpretacji zachowań małego dziecka, potrafi określić profil funkcjonalny małego dziecka .
8.	K_U03 E.2WW.U1	Umie zinterpretować dane z orzeczeń i opinii, i na ich podstawie dobrać odpowiednie techniki, narzędzia, próby badawcze w celu opracowania kompleksowej oceny funkcjonowania dziecka z wraz z wytycznymi do planu usprawniania.
9.	K_U07 E.2WW.U1	Potrafi opracować arkusz danych diagnostycznych do obserwacji i badania małego dziecka.
10.	K_U03 E.2WW.U1	Potrafi samodzielnie dokonać obserwacji rozwoju dziecka oraz dokonać oceny funkcjonalnej.
11.	K_U08 E.2WW.U1	Komunikować się ze specjalistami i osobami spoza środowiska pedagogicznego z uwzględnieniem obowiązujących norm językowych, przy pomocy różnych technik i kanałów komunikacyjnych; czynnie uczestniczyć w debatach dotyczących złożonych zagadnień związanych z pedagogiką specjalną, precyzyjnie prezentować własne opinie i stanowiska, wątpliwości i sugestie, dokonywać oceny innych stanowisk.
		Kompetencje społeczne
12.	K_K03e C.3.K3.	Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę dokształcania się i rozwoju osobistego.
13.	K_K01	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.
14.	K_K01 B.2.K4. K_K02b E.2WW.	Jest gotów do współpracy z nauczycielami w celu doskonalenia swojego warsztatu pracy. Potrafi współpracować ze specjalistami z zespołu diagnostyczno-rehabilitacyjnego w zakresie konstruowania programu diagnozy i terapii dziecka.
15.	K_K03a B.2.K1. E.2WW.K1.	Jest gotów do okazywania empatii dzieciom potrzebującym wsparcia i pomocy, jest wrażliwy na problemy wynikające z niepełnosprawności wzroku, prezentuje właściwą postawę wobec dziecka i jego rodziny.
16.	K_K03d C.5.K1.	Jest gotów do odpowiedzialnego i refleksyjnego przeprowadzania czynności składających się na funkcjonalną ocenę funkcjonalną małego dziecka i jest świadomy jej znaczenia dla procesu terapeutycznego.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Profil funkcjonalny małego dziecka - scring rozwojowy małego dziecka, zasady konstruowanie arkusza do wieloprofilowej oceny.
- Opracowanie serii zadań diagnostycznych w zakresie oceny funkcji percepcyjno-motoryczno-poznawczych i komunikacji oraz przystosowania społecznego.
- Charakterystyka standaryzowanych narzędzi badawczych oraz procedura badań.
- Studia przypadków - formułowanie opisu funkcjonowania dziecka.

Metodyka pracy w zespole WWR - Trening interpersonalny

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W08 E.1WW.W2.	Zna modele współpracy zespołu WWR i stosuje je w pracy z dzieckiem i rodziną, wie, jak należy organizować pracę zespołów WWR, zna formy i sposoby działań na rzecz podnoszenia jakości pracy zespołów WWR, w tym zadania interwizji i superrewizji, zna metody i narzędzia oceny jakości organizacji pracy zespołu WWR.
2.	K_W08 E.2WW.W2	Zna założenia treningu interpersonalnego: wie na czym polegają rozmowy, negocjacje oraz poziomy konfliktu, jak kontrolować swoje emocje i odczytywać je u innych osób, jak zaplanować i przeprowadzić negocjacje, zna i rozumie zagadnienie psychoedukacji oraz wsparcia psychospołecznego rodziny oraz środowiska pozarodzinnego dziecka z zaburzeniami rozwojowymi, zagrożonego niepełnosprawnością i ze stwierdzoną niepełnosprawnością, zna i rozumie zasady przeprowadzania treningów umiejętności interpersonalnych w pracy z rodzina oraz w zespole WWR.
3.	K_W08 E.2WW.W1.	Zna i rozumie metodykę wieloprofilowego usprawniania i organizacji współpracy w zespole transdyscyplinarnym.
4.	K_W08 E.2WW.W1.	Zna i rozumie rolę warsztatu pracy specjalisty z zakresu wczesnego wspomaganie rozwoju.
5.	K_W08 E.2WW.W2	Zna swoje zasoby (możliwości i ograniczenia) w zakresie prowadzenia wsparcia dziecka i rodziny, począwszy od jego planowania, zarządzania ryzykiem po fazę realizacji i wdrożenia danego rozwiązania w organizacji WWR.
Umiejętności		
6.	K_W08 E.2WW.U1.	Potrafi organizować pracę w zespołach WWR, przy uwzględnianiu poszczególnych modeli współpracy, potrafi ocenić jakość organizacji pracy zespołu WWR, potrafi dostosowywać modele współpracy zespołu WWR do potencjału rozwojowego, potrzeb i zasobów dziecka i rodziny oraz środowiska pozarodzinnego.
7.	K_U03 E.1WW.U2.	Potrafi pracować w zespole WWR: obserwuje, rozumie i interpretuje zachowania i postawy członków zespołu, rodziny wobec siebie oraz dziecka z niepełnosprawnością, rozumie samego siebie oraz rozmówców przez poszerzenie wiedzy i świadomości na temat umiejętności miękkich niezbędnych w komunikacji, wyjaśnia i przekazuje w sposób zrozumiały informacje dotyczące profilu funkcjonalnego dziecka, oceny funkcjonalnej, ekomapy, założeń indywidualnego planu wczesnego wspomaganie rozwoju i wsparcia rodziny (IPWWR), potrafi świadomie wykorzystać wiedzę w zakresie wsparcia informacyjnego, emocjonalno-społecznego, określenia w porozumieniu z rodzina i zespołem celów i strategii WWR, negocjacji, rozwiązywania problemów, zachowania w sytuacji kryzysowej oraz propagowania integracji i włączenia społecznego dziecka i rodziny oraz ich środowiska.
8.	K_W08 E.2WW.U1.	Potrafi określać rolę warsztatu pracy specjalisty z zakresu wczesnego wspomaganie rozwoju.

Kompetencje społeczne		
9.	K_K01 K_K03e B.2.K3. C.3.K3. E.2WW.K3.	Jest gotów do samodzielnego pogłębiania wiedzy pedagogicznej. Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę doksztalcania się i rozwoju osobistego.
10.	K_K01	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.
11.	K_K02b	Potrafi współpracować ze specjalistami z zespołu diagnostyczno-rehabilitacyjnego w zakresie konstruowania programu diagnozy i terapii dziecka.
12.	K_K01 E.2WW.K2.	Jest gotów do profesjonalnego rozwiązywania konfliktów w grupie rówieśniczej.
13.	K_K03d C.5.K1.	Jest gotów do odpowiedzialnego i refleksyjnego przeprowadzania czynności składających się na funkcjonalną ocenę funkcjonalną małego dziecka i jest świadomy jej znaczenia dla procesu terapeutycznego.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Profil kompetencyjny zespołu WWR i specjalisty WWR (wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i wsparcia rodziny).
- Modele współpracy specjalistów i ich zastosowanie we wczesnym wspomaganie rozwoju dziecka i rodziny, zasady i sposoby organizacji pracy zespołów WWR, metody i sposoby diagnozowania i podnoszenia jakości współpracy specjalistów WWR.
- Trening interpersonalny: budowanie zaufania w grupie, umiejętności rozpoznawania i kontrolowania emocji, komunikacja interpersonalna (aktywne słuchanie, parafrazowanie, przekazywanie informacji zwrotnych, klaryfikacja), rozwiązywanie konfliktów, asertywność, granice w relacjach międzyludzkich, radzenie sobie ze stresem, relaksacja i wizualizacja.
- Założenia oraz przebieg superrewizji i interwizji we wczesnym wspomaganie rozwoju.

Metodyka wspomaganie rozwoju dziecka w codziennych aktywnościach (RBM)

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W08 E.2WW.W1.	Zna zasady i sposoby operacjonalizacji zadań i dostosowywania ich do realizacji w warunkach domowych w ramach czynności rutynowych.
2.	K_W08 E.2WW.W1.	Zna i rozumie metodykę wieloprofilowego usprawniania i organizacji współpracy w zespole transdyscyplinarnym.
3.	K_W08 E.2WW.W1.	Zna i rozumie rolę warsztatu pracy specjalisty z zakresu wczesnego wspomaganie rozwoju.
4.	K_W08 E.2WW.W2	Zna swoje zasoby (możliwości i ograniczenia) w zakresie prowadzenia wsparcia dziecku i rodzinie, począwszy od jego planowania, zarządzania ryzykiem po fazę realizacji i wdrożenia danego rozwiązania w organizacji WWR.

		Umiejętności
5.	K_W08 E.2WW.U1	Potrafi projektować kompleksowe wsparcie terapeutyczne dziecka i jego rodziny, zastosowaniem zasad projektowania uniwersalnego oraz racjonalnego usprawniania.
6.	K_U02	Potrafi właściwie dobrać, zmodyfikować oraz opracować i wykonać pomoce do zajęć stymulujących rozwój z dzieckiem z w wieku niemowlęcym i poniemowlęcym do zastosowania w rutynowych czynnościach .
7.	K_U6	Potrafi opracować i przeprowadzić zadania terapeutyczne do realizacji w domu, uwzględniając codzienne czynności pielęgnacyjne rodziców.
8.	K_U05 E.1WW.U2.	Potrafi planować i stosować metody pedagogiczne we wczesnym wspomaganie rozwoju. Potrafi organizować sytuacje dydaktyczne prowokujące do samoaktywności i twórczego poszukiwania rozwiązań edukacyjnych oraz wspierające rodziców jak i dzieci w samodzielności w zdobywaniu wiedzy.
9.	K_U05 E.2WW.U1.	Potrafi planować i realizować metodykę treningu interakcji między małym dzieckiem i jego rodzicami lub opiekunami.
10.	K_W08 E.2WW.U1.	Potrafi planować metodykę wieloprofilowego usprawniania i organizacji współpracy w zespole interdyscyplinarnym.
11.	K_W08 E.2WW.U1.	Potrafi określać rolę warsztatu pracy specjalisty z zakresu wczesnego wspomaganie rozwoju.
		Kompetencje społeczne
12.	K_K01 K_K03e B.2.K3. C.3.K3. E.2WW.K3.	Jest gotów do samodzielnego pogłębiania wiedzy pedagogicznej. Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę dokończania się i rozwoju osobistego.
13.	K_K01	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.
14.	K_K02b	Potrafi współpracować ze specjalistami z zespołu diagnostyczno-rehabilitacyjnego w zakresie konstruowania programu diagnozy i terapii dziecka.
15.	K_K01 E.2WW.K2.	Jest gotów do profesjonalnego rozwiązywania konfliktów w grupie rówieśniczej.
16.	K_K03d C.5.K1.	Jest gotów do odpowiedzialnego i refleksyjnego przeprowadzania czynności składających się na funkcjonalną ocenę funkcjonalną małego dziecka i jest świadomy jej znaczenia dla procesu terapeutycznego.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Praca terapeutyczna nad umiejętnościami kluczowymi dziecka w domu - Metody nauczania umiejętności społecznych (modelowanie, odgrywanie ról, udzielanie informacji zwrotnych, transfer). - Jak pomóc dziecku poradzić sobie z emocjami? Etapy pracy nad wyrażaniem emocji. - Praca nad umiejętnościami kluczowymi w warunkach domowych - Zasoby domu- aranżacja przestrzeni terapeutycznej. 		

Metodyka wspomagania rozwoju małego dziecka w środowisku pozarodzinym

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W08	Zna podstawowe koncepcje rehabilitacji, edukacji, terapii małego dziecka akcentujące znaczenie zaburzeń percepcyjno-motorycznych w rozwoju małego dziecka.
2.	K_W08 E.1WW.W2.	Zna psychopedagogiczne metody wspomagania rozwoju percepcyjno-motorycznego wykorzystywane w procesie terapeutycznym dziecka z opóźnieniem rozwoju psychoruchowego.
3.	K_W08 E.2WW.W1	Zna metodykę edukacji banalnej, stymulacji i integracji sensorycznej.
4.	K_W08 E.1WW.W2.	Zna rolę wspomagania rozwoju intelektualnego małego dziecka.
5.	K_W08 E.2WW.W1.	Zna i rozumie metodykę wczesnej edukacji.
6.	K_W08 E.2WW.W1.	Zna i rozumie metodykę wieloprofilowego usprawniania i organizacji współpracy w zespole interdyscyplinarnym.
7.	K_W08 E.2WW.W1.	Zna i rozumie rolę warsztatu pracy specjalisty z zakresu wczesnego wspomagania rozwoju.
Umiejętności		
8.	K_U03	Potrafi scharakteryzować okresy rozwojowe dziecka oraz wskazać kluczowe obszary wspomagania rozwoju percepcyjno-motorycznego i poznawczego.
9.	K_U03 E.1WW.U2.	Potrafi określać rolę wspomagania rozwoju intelektualnego.
10.	K_U02	Potrafi właściwie dobrać, zmodyfikować oraz opracować i wykonać pomoce do zajęć stymulujących rozwój z dzieckiem z w wieku niemowlęcym i poniemowlęcym oraz w wieku przedszkolnym.
11.	K_U05 E.2WW.U1.	Potrafi planować i realizować metodykę wczesnej edukacji.
12.	K_U05	Potrafi opracować i przeprowadzić zadania terapeutyczne do realizacji w domu, uwzględniając codzienne czynności rodziców.
13.	K_U05 E.2WW.U1.	Potrafi planować metodykę edukacji bazalnej, stymulacji i integracji sensorycznej.
14.	K_U05 E.1WW.U2.	Potrafi planować i stosować metody pedagogiczne we wczesnym wspomaganie rozwoju. Potrafi organizować sytuacje dydaktyczne prowokujące do samoaktywności i twórczego poszukiwania rozwiązań edukacyjnych oraz wspierające rodziców jak i dzieci w samodzielności w zdobywaniu wiedzy.
15.	K_W08 E.2WW.U1.	Potrafi planować metodykę wieloprofilowego usprawniania i organizacji współpracy w zespole interdyscyplinarnym.
16.	K_W08 E.2WW.U1.	Potrafi określać rolę warsztatu pracy specjalisty z zakresu wczesnego wspomaganie rozwoju.

Kompetencje społeczne		
17.	K_K01 K_K03e B.2.K3. C.3.K3. E.2WW.K3.	Jest gotów do samodzielnego pogłębiania wiedzy pedagogicznej. Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę doksztalcania się i rozwoju osobistego.
18.	K_K01	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.
19.	K_K02b	Potrafi współpracować ze specjalistami z zespołu diagnostyczno-rehabilitacyjnego w zakresie konstruowania programu diagnozy i terapii dziecka.
20.	K_K03d C.5.K1.	Jest gotów do odpowiedzialnego i refleksyjnego przeprowadzania czynności składających się na funkcjonalną ocenę funkcjonalną małego dziecka i jest świadomy jej znaczenia dla procesu terapeutycznego.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Praca terapeutyczna nad umiejętnościami kluczowymi dziecka w domu i placówce. - Integracja percepcyjno-motoryczna - poziomy i etapy w procesie uczenia, metody wspomagania rozwoju percepcyjno-motorycznego dziecka. - Psychopedagogiczne metody wspomagania rozwoju dziecka i wczesnej edukacji - Aranżacja przestrzeni edukacyjnej 		

Metodyka zabawy - programy wspomagania rozwoju dziecka małego i w wieku przedszkolnym		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W08 E.1WW.W2.	Zna i rozumie rolę zabawy i metody aktywizujące w pracy z małym dzieckiem; rolę socjalizacji i uspołeczniania dziecka.
2.	K_W08	Opisuje podstawowe koncepcje i teorie zabawy.
3.	K_W08	Zna etapy rozwojowe zabawy małego dziecka.
Umiejętności		
4.	K_U02	Potrafi właściwie dobrać, zmodyfikować oraz opracować i wykonać pomoce do zajęć stymulujących rozwój z dzieckiem z w wieku niemowlęcym i ponimowlęcym oraz w wieku przedszkolnym.
5.	K_U03	Potrafi scharakteryzować okresy rozwojowe dziecka oraz wskazać kluczowe obszary w zakresie zabawy.
6.	K_U03 E.1WW.U2.	Potrafi określać rolę socjalizacji i uspołeczniania dziecka.
7.	K_U05 E.1WW.U2.	Potrafi wykorzystywać zabawę i metody aktywizujące w pracy z małym dzieckiem.
8.	K_U05	Potrafi opracować i przeprowadzić zadania terapeutyczne do realizacji w domu, uwzględniając codzienne czynności rodziców.
9.	K_U06	Potrafi organizować sytuacje dydaktyczne prowokujące do samoaktywności i twórczego poszukiwania rozwiązań edukacyjnych

		oraz wspierające rodziców jak i dzieci w samodzielności w zdobywaniu wiedzy- opracować poradniki.
		Kompetencje społeczne
10.	K_K03e C.3.K3.	Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę dokształcania się i rozwoju osobistego.
11.	K_K01	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.
12.	K_K02b	Potrafi współpracować ze specjalistami z zespołu diagnostyczno-rehabilitacyjnego w zakresie konstruowania programu diagnozy i terapii dziecka.
13.	K_K03a	Potrafi przyjąć odpowiedzialność za przygotowane i prowadzone zajęcia z dzieckiem i rodziną.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Dziecięca zabawa jako intensywny proces uczenia się małego dziecka.
- Zabawa jako poznanie kluczowych umiejętności rozwojowych małego dziecka.
- Zabawy jako budowanie relacji z dzieckiem.
- Domowe laboratorium- domowy plac zabaw małego dziecka.
- Jak bawić się z małym dzieckiem- konstruowanie scenariuszy zabaw i poradników dla rodziców.

Metodyka zajęć muzyczno-ruchowych i logorytmiki

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1	K_W08	Zna podstawowe założenia wybranych koncepcji wychowania muzycznego w obszarze działań muzyczno-ruchowych.
2	K_W08	Zna metody pedagogiczne wykorzystywane w pracy z małym dzieckiem , a w tym podstawowe pojęcia związane z muzykoterapią.
3	K_W08 E.1WW.W2.	Ma podstawową wiedzę ogólnomuzyczną i potrafi ukierunkować ją na realizację zadań muzyczno-ruchowych będących elementem określonych rodzajów terapii.
		Umiejętności
4	K_U05	Potrafi zaproponować i przeprowadzić zajęcia edukacyjne z zakresu kształcenia muzyczno-ruchowego.
5	K_U02	Umie poprawnie pod względem ruchowym wykonywać ćwiczenia muzyczno-ruchowe z zakresu umuzykalniania z elementami muzykoterapii.
6	K_U03	Potrafi samodzielnie stworzyć ćwiczenia muzyczno-ruchowe odnoszące się do wybranego/wskazanego problemu.
7	K_U06	Umie zastosować w praktyce zdobytą wiedzę i umiejętności: podczas ćwiczeń realizowanych wspólnie przez grupę podczas zajęć, podczas wskazanych przez prowadzącego ćwiczeń (fragmentów ćwiczeń) do samodzielnej realizacji w czasie zajęć.
8	K_U06	Wykazuje się kreatywnością i samodzielnością w zakresie tworzenia ćwiczeń z zakresu zajęć muzyczno-ruchowych dla dzieci (ukierunkowanych na umuzykalnianie ogólne i terapię).

Kompetencje społeczne		
9	K_K03e C.3.K3.	Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę dokształcania się i rozwoju osobistego.
10	K_K01	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.
11	K_K02b	Potrafi współpracować ze specjalistami z zespołu diagnostyczno-rehabilitacyjnego w zakresie konstruowania programu diagnozy i terapii dziecka.
12	K_K03a	Potrafi przyjąć odpowiedzialność za przygotowane i prowadzone zajęcia z dzieckiem i rodziną.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Podstawowe założenia wybranych koncepcji wychowania muzycznego (Carl Orff, Emil Jaques-Dalcroze, Zoltan Kodaly) oraz metody aktywnego słuchania muzyki (metoda Batii Strauss).
- Podstawowe pojęcia związane z muzykoterapią; wykorzystanie elementów muzykoterapii w edukacji.
- Rozwój dyspozycji muzyczno-ruchowych dziecka.
- Taniec dla dzieci, śpiew dziecięcy, gra na instrumentach, słuchanie muzyki - w zakresie możliwości dzieci w różnym wieku.
- Rola zajęć muzyczno-ruchowych w rozwoju ogólnym, terapii i profilaktyce.
- Sylwetka osoby prowadzącej zajęcia muzyczno-ruchowe, wspomagające rozwój; cele i formy prowadzenia zajęć.
- Kryteria doboru utworów muzycznych stosowanych podczas zajęć; przykładowy repertuar.
- Podstawowe wiadomości o muzyce - ukierunkowanie na ich wykorzystanie w realizacji założonych zadań muzyczno-ruchowych.
- Zadania muzyczno-ruchowe przyczyniające się do rozwoju indywidualnego: rozwijające umiejętność słuchania, rozwijające koncentrację i podzielność uwagi, ćwiczenia samokontroli.
- Zadania inhibicyjno-incytacyjne wyrabiające umiejętność szybkiego spostrzegania i reagowania na bodźce słuchowe, wzrokowe, dotykowe (koncentrujące, doskonalące pamięć, umiejętność dokonywania wyboru i szybkiego podejmowania decyzji, uczące kontrolowania emocji).
- Ćwiczenia uczące orientacji w schemacie ciała (trening autoorientacji).
- Ćwiczenia uczące organizowania ruchu w czasie i przestrzeni (trening orientacji kierunkowo-przestrzennej i przestrzenno-czasowej).
- Ćwiczenia koordynacji.
- Zadania przyczyniające się do rozwoju społecznego: integrujące grupę, mające na celu wzmacnianie akceptacji samego siebie, rozwijające umiejętność budowania właściwych relacji interpersonalnych, uczące komunikacji niewerbalnej.
- Zadania pobudzające kreatywność.
- Muzyka do ćwiczeń aktywizujących i wyciszających – relaksujących.

Metodyka pracy środowiskowej

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W02	Zna podstawowe zasady budowania relacji pomiędzy rodzicami a dziećmi – prawidłowości i zakłócenia.
2.	K_W05	Zna specyfikę rodziny małego dziecka (jako środowiska wychowawczego), jej zadania i znaczenie; Posiada wiedzę na temat mechanizmów transmisji oddziaływań rodzicielskich.
3.	K_W08 E.1WW.W2.	Zna i rozumie zagadnienie psychoedukacji oraz wsparcia psychopedagogicznego rodziców lub opiekunów dziecka z zagrożonym rozwojem.
4.	K_W08 E.1WW.W2.	Zna i rozumie zasady przeprowadzania treningów umiejętności wychowawczych. Zna standardy bycia z rodziną we wczesnej interwencji.
5.	K_W08	Posiada podstawową wiedzę dotyczącą procesów komunikacji interpersonalnej (w rodzinie) – prawidłowości i zakłóceń.
Umiejętności		
5.	K_U03	Obserwuje, rozumie i interpretuje zachowania i postawy członków rodziny wobec siebie oraz dziecka z niepełnosprawnością.
6.	K_U02	Potrafi zdobywać informacje na tematy związane z rodziną i zestawiać dane istotne dla przygotowania arkusza danych diagnostycznych rodziny.
7.	K_U03	Potrafi analizować sytuacje życia rodzin w powiązaniu z teoretycznym podejściem i uwarunkowaniami socjalno-bytowymi z uwzględnieniem potrzeb dziecka niepełnosprawnego.
8.	K_U03	Posiada umiejętności w zakresie komunikowania się niewerbalnie i werbalnie w zakresie przekazywania informacji dot. diagnozy oraz programów terapeutycznych.
9.	K_U04 E.1WW.U2.	Potrafi planować psychoedukację oraz wsparcie psychopedagogiczne rodziców i opiekunów dziecka z zagrożonym rozwojem.
10.	K_U04 E.1WW.U2.	Potrafi planować i realizować treningi umiejętności wychowawczych.
11.	K_U04	Posiada umiejętność prezentowania własnych pomysłów, wątpliwości i sugestii, popierając je argumentacją w kontekście wybranych perspektyw teoretycznych, poglądów różnych autorów.
Kompetencje społeczne		
11.	K_K03a	Podmiotowo traktuje osoby doświadczające problemów w środowisku rodzinnym.
12.	K_K01 K_K03e B.2.K3. C.3.K3. E.2WW.K3.	Jest gotów do samodzielnego pogłębiania wiedzy pedagogicznej. Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę doksztalcania się i rozwoju osobistego.
13.	K_K01	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.
14.	K_K02b	Potrafi współpracować ze specjalistami z zespołu diagnostyczno-rehabilitacyjnego oraz rodziną dziecka w zakresie konstruowania programu diagnozy i terapii dziecka.

15.	K_K03a	Potrafi przyjąć odpowiedzialność za przygotowane i prowadzone zajęcia z dzieckiem i rodziną.
16.	K_K02c	Jest przekonany o wartości podejmowania działań na rzecz zadań rodziny w zakresie kształtowania jej profilaktycznej i ochronnej funkcji wobec dziecka.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Prawne aspekty organizowania wsparcia środowiskowego w ramach społeczności lokalnej.
- Zasady organizacji wsparcia środowiskowego (rola samorządu terytorialnego, ośrodków pomocy społecznej, placówek zdrowia i edukacji, organizacji pozarządowych) oraz możliwości ich wykorzystania w procesie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka i wsparcia rodziny.
- Regulacje prawne dotyczące dziecka, rodziny, pieczy zastępczej.
- Modele pracy środowiskowej i ich wykorzystanie w procesie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka oraz wsparcia rodziny.
- Metody, techniki oraz narzędzia służące do diagnozowania zasobów społeczności lokalnej oraz gwarantowania dostępności dla dziecka i rodziny.
- Praktyka i strategia działań środowiskowych.
- Etapy pracy metodą środowiskową.
- Aranżacja przestrzeni dziecka i rodziców.
- Rola i zadania Instytucji koordynacyjnej w organizacji i moderowaniu lokalnej sieci wsparcia WWR.
- Ewaluacja, superwizja i interwizja w pracy zespołowej i środowiskowej.
- Procedury postępowania badawczego dotyczące analizy sytuacji dziecka i rodziny w środowisku rodzinnym i pozarodzinnym.
- Metodyka opracowywania i prezentacji wyników badań dotyczących sytuacji dziecka oraz rodziny w nawiązaniu do zasobów środowiskowych.

Metodyka wspierania rodziny dziecka		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W02 E.1WW.W2	Zna standardy bycia z rodziną w procesie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka i wsparcia rodziny, zgodnie z przyjętym modelem skoncentrowanym na rodzinie.
2.	K_W02	Zna podstawowe zasady budowania relacji pomiędzy rodzicami a dziećmi – prawidłowości i zakłócenia.
3.	K_W05	Zna specyfikę rodziny małego dziecka (jako środowiska wychowawczego), jej zadania i znaczenie; Posiada wiedzę na temat mechanizmów transmisji oddziaływań rodzicielskich.
4.	K_W08 E.1WW.W2.	Zna i rozumie zagadnienie psychoedukacji oraz wsparcia psychopedagogicznego rodziców lub opiekunów dziecka z zagrożonym rozwojem.
5.	K_W08	Posiada podstawową wiedzę dotyczącą procesów komunikacji interpersonalnej (w rodzinie) – prawidłowości i zakłóceń.

		Umiejętności
6.	K_U03 E.1WW.U2	Potrafi wykorzystywać systemowe ujęcia rodziny oraz założenia modelu skoncentrowanego na rodzinie w procesie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka i wsparcia rodziny.
7.	K_U03	Obserwuje, rozumie i interpretuje zachowania i postawy członków rodziny wobec siebie oraz dziecka z niepełnosprawnością.
8.	K_U02	Potrafi zebrać i dokonać analizy informacji na tematy związane z rodziną i zestawiać dane istotne dla przygotowania arkusza danych diagnostycznych rodziny.
9.	K_U03	Potrafi analizować sytuacje życia rodzin w powiązaniu z teoretycznym podejściem i uwarunkowaniami socjalno-bytowymi z uwzględnieniem potrzeb dziecka niepełnosprawnego.
10.	K_U03	Posiada umiejętności w zakresie komunikowania się niewerbalnie i werbalnie w zakresie przekazywania informacji dot. diagnozy oraz programów terapeutycznych.
11.	K_U04 E.1WW.U2.	Potrafi planować psychoedukację oraz wsparcie psychopedagogiczne rodziców i opiekunów dziecka z zagrożonym rozwojem.
12.	K_U04 E.1WW.U2.	Potrafi planować i realizować treningi umiejętności wychowawczych.
13.	K_U04	Posiada umiejętność prezentowania własnych pomysłów, wątpliwości i sugestii, popierając je argumentacją w kontekście wybranych perspektyw teoretycznych, poglądów różnych autorów.
Kompetencje społeczne		
14.	K_K03a	Podmiotowo traktuje osoby doświadczające problemów w środowisku rodzinnym.
15.	K_K01 K_K03e B.2.K3. E.2WW.K3.	Jest gotów do samodzielnego pogłębiania wiedzy pedagogicznej. Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę dokształcania się i rozwoju osobistego.
16.	K_K01	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.
17.	K_K02b	Potrafi współpracować ze specjalistami z zespołu diagnostyczno-rehabilitacyjnego oraz rodziną dziecka w zakresie konstruowania programu diagnozy i terapii dziecka.
18.	K_K03a	Potrafi przyjąć odpowiedzialność za przygotowane i prowadzone zajęcia z dzieckiem i rodziną.
19.	K_K02c	Jest przekonany o wartości podejmowania działań na rzecz zadań rodziny w zakresie kształtowania jej profilaktycznej i ochronnej funkcji wobec dziecka.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Wsparcie emocjonalne i społeczne rodziny w zespole terapeutycznym. - Modele funkcjonowania rodziny małego dziecka, systemowe ujęcie rodziny. - Model skoncentrowany na rodzinie i model społecznego wsparcia w środowisku - Czynniki warunkujące funkcjonowanie rodziny małego dziecka. - Funkcje i zadania rodziny małego dziecka zagrożonego niepełnosprawnością lub ze zdiagnozowaną niepełnosprawnością, typy wsparcia rodziny. - Ocena zasobów rodziny i ich wykorzystanie w procesie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka i wsparcia rodziny - ekomapa. - Rodzina w procesie terapeutycznym zasady planowania międzysektorowego wsparcia rodziny w środowisku, w tym piecza zastępcza. - Poznanie rodziny - analiza strategii, technik i narzędzi badawczych. - Metodyka pracy z rodziną dziecka zagrożonego lub z niepełnosprawnością. 		

- Kształtowanie relacji wewnątrz rodziny: więź emocjonalna, spójność rodziny, adaptacja do sytuacji, elastyczność w przystosowaniu się rodziny, budowa wzajemnego zaufania, autonomia i integracja przy poszanowaniu indywidualności każdego członka rodziny.
- Proces komunikacji w rodzinie i z rodziną (zasady i sposoby przekazywania informacji, zasady planowania rozmów z wykorzystaniem technik komunikacji interpersonalnej).
- Wsparcie emocjonalne i społeczne rodziny w zespole WWR (rola wsparcia, typy wsparcia, programy wsparcia, zasady udzielania wsparcia, spójność działań zespołu WWR).
- Organizacja życia rodziny z małym dzieckiem – zasady zgodności, jasności i konsekwencji w zakresie obowiązujących ról i reguł w rodzinie oraz jasnego wyznaczania granic w procesie terapeutycznym dziecka, zasoby rodziny a zasoby środowiska - skorelowanie działań.

Trening umiejętności wychowawczych

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W02	Zna podstawowe zasady budowania relacji pomiędzy rodzicami a dziećmi – prawidłowości i zakłócenia.
2.	K_W05	Zna specyfikę rodziny małego dziecka (jako środowiska wychowawczego), jej zadania i znaczenie; Posiada wiedzę na temat mechanizmów transmisji oddziaływań rodzicielskich.
3.	K_W08 E.1WW.W2.	Zna i rozumie zagadnienie psychoedukacji oraz wsparcia psychopedagogicznego rodziców lub opiekunów dziecka z zagrożonym rozwojem.
4.	K_W08 E.1WW.W2.	Zna i rozumie zasady przeprowadzania treningów umiejętności wychowawczych. Zna standardy bycia z rodziną we wczesnej interwencji.
5.	K_W08	Posiada podstawową wiedzę dotyczącą procesów komunikacji interpersonalnej (w rodzinie) – prawidłowości i zakłóceń.
Umiejętności		
6.	K_U03	Obserwuje, rozumie i interpretuje zachowania i postawy członków rodziny wobec siebie oraz dziecka z niepełnosprawnością.
7.	K_U03	Potrafi analizować sytuacje życia rodzin w powiązaniu z teoretycznym podejściem i uwarunkowaniami socjalno-bytowymi z uwzględnieniem potrzeb dziecka niepełnosprawnego.
8.	K_U03	Posiada umiejętności w zakresie komunikowania się niewerbalnie i werbalnie w zakresie przekazywania informacji dot. diagnozy oraz programów terapeutycznych.
9.	K_U04 E.1WW.U2.	Potrafi planować i realizować treningi umiejętności wychowawczych.
10.	K_U04	Posiada umiejętność prezentowania własnych pomysłów, wątpliwości i sugestii, popierając je argumentacją w kontekście wybranych perspektyw teoretycznych, poglądów różnych autorów.
Kompetencje społeczne		
11.	K_K03a	Podmiotowo traktuje osoby doświadczające problemów w środowisku rodzinnym.

12.	K_K01 K_K03e B.2.K3. C.3.K3. E.2WW.K3.	Jest gotów do samodzielnego pogłębiania wiedzy pedagogicznej. Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę doksztalcania się i rozwoju osobistego.
13.	K_K01	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.
14.	K_K02b	Potrafi współpracować ze specjalistami z teamu diagnostyczno-rehabilitacyjnego oraz rodziną dziecka w zakresie konstruowania programu diagnozy i terapii dziecka.
15.	K_K03a	Potrafi przyjąć odpowiedzialność za przygotowane i prowadzone zajęcia z dzieckiem i rodziną.
16.	K_K02c	Jest przekonany o wartości podejmowania działań na rzecz zadań rodziny w zakresie kształtowania jej profilaktycznej i ochronnej funkcji wobec dziecka.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Treningi umiejętności wychowawczych – rodzaje, zasady, sposoby przeprowadzania
- Rozwijanie umiejętności nawiązywania relacji pomiędzy dzieckiem a rodzicem/opiekunem/wychowawcą.
- Analiza osobistych zasobów, mocnych stron wychowawczych oraz obszarów do zmiany.
- Zdobywanie wiedzy i umiejętności pozwalających na twórczą pracę z dziećmi..
- Zmiana postaw opiekuńczych w kierunku wartości pożądanych wychowawczo.
- Zasady – jak je ustalać i egzekwować.

Metodyka konstruowania indywidualnych planów wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i wsparcia rodziny

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W08 E.2WW.W1.	Zna i rozumie ideę projektowania kompleksowego wsparcia terapeutycznego dziecka, jego rodziny i opiekunów, programów oddziaływań wspomagających i ich ewaluacji.
2.	K_W08	Zna podstawowe zasady konstruowania programów terapeutycznych małego dziecka oraz wsparcia rodziny.
3.	K_W08 E.2WW.W1.	Zna zasady i sposoby operacjonalizacji zadań i dostosowywania ich do realizacji w warunkach domowych w ramach czynności rutynowych.
Umiejętności		
4.	K_U03	Umie zinterpretować dane z orzeczeń i opinii, i na ich podstawie dobrać odpowiednie techniki, narzędzia, próby badawcze w celu opracowania kompleksowej oceny funkcjonowania dziecka wraz z wytycznymi do planu usprawniania.
5.	K_U02	Potrafi określić cele, zadania programu terapeutycznego z uwzględnieniem potrzeb rozwojowych dziecka i rodziny.
6.	K_U04	Potrafi przygotować w oparciu o ocenę funkcjonalną plan, program oraz opracować scenariusze zajęć rehabilitacyjnych dla dziecka z opóźnieniem rozwoju psychoruchowego.

7.	K_U03	Potrafi opracować zintegrowany program terapeutyczny z wieloprofilową oceną funkcjonalną, uwzględniający rozpoznanie kliniczne oraz przeprowadzić go w warunkach domowych dziecka.
8.	K_U03 E.2WW.U1.	Potrafi projektować kompleksowe wsparcie terapeutyczne dziecka i jego rodziny; planować realizować i ewaluować programy oddziaływań wspomagających.
9.	K_U08	Potrafi omówić w sposób zrozumiały założenia programowe z rodziną dziecka.
11.	K_U08	Komunikuje się ze specjalistami i osobami spoza środowiska pedagogicznego z uwzględnieniem obowiązujących norm językowych, przy pomocy różnych technik i kanałów komunikacyjnych; czynnie uczestniczy w debatach dotyczących złożonych zagadnień związanych z pedagogiką specjalną, precyzyjnie prezentuje własne opinie i stanowiska, wątpliwości i sugestie, dokonuje oceny innych stanowisk.
12.	K_U10	Pracuje w zespole pełniąc różne role, podejmować i wyznaczać zadania, współpracować z innymi specjalistami i uczestnikami procesu edukacji i terapii; kieruje pracą zespołu, podejmuje w nim wiodącą rolę w tym: planuje, organizuje i monitoruje realizację złożonych zespołowych działań pedagogicznych.
13.	K_U11	Analizuje własne działania pedagogiczne, dydaktyczne, wychowawcze, opiekuńcze i rehabilitacyjne, wskazuje obszary wymagające modyfikacji, eksperymentowania i wdrażania działań innowacyjnych; samodzielnie planuje i realizuje program własnego rozwoju osobowego i zawodowego a także inspiruje uczestników procesów pedagogicznych do planowania i realizowania własnego rozwoju i uczenia się przez całe życie.
Kompetencje społeczne		
14.	K_K03a	Podmiotowo traktuje osoby doświadczające problemów w środowisku rodzinnym.
15.	K_K01 K_K03e B.2.K3. C.3.K3. E.2WW.K3.	Jest gotów do samodzielnego pogłębiania wiedzy pedagogicznej. Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę doksztalcania się i rozwoju osobistego.
16.	K_K01	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.
17.	K_K02b	Potrafi współpracować ze specjalistami z zespołu diagnostyczno-rehabilitacyjnego oraz rodziną dziecka w zakresie konstruowania programu diagnozy i terapii dziecka.
18.	K_K03a	Potrafi przyjąć odpowiedzialność za przygotowane i prowadzone zajęcia z dzieckiem i rodziną.
19.	K_K02c	Ma świadomość wartości podejmowania działań na rzecz zadań rodziny w zakresie kształtowania jej profilaktycznej i ochronnej funkcji wobec dziecka.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> – Etapy konstruowania indywidualnych planów wczesnego wspomaganie rozwoju i wsparcia rodziny (IPWWR). – Etap identyfikacji potrzeb i możliwości rozwojowych dziecka. – Etap oceny potrzeb i możliwości dziecka. – Etap konceptualizacji IPWWR. – Etap ewaluacji. 		

- Regulacje prawne dotyczące konstruowania programów.
- Studia przypadków - analiza oceny potrzeb i możliwości dziecka oraz opracowanie na ich podstawie IPWWR.
- Ocena efektywności podjętych działań w kontekście konceptualizacji problemu i założeń przyjętych w kontekście skoordynowanego planu wsparcia i rodziny.
- Przegląd wybranych niedyrektywnych i dyrektywnych strategii i metod terapii w pracy z małym dzieckiem i jego rodziną.
- Praca w ze środowiskiem we wdrażaniu strategii terapeutycznych i komunikacyjnych

Staż i praktyki

Staż pedagogiczny (dyplomowy) w placówkach wczesnej interwencji i wczesnego wspomagania rozwoju dziecka		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W08	Posiada wiedzę w zakresie teoretycznych podstaw wczesnej interwencji i wczesnego wspomagania rozwoju dziecka.
2.	K_W09 E.3WW.W2.	Zna założenie organizacyjne placówek specjalistycznych.
3.	K_W15 E.3WW.W3.	Zna zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w placówkach wczesnej interwencji i wczesnego wspomagania rozwoju.
4.	K_W08	Zna zadania poszczególnych członków interdyscyplinarnego zespołu specjalistów Zna podstawowe zasady dotyczące kontaktu pomiędzy rodzicami a dziećmi – prawidłowości i zakłócenia.
Umiejętności		
5.	K_U03	Obserwuje, rozumie i interpretuje zachowania zespołu realizującego zadania dydaktyczne, opiekuńcze i terapeutyczne wobec dzieci zaburzeniami rozwojowymi.
6.	K_U02	Potrafi przeprowadzić rozmowę z zespołem wspierającym rozwój dziecka na temat procesu wspomagania rozwoju.
7.	K_U04	Poprawnie określa cele zajęć, opiekuńczych, środków dydaktycznych, itd. Prawidłowo dokonuje zapisu obserwacji zajęć dydaktyczno-terapeutycznych.
8.	K_U03	Potrafi dokonać psychopedagogicznej charakterystyki funkcjonowania dziecka w wieku rozwojowym 0-6 lata.
9.	K_U03	Potrafi przeprowadzić obserwację grupy dziecięcej z wykorzystaniem skali oceny rozwoju psychoruchowego dziecka Poprawnie określa zadania diagnostyczne Potrafi zaplanować i przeprowadzić zajęcia zgodnie z opracowaną koncepcją.
10.	K_U05	Potrafi asystować w realizacji zadań terapeutycznych z dzieckiem z wadą słuchu.
11.	K_U06 E.3WW.U4.	Potrafi zaplanować i przeprowadzić zajęcia pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych zgodnie z opracowaną koncepcją.

12.	K_U08	<p>Potrafi komunikować się ze specjalistami i osobami spoza środowiska pedagogicznego z uwzględnieniem obowiązujących norm językowych, przy pomocy różnych technik i kanałów komunikacyjnych.</p> <p>Czynnie uczestniczyć w debatach dotyczących złożonych zagadnień związanych z pedagogiką specjalną, precyzyjnie prezentować własne opinie i stanowiska, wątpliwości i sugestie, dokonywać oceny innych stanowisk.</p>
13.	K_U06	Potrafi prowadzić zajęcia w grupie zróżnicowanej, indywidualizować zadania, dostosowywać metody i treści do potrzeb wychowanków, zwiększać umiejętności poznawcze, kompetencje społeczne i integrację rówieśniczą wychowanków.
14.	K_U07	Potrafi konstruować proste projekty badawcze: w tym rozróżniać orientacje w metodologii badań, formułować problemy i hipotezy badawcze, dobierać adekwatne metody i techniki badawcze, konstruować narzędzia badawcze, opracowywać, prezentować i interpretować wyniki badań, wyciągać wnioski, wskazywać kierunki dalszych badań, dokonywać twórczej prezentacji wyników badań w obrębie pedagogiki specjalnej; współpracować z członkami zespołów badawczych na różnych etapach projektowania i realizacji badań.
15.	K_U10	Potrafi pracować w zespole pełniąc różne role, podejmować i wyznaczać zadania, współpracować z innymi specjalistami i uczestnikami procesu rehabilitacji, edukacji, terapii i resocjalizacji; kierować pracą zespołu, podejmować w nim wiodącą rolę w tym: planować, organizować i monitorować realizację złożonych zespołowych działań pedagogicznych.
16.	K_U11 E.3WW.U5.	Potrafi analizować, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zaobserwowane lub doświadczone w czasie tych praktyk.
		Kompetencje społeczne
17.	K_K03a	Podmiotowo traktuje osoby doświadczające problemów w środowisku rodzinnym.
18.	K_K01 K_K03e C.3.K3.	Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę dokształcania się i rozwoju osobistego.
19.	K_K01	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.
20.	K_K01 K_K02b K_K03e B.1.K1. D.1.K1. C.4.K2. E.3WW.K1.	Jest gotów do skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z nauczycielami, w celu poszerzenia swojej wiedzy.
21.	K_K03a	Potrafi przyjąć odpowiedzialność za przygotowane i prowadzone zajęcia z dzieckiem i rodziną.
22.	K_K02c	Ma świadomość o wartości podejmowania działań na rzecz zadań rodziny w zakresie kształtowania jej profilaktycznej i ochronnej funkcji wobec dziecka.

TREŚCI PROGRAMOWE

Zapoznanie się z całokształtem funkcjonowania placówki specjalistycznej dla dzieci z wadą słuchu, szczególnie z jej strukturą organizacyjną, ogólnymi planami pracy dydaktyczno-wychowawczej oraz sposobami ich realizacji - opracowanie charakterystyki placówki.

Dokonanie ogólnej analizy koncepcji pracy zespołu wspierającego rozwój dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, m.in. pedagoga, psychologa, logopedy, innych specjalistów- przygotowanie wypisu realizowanych zadań.

Dokonanie oceny funkcjonalnej dziecka na podstawie analizy dokumentów, obserwacji arkuszy diagnostycznych. Szczególnie koncentrowanie się na anamnezie osobniczej i rodzinnej dziecka oraz sporządzenie programu wspomaganie rozwoju.

Student uczestniczy w zebraniach zespołu diagnostyczno-terapeutycznego.

Student jako asystent realizuje zajęcia indywidualne z dzieckiem i rodzina mające na celu realizację programu wspomaganie rozwoju w placówce i w domu dziecka.

Praktyka asystencka w placówkach wczesnej interwencji i wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka (20 godz.)

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W07 E.3WW.W1.	Zna zadania charakterystyczne dla placówek wczesnej interwencji i wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka oraz środowisko, w jakim one działają.
2.	K_W09 E.3WW.W2.	Zna założenie organizacyjne placówek specjalistycznych.
3.	K_W15 E.3WW.W3.	Zna zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w placówkach wczesnej interwencji i wczesnego wspomaganie rozwoju.
4.	K_W08	Posiada wiedzę w zakresie teoretycznych podstaw wczesnej interwencji i wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka.
5.	K_W08	Zna zadania poszczególnych członków interdyscyplinarnego zespołu specjalistów Zna podstawowe zasady dotyczące kontaktu pomiędzy rodzicami a dziećmi – prawidłowości i zakłócenia.
Umiejętności		
6.	K_U03	Obserwuje, rozumie i interpretuje zachowania zespołu realizującego zadania wczesnej interwencji.
7.	K_U02 E.3WW.U1.	Potrafi wyciągać wnioski z obserwacji pracy nauczycieli i specjalistów ich interakcji z dziećmi oraz sposobu, w jaki planują i przeprowadzają zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze.
8.	K_U02 E.3WW.U2.	Potrafi wyciągać wnioski z obserwacji sposobu integracji działań opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych.
9.	K_U02 E.3WW.U3.	Potrafi wyciągać wnioski z bezpośredniej obserwacji pozalekcyjnych działań opiekuńczo-wychowawczych specjalistów.
10.	K_U02	Potrafi przeprowadzić rozmowę z zespołem wspierającym rozwój dziecka na temat procesu wspomaganie rozwoju.
11.	K_U04	Poprawnie określa cele zajęć terapeutycznych, opiekuńczych, środki dydaktyczne, itd., prawidłowo dokonuje zapisu obserwacji zajęć dydaktyczno-terapeutycznych.
12.	K_U08	Komunikuje się ze specjalistami i osobami spoza środowiska pedagogicznego z uwzględnieniem obowiązujących norm

		językowych, przy pomocy różnych technik i kanałów komunikacyjnych; czynnie uczestniczy w debatach dotyczących złożonych zagadnień związanych z pedagogiką specjalną, precyzyjnie prezentować własne opinie i stanowiska, wątpliwości i sugestie, dokonywać oceny innych stanowisk.
		Kompetencje społeczne
13.	K_K03a	Podmiotowo traktuje osoby doświadczające problemów w środowisku rodzinnym.
14.	K_K01 K_K03e C.3.K3.	Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę doksztalcania się i rozwoju osobistego.
15.	K_K01	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.
16.	K_K02b E.3WW.	Jest gotów do skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z nauczycielami, w celu poszerzania swojej wiedzy.
17.	K_K03a	Potrafi przyjąć odpowiedzialność za przygotowane i prowadzone zajęcia z dzieckiem i rodziną.
18.	K_K02c	Jest przekonany o wartości podejmowania działań na rzecz zadań rodziny w zakresie kształtowania jej profilaktycznej i ochronnej funkcji wobec dziecka.

TREŚCI PROGRAMOWE

Zapoznanie się z całokształtem funkcjonowania placówki, szczególnie z jej strukturą organizacyjną, ogólnymi planami pracy oraz sposobami ich realizacji- opracowanie charakterystyki placówki.

Dokonanie ogólnej analizy koncepcji pracy zespołu wspierającego rozwój dziecka, m.in. pedagoga, psychologa, logopedy, innych specjalistów- przygotowanie wypisu realizowanych zadań.

Poznanie form działań terapeutycznych organizowanych w ramach programu wczesnego wspomagania rozwoju dziecka zaburzeniami rozwoju psychoruchowego.

Dokonanie analizy dokumentów dotyczących określonego dziecka. Szczególnie koncentrowanie się na anamnezie osobniczej i rodzinnej dziecka oraz sporządzenie anonimowej charakterystyki dziecka.

Student jako asystent hospituje zajęcia mające na celu realizację programu wspomagania rozwoju w łącznym wymiarze 20 godzin w zakresie:

- a) zajęcia diagnostyczno-terapeutyczne -pedagogiczne (5 godz.),
- b) zajęcia diagnostyczno-terapeutyczne - logopedyczne (5 godz.),
- c) zajęcia diagnostyczno-terapeutyczne - psychologiczne (5 godz.),
- d) zajęcia diagnostyczno-terapeutyczne -rehabilitacji ruchu (5 godz.).

Praktyka asystencka w placówkach opieki nad małym dzieckiem: żłobki, kluby malucha, domy małego dziecka (20 godz.)

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W07 E.3WW.W1.	Zna zadania charakterystyczne dla placówek opieki nad małym dzieckiem oraz środowisko, w jakim one działają.
2.	K_W09 E.3WW.W2.	Zna założenie organizacyjne placówek specjalistycznych.
3.	K_W15 E.3WW.W3.	Zna zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w placówkach wczesnej interwencji i wczesnego wspomagania rozwoju.

4.	K_W08	Posiada wiedzę w zakresie teoretycznych podstaw wczesnej interwencji i wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka.
5.	K_W08	Zna zadania poszczególnych członków interdyscyplinarnego zespołu specjalistów Zna podstawowe zasady dotyczące kontaktu pomiędzy rodzicami a dziećmi – prawidłowości i zakłócenia.
		Umiejętności
6.	K_U03	Obserwuje, rozumie i interpretuje zachowania zespołu realizującego zadania opiekuńczo-wychowawcze.
7.	K_U02 E.3WW.U1.	Potrafi wyciągać wnioski z obserwacji pracy nauczycieli i specjalistów ich interakcji z dziećmi oraz sposobu, w jaki planują i przeprowadzają zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze.
8.	K_U02 E.3WW.U2.	Potrafi wyciągać wnioski z obserwacji sposobu integracji działań opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych.
9.	K_U02 E.3WW.U3.	Potrafi wyciągać wnioski z bezpośredniej obserwacji pozalekcyjnych działań opiekuńczo-wychowawczych specjalistów.
10.	K_U02	Potrafi przeprowadzić rozmowę z zespołem wspierającym rozwój dziecka na temat procesu wspomaganie rozwoju.
11.	K_U04	Poprawnie określa cele zajęć, opiekuńczych, środki dydaktyczne, itd; Prawidłowo dokonuje zapisu obserwacji zajęć dydaktyczno-terapeutycznych.
12.	K_U08	Komunikuje się ze specjalistami i osobami spoza środowiska pedagogicznego z uwzględnieniem obowiązujących norm językowych, przy pomocy różnych technik i kanałów komunikacyjnych.
		Kompetencje społeczne
13.	K_K03a	Podmiotowo traktuje osoby doświadczające problemów w środowisku rodzinnym.
14.	K_K01 K_K03e C.3.K3.	Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę dokształcania się i rozwoju osobistego.
15.	K_K01	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.
16.	K_K01 K_K02b K_K03e B.1.K1. D.1.K1. C.4.K2. E.3WW.	Jest gotów do skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z nauczycielami, w celu poszerzenia swojej wiedzy.
17.	K_K03a	Potrafi przyjąć odpowiedzialność za przygotowane i prowadzone zajęcia z dzieckiem i rodziną.
18.	K_K02c	Ma świadomość o wartości podejmowania działań na rzecz zadań rodziny w zakresie kształtowania jej profilaktycznej i ochronnej funkcji wobec dziecka.
TREŚCI PROGRAMOWE		
Zapoznanie się z całokształtem funkcjonowania placówki, szczególnie z jej strukturą organizacyjną, ogólnymi planami pracy oraz sposobami ich realizacji- opracowanie charakterystyki placówki. Dokonanie ogólnej analizy koncepcji pracy zespołu wspierającego rozwój dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, m.in. pedagoga, psychologa, logopedy, innych specjalistów- przygotowanie wypisu realizowanych zadań.		

Poznanie form zasad i metody pracy z dziećmi od 4 m.ż. do 3 r.ż. w zakresie: kształtowanie kontaktów społecznych i emocji małego dziecka, rozwijania samodzielności i nawyków małego dziecka, rozwoju zdolności poznawczych i aktywizacji mowy oraz rozwiązywania trudności wychowawcze w wieku niemowlęcym.

Poznanie form i praktycznych metod realizacji treści programowych.

Student jako asystent opiekuna- wychowawcy uczestniczy w zajęciach opiekuńczo-wychowawczych w łącznym wymiarze 20 godzin w zakresie:

- a) zajęcia higieniczno-porządkowe (pielęgnacja małego dziecka),
- b) zajęcia aktywizujące mowę,
- c) zajęcia stymulujące rozwój motoryczny,
- d) zajęcia: zabawa dziecięca (różne formy zabaw: manipulacyjne, konstrukcyjne, twórcze, tematyczne).

Przedstawia sprawozdanie z 5 bloków całodziennych zajęć.

Praktyka asystencko-pedagogiczna w placówkach opieki nad małym dzieckiem: żłobki, kluby malucha, domy małego dziecka (30 godz.)

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W07 E.3WW.W1.	Zna zadania charakterystyczne dla placówek opieki nad małym dzieckiem oraz środowisko, w jakim one działają.
2.	K_W09 E.3WW.W2.	Zna założenie organizacyjne placówek specjalistycznych.
3.	K_W15 E.3WW.W3.	Zna zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w placówkach wczesnej interwencji i wczesnego wspomagania rozwoju.
4.	K_W08	Posiada wiedzę w zakresie teoretycznych podstaw wczesnej interwencji i wczesnego wspomagania rozwoju dziecka.
5.	K_W08	Zna zadania poszczególnych członków interdyscyplinarnego zespołu specjalistów Zna podstawowe zasady dotyczące kontaktu pomiędzy rodzicami a dziećmi – prawidłowości i zakłócenia.
Umiejętności		
6.	K_U02 E.3WW.U1.	Potrafi wyciągać wnioski z obserwacji pracy nauczycieli i specjalistów ich interakcji z dziećmi oraz sposobu, w jaki planują i przeprowadzają zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze.
7.	K_U02 E.3WW.U2.	Potrafi wyciągać wnioski z obserwacji sposobu integracji działań opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych.
8.	K_U02	Potrafi przeprowadzić rozmowę z zespołem wspierającym rozwój dziecka na temat procesu wspomagania rozwoju.
9.	K_U04	Poprawnie określa cele zajęć, opiekuńczych, środki dydaktyczne, itd; Prawidłowo dokonuje zapisu obserwacji zajęć dydaktyczno-terapeutycznych.
10.	K_U03	Potrafi dokonać psychopedagogicznej charakterystyki funkcjonowania dziecka w wieku rozwojowym 0-3 lata.
11.	K_U03	Potrafi przeprowadzić obserwację grupy dziecięcej z wykorzystaniem skali oceny rozwoju psychoruchowego dziecka Poprawnie określa zadania diagnostyczne Potrafi zaplanować i przeprowadzić zajęcia zgodnie z opracowaną koncepcją.
12.	K_U05	Potrafi asystować w pielęgnacji małego dziecka.
13.	K_U06 E.3WW.U4.	Potrafi zaplanować i przeprowadzić zajęcia pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych zgodnie z opracowaną koncepcją.

14.	K_U08	Komunikuje się ze specjalistami i osobami spoza środowiska pedagogicznego z uwzględnieniem obowiązujących norm językowych, przy pomocy różnych technik i kanałów komunikacyjnych; czynnie uczestniczy w debatach dotyczących złożonych zagadnień związanych z pedagogiką specjalną, precyzyjnie prezentuje własne opinie i stanowiska, wątpliwości i sugestie, dokonuje oceny innych stanowisk.
15.	K_U10	Pracuje w zespole pełniąc różne role, podejmuje i wyznacza zadania, współpracuje z innymi specjalistami i uczestnikami procesu edukacji i terapii; kieruje pracą zespołu, podejmuje w nim wiodącą rolę w tym: planuje, organizuje i monitoruje realizację złożonych zespołowych działań pedagogicznych.
16.	K_U11 E.3WW.U5.	Potrafi analizować, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zaobserwowane lub doświadczane w czasie tych praktyk.
Kompetencje społeczne		
17.	K_K03a	Podmiotowo traktuje osoby doświadczające problemów w środowisku rodzinnym.
18.	K_K01 K_K03e C.3.K3.	Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę doksztalcania się i rozwoju osobistego.
19.	K_K01	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.
20.	K_K01 K_K02b K_K03e B.1.K1. D.1.K1. C.4.K2. E.3WW.K1.	Jest gotów do skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z nauczycielami, w celu poszerzania swojej wiedzy.
21.	K_K03a	Potrafi przyjąć odpowiedzialność za przygotowane i prowadzone zajęcia z dzieckiem i rodziną.
22.	K_K02c	Ma świadomość o wartości podejmowania działań na rzecz zadań rodziny w zakresie kształtowania jej profilaktycznej i ochronnej funkcji wobec dziecka.

TREŚCI PROGRAMOWE

Zapoznanie się z całokształtem funkcjonowania placówki, szczególnie z jej strukturą organizacyjną, ogólnymi planami pracy oraz sposobami ich realizacji- opracowanie charakterystyki placówki.

Dokonanie ogólnej analizy koncepcji pracy zespołu wspierającego rozwój dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, m.in. pedagoga, psychologa, logopedy, innych specjalistów- przygotowanie wypisu realizowanych zadań.

Poznanie form zasad i metody pracy z dziećmi od 4 m.ż. do 3 r.ż. w zakresie: kształtowanie kontaktów społecznych i emocji małego dziecka, rozwijania samodzielności i nawyków małego dziecka, rozwoju zdolności poznawczych i aktywizacji mowy oraz rozwiązywania trudności wychowawcze w wieku niemowlęcym.

Poznanie form i praktycznych metod realizacji treści programowych.

Student jako asystent opiekuna- wychowawcy uczestniczy w zajęciach opiekuńczo-wychowawczych w łącznym wymiarze 20 godzin w zakresie:

- a) zajęcia higieniczno-porządkowe (pielęgnacja małego dziecka),
- b) zajęcia aktywizujące mowę,
- c) zajęcia stymulujące rozwój motoryczny,

d) zajęcia: zabawa dziecięca (różne formy zabaw: manipulacyjne, konstrukcyjne, twórcze, tematyczne).

Przedstawia sprawozdanie z 5 bloków całodziennych zajęć.

Student przeprowadza badania skriningowe rozwoju małego dziecka.

Praktyka asystencko-pedagogiczna w placówkach przedszkolnych (oddziałach integracyjnych i specjalnych) realizujących wczesne wspomaganie rozwoju dziecka (30 godz.)		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W07 E.3WW.W1.	Zna zadania charakterystyczne dla placówek przedszkolnych oraz środowisko, w jakim one działają.
2.	K_W09 E.3WW.W2.	Zna założenie organizacyjne placówek specjalistycznych.
3.	K_W15 E.3WW.W3.	Zna zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w placówkach wczesnej interwencji i wczesnego wspomagania rozwoju.
4.	K_W08	Posiada wiedzę w zakresie teoretycznych podstaw wczesnej interwencji i wczesnego wspomagania rozwoju dziecka.
5.	K_W08	Zna zadania poszczególnych członków interdyscyplinarnego zespołu specjalistów Zna podstawowe zasady dotyczące kontaktu pomiędzy rodzicami a dziećmi – prawidłowości i zakłócenia.
Umiejętności		
6.	K_U02 E.3WW.U1.	Potrafi wyciągać wnioski z obserwacji pracy nauczycieli i specjalistów ich interakcji z dziećmi oraz sposobu, w jaki planują i przeprowadzają zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze.
7.	K_U02 E.3WW.U2.	Potrafi wyciągać wnioski z obserwacji sposobu integracji działań opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych.
8.	K_U02	Potrafi przeprowadzić rozmowę z zespołem wspierającym rozwój dziecka na temat procesu wspomagania rozwoju.
9.	K_U04	Poprawnie określa cele zajęć, środki dydaktyczne, itd. Prawidłowo dokonuje zapisu obserwacji zajęć dydaktyczno-terapeutycznych.
10.	K_U03	Potrafi dokonać psychopedagogicznej charakterystyki funkcjonowania dziecka w wieku rozwojowym 3-6 lata.
11.	K_U03	Potrafi przeprowadzić obserwację grupy dziecięcej z wykorzystaniem skali oceny rozwoju psychoruchowego dziecka Poprawnie określa zadania diagnostyczne Potrafi zaplanować i przeprowadzić zajęcia zgodnie z opracowaną koncepcją.
12.	K_U05	Potrafi asystować w realizacji zajęć dydaktyczno-wychowawczych i terapeutycznych dziecka.
13.	K_U06 E.3WW.U4.	Potrafi zaplanować i przeprowadzić zajęcia pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych zgodnie z opracowaną koncepcją.
14.	K_U08	Komunikuje się ze specjalistami i osobami spoza środowiska pedagogicznego z uwzględnieniem obowiązujących norm językowych, przy pomocy różnych technik i kanałów komunikacyjnych; czynnie uczestniczy w debatach dotyczących złożonych zagadnień związanych z pedagogiką specjalną, precyzyjnie prezentuje własne opinie i stanowiska, wątpliwości i sugestie, dokonuje oceny innych stanowisk.

15.	K_U10	Pracuje w zespole pełniąc różne role, podejmować i wyznaczać zadania, współpracować z innymi specjalistami i uczestnikami procesu edukacji i terapii; kieruje pracą zespołu, podejmuje w nim wiodącą rolę w tym: planuje, organizuje i monitoruje realizację złożonych zespołowych działań pedagogicznych.
16.	K_U11 E.3WW.U5.	Potrafi analizować, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zaobserwowane lub doświadczane w czasie tych praktyk.
Kompetencje społeczne		
17.	K_K03a	Podmiotowo traktuje osoby doświadczające problemów w środowisku rodzinnym.
18.	K_K01 K_K03e C.3.K3.	Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę doksztalcania się i rozwoju osobistego.
19.	K_K01	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.
20.	K_K01 K_K02b K_K03e B.1.K1. D.1.K1. C.4.K2. E.3WW.K1.	Jest gotów do skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z nauczycielami, w celu poszerzenia swojej wiedzy.
21.	K_K03a	Potrafi przyjąć odpowiedzialność za przygotowane i prowadzone zajęcia z dzieckiem i rodziną.
22.	K_K02c	Ma świadomość o wartości podejmowania działań na rzecz zadań rodziny w zakresie kształtowania jej profilaktycznej i ochronnej funkcji wobec dziecka.

TREŚCI PROGRAMOWE

Zapoznanie się z całokształtem funkcjonowania placówki, szczególnie z jej strukturą organizacyjną, ogólnymi planami pracy oraz sposobami ich realizacji - opracowanie charakterystyki placówki.

Dokonanie ogólnej analizy koncepcji pracy nauczyciela w kontekście organizacji działań wspierających rozwój dziecka.

Poznanie form i praktycznych metod realizacji treści programowych.

Poznanie metod i narzędzi dokonywania wieloprofilowej oceny funkcjonalnej dziecka w wieku 3-6 r. ż. oraz wytycznych do konstruowania indywidualnych planów rozwoju dziecka – w odwołaniu do uszczegółowionej wiedzy z zakresu pedagogiki, psychologii i socjologii.

Opracowanie psychopedagogicznej charakterystyki wybranego dziecka na podstawie wywiadu z nauczycielem, specjalistami, obserwacji.

Asystowanie nauczycielowi podczas zajęć, przejawiające się przede wszystkim w: pomocy nauczycielowi w przygotowaniu sprzętu, przyborów, organizacji miejsca; sprawowaniu opieki nad dziećmi podczas realizacji zajęć; aktywnym uczestniczeniu w przebiegu zajęć z grupą.

Samodzielne przeprowadzenie zajęć na podstawie wcześniej przygotowanego, sprawdzonego (co najmniej 2 dni przed jego realizacją) i zaakceptowanego do realizacji scenariusza.

Prowadzenie dokumentacji dotyczącej obserwowanych zajęć, sytuacji diagnostycznych-dydaktyczno-wychowawczych – terapeutycznych ujęcie ich w protokołach hospitaacyjnych.

Praktyka asystencko-pedagogiczna w placówkach wczesnej interwencji i wczesnego wspomagania rozwoju dziecka z zaburzeniami słuchu (40 godz.)

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W07 E.3WW.W1.	Zna zadania charakterystyczne dla w placówek wczesnej interwencji i wczesnego wspomagania rozwoju dziecka z zaburzeniami słuchu oraz środowisko, w jakim one działają.
2.	K_W09 E.3WW.W2.	Zna założenie organizacyjne placówek specjalistycznych.
3.	K_W15 E.3WW.W3.	Zna zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w placówkach wczesnej interwencji i wczesnego wspomagania rozwoju.
4.	K_W08	Posiada wiedzę w zakresie teoretycznych podstaw wczesnej interwencji i wczesnego wspomagania rozwoju dziecka.
5.	K_W08	Zna zadania poszczególnych członków interdyscyplinarnego zespołu specjalistów Zna podstawowe zasady dotyczące kontaktu pomiędzy rodzicami a dziećmi – prawidłowości i zakłócenia.
6.	K_W09	Zna założenie organizacyjne placówek dla dzieci z wadą słuchu i sprzężoną niepełnosprawnością.
		Umiejętności
7.	K_U02 E.3WW.U1.	Potrafi wyciągać wnioski z obserwacji pracy nauczycieli i specjalistów ich interakcji z dziećmi oraz sposobu, w jaki planują i przeprowadzają zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze.
8.	K_U02 E.3WW.U2.	Potrafi wyciągać wnioski z obserwacji sposobu integracji działań opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych.
9.	K_U02	Potrafi przeprowadzić rozmowę z zespołem wspierającym rozwój dziecka na temat procesu wspomagania rozwoju.
10.	K_U04	Poprawnie określa cele zajęć, opiekuńczych, środków dydaktycznych, itd. Prawidłowo dokonuje zapisu obserwacji zajęć dydaktyczno-terapeutycznych
11.	K_U03	Potrafi dokonać psychopedagogicznej charakterystyki funkcjonowania dziecka w wieku rozwojowym 0-6 lata.
12.	K_U03	Potrafi przeprowadzić obserwację grupy dziecięcej z wykorzystaniem skali oceny rozwoju psychoruchowego dziecka Poprawnie określa zadania diagnostyczne Potrafi zaplanować i przeprowadzić zajęcia zgodnie z opracowaną koncepcją.
13.	K_U05	Potrafi asystować w realizacji zadań terapeutycznych z dzieckiem z wadą słuchu.
14.	K_U06 E.3WW.U4.	Potrafi zaplanować i przeprowadzić zajęcia pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych zgodnie z opracowaną koncepcją.
15.	K_U08	Komunikuje się ze specjalistami i osobami spoza środowiska pedagogicznego z uwzględnieniem obowiązujących norm językowych, przy pomocy różnych technik i kanałów komunikacyjnych; czynnie uczestniczy w debatach dotyczących złożonych zagadnień związanych z pedagogiką specjalną, precyzyjnie prezentuje własne opinie i stanowiska, wątpliwości i sugestie, dokonuje oceny innych stanowisk.
16.	K_U10	Pracuje w zespole pełniąc różne role, podejmować i wyznaczać zadania, współpracować z innymi specjalistami i uczestnikami

		procesu edukacji i terapii; kieruje pracą zespołu, podejmuje w nim wiodącą rolę w tym: planuje, organizuje i monitoruje realizację złożonych zespołowych działań pedagogicznych.
17.	K_U11 E.3WW.U5.	Potrafi analizować, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zaobserwowane lub doświadczane w czasie tych praktyk.
		Kompetencje społeczne
18.	K_K03a	Podmiotowo traktuje osoby doświadczające problemów w środowisku rodzinnym.
19.	K_K01 K_K03e C.3.K3.	Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę dokształcania się i rozwoju osobistego.
20.	K_K01	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.
21.	K_K01 K_K02b K_K03e B.1.K1. D.1.K1. C.4.K2. E.3WW.K1.	Jest gotów do skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z nauczycielami, w celu poszerzania swojej wiedzy.
22.	K_K03a	Potrafi przyjąć odpowiedzialność za przygotowane i prowadzone zajęcia z dzieckiem i rodziną.
23.	K_K02c	Ma świadomość o wartości podejmowania działań na rzecz zadań rodziny w zakresie kształtowania jej profilaktycznej i ochronnej funkcji wobec dziecka.

TREŚCI PROGRAMOWE

Zapoznanie się z całokształtem funkcjonowania placówki specjalistycznej dla dzieci z wadą słuchu, szczególnie z jej strukturą organizacyjną, ogólnymi planami pracy dydaktyczno-wychowawczej oraz sposobami ich realizacji - opracowanie charakterystyki placówki.

Dokonanie ogólnej analizy koncepcji pracy zespołu wspierającego rozwój dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, m.in. pedagoga, psychologa, logopedy, innych specjalistów- przygotowanie wypisu realizowanych zadań.

Poznanie form zasad i metody pracy z dziećmi z wadą słuchu w zakresie: rehabilitacji słuchu, kształtowanie kontaktów społecznych i emocji małego dziecka, rozwijania samodzielności i nawyków małego dziecka, rozwoju zdolności poznawczych i aktywizacji mowy oraz rozwiązywania trudności wychowawcze.

Poznanie metod i narzędzi dokonywania wieloprofilowej oceny funkcjonalnej dziecka z wadą słuchu oraz wytycznych do konstruowania indywidualnych planów rozwoju dziecka.

Dokonanie analizy dokumentów dotyczących dziecka z wadą słuchu. Szczególnie koncentrowanie się na anamnezie osobniczej i rodzinnej dziecka oraz sporządzenie anonimowej charakterystyki.

Prowadzenie dokumentacji dotyczącej obserwowanych zajęć, sytuacji diagnostycznych-dydaktyczno-wychowawczych – terapeutycznych ujęcie ich w protokołach hospitacyjnych.

Student, jako asystent surdopedagoga i specjalisty (logopedy, psychologa,) hospituje zajęcia w ośrodku dla dzieci z zaburzeniami słuchu mające na celu poznanie form pracy specjalistów z dzieckiem z wadą słuchu w łącznym wymiarze 30 godz. w zakresie:

- zajęcia diagnostyczno-terapeutyczne – pedagogiczne – surdopedagog,
- zajęcia diagnostyczno-terapeutyczne – logopedyczne, psychologiczne,
- opracowuje charakterystykę metod pracy z dzieckiem z wadą słuchu,

Samodzielne przeprowadzenie zajęć na podstawie wcześniej przygotowanego, sprawdzonego (co najmniej 2 dni przed jego realizacją) i zaakceptowanego do realizacji scenariusza.

**Praktyka asystencko-pedagogiczna w placówkach wczesnej interwencji
i wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka z zaburzeniami wzroku
(20 godz.)**

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W07 E.3WW.W1.	Zna zadania charakterystyczne dla placówek wczesnej interwencji i wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka oraz środowisko, w jakim one działają.
2.	K_W09 E.3WW.W2.	Zna założenie organizacyjne placówek specjalistycznych.
3.	K_W15 E.3WW.W3.	Zna zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w placówkach wczesnej interwencji i wczesnego wspomaganie rozwoju.
4.	K_W08	Posiada wiedzę w zakresie teoretycznych podstaw wczesnej interwencji i wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka.
5.	K_W08	Zna zadania poszczególnych członków interdyscyplinarnego zespołu specjalistów Zna podstawowe zasady dotyczące kontaktu pomiędzy rodzicami a dziećmi – prawidłowości i zakłócenia.
		Umiejętności
6.	K_U03	Obserwuje, rozumie i interpretuje zachowania zespołu realizującego zadania dydaktyczne, opiekuńcze i terapeutyczne wobec dzieci z zaburzeniami rozwojowymi.
7.	K_U02	Potrafi przeprowadzić rozmowę z zespołem wspierającym rozwój dziecka na temat procesu wspomaganie rozwoju.
8.	K_U04	Poprawnie określa cele zajęć, opiekuńczych, środków dydaktycznych, itd. Prawidłowo dokonuje zapisu obserwacji zajęć dydaktyczno-terapeutycznych.
9.	K_U03	Potrafi dokonać psychopedagogicznej charakterystyki funkcjonowania dziecka w wieku rozwojowym 0-6 lata.
10.	K_U03	Potrafi przeprowadzić obserwację grupy dziecięcej z wykorzystaniem skali oceny rozwoju psychoruchowego dziecka Poprawnie określa zadania diagnostyczne Potrafi zaplanować i przeprowadzić zajęcia zgodnie z opracowaną koncepcją.
11.	K_U05	Potrafi asystować w realizacji zadań terapeutycznych z dzieckiem z wadą słuchu
12.	K_U06	Potrafi zaplanować i przeprowadzić zajęcia zgodnie z opracowaną koncepcją.
13.	K_U08	Komunikuje się ze specjalistami i osobami spoza środowiska pedagogicznego z uwzględnieniem obowiązujących norm językowych, przy pomocy różnych technik i kanałów komunikacyjnych; czynnie uczestniczy w debatach dotyczących złożonych zagadnień związanych z pedagogiką specjalną, precyzyjnie prezentuje własne opinie i stanowiska, wątpliwości i sugestie, dokonuje oceny innych stanowisk.
14.	K_U06 E.3WW.U4.	Potrafi zaplanować i przeprowadzić zajęcia pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych zgodnie z opracowaną koncepcją.
15.	K_U07	Potrafi konstruować proste projekty badawcze: w tym rozróżniać orientacje w metodologii badań, formułować problemy i hipotezy badawcze, dobrać adekwatne metody i techniki badawcze, konstruować narzędzia badawcze, opracowywać, prezentować

		i interpretować wyniki badań, wyciągać wnioski, wskazywać kierunki dalszych badań, dokonywać twórczej prezentacji wyników badań w obrębie pedagogiki specjalnej; współpracować z członkami zespołów badawczych na różnych etapach projektowania i realizacji badań.
16.	K_U10	Potrafi pracować w zespole pełniąc różne role, podejmować i wyznaczać zadania, współpracować z innymi specjalistami i uczestnikami procesu rehabilitacji, edukacji, terapii i resocjalizacji; kierować pracą zespołu, podejmować w nim wiodącą rolę w tym: planować, organizować i monitorować realizację złożonych zespołowych działań pedagogicznych.
17.	K_U11 E.3WW.U5.	Potrafi analizować, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zaobserwowane lub doświadczane w czasie tych praktyk.
		Kompetencje społeczne
18.	K_K03a	Podmiotowo traktuje osoby doświadczające problemów w środowisku rodzinnym.
19.	K_K01 K_K03e C.3.K3.	Ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę doksztalcania się i rozwoju osobistego.
20.	K_K01	Ma przekonanie o sensie zdobywania wiedzy, wartości i potrzebie podejmowania działań wspomagających rozwój małego dziecka.
21.	K_K01 K_K02b K_K03e B.1.K1. D.1.K1. C.4.K2. E.3WW.K1.	Jest gotów do skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z nauczycielami, w celu poszerzania swojej wiedzy.
22.	K_K03a	Potrafi przyjąć odpowiedzialność za przygotowane i prowadzone zajęcia z dzieckiem i rodziną.
23.	K_K02c	Ma świadomość o wartości podejmowania działań na rzecz zadań rodziny w zakresie kształtowania jej profilaktycznej i ochronnej funkcji wobec dziecka.

TREŚCI PROGRAMOWE

Zapoznanie się z całokształtem funkcjonowania placówki specjalistycznej dla dzieci z zaburzeniami wzroku, szczególnie z jej strukturą organizacyjną, ogólnymi planami pracy dydaktyczno-wychowawczej oraz sposobami ich realizacji - opracowanie charakterystyki placówki.

Dokonanie ogólnej analizy koncepcji pracy zespołu wspierającego rozwój dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, m.in. pedagoga, psychologa, logopedy, innych specjalistów-przygotowanie wypisu realizowanych zadań.

Poznanie form zasad i metody pracy z dziećmi z wadą słuchu w zakresie: rehabilitacji wzroku, kształtowanie kontaktów społecznych i emocji małego dziecka, rozwijania samodzielności i nawyków małego dziecka, rozwoju zdolności poznawczych i aktywizacji mowy oraz rozwiązywania trudności wychowawcze

Poznanie metod i narzędzi dokonywania wieloprofilowej oceny funkcjonalnej dziecka z zaburzeniami wzroku oraz wytycznych do konstruowania indywidualnych planów rozwoju dziecka .
Dokonanie analizy dokumentów dotyczących dziecka z zaburzeniami wzroku. Szczególnie koncentrowanie się na anamnezie osobniczej i rodzinnej dziecka oraz sporządzenie anonimowej charakterystyki.

Prowadzenie dokumentacji dotyczącej obserwowanych zajęć, sytuacji diagnostycznych-dydaktyczno-wychowawczych – terapeutycznych ujęcie ich w protokołach hospitacyjnych.

Student, jako asystent tyflop pedagoga i specjalisty (logopedy, psychologa,) hospituje zajęcia w **ośrodku dla dzieci z zaburzeniami wzroku** mające na celu poznanie form pracy specjalistów z dzieckiem w łącznym wymiarze 30 godz. w zakresie:

- a) zajęcia diagnostyczno-terapeutyczne – pedagogiczne,
- b) zajęcia z rehabilitacji wzroku.

Samodzielne przeprowadzenie zajęć na podstawie wcześniej przygotowanego, sprawdzonego (co najmniej 2 dni przed jego realizacją) i zaakceptowanego do realizacji scenariusza.

3.9.6. Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością wzrokową (tyflop pedagogika)

Moduł: Przygotowanie merytoryczne w ramach specjalności

Tyflop pedagogika		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W06 E.1T.W3.	Zna w pogłębionym stopniu koncepcje, cele, zadania tyflop pedagogiki oraz aktualne problemy tyflop pedagogiki, w tym najważniejsze tradycyjne i współczesne nurty w edukacji i rehabilitacji osób niewidomych i słabowidzących w różnym wieku.
2.	K_W06 E.1T.W3.	Zna systemy kształcenia osób z niepełnosprawnością wzroku w Polsce i innych państwach
3.	K_W01 E.1T.W3.	Zna i rozumie terminologię z zakresu tyflop pedagogiki zorientowaną na zastosowania praktyczne w działalności rehabilitacyjnej, edukacyjnej, terapeutycznej.
4.	K_W07 E.1T.W3.	Zna w pogłębionym stopniu historię kształcenia osób niewidomych oraz współczesny system kształcenia osób z niepełnosprawnością wzroku.
5.	K_W03 E.1T.W3.	Zna i rozumie zagadnienia kompensacji zmysłów we współczesnym podejściu do edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością wzroku.
6.	K_W03 E.1T.W3.	Zna i rozumie potrzeby i możliwości osób niewidomych, słabowidzących oraz ociemniałych w kontekście edukacji, terapii, rehabilitacji i socjalizacji
7.	K_W03 E.1T.W3.	Zna i rozumie zagadnienia dostępu do wiedzy i informacji, wychowania, specyfiki uczenia się, rozwoju kompetencji życiowych i kontaktów społecznych osób z niepełnosprawnością wzroku
8.	K_W09 E.1T.W11.	Rozumie pedeutologię tyflop pedagogiczną, zagadnienia związane z pracą tyflop pedagoga – zadania, zakres działalności, wymagane kompetencje, predyspozycje, rolę tyflop pedagoga w relacjach z dziećmi, młodzieżą, osobami dorosłymi, ich rodziną, specjalistami i społeczeństwem, zasady etyczne, utrudnienia w pracy.
		Umiejętności
9.	K_U01 E.1T.U3.	Potrafi określać aktualne problemy tyflop pedagogiki i identyfikować oraz interpretować problemy osób z niepełnosprawnością wzroku ukazując ich powiązania z różnymi obszarami pedagogiki specjalnej i innych nauk społecznych oraz humanistycznych i medycznych.

10.	K_U02 E.1T.U3.	Potrafi analizować dane statystyczne dotyczące populacji osób niewidomych i słabowidzących w Polsce i na świecie, dokonywać ich oceny i interpretacji.
11.	K_U02 E.1T.U3.	Potrafi w podstawowym zakresie analizować problemy i możliwości rozwoju zawodowego i aktywizacji społecznej osób z niepełnosprawnością wzroku, dobierając i analizując właściwie źródła wiedzy.
12.	K_U02 E.1T.U3.	Potrafi scharakteryzować systemy kształcenia osób z niepełnosprawnością wzroku w Polsce i innych państwach.
13.	K_U01 E.1T.U11.	Wyjaśnia rolę tyflop pedagoga w relacjach z dziećmi, młodzieżą, osobami dorosłymi, ich rodziną, specjalistami i społeczeństwem; określa zasady etyczne w pracy tyflop pedagogów i analizuje utrudnienia w ich pracy.
Kompetencje społeczne		
14.	K_K03d E.1T.K2.	Wykazuje gotowość do podejmowania profesjonalnych działań w pracy z osobami niewidomymi i słabowidzącymi w różnym wieku.
15.	K_K03a E.1T.K1.	Jest wrażliwy na problemy wynikające z niepełnosprawności wzroku, prezentuje właściwą postawę wobec osób niewidomych i słabowidzących.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Tyflop pedagogika w systemie nauk - jej miejsce i powiązania z innymi dyscyplinami naukowymi.
- Przedmiot i cele, terminologia, tezy oraz koncepcje tyflop pedagogiki.
- Dane statystyczne dotyczące populacji osób niewidomych i słabowidzących w Polsce i na świecie.
- Potrzeby i możliwości osób niewidomych, słabowidzących oraz ociemniałych a edukacja, terapia, rehabilitacja i socjalizacja, rozwój kompetencji życiowych, kontakty społeczne.
- Znaczenie kompensacji we współczesnej edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością wzroku w obszarach m.in.: komunikacji, pozyskiwania informacji i dostępu do wiedzy oraz specyfiki uczenia się, orientacji i przemieszczania w przestrzeni).
- Historia kształcenia osób niewidomych a współczesne systemy opieki, kształcenia i wsparcia instytucjonalnego i pozainstytucjonalnego osób z niepełnosprawnością wzroku w Polsce i na świecie.
- Możliwości rozwoju zawodowego i aktywizacji społecznej osób z niepełnosprawnością wzroku, doradztwo społeczno-zawodowe, preorientacja społeczno-zawodowa.
- Tyflop pedagog – zadania, zakres działalności, w tym m. in.: współpraca ze środowiskiem, praca opiekuńczo-wychowawcza (formy, zasady, metody, organizacja aktywności w placówce i poza nią).
- Profesjonalizm tyflop pedagoga, wymagane kompetencje, predyspozycje a specyfika pracy z osobami z niepełnosprawnością wzroku w różnym wieku (dzieci, młodzież, dorośli, seniorzy).

Tyflopsychologia

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01 E.1T.W2.	Zna przedmiot i zadania tyflopsychologii oraz jej miejsce w systemie nauk.
2.	K_W03 E.1T.W2.	Rozumie specyficzny charakter procesu rozwoju dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością wzroku oraz główne czynniki ryzyka jego zaburzeń.
3.	K_W02 E.1T.W2. E.1T.W10.	Zna i rozumie wybrane psychologiczne koncepcje procesu adaptacji do nabycia niepełnosprawności wzroku w biegu życia.
4.	K_W04 E.1T.W2. E.1T.W5.	Zna i rozumie podstawowe założenia diagnostyki tyflopsychologicznej.
Umiejętności		
5.	K_U02 E.1T.U2.	Omawia wpływ wrodzonej niepełnosprawności wzroku (niewidzenia, słabowzroczności) na realizację zadań rozwojowych w wybranych fazach życia.
6.	K_U01 E.1T.U2.	Potrafi zinterpretować wyniki badań naukowych dotyczących stereotypów i uprzedzeń wobec osób niewidomych i słabowidzących w odniesieniu do poznanych teorii psychologicznych.
7.	K_U01 E.1T.U2.	Trafnie różnicuje fakty na temat psychospołecznego funkcjonowania osób z niepełnosprawnością wzroku i mity obecne w wiedzy potocznej.
8.	K_U02 E.1T.U10.	Analizuje sytuację rodziny z dzieckiem oraz osobą dorosłą z niepełnosprawnością wzrokową, określa problemy akceptacji niepełnosprawności, utrudnienia życiowe, wsparcie społeczne, ocenia wpływ zaburzeń wzroku na funkcjonowanie rodziny, analizuje relacje wewnątrzrodzinne, stosuje metody wspierania rodziny, przedstawia sytuację rodziny osób dorosłych z niepełnosprawnością wzrokową.
Kompetencje społeczne		
9.	K_K01 E.1T.K2.	Wykazuje gotowość do korzystania z wiedzy tyflopsychologicznej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii tyflopsychologów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemów.
10.	K_K03a E.1T.K1.	Wykazuje wrażliwość na problemy z obszaru tyflopsychologii i prezentuje postawę pozbawioną stereotypów i uprzedzeń wobec osób niewidomych i słabowidzących.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Tyflopsychologia jako subdyscyplina psychologii klinicznej, dziedzina badań naukowych i zastosowań w diagnozie, rehabilitacji i profilaktyce. Modele współpracy tyflopsychologów ze specjalistami i organizacjami działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnością wzroku.
- Psychologiczne aspekty rozwoju osób z wrodzoną niepełnosprawnością wzroku: wpływ niewidzenia i słabowzroczności na realizację zadań rozwojowych przypadających na wiek szkolny i adolescencję, uwarunkowania zaburzeń rozwojowych, blindyzmy - etiologia, profilaktyka, terapia; zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością wzroku; seksualność dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością wzroku; specyfika rozwoju procesów poznawczych u dzieci i adolescentów niewidomych.
- Psychologiczne aspekty rozwoju osób z niepełnosprawnością wzroku nabytą w biegu życia: wpływ całkowitej lub częściowej utraty wzroku na realizację zadań rozwojowych przypadających na kolejne fazy życia (wiek szkolny, adolescencja, dorosłość), jakość życia osób tracących wzrok, proces przystosowania do utraty wzroku według wybranych koncepcji psychologicznych oraz jego uwarunkowania, determinanty procesu radzenia sobie z nabyciem niepełnosprawności wzroku jako zdarzeniem krytycznym, negatywne i pozytywne następstwa utraty wzroku, specyfika stopniowej utraty wzroku. Wsparcie psychologiczne dla osób tracących wzrok.
- Wpływ niepełnosprawności wzroku członka rodziny na relacje wewnątrzrodzinne, sytuację psychologiczną i społeczno-ekonomiczną rodziny, wsparcie psychologiczne i pedagogiczne rodziny.
- Psychospołeczne funkcjonowanie osób z niepełnosprawnością wzroku: stereotypy, mity i uprzedzenia wobec osób niewidomych i słabowidzących w świetle badań oraz ich społeczne konsekwencje, sposoby zastosowania wiedzy tyflopsychologicznej w rehabilitacji, edukacji, socjalizacji, aktywizacji życiowej osób z niepełnosprawnością wzroku.
- Diagnostyka tyflopsychologiczna: standardy prowadzenia diagnostycznych badań tyflopsychologicznych, problemy i ograniczenia w pomiarze wybranych właściwości, wykorzystanie wyników diagnozy tyflopsychologicznej w pracy nauczyciela uczniów niewidomych i słabowidzących.

Podstawy okulistyki

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01 E.1T.W1.	Zna i rozumie medyczne podstawy edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością wzrokową; anatomie i fizjologię narządu wzroku, wady wzroku oraz elementy okulistyki i optometrii.
2.	K_W03 E.1T.W1.	Potrafi wymienić i scharakteryzować wady refrakcji i sposoby korekcji oraz wybrane schorzenia układu wzrokowego i schorzenia ogólnoustrojowe, które mogą mieć konsekwencje oczne.
3.	K_W01 E.1T.W1. E.1T.W5.	Zna podstawowe parametry diagnozy okulistycznej słabowidzącego oraz wybrane metody i narzędzia diagnozy i terapii stosowane w okulistyce.
4.	E.1T.W5.	Rozumie jak wykorzystać diagnozę medyczną na użytek działań rehabilitacyjnych i edukacyjnych.

Umiejętności		
5.	K_U01 E.1T.U1.	Potrafi analizować medyczne podstawy edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością wzrokową; opisywać anatomię i fizjologię narządu wzroku i wady wzroku oraz analizować elementy okulistyki i optometrii.
6.	K_U01 E.1T.U1.	Potrafi zinterpretować zapis podstawowych parametrów klinicznej oceny widzenia.
Kompetencje społeczne		
7.	K_K03a E.1T.K2.	Jest wrażliwy na problemy wynikające z niepełnosprawności wzroku, prezentuje właściwą postawę wobec osób niewidomych i słabowidzących.
8.	E.1T.K2.	Absolwent jest gotów do wykorzystania zdobytej wiedzy do analizy zdarzeń pedagogicznych.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Anatomia układu wzrokowego i fizjologia widzenia. - Elementy optometrii: oko jako układ optyczny, refrakcja i wady refrakcji (wady wzroku). - Charakterystyka wybranych schorzeń układu wzrokowego. - Wybrane metody diagnozy i leczenia chorób układu wzrokowego u dzieci. - Diagnoza i terapia okulistyczna dorosłego pacjenta słabowidzącego. - Konsekwencje oczne częściej spotykanych schorzeń ogólnoustrojowych. 		

Następstwa funkcjonalne schorzeń układu wzrokowego		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1	K_W01 E.1T.W1.	Zna i rozumie medyczne podstawy edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością wzrokową. Potrafi wymienić najczęstsze przyczyny prowadzące do niepełnosprawności wzroku.
2	K_W03 E.1T.W1.	Potrafi scharakteryzować następstwa funkcjonalne schorzeń i uszkodzeń układu wzrokowego.
3	K_W01 E.1T.W1.	Zna podstawową terminologię z zakresu okulistyki i funkcjonowania wzrokowego osób słabowidzących.
Umiejętności		
4	K_U01 E.1T.U1.	Mając dane schorzenie lub uszkodzenie układu wzrokowego potrafi analizować i scharakteryzować proces chorobowy (elementy okulistyki) i jego wpływ na widzenie.
5	K_U02 E.1T.U1.	Potrafi przygotować i przeprowadzić krótki wykład na temat określonych schorzeń układu wzrokowego i ich następstw.
6	K_U02 E.1T.U1.	Potrafi przedstawić swoje doświadczenia i odczucia na podstawie zadań wykonywanych w symulatorach słabowzroczności.
Kompetencje społeczne		
7	K_K03a E.1T.K1.	Jest wrażliwy na problemy wynikające z niepełnosprawności wzroku, prezentuje właściwą postawę wobec osób słabowidzących.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Najczęściej spotykane przyczyny słabowzroczności – charakterystyka wybranych schorzeń i uszkodzeń układu wzrokowego.
- Następstwa funkcjonalne schorzeń i uszkodzeń układu wzrokowego.
- Charakterystyka ograniczeń w zakresie ostrości wzroku i pola widzenia jako najczęściej występujących konsekwencji schorzeń i uszkodzeń układu wzrokowego.
- Specyfika trudności w funkcjonowaniu wzrokowym w odniesieniu do etapów rozwoju.
- Analiza i interpretacja dokumentacji okulistycznej.
- Mózgowe uszkodzenie widzenia – etiologia, specyfika, konsekwencje funkcjonalne dla rozwoju dziecka.

Metodyka nauczania i wychowania przedszkolnego dzieci z niepełnosprawnością wzroku**EFEKTY UCZENIA SIĘ**

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W02 E.1T.W7. E.1T.W6.	Zna i rozumie specyfikę rozwoju dziecka z niepełnosprawnością wzroku w wieku przedszkolnym.
2.	K_W08 E.1T.W7. E.1T.W6.	Zna zasady, metody i formy organizacji procesu dydaktycznego w grupie przedszkolnej w odniesieniu do uczniów z niepełnosprawnością wzroku.
3.	K_W03 E.1T.W7. E.1T.W6.	Zna i rozumie kluczowe obszary istotne w przygotowaniu dziecka niewidomego i słabowidzącego do pełnienia roli ucznia.
		Umiejętności
4.	K_U05 E.1T.U7. E.1T.U6. E.1T.U6.	Potrafi w sposób metodycznie poprawny zaplanować i przeprowadzić zajęcia z zakresu edukacji przedszkolnej dla dzieci niewidomych i słabowidzących.
5.	K_U04 E.1T.U7. E.1T.U6.	Potrafi zaplanować i przeprowadzić zabawę dostosowaną do potrzeb i możliwości dziecka z niepełnosprawnością wzroku w wieku przedszkolnym.
6.	K_U05 E.1T.U7. E.1T.U6.	Potrafi zaplanować ćwiczenia wspierające dziecko z niepełnosprawnością wzroku w przygotowaniu do pełnienia roli ucznia.
		Kompetencje społeczne
7.	K_K02d E.1T.K2.	Wykazuje wrażliwość na potrzeby dzieci z niepełnosprawnością wzroku w wieku przedszkolnym.
8.	K_K03d C.5.K2 E.1T.K1.	Wykazuje cechy refleksyjnego praktyka w planowaniu, realizacji i ewaluacji prowadzonych zajęć z dzieckiem z niepełnosprawnością wzroku w wieku przedszkolnym.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Wybrane aspekty rozwoju dziecka z niepełnosprawnością wzroku w wieku przedszkolnym, rola rodziny we wspomaganie rozwoju dziecka.

- Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka, system wczesnego wspomagania rozwoju w Polsce i w innych krajach (kierunki i obszary wsparcia, oczekiwania, efekty, uwarunkowania i ewaluacja).
- Analiza podstawy programowej wychowania przedszkolnego pod kątem trudności w realizacji wybranych treści, wynikających ze specjalnych potrzeb edukacyjno-rozwojowych dzieci niewidomych i słabowidzących.
- Adaptacja dzieci z niepełnosprawnością wzroku w przedszkolu.
- Organizacja i specyfika procesu nauczania-uczenia się dzieci z niepełnosprawnością wzroku w wieku przedszkolnym. Cele dydaktyczne, wychowawcze, rehabilitacyjne. Zasady, metody, formy i środki dydaktyczne. Planowanie, realizacja i ewaluacja zajęć dydaktycznych.
- Rola zabawy w rozwoju dziecka z niepełnosprawnością wzroku w wieku przedszkolnym.
- Przygotowanie dziecka w wieku przedszkolnym do pełnienia roli ucznia – kluczowe obszary wsparcia.
- Gotowość szkolna dzieci z niepełnosprawnością wzroku.
- Ocena skuteczności stosowanych metod wychowania, nauczania specjalnego i rehabilitacji.

Podstawy nauczania orientacji przestrzennej osób z niepełnosprawnością wzroku

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01 E.2T.W3.	Zna i rozumie zasady orientacji przestrzennej i przemieszczania w przestrzeni; specyfikę potrzeb w zależności od stopnia niepełnosprawności wzrokowej; rolę sprawności ruchowej, mechanizmów kompensacji, punktów orientacyjnych, mechanizmów wewnątrzsterownych i autorehabilitacji; techniki przemieszczania się w przestrzeni; zasady kształtowania umiejętności orientacji i przemieszczania w przestrzeni, a także środki techniczne i rolę przewodnika.
2.	K_W01 E.1T.W6.	Zna i rozumie terminologię z zakresu orientacji przestrzennej osób z niepełnosprawnością wzroku.
3.	K_W03 E.1T.W6.	Zna i rozumie znaczenie poszczególnych zmysłów w nabywaniu umiejętności z orientacji przestrzennej i samodzielnego przemieszczania się.
4.	K_W02 E.1T.W6.	Zna etapy rozwoju nauczania orientacji przestrzennej i samodzielnego poruszania się osób z niepełnosprawnością wzroku w Polsce i na świecie.
Umiejętności		
5.	K_U03 E.2T.U3.	Potrafi analizować orientację przestrzenną i przemieszczanie w przestrzeni, sprawność ruchową, mechanizmy kompensacji, punkty orientacyjne, mechanizmy wewnątrzsterowne i autorehabilitacji.
6.	K_U03 E.2T.U3.	Potrafi opisać sposoby przemieszczania się osób z niepełnosprawnością wzroku w kontekście ich indywidualnych potrzeb edukacyjnych i rehabilitacyjnych.
7.	K_U05 E.1T.U6.	Potrafi w sposób metodycznie poprawny zaplanować i nauczyć osobę z niepełnosprawnością wzroku technik poruszania się z przewodnikiem.
8.	K_U05 E.1T.U6.	Potrafi w sposób metodycznie poprawny zaplanować i nauczyć osobę z niepełnosprawnością wzroku podstawowych sposobów

		orientowania się w przestrzeni. Stosuje wybrane metody i programy wspomaganie w zakresie rozwoju orientacji przestrzennej.
Kompetencje społeczne		
9.	K_K02d E.1T.K1.	Wykazuje wrażliwość na potrzeby osób z niepełnosprawnością wzroku w zakresie samodzielnego przemieszczania się.
10.	K_K02b E.1T.K2.	Wykazuje gotowość do podejmowania prawidłowej komunikacji z osobami z niewidomymi i słabowidzącymi podczas realizowania działań edukacyjnych, rehabilitacyjnych, terapeutycznych. Wykorzystuje zdobytą wiedzę do analizy zdarzeń pedagogicznych.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Orientacja przestrzenna i samodzielne przemieszczanie się – definicje, podstawowe pojęcia. - Rola i wykorzystywanie zmysłów w orientacji przestrzennej i samodzielnym przemieszczaniu się. - Mechanizmy kompensacji, wewnątrzsterowne i autorehabilitacji. - Historia nauczania orientacji przestrzennej i samodzielnego przemieszczania się osób z niepełnosprawnością wzroku w Polsce i na świecie. - Sposoby i techniki przemieszczania się osób z niepełnosprawnością wzroku. - Techniki poruszania się z przewodnikiem. - Podstawowe umiejętności z zakresu orientowania się w przestrzeni. - Podstawowe informacje dotyczące białych lasek wykorzystywanych przez osoby z niepełnosprawnością wzroku. 		

Metodyka nauczania pisma Braille'a		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W02 E.2T.W4	Zna stosowaną w Polsce notację brajlowską.
2.	K_W02 E.2T.W4	Zna model czytania dotykowego i rozumie podobieństwa i różnice w czytaniu wzrokowym i dotykowym.
3.	K_W08 E.1T.W6.	Zna różne metody i zasady wprowadzania liter brajlowskich stosowane w Polsce i na świecie oraz współczesne tendencje w metodyce nauczania czytania dotykowego.
4.	K_W06 E.2T.W4 E.1T.W6.	Zna i rozumie zasady przygotowania grafiki dotykowej dla osób niewidomych.
Umiejętności		
5.	K_U04 E.1T.U6.	Potrafi czytać teksty brajlowskie i poprawnie pisać na tabliczce i maszynie brajlowskiej stosując reguły obowiązującej w Polsce notacji brajlowskiej.
6.	K_U04 E.1T.U6.	Potrafi analizować różne podejścia w nauczaniu niewidomych dzieci brajla i wykorzystując wiedzę o współczesnych tendencjach w nauczaniu i przygotowaniu do czytania dotykowego dobrać odpowiednią metodę i pomoce dydaktyczne.
7.	K_U05 E.1T.U6.	Potrafi analizować i wykorzystywać metodykę nauczania alfabetu Braille'a, aby kształtować i rozwijać umiejętność pisania na maszynie brajlowskiej oraz nauczyć dziecko niewidome czytać alfabetem Braille'a.

8.	K_U05 E.1T.U6.	Potrafi w sposób metodycznie poprawny zaprojektować i wykonać grafikę dotykową dla niewidomego dziecka.
Kompetencje społeczne		
9.	K_K02d E.1T.K1.	Wykazuje wrażliwość na potrzeby osób z niepełnosprawnością wzroku w zakresie komunikacji i dostępu do informacji z wykorzystaniem alfabetów dotykowych.
10.	K_K02b E.1T.K2.	Wykazuje gotowość do podejmowania komunikacji z osobami z niewidomymi za pomocą pisma Braille'a.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Historia pisma dotykowego dla osób niewidomych i ewolucji narzędzi do jego zapisu. - Odmiany pisma Braille'a na świecie – podobieństwa i różnice. - Nauka czytania pisma Braille'a (zapis integralny). - Nauka pisania na maszynie brajlowskiej oraz za pomocą tabliczki i dłutka. - Znaczenie rozwoju percepcji dotykowej dla nauki czytania dotykowego dzieci i dorosłych. - Model czytania dotykowego. - Podobieństwa i różnice w czytaniu wzrokowym i dotykowym. - Metody i zasady wprowadzania liter brajlowskich stosowane w Polsce i na świecie – holistyczne i tradycyjne podejście. - Najnowsze tendencje w metodyce nauczania czytania dotykowego. - Zasady przygotowania grafiki dotykowej dla niewidomego dziecka. - Wykonanie matrycy do grafiki dotykowej wykonywanej metodą termo próżniową. 		

Funkcjonalna ocena widzenia		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03 E.1T.W8.	Zna specyfikę rozwoju funkcji wzrokowych i potrafi opisać poszczególne etapy rozwoju widzenia.
2.	K_W03 E.1T.W8.	Zna specyfikę zaburzeń w rozwoju widzenia i rozumie jak one mogą wpływać na rozwój osób słabowidzących.
3.	K_W04 E.1T.W5. E.1T.W8.	Zna cele i warunki przeprowadzania funkcjonalnej oceny widzenia u osób słabowidzących w różnym wieku.
4.	K_W04 E.1T.W5.	Zna wybrane narzędzia do funkcjonalnej oceny widzenia u osób w różnym wieku.
Umiejętności		
5.	K_U03 E.1T.U5. E.1T.U8.	Potrafi ocenić poziom rozwoju widzenia oraz rozpoznać zaburzenia funkcji wzrokowych u dzieci i osób dorosłych.
6.	K_U01 E.1T.U5. E.1T.U8.	Potrafi wnioskować w jaki sposób zaburzenia funkcji wzrokowych mogą wpływać na rozwój poznawczy, społeczny i motoryczny dziecka i osoby dorosłej słabowidzącej.
7.	K_U03 E.1T.U5.	Potrafi wyjaśnić czym różnią się cele i procedury funkcjonalnej oceny widzenia od oceny klinicznej.
8.	K_U03 E.1T.U5. E.1T.U8.	Potrafi przeprowadzić funkcjonalną ocenę widzenia osoby słabowidzącej dobierając odpowiednie narzędzia. Potrafi

		przeprowadzać diagnozę na użytek działań rehabilitacyjnych i edukacyjnych.
		Kompetencje społeczne
9.	K_K03a E.1T.K1.	Jest wrażliwy na problemy wynikające z niepełnosprawności wzroku, prezentuje właściwą postawę wobec osób słabowidzących.
10.	K_K03d C.5.K1. E.1T.K2.	Jest gotów do odpowiedzialnego i refleksyjnego przeprowadzania czynności składających się na funkcjonalną ocenę widzenia i jest świadomy jej znaczenia dla funkcjonowania osoby słabowidzącej.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Warunki i specyfika rozwoju widzenia.
- Zaburzenia w rozwoju widzenia i ich wpływ na rozwój motoryczny, poznawczy i społeczny dzieci słabowidzących.
- Cele, warunki i zasady przeprowadzania funkcjonalnej oceny widzenia u dzieci w wieku niemowlęcym, poniemowlęcym, przedszkolnym i szkolnym.
- Wybrane narzędzia do funkcjonalnej oceny widzenia u dzieci w różnym wieku.
- Metodyka i procedury postępowania podczas przeprowadzania funkcjonalnej oceny widzenia u dzieci.
- Cele, warunki i zasady przeprowadzania funkcjonalnej oceny widzenia u osób dorosłych.
- Procedury postępowania podczas przeprowadzania funkcjonalnej oceny widzenia u dorosłych.
- Zasady przeprowadzania funkcjonalnej oceny widzenia do potrzeb orientowania się w przestrzeni i samodzielnego przemieszczania się dzieci i dorosłych osób słabowidzących.
- Specyfika funkcjonalnej oceny widzenia u dzieci z mózgowym uszkodzeniem widzenia.
- Specyfika funkcjonalnej oceny widzenia u dzieci i osób dorosłych z niepełnosprawnością sprzężoną.

Projekt badawczy specjalnościowy

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W10	Ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę na temat procedury postępowania badawczego.
2.	K_W10	Zna podstawowe metody opracowywania i prezentacji wyników badań.
		Umiejętności
3.	K_U07	Potrafi komunikować się przy pomocy różnych kanałów komunikacyjnych z członkami zespołu badawczego w celu opracowania i realizacji projektu badawczego.
4.	K_U08	Uczestniczy w debatach poświęconych realizacji badań naukowych, prezentuje swoje opinie, dokonuje ich twórczej modyfikacji pod wpływem merytorycznych argumentów.
5.	K_U08	Potrafi czynnie uczestniczyć w badaniach zespołowych w charakterze współtwórcy postępowania badawczego i realizatora powierzonych mu zadań szczegółowych.

Kompetencje społeczne		
6.	K_K02c	Jest gotów do świadomego podejmowania zobowiązań i odpowiedzialności za realizację zadań związanych z zespołowym projektem badawczym.
7.	K_K02b	Jest gotowy do komunikowania się z członkami zespołu badawczego w celu wspólnego projektowania i realizowania badań naukowych.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Zespół badawczy - podział zadań związanych z grupowym projektem badawczym. - Odpowiedzialność za realizację badań zespołowych. - Etyka pracy zespołowej podczas realizacji projektu badawczego. - Obszary badań w zakresie studiowanej specjalności. - Analiza literatury przedmiotu związanej z tematyką projektu badawczego – dyskusja grupowa. - Możliwości zastosowania metodologii jakościowej i ilościowej w badaniach z zakresu specjalności; możliwości i ograniczenia różnych perspektyw badawczych, łączenie perspektyw jakościowej i ilościowej w badaniach specjalnościowych. - Opracowanie i realizacja projektu badawczego: przygotowanie koncepcji metodologicznej badań, opracowanie narzędzi badawczych, przeprowadzenie badań, opracowanie i prezentacja wyników badań - podział zadań i współodpowiedzialność za realizację projektu badawczego. 		

Metodyka pracy indywidualnej z uczniem niewidomym i słabowidzącym		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W02 E.1T.W4.	Zna i rozumie cele, zadania, zasady rewalidacji indywidualnej w pracy z dzieckiem z niepełnosprawnością wzrok.
2.	K_W08 E.1T.W6.	Zna przykładowe, zaawansowane metody, narzędzia, środki dydaktyczne wykorzystywane w pracy z dzieckiem z niepełnosprawnością wzroku w wybranych, obszarach jego funkcjonowania.
3.	K_W09 E.1T.W6.	Zna rozwiązania dotyczące wyrównywania szans edukacyjnych uczniów niewidomych i słabowidzących ze szczególnym uwzględnieniem procedur organizowania i przeprowadzania egzaminów ogólnopolskich.
Umiejętności		
4.	K_U03 E.1T.U5.	Potrafi przygotować, przeprowadzić i opisać pogłębioną diagnozę funkcjonalną dziecka niewidomego i słabowidzącego.
5.	K_U04 E.1T.U5.	W oparciu o diagnozę funkcjonalną potrafi opracować program rewalidacji indywidualnej dla ucznia z niepełnosprawnością wzroku.
6.	K_U05 E.1T.U6.	Potrafi zaprojektować i przeprowadzić wykorzystując zajęcia z rewalidacji indywidualnej z uczniem z niepełnosprawnością wzroku.
7.	K_U04 E.1T.U6.	Potrafi dokonać analizy IPETów uczniów niewidomych i słabowidzących i zmodyfikować je do potrzeb konkretnego dziecka.
8.	K_U05 E.1T.U6.	Potrafi zaprojektować i wykonać pomoc dydaktyczną dla ucznia niewidomego i słabowidzącego ułatwiającą realizację celu rewalidacyjnego.

9.	K_U05 E.1T.U6.	Potrafi stosować metody wspomagania oraz terapii dzieci, młodzieży i osób dorosłych z niepełnosprawnością wzroku; analizować i oceniać metody terapii w aspekcie historycznym i współczesnym.
Kompetencje społeczne		
10.	K_K03b C.3.K4. C.5.K1. E.1T.K2.	Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia roli tyflop pedagoga związanej z prowadzeniem zajęć z rewalidacji indywidualnej i przyjęcia odpowiedzialności za opracowane programy, decyzje, prowadzone działania i ich skutki.
11.	K_K03d C.5.K2 E.1T.K2.	Jest gotów do wykazywania cech refleksyjnego praktyka, świadomego znaczenia profesjonalizmu w pracy z uczniem niewidomym i słabowidzącym.
12.	K_K03a B.2.K1. E.2T.K1.	Jest gotów do okazywania empatii uczniom potrzebującym wsparcia i pomocy.
13.	K_K01 B.2.K4. K_K02b E.2T.K4	Jest gotów do współpracy z nauczycielami i specjalistami w celu doskonalenia swojego warsztatu pracy z zakresu indywidualnego wsparcia ucznia z niepełnosprawnością wzroku.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Cele, zadania, zasady rewalidacji indywidualnej w pracy z dzieckiem z niepełnosprawnością wzroku.
- Przygotowanie do pogłębionej diagnozy funkcjonalnej ucznia z niepełnosprawnością wzroku, w tym: procedury badań diagnostycznych, przydatność metod diagnostycznych w ocenie specyfiki trudności, pedagogiczne metody oceny funkcjonowania edukacyjnego, fizycznego, psychicznego i społecznego.
- Pogłębiona diagnoza ucznia niewidomego w obszarach: funkcji poznawczych, orientacji przestrzennej i samodzielnego poruszania się, kompetencji komunikacyjnych, w tym umiejętności czytania i pisanie pismem Braille'a z wykorzystaniem różnych narzędzi i zaawansowanej notacji brajlowskiej, czytania grafiki dotykowej, czynności życia codziennego adekwatnych do wieku dziecka.
- Pogłębiona diagnoza funkcjonalna ucznia słabowidzącego w zakresie funkcji poznawczych, umiejętności korzystania z widzenia, orientacji przestrzennej i samodzielnego poruszania się, kompetencji komunikacyjnych, w tym umiejętności czytania i pisanie z wykorzystaniem pomocy optycznych, nieoptycznych i elektronicznych, czynności życia codziennego adekwatnych do wieku dziecka.
- Sporządzanie pogłębionej diagnozy funkcjonalnej ucznia niewidomego i słabowidzącego.
- Program rewalidacji indywidualnej dla ucznia z niepełnosprawnością wzroku – analiza przykładowych programów.
- Opracowanie programu rewalidacji indywidualnej dla ucznia niewidomego i słabowidzącego w oparciu o pogłębioną diagnozę jego funkcjonowania w domu i szkole.
- Przykładowe, zaawansowane metody, narzędzia, środki dydaktyczne wykorzystywane w pracy z dzieckiem z niepełnosprawnością wzroku w wybranych, obszarach jego funkcjonowania.
- Zaprojektowanie i przeprowadzenie zajęć rewalidacji indywidualnej z uczniem niewidomym i słabo widzącym.
- Zaprojektowanie i wykonanie pomocy dydaktycznej ułatwiającej realizację celu rewalidacyjnego w pracy z uczniem niewidomym i słabo widzącym.
- Analiza i modyfikacja IPETów uczniów niewidomych i słabowidzących pod kątem potrzeb wynikających z niepełnosprawności wzroku.
- Rozwiązania dotyczące wyrównywania szans edukacyjnych uczniów niewidomych i słabowidzących ze szczególnym uwzględnieniem procedur organizowania i przeprowadzania egzaminów ogólnopolskich.

Metody usprawniania widzenia - 1

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W02 E.2T.W2.	Zna zasady rehabilitacji widzenia - wybrane metody i programy rehabilitacji.
2.	K_W02 E.2T.W2.	Zna model funkcjonowania wzrokowego słabowidzących i założenia rehabilitacji wzroku.
3.	K_W02 E.1T.W6.	Zna teoretyczne założenia stymulowania wzroku oraz rodzaje i formy oddziaływań usprawniających widzenie u dzieci w różnym wieku.
Umiejętności		
4.	K_U04 E.1T.U6.	Potrafi przygotować indywidualny program usprawniania widzenia dla dziecka słabowidzącego w oparciu o wyniki funkcjonalnej oceny widzenia i inne informacje na temat funkcjonowania dziecka.
5.	K_U04 E.1T.U6. E.2T.U2.	Potrafi stosować metody wspomaganie oraz terapii dzieci, młodzieży i osób dorosłych z niepełnosprawnością wzrokową; analizować i oceniać metody terapii w aspekcie historycznym i współczesnym, a także stosować wybrane metody i programy wspomaganie i oceniać wsparcie techniczne w zakresie rehabilitacji wzroku.
6.	K_U04 E.1T.U6. E.2T.U2.	Potrafi dokonać wyboru pomocy dydaktycznych do celów usprawniania widzenia, zależnie od możliwości wzrokowych, wykonawczych i poznawczych dziecka słabowidzącego.
Kompetencje społeczne		
7.	K_K03a E.1T.K1.	Jest wrażliwy na problemy wynikające z niepełnosprawności wzroku, prezentuje właściwą postawę wobec osób słabowidzących.
8.	K_K03d E.1T.K2.	Wykazuje zrozumienie dla znaczenia pomocy rehabilitacyjnych w budowaniu samodzielności osób słabowidzących. Wykorzystuje zdobytą wiedzę do analizy zdarzeń pedagogicznych.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Założenia rehabilitacji wzroku słabowidzących.
- Założenia stymulowania i usprawniania widzenia u małych dzieci.
- Tworzenie indywidualnych programów usprawniania widzenia dla dzieci.
- Specyfika usprawniania widzenia u dzieci z niepełnosprawnością sprzężoną.
- Specyfika usprawniania widzenia u dzieci z mózgowym uszkodzeniem widzenia.
- Pomoce dydaktyczne wykorzystywane do stymulowania i usprawniania widzenia u dzieci w różnym wieku.

Metody usprawniania widzenia - 2

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W06 E.2T.W2.	Zna metodykę rehabilitacji wzroku i możliwości oceny uzyskanych wyników.
2.	K_W06 E.1T.W6.	Zna metody wspomaganie oraz terapii dzieci, młodzieży i osób dorosłych z niepełnosprawnością wzrokową; metody terapii

		w aspekcie historycznym i współczesnym; zna wybrane metody i programy wspomaganie w zakresie rehabilitacji wzroku oraz metody wsparcia technicznego.
3.	K_W06 E.1T.W6.	Zna zasady stosowania pomocy ułatwiających widzenie - nieoptycznych, optycznych, elektronicznych i innych pomocy rehabilitacyjnych.
4.	K_W06 E.1T.W6. E.1T.W8.	Zna specyfikę i zasady rehabilitacji wzroku u dorosłych osób słabowidzących.
		Umiejętności
5.	K_U04 E.1T.U8.	Potrafi planować rehabilitację i edukację osób dorosłych z niepełnosprawnością wzrokową, analizować specyfikę ich funkcjonowania, potrzeby edukacyjne i rozwojowe oraz planować aktywizację indywidualną i społeczno-zawodową, w tym określać rolę środowiska rodzinnego, instytucji, organizacji społecznych w aktywizacji i wspomaganie.
6.	K_U03 E.1T.U6. E.1T.U8.	Potrafi dokonać oceny i adaptacji otoczenia fizycznego pod kątem potrzeb osoby słabowidzącej.
7.	K_U02 E.1T.U6. E.1T.U8.	Potrafi wymienić najczęściej występujące problemy w posługiwaniu się pomocami ułatwiającymi widzenie i zaproponować sposoby ich rozwiązania.
8.	K_U02 E.1T.U6. E.1T.U8.	Potrafi zidentyfikować źródła zaopatrzenia osób słabowidzących w pomoce optyczne, nieoptyczne, elektroniczne, materiały pomocnicze i inny sprzęt rehabilitacyjny.
		Kompetencje społeczne
9.	K_K03a	Jest wrażliwy na problemy wynikające z niepełnosprawności wzroku, prezentuje właściwą postawę wobec osób słabowidzących.
10.	K_K03d E.1T.K1.	Wykazuje zrozumienie dla znaczenia pomocy rehabilitacyjnych w budowaniu samodzielności osób słabowidzących.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Metody oceny i adaptacji fizycznego środowiska pod kątem potrzeb i możliwości wzrokowych osób słabowidzących. - Zasady rozwijania sprawności wzrokowych bez użycia pomocy optycznych. - Zasady korzystania z pomocy optycznych do dali, do bliży oraz pomocy zwiększających pole widzenia. - Zasady korzystania z pomocy elektronicznych w rehabilitacji wzroku. - Specyfika rehabilitacji wzroku u dorosłych osób słabowidzących. - Tworzenie indywidualnych programów rehabilitacji wzroku dla osób dorosłych. - Współpraca z rodziną osoby słabowidzącej i innymi specjalistami w zakresie tworzenia indywidualnych programów usprawniania widzenia / rehabilitacji wzroku oraz ich realizacji. - Metody rozwijania sprawności wzrokowych osób słabowidzących pod kątem orientacji przestrzennej i samodzielnego przemieszczania się, czynności życia codziennego, pracy zawodowej i zatrudnienia. - Świadczenia rehabilitacyjne na rzecz osób słabowidzących. - Ocena skuteczności oddziaływań edukacyjnych/rehabilitacyjnych. 		

Metody oceny widzenia dla potrzeb orientacji przestrzennej i przemieszczania się osób słabowidzących

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03 E.1T.W4.	Potrafi wymienić i opisać sytuacje i warunki, które sprawiają osobom słabowidzącym trudności podczas orientowania się w przestrzeni i poruszania się.
2.	K_W04 E.1T.W4.	Umie scharakteryzować parametry funkcjonowania wzrokowego poddawane ocenie dla potrzeb orientacji i poruszania się osób słabowidzących.
3.	K_W03 E.1T.W6.	Potrafi wymienić pomoce optyczne i nieoptyczne wspomagające orientację wzrokową i bezpieczne poruszanie się osób słabowidzących oraz opisać sytuacje w jakich mogą być one wykorzystane.
Umiejętności		
4.	K_U03 E.1T.U6.	Umie przeprowadzić funkcjonalną ocenę widzenia dla potrzeb orientowania się w przestrzeni i samodzielnego przemieszczania się osób słabowidzących w różnym wieku.
5.	K_U03 E.1T.U6.	Potrafi wnioskować o możliwościach i trudnościach wykorzystywania widzenia podczas przemieszczania się osób słabowidzących na podstawie obserwacji.
6.	K_U03 E.1T.U6.	Potrafi sporządzić lub zaadaptować arkusz oceny widzenia w zakresie orientacji przestrzennej i przemieszczania się dla potrzeb osób słabowidzących w różnym wieku.
Kompetencje społeczne		
7.	E.1T.K2.	Potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę do analizy zdarzeń pedagogicznych związanych z umiejętnością orientacji przestrzennej i samodzielnego poruszania się osób słabowidzących.
8.	K_K03a E.1T.K1.	Jest wrażliwy na problemy wynikające z niepełnosprawności wzroku, prezentuje właściwą postawę wobec osób słabowidzących.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Warunki i sytuacje, które sprawiają osobom słabowidzących trudności podczas przemieszczania się oraz ich wpływ na korzystanie z widzenia przez osobę słabowidzącą.
- Funkcjonalna ocena ostrości wzroku, pola widzenia i innych parametrów funkcjonowania wzrokowego w rozmaitych warunkach otoczenia dla potrzeb orientacji przestrzennej i samodzielnego przemieszczania się.
- Funkcjonalna ocena widzenia oraz strategie wykorzystywane dla usprawniania widzenia podczas orientowania się i przemieszczania się osób słabowidzących w pomieszczeniach.
- Funkcjonalna ocena widzenia oraz strategie wykorzystywane dla usprawniania widzenia podczas orientowania się w terenie i przemieszczania się osób słabowidzących w przestrzeni otwartej (dzielnica mieszkaniowa; dzielnica handlowa; korzystanie ze środków komunikacji miejskiej – autobus, tramwaj, metro, dworce i przejścia podziemne i inne).
- Tworzenie narzędzi służących do funkcjonalnej oceny widzenia w różnych warunkach otoczenia fizycznego.

Technologie wspomagające w edukacji i rehabilitacji osób niewidomych i słabowidzących

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03 E.1T.W9.	Zna klasyfikację i charakterystyki technologii wspomagających dla osób niewidomych i słabowidzących.
2.	K_W08 E.1T.W9.	Zna nowe technologie wspierające proces nauczania dzieci niewidomych i słabowidzących, przydatne w pracy nauczyciela.
3.	K_W04 E.1T.W5.	Zna teoretyczne podstawy diagnozy potrzeb i doboru technologii wspomagających dla osób niewidomych i słabowidzących w różnym wieku.
Umiejętności		
4.	K_U03 E.1T.U5.	Potrafi rozpoznawać potrzeby technologiczne osób z niepełnosprawnością wzroku w różnym wieku.
5.	K_U04 E.1T.U6. E.1T.U9.	Potrafi wyznaczyć kierunki wsparcia technologicznego dla osób niewidomych i słabowidzących w różnym wieku.
6.	K_U05 E.2T.U4. E.1T.U9.	Potrafi rozwijać umiejętność korzystania ze specjalistycznego sprzętu i oprogramowania.
Kompetencje społeczne		
7.	K_K03b C.3.K4. D.2.K1. D.3.K1. E.1T.K1.	Wykazuje gotowość przyjęcia odpowiedzialności za podejmowane decyzje związane z organizacją procesu edukacyjnego z wykorzystaniem technologii wspomagających w edukacji włączającej.
8.	K_K03a B.2.K1. E.2T.K1.	Jest gotów do okazywania empatii uczniom potrzebującym wsparcia i pomocy.
9.	K_K01 K_K03e B.2.K3. E.2T.K4.	Jest gotów do samodzielnego pogłębiania wiedzy zakresu edukacyjnych technologii wspomagających.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Technologie wspomagające w edukacji i rehabilitacji osób niewidomych i słabowidzących – klasyfikacje i charakterystyka.
- Proces efektywnego doboru technologii wspomagających edukację i rehabilitację osób z niepełnosprawnością wzroku.
- Ocena potrzeb technologicznych osób z niepełnosprawnością wzroku w różnym wieku.
- Działania postdiagnostyczne – wyznaczanie kierunków wsparcia technologicznego.
- Nowe technologie wspierające proces nauczania dzieci niewidomych i słabowidzących przydatne w pracy nauczyciela.

Adaptacja przestrzeni publicznej i materiałów do potrzeb osób z niepełnosprawnością wzroku

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W05 E.1T.W6. E.1T.W8.	Zna zasady dostępności przestrzeni publicznej dla osób z niepełnosprawnością wzroku w kontekście podnoszenia jakości życia i autonomii.
2.	K_W02 E.1T.W6. E.1T.W8.	Zna zasady do adaptacji otoczenia pod kątem potrzeb osób niewidomych i słabowidzących.
3.	K_W03 E.1T.W6. E.1T.W8.	Zna i rozumie zasady adaptacji materiałów dydaktycznych do potrzeb osób niewidomych i słabowidzących.
4.	K_W03 E.1T.W9.	Zna podstawowe zasady audiodeskrypcji.
Umiejętności		
5.	K_U03 E.1T.U6. E.1T.U8.	Potrafi dokonać oceny otoczenia/miejsca pracy pod kątem potrzeb dorosłych osób niewidomych i przygotować rekomendacje do adaptacji.
6.	K_U03 E.1T.U6. E.1T.U8.	Potrafi organizować przestrzeń przedszkolną i szkolną oraz optymalne stanowiska pracy dla dzieci z niepełnosprawnością wzroku.
7.	K_U05 E.1T.U6. E.1T.U8.	Potrafi zaprojektować i wykonać adaptację w stosunku do dziecka lub ucznia niewidomego, słabowidzącego na różnym poziomie edukacji i w różnym wieku.
8.	K_U05 E.1T.U6. E.1T.U8.	Potrafi zaprojektować grafiki dla uczniów, studentów niewidomych z uwzględnieniem ich potrzeb na różnym poziomie edukacji.
9.	K_U05 E.2T.U4	Potrafi stosować obrazki, schematy, wykresy, plany wypukłe, zapis symboli matematycznych, muzycznych i chemicznych.
10.	K_U05 E.1T.U6. E.1T.U9.	Potrafi przygotować audiodeskrypcję do fragmentu filmu.
Kompetencje społeczne		
11.	K_K03a E.1T.K1.	Jest wrażliwy na problemy osób z niepełnosprawnością wzroku z dostępnością przestrzeni publicznej.
12.	K_K03d E.1T.K2.	Wyraża gotowość do refleksyjnego przeprowadzania adaptacji otoczenia i materiałów dydaktycznych dla osób niewidomych i słabowidzących.
13.	K_K03e B.2.K3 E.2T.K3.	Jest gotów do samodzielnego pogłębiania wiedzy pedagogicznej.
14.	K_K01 B.2.K4. K_K02b E.2T.K4.	Jest gotów do współpracy z nauczycielami i specjalistami w celu doskonalenia swojego warsztatu pracy.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Przestrzeń publiczna – definicja i znaczenia pojęcia, zasady.
- Dostępność przestrzeni publicznej dla osób z niepełnosprawnością wzroku – bariery oraz przykłady dobrych praktyk stosowanych w Polsce i na świecie oraz ich wpływ na jakość życia osób niewidomych i słabowidzących.
- Dostępność Internetu i środków masowego przekazu dla osób z niepełnosprawnością wzroku.
- Aktywność społeczna osób z niepełnosprawnością wzroku i uczestnictwo w kulturze.
- Zasady adaptacji otoczenia/miejsca pracy pod kątem potrzeb dorosłych osób z niepełnosprawnością wzroku.
- Ocena otoczenia pod kątem potrzeb dorosłych osób niewidomych, przygotowanie rekomendacji do adaptacji
- Zasady brajlowskiej adaptacji materiałów dydaktycznych dla uczniów klas starszych i dorosłych osób niewidomych.
- Analiza rozwiązań adaptacyjnych w brajlu; samodzielne wykonanie adaptacji: formatowanie tekstów, konstruowanie krzyżówek, diagramów, wzorów półstrukturalnych i strukturalnych, planów, schematów itp.
- Zasady adaptacji materiałów dydaktycznych dla uczniów klas starszych i dorosłych osób słabowidzących.
- Analiza rozwiązań adaptacyjnych dla osób słabowidzących; wykonanie adaptacji stron z podręcznika.
- Audiodeskrypcja – zasady opisu ilustracji, obrazów, rzeźb, filmów.
- Przygotowanie audiodeskrypcji fragmentu filmu.

Polskie Ortograficzne Skróty Brajlowskie I stopnia

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W02 E.1T.W6.	Zna różne rodzaje kodów brajlowskich w tym Polskie Ortograficzne Skróty Brajlowskie – I stopnia.
2.	K_W08 E.1T.W6.	Zna programy i metody nauczania osób ociemniałych oraz najnowsze tendencje w metodyce nauczania skrótów brajlowskich.
3.	K_W06 E.1T.W6.	Zna i rozumie zasady redagowania materiałów zapisanych skrótami brajlowskimi.
		Umiejętności
4.	K_U04 E.1T.U6.	Potrafi czytać zaawansowane teksty brajlowskie i poprawnie pisać na tabliczce i maszynie brajlowskiej, stosując Polskie Ortograficzne Skróty Brajlowskie.
5.	K_U05 E.1T.U6.	Potrafi w sposób metodycznie poprawny zaplanować i nauczyć osobę ociemniałą czytać i pisać Polskimi Ortograficznymi Skrótami Brajlowskimi I stopnia.
		Kompetencje społeczne
6.	K_K02d E.1T.K1.	Wykazuje wrażliwość na potrzeby osób ociemniałych w zakresie komunikacji i dostępu do informacji z wykorzystaniem skrótów brajlowskich.
7.	K_K02b E.1T.K2.	Wykazuje gotowość do podejmowania komunikacji z osobami niewidomymi za pomocą pisma Braille'a.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Skrótów brajlowskie stosowane w wybranych krajach świata.
- Nauka zapisu zaawansowanej notacji brajlowskiej: Polskie Ortograficzne Skrótów Brajlowskie.
- Metodyka nauczania skrótów brajlowskich, najnowsze tendencje, programy do samodzielnej nauki Polskich Ortograficznych Skrótów Brajlowskich I stopnia.

**Metodyka czynności życia codziennego
osób z niepełnosprawnością wzroku****EFEKTY UCZENIA SIĘ**

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03 E.1T.W6.	Zna koncepcję i zasady analizy czynności w odniesieniu do metodyki nauczania czynności życia codziennego osób z dysfunkcją wzroku.
2.	K_W04 E.1T.W6.	Wykazuje się znajomością zasad dostosowywania sprzętu i materiałów do określonych potrzeb rehabilitacyjnych osób z niepełnosprawnością wzroku.
Umiejętności		
3.	K_U04 E.1T.U6.	Potrafi wymienić alternatywne techniki wykonywania czynności życia codziennego.
4.	K_U02 E.1T.U6.	Potrafi przeprowadzić analizę określonej czynności życia codziennego pod kątem nauczania jej osoby z niepełnosprawnością wzroku.
5.	K_U02 E.1T.U6.	Potrafi zaprojektować i przeprowadzić symulowane zajęcia polegające na nauczaniu osoby niewidomej wybranej czynności życia codziennego.
Kompetencje społeczne		
6.	K_K03a E.1T.K1.	Wykazuje wrażliwość na potrzeby osób niewidomych i słabowidzących w zakresie samodzielności i samoobsługi.
7.	K_K03a E.1T.K2.	Wykazuje wrażliwość na kwestie bezpieczeństwa i samodzielności w sytuacjach wykonywania i nauczania czynności życia codziennego w warunkach symulowanych.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Ocena potrzeb osób niewidomych i słabowidzących w różnym wieku w zakresie czynności życia codziennego.
- Metoda analizowania czynności.
- Metody wsparcia osób niewidomych i słabowidzących w samoobsłudze i samodzielności, alternatywne techniki i pomoce wykorzystywane podczas wykonywania czynności życia codziennego.
- Samoobsługa i wybrane czynności życia codziennego np. nalewanie zimnych/gorących płynów, nawlekanie igły, przyszywanie guzika, identyfikowanie/przechowywanie pieniędzy, płacenie, przygotowanie prostych posiłków, itp.

Metodyka pracy z osobami niewidomymi i słabowidzącymi z niepełnosprawnością sprzężoną

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03 E.1T.W4. E.1T.W6.	Zna przyczyny i rozumie konsekwencje fizyczno-zdrowotne, orientacyjno-poznawcze i psychospołeczne wybranych niepełnosprawności sprzężonych z niewidzeniem lub słabowzrocznością.
2.	K_W03 E.1T.W4.	Zna definicje, klasyfikacje niepełnosprawności sprzężonych z niewidzeniem lub słabowzrocznością.
3.	K_W04	Zna czynniki różnicujące potrzeby osób głuchoniewidomych.
4.	K_W08 E.1T.W6. E.1T.W9	Zna systemy wspomagające komunikację osób niewidomych i słabowidzących z niepełnosprawnością sprzężoną, alternatywne metody komunikacji, uniwersalne i specjalne metody komunikacji osób głuchoniewidomych; zna alfabet Braille'a, alfabet Lorma.
5.	K_W08 E.1T.W6. E.1T.W9	Zna zasady diagnozy potrzeb i możliwości komunikacyjnych w zakresie wspomagającej i alternatywnej komunikacji osób niewidomych i słabowidzących z niepełnosprawnością sprzężoną.
6.	K_W08 E.1T.W9	Zna metodykę wprowadzania metody lub metod komunikacji wspomagającej i alternatywnej oraz pomoce techniczne w tym zakresie.
7.	K_W08 E.1T.W4. E.1T.W5. E.1T.W7. E.1T.W6.	Zna obszary i działania obejmujące wczesną interwencję, wczesne wspomaganie rozwoju dzieci niewidomych i słabowidzących, w tym z niepełnosprawnością sprzężoną, wybrane metody diagnozy i programy stymulacji.
8.	K_W03 E.1T.W4.	Zna i rozumie problemy osób niewidomych i słabowidzących z chorobą przewlekłą lub genetycznie uwarunkowanym zespołem zaburzeń związanych z dysfunkcją wzroku.
9.	K_W08 E.1T.W4. E.1T.W6.	Zna wybrane programy, metody i narzędzia przydatne w pracy z osobami niewidomymi i słabowidzącymi z niepełnosprawnością sprzężoną.
		Umiejętności
10.	K_U04 E.1T.U4. E.1T.U5.	Potrafi analizować aktualne problemy edukacji i rehabilitacji osób ze sprzężoną niepełnosprawnością związaną z niewidzeniem lub słabowzrocznością. Potrafi wykorzystać wiedzę z zakresu rehabilitacji osób niewidomych i słabowidzących z niepełnosprawnością sprzężoną do trafnego wskazania kierunku pracy edukacyjno-rehabilitacyjnej z tymi osobami.
11.	K_U04 E.1T.U4.	Potrafi wskazać formy wsparcia instytucjonalnego i pozainstytucjonalnego osób niewidomych i słabowidzących z niepełnosprawnością sprzężoną.
12.	K_U02 E.1T.U4.	Potrafi omówić specyfikę rozwoju małych dzieci niewidomych i słabowidzących z niepełnosprawnością sprzężoną.
13.	K_U02 E.1T.U4. E.1T.U6.	Potrafi wykorzystać wiedzę dotyczącą trudności w komunikacji dorosłego z małym dzieckiem niewidomym i słabowidzącym z dodatkową niepełnosprawnością do odczytywania sygnałów i stymulowania rozwoju umiejętności komunikacyjnych dziecka.

14.	K_U04 E.1T.U4	Potrafi analizować potrzeby i trudności z dostępem do wiedzy i informacji.
15.	K_U04 E.1T.U4	Potrafi analizować i interpretować rozwój kompetencji życiowych; określać rolę wychowania, edukacji, terapii i rehabilitacji.
16.	K_U04 E.1T.U4	Potrafi scharakteryzować systemy kształcenia osób niewidomych i słabowidzących z niepełnosprawnością sprzężoną w Polsce i innych państwach.
Kompetencje społeczne		
17.	K_K03a E.1T.K1.	Wykazuje wrażliwość na problemy osób niewidomych i słabowidzących z niepełnosprawnością sprzężoną.
18.	K_K03a E.1T.K1.	Wykazuje wrażliwość na trudności komunikacyjne osób głuchoniewidomych, szanuje alternatywne sposoby ich komunikacji.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Niepełnosprawności sprzężone z niewidzeniem lub słabowzrocznością – definicje, klasyfikacje.
- Przyczyny i konsekwencje fizyczno-zdrowotne, orientacyjno-poznawcze i psychospołeczne wybranych niepełnosprawności sprzężonych z niewidzeniem lub słabowzrocznością.
- Metody i formy wspierania w edukacji i rehabilitacji osób z dysfunkcją wzroku z dodatkową niepełnosprawnością: niepełnosprawnością intelektualną, autyzmem, MPD i dysfunkcjami narządu ruchu.
- Czynniki różnicujące potrzeby osób głuchoniewidomych.
- Diagnoza potrzeb i wsparcie osób głuchoniewidomych, w tym potrzeb komunikacyjnych.
- Rozwój kompetencji życiowych a rola wychowania, edukacji, terapii i rehabilitacji osób niewidomych i słabowidzących z niepełnosprawnością sprzężoną.
- Specyfika rozwoju małych dzieci niewidomych i słabowidzących z niepełnosprawnością sprzężoną.
- Wczesna interwencja, wspieranie rozwoju dzieci niewidomych i słabowidzących z niepełnosprawnością sprzężoną, wybrane metody diagnozy i programy stymulacji.
- Wsparcie instytucjonalne i pozainstytucjonalne osób niewidomych i słabowidzących z niepełnosprawnością sprzężoną; rola warsztatów terapii zajęciowej.
- Charakterystyka wybranych genetycznie uwarunkowanych zespołów zaburzeń związanych z niepełnosprawnością wzroku.
- Problemy osób z niepełnosprawnością wzroku z chorobą przewlekłą, m.in. cukrzycą, epilepsją.
- Wsparcie dzieci niewidomych i słabowidzących z cukrzycą lub epilepsją i ich rodzin.
- Systemy wspomagające komunikację osób niewidomych i słabowidzących z niepełnosprawnością sprzężoną, alternatywne metody komunikacji, uniwersalne i specjalne metody komunikacji osób głuchoniewidomych, w tym m.in. alfabet Lorma.
- Znaczenie stymulacji od podstaw dzieci głęboko wielorako niepełnosprawnych, metody stymulacji polisensorycznej w pracy z dziećmi niewidomymi i słabowidzącymi z niepełnosprawnością sprzężoną.
- Programy, metody i narzędzia przydatne w pracy z osobami niewidomymi i słabowidzącymi z niepełnosprawnością sprzężoną.
- Metodyka czynności życia codziennego osób niewidomych i słabowidzących z niepełnosprawnością sprzężoną – wybrane umiejętności.

Moduł: Dydaktyczno – metodyczny

Metodyka edukacji przedszkolnej dzieci z niepełnosprawnością wzroku		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W02 E.1T.W6.	Zna wybrane programy edukacyjno-rehabilitacyjne wykorzystywane w pracy z dziećmi niewidomymi i słabowidzącymi w wieku przedszkolnym.
2.	K_W08 E.1T.W6.	Zna istotne obszary wsparcia rehabilitacyjnego w odniesieniu do dziecka z niepełnosprawnością wzroku w wieku przedszkolnym.
Umiejętności		
3.	K_U05 E.1T.U6.	Potrafi w sposób metodycznie poprawny zaplanować i przeprowadzić zajęcia z zakresu czynności samoobsługowych i czynności dnia codziennego dla dzieci niewidomych i słabo widzących w wieku przedszkolnym.
4.	K_U04 E.1T.U6.	Potrafi zmodyfikować i przeprowadzić zajęcia dydaktyczne z wykorzystaniem metod aktywizujących uwzględniając potrzeby i możliwości dziecka z niepełnosprawnością wzroku w wieku przedszkolnym.
Kompetencje społeczne		
5.	K_K02d E.1T.K1.	Wykazuje wrażliwość na potrzeby dzieci z niepełnosprawnością wzroku w wieku przedszkolnym.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Wybrane obszary wspierania rozwoju dziecka niewidomego i słabo widzącego w przedszkolu – wsparcie rehabilitacyjne. - Wybrane programy edukacyjno-rehabilitacyjne wykorzystywane w pracy z dziećmi niewidomymi i słabowidzącymi w wieku przedszkolnym. Metody terapii w aspekcie historycznym i współcześnie. - Metody aktywizujące w edukacji przedszkolnej – modyfikacja do potrzeb i możliwości dzieci z niepełnosprawnością wzroku. - Samodzielność w rozwoju dziecka z niepełnosprawnością wzroku w wieku przedszkolnym. Zasady, metody, techniki nauczania dzieci niewidomych i słabowidzących wybranych czynności samoobsługowych i czynności życia codziennego. - Zasady wspierania orientacji przestrzennej i samodzielnego przemieszczania się dzieci z niepełnosprawnością wzroku w wieku przedszkolnym. 		

Metodyka nauczania zaawansowanej notacji brajlowskiej		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W02 E.1T.W6. E.1T.W9.	Zna różne rodzaje kodów brajlowskich (w tym zaawansowaną notację brajlowską: podstawowe skróty brajlowskie, notację matematyczną, fizyczną, chemiczną; zna zapis symboli matematycznych, muzycznych i chemicznych.

2.	K_W08 E.1T.W6. E.1T.W8. E.1T.W9.	Zna programy i metody nauczania osób ociemniałych oraz najnowsze tendencje w metodyce nauczania czytania dotykowego osób dorosłych.
3.	K_W06 E.1T.W6. E.1T.W9.	Zna i rozumie zasady redagowania materiałów w brajlu dla osób ociemniałych.
Umiejętności		
4.	K_U04 E.1T.U6. E.1T.U9.	Potrafi czytać zaawansowane teksty brajlowskie i poprawnie pisać na tabliczce i maszynie brajlowskiej, stosując reguły obowiązującej w Polsce brajlowskiej notacji matematycznej, fizycznej, chemicznej oraz muzycznej.
5.	K_U04 E.1T.U6. E.1T.U8. E.1T.U9.	Potrafi analizować różne podejścia w nauczaniu brajla osób ociemniałych, wykorzystując wiedzę o współczesnych tendencjach w nauczaniu i przygotowaniu do czytania dotykowego dobrać odpowiednią metodę i pomoce dydaktyczne.
6.	K_U05 E.1T.U6. E.1T.U9.	Potrafi w sposób metodycznie poprawny zaplanować i nauczyć osobę ociemniałą czytać i pisać alfabetem Braille'a.
7.	K_U05 E.1T.U6.	Potrafi w sposób metodycznie poprawny zaprojektować i wykonać karty pracy dla osoby ociemniałej.
Kompetencje społeczne		
8.	K_K02d E.1T.K1.	Wykazuje wrażliwość na potrzeby osób ociemniałych w zakresie komunikacji i dostępu do informacji z wykorzystaniem alfabetów dotykowych.
9.	K_K02b E.1T.K2.	Wykazuje gotowość do podejmowania komunikacji z osobami z niewidomymi za pomocą pisma Braille'a.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Różnorodność kodów brajlowskich: pismo integralne, Polskie Ortograficzne Skrótów Brajlowskie I i II stopnia, notacja matematyczna, fizyczna, chemiczna, podstawy notacji muzycznej. - Nauka zapisu zaawansowanej notacji brajlowskiej: działań matematycznych, wzorów fizycznych i reakcji chemicznych, podstawowej notacji muzycznej, zgodnie ze stosowaną w Polsce brajlowską notacją matematyczną, fizyczną, chemiczną i muzyczną. - Doskonalenie umiejętności czytania i pisania pismem Braille'a (zapis integralny i podstawy skrótów brajlowskich). - Metodyka nauczania brajla osób ociemniałych, najnowsze tendencje w metodyce nauczania czytania dotykowego osób dorosłych, programy do samodzielnej nauki brajla dla osób ociemniałych. 		

Metodyka nauczania w edukacji wczesnoszkolnej uczniów słabowidzących		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W08 E.1T.W6.	Zna zasady, metody i formy organizacji procesu dydaktycznego w klasach 1-3 dla uczniów słabowidzących.

2.	K_W08 E.1T.W6.	Zna zasady doboru i adaptacji pomocy dydaktycznych i środków tyfłotechnicznych dla uczniów słabowidzących stosowanych w trakcie realizacji określonych treści programowych.
3.	K_W08 E.1T.W6.	Zna i rozumie zasady poprawnego komunikowania się nauczyciela z uczniami słabowidzącymi.
Umiejętności		
4.	K_U05 E.1T.U6.	Potrafi w sposób metodycznie poprawny zaplanować i przeprowadzić zajęcia z zakresu edukacji wczesnoszkolnej dla uczniów słabowidzących, w tym m.in. przygotować scenariusz zajęć wraz z zaadaptowanymi pomocami dydaktycznymi.
5.	K_U04 E.1T.U6.	Potrafi zinterpretować wyniki badań naukowych dotyczących trudności uczniów słabowidzących w nabywaniu podstawowych umiejętności szkolnych oraz prawidłowo zaplanować oddziaływania wspomagające rozwój tych umiejętności.
6.	K_U04 K_U05 E.1T.U6.	Potrafi dokonać adaptacji przestrzeni szkolnej i przygotować stanowisko pracy dostosowane do indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia słabowidzącego.
Kompetencje społeczne		
7.	K_K03a E.1T.K1.	Wykazuje wrażliwość na problemy doświadczane przez uczniów słabowidzących oraz prezentuje wobec uczniów właściwą postawę.
8.	K_K03d C.5.K2 E.1T.K2.	Wykazuje cechy refleksyjnego praktyka w planowaniu, realizacji i ewaluacji prowadzonych zajęć dydaktycznych z uczniami słabowidzącymi.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Organizacja i specyfika procesu nauczania-uczenia się uczniów słabowidzących w młodszym wieku szkolnym: zasady nauczania w tyfłodydaktyce, cele dydaktyczne, wychowawcze i rehabilitacyjne, zasady doboru optymalnych metod, form i środków nauczania, planowanie zajęć zintegrowanych – wzory sporządzania konspektów i scenariuszy zajęć lekcyjnych i dziennych.
- Analiza podstawy programowej kształcenia ogólnego w szkole podstawowej pod kątem trudności w realizacji wybranych treści (klasy I-III) wynikających ze specjalnych potrzeb edukacyjno-rozwojowych uczniów słabowidzących oraz planowanie strategii tyfłodydaktycznych w zakresie edukacji polonistycznej, matematycznej, przyrodniczo-społecznej, zdrowotno-ruchowej.
- Specyfika procesu rozwoju umiejętności czytania, pisania i liczenia przez uczniów słabowidzących oraz sposoby wspomaganie nabywania tych sprawności.
- Komunikacja językowa w nauczaniu uczniów słabowidzących: zasady formułowania przez tyfłopedagoga komunikatów objaśniających, opisów ustnych i pisemnych, poleceń, najczęstsze błędy popełniane w komunikacji z osobą słabowidzącą, styl komunikacji i refleksyjność tyfłopedagoga a realizacja celów rehabilitacyjnych.
- Organizowanie przestrzeni szkolnej oraz aranżacja optymalnego stanowiska pracy dla uczniów słabowidzących kształcących się w systemie segregacyjnym i inkluzyjnym: adaptacja przestrzeni fizycznej do potrzeb percepcyjnych osób słabowidzących, dydaktyczne i psychologiczne konsekwencje wybranych modeli rozmieszczania i aranżacji stanowisk pracy w klasie szkolnej.

Metodyka nauczania orientacji przestrzennej i samodzielnego przemieszczania się osób z niepełnosprawnością wzroku – umiejętności podstawowe

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01 E.1T.W6. E.2T.W3.	Zna rodzaje i funkcje białych lasek wykorzystywanych przez osoby z niepełnosprawnością wzroku do przemieszczania się.
2.	K_W01 E.1T.W6. E.2T.W3.	Zna rodzaje technik wykorzystywanych podczas przemieszczania się z białą laską.
3.	K_W01 E.1T.W6. E.2T.W3.	Zna i rozumie pojęcia: punkty i wskazówki orientacyjne, technika dotykowa, chwyt pierwotny, standardowy, ołówkowy.
4.	K_W08 E.1T.W6. E.2T.W3.	Zna i rozumie etapy rozwijania umiejętności samodzielnego przemieszczania się z białą laską.
5.	K_W08 E.1T.W6. E.2T.W3.	Zna zasady, sposoby, techniki przemieszczania się z białą laską wykorzystywane w terenie otwartym w dzielnicy mieszkaniowej.
Umiejętności		
6.	K_U05 E.2T.U3.	Potrafi stosować techniki przemieszczania się w przestrzeni, kształtować i rozwijać umiejętności orientacji i przemieszczania się w przestrzeni, stosować środki techniczne oraz pełnić rolę przewodnika.
7.	K_U03 E.1T.U6.	Potrafi opisać trudności w stosowaniu techniki dotykowej przez osoby niewidome i słabowidzące wskazując przyczyny i sposoby ich korygowania.
9.	K_U05 E.1T.U6.	Potrafi w sposób metodycznie poprawny zaplanować i nauczyć osobę z niepełnosprawnością wzroku technik przemieszczania się z białą laską wykorzystywanych w otoczeniu kontrolowanym, w przestrzeni zamkniętej.
10.	K_U05 E.1T.U6.	Potrafi w sposób metodycznie poprawny zaplanować i nauczyć osobę niewidomą i słabowidzącą technik przemieszczania się z białą laską wykorzystywanych w terenie otwartym z niewielką ilością przeszkód – dzielnica mieszkaniowa.
11.	K_U06 E.1T.U6.	Potrafi przeprowadzić zajęcia z zakresu orientacji przestrzennej i samodzielnego przemieszczania się w terenie otwartym – dzielnica handlowa odpowiednio dostosowując metody i treści nauczania do możliwości osób z niepełnosprawnością wzroku.
Kompetencje społeczne		
12.	K_K03d C.5.K2	Wykazuje cechy refleksyjnego praktyka w planowaniu, realizacji i ewaluacji prowadzonych zajęć z orientacji przestrzennej i samodzielnego przemieszczania się z osobami z niepełnosprawnością wzroku.
13.	K_K02d E.1T.K2.	Wykazuje wrażliwość na potrzeby osób z niepełnosprawnością wzroku wynikające z trudności doświadczanych przez nie podczas samodzielnego przemieszczania się.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Przemieszczanie się osób z niepełnosprawnością wzroku z wykorzystaniem białej laski, rodzaje chwytów trzymania białej laski i sposoby ich wykorzystania, rodzaje technik wykorzystywanych podczas przemieszczania się z białą laską.
- Metody nauczania i oceny poprawności stosowania techniki dotykowej.
- Trudności w stosowaniu techniki dotykowej – przyczyny i sposoby ich korygowania.
- Etapy rozwijania umiejętności samodzielnego przemieszczania się z białą laską.
- Zasady opisu przestrzeni zamkniętej. Punkty i wskazówki orientacyjne. Rodzaje punktów i wskazówek orientacyjnych w odniesieniu do osób niewidomych i słabowidzących.
- Zasady, sposoby, techniki przemieszczania się z białą laską wykorzystywane w otoczeniu kontrolowanym, w przestrzeni zamkniętej.
- Zasady, sposoby, techniki przemieszczania się z białą laską wykorzystywane w terenie otwartym z niewielką ilością przeszkód – dzielnica mieszkaniowa.

Metodyka nauczania w edukacji wczesnoszkolnej uczniów niewidomych

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W08 E.1T.W6.	Zna zasady, metody i formy organizacji procesu dydaktycznego w klasach 1-3 dla uczniów niewidomych.
2.	K_W08 E.1T.W6.	Zna i rozumie elementy specjalne w strategiach realizacji wybranych treści polonistycznych, matematycznych, przyrodniczych i ruchowych w edukacji wczesnoszkolnej uczniów niewidomych.
3.	K_W08 E.1T.W6.	Zna rodzaje, funkcje i możliwości zastosowania pomocy tyflopedagogicznych w pracy dydaktycznej z uczniem niewidomym w młodszym wieku szkolnym.
4.	K_W08 E.1T.W6.	Zna i rozumie specyficzne potrzeby komunikacyjne uczniów niewidomych i wie, jak organizować proces kształcenia w celu ich zaspokojenia.
		Umiejętności
5.	K_U05 E.1T.U6.	Potrafi w sposób metodycznie poprawny zaplanować i przeprowadzić zajęcia zintegrowane dla uczniów niewidomych, w tym m.in. przygotować scenariusz zajęć wraz z zaadaptowanymi pomocami dydaktycznymi.
6.	K_U05 E.1T.U6.	Potrafi generować niestandardowe rozwiązania konkretnych problemów w pracy dydaktycznej z uczniem niewidomym w młodszym wieku szkolnym.
7.	K_U04 E.1T.U6.	Potrafi zaadaptować stanowisko pracy i przestrzeń klasy do potrzeb ucznia niewidomego.
		Kompetencje społeczne
8.	K_K02b	Potrafi efektywnie współpracować z rodzicami uczniów z niepełnosprawnością wzroku oraz nauczycielami i innymi specjalistami.
9.	K_K03a E.1T.K1.	Wykazuje wrażliwość wobec edukacyjnej i psychospołecznej sytuacji ucznia niewidomego.

10.	K_K03d C.5.K2	Wykazuje cechy refleksyjnego praktyka w planowaniu, realizacji i ewaluacji prowadzonych zajęć dydaktycznych z uczniami niewidomymi.
-----	------------------	---

TREŚCI PROGRAMOWE

- Organizacja i specyfika procesu nauczania-uczenia się uczniów niewidomych w młodszym wieku szkolnym: poglądowość w nauczaniu, cele dydaktyczne, wychowawcze i rehabilitacyjne, zasady doboru optymalnych metod, form i środków nauczania, planowanie, realizacja i ewaluacja zajęć zintegrowanych.
- Analiza podstawy programowej kształcenia ogólnego w szkole podstawowej pod kątem trudności w realizacji wybranych treści (klasy I-III) wynikających ze specjalnych potrzeb edukacyjno-rozwojowych uczniów niewidomych oraz planowanie strategii tyflodydaktycznych w zakresie edukacji polonistycznej, matematycznej, przyrodniczo-społecznej, zdrowotno-ruchowej.
- Specyfika procesu rozwoju umiejętności czytania, pisania i liczenia przez uczniów niewidomych oraz sposoby wspomagania nabywania tych sprawności.
- Kategorie i funkcje pomocy tyflodydaktycznych, adaptacja, dobór i sposoby wykorzystywania środków dydaktycznych w realizacji określonych treści programowych w edukacji wczesnoszkolnej uczniów niewidomych.
- Komunikacja językowa w nauczaniu uczniów niewidomych: bariery komunikacyjne i podstawowe strategie ich przewyżczania, zasady formułowania przez tyflop pedagoga komunikatów objaśniających, opisów ustnych i pisemnych, poleceń, styl komunikacji i refleksyjność tyflop pedagoga a realizacja celów rehabilitacyjnych, kompetencje pragmatyczne w komunikacji a niewidzenie.
- Organizowanie przestrzeni szkolnej oraz aranżacja optymalnego stanowiska pracy dla uczniów niewidomych kształcących się w systemie segregacyjnym i inkluzyjnym.
- Współpraca nauczyciela uczniów z niepełnosprawnością wzroku z rodziną, innymi nauczycielami i specjalistami: zasady i efektywność wsparcia tyflop pedagogicznego dla rodziców uczniów, najczęstsze trudności tyflop pedagogów we współpracy z rodzicami, strategie rozwiązywania sytuacji konfliktowych, modele współpracy ze specjalistami.

Metodyka nauczania orientacji przestrzennej i samodzielnego przemieszczania się osób z niepełnosprawnością wzroku – umiejętności kluczowe

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01 E.1T.W6. E.2T.W3.	Zna i rozumie techniki wykorzystywane podczas przemieszczania się z białą laską w dzielnicy handlowej.
2.	K_W01 E.1T.W6. E.2T.W3.	Zna etapy zapoznawania osób niewidomych i słabowidzących z systemem kontroli ruchu ulicznego i przejściami dla pieszych.
3.	K_W01 E.1T.W6. E.2T.W3.	Zna techniki wykorzystywane podczas przemieszczania się z białą laską w środkach transportu zbiorowego.
4.	K_W08 E.1T.W6. E.2T.W3.	Zna i rozumie wpływ różnych czynników atmosferycznych na samodzielnego przemieszczania się z białą laską.

5.	K_W08 E.1T.W6. E.2T.W3.	Zna zasady, sposoby, techniki tworzenia map i planów dla osób z niepełnosprawnością wzroku.
		Umiejętności
6.	K_U06. E.2T.U3.	Potrafi rozwijać umiejętności orientacji i przemieszczania się w przestrzeni dzielnicy mieszkaniowej i handlowej, w centrum miasta oraz podczas przemieszczania się na skrzyżowaniach.
7.	K_U03 E.1T.U6.	Potrafi opisać trudności osób z niepełnosprawnością wzroku podczas przekraczania ulic, przy których ruch jest regulowany sygnalizacją dzielnicy mieszkaniowej świetlną i ulic bez regulacji ruchu oraz korzystania ze środków transportu zbiorowego.
8.	K_U05 E.1T.U6.	Potrafi w sposób metodycznie poprawny zaplanować i nauczyć osobę z niepełnosprawnością wzroku technik przemieszczania się z białą laską wykorzystywanych podczas korzystania ze środków transportu zbiorowego.
9.	K_U06 E.1T.U6.	Potrafi przeprowadzić zajęcia z zakresu orientacji przestrzennej i samodzielnego przemieszczania się w terenie otwartym – centrum miasta odpowiednio dostosowując metody i treści nauczania do możliwości osób z niepełnosprawnością wzroku.
10.	K_U05 E.1T.U6.	Potrafi opracować niestandardowe rozwiązania konkretnych problemów w pracy dydaktycznej z osobą z niepełnosprawnością wzroku w zakresie orientacji przestrzennej i samodzielnego przemieszczania się.
11.	K_U04 E.1T.U6.	Potrafi zinterpretować wyniki badań naukowych dotyczących trudności osób z niepełnosprawnością wzroku w nabywaniu umiejętności orientacji przestrzennej i samodzielnego przemieszczania się oraz prawidłowo zaplanować oddziaływania wspomagające rozwój tych umiejętności.
		Kompetencje społeczne
12.	K_K02d	Wykazuje wrażliwość na potrzeby osób z niepełnosprawnością wzroku wynikające z trudności doświadczanych przez nie podczas samodzielnego przemieszczania się.
13.	K_K03d C.5.K2 E.1T.K2.	Wykazuje cechy refleksyjnego praktyka w planowaniu, realizacji i ewaluacji prowadzonych zajęć z orientacji przestrzennej i samodzielnego przemieszczania się z osobami z niepełnosprawnością wzroku.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Zasady opisu przestrzeni otwartej. Charakterystyczne punkty i wskazówki orientacyjne wykorzystywane przez osoby z niepełnosprawnością wzroku podczas przemieszczania się z białą laską w terenie otwartym. Modyfikacje techniki dotykowej. - Metody nauczania i oceny umiejętności poruszania się z białą laską w dzielnicy handlowej. - Punkty usługowe, rodzaje punktów usługowych, zasady i sposoby zapoznawania ucznia z niepełnosprawnością wzroku z różnymi typami punktów usługowych. - System kontroli ruchu ulicznego, typy skrzyżowań, rodzaje przejść dla pieszych. - Metody nauczania i oceny umiejętności przekraczania ulic, przy których ruch jest regulowany sygnalizacją świetlną i ulic bez regulacji ruchu. - Charakterystyka środków transportu zbiorowego oraz organizacji systemu komunikacji miejskiej. - Etapy zapoznawania osób niewidomych i słabowidzących ze środkami transportu zbiorowego. 		

- Metody nauczania i oceny umiejętności korzystania ze środków komunikacji miejskiej przy użyciu białej laski, zasady poruszania się z białą laską na różnego rodzaju przystankach i peronach, procedura wsiadania i wysiadania ze środków transportu z białą laską.
- Sposoby utrzymania orientacji podczas korzystania z wybranego środka transportu zbiorowego przez osoby niewidome i słabowidzące.
- Trudności podczas korzystania przez osoby z niepełnosprawnością wzroku ze środków transportu zbiorowego.
- Nowoczesne systemy transportowe w komunikacji miejskiej jako narzędzia zwiększające efektywność przemieszczania się osób z niepełnosprawnością wzroku.
- Zasady, sposoby, techniki przemieszczania się z białą laską wykorzystywane w terenie otwartym - centrum miasta.
- Strategie pozyskiwania informacji przez osoby niewidome i słabowidzące podczas samodzielnego poruszania się z białą laską.
- Wpływ różnych warunków atmosferycznych na orientację i samodzielne przemieszczanie się, sposoby radzenia sobie w trudnych warunkach atmosferycznych (deszcz, śnieg).
- Wybrane zagadnienia związane z tworzeniem i sposobami wykorzystywania map i planów na zajęciach orientacji przestrzennej i samodzielnego przemieszczania się.
- Plan, mapa terenu jako pomoc dla osób z niepełnosprawnością wzroku podczas poruszania się w terenie nieznanym.

Metodyka nauczania orientacji przestrzennej i samodzielnego przemieszczania się osób z niepełnosprawnością wzroku – umiejętności zaawansowane

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W01 E.1T.W6.	Zna i rozumie wybrane metody i programy wspomaganie; metody wsparcia technicznego.
2.	K_W01 E.1T.W6. E.2T.W3.	Zna zasady i techniki wykorzystywane podczas przemieszczania się z białą laską w terenie złożonym.
3.	K_W01 E.1T.W6. E.2T.W3.	Zna i rozumie zasady wykorzystywania echolokacji w nauczaniu orientacji przestrzennej.
4.	K_W01 E.1T.W6. E.2T.W3.	Zna i rozumie potrzebę korzystania przez osoby z niepełnosprawnością wzroku z pomocy psa przewodnika podczas przemieszczania się.
5.	K_W08 E.1T.W6. E.2T.W3.	Zna i rozumie potrzebę korzystania przez osoby z niepełnosprawnością wzroku z pomocy elektronicznych i systemów nawigacyjnych podczas przemieszczania się.
6.	K_W08 E.1T.W5.	Zna narzędzia diagnostyczne wykorzystywane do oceny umiejętności z zakresu orientacji przestrzennej oraz programy do nauki orientacji przestrzennej dedykowane dla osób niewidomych i słabowidzących.
Umiejętności		
7.	K_U03 E.1T.U5.	Potrafi opisać trudności osób z niepełnosprawnością wzroku podczas poruszania się w terenie złożonym.
8.	K_U05 E.1T.U6.	Potrafi w sposób metodycznie poprawny zaplanować i nauczyć osobę z niepełnosprawnością wzroku technik przemieszczania się z białą laską wykorzystywanych podczas poruszania się w terenie złożonym (przejścia podziemne, schody ruchome, drzwi obrotowe).

9.	K_U06 E.1T.U6.	Potrafi przeprowadzić zajęcia z zakresu orientacji przestrzennej i samodzielnego przemieszczania się w terenie złożonym odpowiednio dostosowując metody i treści nauczania do możliwości osób z niepełnosprawnością wzroku.
10.	K_U05 E.1T.U6.	Potrafi przygotować zindywidualizowane pomoce dydaktyczne do zajęć z orientacji przestrzennej i samodzielnego poruszania się.
11.	K_U04 E.1T.U6.	Potrafi dokonać oceny umiejętności z zakresu orientacji przestrzennej i w oparciu o jej wyniki zaplanować indywidualny program rehabilitacyjnych w zakresie orientacji przestrzennej i samodzielnego przemieszczania się.
Kompetencje społeczne		
12.	K_K02d	Wykazuje wrażliwość na potrzeby osób z niepełnosprawnością wzroku wynikające z trudności doświadczanych przez nie podczas samodzielnego przemieszczania się w złożonym terenie.
13.	K_K03d C.5.K2	Wykazuje cechy refleksyjnego praktyka w planowaniu, realizacji i ewaluacji prowadzonych zajęć z orientacji przestrzennej i samodzielnego przemieszczania się z osobami z niepełnosprawnością wzroku.
14.	K_K01 B.2.K4. K_K02b E.2T.K4.	Jest gotów do współpracy z nauczycielami i specjalistami w celu doskonalenia swojego warsztatu pracy.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Zaawansowane techniki przemieszczania się z białą laską wykorzystywane w terenie złożonym (technika korzystania ze schodów ruchomych, drzwi obrotowych).
- Sposoby utrzymywania orientacji i przemieszczania się z białą laską w przejściach podziemnych.
- Zasady, sposoby i techniki orientowania się i przemieszczania się w terenie złożonym (nietypowe skrzyżowania, ronda, centra handlowe).
- Echolokacja w nauczaniu orientacji przestrzennej i samodzielnym przemieszczaniu się osób z niepełnosprawnością wzroku. Rodzaje i typy echolokacji. Strategie ich wykorzystania.
- Pies przewodnik. System szkolenia psów przewodników w Polsce.
- Pomoce elektroniczne i systemy nawigacyjne wykorzystywane w orientacji przestrzennej osób z niepełnosprawnością wzroku.
- Specyfika nauczania orientacji przestrzennej i samodzielnego przemieszczania się osób z niepełnosprawnością sprzężoną, osób starszych.
- Psychologiczne aspekty nauczania orientacji przestrzennej osób z niepełnosprawnością wzroku.
- Ocena umiejętności w zakresie orientacji przestrzennej – narzędzia diagnostyczne, arkusze oceny.
- Programy do nauki orientacji przestrzennej i samodzielnego poruszania się.
- Konstruowanie indywidualnych programów rehabilitacyjnych w zakresie orientacji przestrzennej i samodzielnego przemieszczania się.
- Zasady opracowania konspektu zajęć z orientacji przestrzennej i samodzielnego przemieszczania się.
- Przygotowywanie zindywidualizowanych pomocy dydaktycznych do zajęć z orientacji przestrzennej i samodzielnego poruszania się.
- Zadania i rola nauczyciela orientacji przestrzennej.
- Współpraca nauczyciela orientacji przestrzennej z rodziną osoby z niepełnosprawnością wzroku.
- Czynniki wpływające na nauczanie orientacji przestrzennej i samodzielnego poruszania się osób niewidomych i słabowidzących.

Metodyka nauczania orientacji przestrzennej małych dzieci z niepełnosprawnością wzroku

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W02 E.1T.W6. E.2T.W3.	Zna i rozumie trudności w rozwoju motorycznym małych dzieci z niepełnosprawnością wzroku oraz sposoby ich wspomagania.
2.	K_W01 E.1T.W6. E.2T.W3.	Zna i rozumie specyfikę kształtowania się poszczególnych umiejętności z zakresu orientacji przestrzennej w odniesieniu do dziecka niewidomego i słabowidzącego.
Umiejętności		
3.	K_U05 E.1T.U6. E.2T.W3.	Potrafi w sposób metodycznie poprawny zaplanować i przeprowadzić zajęcia z zakresu orientacji przestrzennej dla dzieci niewidomych i słabo widzących w wieku poniemowlęcym i przedszkolnym.
4.	K_U04 E.1T.U6. E.2T.W3.	Potrafi zaplanować i przeprowadzić ćwiczenia rozwijające schemat ciała, wyobraźnię przestrzenną oraz pojęcia przestrzenne dostosowane do potrzeb i możliwości małego dziecka z niepełnosprawnością wzroku.
Kompetencje społeczne		
5.	K_K02d E.1T.K1.	Wykazuje wrażliwość na potrzeby dzieci z niepełnosprawnością wzroku w wieku poniemowlęcym i przedszkolnym.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Specyfika trudności w rozwoju motorycznym małych dzieci z niepełnosprawnością wzroku.
- Sposoby wspomagania rozwoju motorycznego dzieci niewidomych i słabowidzących.
- Specyfika rozwoju i kształtowania się orientacji przestrzennej u dzieci z niepełnosprawnością wzroku.
- Zasady, metody i formy rozwijania schematu ciała, pojęć przestrzennych oraz wyobraźni przestrzennej u małych dzieci z niepełnosprawnością wzroku.
- Zagadnienia związane z bezpiecznym poruszaniem się dzieci niewidomych i słabowidzących w wieku poniemowlęcym i przedszkolnym, w otoczeniu kontrolowanym: wprowadzanie i nauczanie technik poruszania się z przewodnikiem, wprowadzanie i nauczanie technik przedlaskowych, wprowadzanie i nauczanie technik poruszania się z długą laską.
- Analiza studiów przypadków dzieci z niepełnosprawnością wzroku pod kątem planowania zajęć z orientacji przestrzennej w środowisku rodzinnym oraz przedszkolnym.

Funkcjonalna ocena i metody usprawniania widzenia u osób z niepełnosprawnością sprzężoną

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W03 E.1T.W4.	Zna specyfikę rozwoju funkcji okoruchowych, koordynacji wzrokowo-ruchowej oraz percepcji wzrokowej u osób z niepełnosprawnością sprzężoną.

2.	K_W04 E.1T.W4.	Zna cele, specyfikę oraz metodykę i narzędzia przeprowadzania funkcjonalnej oceny widzenia u osób z niepełnosprawnością sprzężoną w różnym wieku.
3.	K_W04 E.1T.W4.	Zna cele, specyfikę oraz metody i narzędzia usprawniania widzenia u osób z niepełnosprawnością sprzężoną w różnym wieku.
4.	K_W03 E.1T.W4.	Zna aktualne problemy edukacji i rehabilitacji osób ze sprzężoną niepełnosprawnością wzrokową oraz ich specyfikę; potrzeby rozwojowe i edukacyjne tych osób.
Umiejętności		
5.	K_U03 E.1T.U4.	Potrafi ocenić poziom rozwoju widzenia oraz rozpoznać zaburzenia funkcji wzrokowych u dzieci i osób dorosłych z niepełnosprawnością sprzężoną.
6.	K_U01 E.1T.U4.	Potrafi wnioskować w jaki sposób niepełnosprawność ruchowa i intelektualna wpływa na zaburzenia w zakresie funkcji wzrokowych.
7.	K_U03 E.1T.U4.	Potrafi przeprowadzić funkcjonalną ocenę widzenia osoby z niepełnosprawnością sprzężoną.
8.	K_U05 E.1T.U4.	Potrafi przygotować program oraz przeprowadzić zajęcia z zakresu usprawniania widzenia z osobami z niepełnosprawnością sprzężoną.
9.	K_U05 E.1T.U4.	Potrafi dokonać ewaluacji skuteczności realizowanych zajęć z zakresu usprawniania widzenia z osobami z niepełnosprawnością sprzężoną.
Kompetencje społeczne		
10.	K_K03a E.1T.K1.	Jest wrażliwy na problemy wynikające z niepełnosprawności, prezentuje właściwą postawę wobec osób z niepełnosprawnością sprzężoną.
11.	K_K03d C.5.K1. E.1T.K1.	Jest gotów do odpowiedzialnego i refleksyjnego przeprowadzania czynności składających się na funkcjonalną ocenę i usprawnianie widzenia i jest świadomy jej znaczenia dla funkcjonowania osoby z niepełnosprawnością sprzężoną.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Przyczyny zaburzeń w zakresie funkcjonowania wzrokowego u osób z niepełnosprawnością sprzężoną.
- Trudności w zakresie rozwoju funkcji okoruchowych, koordynacji wzrokowo-ruchowej oraz percepcji wzrokowej u dzieci z niepełnosprawnością sprzężoną.
- Mózgowe uszkodzenie widzenia u dzieci z niepełnosprawnością sprzężoną (etiologia, specyfika trudności w zakresie funkcjonowania wzrokowego).
- Specyfika funkcjonalnej oceny i usprawniania widzenia u dzieci z mózgowym uszkodzeniem widzenia.
- Specyfika funkcjonalnej oceny i usprawniania widzenia u dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym.
- Cele, specyfika oraz metodyka przeprowadzania funkcjonalnej oceny widzenia u małych dzieci z niepełnosprawnością sprzężoną.
- Cele, specyfika oraz metodyka przeprowadzania funkcjonalnej oceny widzenia u dzieci z niepełnosprawnością sprzężoną w wieku szkolnym.
- Cele, specyfika oraz metodyka przeprowadzania funkcjonalnej oceny widzenia u osób dorosłych z niepełnosprawnością sprzężoną.

<ul style="list-style-type: none"> - Wybrane narzędzia do funkcjonalnej oceny widzenia u osób z niepełnosprawnością sprzężoną. - Metody usprawniania widzenia u dzieci z niepełnosprawnością sprzężoną. - Metody usprawniania widzenia u dorosłych osób z niepełnosprawnością sprzężoną. - Dobór odpowiednich metod usprawniania widzenia do potrzeb osób z różnymi zaburzeniami. - Analizy przypadków dzieci z niepełnosprawnością sprzężoną poddawanych usprawnianiu widzenia w aspekcie zmian funkcjonalnych. - Ocena skuteczności oddziaływań w zakresie rehabilitacji wzroku osób z niepełnosprawnością sprzężoną.

Praktyki

Praktyka asystencko-pedagogiczna w przedszkolach dla dzieci z niepełnosprawnością wzroku (20 godz.)		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W07 E.3T.W2.	Zna założenia organizacyjne przedszkola dla dzieci z niepełnosprawnością wzroku.
2.	K_W08 E.3T.W2.	Zna założenia programowe, podstawę programową oraz zakres treści realizowanych w ramach edukacji przedszkolnej z dziećmi z niepełnosprawnością wzroku.
3.	K_W07 E.3T.W3.	Zna zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w przedszkolu, uczniom w szkole i placówce systemu oświaty i poza nimi
Umiejętności		
4.	K_U03 E.3T.U1. E.3T.U2.	Potrafi wyciągać wnioski z obserwacji pracy nauczycieli, ich interakcji z dziećmi i uczniami oraz sposobu, w jaki planują i przeprowadzają zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze.
5.	K_U03	Potrafi dokonać poprawnego opisu obserwacji zajęć dydaktycznych z zakresu edukacji przedszkolnej dla dzieci z niepełnosprawnością wzroku.
6.	K_U03	Potrafi dokonać oceny potrzeb i możliwości dzieci z niepełnosprawnością wzroku.
7.	K_U05 E.3T.U4	Potrafi zaplanować i przeprowadzić zajęcia dydaktyczne z zakresu edukacji przedszkolnej dzieci z niepełnosprawnością wzroku na podstawie samodzielnie przygotowanego scenariusza.
Kompetencje społeczne		
8.	K_K02b E.1T.K2.	Poprawnie komunikuje się i współpracuje z personelem przedszkola (nauczycielami, dyrekcją, terapeutami, itp.).
9.	K_K03d C.5.K2 E.1T.K1. E.1T.K2.	Wykazuje cechy refleksyjnego praktyka w planowaniu, realizacji i ewaluacji prowadzonych zajęć z dziećmi z niepełnosprawnością wzroku.
TREŚCI PROGRAMOWE		
<ul style="list-style-type: none"> - Funkcjonowanie przedszkola dla dzieci z niepełnosprawnością wzroku. Struktura organizacyjna przedszkola. Ogólne plany pracy dydaktyczno-wychowawczej przedszkola oraz sposoby ich realizacji. 		

- Formy działań wspierających dziecko z niepełnosprawnością wzroku organizowanych w ramach zajęć w przedszkolu.
- Sposoby dokumentowania zajęć z zakresu edukacji przedszkolnej.
- Obserwacja zajęć dydaktycznych z zakresu edukacji przedszkolnej – 10h. Prowadzenie dokumentacji dotyczącej obserwowanych zajęć, sytuacji dydaktyczno-wychowawczych – ujęcie ich w protokołach hospitacyjnych.
- Prowadzenie zajęć dydaktycznych z zakresu edukacji przedszkolnej – 8h. Prowadzenie dokumentacji dotyczącej przeprowadzonych zajęć, sytuacji dydaktyczno-wychowawczych – ujęcie ich w scenariuszach zajęć.

Praktyka asystencko-pedagogiczna w zakresie edukacji i rehabilitacji dzieci niewidomych i słabowidzących (20 godz.)

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W07 E.3T.W2	Zna założenia organizacyjne placówki edukacyjnej, edukacyjno-rehabilitacyjnej dla dzieci z niepełnosprawnością wzroku.
2.	K_W08 E.3T.W2	Zna założenia programowe, podstawę programową oraz zakres treści realizowanych w ramach edukacji wczesnoszkolnej dzieci z niepełnosprawnością wzroku.
3.	K_W08 E.3T.W2	Zna założenia i metody rewalidacji indywidualnej oraz pracy opiekuńczo-wychowawczej z dziećmi niewidomymi i słabowidzącymi.
Umiejętności		
4.	K_U03 E.3T.U1.	Potrafi dokonać poprawnego opisu obserwacji zajęć dydaktycznych i rewalidacyjnych z zakresu edukacji wczesnoszkolnej i zajęć rewalidacji indywidualnej dla dzieci z niepełnosprawnością wzroku.
5.	K_U03	Potrafi na poziomie elementarnym dokonać oceny potrzeb i możliwości dzieci z niepełnosprawnością wzroku.
6.	K_U05 E.3T.U4.	Potrafi z pomocą opiekuna praktyk w sposób metodycznie poprawny zaplanować i przeprowadzić zajęcia zintegrowane dla uczniów niewidomych i słabowidzących według samodzielnie przygotowanego scenariusza.
7.	K_U05 E.3T.U4.	Potrafi z pomocą opiekuna praktyk w sposób metodycznie poprawny zaplanować i przeprowadzić zajęcia rewalidacji indywidualnej dla uczniów niewidomych i słabowidzących według samodzielnie przygotowanego scenariusza.
Kompetencje społeczne		
8.	K_K02b	Poprawnie komunikuje się i współpracuje z personelem przedszkola (nauczycielami, dyrekcją, terapeutami, itp.).
9.	K_K03d C.5.K2 E.1T.K1.	Wykazuje cechy refleksyjnego praktyka w planowaniu, realizacji i ewaluacji prowadzonych zajęć z dziećmi z niepełnosprawnością wzroku.

TREŚCI PROGRAMOWE

- Całokształt funkcjonowania placówki edukacyjnej, edukacyjno-rehabilitacyjnej dla uczniów niewidomych i słabowidzących, szczególnie z jego strukturą organizacyjną,

<p>ogólnymi planami pracy dydaktyczno-wychowawczej i rehabilitacyjnej oraz sposobami ich realizacji.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Formy działań wspierających ucznia z niepełnosprawnością wzroku organizowane w ramach zajęć lekcyjno-wychowawczych oraz pozalekcyjnych. - Hospitowanie zajęć rewalidacji indywidualnej i innych zajęć rehabilitacyjnych dla uczniów z niewidomych i słabowidzących. - Poznanie zespołu klasowego, hospitowanie zajęć z zakresu edukacji wczesnoszkolnej (klasy 1-3). - Prowadzenie dokumentacji dotyczącej obserwowanych zajęć, sytuacji dydaktyczno-wychowawczych – ujęcie ich w protokołach hospitacyjnych. - Poznanie zespołu klasowego, hospitowanie zajęć z zakresu edukacji wczesnoszkolnej (klasy 1-3). - Przeprowadzenie z pomocą nauczyciela zajęć z rewalidacji indywidualnej z uczniem niewidomym i słabowidzącym. - Przeprowadzenie z pomocą opiekuna praktyk zajęć zintegrowanych dla uczniów niewidomych i słabowidzących według samodzielnie przygotowanego scenariusza.
--

Praktyka asystencko-pedagogiczna w placówkach szkolno-wychowawczych dla dzieci niewidomych i słabowidzących (40 godz.)		
EFEKTY UCZENIA SIĘ		
Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W07 E.3T.W2	Zna założenia organizacyjne placówki szkolno-wychowawczej dla uczniów niewidomych i słabowidzących.
2.	K_W08 E.3T.W2	Zna zasady, metody i formy nauczania zintegrowanego uczniów niewidomych i słabowidzących.
3.	K_W08 E.3T.W2	Zna zasady, metody prowadzenie zajęć rewalidacji indywidualnej z dzieckiem z niepełnosprawnością wzroku.
Umiejętności		
4.	K_U03 E.3T.U1.	Potrafi dokonać poprawnego opisu obserwacji zajęć dydaktycznych i rewalidacyjnych z dla dzieci z niepełnosprawnością wzroku.
5.	K_U03 E.3T.U4.	Potrafi poprawnie określić cele zajęć dydaktycznych i rewalidacyjnych, metody i środki dydaktyczne, itp.
6.	K_U03	Potrafi dokonać oceny potrzeb i możliwości dzieci z niepełnosprawnością wzroku pod kątem pracy na lekcji i rewalidacji indywidualnej.
7.	K_U05 E.3T.U4.	Potrafi zaplanować i przeprowadzić zajęcia zintegrowane dla uczniów niewidomych i słabowidzących według samodzielnie przygotowanego scenariusza i samodzielnie przygotowanych pomocy dydaktycznych.
8.	K_U05 E.3T.U4.	Potrafi zaplanować i przeprowadzić zajęcia rewalidacji indywidualnej dla ucznia niewidomego i słabowidzącego według samodzielnie przygotowanego scenariusza i samodzielnie przygotowanych pomocy dydaktycznych.
Kompetencje społeczne		
9.	K_K02b	Poprawnie komunikuje się i współpracuje z personelem placówki (nauczycielami, dyrekcją, terapeutami, itp.).

10.	K_K03d C.5.K2 E.1T.K1.	Wykazuje cechy refleksyjnego praktyka w planowaniu, realizacji i ewaluacji prowadzonych zajęć z dziećmi z niepełnosprawnością wzroku.
-----	------------------------------	---

TREŚCI PROGRAMOWE

<ul style="list-style-type: none"> - Funkcjonowanie placówki szkolno-wychowawczej dla uczniów niewidomych i słabowidzących, (struktura organizacyjna, plany pracy dydaktyczno-wychowawczej i rehabilitacyjnej). - Formy działań wspierających ucznia z niepełnosprawnością wzroku organizowanych w ramach zajęć lekcyjnych, rewalidacyjnych, opiekuńczo-wychowawczych (pozaekcyjnych). - Hospitowanie zajęć rewalidacji indywidualnej i innych zajęć rehabilitacyjnych h dla uczniów z niewidomych i słabowidzących. - Prowadzenie dokumentacji dotyczącej obserwowanych zajęć, sytuacji dydaktyczno-wychowawczych –ujęcie ich w protokołach hospitacyjnych. - Poznanie zespołu klasowego, hospitowanie zajęć z zakresu edukacji wczesnoszkolnej (klasy 1-3). - Przeprowadzenie zajęć dydaktycznych w klasach 1-3 szkoły z uczniami niewidomymi i słabowidzącymi. - Przeprowadzenie zajęć z rewalidacji indywidualnej z uczniem niewidomym i słabowidzącym.

Praktyka asystencko-pedagogiczna w zakresie nauczania orientacji przestrzennej i samodzielnego przemieszczania się osób z niepełnosprawnością wzroku (20 godz.)

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W07 E.3T.W2.	Zna założenia organizacyjne placówki, w której realizuje praktykę z orientacji przestrzennej i samodzielnego przemieszczania się.
2.	K_W08 E.3T.W1.	Zna założenia programowe oraz zakres treści realizowanych w ramach zajęć z orientacji przestrzennej i samodzielnego bezpiecznego przemieszczania się osób z niepełnosprawnością wzroku.
Umiejętności		
3.	K_U03 E.3T.U1.	Potrafi dokonać poprawnego opisu obserwacji indywidualnych zajęć dydaktycznych z zakresu orientacji przestrzennej i przemieszczania się osób z niepełnosprawnością wzroku. Potrafi wyciągać wnioski z obserwacji pracy nauczycieli, ich interakcji z dziećmi i uczniami oraz sposobu, w jaki planują i przeprowadzają zajęcia z zakresu orientacji przestrzennej.
4.	K_U03	Potrafi dokonać oceny potrzeb i możliwości osób z niepełnosprawnością wzroku w zakresie orientacji przestrzennej i przemieszczania się.
5.	K_U05 E.3T.U4.	Potrafi zaplanować i przeprowadzić indywidualne zajęcia dydaktyczne z orientacji przestrzennej i przemieszczania się osób z niepełnosprawnością wzroku na podstawie samodzielnie przygotowanego scenariusza.
Kompetencje społeczne		
6.	K_K03a	Wykazuje wrażliwość na potrzeby i możliwości małych dzieci, uczniów oraz dorosłych osób niewidomych i słabowidzących w zakresie samodzielnego przemieszczania się.

7.	K_K01 K_K03d K_K03e B.1.K1. D.1.K1. C.5.K2 C.4.K2. E.3T.K1.	Jest gotów do skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z nauczycielami w celu poszerzenia swojej wiedzy. Wykazuje cechy refleksyjnego praktyka w planowaniu, realizacji i ewaluacji prowadzonych zajęć z osobami z niepełnosprawnością wzroku.
----	--	--

TREŚCI PROGRAMOWE

- Organizacja i specyfika pracy nauczyciela orientacji przestrzennej i samodzielnego przemieszczania się.
- Formy współpracy nauczycieli orientacji przestrzennej i samodzielnego przemieszczania się z innymi specjalistami (okulistą, rehabilitantem wzroku, psychologiem, wychowawcą internatu itp.).
- Sposoby dokumentowania zajęć z orientacji przestrzennej i samodzielnego przemieszczania się.
- Obserwacja zajęć z orientacji przestrzennej i samodzielnego przemieszczania się osób z niepełnosprawnością wzroku. Prowadzenie dokumentacji dotyczącej obserwowanych zajęć, sytuacji dydaktyczno-wychowawczych – ujęcie ich w protokołach hospitacyjnych.
- Prowadzenie zajęć z orientacji przestrzennej i samodzielnego przemieszczania się z uczniami lub dorosłymi osobami niewidomymi i słabowidzącymi. Prowadzenie dokumentacji dotyczącej przeprowadzonych zajęć, sytuacji dydaktyczno-wychowawczych – ujęcie ich w scenariuszach zajęć.

Praktyka asystencko-pedagogiczna w zakresie rehabilitacji wzroku osób słabowidzących (20 godz.)

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Lp.	Odniesienie do efektów kierunkowych (symbol efektu)	Wiedza
1.	K_W07 E.3T.W2.	Zna założenia organizacyjne placówki, w której realizuje praktykę z rehabilitacji wzroku.
2.	K_W08 E.3T.W1.	Zna założenia programowe oraz zakres treści realizowanych w ramach zajęć z rehabilitacji wzroku osób słabowidzących.
3.	K_W08	Zna narzędzia i metody wykorzystywane do funkcjonalnej oceny widzenia i usprawniania widzenia/rehabilitacji wzroku osób słabowidzących.
Umiejętności		
4.	K_U03	Potrafi dokonać poprawnego opisu obserwacji indywidualnych zajęć dydaktycznych z zakresu rehabilitacji wzroku słabowidzących.
5.	K_U03	Potrafi przeprowadzić funkcjonalną ocenę widzenia osoby słabowidzącej.
6.	K_U05 E.3T.U4.	Potrafi zaplanować i przeprowadzić indywidualne zajęcia dydaktyczne z zakresu usprawniania widzenia/rehabilitacji wzroku dostosowane do możliwości i potrzeb osoby słabowidzącej.
Kompetencje społeczne		
7.	K_K03d K_K03c C.3.K2. C.4.K1.	Potrafi zachować się w sposób profesjonalny i przestrzega zasad etyki zawodowej.

8.	K_K01 K_K03d K_K03e B.1.K1. D.1.K1. C.4.K2. E.3T.K1.	Jest gotów do skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy. Wykazuje cechy refleksyjnego praktyka w planowaniu, realizacji i ewaluacji prowadzonych zajęć z osobami słabowidzącymi.
----	--	--

TREŚCI PROGRAMOWE

- Organizacja i specyfika pracy rehabilitanta wzroku osób słabowidzących.
- Formy współpracy rehabilitanta wzroku słabowidzących z innymi specjalistami (okulistą, psychologiem, wychowawcą internatu, nauczycielem orientacji przestrzennej, itp.).
- Obserwacja zajęć z usprawniania widzenia/rehabilitacji wzroku – 10h. Prowadzenie dokumentacji dotyczącej obserwowanych zajęć, sytuacji dydaktyczno-wychowawczych – ujęcie ich w protokołach hospitacyjnych.
- Prowadzenie zajęć z usprawniania widzenia/rehabilitacji wzroku z uczniami/dorosłymi osobami słabowidzącymi – 10h. Prowadzenie dokumentacji dotyczącej przeprowadzonych zajęć, sytuacji dydaktyczno-wychowawczych – ujęcie ich w scenariuszach zajęć.